Ziegler, Balthasar

l.

Csas - Frey Öst Kunstl.

XXIV. k.

156. l

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
147

Hunfalvy János. A magyar birodalom természeti viszonyainak leírása.
I - III. kötet.
Pest, 1863 - 65.

Vörs.

3 drb.

Autókereskedések, szervizek, üzletek

CITROËN CSÓKÁS AUTÓHÁZ
Hivatalos márkakereskedés és -szerviz
2030 Érd, Ercsi út 21.
Tel./fax: (23) 369-444, 361-385.
E-mail: oneone@freemail.c3.hu

DAEWOO NÉRO
MÁRKAKERESKEDÉS ÉS SZERVIZ
szalon, szerviz
Részletbeszámítás
AKCIÓ!
Bp. XI., Bogyó u. 8. Tel.: 463-8690.

DUNA INTERSERVICE Kft.
DAEWOO szakszerviz
Vizsgáztatás, és gépjármű-eredetiség vizsgálata
e-mail: muszakiigazgatosag@dunainterservice.hu
1037 Budapest, Zay u. 24. Tel.: 250-4522

DAEWOO-MAJOSHÁZA
Molnár Kft.
2339 Majosháza, Kossuth u. 27.
Tel.: 06 (24) 486-138

KARZOL-TRANS KFT.
DAEWOO márkakereskedés és -szerviz
2200 Monor, 4-es főút 34. km
Tel.: (29) 412-786, fax: (29) 411-539

1085 Budapest, József krt. 35.
Tel.: 267-4946, 267-4918
1097 Budapest, Dandár u. 22.
Tel.: 215-4466, 216-7589
SPQR
2037 Dabas, Vásártér u. 1.
Tel.: (29) 362-962 (használtautó-kereskedés)
FIAT

KNAUS lakókocsik
magyarországi képviselete
Teljes típusválaszték, kedvező hitelfeltételek
Cserelehetőség (használt lakókocsit, személygépkocsit, kistehergépkocsit beszámítunk).
Monortransit Kft.
2200 Monor, 4-es főút 34. km. Tel.: (29) 414-418

DENZEL
AUTÓ HUNGÁRIA KFT.

Autóértékesítés:

Mitsubishi Autószalon:
I., Alkotás u. 20.
Tel.: 202-5180, fax: 356-3485

Használtautó-telep:
XIV., Nándorfejérvári út 42.
Tel./fax: 206-4026

E-mail: mitsubishi@denzel.hu / www.mitsubishimotors.co.hu

PEUGEOT **Márkakereskedés és -szerviz** PM CAR
EREDETISÉGVIZSGÁLAT, VIZSGÁZTATÁS
Perpetuum Mobile Kft.
2600 Vác, Derecske-dűlő 6. Tel./fax: (27) 313-583, 303-073

PEUGEOT *City*
márkakereskedés és -szerviz
Budapest XIII., Dózsa György út 61.
Tel.: 239-3940/130, tel./fax: 350-6204
PEUGEOT *City* - a középpont

PEUGEOT ***PÉ-TA KFT.***
márkakereskedés
2030 Érd, Iparos u. 28. Tel./fax: (23) 373-123

RENAULT *Budakalász*
Magyarország **legnagyobb** Renault márkakereskedése
2011 Budakalász, József Attila u. 77.
Tel.: (1) 465-0000, (26) 540-540. Fax: (1) 465-0001.
Nyitva tartás:
Szalon: hétfőtől péntekig 9–19 óráig, szombaton 9–15 óráig.
Műhely: hétfőtől péntekig 7–19 óráig.

SUZUKI PEST
1134 Budapest, Dózsa György út 63. Tel.: 239-3940.
Szalon: tel.: 239-4808, tel./fax: 239-8820.
Szerviz: tel.: 320-9005.

A PEST MEGÉR EGY TESZTET

M7 LASZLO Kereskedelmi Kft.
Suzuki márkakereskedés

Az M7-es kijáratánál, 10 percre az Erzsébet hídtól.
2030 Érd, Kárpitos u. 1. Tel./fax: (23) 372-630.

Teljes körű biztosítási ügyintézés.
Új és használt Suzuki forgalmazása hitelre is.
Helyszíni hitelügyintézés.
Szerviz, karosszériajavítás, alkatrész-árusítás.

Nyitva tartás:
hétköznap 8–19 óráig, szombaton 9–14 óráig.

AKKUMULÁTOR
Legolcsóbb indítás
XIII., Váci út 8.
329-2900 XI., SKÁLA parkoló • 320-4359 X., Jászberényi út 41.

VÉBER AUTÓSBOLT
Pólus Center, XV., Szentmihályi út 131.
Tel.: 419-4075, 06 (30) 921-1492.
Autóalkatrészek, ékszíjak, szűrők, egyéb felszerelések, ápolási cikkek
Keleti autóalkatrészek: XV., Rákos út 76.
Tel.: 307-6183. CB AMK 1.
Nyugati autóalkatrészek: XV., Bezerédi u. 134.
Tel.: 307-6346, 06 (30) 941-7307. Fax: 307- 6346. CB AMK 1.

Sebring SPORTAUSPUFF
KIPUFOGÓRENDSZEREK
Importőr: NORDIC TRADE Kft.
1033 Budapest, Polgár u. 8–10.
Tel.: 457-3811, fax: 388-2187

LÉGRÁDI AUTÓJAVÍTÓ CENTRUM
1037 Bp., Pomázi köz 13.
Tel.: 250-4987.
Karosszériajavítás, festés.
Mechanikus sebességváltó zár szerelése.
MUL-T-LOCK®

Újpesti Gépelemgyár Kft.
1043 Budapest, Dugonics utca 11.
Tel.: 369-3565, 369-1025
Fax: 369-5488

Kényelmesen, biztonságosan akar utaztatni?
Vásárolja IKARUS autóbuszához lengéscsillapítóit, MAN kipufogófék elemeit a legjobb minőségű eredeti gyártótól.
Felújítás ugyanott garanciával.

MITSUBISHI MOTORS — DENZEL AUTÓ HUNGÁRIA — MITSUBISHI MOTORS

Szerviz és alkatrész-értékesítés:

Buda: I., Mészáros u. 56/A.
Tel.: 355-0193, fax: 356-0770.

Pest: XIV., Füredi út 74.
Tel.: 383-8232/513, fax: 383-5794.

Mitsubishi-Forródrót műszaki segélyszolgálat: 06 (30) 991-2912.
E-mail: mitsubishi@denzel.hu / www.mitsubishimotors.co.hu

A vasbetonépítés hazai megteremtője

Betonszerű szerkezeteket már a rómaiak is tudtak készíteni, igaz, hogy nem cementtel, hanem a levegőn és a víz alatt egyaránt szilárduló hidraulikus mész kötőanyaggal. A római birodalom bukásával azonban feledésbe merült ez az építési mód, csak a XVIII. század végén kezdett egy Smeaton nevű angol mérnök románcementet gyártani. Hazánkban először a Lánchíd tervezője, az ugyancsak angol William Tierney Clark állított elő cementet a hídépítéshez 1839-ben a beocsini kolostor bányájából hozatott márgából, melyet kisüzemi módszerrel a mai Tudományos Akadémia helyén égettek cementté. Az ekkor készített betonszerkezetekbe nem tettek vasat, így korlátozott volt alkalmazási lehetőségük.

Egy Monier nevű francia kertésznek támadt az ötlete, hogy a virágtartók a betonjukba helyezett vasháló hatására kevésbé törnek. Ezzel együttdolgozó szerkezetté egyesítette a betont és a vasat, amivel új távlatok nyíltak az épületek formai kialakítása és az építési szerkezetek megvalósítása előtt. Az addig gyártott románcement helyett kidolgozták a jobb minőségű és a vasbeton szerkezetek készítéséhez alkalmasabb és biztonságosabb portlandcementet. Jellemző, hogy Amerikában – ahol a vasgyártás fejlettsége okán – főleg vasszerkezettel építettek, 1892 és 1902 között, tíz év alatt több mint harmincszorosára nőtt a gyártott cement mennyisége, és két év alatt az 1905. év előtti 16-ról 65-re növekedett a cementgyárak száma.

A vasbeton szerkezetek kialakítására többféle rendszer dolgoztak ki. Ezek közül a francia Hennebique a gerendák és lemezek összekapcsolásának módjára és szerkezetileg helyes kialakítására 1892-ben kapott szabadalmat. Hazánkban a vasbetonépítés igazi térfoglalását ennek a rendszernek átvétele jelentette, ez pedig Zielinski Szilárd egyéni kezdeményezésének eredménye.

Zielinski Szilárd 1860-ban a Szatmár megyei Mátészalkán született, tanulmányait Budapesten végezte, és a Budapesti Műszaki Egyetem mérnöki karán 1884-ben kitüntetéssel szerzett oklevelet. A következő két évben állami ösztöndíjjal Franciaországban, Angliában és Németországban tanulmányozta a vasutak és hidak építését. Hosszabb ideig dolgozott a párizsi Eiffel-cég irodájában, ahol megismerte a nagyszabású létesítmények tervezésének és megvalósításának módszereit. Hazatérve műegyetemi tanársegédként, majd 1897-től műegyetemi magántanárként oktatott, és mellette 1899-ben tervezőirodát is nyitott. Saját teljesítményére és munkatársaiéra jellemző, hogy az első tíz év alatt 1400 kilométer vasúti pálya nyomvonalát határozták meg, és 63 nagyobb híd általános tervét is elkészítették. 1906-ban kinevezték az út- és vasútépítési tanszékre, rendes tanárnak.

A közlekedés témaköréből vette doktori értekezése témáját is. „Budapest forgalmi viszonyainak rendezése és a központi fővasút terve" címen írt tanulmánya alapján 1901-ben elsőnek kapta meg hazánkban a műszaki doktori címet. Áttekintette a fejlettebb országok és városok közlekedési rendszerét, és arra a következtetésre jutott, hogy „...látjuk a törekvést arra, hogy a városok belforgalma az utak színétől függetleníttessék, azok alatt, vagy fölött haladó vonatokkal."

A párizsi világkiállítás alkalmából vette fel a kapcsolatot a francia Hennebique-kel, mert az ő eljárásában látta a vasbeton szerkezetek jövőjét. Megszerezte a szabadalmazott módszer alkalmazásához a hozzájárulást, és irodáját – ahol az időszak legkiválóbb mérnökeinek egy csapata dolgozott – erre állította át. Úttörő munkát végzett, és ezért személyében tisztelhetjük a vasbetonépítés magyarországi megteremtőjét. Munkássága nemcsak a tervek készítésére terjedt ki, hanem az építés új technológiájának gyakorlati alkalmazására is. Kezdetben francia művezetőkkel és szakmunkásokkal valósította meg terveit, de megszervezte azt a magyar munkásokból álló csoportot is, mely rövidesen elsajátította a szükséges szakmai ismereteket és képes volt önállóan és eredményesen alkalmazni az új építési technológiát.

Napjainkban a vasbeton szerkezetek alkalmazása természetes, de bevezetésének időszakában – amikor még nem volt kellő tapasztalat – sok ellenállással kellett megküzdenie. Például nem fogadták el javaslatát, hogy a Műegyetem épületét vasbeton cölöpökre építsék, mert attól tartottak, hogy kóboráram támadhatja meg a betonban lévő vasat.

Rövidesen megépült azonban Zielinski tervei szerint e rendszerrel a debreceni iparvasúti híd, Magyarország első vasbeton hídja. Ezt egymás után követték a mind nagyobb távolságot átívelő hidak. 1906–1908-ban az örményesi Temes-híd már harmincméteres medret hidalt át, de egy évvel később a sinkai viadukt vasbeton íve hatvan méter széles völgynyílás fölé épült huszonkét méter magasságban, bár hasonló szerkezetet a világon még sehol sem készítettek.

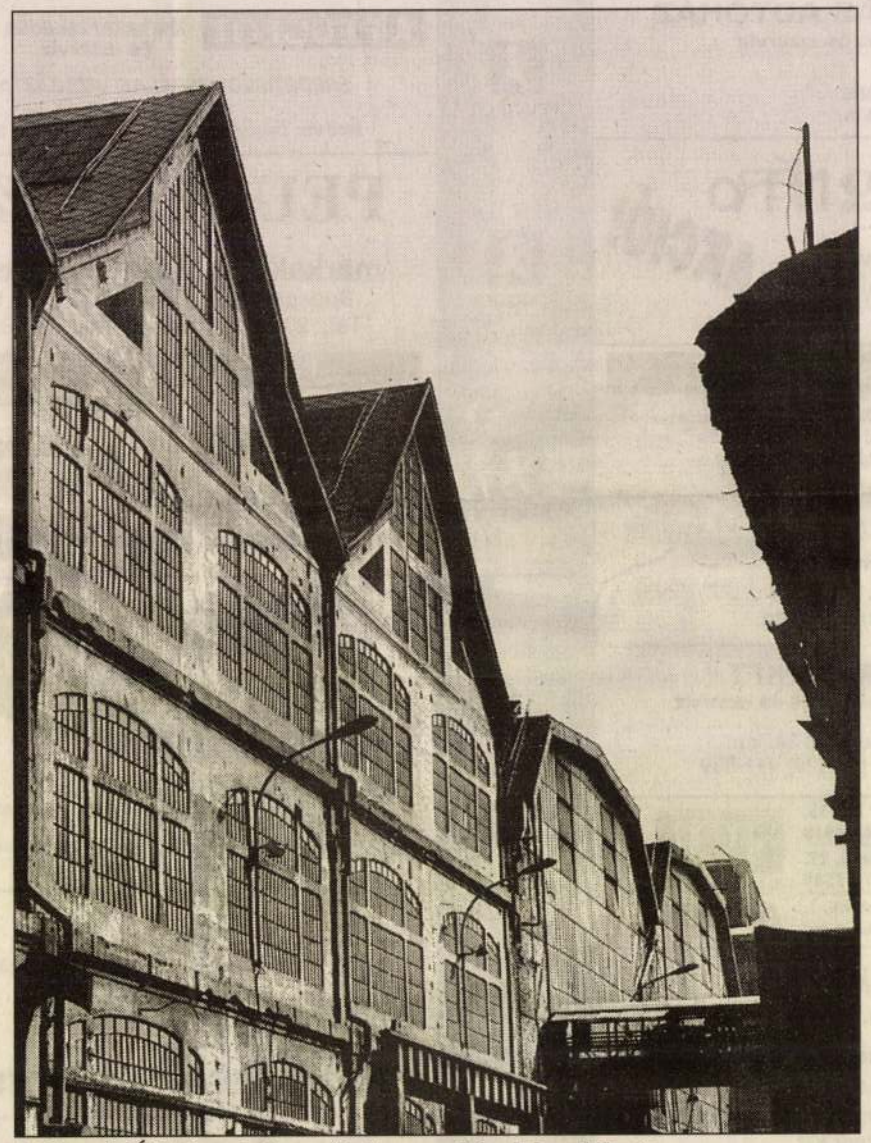

A Ganz-MÁVAG vasbeton műhelycsarnokának homlokzata

Alapos szakmai felkészültségén és tehetségén alapult egyedülálló felelősségérzete és felelősségvállalása is. A Budai Hengermalom 36 darab 22 méter magas hengersilóját olyan időben tervezte, amikor még csak kialakulóban volt azok méretezési eljárása. A budapesti Lánchíd átépítését a megnövekedett forgalom és az anyagfáradás miatt kellett elvégezni. Szükség volt a parti pillérek alapjainak megerősítésére is, melyet az tett rendkívül felelősségteljes munkává, hogy előtte megcsúszott az Erzsébet híd budai hídfője. Zielinski és munkatársai nemcsak ezt a részt oldották meg sikerrel, hanem az egész híd megerősítésénél megőrizték annak szép vonalát, amiért a Kisfaludy Társaság Greguss-díjban részesítette.

Másik jelentős alkotása az 1910-es évek elején a budai várhegy alatti alagút víztelenítése, táró- és aknahálózat létesítésével. Ismert alkotása a védetté nyilvánított budapesti Margit-szigeti víztorony. Felelősségvállalásának szép példája a hasonlóan merész szegedi víztorony. Amikor elkészült, a hatóság az ő személyes felelősségére adott használatbavételi engedélyt, és amikor az ezer köbméteres medence töltése megkezdődött, a teret lezárták, és egyedül Zielinski maradt a létesítményben, a medence alatt várakozott a töltés ideje alatt.

1905-ben megnyert tervpályázat alapján valósította meg a bökényi duzzasztóművet és a száz méter hosszú hajózózsilipet, mely lehetővé tette, hogy a Körös folyón 43 kilométer hosszban 700 tonnás uszályokkal is lehessen hajózni. Terve világviszonylatban is jelentős kezdeményezésnek számított, mivel első ízben alkalmazott vasbetont duzzasztóépítéshez.

Nemcsak mérnöki szerkezeteket tervezett vasbetonból. 1904–1905-ben a Ganz és Társa Gépgyár daruszerelő és motorműhely, ugyanezen években a budai Ericsson Gyár, a Lőrinci Fonó teljes szerkezete, 1907-ben a Petőfi Sándor utcai főposta, később a Horváth Mihály téri telefonközpont, a Zeneakadémia nagytermeinek lefedése vasbeton szerkezettel Zielinski elgondolása és irányítása alatt munkatársainak közreműködésével valósult meg.

Oktatói és tervezői munkássága mellett részt vett az ország – és különös energiával – a mérnöktársadalom életében. Már 1906-ban tagja lett az Országos Középítési Tanácsnak, ennek később alelnöke, majd elnöke. 1920-ban a Magyar Mérnök és Építész Egylet választotta elnökévé, 1921-ben lett a Közmunka Tanács elnöke, 1922-ben a Budapesti Országos Kereskedelmi és Ipari Kikötőberendezés kormánybiztosa. Csak halálának évében sikerült elérnie, hogy hosszú küzdelme eredményeként megalakulhasson a Mérnöki Kamara, mely első elnökének választotta meg.

Alkotásainak egy részét domborműveken is megörökítő gránit sírja a Fiumei úti temetőben van.

Hajós György

Rakovszky igen eszes ember volt

Harrer Ferenc visszaemlékezései, 1925–1945. (8. rész)

Harrer Ferenc nemcsak a várospolitikában játszott tevékeny szerepet, de miután 1925-ben bekerült a törvényhatósági bizottságba automatikusan tagja lett a Fővárosi Közmunkák Tanácsának is. Az 1870 és 1948 között működött közmunkatanács Budapest városépítésének és fejlesztésének legfontosabb szerve volt. Maga Harrer tevékenyen részt vett a munkájában, s utóbb az ott töltött évek alapján megírta a tanács tízéves történetét. Visszaemlékezésében is bőven tárgyalja a közmunkatanácsnál töltött éveket. (A szöveget közreadja: Fodor Béla.)

Az októberi forradalmi kormányzat – mint már tudjuk – a főváros évtizedes óhaját teljesítve, a közmunkatanácsot megszüntette. Már ez is elég lett volna, hogy az ellenforradalom visszaállítsa. De volt egy személyi motívum is, a gyöngéd érzelem, amely Friedrich István miniszterelnököt a közmunkatanács utolsó elnökéhez, Polónyi Gézához fűzte. Géza bácsinak igazán nem tagadhatta meg, hogy újra közjogi pozíciójába kerüljön, hát 1919 szeptemberében visszaállította számára a közmunkatanácsot. Ezért nem volt érdemes, mert Polónyi 1920. február elején meghalt.

Egy évi interregnum után Zielinski Szilárd műegyetemi tanár, a tanács régi tagja, került az elnöki székbe. Három év múlva ő is meghalt. Az ő idejére két emlékezetes dolog esik: a főváros választott tagsági helyeire a kereszténypártiaknak bevonulása és Kállay Tibor pénzügyminiszternek meghiúsult kísérlete a közmunkatanács megszüntetésére. Zielinski halálától 1928. február végéig kormánymegbízás alapján az elnöki ügykört Czabalay Kálmán alelnök önálló hatáskörben intézte. Ekkor került az elnöki székbe Rakovszky Iván, akit 1935-ben Bessenyey Zénó váltott fel.

Én a törvényhatósági bizottságba bejutásommal, 1925-ben mindjárt visszakerültem a közmunkatanácsba is, de egyelőre csak mint a középítési bizottság által kiküldött tanácskozási joggal bíró tag. Rendes tag csak 1932-ben lettem és az ekkor megválasztott csoport megbízatásának lejártáig, 1941 végéig maradtam a közmunkatanács tagja. Igazi munkásságom az így adódó, valamivel több mint egy évtizedre esik, amely egyik legtevékenyebb és legtermékenyebb korszaka volt a közmunkatanácsnak is, bizonyára nem az én közreműködésem folytán, de nem is egészen ennek hatása nélkül.

Rakovszky Iván, a közmunkatanács elnöke

Közmunkatanácsi működésem csaknem pontosan felében két erős egyéniségű elnök vezetése idejére esik. Ezek Rakovszky Iván és Bessenyey Zénó voltak. Rakovszky a volt belügyminiszter tekintélyét hozta magával, de nem volt rá szüksége. Természetében bizonyára megvolt, a kistermetű emberekre különben is jellemző öntudatos fellépés, ami az elnökség reprezentatív szerepéhez bőven elég volt. Erőszakosságával az érdemi munkát is személyes igazgatássá alakította át. Ez utóbb vesztére vált, mert mikor elnöksége későbbi idejében mind több időt töltött magánügyei vitelével, megakasztotta a közigazgatás menetét és kiérlelte azt a közvéleményt, hogy mást kellene a helyére tenni.

Rakovszky igen eszes és művelt ember volt, erősen konzervatív beállítottsággal. Szellemi fölényének érzete, párosulva energiájával, a vele való vitatkozást fárasztóvá, meggyőzését pedig alig elérhetővé tette. Ez különben azért volt veszélyes, mert tele volt városrendezési ötletekkel. Dilettáns elképzelései elgondolásoknak nem igen voltak minősíthetők, amelyek propagálásához az ő helyzetében nemcsak kezes sajtót, hanem opportunista szakértőket is kaphatott. Egy alkalommal meg is mondtam neki, még pedig nyílt ülésen, hogy a közmunkatanács elnökének feladata nem az ötlettermelés, hanem az, amiben első helyen áll, az ötletek közül a megvalósítható legértékesebbek kiválasztása és végrehajtásuk biztosítása.

kecskeméti Vörösmarty Mihály Általános Iskola igazgatója, **Dr. Gyöngyösy Zoltánné**, a zuglói Herman Ottó Általános Iskola igazgatója, **Jankó Katalin**, a XIII. kerületi Zeneiskola igazgatóhelyettese, **Kotzné Havas Erika**, a Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola Gyakorló Általános Iskolája tanára, szakvezető, **Márta Edit**, a budapesti Magyar–Angol Kéttannyelvű Általános Iskola és Vendéglátó Szakiskola igazgatója, **Mecsker József**, a nagykőrösi Toldi Miklós Élelmiszer-ipari Középiskola, Szakiskola és Kollégium tanára, Szalap[illegible] Iskola, Előkészítő Szakiskola és Diákotthon igazgatója, **Kuminka Györgyné**, a budapesti Vakok Óvodája, Általános Iskolája, Speciális Szakiskolája, Diákotthona, Gyermekotthona és Pedagógiai Szakszolgálat igazgatóhelyettese, **Majsainé Hartyáni Júlia**, a XIV. kerületi Mozgásjavító Általános Iskola, Diákotthon és Pedagógiai Szakszolgálat gyógypedagógusa, **Takács Valéria**, a XII. kerületi Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Diákotthon, Gyermekotthon és Pedagógiai Szakszolgálat gyógypedagógusa.

ZENE

FÁY MIKLÓS

Bizonyíték, nem ígéret

Valami fontosat szeretnék mondani, ami a Fesztiválzenekar koncertjén jutott az eszembe, és talán nem véletlenül éppen ott. Persze előzményként tudni kell, hogy a zenekar még önmagához képest is kiemelkedő formában volt, nemcsak szép volt az első részben Liszt műve, a Két epizód Lenau Faustjából, de jó is. Vagy fordítva: nemcsak jó, de szép is. Nem valószínű, hogy sokan jöttek el azért, hogy ezt a darabot hallják, amikor a második részben A walkür első felvonása ment, de annál kellemesebb volt a meglepetés, hogy a felvezetés sem volt elkönnyelműsködve, Fischer Iván alapos munkát végzett, a zenekar gyönyörűen szólt, tisztán, magvasan, gazdagon zengő mélyvonósokkal. Amikor megszólalt a Pange lingua gregorián dallama, megint kiderült, hogy Lisztet ostobaság félvállról venni, amikor viszont elkezdődött a Tánc a falusi kocsmában, akkor pont ez a vállvonogatós virtuozitás jelentett élményt.

Jelentéktelennek látszó kis nő, neonpiros hajjal. Aztán föláll, és énekelni kezd.

De nem ezt akartam mondani.

A második részben kitört a Wagner-vihar, aztán elkezdtek énekelni. Három jó énekes, Petra Lang, Robert Dean-Smith és Alfred Reiter. A tenornak nagy hangja *van, hosszú lélegzete*, bölcs belátása, feltűnés nélkül tud pihenni a hosszú szerep alatt, a legfontosabb pontokon azonban odateszi. Kicsit így is kifárad a felvonás végére, de ez nem megy a hitelesség rovására. Alfred Reiter komor, érdekes hangú basszus, van benne távlat, Petra Lang pedig abszolút főszereplő. Jelentéktelennek látszó kis nő, neonpiros hajjal. Aztán föláll, és énekelni kezd. Pontosan nem tudom megmondani, mi ebben a csodálatos. Ahogy énekel, az nagyszerű, de hallottam már hozzá hasonlót. Akkor ahogy ott van, ha leül, és kivonja magát az eseményekből, ha föláll, és ezzel visszatér, játszik, mert hát játszik, nem csupán énekel, megmozdul, és keveredik benne elfogódottság, remény, kacérság. De mielőtt elhinném, hogy ez az este az énekhang dicsérete, ott áll a Zeneakadémia pódiumán három ünneplőruhás ember. Ketten kicsit közelebb egymáshoz, a harmadik távolabb, szól a zenekar, és ebben is benne van az egész történet.

Játszanak az énekesek, ami önmagában veszélyes is lehetne. Ha kicsit is alacsonyabb lenne a színvonal, nevetséges lenne, hogy egy frakkos úr kihúz egy képzeletbeli fából egy képzeletbeli kardot. Így viszont az tűnik nevetségesnek, amikor az operaszínpadokon rongyokba öltözött énekesek teszik ugyanezt. Itt van a Gesamtkunstwerk, nem ott.

Még ez sem a lényeg. Hanem hogy elindul az az óriási fokozás a Tavaszi dallal, és megy, bomlik, fejlődik, tombol, elér a tetőpontra, ordít a zenekar, a két énekes átöleli egymást, aztán vége, csattan a taps. És eszembe jut, hogy mit is akartam mondani: akárki akármit is mond, létezik olyan, hogy szerelem. Láttam, hallottam.

kisebb könyvár-emelkedés?

A könyvek forgalmi adójának csökkentéséből származó pénz felhasználásáról ajánlást tett közzé a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése (MKKE). Az elnökség a cégek tulajdonosait és irányítóit arra kéri, hogy az adócsökkentésből származó többletet új könyvek kifejlesztésére, minőségének továbbfejlesztésére; az írók, tudósok, művészek, fordítók, szerkesztők honoráriumának és jövedelmének növelésére; a terjesztési költségek mérséklésére, a könyvkereskedelmi infrastruktúra bővítésére és korszerűsítésére, valamint a könyvárak növekedésének mérséklésére fordítsák.

Ismeretes, hogy a múlt év végén a parlament elfogadta azt a törvényt, amely szerint a könyvek után fizetendő áfa január elsejétől tizenkettőről öt százalékra csökkent. Ezzel egyidejűleg az eddig nullakulcsos tankönyvek ötszázalékos adókötelezettség alá kerültek. Érdeklődésünkre *Zentai Péter László*, az MKKE igazgatója elmondta, az éves, mintegy tizennégymilliárd forintos tankönyvforgalom esetében az új áfa hétszázmillió körüli befizetést, az összes többi könyvnél az évi negyvenmilliárdos eladást figyelembe véve, két és fél milliárd forint megtakarítást eredményez. Az utóbbival kapcsolatban több szakmai vélekedés is nyilvánosságra került, egyebek között, hogy az adócsökkentés ellenére várható a könyvárak további növekedése. Zentai Péter László megjegyezte, a könyv mint végtermék áfája csökkent ugyan, de a kiadás és terjesztés valamennyi összetevője – papír, nyomtatás, szállítás és a többi – után felemelt, huszonöt százalékos adókulccsal kell adózni. A könyv előállítása eddig is a szolgáltatások világpiaci költségeivel történt, csak a hazai könyvárak maradtak el ettől. Ehhez egyedül a szellemi munkán lehetett spórolni. Az igazgató hozzátette: az adócsökkentés elsősorban ezen a helyzeten javíthat, de az inflációnál alacsonyabb szintre mérsékelheti az árak növekedését is. Az utóbbi azért is fontos, mert a könyvszakmát teljes egészében az olvasók tartják el. – Az ajánlás megfogalmazásával a közös célokra szeretnénk felhívni a figyelmet. Az új könyvek árkalkulációjánál majd kiderül, mennyire sikerült – mondta az igazgató.

V. GY.

Zielinski Erzsébet

Résztvevő a kiállításon
(A katalógust lsd. Ferencry Jánosnál)

3. Országos Akvarell Biennálé
Eger, Gárdonyi G. Múzeum, 1972.

ZIELINSKI ERZSÉBET festő
Budapest, 1937

1955-60-ban Jets György növendékeként végezte el az Iparművészeti Főiskolát. Munkáival eddig csoportos kiállitásokon jelentkezett. - Elsősorban a tájkép érdekli, a Duna-kanyar, a Balaton vidékének avatott ábrázolója. Lirikus alkata főként az akvarell müfajában érvényesül a legnyomatékosabban.

Művészéletrajzok 197

Zielinski Szilárd

ZIELINSKI Szilárd

MV. 1994/3. 182, 183, 184.

ZIELINSZKY Szilárd építész

Balatonföldvár, móló, vasbeton gyaloghid, 1910

KOPPÁNY Tibor: A Balaton környékének műemlékei. Bp. : OMvH, 1993 208.

Zielinszky Szilárd

tervezte az V. Városház u. főposta épület-
be épített 16 m. fesztávolságú keret szerkezetet.

Tótk Endréné: Budapest Enciklopédia,
Budapest, 1970. 463 l

82 l

Dr. Zielinsky Szilárd

épitette-terverte:
a Ganz-Mávag bizgépműhelyét, (1904-1905),
a Debrecen melletti Óhat-Kócspuntai
magtárat (1904), és a főherczegi budai
istállóépületet (1902, 1945-ben elpuntult)

Császár László: "Párizs gyomrának" ürügyén. - Magyar Építőművészet, 197o. 1.sz. 52-53. l.

53.l.

DI. ZIELINSKI SZILÁRD

ÉPITÉSZ

KÖLVETLEN KAPCSOLATBAN ÁLLT A PÁRIZSI HENNEBIQUE - CÉGGEL. AZ Ő MUNKÁJA AZ 1904-1905-BEN ÉPÜLT GANZ - MÁVAG NAI G-TELEPÉN LÉVŐ VIZGÉPMŰHELY; A DEBRECEN MELLETTI ÓHAT-~~PUSZTA~~KOCSPUSZTAI VASBETONSZERKEZETŰ MAGTÁR(1904), AZ 1902-BEN ÉPÜLT ÉS II. VILÁGHÁBORÚBA ELPUSZTULT FŐHERCEGI BUDAI ISTÁLLÓÉPÜLET. (EML.)

GANZ-MÁVAG GÉPMŰHELY: FOTO, KERR.

CSÁSZÁR LÁSZLÓ: „PÁRIZS GYOMRÁNAK" ÜRÜGYÉN. MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1970/1. 52-53. LAP.

Zielinski Szilárd MDK

Az 1900- évi világkiállitásalkalmával Hennebique licentiát adott Zielinszki Szilárdnak vasbetenszerkezetek épitésére. Zielinski tervezőirodát szervezet, hamarosan függetlenitette magát Hennebique-től. A tervező iroda tagja többek közt: Dr Sabathiel Rihárd, Gut Árpád, Jemnitz Zsigmond, Beck Alajos, Gergely Jenő.

106. o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

Zielinski Szilárd

MDK

A régi Lánchid ujjáépitésének tervező bizottságának tagjai: Kherndl Antal, Gállik István, Beke József, Zielinski Szilárd, Nagy Virgil. /1913-15/

A vasszerkezet részletterveit a MÁV hidosztályának mérnökei Jurkinyi Jenő vezetésével készitették.

52-53.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

ZIELINSKI Szilárd mérnök.

Kapcsolatot tartott a hires francia vasbetonépitővek Francois Hannebique-vel.
Zielinski tervezte a GANZ Mávag gyár motormühelyét

Császár László: Ipari müemlékek és védelmük.
Müemlékvédelem, 1990.1.sz. 39.p.

6324. sz. jegyzék

270/145
Tanulmányok a Sztálin-díjas irodalmi művekről. /A tanulmányokat ford.: Ember Istvánné, Lovas Pál stb./ Bp. 1951, Művelt Nép K. 219 p. 20 cm.
Egységár: 30.-Ft

271/100
TELKES-TESZÁR Zsuzsanna: Társadalmi problémák a francia szinirodalomban /1890-1914./ Bp. 1938, [Szerző.] 28 p. 23 cm.
Egységár: 20.-Ft

272/292
THOMAS Edit, B.: Römische Villen in Pannonien. Beiträge zur pannonischen Siedlungsgeschichte. (Übers.: Otto Rátz. Bp. 1964, Akad. K. 418 p. 1 térk. táblák. 24 cm.
Egységár: 300.-Ft

ZIELINSZKY Szilárd epitész

1907. Bp. Főposta

a közfolyosós rendszer kivültársára
tervezett diagonális nélküli, Vierendel-
rendszerü. szerkezet vasbetonból

Poép 32-33. és ill

46. József távb. központ vasbeton szerkezete

ZIELINSKY Szilárd

Szeged, Szt. István tér,
-elsőt magas monolit vasbetontorony (1904)

Szeged, 1995/7-12. 100.

tett változata. Könyv- és könyvtártörténetet őriz ez az élő múzeum. Az épület harmadik emeletén található termet a Somogyi-könyvtár eredeti, több mint száz éves könyvállványaival rendezték be.

Irodalom

1. A cikk eredetije nincs meg. Somogyi idéz az írásból a „Gomi Misi" előfizetési felhívásához csatolt, feltehetően válaszcikknek szánt kéziratában. (Esztergom, Főszékesegyházi Könyvtár)
2. FERENCZY György: Somogyi Károly élete. Magyar Sion. 1888. 766-768.p.
3. Levél Reizner Jánosnak. Esztergom, 1883. július 3. (Somogyi-könyvtár, irattár)
4. RUSZTI R.J. (Reizner János): A szegedi Somogyi-könyvtár. Bp. 1886.

Dr. Zielinski Szilárd.
1860-1924 MDK

Repr.: arcképe
110.o 30. ábra

A széchenyi -Lánchid ujjáépitésért a Greguss-dijban részesült.
A Mérnöki Kamara első elnöke volt.

110.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

Zielinski Szilárd MDK

vasbetonépitész müvei
herkulesfürdői Bellaó Reka-hid,
a topleci Cserna hid,
örményesi Temes-hid,
a brassó-fogarasi vasutvonal sinkai Viaduktja/1908/
a begaszentgyörgyi vasbetonhid /1914/

106. és 109. o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

Zielinszky Szilárd
építész

M.DK.

1904-ben építette a szegedi városházát.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959 129 l.

?

MDK

Zielinszki Szilárd, dr. (építész?)

Említve: a lebontott gubacsi gát helyén épült híd. A híd tulajdonképpen két hídból áll. egy 11 m. széles közúti és egy két vágányú vasúti hídból, amelyek [redacted] közé, dr. Zielinszki Szilárd tervezete szerint, a híd belső főtartóira egy harmadik vágány van befüggesztve.

A budapesti Kereskedelmi és ipari kiállító

Városi Szemle, Bp. 1927. 312. l.

MDK

Zielinszky Szilárd, mérnököt

a kereskedelemügyi m.kir.miniszter az "Orsz.Középitési Tanács" tagjául öt évi időtartamra kinevezte.

Az Orsz.Középitési Tanács.
VK. 1906 máj.16. 9.1.

Zielinszky Konstantin

MDK

építész

margitszigeti Viztorony

144.o.

Székely László /szerk / : Budapesti zsebkalauz.

Bp. 1959.

Zielinski

müegyetemi professzor MDK

A Gubacsi -hid általános elrendezésére Zielinski professzor öttagu bizottságot alakitott melynek tagjai: Dr. Gállik István, Szikszay Gerő, Novák Ferenc, Zsizsmann Béla és Dr. Michailich Győző.

64.1 o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

Zielinski MDK

építész

az 1890es években a budapesti városligeti hidat épitette.

36.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

Zielinski Szil

Zielinski Szilárd (Mátészalka, 1860
28. [illegible] mérnök, müszaki dokt
A vasbetonépités meghonositója Magyar
lepült lengyel családból származott.
gezte tanulmányait 1884-ben, majd ösz
tanult és az Eiffel-cégnél dolgozott.
Bp.-re, ahol 1889-ben mérnöki irodát
müegy.-i magántanár, 1901-ben az első
-ban az ut- és vasutépitéstan ny. r.
A Hennebique féle szabadalmak alapján
kezetü viztornyot, hidat és más magas
és épitett: a kőbányai, a szegedi és
tornyokat, az örményesi Temes-hidat,

Zielinski Szilárd

1908-ban terverte a sinaki viadult-at. 2 vasbeton híd a Brassó-Gyorasi vasutvonalon. A nagyobbik H. ~~vas~~ pályaszerelét 59,88 m nyilásu, 21,28 nyilmagosságu, 2 fötartós vasbeton ivszerzeret hadja, ~~mel~~

Dr Vajda Pál: A magyar hidépítés Bp. 1969

25.

Zielinszky Szilárd, mérnök M.D.K.

tervezte a margitsiget szabadtéri sinpad közelében levő víztornyok.

Róna Tibor: Budapesti kirándulóhelyek

Bp. /1960/. Panoráma, /Magyarország irásban és képben 1.köt./

216 old.

+ 1. kép. 4 "

mDK

Zielinszky Szilárd dr.müegy. tanár

Az egész épület födélzetét vasbetonszerkezet képezi, mely a tetőnek a homlokzathoz való hangolását célozza és dr.Z.Sz. rendszerében készült.

Kerb és Giergl. - A Zenepalota.

Magyar Építőművészet. 1967.jul. 17-24.l.

MDK

dr. Zielinszky Szilárd építész

Magánépitési eng. Bp.en. Vállalk. Közl. 1906.

jul. 18. 5.l.

MDK

Zielinszky Szilárd

tervei szerintépült a szép vashid a városligeti tavon keresztül.

THALY TIBOR : A 200 éves Városliget. Bp. 1958.
107.1.

ZIELINSZKI SZILÁRD
épitész müegyetemi tanár

a Brassó és Fogaras köz épült két Olthid 1908.

Andai Pál: A mérnöki alkotás története 318. l

HDK

Zielinszki Szilárd, dr. (mérnök)

(Ő tervezte a soroksári Dunaágon a gubacsi gát helyén épült hidat.)
Ez a híd tulajdonképpen két hídból áll, egy 11 m széles közúti és egy kétvágányú vasúti hídból, melyek közé Z. Sz. tervezete szerint, a két híd belső főtartóira egy harmadik vágány van befüggesztve.
A csepeli kikötő.
Városi Szemle, Budapest 1929 147. l.

MDK

dr. Zielinsky Szilárd építész

Kinevezések. Vállalk. Közl. 1906. jul. 18.

5 l.

MDK

Zielinski Szilárd dr. építészmérnök

Építő Ipar. 1908. aug. 16. 323.l.

Zielinszky Szilárd

Ray Rezsővel együtt, 1907-ben épített az V. Városház-utcai főposta épületbe egy 16 m lesztávolságú keretszerkezetet.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970. 463 l

821

Zielinszky Szilárd, építész

Megemlített műve a Szent István téri vasbeton víztorony. (1904.)

Bakonyi Tibor: A szecesszió szegedi építésze: Magyar Ede 92–96.

TISZATÁJ, Szeged, 1973. szeptember XXVII/9.

Zielinszky Szilárd

tervezte a Margit sziget- i viztornyot.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1728

Zielinszky Szilárd

Bronts Lajos cikke említi Fesal Frigyes, Zielinszky Szilárd, Ney Ákos, Akay Elemér és Ertl Róbert terveit-elgondolásait a budapesti pályaudvarokkal kapcsolatban.

Bronts Lajos: Elgondolások és tervek. Hozzászólás a pályaudvarokról szóló cikkhez.
Budapest, 1970. 2.sz. 30. l.

Zielinski Szilárd

műegyetemi tanár 1902-ben szerette a pályaudvarok rendezését.

Siklós László: Pályaudvarok. - Budapest, 1969.lo.sz. 4-7. l.

7.1.

Zielinszky Szilárd épületei

1. A felújított Svábhegyi Színpad a Margitszigeten, a háttérben Zielinszky Szilárd és Ray Rezső Vilmos 1911-ben épített vasbeton víztornyával. [repr.]

Magyar Építőművészet, 1986. 1. 6.-old.

Zielinski Szilárd

tervét a budapesti pályaudvarok elhelyezésével kapcsolatban említi-ismerteti.

Bronts Lajos: Az átmenő személypályaudvarok kérdéséhez. - Budapest, 1970. 7.sz. 28-29. l.

Zielinszky hilárd, [építész?]

A margitszigeti, szabadsághegyi s a szegedi „ipari műem lék" víctor-nyot tervezte. A margitszigeti víctorony:

Rep

-bereznai-: Budapesten még 7
torony látszik 4

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. aug. 15.

Zielinszky Szilárd

A Mücsarnok épitkezésével szemben "szép nagy háromives hid terve szerepel a kiállitáson!" Szószerint ezt irja az/-ajd-/ sign.-val jelölt cikk, s utána megnevezi a tervezőket: a Schlik-féle gépgyár tervezői: Zielinszky Szilárd mérnök, Korb Flóris épitész és Giergl Kálmán épitész.
Azt nem jelöli meg, hogy hol, melyik kiállitáson láthatók a tervek.
A fenti kiállitásról szóló beszámoló cime: "Kiállitási séták."

ÉLET, Bp. 1895. juli. 28. V. évf.
44. sz. 9-lo. lap.

ZIELINSKY SZILÁRD, müegy. tanár/1860-1924/

Az első makói hid a"Howe"rendszerü rácsos közúti fahid volt1878-ban.-Zielimsky tervei szerint az eredeti jármokat és sarkantyúkat elbontva vörösfenyő cölöpöket vertek a mederbe és vasbeton pillérekre épitet ék át a fahidat.Vasút is ment át rajta. 54.old

TÓTH FERENC: Makó településtörténeti vázlata 41.old

A MÓRA FERENC Múzeum Lvkönyve, 1972/73, I.
Szeged, 1974

Dr.Zielinski Szilárd
(1860.máj.1 Mátészalka - 1924 . . .)
műegyetemi tanár

A margitszigeti viztorony (műemlék) tervezőjének portréja (olajfestmény) jelenleg

Zielinski Szilárd (1934 - . . .) gépésztechnikus birtokában van.
Lakik: 1114 Bp.XI.Fadrusz u. 4.II.1 (Tel.: 656-997)
Munkahelye: ERŐTERV (Tel.: 314-100/426)

Zielinski Szilárdné (Ilona "Ica") okl.vegyész, környezetvédelmi szakmérnök tudomása szerint dr. Zielinski Szilárd (1860-1924) személyes hagyatéka felesége, dabasi Halász Irma "Musi" családjának birtokába került, mert gyermekük nem volt.

A viztorony eredeti terveinek lelőhelye valószinüleg Miskolc (az Egyetem, a Tanács müszaki osztálya vagy a Levéltár).

Budapest, 1983.aug.1

Az információt helyszíni szemle alapján szolgáltatja

Tóth Lóránt.

dr.Tóth-Orowan Lóránt
tervező mérnök
Lakik: 1113 Bp.XI.Kosztolányi Dezső tér 5.II.24
(Tel.: 660-625)
Munkahelye: FŐMTERV (Tel.: 160-060/194)

Zielinski Szilárd

ZIELINSZKY SZILÁRD

TKM 481. 20.0.

Bp. XI. ker.

udvart körülfogó szárnyakat. Az érseki palota [illegible]
kekben gazdag része a jobboldali szárnyon a lépcs
és kocsiátjáró, baloldalon a galéria és a házi kápol
A rezidencia mögötti kis kert, továbbá a püspöki n
kert-vadaskert (a mai népkert), a gyümölcsös- és szi
kert, a később lebontott székesegyház, az uradalom
dasági épületei Egerben és vidéken, ezek voltak Fa
Henrik ténykedési területei Esterházy idejében.

A püspöki palota földszintjén, első és második
letén Fazola már Barkóczy idejében is dolgozott. 1764
a második emeleten 6 új ajtót lát el sárgaréz vasalá
sárgaréz fogantyúkkal, zárakkal, ugyanott 6 régi a
végez javításokat. A földszinti consistoriumban és ir
ban iratszekrényeket vasal, két dupla ablaktáblát —
lettát — készít lemezből, a másodikemeleti saroksz
ban 3 új ablaktáblát vasal, az épület részére tov
4 ablaktáblát készít. A rezidencia régi fakapuját és
új déli kapuját látja el vasalással. A püspöki majo
44 tetőablakot, a nagykertben 28 tetőablakot vasa
tiszapüspöki plébánián ajtó- és ablakvasalást végez

1765-ben Loscher József kassai fazekas 14 új
dallót hoz Pozsonyból a püspöki rezidencia szobá
Fazola elkészíti hozzájuk a vaskellékeket : rostélyo
lábakat, tűzlapokat, kéménylyukhoz vasajtókat. A
kápolna kandallójához kis vasajtót készít, javítj

ZIELINSKI Szilárd

Gáll Imre: Zielinski Szilárd.
= Orvosképzés, 2004/4. 27-28. p.

ZIELINSKI Szilárd epitési

Hajos György

Zielinski Szilárd.

Dp. Mérnöki-Kamara, 2004

152. p. ill

Anyagul 1.

UMK.

Karácsonyné

Hársfa 21

ZIELENSZKI Szilárd

ÉÉT XXI. 1/4. 1990

Csaínán

Ugyanakkor a funkció szempontjából nézve a kérdést, két fő kategória hívható létre:

-- monomorf vázaknak azokat a szerkezeteket neveztem, amelyek csakis egyedül arra a térigényre készültek, amelyet ellátnak, megváltoztatásuk, osztásuk súlyos értékcsökkenést jelentene (gótikus templomtér, barokk oszlopos-boltozatos terek),

-- a polimorf vázak éppen ellenkezőleg, a terek kötetlen alakításának lehetőségét biztosítják (pillérvázas irodaház).

A történeti építészetben inkább az első csoportot találjuk meg, míg a kortárs -- modern -- építészetre inkább az utóbbi kategória a jellemző. Monomorf terek persze itt is akadnak, de inkább a kiállítási, üzemi stb. csarnokok, templomterek esetében.

A diszkrét vázas rendszerek korszerű válfajait lényegében csak a korai fázisban ismerhetjük fel. Az első monolitikus vasbeton félvázak-vázak és vasszerkezetek majdnem pontosan követik a pillér-mestergerenda-fiókgerenda-deszkaborítás rendszerű favázakat, csak az előbbieknél a fiókgerendák nem a mestergerendára feküsznek, hanem abba becsatlakoznak, s a pillér és gerenda csatlakozásánál nincs szükség könyökfákra, mint a faszerkezeteknél. Van viszont a vasbeton szerkezeti működéséből következő kiékelés a negatív nyomatékok felvételére.

Támpilléres megjelenésű épületekről is tudunk századunk modern építészetéből, amelyek egy része azonban csak hasonlít a diszkrét vázakra, lévén hogy "támpillére" a vasbeton keret elkotóeleme, a kitöltő falazat tégla (Bp., Villányi úti v. ciszter templom, balatonboglári rk. templom).

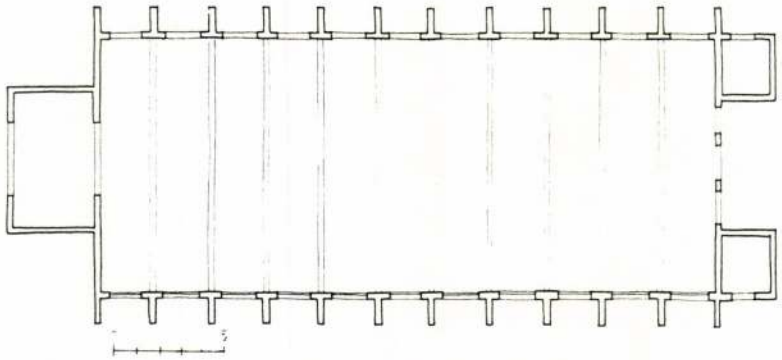

1. kép. Alcsút: egykori lovarda, alaprajz

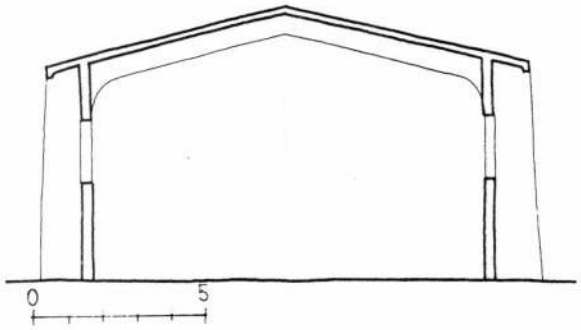

2. kép. Alcsút: egykori lovarda, metszet

Kevés magyar példáink, amelyek vasbeton szerkezettel diszkrét vázas rendszert mutatnak, szintén a korai szakaszból, a századelőről származnak. Ilyen például az alcsúti uradalom egykori lovardaépülete, amely 1905 körül épülhetett dr. Zielinski Szilárd tervei szerint (1. kép), valamint a Ganz-Mávag szintén Zielinski által 1905--6-ban készített vízgépműhelye. Mindkettőnél a vasbeton fal és vázrendszer monolitikusan kapcsolódik. Az alcsúti épület tartóelemei a talaj felé támpillérszerűen szélesednek, tehát befogottak. Míg a falak a tartók belső síkján csatlakoznak, nyeregtetős födémlemeze a keret felső síkjára kerül, így a tartó egyfelől kint, másfelől a belsőben mutatkozik meg. Ezeket helyzetváltós szerkezeteknek neveztem (2. kép).

A másik Zielinski-épületnél a keret a fal belső síkján helyezkedik el.

A korai szakasz törekvéseinek egyéb érdekességeiről Auguste Perret és követői munkásságából tájékozódhatunk. Templomaik egyértelműen a gótikus Istenháza hangulatát elevenítik fel, s ez nyilván a vázas rendszer rokonításának köszönhető.

Ulm, Strassburg és mások toronysziluettje ihlette meg a híres Notre Dame de Raincy templomának tornyánál (3. kép), éppúgy, mint Montmagny Szt. Terézénél (4. kép).

A grenoble-i szemináriumi templom áttört falú belső tere (építészek: Pourradier és Outert) a párizsi Ste. Chapelle-t idézi (5. kép).

Háromhajós, bazilikális terű, s mint az előbbiek, vasbetonvázas a Szt. Péter-templom Roye-ban (6. kép). Nagy megnyitások, az áthidalók flamboyant elemei tele vannak a gótika szellemével, de van egy furcsaság. A nagy, világos ablakok nem a bazilikális főhajóban, hanem a mellékhajókban jelentkez-

Tisztelettel meghívjuk Önt

ZIELINSKI TIBOR

szobrászművész

KATEDRÁLIS II. című kiállításának megnyitójára a

VIGADÓ GALÉRIÁBA
(Budapest V., Vigadó tér 2.)
1999. június 23-án 17 órára

Megnyitja:
WEHNER TIBOR
művészettörténész

Megtekinthető: 1999. június 23-tól július 11-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete, Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

MT Reklámiroda

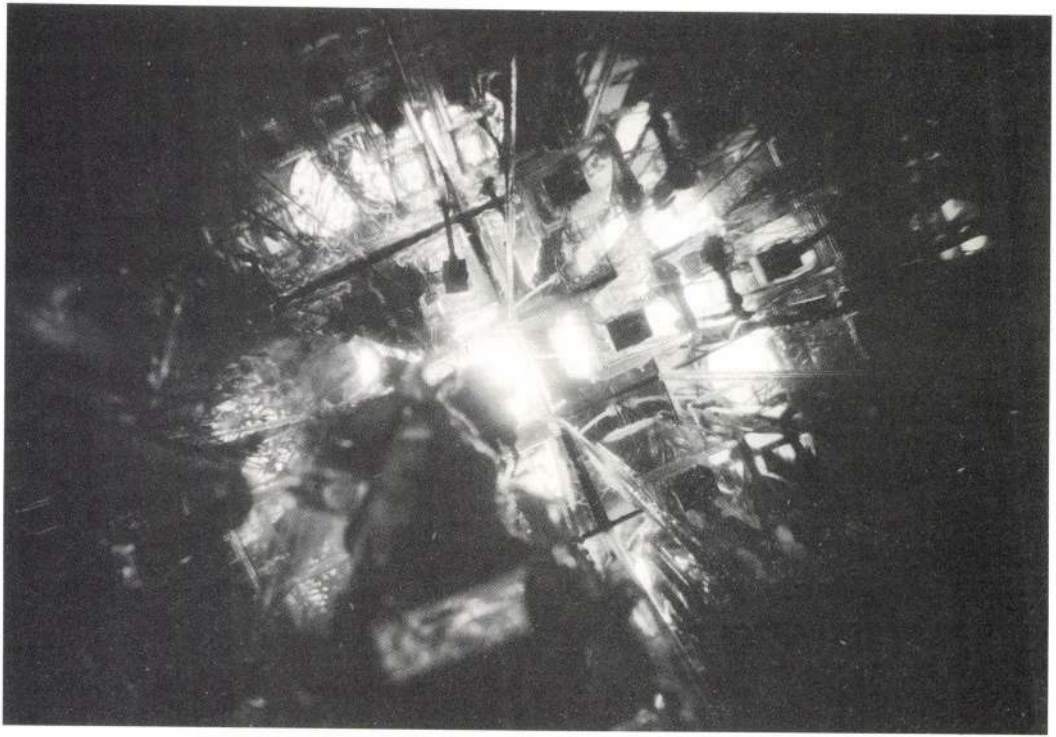

KOLTAI TAMÁS:

M m

Írtam volna róluk, már május eleje óta, amikor láttam őket, Székely B. Miklósról, Monoriról, Greff Lajosról, Horváth Sándor-Farkasról, a tyúkokról, a Szentkirályi utcai pincéről, *M. II. emelet 6.* – ez az előadás címe, M mint Macbeth, Shakespeare nyomán, egy orosz katonai sátorban, sparhelten grenadírmars fő, krumplihajak esedeznek, villanydróton csupasz körte a világítás, egyik helyről a másikra viszik, onnan tudni, hogy új jelenet kezdődik, összesen három.

Nem tudtam megírni. Most sem tudom. Csak írok.

Esterházy Péter segített, ő sem *meg*írta, inkább *le*, hogy ez voltaképpen mi lenne (még inkább, mi nem), kontempláló, szép írás, merő alanyiság, beleérzés, képzettársító szökkenés tárgyáról enlelkébe és vissza.

Szentkirályi utca, az ismert pincelejárat, háromnegyed hétkor még zárva az ajtó, türelemmel toporgó nézők, tíz-tizenketten, ideális szám. Hétkor lemehetünk, jegy nincs, fizetni nem kell, Székelyék szerint a kultúra nem áru, ebben radikálisan különböznek minden, általam ismert *művészeti szolgáltatás*tól. Nem a kommersz színházi iparral hasonlítanám össze őket, nem a szórakoztató látványosságok ellenpólusai, arra ott vannak a kis stúdiókba szorult művészszínházak, alternatív társulatok, alkalmi kísérleti csoportok. Mind a piacon belül. Székelyék kívül vannak, még ha rászorulnak is alapítványi támogatásra, hogy fönntarthassák magukat. (Nem *el.*) Ez nagy különbség. Ők a létükkel a színházat mint szolgáltatást tagadják, és mint kultikus létformát élesztik újjá.

Ennek számos paradoxona van. Az előadásokat meg kell hirdetniük, időhöz kell kötniük, holott csak úgy, alkalomadtán lemehetnénk a pincébe, hogy láthassuk őket, találkozhassunk velük, közösen múlassuk az időt.

Vendégek vagyunk egy lakomán. Székely B. krumplit pucol, Monori Lili krumplistésztát főz, fejükön papírkorona, derekukra kötve dróttal merevített papír lófarok. A (gyerek)mesék királya-királynője. Gyerekek ők is? Lehetnének (akár) Macbeth és a Lady is. De ez nem számít. Vicces volna, ha ezt a szeánszot azoknak szánnák, akik ismerik a *Macbethet.* Felhangzanak Shakespeare-idézetek. Szorongató, iszamos álmok képzetét keltik. Székely B. szűrös, komor, magába zárkózott, sovány alak; jelenlétének mázsás súlya van. Monori ellazultabb, rebbenve figyel kifelé, tekintete riadt, tétova, ruháját igazítja, ügyel a körülötte káricsáló (tyúk)udvarra, amint oda-odatrottyantanak a padlóra, kétszer-háromszor illatosító spray-vel semlegesíti a tyúkszart, ami itt olyan abszurd, mintha a *Csárdáskirálynő*ben bazdmegeznének (megtörtént), műanyagtasakokból tésztát önt a fazékba, fakanállal hozzákeveri a krumplit. Greff Lajos, szélütött öregember téblábol, kultikus törzsi hiedelmekbe

---

TOMPA ANDREA:

Táncszínház

Rómeók, Júliák

Rómeó és Júlia most nem próza, balett vagy opera, hanem tánc. Mindkét előadásban: a *Forrószegiek*ben (Honvéd Művészegyüttes Tánckara) és a *Rómeók és Júliák*ban (Fizikai Táncszínház Kontúr Csoport).

A forrószegi (széki) változat széles színpadon játszódik (a Ferencvárosi Ünnepi Játékok színpadának sokféle műfajra kell alkalmasnak lennie.) A színpad mögött a Bakács téri templom. Harangoznak: ez már maga az előadás. A harangszóra egy lány és fiú lép a színpadra, közöttük egy asszony. Mindhárman népviseletben. Az asszony egymás felé tereli, majd szétválasztja őket. A két fiatal két különböző kapun keresztül távozik: mert különböző helyekhez tartoznak. Az asszony kopjafák között megy ki a színpadról. Csak emlékeztetőül, kicsiben, megkapjuk a történetet. Kopjafa: lásd temető. Megkapjuk a mese végét is. Megvolt az expozíció.

Ez az asszony nem tartozik ahhoz a közösséghez (tömeghez), amelyhez a forrószegi Júlia, de ahhoz sem, amelyhez a felszegi Rómeo. Nem tartozik a történet földrajzi realitásához, mindössze funkciója van ebben a történetben: összeterelni és szétválasztani a fiatalokat. Ő a sors-asszony. Ruhája e vidéken nem ismert, nem viseli egyik falu népviseletét sem. Ő a nagy rendező, a néprajzilag le nem írható Sors. Nem táncol, azaz nem jár táncot, a mindenki által kötelezően ismert néptáncokat. Nem táncos, hanem színész (akkor is, ha ezek a fogalmak – hál'istennek – itt összefolynak).

Júliát és Rómeót pici jelek különböztetik meg a tömegtől, a tömeg egyenruhájától: egy fehér kötény, egy hosszú ujjú zubbony. Egymásra találásuknak színhelye a forrószegi tánc (–mulatság, vagy fonó), ahova Rómeó apjával? jó szellemével? együtt érkezik. Egy tánc erejéig befogadják. Azonban amint rátalálna arra a fehér kötényes lányra, aki zsebkendőjét, keszkenőjét adja neki (az első szerelmi zálog) – elkergetik.

Megjelent egy új figura: nevezzük apának, már csak a deres haja miatt is, vagy jó szellemnek, mert mindvégig Rómeót segíti-óvja. A tánc leállt, mindenki az új, éppen egymásra találó két embert nézi mereven, ellenségesen (akik lassan leállnak, mozdulatlanok), csak az apa folytatja a táncot, jó kedvet, értetlenkedést színlelve, táncol és játszik, színlelésével a feszültséget szeretné oldani, az ellentétet a között a két falu-vidék között, amelynek törvényei tiltják a két fiatal találkozását. Egyre kétségbeesettebb próbálkozása hiábavaló: elkergetik őket. Rómeó magával viszi a végzetes zsebkendőt és ezzel Júlia szerelmét.

Rómeó távozása után folytatódik a tánc. Júliát „elkapja" a párja, a törvényes párja, sőt ketten is a „faluból". A tánc folytatódik, most már azzal a boldog tudattal, hogy a betolakodókat kirúgták ama íratlan törvény nevében, amely a szent közösséget védi. Júlia tánca ezzel a két törvényes udvarlóval már egészen más: Júlia mintha nem is táncolna, hanem őt táncoltatják, kőkemény, parancsoló mozdulatokkal, forgatják, rángatják, mint egy bábut.

Ezt a három nagyon különböző táncot a férfiak még egyszer eljárják. Ugyanazok a mozdulatok, mégis egészen más jelentéssel. Rómeó most Júlia háza előtt van, és kecsesen táncol, mint egy párját hívó madár, várja szerelmét, apja utánaszalad és ugyanezzel a tánccal el akarja őt onnan vinni, mert veszélyben van, kedvesen nógatva, tologatva fiát, míg meg nem jelenik a Júlia törvényes férjjelöltje és ugyanezt a táncot széles, kemény, már-már agresszív mozdulatokkal adja elő. Az ismét elkergetett Rómeótól elveszi a zsebkendőt, amelyet Júlia majd véresen kap vissza, kipörög (egyre sebesebben) a színpadra, és azzal a tudattal akasztja fel magát, hogy Rómeó halott. A visszatérő Rómeó a sors-asszonytól kapja meg halott Júliáját, aki már végérvényesen az övé, és bosszút áll: belerohan a férfitömegbe, ahol Júlia gyilkosai, a szent törvény képviselői leszúrják.

Miközben ezt a történetet a forrószegiek hagyományainak megfelelően elsősorban eltáncolják, mégsem táncházhoz, hanem színházhoz hasonlít az előadás (helyesebben: nem hasonlít, hanem az). Az egyes figurák nem csak funkciójuk által képesek elkülönülni, hanem mozdulataik, játékuk által is. A nem egyénített tömeg tánca viszont nem dekoratív betét, amely a történet kibontakozását késleltetné; e tömeg hangsúlyos, folyamatos jelenlé-

ZIELINSKI Tibor

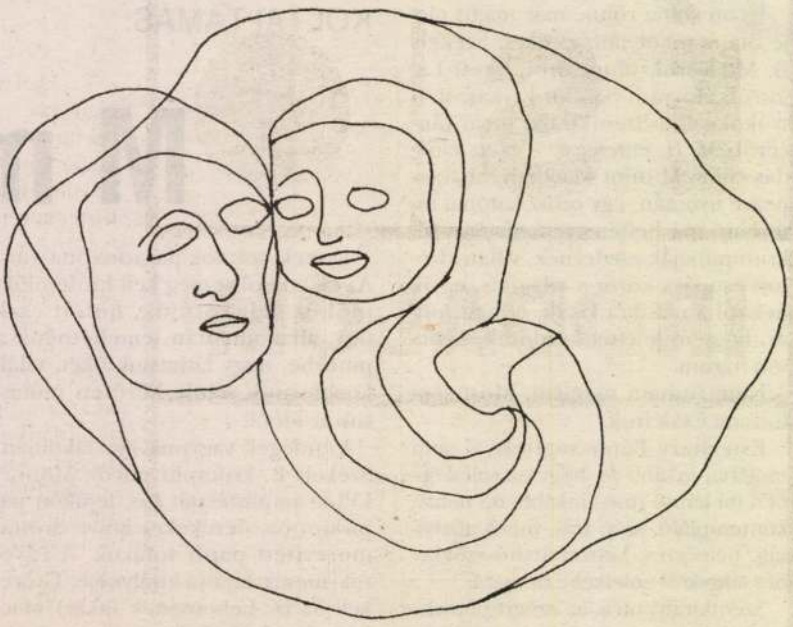

Gerlóczy Sári rajza

WEHNER TIBOR: **Tárlat**

Szobor-katedrális

A XX. század második felének művészettörténése cáfolhatatlanul és visszavonhatatlanul manifesztálja, hogy a szobrászat szemléletmódja, eszközrendszere, kifejezési-megjelenítési, tárgyalkotási-megtestesítési metódusa – a valósághoz erős szálakkal kötődő hagyományos műalakítási tendenciák továbbélése mellett – kitágult, radikálisan átalakult: a kreációk anyagai és az általuk meghatározott állandóságok, véglegességek helyébe a jelenségek, a változások léptek. A tér egyre intenzívebb, mind totálisabb birtokbavételi szándéka indukálta a mobilok létrehozását, a mozgás szobrászatba integrálását, majd önálló ágazattá emelkedett a fényeffektusokra és a hanghatásokra épülő, illetve az ezen hatóelemeket a tömeg- és formatényezőkkel egyenrangúvá avató szobrászat is. A kinetikus meghatározás első ízben 1920-ban, Naum Gabo realista kiáltványában bukkant fel, hogy az első, villanymotorral mozgatott pálcaszobrát aztán Duchamp, Tatlin, Schwitters alkotásai kövessék. Zielinski Tibor törekvéseinek hátteréből, munkáinak előzményei sorából természetesen hivatkoznunk kell Moholy-Nagy László és Schöffer Miklós mozgást és fényt, fényhatásokat szintetizáló alkotásaira, míg a kortársak közül Harasztij István és Dargay Lajos, Tilles Béla és Lois Viktor, Galántai György és Móder Rezső, vagy az idei Velencei Biennálén szereplő Csörgő Attila műveire kell emlékeztetnünk.

A budapesti Képzőművészeti Főiskolán 1995-ben végzett, jelenleg angliai posztgraduális művészeti tanulmányokat folytató Zielinski Tibor – akinek az egyéni és csoportos tárlatokon bemutatott munkáival a kilencvenes évek kezdete óta találkozhatunk – most a budapesti Vigadó Galéria emeleti kiállítótermében mutatta be *Katedrális II.* című alkotását, amely feltételezi a *Katedrális I.* meglétét: ez az első munka 1997-ben, a tatabányai fémszobrászati alkotótelepen született. Az új, ugyancsak tatabányai kötődésű, egy évvel később alkotott munkáról a művész a következő leírást fogalmazta meg: „A Katedrális I-hez hasonlóan a Katedrális II. is kinetikus, a fényeket itt is egy kisméretű motor irányítja azzal a különbséggel, hogy míg a Katedrális I-nél a motor az első körben csak felkapcsolgatja, majd később csak lekapcsolgatja a fényeket, a Katedrális II-nél felkapcsolja az egyiket, majd kb. 8 másodperc múlva lekapcsolja, közben már a másodikat kapcsolja fel, majd 8 másodperc múlva azt is le, és így tovább. Tehát amíg a Katedrális I-nél van olyan időpillanat, amikor az összes ég, és van olyan időpillanat, amikor egyik sem ég a körfolyamat során, a Katedrális II-nél egy mindig, a váltásoknál rövid ideig kettő is ég. A periódus mindkettőnél kb. 30 másodpercig tart. A középső részek mindkettőnél folyamatosan égnek. A Katedrális II. talapzata tűzzománcozott acélból készült, így elvileg kültéren is felállítható. Érintésvédelmileg is megfelel a villanybekötése."

A konkrét mű technikai leírásánál, jellemzésénél tágabb dimenziókra irányítja figyelmünket az az alkotói megjegyzés, amelynek révén azt konstatálhatjuk, hogy a művész Londonba költözése óta foglalkozik üveggel, és hogy a korábbi, rozsdamentes acélszobrokkal is a fényt kutatta, vagyis így tulajdonképpen korábbi munkásságának egyenes következményeként nyúlt az áttetsző anyaghoz.

Tehát Zielinski kifejezőeszközei: fémek és üveg, fények és mozgás, fényritmus-színjáték. Egy geometrikus formarendbe rendezett, öt elemből álló, hasábokba zárt, vertikális kompozíciókat hordozó, elvont, konstruktív hangsúlyokra szerkesztett rendszer. Az átlátszó üveghasábokban alulról megvilágított, üveglapokból szerkesztett torony és egy-egy gerincoszlopra emlékeztető, fejformára hivatkozó, meghajló fémszalag. Geometrikus és antropomorf utalások, ragasztás- és hegesztésnyomok, nyers, a design, a pontosan szerkesztettség, a precíz kivitelezettség látszatát is kerülő megmunkálásmód, a kézművesség és az automatizmus nagyvonalú, együttes kezelése. A fényt átereszto, megszűrő, megszínező üveg, a fényt visszaverő és elnyelő fém: illuzionizmus és valószerűség villódzó együttjátszása. A nehezen kitapintható, csak óvatosan megbecsülhető dimenziók, való- és látszatszerű kiterjedések, kapcsolódások, összefüggések. Sejtelmesség az egzaktság álruhájában. Játékosság és fegyelmezettség. A fényesség és a sötétség szerepe, lezárás és nyitás, a folytonos változás, a folyamatszerűség. Ismétlődés. Ismétlődés. Hivatkozás egy fenséges, az időfolyamot, a történetet szimbolizáló, a közösséget és az egyént is befogadó, a létezést mintegy megkoronázó produktumra: a katedrálisra.

Zielinski Tibor legújabb kori modern magyar szobrászatba ágyazódó, a nemzetközi plasztikai-tárgyalkotási áramlatokkal is eleven kapcsolatot tartó alkotását, az ezúttal a Vigadó Galéria terébe komponált katedrálisparafrázist egy fiatal szobrász pályakezdő korszakának jelentős, a technikai leleményt és a mély gondolatiságot ötvöző alkotásaként szemlélhettük és élhettük át.

(Zielenski Tibor Katedrális II. című alkotása a Vigadó Galériában július 11-ig látható.)

FS

ZIELINSKI TIBOR

Zielinski Tibor kiállítása
Fiatal Művészek Klubja
Megnyitó: 1996. január 17-én 18 órakor
Nyitva: 1996. kb. február 4-ig

IN

1994. január 6-feb

A Nádasdy Alapítvány támogatásával létrejött kiállítás a kanadai es
(inuit) művészetből nyomatokat mutat be. Ez a technika a század köze
folyamatosan vált az eszkimó művészet koherens részévé.
Az elmúlt évtizedekben létrejött nagyszámú alkotás egyedülállóan
a hagyományos kultúra sajátosságait és az alkotók egyedi szemlélet

D. Udvary Ildikó, a kiállítás re

Megnyitja / Opened by: Rodney I

IREN

A SZÍNEK MOZGÉKONYSÁGA: A CHORA
THE CHORA –

1994. február 10-m

A chora platóni értelemben a létezőket befogadó térként foghat
Rómában élő művész, Irene Wittek fotóin ezt a teret a halvány átm
kel egymásra rétegezett színek teremtik meg. A nagyméretű kép
tárgyi ábrázolást elvetve, csupán a színek töltik ki, melyek a befog
ritmusát is meghatározzák. Irene Wittek a fotóelméletből leszűrt
talatokból kiindulva (Párizsban Roland Barthes tanítványaként s
doktori címet) alakította ki sejtelmes, folytonosan mozgásban lévő
reit, melyekből válogatást nyújt a kiállítás.

Mély

Rendező

MAGYAR INTÉZETEK KIÁLLÍTÁS

Bécs, Collegium Hungaricum – Csete György és Csete Ildikó kiállí
1993. november 24-december 31.
Lovas Ilona képzőművész kiállítása – 1994. január 20-február 20.

Tisztelettel meghívjuk Önt

ZIELINSKI TIBOR

szobrászművész

KATEDRÁLIS II. című kiállításának megnyitójára a

VIGADÓ GALÉRIÁBA

(Budapest V., Vigadó tér 2.)

1999. június 23-án 17 órára

Megnyitja:

WEHNER TIBOR

művészettörténész

Megtekinthető: 1999. június 23-tól július 11-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete, Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

MT Reklámiroda

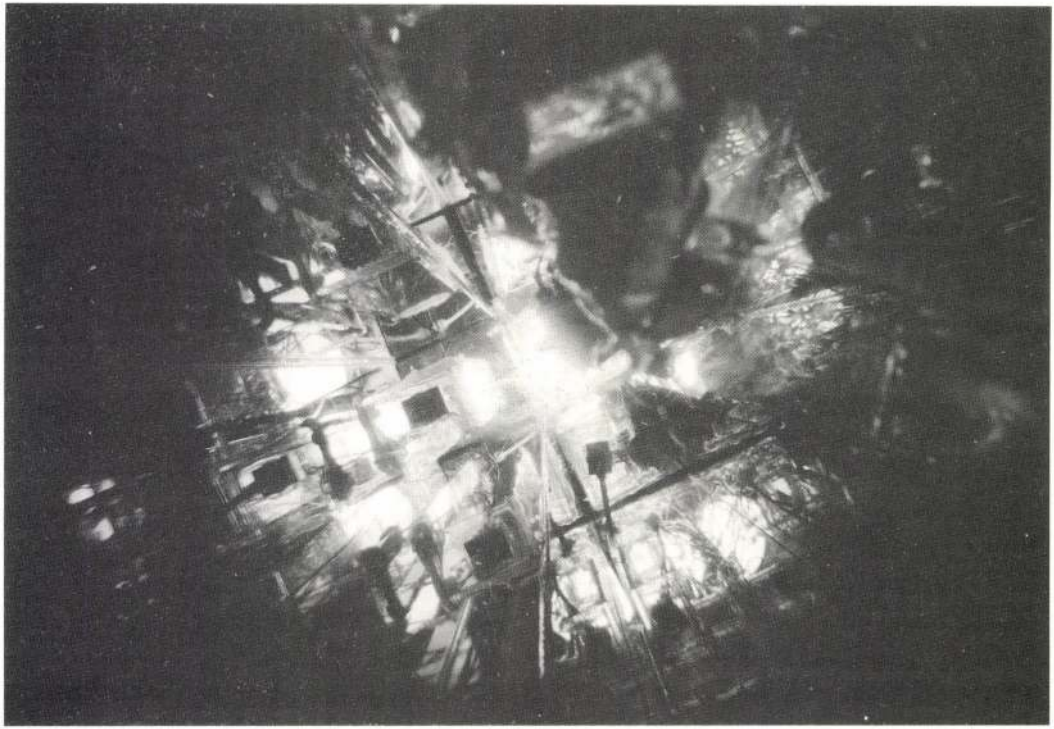

ZIELINSKI TIBOR

MEGHIVÓ

TÖRÖK-FÜRDŐ

II. KER. FRANKEL LEÓ UTCA 50.

SZÁLLÁS KATALIN
VERES ANDOR
ZIELINSKI TIBOR

KIÁLLITÁSÁRA

IDŐPONT: 1993 OKTÓBER 12. 12-kor
NYITVA: 12-től 22-ig
RENDEZÉS: **KOZÁRI HILDA**

ZIELINSKI Tibor

Gallery by Night, 1992. 03.19. - installáció
Veres Andor és Zielinski Tibor

re kapott. S ez az erő megejt ma
t annak, aki szerint Rippl-Rónai
dolgok nem mérhetők évtizedek
másként való szemlélésre oktat

éleményünket. Írásmódjának hi-
zésének rátapintó mérséklete új
ó szerinti értelmében. Tiszta, vi-
amit mondani akar, érdemes el-
Rónai emberi és művészi alakja,
aszi lombosodásból.
ozgalmas képe is elénk tárulko-
ondossága előtt a rejtettebb vo-
apcsolata a műtárgyakkal, vagy
az általános stílusvonásokon be-
már egységesnek ható irányban
léssel végez azokkal, akik Ripp-
n akarják látni, s cáfolhatatlanul
akarunk beszélni, akkor Ripp-
ellemzi a helyes viszonyt. Nincs
okfelől szívnak éltető nedveket.
en éppen az, hogy az örökséget
é alakítja. Szinte regényszerűen
meg a mester élete folyásáról Pá-
úri környezetében, de eközben
pontos rajza sem. Életkörülmé-
anak fel, a képalakító szándék-
yvének nagy érdeme az is, hogy
mel, de szakrejtélyesség nélkü-
mény megkapja azt az érdemet

NA-NE GALÉRIA

ZIELINSKI TIBOR

SZOBRÁSZMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

MEGNYITÓ 1994. június 2-án, 18^{h}-kor
a NA-NE Pincegalériában

Megtekinthető 1994. június 2-9-ig naponta 14-20 óráig.

Szeretettel várjuk Önt, Családját
és Barátait!

CíM: IX. LÓNYAI U. 41. T.: 217-7854

rakva homokzsákkal, farönkökkel, tégladarabokkal, itt-ott faragott asztalka állt. Baji zsíroskenyérrel és borral kínálta közönségét, majd komótosan munkához látott, bezsírozott három deszkát, lisztet hintett rájuk és sorra felfüggesztette őket a falra. Közben Kovács István megbontotta a zsákokat, amelyekből szóródni, folyni kezdett a homok. Szakrális és népi hagyományok megjelenítése keveredett egymással, a bor és kenyér, illetve a zsír és liszt jelképezték e tradíciókat. Kovács és Baji, úgy tűnt, egymással ellentétes műveletet hajtanak végre. Kovács az „építménybe" illesztett, mesterségesen kiállított természeti környezet részeit szabadította ki és juttatta vissza eredeti állapotukba. Baji a legegyszerűbb táplálékokat állította ki, magasztalta fel, létező rituálékhoz hasonló mozdulatokkal, gesztusokkal, de egyéni előírásokhoz alkalmazkodó szertartás szerint. Kettejük művészetének ereje éppen e szokásosnak semmiképpen nem nevezhető egyedi cselekvési rendben, az egyszeri rítusban rejlik.

Míg Kovács és Baji egyfajta természetvallást követtek és jelenítettek meg, addig *Gaál József, Kopasz Tamás* és *Szurcsik József* performansza vallás előtti periódust idézett meg, a művészet gyökereihez tapogatózott vissza. Gaál az őstársadalom hiedelmeivel magyarázta az ősművészetet. Az asztrológiába vetett babonás hitnek állított szentélyt. Az orákulum (a bejáraton függő fekete szemfedőn „oraculo" felirat) menynyezetén lévő 12 vászonra a csillagképek stilizált ábráit festette fel. A valóságos jegyeket Gaál rettenetesen eltorzított emberalakokkal helyettesítette. A rák, mérleg, oroszlán, stb. konkrét vonásai elhalványultak, meghatározhatatlan nemű figurák, bizonytalan fej, törzs, hús nélküli csontvázlények népesítették be a jósda boltozatát. A drámai előadás — Kopasz Tamás szerezte — zenéje volt a másik lehetséges bevezetési mód, melynek kezdetén ugyanúgy

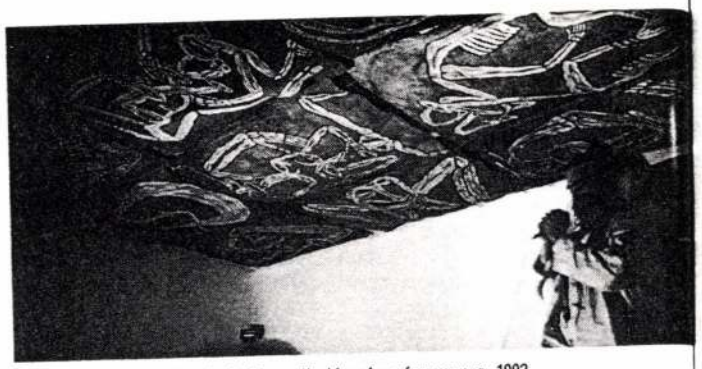

Gaál József, Kopasz Tamás és Szurcsik József performansza, 1993

ott állt a természet. Az emberi test eleve magában hordja a zenét, a szív ritmusos dobogása, a lélegzés, a lihegés, a sikítás és zokogás mind elemi hangot tartalmaz. Az ezekből létrejött ősi dallamokból formált újra zenét Kopasz Tamás. A feltárt test hangjai mint üvöltések, vinnyogások, fülsiketítő ricsajok ismét hallhatóvá válnak, hogy visszahúzzanak a kezdeti, legbelső hangokhoz. Az előadást kísérő zene, a tánc és a szertartás egyéb mozzanatai fokról-fokra vitték a közönséget mint jelölteket a ceremónia döntő állomásához, a beavatáshoz, vezettek vissza az ősművészet élményéhez, egészen közel saját ösztöneikhez, feltárva előttük a művészetek kezdőpontját.
(Stúdió Galéria III. 19—28.)

KOVÁCS ÁGNES VERONIKA

Az égi fényektől a déli szelekig

Torok Sándor képei

A Szabadkán élő Torok Sándor mindmáig ismeretlen ismerősöm volt festőművészként, aki eleddig éppcsak megmutatta magát nekem látásmódja egy-egy fragmentumában. Debreceni retrospektív kiállítása alkalmat adott végre, hogy megismerjem és befogadjam művészi pályájának ívelését: honnan indult és hová jutott. Grafikái, pasztelljei nem kaptak helyet a paravánokon: harminckét olajkép jelenti most az életművet. A legkorábbi (*Metamorfózis*) 1970-es keltezésű, a legkésőbbiek (*Kishortobágy, Júliusi szél II.*) 1990-ben születtek. Húsz év termése, mondhatnók felületesen, ám az igazság az, hogy a bemutatott képanyag kétharmada az utolsó öt évre esik. Ez így is van rendjén, mert Torok Sándor 1987—89-ben érett meg, változott át igazán a Hortobágy festőjévé, találta meg a maga gazdagon motivált kis világát.

A „kis világ", amely egy univerzummal ér föl: ez a mostani stádium. Ahonnan azonban elindul, az az emberi-festői aspektusból befogható legnagyobb volumenű világ. Témája a kozmosz, a végtelenbe vesző fények és szivárványok, az üstökösök és csillagok pályái. Európai tapasztalatokból építkező, kozmopolita ihletésű festészet, amely — ennek ellenére, vagy tán éppen ezért — kelet-európai értelemben véve kissé provinciális ízű. A skála negatív pólusa a *Nyugtalanság* (1977) — pozitív végpontja a *Fénynyomok* két variánsa (1983).

A Hortobágy felfedezése azért hiteles, mert nem egy csapásra, hanem fokozatosan, az érzékekre gyakorolt hatását ismételten asszimilálva jelentkezett. Miközben mindenféle „hortobágyos" sztereotípiát elkerült, reinkarnálta a leonardói tanácsot: a művésznek a természet rejtett titkait kell kilesnie, szinte láthatatlan alakítóerejét kell utánoznia. A 80-as évtized harmadik harmadában született Hortobágy-képei a táj és a lélek belső életmozgásának tükrei. Egyik oldalon vannak a feszültség akkumulációi, az indulatok drámai tömörítései, az érzelmek összegubancolódásai. A másik oldalon viszont a relaxáció és elernyedés képei, az analízis és a feloldódás. Egyegy júliusi *Meleg szél* 1988-ból önmagában is jól érzékelteti ezt a természeti és hangulati ingamozgást. Eme másik értékskálán már oly sok a pozitív példa, hogy lehetetlen kiemelni egyet. Legföljebb a párba szedéskor mondhatjuk azt, hogy az ultramarinkékből is építkező *Nyugati szél I.* (1987) közelebb áll a szemünkhöz, mint az egykorú és a zöldnek túlontúl nagy felületet engedő *Keleti szél*. Nagyszerű festménye mindegyik, amelyik a nyár izzó és a tél fagyos karakteréből indul ki (pl. a *Téli reggel*). És gyengére sikerültek a *Tiszapart* egy-egy mesterséges motívumához kapcsolódó képek.

Két öntörvényű mércéről, két értékelési skáláról beszéltem, mert az áthatások és belső folytonosság megléte mellett is kétféle festői világról van itt szó — s egyben logikus, törvényszerű művészi építkezésről. (A *Fénynyomok*- és *Tiszapart-képek* egyazon esztendőből valók!) Emitt felhorgadás a csillagokig — amott leguggolás egy kődbe vesző bokorhoz. Emitt a nagy metamorfózisok — amott a „helyzetalakulások". A főszereplő újabban a szél mint a mozgás metaforája. Emitt a kongó terek — amott a színes motívumokkal csilingelő képsíkok. Emitt a galaxisok porszemnyi csillagai — amott a sejtek atomjai: az előbbi egy teleszkopikus — az utóbbi egy mikroszkopikus szemléletet kíván.
(DATE-Galéria, Debrecen.)

ÉLES CSABA

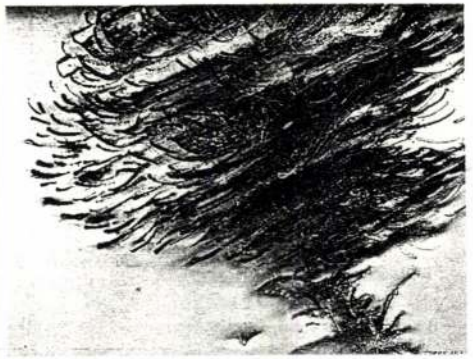

Torok Sándor: Meleg szél I., 1988, olaj, vászon, 70×90 cm

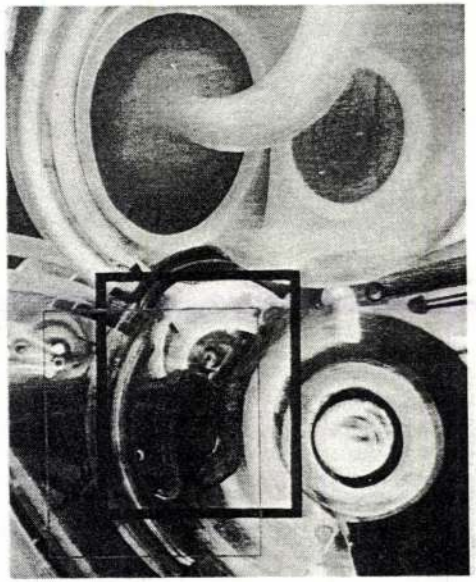

Torok Sándor: Metamorfózis, 1970, olaj, vászon, 50×60 cm (Fotók Sándor Margit)

Két főiskolás tárlata az FMK-ban

Veres Andor és Zielinski Tibor kiállítása

Lassanként eltűnni látszik az a határ, amely eddig elválasztotta egymástól a tanítványt és mesterét, a kiállító művészt. Az utóbbi évek nyitottabb szemlélete, a főiskolások szerencsés tiszteletlensége azt eredményezte, hogy egyre több olyan bemutatót láthatunk, ahol nem az életkor függvénye a nyilvánosság elé tárt minőség.

Veres Andor (1967) és *Zielenski Tibor* (1968) a mostani, *Fiatal Művészek Klubja*-beli közös tárlatuk előtt már szerepeltek együtt, a tavalyi *Gallery by Night* rendezvénysorozat egyik estjén ők voltak a Stúdió Galéria házigazdái. Veres Andor festményein dinamikus festői technika és látásmód rögzül: nem hagyományos képeket készít, hanem a minél nagyobb felületet hangolja saját érzelemvilágához. Néhány művét lírainak nevezi, s valóban, a nem agresz-

szív, mégis széles ecsetkezelés, az alig felismerhető szívforma ebbe az irányba terelik a látogatók gondolatait. A festékfolyamoknak csak a vászon vagy papír széle szab határt, nincs keret, nincs címadás, csak valami belső végtelenség érzékelhető. A műterem sarkában ácsorgó festett tekercsek a kiállításon már valódi kölcsönhatásba léphetnek egymással, felismerhető rajtuk a szakrális hátterek többletjelentése: az arany, ezüst, vörös, kék dominanciájú színes mezők a személyes hangulatok mellett távoli létélmények lehetőségét idézik meg. Ha megkérdezzük a festőt, *Emil Schumachert* jelöli meg mint akinek művészete igazolta azt a korábban határozatlanul megjelenő utat, amelyet (talán) követnie kell. Az egyelőre síkban terjeszkedő méretek valószínűleg kikövetelik majd a térbe való kilépést mint újabb állomást.

Veres Andor lágy képeinek társaságában jól érezték magukat Zielinski Tibor fémből hegesztett szobrai, reliefjei. A művek nem akarják a steril befejezettség látszatát kelteni, magukon viselik létrehozójuk szemléletét, amely nem rendelődik alá a megszokott szobrászi elvárásoknak. Az éles krómnikkel lemezdarabok a hőtől roncsolódnak, elszíneződnek, az illesztési pontokon felgyűrődnek, s így valósul meg a kétféle anyagállapot egyidejű jelenléte. Máshol a fémhulladék organikus formává szerveződik, csupán hideg tükröződése őrzi még a fém korábbi tulajdonságát. Zielinski is mellőzte a segítő címeket, s a fekete fólián megjelenő reliefek összhatása csak utólag neveződött meg: „Kemény Zoltán emlékére". A kiállítási tér közepére állított betonvas-szögvas-drót konstrukció a továbblépés irányába mutat, hiszen a megfestett részletek a szín felé való elmozdulást sejtetik az egyszerűbb olajfestés, majd pedig a nemesebb, időtállóbb zománctechnikával.

A két fiatal művész munkái — régiesen szólva — összeműködtek, s

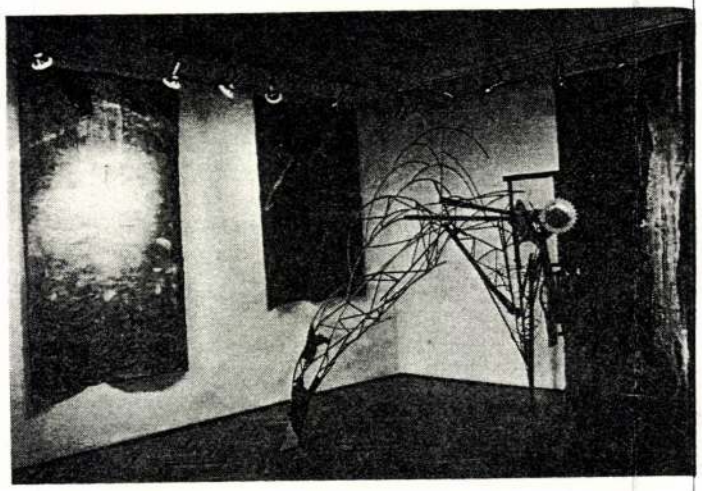

Enteriőr Veres Andor és Zielinski Tibor kiállításáról (Fotó Kovács György)

így a páros bemutató lényegében egy középpont köré szervezett térberendezést valósított meg. A külön „hozott" színek és vonalak egymást segítve közös élménnyé olvadtak össze, s a későbbi kiállításokon talán kialakulnak azok az új metaforák, amelyek a 90-es évek művészetének kulcsfogalmai lehetnek.

SZŰCS GYÖRGY

Grál

Baksai József kiállítása a Liget Galériában

Baksai József *Grál* című installációjával — mely az Ajtósi Dürer sori Liget galériában március 26-tól április 9-ig volt látható — a tőle megszokott olajkép-festészettől eltérő, annál eklektikusabb és monumentálisabb műfaji lehetőségeket aknázott ki.

Az installációhoz a kis terem mindhárom szabad falfelületét felhasználta. A bejárattal szemközti és a tőle jobbra lévő falon a mennyezettől a padlóig húzódó, keskeny sávban egymás mellé ragasztott könyvlapok voltak láthatók, amelyeket átlátszó merített papírral borított be a művész, így furcsa, hártyaszerű, sárgás felületen sejlett át az írás. A felhasznált könyvlapok *Scaligero Grál* című könyvéből származtak, mely Baksai művének értelmezési alapjául is szolgál.

Erre az alapra kisméretű, lapos, csuklóval összefordítható fadobozokat függesztett, melyek formájukkal a könyv és a szárnyasoltár képzetét ébresztették fel a nézőben, ugyanakkor az alap határ nélküli síkjával szemben a zárt, lehatárolt világot jelentették, az anyagtalanul derengő világgal szemben a szűk és sötét dobozteret.

A dobozok mindkét szárnyát egy-egy sötét színű emberi kéz töltötte ki, melyek (a Baksai-képek jellegzetességeihez híven) az elemi erővel formálódó-burjánzó, a szellem által magára hagyott matériából keltek életre. A görcsösen formálódó, vakon tapogatózó, dobozba zárt kezek tenyerüket kifelé tárták, mintegy sugallva, hogy minden kétségbeesett kutatás-keresés ellenére az ember nem érintheti az írás titkát, s hiába próbál az „egyetlen, arany csendhez" visszavergődni, anyaga, élettere, lehetőségei folytán próbálkozása tragikusan reménytelen.

A kezek szimbolikája a *Grál* esetében összetett, sokértelmű. A kéz egyfelől a világ megérintésére, a dolgok térbeliségének érzékelésére, a tárgyak letapogatására szolgál, másfelől a birtokbavétel, a megragadás eszköze. A kéz ábrázolásához ilyen értelemben a változatlanból való kimozdulás — az érzékelés és a szerzés — képzetei kapcsolódnak.

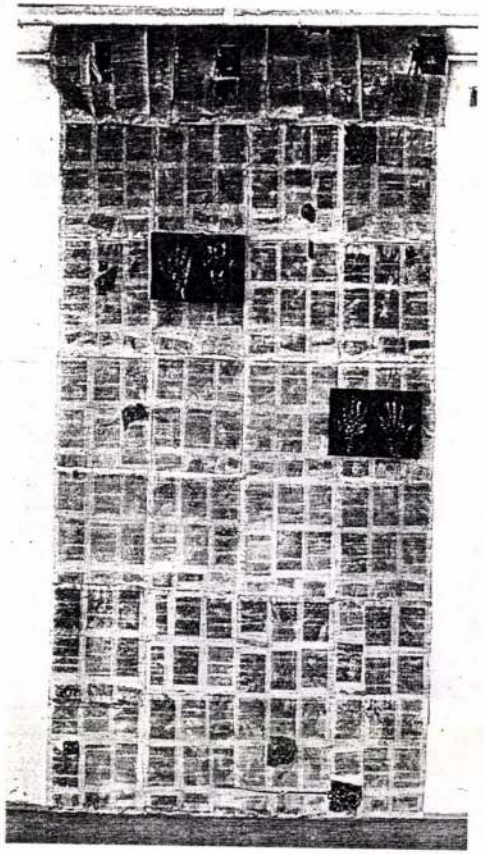

Baksai József: Grál, 1993, installáció (részlet)

A szövegre háttal, esetlenül függesztett kezek tehát a látás, tapintás és a megismerés kérdését vetik fel. Az esendő, sötét tónusú, minden oldalról szigorúan lehatárolt végtagok a nem-látást, a vakságot jelentik, a betű és fény megértésének lehetetlenségére, az egyetemes titkok megtapasztalhatatlanságára utalnak. Az, hogy az emberi test egy darabja kiragadva szerepel, önálló lényként él, elementárisabbá teszi a metaforát, hangsúlyozza a kicsiség és a részekre szabdaltság élményét a háttér közönyös végtelenjével szemben, beavat a keletkezésnek, a sötétség emberré süsüsödésének folyamatába, a csonkaság pedig a védtelen tehetetlenséget érzékelteti. A tenyerek sebezhetősége tovább erősíti ezt a képzetet, mely azonban kiegészülhet a sorsként és a kitárulkozó tisztaságként való értelmezéssel.

Baksai Józsefet, mint már említettem, Massimo Scaligerónak, Rudolf *Steiner* egyik követőjének a kiállítással azonos című könyve inspirálta műve megalkotására. Ez a munka a keletkezés mítoszát igen sajátosan, a modern kultúrában kedvelt, misztikus módon értelmezi. Eszerint az égitestek valaha mitikus ősegységet alkottak, ez a kozmikus harmónia azonban a Nap és a Hold Földből való kiszakadásakor szétha-

sadt. A sötétség átvette uralmát a Föld egyes zónái felett. Az ember éteri testét elvesztette és sártestet kapott helyette. A nemek ősállapotának, az androgün létnek a kettéválása bekövetkezett. Mindkét princípium elvesztette az egyetlent, akivel az eredeti egységet újraalkothatja. A kettévált egység tagjai azóta újabb és újabb tapasztalatok gyötrő csalódásain keresztül nyúlnak a másik felé, keresik az újra egyesülés, az egymásra találás lehetőségét.

Scaligero szerint a Grál-monda ennek a szent egybekelés utáni vágynak és küzdelemnek a története, vagyis az értintetlen fényéletnek, a lélek androgün titkának az emberi bensőben való megtalálása. Az embernek először a Magasabb Énjét kell megkeresnie, úgy, hogy odaadja magát valami másnak, és az azonosulás során el kell érnie az önmagán való túlhaladást. Csak így értheti meg Parsifal is a kételyen és lázongáson túl a Grál titkát, s csak így találhatja meg a szent szerelem misztériumát. Ennek a keresésnek egy megtisztultabb, dinamikusabb állapotát láthattuk a harmadik — az ajtótól balra lévő — falon. Az alap itt körformát öltött, szürkés-fehér égitestté vált, és a kezek is világosabb színt kaptak. Mivel az alap és a kezek közti színbeli kontraszt itt nem volt olyan erős, a bezártság és végtelenség közötti ellentét is tompult, s mivel a könyvlapokat temperafesték fedte, anyagisága közvetlenül érezhető volt, a két szféra nem tűnt olyan végletesen elidegenedettnek, a köztük lévő kapcsolat kevésbé volt paradox.

Felvillant tehát a remény, hogy a kezek találkoznak, ösesimulnak, a dobozok összezáródnak és láthatóvá válik számukra az egyetlen, örök titok szövege. A kezekkel szimbolizált, kettévált egység kapcsolatának lehetősége a Föld újrateremtésének lehetőségévé is vált, mely az Élet valódi fényét, a Grál megváltó titkát hozhatná el újra.

MERHÁN ORSOLYA

VILLANÁSOK

Zielinski Tibor kiállítása F.M.K. Galéria 1996. I. 17. 18^{00} h

" .. .. , ...

A gép forog, ...

.. - ..... eljár tengelyén,

Míg egy kerékfogát ujítni kell."

Következő kiállításomnak egy gépezet lesz a főszereplője.

Ez a mechanikus szerkezet (a terem közepén) a központja egy egyszerű hálózatnak.

A többi szereplő: a falon függő hegesztett krómacél reliefek.

Ezeken villanyégők világítanak olyan szakaszossággal, ahogyan azt a központi szerkezet diktálja.

Így egymástól független időközökben, meglepetésszerüen fognak az égők felvillanni, és elaludni.

A Fekete teremben ez lesz az összes fényforrás.

A krómacél, mely tükörszerű felülete miatt élesen kiválik fekete háttere előtt, érdekes fényhatásokat mutat.

A fényhatások mellett a gépezet nyikorgó hanghatásokat is produkál, melyek enyhe iróniával a szférák zenéjéhez hasonlítható.

Ez a kiállítás két, eddig külön pályán futó törekvésemet hozza össze.

A korábbi - a krómacél reliefek; és a későbbi - a mobilok; eddig nagyon távol álltak egymástól.

Ennek a kiállításnak az alapötlete egy pályázat kapcsán jött, melynek kötelező témája az " Idő " volt.

Remélem, hogy ez az előzetes ismertető felkeltette érdeklődését, kérem fogadja el meghívásomat a kiállításom megnyitójára.

Budapest, 1995. november 30.

Zielinski Tibor

ZIELINSKI TIBOR

Ziegler Ede

M.D.K.

A siofoki Európa -szálló főépitésze

Pe rneczky Géza: Egy kerámia amely nélkül "leesne a tető"

Beszélgetés Garányi József kerámiamüvésszel

Magyar Nemzet 1966. julius 14. 41.

14. 41.

Ziegler Endre, építész

NDK

II. f.-t kapott.

— :Átadták az idei Ybl-díjakat

9.

NÉPSZABADSÁG, X. 1964. ápr. 3.

Ziegler Endre
építész

M.D.K.

Az 1964 Jbl díj II. fokozatát nyerte el.

—: Hírek
Művészet, 1964. junius – 44 kap

MDK

Ziegler Ferenc, ipam.-szobrászm.

1902-től a Zsolnay Gyárban dolgozott 4 és 1/2 évig.

Mikolszky Géza: A Zsolnay gyár művészei és tervezői Pécs. 1949.ápr.12.

MDK

Ziegler Ferenc, korongos
művezető

1868-tól a Zsolnay gyárban dolgozott 40 évem át.

Nikelszky Géza,: A Zsolnay gyár művészei és kivitelez
Pécs. 1940.ápr.12.

Ziegler Ferenc

szobrász , iparmüvész

a Zsolnay-gyár müvészeti munkáiban közre-
működött 1902-1919.

70.o.

Nikelszky Géza:A Zsolnay-gyár müvészete.Pécs.1959.

Ziegler Ferenc

korongos, művezető
a Zsolnay-gyár művészeti munkában közreműködött 1868-1908.

69.o

HIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete. Pécs. 1959.

MDK

Ziegler Ferenc, iparm. isk. növ. pályaterv.

Iparm. iskola. Pályaterv. II. dij.

Displasztikai szakosztály. Repr.

Magyar Iparművészet. 1903. 141-142.l.

MDK

Ziegler Ferenc, ip.müv.-növ.

a kisplasztikai szakosztályon dolgozoik,
az iparmüv. isk.pályázaton pályatervével a
II. dijat nyerte el. Repr. 142.1.

Magyar Iparmüvészet. 1903. 142.1.

Pécskai ásatás VI. 153.

Ziegler E.

Könyvkötő

laid.

Kolozsvári kiáll-

katalogusai

1934.

T. 6048.

és várostól jobbra kétkerekü
előtérben az erőd közelében
nak, melyen innen kutya fut;
anak. Felirata a lebegő mon-

IIN.

. 11.7: 17.6 cm.

Ziegler Béla

építész.

Szül. Budapest 1878.

Oklevelet nyert 1901.

Néjiegyzműegyetem 22. l.

MDK

Ziegler Béla, sz. 1878. okl.épitész, Zalaegerszeg,

a Kamara uj tagja.

Bpi Mérnöki Kamara közl. MM és ÉE, 1924. nov. 3o.
149-15o l.

AZ 1897: XXXV. T-CZ. 5. §-A ÉRTELMÉBEN
A M. KIR. MINISZTERELNÖK

ÁLTAL

AZ ORSZÁGGYÜLÉS ELÉ TERJESZTENDŐ

ÉVI JELENTÉS

SZERKESZTÉSÉRE ALAKITOTT

VEGYES BIZOTTSÁG.

13.393 szám
1912 eln.

Méltóságos
Br. Förster
minist. tanácsos úr
orsz. bizottság

A/ m. kir. kormány 1911

Ziegler Béla

lásd

Bp. Epitöm. VI.

182 – 186 l.

Serlegavató beszéd az Alpár Ignác társaság vacsorájan

Hadjárat [illegible] T. 4824.

Az előtérben vezér [illegible] karától körülvéve áll Jellacic és várja a Kisfaludi gőzösről kiküldött Zichy őrnagyot, ki már a parthoz ért. Felirata

alól: Versuch zur Friedens-Unterhandlung zwischen dem E.H. Stephan u. d. Ban Jellacic.
No. 14.
fölül: Skauška k pogednawanj k uwednj pokoge mezy [illegible] Arcy-Wewodau Stepanem a Banem Jellacicem.
balra: Prova di Pacificatione di Pace fra l'arciduca Stefano [illegible] con il Bano Jellacic.
jobbra: Békéltetés-Kisérlet István főherczeg és Jellacic bán köztt
a sarokban jobbra: Ant. Ziegler comp.

Kny., mér. a vk. 23.7 : 16.3 cm.

Hadjárat 1848/9-ben:

~~Az~~ István nádor és Jellačič ~~közti~~ tárgyalása.

A előtérben táborkarától körülvéve áll Jellačič s mialatt a Balatonon levő „Kisfaludi" gőzösről kiküldött Zicsi ornagyra várja, a ki már a parthoz ért, ~~hallgatja~~ szárnysegédét. hallgatja. ~~A egész tárcaság kilencz tagból áll s~~ István főherczeg kisérete a hajó fedélzetén látható. Feliratai alól:

„Versuch zur Friedens-Unterhandlung zwischen dem E. H. Stephan u. d. Ban Jellacic № 14;"

fölül: „Skauska k pogednawanj k uwedenj pokoge mezý Arčij-Weřvodaŭ Štepanem a Banem Jellacicem,"

balról: „Prova di Pacificatione di Pace fra l'arciduca Stefano con il Bano Jellacic,"

jobbról: „Békéltetés-Kisérlet István főherczeg és Jellacic bán között"

és a jobb~~ra~~ sarokban: „Ant. Ziegler comp."

Könyomat, méretei a vonalkeretnek 23.7 : 16.3 c/m.

Ltsza 4824 (alányomással)
4825 (szinezve)

107/95 № 343/344

Hadjárat 1848/9-ben:

A pozsonyi küldöttség ~~a király előtt~~.

Abban a pillanatban, van ábrázolva, midőn a ~~A~~ (menyezetes tronuson ~~melyet a kérfejű sas díszít~~ pilő

v. Ferdinánd ~~a király s hallgatja~~ az országgyűlés huszon-

két tagú küldöttségének szónokát, hallgatja ki beszédet ~~a kezében lévő~~

~~iratról~~ olvassa ~~le~~. A király jobbján István ~~fhg~~ nádor áll,

~~csipőre tett kezzel s~~ mögötte (pedig) két udvari dignitarius van.

Felirata alól:

„Die ungarischen Deputirten vor Sr. M. dem Kaiser Ferdinand T.

in der Märzwoche 1848, in Wien.

N° 13"

fölül: „Uherští wystanci před C. M. Císařem Ferdinandem T."

balról: „I diputati ~~unga~~ ungheresi a S. M. l'imperatore Ferdinando T."

jobbról: „A magyar Cövetez Ö Felsége á császar T=so" Ferdinand előtt"

s a bal sarokban alól: „Ant. Ziegler comp."

Könyomat, méretei a vonalkeretnek 23.8 : 16.3 c/m.

Ltfa 4822 (alányomással)

4823 (szinezve)

107/95 N° 341/342

ZIEGLER, Anton, pozsonyi kőmüves

A. Z., Maurergesell, 9 hónapos leánya meghalt 1843-ban. (1844, 14 l)

—

A. Z., Maurer, 14 napos leánya meghalt. (1849, 926 l)

—

Pressburger Zeitung
(Genthon)

ANTON ZIEGLER, grafikus

1848.márc.16-án V.Ferdinánd a bécsi Burgban fogadta az utolsó rendi országgyülés küldöttségét.Erről a jelenetről egy Bécsben megjelent litográfia tájékoztat bennünket.Zieglernek négynyelvü kisérőszöveggel kiadott történetileg érdekes,de müvészileg nem kiemelkedő sorozatának 13.sz.lapja. 87.old. 25.jegyz

RÓZSA GYÖRGY: Vázlatok a magyar országgyülések ikonográfiájához 81.old

FOLIA HISTORICA,I. A M.N.M.Évkönyve, Bp, 1972

Ziegler Antal

Gyulásol, 1830-
ban 20 évs

l.

Fleischer Decs

97-l.

Lelet, debreczeni VI. 156.

Hadjárat 1848/9-ben:

Gróf Lamberg meggyilkoltatása:

Olyképen van ábrázolva, hogy ~~a lelőtérben látjuk~~ a kocsijából kivonszolt grófot, kit vadáza fog fel ~~karjaiba~~ és a kit ketten (keresztül szurnak), többen ~~meg~~ támadnak meg. Felemelt jobb kezében az országgyűlést felosztató királyi kézirat, tartja ~~van~~. A háttérben a „68" számú bérkocsit, a lánczhid-téri épületet és ~~a kocsit feltartóztató~~ a nép tömeget ~~látjuk~~ vesztük észre. ~~Felirata~~ A földön ~~még~~ egy beszakított irás hever. Felirata

alól a jobb sarokban: „Ant. Ziegler comp."

Könyvmat.

Ltsa 4829. (színes).

107/95 № 348

I. Ferencz József. 10717.

Komáromnál.

Egy kivágott vén fatörzsön ül az aranygyapjas és a Mária Terézia rend jelvényét viselő ifjú császár, ki jobbkezében Magyarország térképét tartja, baljával pedig, a melylyel távcsövét fogja, mutatni látszik, mi közben jobbra nézve hallgatja a tábornok szavait. Mögötte két tábornok és egy ulánus tiszt van. A háttérben balra Komárom látszik és jobbról dragonyosok képeznek csoportot. Felirata:

Sr. MAJESTÄT DER KAISER FRANZ JOSEF I.
berichtiget die Vorposten des Comorner Observations-Corps
am 30 Juni 1849.

alól balra: Lith. v. A. Ziegler.
középütt: Max. Ant. Ziegler comp. 1849.
jobbra: Gedr. b. J. Höfelich.
legalól balra: WIEN, bei L.T. Neumann.
jobbra: Eigenth. d. Verlegers m. Vorbehalt gegen Nachdruck.

Sz. kny., mér. 31.4: 24.1 cm.

Sz.n. 60-901
251-901-13.

Hadjárat. T. 4829.

A 68 számú bérkocsin innen az országgyülés feloszlatását tartalmazó királyi kézirattal kivonszolt Lamberg grófot többen szúrják keresztül és [illegible] vadásza fogja fel, a háttérben pedig a Lánczhidtéri épületek látszanak. Felirata alól a jobbsarokban: Ant. Ziegler comp.

Szines kny., alányomással, melynek mér. 22.3: 15 cm.

107-95-348.

Hadjárat. T. 4823.

A kétfejü sassal diszitett menyezetes trónuson ül V. Ferdinand és hallgatja az országgyülés küldöttségének szónokát. Jobbján István nádor, mögötte pedig még két udvari méltoság áll. Felirata

fölül: Uhešrti wystanci prèd C.M. Cisarem Ferdinandem I.
alól: Die ungarischen Deputirten vor Sr. M. dem Kaiser Ferdinand I.
balra: J. [illegible] diputati ungheresi dinanzi a S.M. l'imperatore Ferdinando I.
jobbra: A magyar Covetez Ő Fölsége a császár Isö Ferdinand előtt.
a bal sarokban: Ant. Ziegler comp.

Szines kny., mér. a vk. 23.8 : 16.3 cm.

107-95.

Ziegler, Ant.

Lamberg Ferenc gr. meggyilkolása.

A 68 számú kétfogatos kocsiban ülő grf Lámberg a hidon átvonuló tömeggel találkozván, őt többen a kocsiból ~~megsebesítve~~ kivonszolták. A grófot ki jobb kerében iratot tart egy nemzet őr torkon ragadja s kardjával átdöfi. Példáját a mellette álló követi s kaszájával keresztülszúrja. Az épen összerogyó tábornagyot egy sorkatona fogja föl, a ki mögött egy nemzet őr csapásra emeli dorongját. A tömeg egy része előre tör s másik része a lovakkal van elfoglalva. Feliratai

alól három sorban:

„Die Ermordung des k. Komissärs Grafen v. Lamberg. auf der Pesther Brücke

N° 15.

fölül: „Zavraždenij K. Comišara Hrabete z Lambergů, na moste a Pestu"

balról: „L'omeridio del I. Comissario Conte de Lamberg sal ponte di Pest"

jobbra: „Gróf Lamberg k. biztosnak meggyilkolása a buda-pesti hidon"

s a jobb sarokban: „Ant. Ziegler."

Könyomat, alányomással, a Eret méretei 22.8 : 16.4 c/m.

Ziegler

A müvész hegyvidéki tájképének "üres szinharmoniája.. érzelgős hatást szül"-mondja kritikájában Lázár Béla: "A téli tárlat" cimmel.

Otthon, Bp. 1903. december hó
33-41. lap

Ziegler müegyetemi tanár

A Szabadság-szobor architektonikus részét dolgozta ki Szécsi Antal müvén.

Otthon, Bp. 1893. október hó
I. évf. 1. sz. 44-47. lap

Ziegler.
festő

1817-ben Podmaniczky József báróról festett
arcképét a Szépművészeti Múzeumnak aján-
dékozta Podmaniczky Géza báró. (emlitve)

Nemzeti Ujság, 1928. jún. 17.

Ziegler Antal, ifj (tovább tisztázandó, esetleg 2-3 neméljre is vonatkozaak e cédulák)

Hadjárat 1848/9-ben:

Gróf Zichy kivégeztetése

Középüt látjuk az akasztófa ~~előtt~~, a melyhez létra van támasztva és a mely előtt ingre vetközve áll a gróf, ki jobb kezét felemelte ~~tenél~~. Balról egy hadbiró olvassa az itéletet, ~~s vele szembenegy, kardjára támaszkodó huszár van~~. A háttérben a kaszákkal felfegyverzett népfelkelők ~~[illegible]~~ vannak, kik közül jobbról ~~az akaszrátt végző~~ a hóhér válik ki. A háttérben a Csepel-szigeti templomot ~~látjuk~~ veszszük észre. Feliratai alól:

„Die Hinrichtung des Grafen Zichy
auf der Insel Csepel in Ungarn
№ 20";

fölül: „Udsauzeni Hrabète Zichy";
balról: „L'esecuzione del conte Zichy";
jobbról: „Gróf Zichy ödönnek Kivégzése Csepel szigetben."
s a jobb sarokban alól: „Ant. Ziegler comp."

Könyomat, méretei a vonalkeretnek 24: 16.4 cm.

Ltsa 4826. (alányomással)
4827 (szines)

107/95 № 345/346

1021

Zilahy György rajza

Ára: 6, —Ft.

Az Alföld Képcsarnoka

ZILAHY GYÖRGY

József Attila írta Kassák Lajossal kapcsolatban: „... a művészet abban különbözik mindenfajta álomtól, a képzelet mindenfajta csapongásától, hogy a tudatnak, a léleknek mélyéről fölmerülő képeket értelmesen rendezi, hogy közvetlen értelmi viszonyban foglalja össze". – S valóban, a költő is mindig a valóság látható elemeire épített, a szavai is valóságos tárgyakra és lelki, szellemi jelenségekre és jelentésekre utaltak.

Így vagyunk Zilahy Györggyel is. Nevét a szakmán kívül alig ismerik, mert – hogy függetlenítse magát a gyakran lélekölő képcsarnoki lehetőségtől, hogy minden születő képét legyen ideje megérlelni, „kihordani", amihez elmélyedés, tehát idő kell, a nem sikerült mű könyörtelen elpusztítása, hát valóban kevesebbet festett s inkább szakkörök vezetésével kereste meg a családfenntartási költségeket. Ennek a szívósságnak és igényességnek meg is lett a gyümölcse: oly szép anyag gyűlt össze, ami a műtermi látogatóknak valóban meglepetéssel szolgált. Nem volt könnyű elérnie a szakmai és festői eredmények mai színvonalát. Amikor Barcsay Jenő – akivel egy házban laknak – majdnem véletlenül „föl-fedezte" Zilahyt, akkorra már éppen mozdult körülötte valami. Kortársai, pályatársai biztatták – álljon a közönség elé! A debreceni őszi tárlaton, 1965-ben, sikerrel szerepelt mélyen tartott színekkel épült képeivel. Ezek csak színérzékenységéről beszéltek, azóta színbeli gazdagságáról is meggyőződtünk. S hogy mily komolyan veszik immár ezt az 1929-ben, Tóváros született művészt, mi sem bizonyítja jobban, minthogy első kiállítását mindjárt a Csók Galériában rendezheti meg.

Zilahy festészete jelképekkel, sejtelmekkel teli világ. A motívumok mást jelentenek, mint amit testi mivoltuk mutat. A művész lelki-szellemi tartalmakat lehel beléjük s nekik megfelelően rendezi őket. Már a tárgyak alakítása is balladai hangulatnak megfelelően történik. Akár kopjafákat választ jelképnek, akár fehér falú tanyai házakat, mértani formákat idéző fatörzseket, elhagyott falut, tokaji utcarészletet, vagy éppen a bort, aztán szomorúfüzet, faluvégi feszületet, vagy a tiszacsegei szegényeket, az értelem mögött mindig ott leselkedik a szomorúság s egy bizonyos fajta homály, amely Gulyás Pál „schilleri" sejtelmességével teszi rokonná. Őt, a dunántúlit, az Alföld szerelmesét. És mégsem pesszimista ez a művészet!

1950–1956 között végezte a Főiskolát, de az 1960-ig készült munkáit irgalmatlanul megsemmisítette. Művészi pályáját ettől számítja. Kivételes színkultúrájú festő, emberi-művészi magatartása példamutató.

Lapunk nyomása közben kaptuk a megrendítő hírt: Zilahy György május 4-én szívtrombózisban váratlanul elhunyt.

SZÍJ REZSŐ

Forog az idegen?

De még mennyire! Nap mint nap alig győzzük kapkodni a fejünket s e gyors előre-hátraforgás közepette nem csoda, ha olykor elveszítjük józanságunkat. No, nem attól a tokajitól vagy barackpálinkától amit nemrégiben olyan szívesen próbáltak meghamisítani a Német Szövetségi Köztársaságban is, hanem azoktól a sajtójelentésektől, amelyek beszámolnak az idegenforgalmi előkészületekről és perspektívákról. Az *Esti Hírlap* például a váci Duna-kanyar jövőjéről így nyilatkoztatja az illetékes tanácselnököt: *„Vácott a Március 15. és a Széchenyi tér sarkán az italbolt helyén mackóbüfét, Dunakeszin az étteremhez csatolva zenés presszót nyitnak. A jelenlegi váci, Széchenyi utcai borkóstolót egy-kétforintos perselyes bisztróvá alakítják át. A Diadal téri benzinkút mellett is bisztrót rendeztek be. Mindezeknél nagyobb szabású a pokolszigeti Pokolcsárda újjáépítése. 1967. május 1-re készülhet el. Itt szabad tűzön főmajd a bográcsgulyás, a halászlé, nyílt lángon sül a csirke. A felszolgálókat Belzebúboknak öltöztetik, a fizetőpincért Lucifernek. Az étlapon szerepel rőzsetál, égőpalacsinta, a világítás természetesen vörös lesz. Az örögvillás evőeszközök, a boszorkány díszítésű poharak villanyszerkezettel védettek, s ha valaki emlékbe el szeretné vinni, a falon villany gyúl ki, karikás ördög képe lesz látható, s alatta figyelmeztető felírás olvasható: Nem szabad!"*

Nem szabad, bizony nem szabad! – mondanám legszívesebben én is, de miután megértő és lelkesülő ember vagyok, a hír vétele után azonnal fellobbant bennem a lokálpatrióta csakazértis. Elvégre – gondoltam végig magamban az egészet –, ha már kiestünk a tv-vetélkedőből, egy jó javaslattal valamit talán még köszörülni lehet a csorbán. Mert ugyebár, a mi tájegységünk sem kisebb jelentőségű az idegenforgalom szempontjából, mint a váci Duna-kanyar. Debrecen: a Nagytemplom, a Kollégium, Csokonai-emlékek, a Fűvészkert, az évszázados Líceumfa, – a Hortobágyról nem is beszélve. S ebben én a jövőt illetően a Duna-kanyarhoz hasonlóan óriási fantáziát látok.

Ha rám bíznák, én a Hortobágyon – a Pokolcsárda ellentéteként – berendezném a *Nagy Magyar Édenkertet.* Központja természetesen a kilenclyukú hídnál, a csárda környékén lenne, a felszolgálók csupa Éva igézetű ruházatban nyújtanák a kínálni valót, s ha netalán a vendégek az almafára kívánkoznának, megjelenne Gabriel főpincér, valódi Ádám kosztümben, s kezében hamisítatlan délibábot lobogtatva, a felhevült vendéget fürödni küldené a Hortobágy széles vizébe. S ehhez az édeni jelenethez igazodva, Burai Zsiga csendesen játszaná, hogy azt mondja: Mit ír a hosszú pipaszár, ha vígig foly benne a nyál . . .

Nos mindezek után azt hiszem, idegenforgalmi szakembereink erősen elgondolkoznak javaslatomon. Sőt remélem, hogy 1967. május 1-re ezt az édenkert dolgot tető alá is hozzák már ti. csak azért is, hogyha valaki idegen megfő a pokolcsárdában, sajgó testrészeit lehűtse a mi kies Hortobágyi Édenkertünkben . . .

(a. n.)

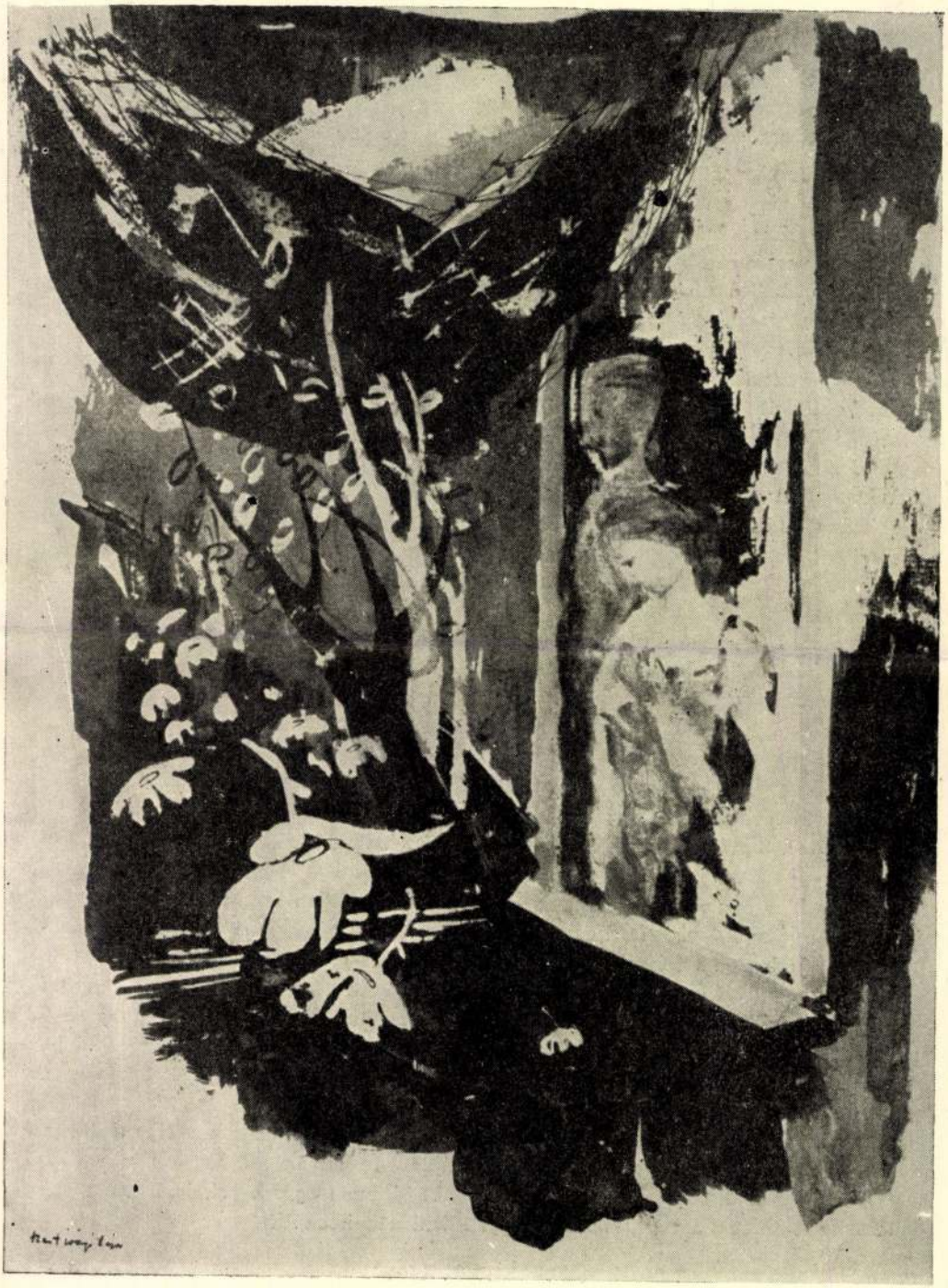

Szentiványi Lajos rajza

Zilahy György

az 1966 első felében kiállított képek alkotói közül említésre-méltó egyéniség.

Németh Lajos: Current Exhibitions in Hungarian Galleries. The New Hungarian Quarterly, Pest, 1966 24. sz 186. l.

Zilahy György

Első kiállítása 1966-ban volt, jóllehet a Szépművészeti Főiskola már 1956-ban képesítette. Először magának dolgozott, nem keresett a gyors sikert.

Németh Lajos: Current Exhibitions in Hungarian Galleries: The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1966 24. sz. 187 l.

Zilahy György

Szigorú kritikusa önmagának; egy évtizedig tartotta, hogy érett művészként a nyilvánosság elé lépjen; képei szerényszégről tesznek tanúságot, motívumai egyszerűek.

Németh Lajos: Current Exhibitions in Hungarian Galleries: The New Hungarian Quarterly, Bpest, 1966 24. sz. 187 l.

Zilahy György

Kedvelt szüzsei: egy régi parasztház, viharvert kerítés, Tokaj temető-árkövei és asztalos falak, fura dgakkal.

Németh Lajos: Current Exhibitions in Hungarian Galleries: The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1966 24. sz. 187 l.

Zilahy György

Képein keresi a dolgok értelmét, emelt érzelmeket ébreszt fel; alkotásaival balladaszerű tónusban érzékelteti a csendet, a titok csendjét, mélységét.

Németh Lajos: Current Exhibitions in Hungarian Galleries: The New Hungarian Quarterly, Bpest, 1966 24./12. 187 l.

Zilahy György

műve: „Sötét árnyak", egész táblán, fekete-fehér reprodukció.

Köpner Éva: Studio 66. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1966. 24. p. 182 l.

Zilahy György festő

Tragikus hirtelenséggel, 37 éves

Korában hal meg. 17 év tematik

Nagyvaros 1966 V. 14 2 old.

Zilahy György festő

M.N.K.

Kiállitása a Csók István Galériában

Magyar Nemzet 1966. junius 9. 4.l.

P. M.J.

Zilahy György festő

M.E K.

Napraforgók balladája,
Kék homály,
Szegényember éjszakáj,
Kozmikus félelem,
Álomkertem virága i ,

Pléhkrisztus Tokajban,
Hervadó emlékezés

Magyar Nemzet 1966. junius 16. 4.1. /.

16. A.J.

Zilahy György festő

M.D .K.

kiállitása a Csók István Galériában

Napló

Magyar Nemzet 1966. junius 7. 4.l.

Zilahy György festő

Kiállítása a Csók István Galériában

Napló

7. 4.1.

Zilahy György, festő

MDH

Kiállítása a Csók Galériában

nyílik meg.

– : Kis Híradó

2

ESTI TIRLAP Bp. 1966. jún. 9.

Zilahy György

MDK

Tiszai táj, gouache

Csónak a Tiszán, gouache

Tiszapart eső után, gouache

Műcsarnok 1954. V. Magy . Képzőm. Kiáll.

Zilahi György
Csendélet, tempera
Csendélet, tempera
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955. junius, 2o l.

72. kép. *Credi, Lorenzo: M*

Zilahy György

Bd: A képtöm. Fönk. évvégi kiáll.

Modalmi Nyság 1955 11 ét. 27 n. jul. 2. 8 e

Zilahy György, festő

MDK

† 37 éves korában, tragikus hirtelenséggel meghalt. Temetése máj. 17-én a farkaszéti temetőben.

— : Hír

6

ESTI HIRLAP, bp. 1966. máj. 13.

Zilahy György

MDK

Dolgozók iskolája, olf.

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

MDK.

Zilahy György

Hiradás emlékkiállitásáról

Müvészet 1967 juni.p.47.

MDK.

Zilahy György

Hiradás emlékkiállításáról

Művészet 1967 Juni. p. 47.

Zilahy György

Kiállítása volt Tokajban a
Helytörténeti Múzeumban.

Körnevelés 1967 XII. 22

Zilahy György

Nemzeg halt meg.

Kiállítása nyílikon nyomtatni

mini-galériában

Négmüvelés 1967 VI n. 37 old.

M.D.K.

Zilahy György

Néhány műve szerepel a
tárlatin.

Láncz Sándor: Előhangja XI.-ben
Művészet, 1968. cípszlis – 40 kop.

MDK

Zilahy György

Kiállitási kritika

Népszava 1968 jan.3.

Zilahy György (1929-1966) festő, rajztanár

Emlékkiállítása nyílt a Csók Galériában

„Szegény bodrogkeresztúriak" (szepró)

„Anyám és én" "

„Fuscsa tánc" "

Népművelés 1966 VII. n. 41 old.

Zilahy György festő

Posztumusz kiállítása nyílt

Árva gyerek; Naprafergók

balladája; Szegényember vacsorája;

(emlitve)

Kortárs 1966 IX.-n. 1506 old

Zilahi György

Kezdet az „Új magyar festészet" c. kiállításon a Nemzeti galéria ban

Kovács: Új magyar festészet?

Nagyvarad 1968 I. 3, 2 old.

Zilahy György

kiállított festménye:

Dolgozók iskolája, olaj, 120x105 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

13. 1.

Zilahy György (1929–1966)

Kiállítása volt Budapesten és Békéscsabán

A kerítés másik oldala (regény)

Szilágyi Miklós: Zilahy György kiáll
Bp. és Békéscsaba

Tiszatáj 1966 XII. m. 1021 old.

Zilahy György

XI. Országos Képzőművészeti kiállitáson néhány müve szerepelt, noha már nem élt a müvész az 1966 kiállitás óta eltelt időszakban halt meg.

Vigilia 1968. jun. 421.l.

ZILAHY GYÖRGY

Csendélet tempera
Csendélet "

Fiatal képzőművészek és pásztorének kiáll. 1955

Bánovszky Miklós

Szentendrei művésztelep olaj

csendélet "

A Szentendrei Művésztelep
jubiláris kiállítása
1926-1956
Katalógus Lyka Károly

M.D.K.

Zilahy Gy9rgy festö

Elszáll a madár c.

müvét a Müvelödésügyi Minisztérium megvásárolta 1967.

Müvelödésügyi Minisztérium vásárlásai 1967. 5.1.

M.D.K.

Zilahy György festö

Elhagyott falu,

Szegény ember ebédje c.

müvét a Müvelödésügyi Minisztérium megvásárolta 1967.

Müvelödésügyi Minisztérium vásárlásai 1967. Sz.l.
4

Zilahy György

Képét megvásárolta az állam.

Perneczky Géza: Festmények az állami vásárlási kiállításon.

Ukrán nyelvű, 1967. VII. 19. 4.o.

M.D.K.

Zilahy György, festő

nevét, mint Bíró László mesterét, emliti

Szécsényhidi Ágoston: Bíró László első kiállítása

ALFÖLD= Debrecen, 1968.XIX.évf. 7. sz. 71. old.

Zilahi György

Szerepel a Nemzeti galéria
„Ujmagyar festészet" c.
kiállításán

Nyíregyháza 1968 I. 3

M.D.V.

Zilahy György

festő-

1967-ben az Ady Endre

Művelődési Otthonban van

emlékkiállítása

Kiállítás ok

Művészet, 1967. junius - 47 kap

67 3 FNyV 14 3418

Fv: Patyi Árpád

Zilahy György

MEGHÍVÓ

Az Ady Endre Művelődési Otthon meghívja Önt

ZILAHY GYÖRGY

(1929–1966)

képeinek bemutatójára, mely az újpesti

— MINI GALÉRIÁBAN —

Budapest, IV. Árpád út 55. kerül megrendezésre 1967. május 7-én, vasárnap délelőtt 11 órakor. Megnyitja:

HORVÁTH FERENC festőművész

Nyitva: máj. 7-től máj. 27-ig, du. 16–19-ig, vas. 10–13 óráig.

SZERDA SZÜNNAP!

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Zielinszky Bilárd dr

terverte a margitrigeti
viktorinyot

vród
z
Az óbudai hid elhelye-
zése. A Fővárosi
Közmunkák Tanácsának
állásfoglalása.
Bp. 1934. 13. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Zielinszky Bilárd

Bárd

Csikvári Szeged

102. l.

Tek.

Europa
kopterjesztő R-t.
Budopest

V. Rothermerer-u 12 III em. 2

Nyomtatvány

Zielinszki Szilárd

Víztorony, 90 mé-
ter, az országelső
vasbetonmuve
1904.

Horv Thiir Szeged

28. l.

Február 10-től 10 héten át minden héttőn d. u. 6—8-ig.
Előadó: *Duchek Károly* műszerészmester, elektrogépipari főművezető.
Tandíj: 16 forint.

DINAMÓK ÉS MOTOROK

Február 13-tól 10 héten át minden csütörtökön d. u. 6—8-ig.
Előadó: *Horváth Sándor* elektromérnök. Tandíj: 16 forint.

EGYSZERŰ VASBETONSZERKEZETEK

Február 13-tól 10 héten át minden csütörtökön d. u. 4—6-ig.
Előadó: *Kiss László* mérnök, iparisk. igazgató. Tandíj: 16 forint.

„ÁLTALÁNOS TANFOLYAMOK"
MESTERVIZSGÁRA ELŐKÉSZÍTŐ TANFOLYAMOK
(Iparossegédek részére)

A KISIPAROS ADMINISZTRÁCIÓJA

(Iparjog, könyvvitel, költségszámítás)
Február 13-tól 10 héten át minden csütörtökön d. u. 6—8-ig.
Előadó: *Molnár Vilmos* iparisk. tanár. Tandíj: 16 forint.

Zielinszky Szilárd dr

mucsetemi tanár

irod

Bierbposta

3. l.

A Müemlékek Országos Bizottsága

T.E l n ö k s é g é n e k

B u d a p e s t

Iparmüvészeti Muzeum.

IX

Zielinski Szilárd dr

A bpesti városligeti
tavon átvezető híd
terverte fenti
Repr.
Jánosi II. ker. reálisk.

90. l.

Csokonai Vitéz Mihály levelei

VI. 145.

Zielinski Szilárd dr

Városi vízművek
víztornya Szegeden.
Vasvázas betonból

Repr.

Jánosi II. ker. reálisk

32. l.

Csókai adatai VI. 178.

Zieliński Szilárd dr

Vasvázas betonból
készült diszkerítés
a budapesti vízmüvek
köbányai telepén.

Secessió.

Rémes!

Repr.

Jánosi II. ker. reálisk

14. l.

A m. kir. Kereskedelemügyi Miniszter ad II. 90.943/193
ez a küldemény kg-kint 2 filléres frankójegy felhasz

A feladó bizományos neve: Minerv

Lakhelye: Hódró

Tartalma:

1941 Nov. hóról.

Magyar Nemzet köznapi	
" " vasárnapi	
Film, Szinház, Irodalom	5
Független Magyarország	8
Képes Sport	2
Magyar Rejtvény Ujság	

makulatura

T.

EU

film, könyv, la

500 gr. kgr. Okrugky

15 drb csomag 942 T/4

Zielinsky Szilárd dr

1877/8-ban végezte az alábbi iskolát

János II. ker. reálisk

115. l.

Michelangelo is,s itt kezdte tanul
szép napon Lorenzo il Magnifico me
faragta egy öreg faun fejét.Ez le
megdicsérte,de hozzáfüzte,hogy ily
fogsorral ábrázolni.Michelangelo a
a többit kiütötte.Ezzel Lorenzo il
ve,s engedelmessége miatt még jobb
Nazional-ban /Bargello,Michelange
faunt abrázoló maschera,de ez nem
később tulajdonitották neki,lehet,
tötték Michelangelo személyével ká
azonban,hogy a fiatal Michelangelo
Magnifico figyelmét,ki hamar magá
Ebben a fiatal zsenge korában kész
reliefet/Firenze/,mely mutatja,hog
mint inkább annak mesteré,Donate
ebben az időben készült a Kentauro
je /Firenze,i Buonarroti/,mely
a fiatal korából figyelmet érdemel
korának minden fiatal művésze a Sá
járt,hogy Masaccio Brancacci kápol
ilyen napon összeveszett Torrigiar
te,hogy eltört orrcsontja,s egész
az esetet maga Torrigiani irja le
neki el kellett menekülnie,hogy el
ját.Életének következő szakaszara
a lánglelkü barátnak a hatása,aki
varta a lelkeket.A firenzei udvari
va Savonarola kikelt a világi hiú
kal korholta a fényüzést,a pompát
lást.Óriási hatása volt ennek a s
nő,csunyaarcu barátnak,ki fel tudt
körébe vonta a humanista tudósokat
elégették müveiket,patricius hölgy

Zielinski Szilárd dr

Vasbeton viztornyanak kőzül kiválnak a ⟨ ⟩ által tervezett szép viztornyok és pedig a kőbányai viztorony (1902/3), a szegedi viztorony (1904), a beocsini viztorony (1904), a temesvári viztorony (1905) és a margitszigeti viztorony (1912.)

Budtechnfejl. 471.1.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... év

.....

tanu.

.....

tanu.

Zielinski Szilárd dr

terverte a szegedi Bertalan emlékét. felavattak 1903. nov. 15 én.

erod

Epitö Ipar

1903. 316 l.

(A Bertalan emlékmű, abrakkal.)

velére értesitem, hogy az esztergomi
k levelezőlapok alakjában való repro-
nnek átengedni, miután ezzel a Müemlé-
táskörében kiván foglalkozni.
s hó 17.-én.

elnök

Zielinski Szilárd dr

szül. Miatézalka 1860 máj.

1.

életrajza archeppel

ha kell:

MMÉE Közl.

1924. 21–22. sz.

A nisi közúti híd vasszerkezete.

Weil Leo dr.-tól. A XIII—XIV. rajzmellékkel.

Hat évvel ezelőtt a szerb közmunkaügyi — szószerint való fordításban építésügyi — minisztérium több német, osztrák és magyar céget szólított fel arra, hogy határozzák meg ama feltételeket, a melyek mellett elvállalnák a Nis városában építendő, Nisava folyót áthidaló, közúti híd vasszerkezetének teljes elkészítését.

Emlékezetem szerint a felszólított cégek legtöbbje nem vetett ügyet a felhiváshoz mellékelt — *ívtartókat* feltüntető — kiírási vázlatra, a mennyiben túlnyomó számban gerendatartós vasszerkezeteket ajánlottak. Egyrészt eme körülmény, másrészt az akkori szerb kormánynak és mértékadó köröknek ama intenciója, hogy Nis városának éppen ama helyén monumentális híd épüljön, arra indították az említett minisztériumot, hogy újra pályázatot hirdessen a híd vasszerkezetére, ezúttal hangsúlyozván már azt is, hogy a híd Szerbia második fővárosában épülvén, az — tekintettel sajátos környezetére — kielégíteni tartozik az esztétikai követelményeket is.

A tervezett híd — mely, mint az 1-ső számú ábrából látható, a Nisava folyó két partján elterülő városrészeknek szorosabb összeköttetését célozta — a török korból fenmaradt, — belsejében helyenként művészies faragásokkal díszített nagy faépület — a királyi lak — közvetetlen közelében elvonuló széles főutca tengelyében kereste a kapcsolatot a folyó másik partjával, melyen ugyancsak a török korból fenmaradt, ma azonban már jelentőségét veszített erőd terül el. E mellett a régi hídnak megfelelően (2. ábra) oly módon választották a híd tengelyének fekvését, hogy az közel egy egyenesbe jutott az említett erőd főkapujának tengelyével.

Csupán ezzel az elhelyezéssel okolható meg az akkori mértékadó köröknek az az eljárása, melylyel e második — most már ívhídpályázat — eredményét mellőzvén, harmadszor is kiírták a pályázatot a hídnak vasszerkezetére és ez alkalommal — utalással a hídnak — az erődhöz viszonyított említett elhelyezésére — függőhíd tervezését kötötték ki.

E pályázati kiírásra Németországból, Ausztriából és Magyarországból összesen 12 ajánlat és terv érkezett be; ezek közül a mértékadó körök a *Danubius-Schoenichen-Hartmann egyesült hajó- és gépgyárnak, Komor* Marcel és *Jakab* Dezső műépítészeknek együttes tervét fogadták el, mint olyat, mely leginkább felelt meg esztétikai követelményeiknek. A 3-ik ábrában vázolt tervet a hídfők kialakítása jellemzi különösebb módon; a menynyiben a lánc lehorganyzásához szükséges nagyobb faltömeget a szemlélőnek jelezendő, a falazott pilont nagyobb boltozattal kötöttük össze a lehorgonyzó faltest egyéb részeivel. A vár oldalán, melyen a közlekedés térszűke nem engedte meg a láncnak közvetetlen pilon megett való lehorgonyzását, a boltozat kapcsolatot teremt a pilon és a lehorgonyzó falat magába foglaló várfal között, egyúttal pedig szabad utat nyit a vár előtti közlekedés számára. Azt hiszem, az elrendezés volt az, mely első sorban vonta magára a pályázatot kiírt hatóság figyelmét és nagy mértékben hozzájárult a többinél drágább tervnek elismeréséhez.

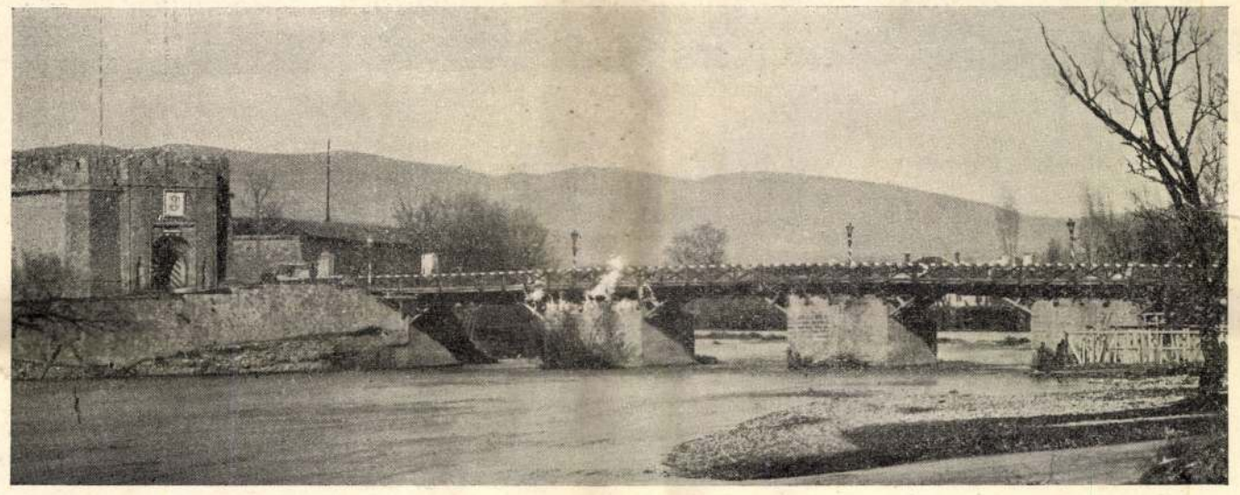

2. ábra. A régi Nisava-híd.

Midőn a szerb miniszterium a Danubius gyárat ajánlatának elfogadásáról értesítette, egyúttal az alépítményi terveknek sürgős elkészítésére is felszólította, okul adva azt, hogy azonnal meg akarja kezdeni az építkezést. A Danubius gyár azonban nem vállalta el e megbízást, hanem mind az alépítmények megtervezésére, mind azoknak felépítésére dr. *Zielinszky* Szilárdot ajánlotta mérnöki és vállalkozói minőségében. Dr. Zielinszkyt az összes falazati munkáknak részletes megtervezésével meg is bízták; azoknak felépítésénél azonban nem jöhetett számba, minthogy szerb törvények szerint az építési munkára csupán szerb állampolgár pályázhat.

Nem célom, hogy behatóbban foglalkozzam e minden részében érdekes, de az alépítmény egy részének felépítése után csakhamar abbanmaradt tervezési munka leírásával; már azért sem tehetem ezt, mert az összes részleteiben elkészített alépítményi tervek különben is dr. Zielinszkynek szellemi tulajdonát alkotván, azoknak megismertésére sem az ő felhatalmazásával, sem a kellő adatokkal nem rendelkezem; csupán mutatóul közlöm a tervezett vasszerkezetnek keresztmetszeti elrendezését (4-ik ábra), nem remélhetvén azt, hogy a közel jövő-

tehát este 6 órakor az 1., 3., 5., 7., 9., 11., 13. stb. számú kunyhóból az őr indul felfelé; ugyanakkor indul a 2., 4., 6., 8., 10., 12. számú kunyhók őre lefelé, és így minden őr egy kerüléssel alsó és felső szomszédjával találkozik. A 35. ábra mutatja a kilométerenként elhelyezett őröknek egy órai szolgálatát és pedig:

1. helyüket induláskor;
2. az első negyedóra;
3. a harmadik negyedóra;
4. az óra végén elfoglalt helyüket a szolgálatukra bízott kilométerben.

Az éjjeli szolgálat esti 6 órakor kezdődik, és tart reggeli 6 óráig. Ha a segédőr időközben sürgős postasegítség vagy jelentéstétel továbbítása végett akar szomszédjával találkozni, akkor is síppal értesíti szomszédját, még pedig: felső szomszédját többszörös rövid sípolással, alsó szomszédját többszörös hosszú sípolással.

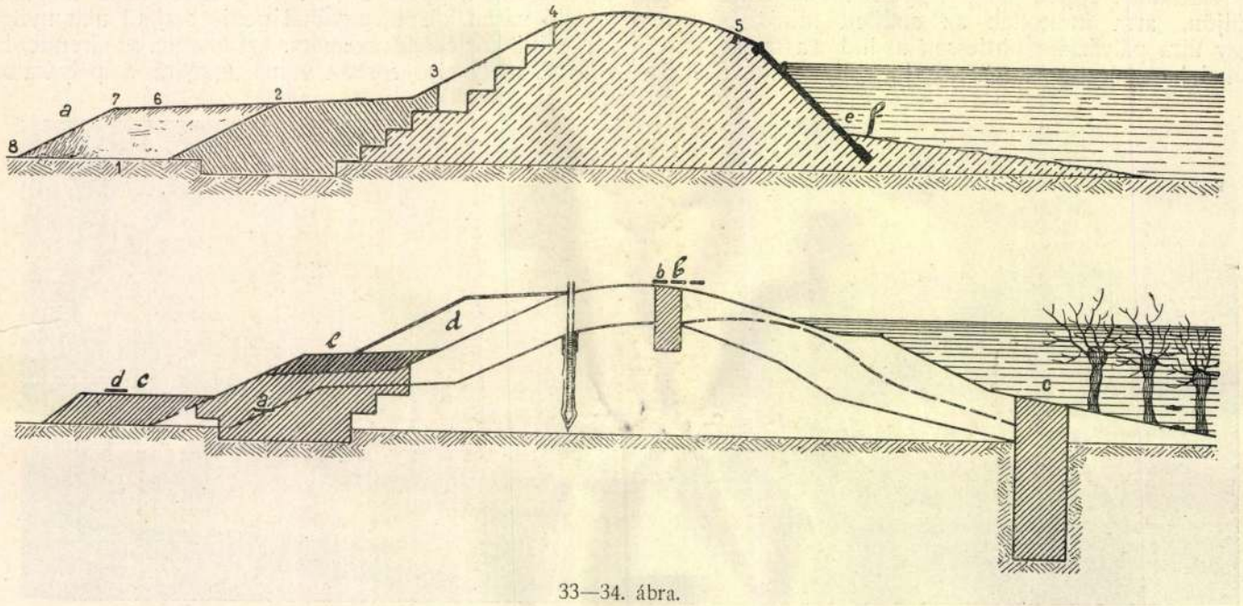

33—34. ábra.

Feltűnőbb szivárgást és folyásokat, vagy csúszásokat kis gazcsóvával jelöl meg a segédőr, azt a gátőrnek bejelenti, ki a hiba vagy baj jelentkezésének napját és helyét a védelmet vezető mérnöknek azonnal bejelenti és jegyzőkönyvébe is bejegyzi.

A gátőr osztja be az őrszolgálatot és őreit teendőjükre kitanítja. A gátőrház tornácában az őrkunyhók számai és az azokba beosztott őrök nevei kifüggesztendők.

Az a segédőr, kinek járásába a gátőrház esik, az őrházban tartózkodó tisztnek, őrnek vagy bizottsági tagnak minden átmenetkor, éjjel-nappal, részletes jelentést tartozik tenni.

Az éjjeli szolgálat alkonyattól virradatig égő lámpással történik, melynek ajtajai is vihar ellen ragaszszal (kittel, kence és megtört hegyi kréta összegyúrva) betapasztandók. Ezek hiányában ideiglenessel agyagot is használhatnak.

Hogy az őrök indulása pontosan egyidőre essék, a gátőrök órái (telefon összeköttetés van) összeigazítandók. Azonkívül a gátőrök, fölváltva éjjeli szolgálatot teljesítenek, amely abból áll, hogy óránkénti telefonjelzéssel a vonalon végig jelzik az indulás idejét. Ezt a jelt mindenütt azok a segédőrök hallják meg, kiknek járásába az őrház esik. Ők kürttel és lámpással, a felső és alsó őrnek tovább adják a jelet. Az ügyeletes gátőr a telefon jeladás után meggyőződni tartozik arról, hogy a segédőrök jeladását megértették-e?

Ily beosztás mellett alig történhetik olyan baj, amelyről a védelmet vezető mérnök azonnal hírt ne kapjon.

*

Nem mély tudást, csak józan gondolkodást, fizikai és némi hidrometriai ismeretet kíván a védelem.

Nem egetostromló éleslátás, csak fegyelmezett észárás, erős akarat és határozottság. Nem hősiesség, haneml az idealizmusig fölcsigázott kötelességérzés kell a védelemnél.

Erős akarat és kötelességérzet: e két erény a fáradtba kitartást, a gyenge idegzetűbe rideg nyugalmat, a gyengébe erőt varázsol.

A technikai nevelés ezeket a férfierényeket jelentékenyen kifejleszti, mert aki a technikai rostán fönnmaradt, annak vérévé válik 4—5 év alatt a kötelességérzés és a munkakedvnek oly mértéke, melyet belőle a laza környezet, az ethikai, tartalom nélkül való társadalom sem irthat ki többé.

Horváth Gyula volt az első, ki a mérnöki tevékenységet általában, de különösen a védelemnél méltányolta.

1881-ben egy erős árvédelem után — melynek sikeréhez neve volt kötve — a kirendelt katonaságot ebédkor ezzel a felköszöntővel búcsúztatta el:

«Önök uraim visszamenve a garnizonjukba, öntudattal mondhatják s erről a nagyméltóságú honvédelmi miniszternél fogok tanúságot tenni, hogy híven, férfiasan teljesítették kötelességöket. De engedjék meg, hogy ez alkalommal is, midőn Önöktől búcsút veszek, én is lerójjam az elismerés adóját a mérnök urak iránt. Ha van valaki, aki iránt követelő voltam ezen küzdelemben, az csak mérnök lehet, — ha valaki iránt igazságtalan vagy méltánytalan voltam, az csak mérnök lehet, — mert a mérnöktől többet követelek, nemcsak a rideg kötelességteljesítést, a mérnöktől azt várom én, azt várja az ország, hogy ezen polgári munkásságnak, küzdelemnek, de minden nemzeti munkásságnak nemcsak előharcosa, hanem vezére, lelke legyen.»

ben alkalmam leend a rendes szabványtól eltérő hasonló szerkezet megvalósítására.

A 3-ik ábrából látható függőhíd nézetének kedvezőbb alakítása megkívánta ugyanis, hogy a láncot a merevítő tartónak felső öve alá is vigyük; megosztottam tehát a merevítő tartót oly módon, hogy annak két része között a lánc is helyet találjon. E megosztás azonban megnehezítette a kereszttartóknak bekapcsolását, a mennyiben nem alkalmazhattam azoknak szokásos szilárd beszegecselését a merevítő tartó két részének egyenlőtlen és különben is sztatikailag határozatlan megterhelése miatt; ez vezetett arra, hogy a kereszttartót központosan és szabadon támaszszam a merevítő tartóra, egyidejüleg külön gondoskodván az utóbbinak keresztirányú támasztásáról is. Külön és csupán ezt a célt szolgáló keresztkötések megdrágították volna a már amúgy is költséges hidat; helyettök a 4-dik ábrában „a"-val jelölt szögvasakkal és a szélrácsozás síkjában „b"-vel jelölt lemezkapcsolással, a merevítő tartónak rácsos oszlopa és a kereszttartó között oly csuklós összeköttetést terveztem, mely elegendő arra, hogy keresztirányban megtámassza a merevítő tartót és e mellett megengedi a kereszttartóknak a terhelés alatt való behajlásait is.

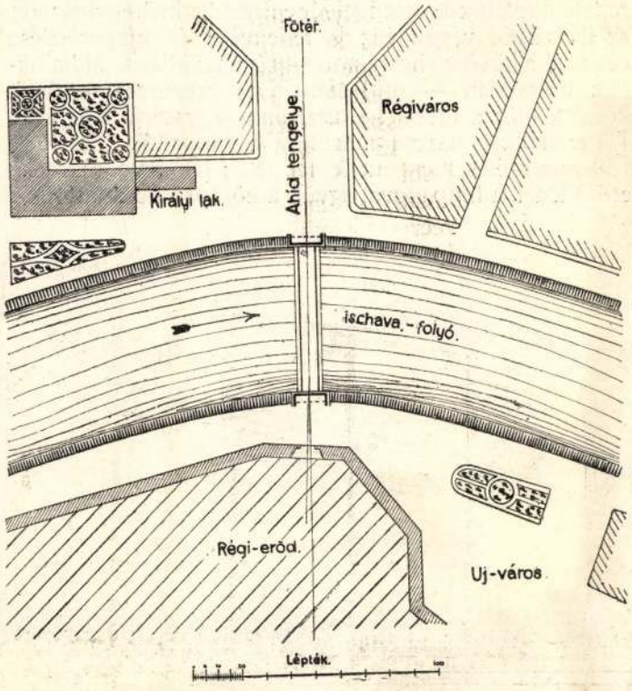

1. ábra. A Nisava folyón épült híd környékének helyszínrajza.

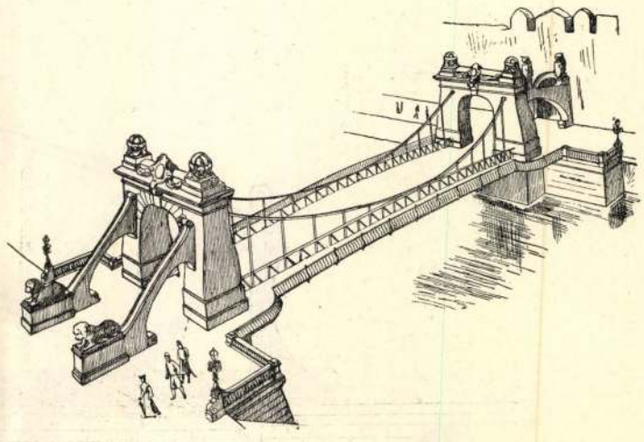

3. ábra. A Nisava folyón tervezett függőhíd vázlat.

Sajnos, nem volt alkalmam e szerkezetet a valóságban is megfigyelhetni, mert körülbelül háromnegyed évi tervezgetés után kijelentette az időközben vezetőjét cserélt szerb minisztérium, hogy sokalja a hídnak építési költségeit és ezért arra kérte a tervező gépgyárat,

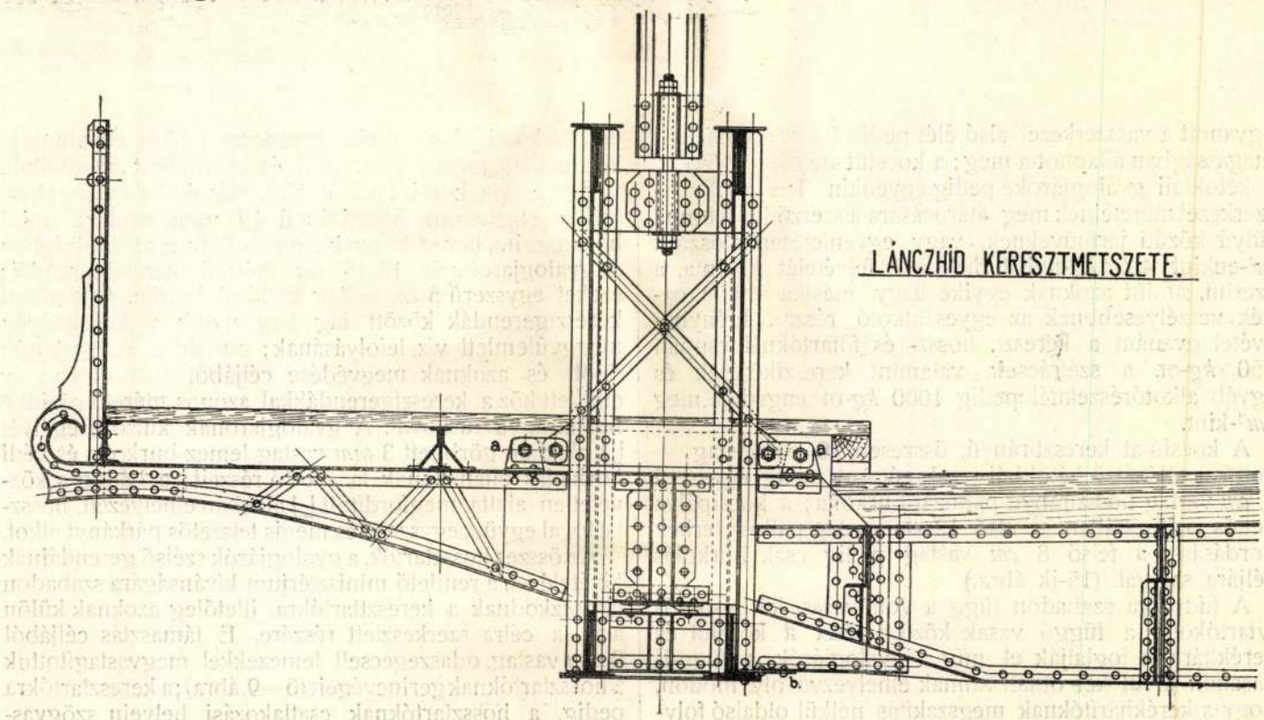

4. ábra.

hogy a mennyiben a függő híd számára még amúgy sem rendelt anyagot, adná beleegyezését a függőhíd helyett az eredetileg ajánlott és jóval olcsóbb ívhíd épiéséhez.

Etzen előzmények után rendelte meg véglegesen a szerb állam nevében annak közmunka minisztere, Andre *Jovanovitsch* a nisi közúti hídnak vasszerkezetét íves főtartókkal; és minthogy teljesen elkészült már a függőhíd alépítményének ama része, mely szabadon támasztotta volna a vasszerkezetnek merevítő tartóját — annak minden változtatás nélkül való felhasználása érdekében — az íves főtartókat vonóvassal láttuk el. (5-ik ábra.)

A szerződés a hídnak szabad nyílását 61·75 *m*-ben, a hídpálya kezdetének árvíz feletti magasságát 2·35 *m*-ben, ugyanott a vasszerkezet alsó élét pedig 1·25 *m* árvíz feletti magasságban állapította meg; a kocsiút szélessége 5·94 *m*, a kétoldali gyalogjáróké pedig egyenkint 1·75 *m*. A vasszerkezet méreteinek meghatározására a szerződés 6 tonna súlyú közúti járműveknek, vagy egyenletesen elosztott m^2-enkint 400 *kg*-nyi terhelésnek felvételét kívánta, a szerint, amint azoknak egyike vagy másika mutatkoznék veszélyesebbnek az egyes alkotó részre. Igénybeevétel gyanánt a kereszt, hossz- és főtartóknál csupán 750 *kg*-ot, a szélrácsok, valamint keresztkötések és egyéb alkotórészeknél pedig 1000 *kg*-ot engedett meg cm^2-kint.

A kocsiútat keresztirányú, összesen 20 *cm* vastag — kettős pallózat, a kétoldali gyalogútakat pedig egyszerű 5 *cm* vastag hosszirányú pallózat burkolja; a kocsipálya kettős pallózatában az alsó 12 *cm* vastag palló a terhek hordására, a felső 8 *cm* vastag pedig csak burkolás céljára szolgál. (15-ik ábra.)

A hídpálya szabadon függ a vonóvasas két csuklós ívtartókon; a függő vasak közötti részt a kocsiút és kerékhárítók foglalják el, míg a gyalogjárók a függővasakon kívül két oldalt vannak elhelyezve oly módon, hogy a kerékhárítóknak megszakítás nélkül oldalsó folytatását alkotják és nem akadályozzák a szabad közlekedést a híd keresztirányában sem egyik oldali gyalogútról a másikra. (6-ik ábra.)

A kocsiút pallózatát vashossztartók támasztják; e hossztartók különböző magasságban vannak elhelyezve oly módon, hogy a kocsipálya esése a tengelytől jobbrabalra 5 *cm* legyen. E keresztirányú esés miatt a két oldali hídpallók az út tengelyében illeszkednek egymáshoz, az illeszkedő végek biztos felfekvése és megerősítése céljából a középső hossztartó — régi fahídlásos hídjainkhoz hasonlóan — 130 *mm* széles szegecselt tartónak készült, míg a többi hossztartónál egyszerű hengerelt I gerendákat használtunk fel. A hídpallók illesztését 130 *mm* széles reczézett lemez fedi; lefoglaló csavarok erősítik azt, a hídpallóval együtt a középső hossztartóhoz, míg a kocsipálya szélein ugyanerre a célra a nálunk is alkalmazott szorító lemezeket és csavarokat használtuk.

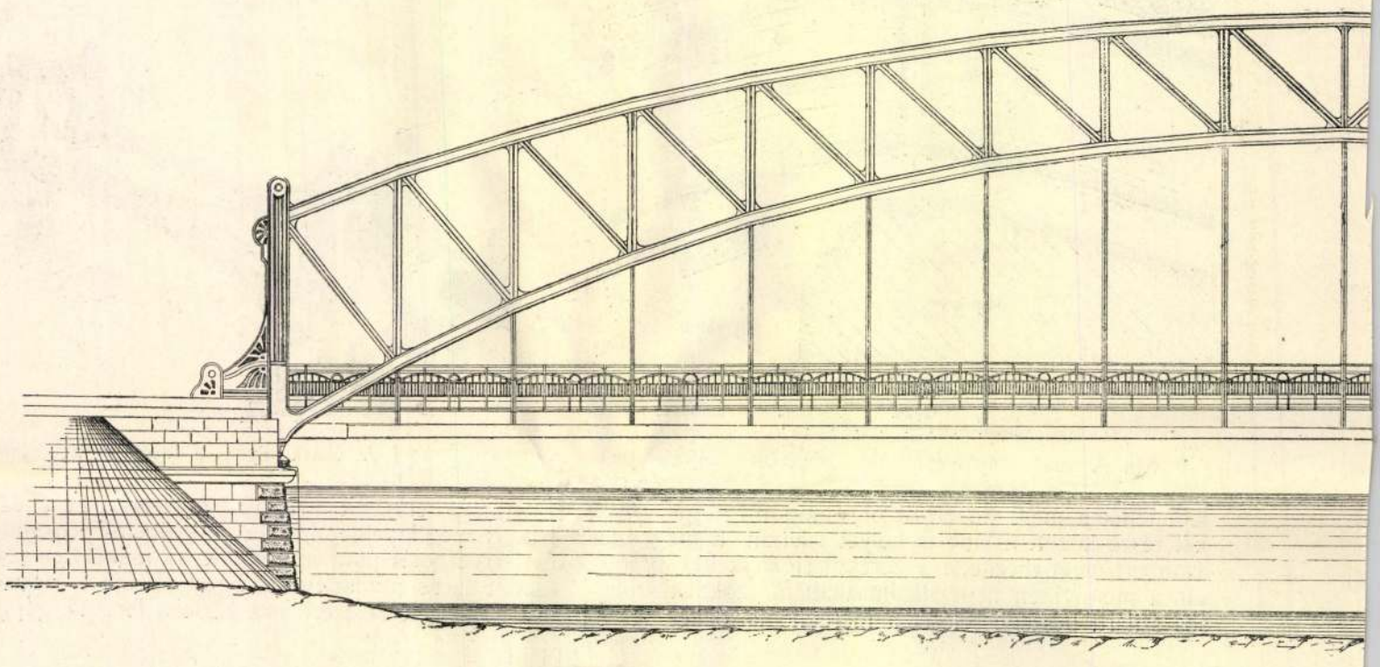

5. ábra. A nis-i közúti híd

Egyrészt a kocsiút pallózatára, másrészt a gyalogjárók szélén elhelyezett hosszirányú ⊔ vasgerendára, mint hossztartóra, támaszkodnak egymástól 0·875 *m* távolságban a gyalogjáróknak 15/15 *cm* méretű keresztgerendái; ezeket egyszerű 5 *cm* vastag pallózat borítja. Az említett keresztgerendák között tág tere nyílik a kocsipályán meggyülemlett víz lefolyásának; csupán a kereszttartók fölött és azoknak megvédése céljából van elzárva az említett köz a keresztgerendákkal azonos méretű rövidke hosszirányú tuskóval. A gyalogjárónak külső szegélyét ⊔ alakban görbített 3 *mm* vastag lemez burkolja és védi korhadás ellen annak fa alkotó részeit; e bádog a közvetetlen alatta, megfordított ⊔ alakban elhelyezett, hossztartóval együtt, egyszerű és mégis tetszetős párkányt alkot.

Az összes hossztartók, a gyalogjárók szélső gerendáinak kivételével, a rendelő minisztérium kívánságára szabadon támaszkodnak a kereszttartókra, illetőleg azoknak külön arra a célra szerkesztett részére. E támasztás céljából 8 *mm* vastag, odaszegecselt lemezekkel megvastagítottuk a hossztartóknak gerincvégeit (6—9. ábra); a keresztartókra pedig, a hossztartóknak csatlakozási helyein szögvaspárokat erősítettünk oly módon, hogy e szögvaspárok

szabad szárai között és a hossztartók alatt 17 *mm* vastag betét támaszsza, a szögvasak szárai közzé behelyezett hossztartóknak, megvastagított végeit. A kereszttartóknak kimerevítése és egymáshoz való kapcsolása céljából a hossztartókat $^3/_4$''-es csavarral kötöttük a kereszttartónak szögvaspárjához, miközben e csavarok lyukait 2 *mm*-el bővebbre készítettük az orsó átmérőjénél.

A keresztartók ugyancsak szabadon támaszkodnak, a függővasak legalsó részébe erősített, 21 *mm* vastag, felső végén legömbölyített, betétre (10—11. ábra); maga a kereszttartó középső része szegecselt T alakú; felső öve a pálya kívánta esést követi, alsó öve középen vízszintes, kétoldalt azonban ferde egyenesben közeledik a felső övhöz, hogy a függő vasak támasztó betétje fölé jusson.

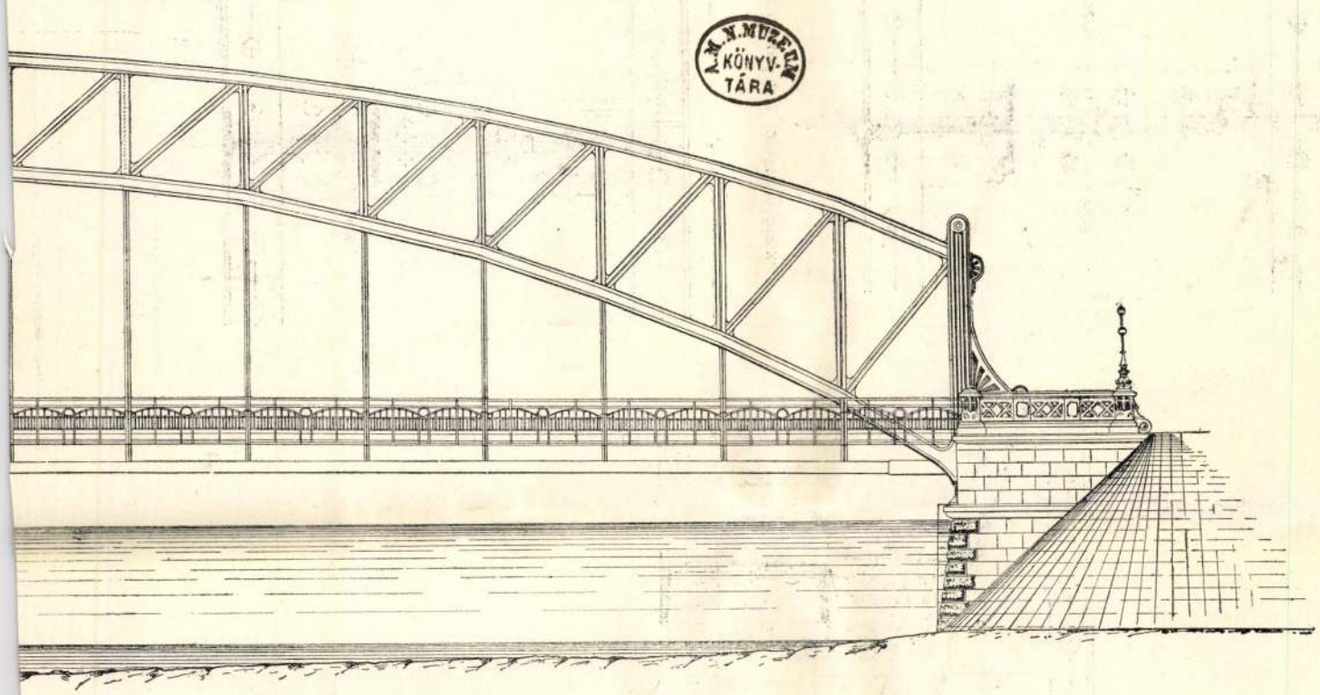

(Ivtartós változat.)

A középső résznek övszögvasai csupán a függővasakig érnek, de maga a gerinclemez, mely két oldalt rászegecselt lemezekkel felfektetés céljából e helyen 20 *mm*-re vastagodik, áthalad a függővasaknak 21 *mm*-es betétjei fölött, hogy azokon túl a gyalogjárók rácsos konzoljaiban folytatódjék. Ily módon a kereszttartó támasztó pontjain túlérő szabadon felfekvő tartó.

A kereszttartó középső kiváltott gerinclemezének végeire, az alsó övszögvastól függetlenül két-két szögvas van erősítve; e szögvasak szabad végei oda lévén szegecselve, a szélrácsozás csomólemezére, annak közvetítésével az alsó szélrácsozásra viszik át a pálya és mozgó terhelésre eső szélnyomást. A kereszttartónak ez utóbbi kapcsolása csupán vízszintes erőket vehet fel; súlyok alatt behajlik a vízszintes szélrácslemez és így nem szerepel a kereszttartónak alátámasztásánál.

A függővasak 2 drb 80 *mm*-es gerinceikkel egymáshoz fordított ⌊ vasból állanak, melyek az ív alsó övéhez középpontosan vannak erősítve; mint már az előbbiekből is kitűnik a függő rúdak ⌊ vasai között, a kereszttartókat támasztó betétek vastagságának megfelelő 21 *mm*-nyi hézag van, a kereszttartók vastagított gerinclemezének átbocsájtása céljából. A függővasak ⌊ vasai csak a vonóvasig érnek, míg a kereszttartót támasztó betétek a vonóvason is áthaladnak és azon alúl két $^{70}/_{100}/_{10}$ *mm* szögvasat hordanak (lásd 10—11. ábra); e vízszintes szögvasakon szabadon fekszik a vonóvas egyéb külön erősítés nélkül; így tehát a vonóvas a pályától függetlenül változtathatja hosszúságát. Említett felfekvési szögvasak adják át egyúttal a függesztő rúdakra, a vonóvas törési pontjain keletkező erőkomponenseket.

Maga a főtartó két csuklós vonóvasas ív (5. ábra); mindkét öve körívbe írt sokszögben hajlik; a felső öv laposabb és olyan vonalozású, hogy annak felszínében elhelyezett felső szélrácsozás végig haladhasson a híd teljes hosszúságában. Az alsó öv erősebb görbületű és a vállcsuklóktól emelkedik az ív tetőpontjáig. Az ív nyílmagasságát több kisérlet után oly módon állapítottuk meg, hogy a főtartó lehetőleg kevés vasanyagot követeljen; a pálya tartóival szemben ugyanezen cél vezérelt a csomóponti távolságok meghatározásánál.

A főtartónak felső öve, fölül övlemezekkel zárt, szegecselt ⌊⌋ vasakból alkotott szekrény, mely mezőnkint két közbenső helyen és minden csomóponton, lemezekkel és szögvasakkal van kimerevítve (XIII—XIV. tábla); anyagmegtakarítás céljából a szélső mezőkben rácsozás helyettesíti az övlemezeket. A csomópontokon csomólemezek váltják ki a gerinclemezeket; a felső övrúdak különböző szelvényeit a 12—13. ábra mutatja.

A felső övrúdakhoz hasonlóan az alsó öv rúdjai is két szegecselt ⌊⌋ vasból állanak azzal a különbséggel, hogy ezeket övlemezek helyett csupán laposvas rácsozás köti össze szekrényalakká, minthogy felül a rácsrúdak, alúl pedig a függővasak akadályoztak abban, hogy e rúdaknál övlemezeket alkalmazzunk. A keresztmetszet változásait a gerinclemezekre szegecselt, különböző számú és méretű lemezzel értük el (12—13. ábra). Az alsó öv rúdjait a csomópontokon és az egyes mezők közepén lemezek és szögvasak merevítik.

A főtartónak rácsrúdjai merev szelvényű vasakból készültek; valamennyi T alakba elhelyezett, szükség szerint lemezekkel erősített, négy szögvasból áll, a mindig

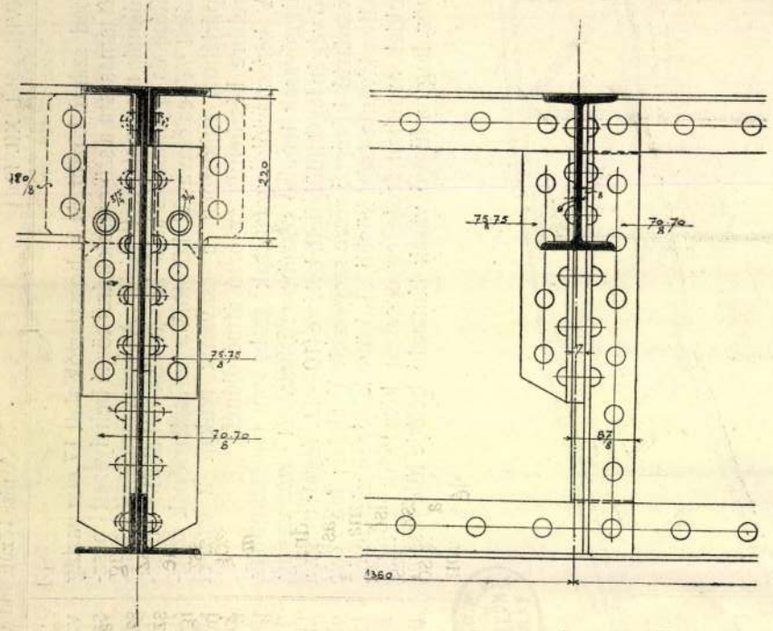

6—7. ábra. A hengerelt hossztartók csatlakozása a kereszttartóhoz.

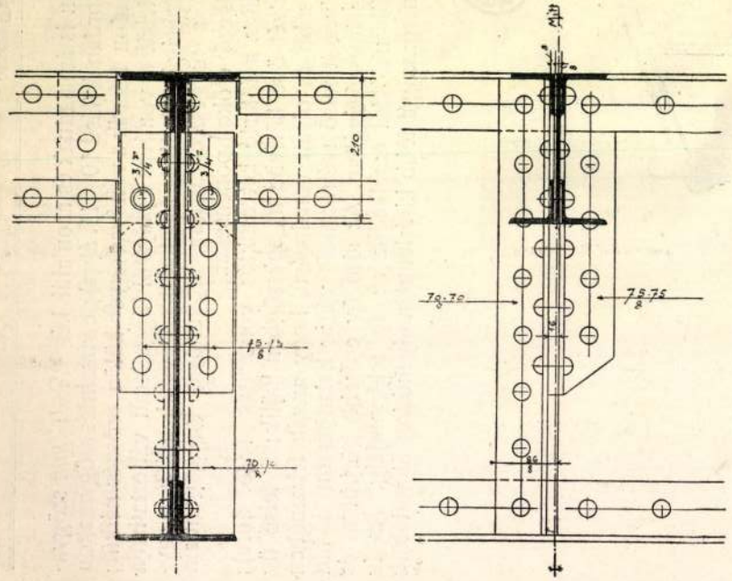

8—9. ábra. A szegecselt hossztartók csatlakozása a kereszttartóhoz.

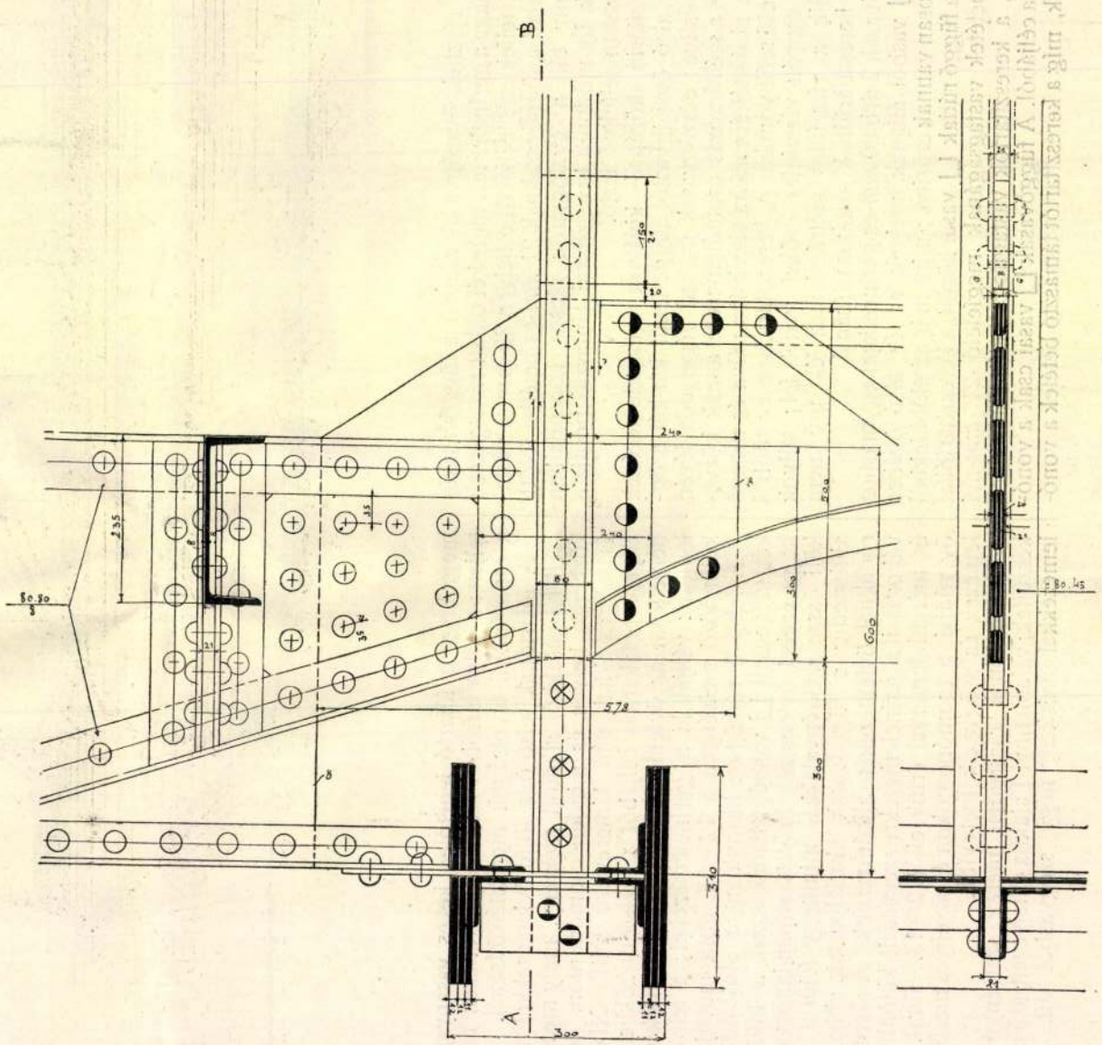

10—11. A kereszttartók alátámasztása.

huzottakat csupán betétek, a nyomottakat pedig rácsozás köti össze.

A vonóvas, melynek vonala 350 *mm* ívmagasságú körívbe írt sokszöget követ, fekvő ⊢ szelvényű, vízszintes síkban összerácsozott négy szögvasból, valamint e szögvasakra szegecselt függőleges helyzetű lemezekből áll. A vonóvas külső szélessége akkora, mint amilyen a szekrényes öveknek belső szabad köze; ily módon a vállcsuklóknál a vonóvasat az övrudak ⊔ vasainak közébe vezethettük (14. ábra). Az öveknek gerinclemezeit e helyütt rászegecselt lemezekkel 50—50 *mm*-re vastagítottuk és a vonóvasat, a megvastagított gerinceken áthaladó, középpontosan elhelyezett, 160 *mm* átmérőjű, orsóval csuklósan kötöttük az ívhez; e csukló előtt elhagytuk a vonóvasnak szögvasait, melyekről az erőt a vonóvas rendes lemezeit kiváltó, megfelelően szélesbbített, lemezekkel vezettük a csuklókra; — e lemezek összesen 35—35 *mm* vastagságúak. Az orsó körül elhelyezett öntött vascső biztosítja az öv két ⊔ részének egymástól való távolságát.

A főtartóknak függőleges állását az egyes oszlopok síkjában elhelyezett keresztkötések, valamint a felső öv burkolta felszínben fekvő szélrácsozás biztosítja.

Magát a kapuzati végső kötést (16—21. ábra) a főtartók felső övének magasságában elhelyezett kettős keresztkötés — a szekrényes alakú végoszlop — és az ezekkel szilárdan összeszegecselt, — a többinél erősebb végső keresztartó alkotja. (22. ábra.)

A szélnyomás ama részét, mely a hídpályát és a mozgó terhelést éri, alsó szélrácsozás veszi fel: öveit a vonóvasak alkotják, rácsozása pedig hasonló a felső szélrács tartóéhoz.

Méretezés. A vasszerkezetben keletkezhető legnagyobb belerők megkeresésénél mind a számítási, mind a szerkesztési eljárást alkalmaztuk, a szerint, amint azoknak egyike vagy másika mutatkozott célszerűnek. A hossz- és keresztartóknak méretezésénél a számítási eljárást követtük; e tartók szelvényei 6—9. ábrákból láthatók.

A főtartóknak támasztó ellenállását szerkesztéssel, *Kherndl* Antal módszere szerint, — az ív egyes rúdjainak belerőit pedig a támasztó ellenállások felhasználásával, rajzolt behatási ábrák segélyével kerestük meg. Ezek alapján méretezett rudaknak szelvényei az előbbi táblázatokból láthatók.

Ugyancsak a szerkesztési eljárást követtük a felső és

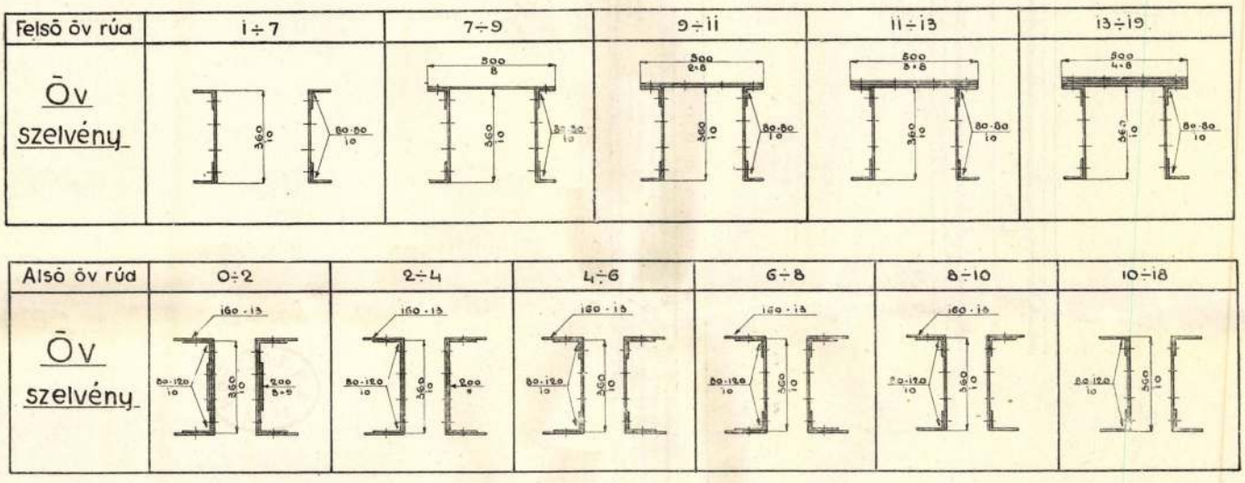

12—13. ábra. Övrudak szelvényei.

A keresztkötések — a szélső kapuzati kötések kivételével — egymáshoz hasonló alakúak, habár magasságuk különböző; felső öveik vízszintesek, az alsók tört vonalak. (15. ábra). A keresztkötéseknek legmagasabbját az ívnek középső helye határozta meg oly módon, hogy e kötés közvetetlenül fogja és merevíti a főtartóknak mindkét övét; a tartó végén a pályának nyilt tere szabta meg a keresztkötéseknek magasságát; a keresztkötés nem érhetvén itt el a főtartónak alsó övét, utóbbinak kimerevítésére a főtartónak merevszelvényű függőleges rácsrúdját használtuk fel, mely ily módon, mint a keresztkötésnek további alkotórésze szerepel és azt alúl nyitott vályúvá alakítja

A közbenső keresztkötéseknek felső övrúdjai a főtartó felső övének felszínében — alsó övrúdjai pedig egy — a fent említett középső és szélső keresztkötéseknek alsó övrúdjain át, — vízszintes felső érintősíkkal — képzelt hengerfelszínen feküsznek.

A főtartóknak felső övrúdjai alkotta felszínében helyeztük el a felső szélrácsozást, melynek összes rácsrúdjai merev ⊣⊢ szelvényűek (23—25. ábra); a rácsozat szélső rúdjai közös pontban — a kapuzati keresztkötés felső övének középső pontjában — adják át a felső szélrácsozásra működő erőket, a kapuzati keresztkötésnek. alsó szélrácsrúdak belerőinek megkeresésénél, miközben a főtartót és a felső szerkezeteket érő szélnyomást a felső, a pályát, mozgó terhet, korlátot és vonóvasat érő szélnyomást pedig az alsó szélrácsozás méretezésénél vettük tekintetbe.

A kapuzati keresztkötést zárt és a sarúk helyén csuklósan alátámasztott gyűrűnek számítottuk. E gyűrűnek reakció erőit ugyancsak Kherndl Antal módszere szerint, de számítási eljárással határoztuk meg.

Az összes nyomott rudakat rendelő kiván^{s} ágára a *Schwarz Rankin*-féle képlettel kihajlás ellen méreteztük. A megengedett igénybevételek felső határa gyanánt a szélrácsozásban és kapuzati keresztkötésekben *cm*^{2}-ként 1000 *kg*-ot, a hídpálya és a főtartóknál pedig valószínüleg — tekintettel a csekély súlyú központosított terhelésre — *cm*^{2}-ként csupán 750 *kg*-ot állapított meg rendelőnk, mint azt már előbb is megemlítettem.

Díszítések. A költségek meghatározta szűk kereten belül gondot fordítottam a vasszerkezetnek díszítésére is; kiindulván abból, hogy a vasszerkezet hivatásának és rendeltetésének megfelelő anyaggal vagyis főleg szerkezeti anyaggal díszítessék, kerültem — a nagy erőknek kitett szerkezettel idegen — műlakatos és öntöttvas díszítéseket.

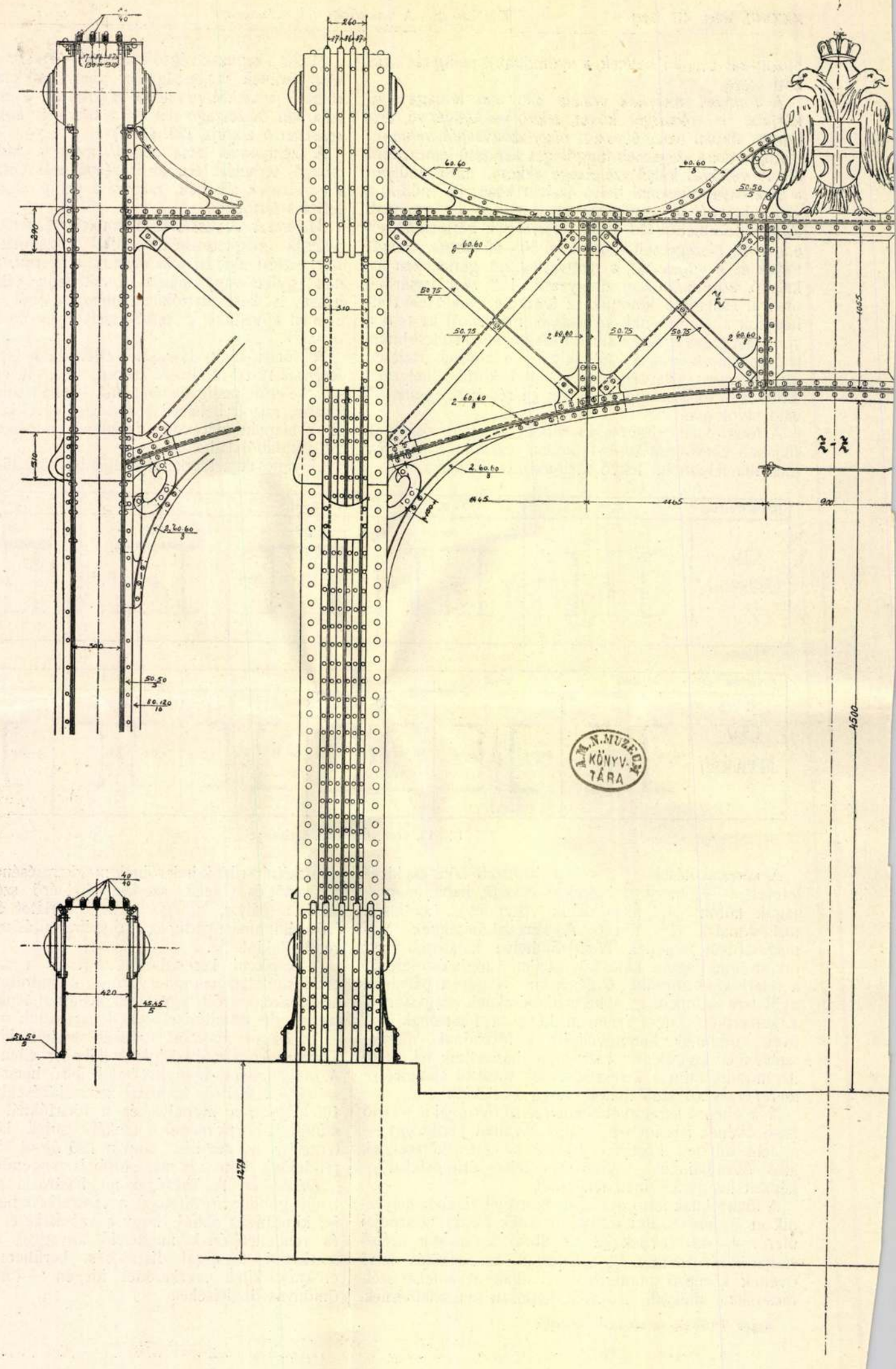

A.M.N. MUZEUM KÖNYVTÁRA

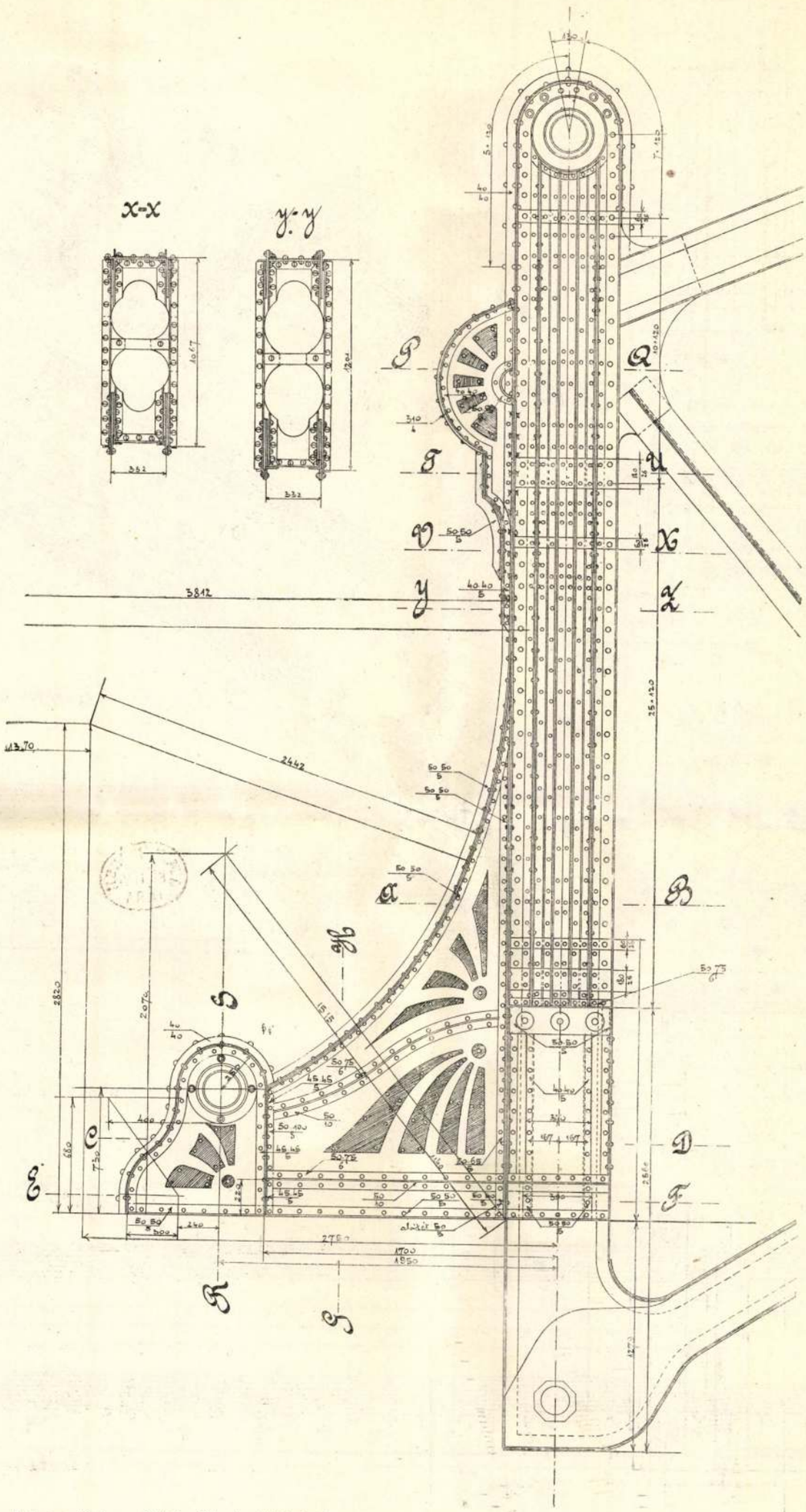

16—21. ábra. A kapuzati keresztkötés elől- és oldalnézete.

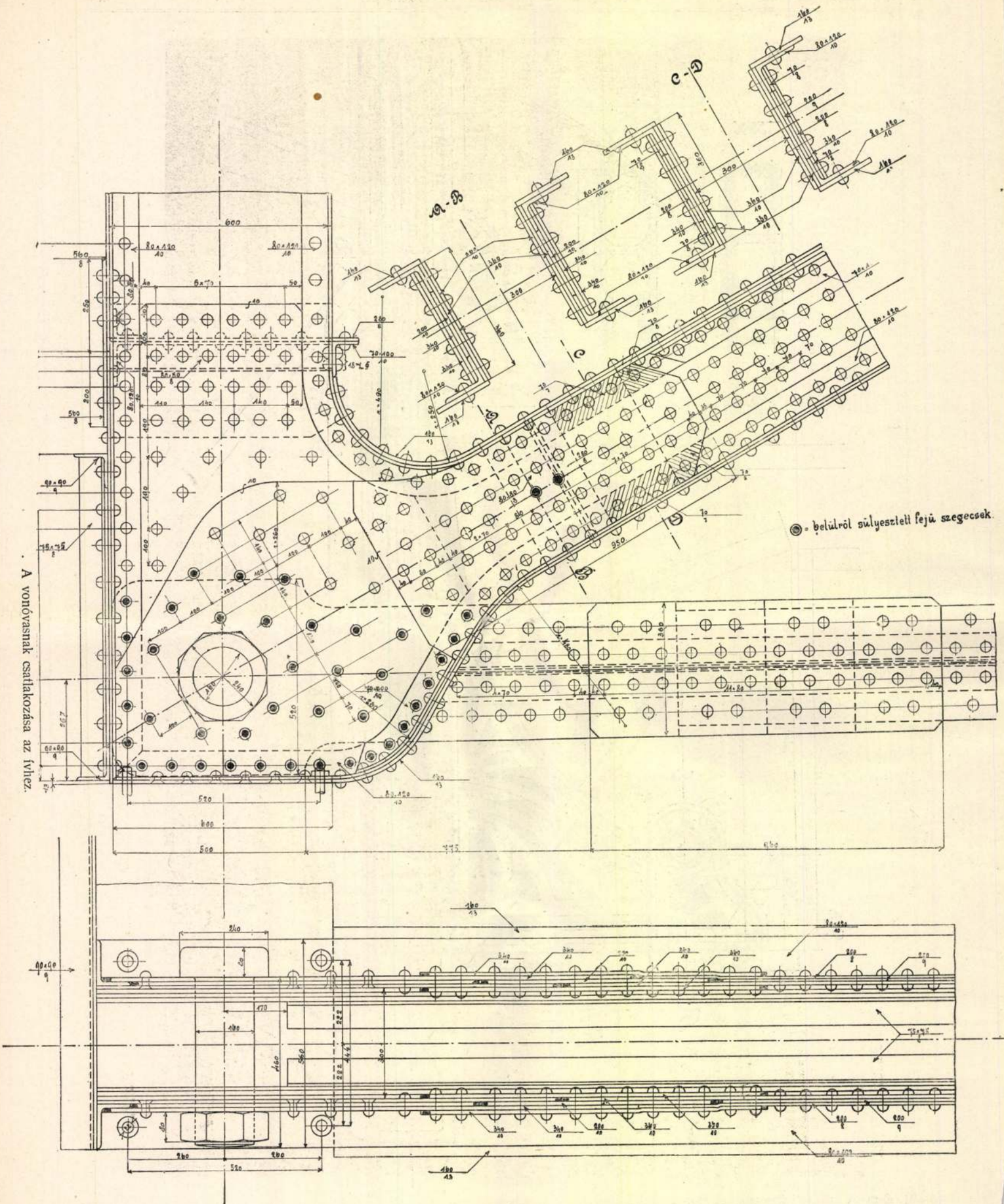

◎ = belülről súlyesztett fejű szegecsek.

. A vonóvasnak csatlakozása az ívhez.

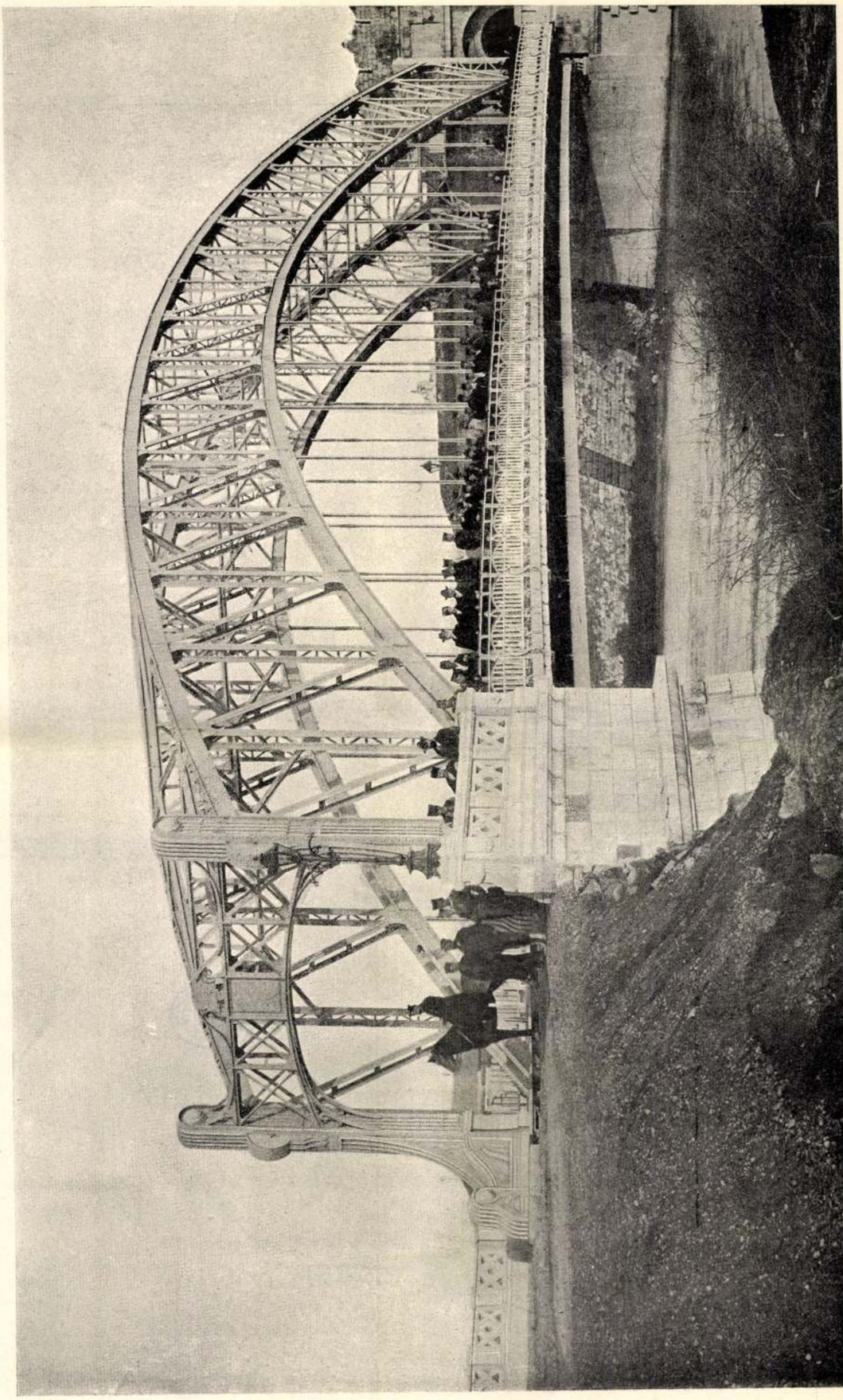

23. ábra. A nisi híd képe.

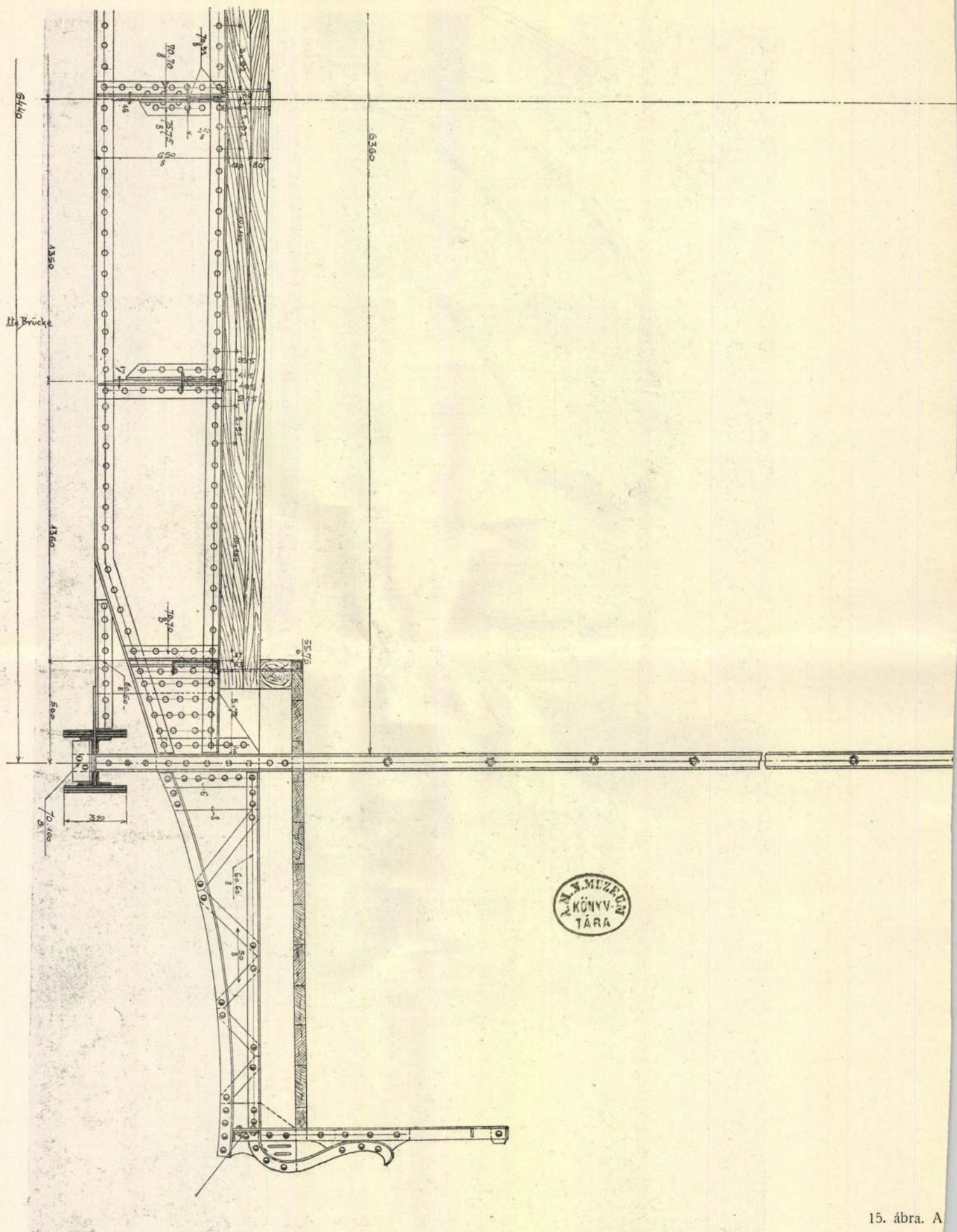

M. N. MÚZEUM KÖNYV-TÁRA

15. ábra. A

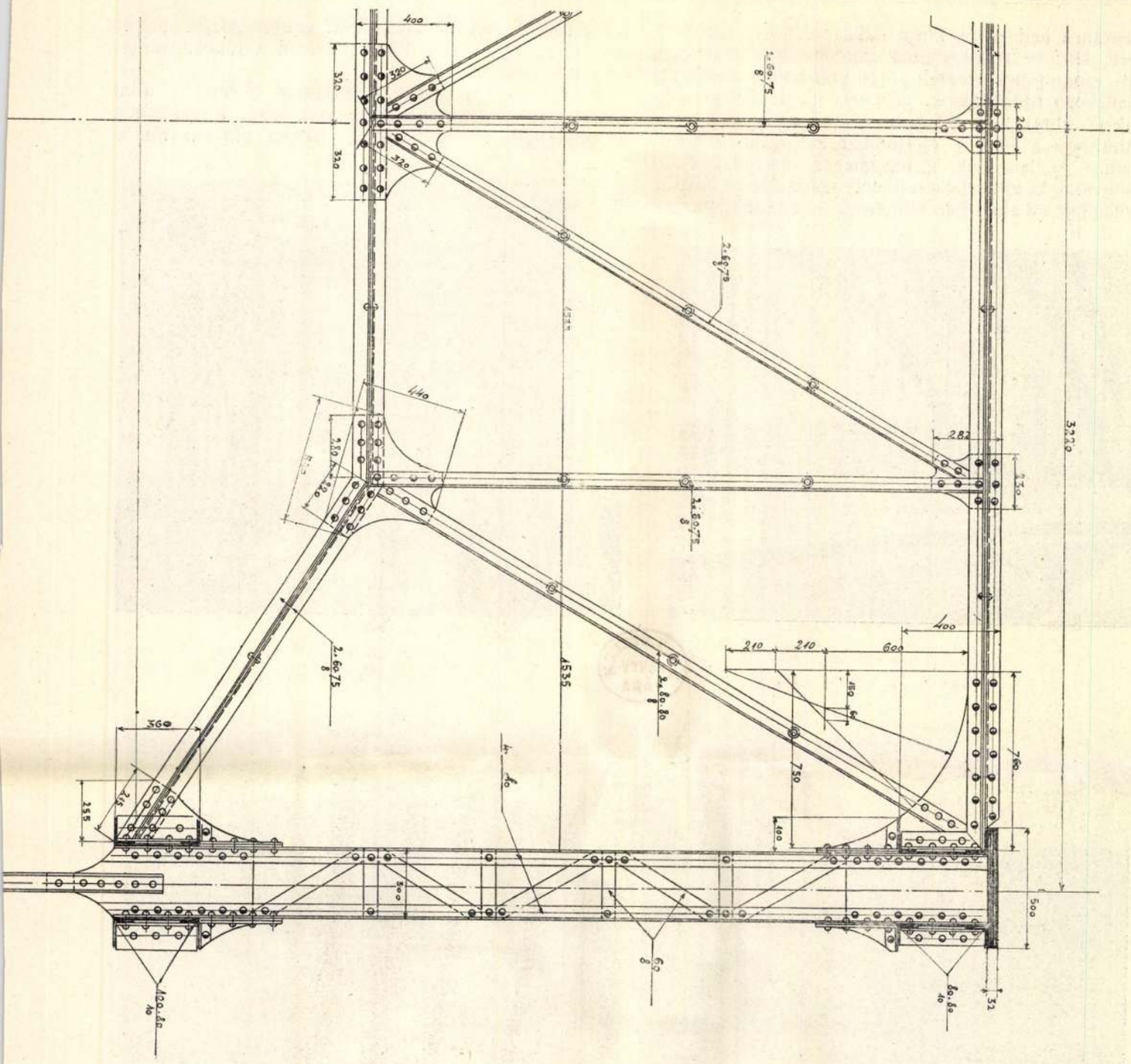

resztmetszete

Tisztán a kedvezőbb külső alakítás céljából parabola helyett, körívbe írt sokszögnek vonaloztuk a főtartónak öveit; csomóponti lemezeit görbe vonalakkal kimetszve, a csatlakozó rúdaknak és erőknek megfelelően alakítottuk (7. ábra).

Minthogy a főtartó rácsmódjai az öveknek belső lapjaihoz csatlakoznak, a függőleges rácsrúdak és az övszögvasak között keletkezett merev sarkokat, — lábazat, illetőleg fejezett alakjában kimetszett — a csomólemezek

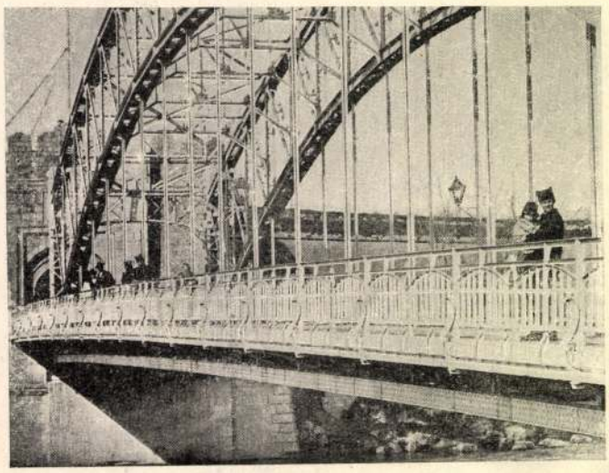

24. ábra. A nisi híd képe.

25. ábra. A nisi híd képe előlről nézve.

M. N. MÚZEUM KÖNYV-TÁRA

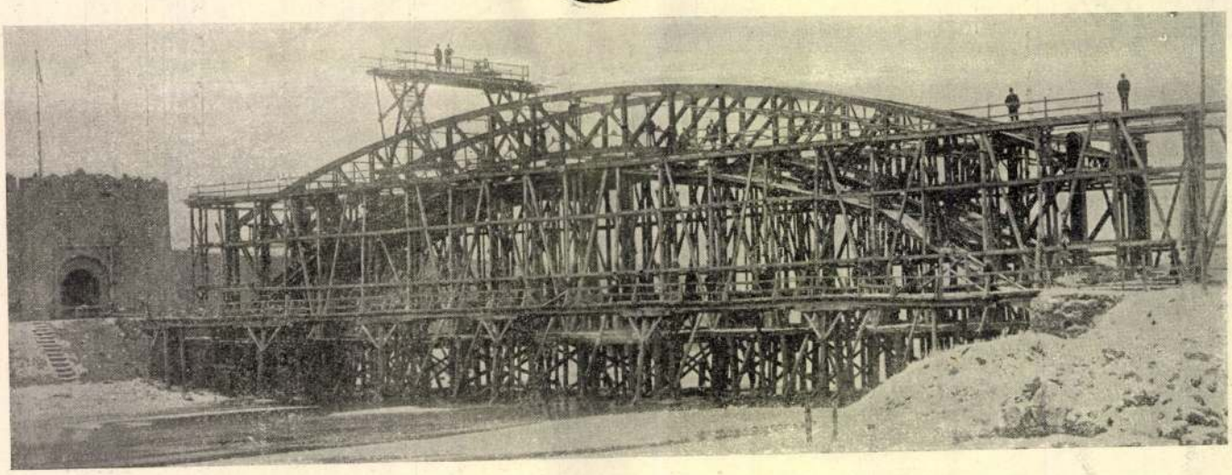

29. ábra. A szerelő állvány képe.

és rácsrúdakhoz szegecselt egyenlőtlen szárú szögvasakkal töltöttük ki (XIII—XIV. tábla).

Ugyancsak külső alakítás okáért görbe vonalakban metszettük ki, a felső keresztkötéseknek csomólemezeit is, miközben az egyenes felső övben fekvőket, csupán csak a szögecsek elhelyezésére szükséges nagyságban terveztük, míg az alsó övnek csomólemezeit a szükségesnél nagyobbra méreteztük (14. ábra).

Mint látható, elértük e célt annyiban, hogy az alsó csomólemezek magukra vonván a szemlélőnek figyelmét, nyugodtabbá és tisztábbá alakítják a keresztkötési rudaknak külömben zavaros képét (14. ábra).

Különös gondot fordítottunk a kapuzati kötésnek alakítására. Két változatban dolgoztuk azt ki; az egyiket, melyet elfogadtak, *Komor* Marcel és *Jakab* Dezső műépítészek tervei, a másikat *Messinger* Alajos műépítész terve nyomán, a 16—21. számú ábrákban, mutatom be.

A végrehajtásra került kapuzatnak részei, — mint már fentebb is elmondottam, — a felső, kettős kötés, a szekrényes keresztmetszetű, három oldalon tömör végoszlopok és a végső erősebb keresztartó. Mindeme részek szilárdan vannak egymáshoz kötve, úgyannyira, hogy együttesen merev gyűrűt alkotnak. A felső kötéseket, a rendelő kívánságára rácsosnak, csnpán a középen — a címer felvétele céljából — készítettük tömörnek, kimagasló nyúlványnyal a szerb sas és címerhez alkalmazkodóan; azt hiszem, hogy teljesen tömör kötések hatása kedvezőbb lett volna a rácsosakénál.

A szekrényes tömör oszlopokhoz csatlakozóan, a híd hossztengelyével párhuzamosan elhelyezett és mintegy a főtartót védő, díszesebb tömör kerékhárítót terveztünk, mely felső végében összefolyik a főtartó öv folytatásának és egyúttal végződésének látszó csigavonallal. E kerékhárító egyúttal átmenetet teremt a kimagasló végoszlop és az útvonal alkotta merev törésben (5. ábra).

A kapuzatnak második változatában a kapuzati kötés oly a végső keresztartóhoz csatlakozó ívtartó volt, melynek síkja metszi a főtartóknak és felső szélrácsozat utolsó mezejének sikjait és azokat mereven köti egymáshoz. Felső részében csúcsíves dísz csatlakozott azért, hogy elfedje a szemlélő előtt a híd tengelynézetében zavarosan mutatkozó felső szélrácsozási és keresztkötési rúdakat. E kapuzatot is kettős fallal terveztük oly módon, hogy két síkjával közbe fogta volna, a szekrényes keresztmetszetü végoszlopokat. Ez a kapuzati ív szélesebb évén a főtartó síkok határolta területnél, a kapuzat körül ki kellett volna szélesbbítenünk az oldalsó gyalogjárókat, mely körülményt, többek között a kapuzat hiányának rótták fel. Véleményem szerint a feljáróknak nagyobb útszélessége és oldalvást kitolt gyalogjárói amúgy is megkivánják a kapuzat körüli kiszélesbbítést, mint természetes átmenetet a hídnak keskenyebb közlekedési útjába. E kapuzatnak előnyei: erőtani működésének megfelelő alakítása és ama tulajdonsága, melynek következtében elfedte volna magas csúcsívével a tényleg zavaros képet nyújtó szélrácsozási és keresztkötési rudakat.

A hídpálya korlátjainak alakításánál fentemlített elv alapján ugyancsak elkerültük a műlakatos munkát, valamint az öntöttvas díszítéseket is. A korlát tisztán szerkezeti, lapos és szögvasakból készült és kellő esztétikai hatása mellett eléggé merev, alakítása a 23—25. számú ábrákból látható. A korlátoknak keresztirányú merevítésére a gyalogjáró konzolok felső övének folytatásában, két-két szögvas, hattyúnyak alakjában, felfélé görbül és megtámasztja a korlátok síkját.

A gyalogjáró gerendáinak külső homloklapját és pallózatának szélét, a külső hossztartóra erősített, — 3 *mm* vastag — ⊔ alakban megtört lemez takarja; e lemez ⊔ alakja megfordítottja a szélső hossztartó ⊔ alakjának és azzal együtt egyszerü hatásos párkányt ad; díszítésére szolgálnak a korlát megfelelő középső oszlopainál alkalmazott hajlított laposvasak 23—25.

A vasszerkezeti munkáknak leírása: A vasszerkezetnek anyaga *Martin-Siemens*-féle bázikus eljárás szerint készült folyasztott vas. Az anyag minőségére és megdolgozására a magyar királyi kereskedelemügyi minisztérium előírásai voltak mértékadók.

A vasszerkezetet szilárd állványon szereltük; az állványt terveink alapján, rendelő tartozott elkészíteni; rajza a 26—28. és 29. ábrákból látható. Az állványnak alsó része a pályatartók és vonóvas szerelésére szolgált és a rendesen használt szerelőállványokkal azonos alakítású felső szintje 0·75 *m*-re feküdt a vasszerkezet alsó éle alatt; maga a vasszerkezet pedig szabályozható ékek és tuskók közvetítésével nyugodott ez állványon. Az alsó állványt 12·35 *m* szélességben terveztük, hogy reá állíthassuk a felső állványt, mely a tulajdonképpeni ívtartó szerelésére szolgált. Az alsó emelet szélső cölöpeire volt felépítve jobb és baloldalt az egy-egy állványfalból álló felsőbb emelet; ez állványfalak 16. ábra szerint oldalvást annyira ki voltak merevítve, hogy eltekinthettünk a két falnak keresztirányú összeköttetésétől és szabaddá tehettük a közöttük levő teret; melyben a felső állvány tetején elhelyezett futódarú segélyével könnyen szállíthattuk és emelhettük az egyes vasszerkezeti részeket. A felső állvány közbenső része az ívtartó alsó vonalát követte ugyancsak 75 *cm*-rel az alatt és ugyancsak szabályozható keményfa ékek és tuskók segélyével támasztotta a vasszerkezetet. A felső állvány külső fala a vasszerkezet felső öve fölé emelkedett, tetején vízszintes gerendát, a fentebb említett futódarúnak pályatartóját hordotta. Szerelés alatt rendelő ható-

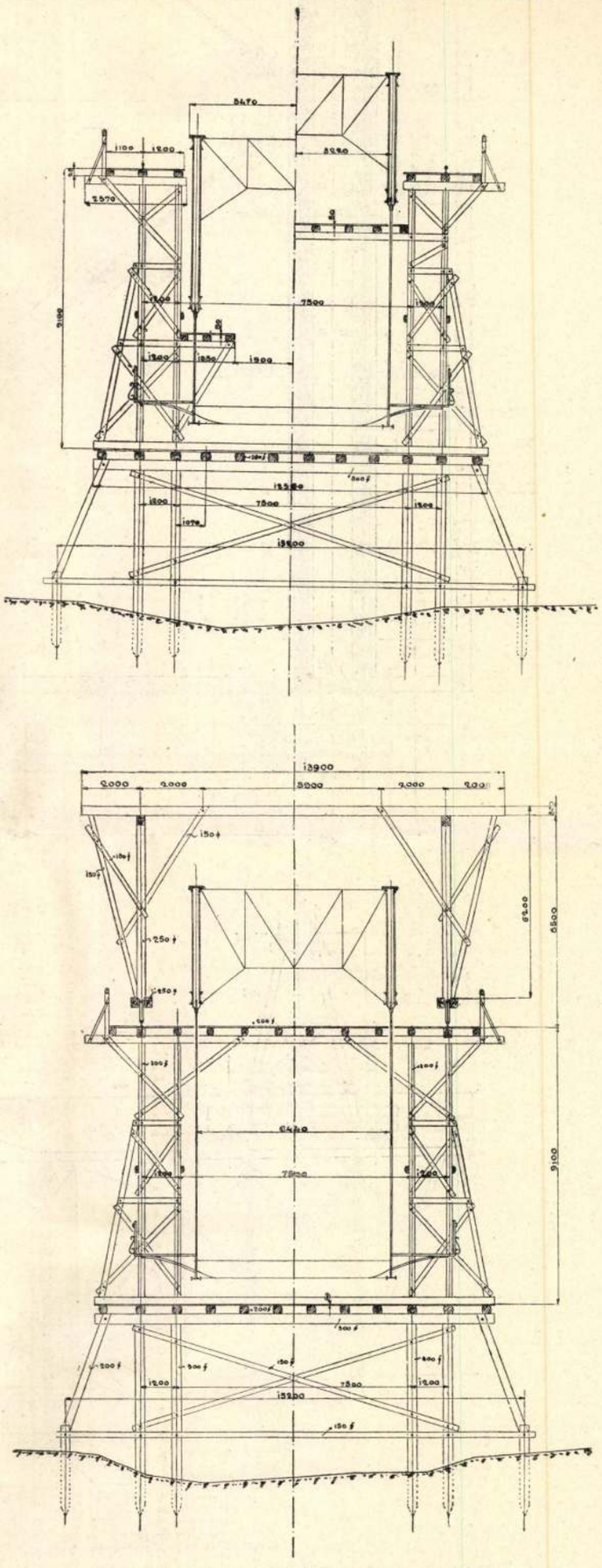

26—27. ábra. A szerelő állvány metszete és előlnézete.

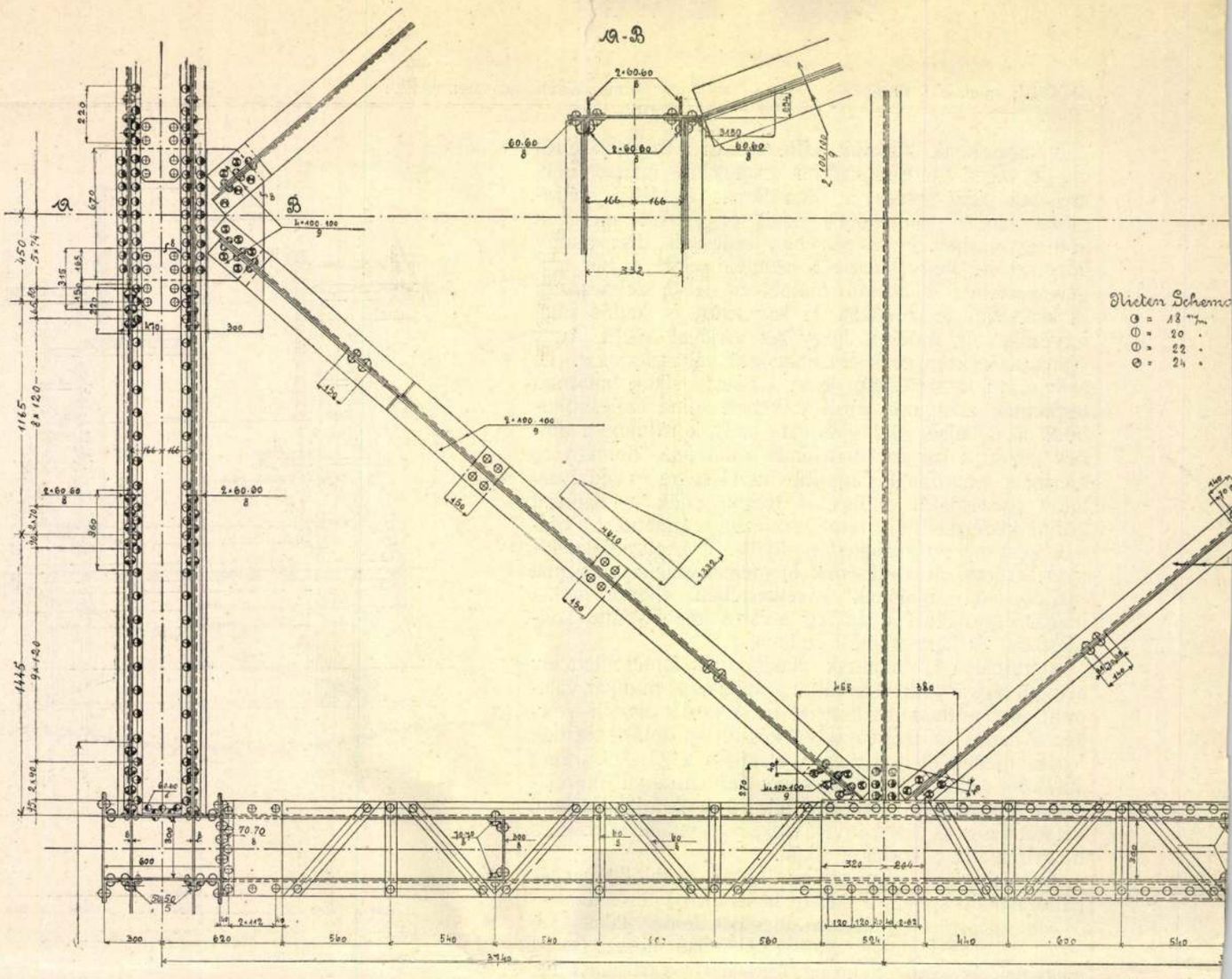

22. ábra. Alaprajz és

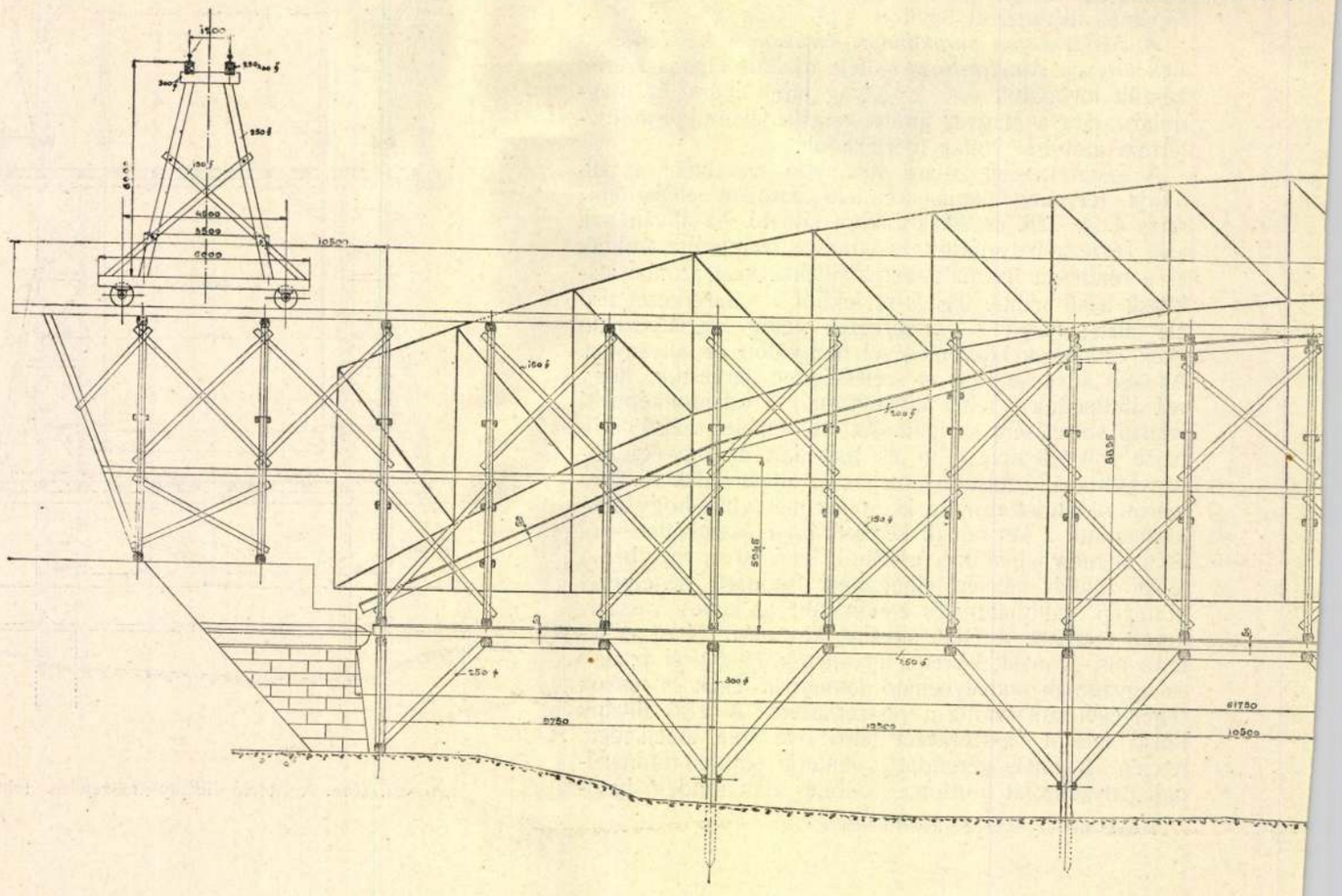

28. ábra.

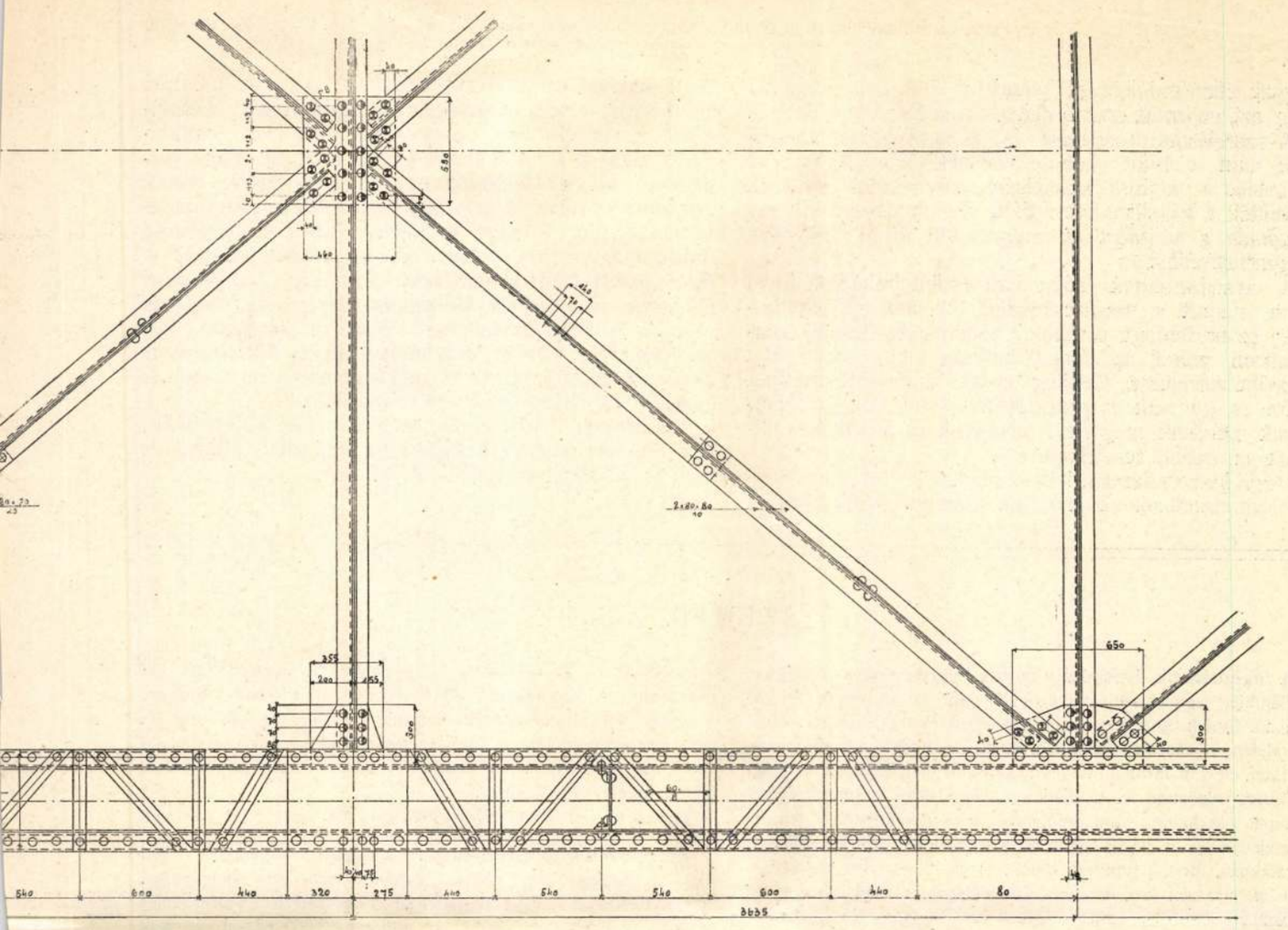

ácsozás.

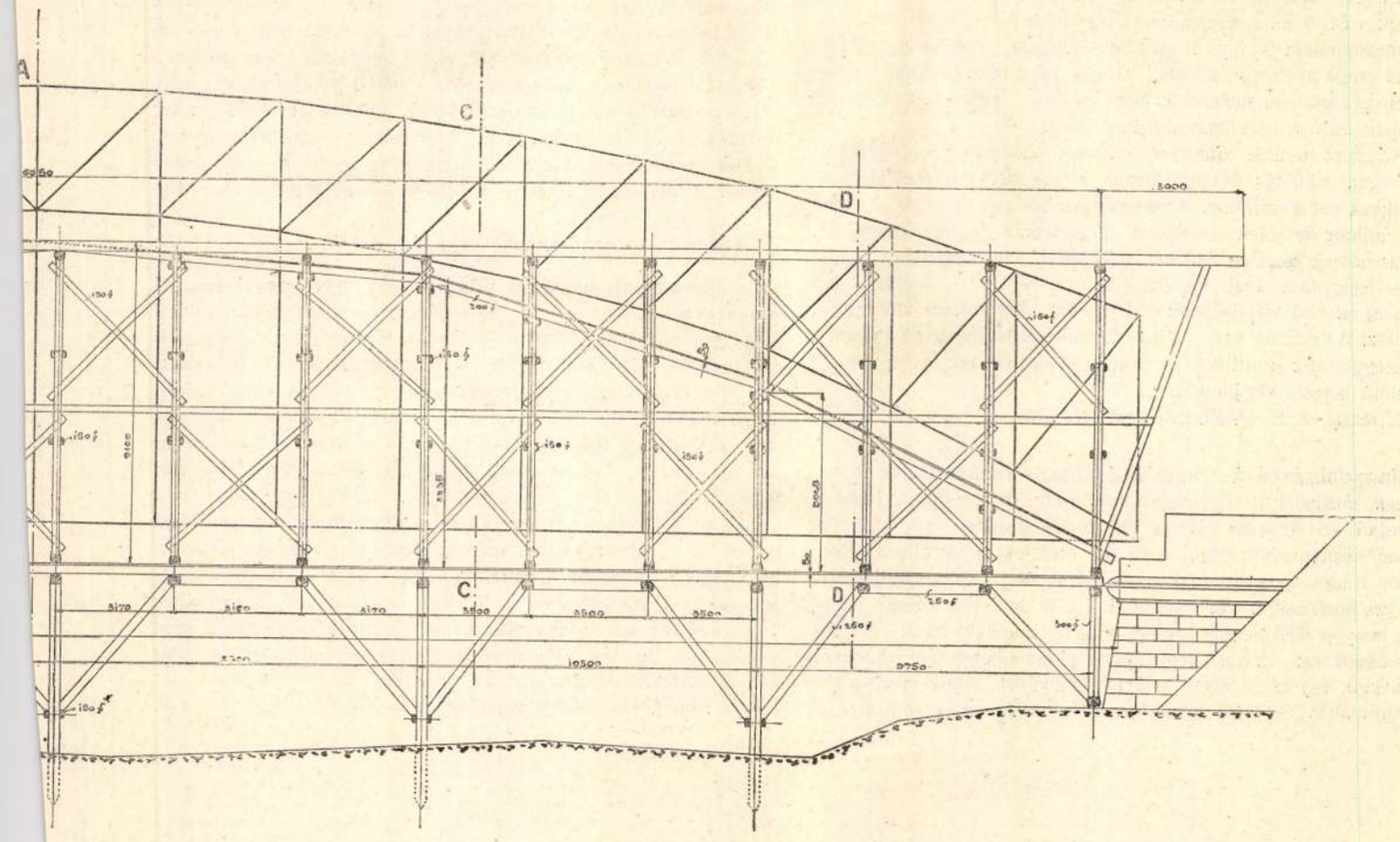

vány terve.

ságnak ellenőrző közege hetenként több izben vizsgálta meg azt, vajjon az ívtartó alakja megfelel-e a tervezetnek.

A szerelésnek befejezése és a padlózatnak elhelyezése után a hidat próbaterhelésnek vetették alá; ez eljárásnál a feljárók készítésére használandó kavicsot terítették a hídpálya kocsiútjára oly magasságban, mely megfelelt a hídpálya m^2-enkint 400 *kg*-nyi elosztott megterhelésének.

A vasszerkezetnek próba alatt észlelt behajlása jóval alatta maradt a megszerkesztett 32 *mm*-nyi behajlásnak; ez eredményt azonban a hiányos észlelésnek tulajdonítom, mivel az átvevő hatóság nem vetett súlyt a próba terhelésre, illetőleg annak számszerű eredményére és így nem is gondoskodott arról, hogy a behajlásnak mérésére megfelelő állványok és készülékek álljanak az észlelő rendelkezésére.

Végül kedves kartársi kötelességet teljesítek, midőn felsorolom mindazoknak nevét, kik közreműködtek ezen — távol keleten — a magyar iparnak valamint műszaki munkának versenyképességét hirdető építmény létesítésénél. A rendelő szerb kormány részéről *Božic* osztályfőnök látta el a munkáknak ellenőrzését, ki lelkes szószólója volt a lánchídtervnek is; segítségére voltak beosztott közegei; a helyszíni szerelésnek ellenőrzését a nisi kerület főmérnöke *Riener* József és helyettese *Andrejevits* mérnök vezette. A vasszerkezeti munkát — *Baumgarten* Henrik igazgatása alatt álló — budapesti *Danubius Schoenichen Hartmann-féle egyesült hajó- és gépgyár részvénytársaságnak* műhelye készítette, hol dr. *Rosenberg* Károly, *Gentilhomo* Ettore, *Törs* József és *Dessauer* mérnökök voltak segítségemre a tervezési és gyártási munkálatoknak végrehajtásánál.

A szerkezet díszítéseinek megtervezését nagyobbára már említett műépítész kartársaim végezték, kiknek ez úton is köszönetemet fejezem ki.

SZEMLE.

A leghosszabb drótkötélvasutat és egyszersmind a világnak valószínűleg legmagasabban fekvő géptelepét most építik Argentiniában. Ennek célja lesz a Cordillerákban fekvő bő ércű Mexicana-bányatelep termékeit az argentiniai északi vasút Chilesito állomásáig szállítani, mely út 35 *km* hosszú és melynek mentén 3536 *m* magasságkülönbség küzdendő le. A vállalkozás nagyságáról és merészségéről fogalmat alkothatunk azok után, hogy a vasút végpontja a tengerszín felett 4585 *m* magasságban fekszik, tehát még mindig 400 *m*-rel magasabban, mint a Jungfrau csúcsa és mivel az alsó végpont is 1049 *m* magasan van, az egész építkezésnek a magas hegyvidék járhatatlan és zord klimájú regiójában kell lefolynia. Némely helyen 850 *m* hosszú szabad támaszközű pályarészek vannak, mert közbe alátámasztó pontot nem építhettek s ennél is a behajló drótkötél legmélyebb pontja még mindig 200 *m*-nyi magasságban lebeg a völgy feneke fölött; — másutt viszont 40 *m* magas vastornyok támasztják alá a kötelet. Az összes alkotórészeket csak öszvérháton vihetik s ez okból a szerkesztésnél ügyelni kellett minden alkotórész súlymaximumára s így a hatalmas oszlopok, kötélkorongok, gőzgépek csupa apró kis részekből vannak összerakva, melynek minden egyes darabja nem nehezebb, mint amennyit egy öszvér elbír, és mindent csak a helyszínen állítanak össze.

Az egész munkát *Bleichert & Comp.* (Leipzig—Gohlis) német cég végzi. Különös gondot kívánt a sok alkotórésznek Németországból való elszállítása. Antwerpenben hajózták be 16.000 ládában a 2 milliom *kg* súlyú rakományt, innen viszik Rosario kikötőjébe. Felhasználnak összesen 140 *km* drótkötelet, ami megfelel a Budapest—Félegyháza közti távolságnak. Az építkezés serényen halad előre és az első vonalszakasz megnyitása már rövid idő múlva meglesz. A drótkötél-vasút teljes elkészültével 40.000 *kg* érc 2·5 *mp/m* sebességgel lesz szállítható és minden 45 *mp*-ben érkezik egy 500 *kg* tartalmú kocsi a végállomásra:

(Zeitschr. d. V. Deutscher Ingenieure után.) *D.*

Nagyobbszabású transkontinentális vasút terveivel foglalkoznak mostanában Délamerikában, mely összekötné a Buenos-Ayresből az Andesek lábánál fekvő Mendozába vivő 1037 *km* hosszú vasútvonalat azzal, mely az Andesek másik oldalán Rosa de los Andes városkát Valparaisoval köti össze és amely jelenleg 133 *km* hosszúságú. Az összekötő vonal 243 *km* hosszú lenne, úgy, hogy e Délamerikát átszelő, transkontinentális vasút 1413 *km* hosszúságú lesz. E vonal legnagyobb részét a nehéz terepviszonyok könnyebb legyőzése végett keskenyvágányúnak építik, még pedig Argentiniában 143 *km*-t Mendoza-tól Puenta de las Vacas-ig, viszont a chilei oldalon 27 *km*-t Rosa de los Andes-től egészen Salto del Soldato-ig. A fönnmaradó 73 *km*-t keleten Pierpont Morgan, nyugaton egy angol-amerikai társaság vállalja magára, míg az előbbieket valószínűleg ez illetékes argentiniai s chilei kormányok építik meg. Az egész terv megvalósítására 36 millió koronát és építési időül 7 évet szántak.

(Deutsche Bauzeitung után 1904. évf. 484. lap.) *D.*

Természetes forróvíz-fűtés. Az Egyesült Államokban fekvő Idaho-tartomány főhelye *Boise*, nevezetes város lett Amerikában, amennyiben szerencsés geologiai viszonyai következtében természetes forróvíz-fűtést élvezhet. Ennek a mintegy 15.000 lakosú városnak télen elég zord éghajlata van, a hőfok ugyanis 25—28 R^0-ra is leszállott. Ekkor *Demming* ezredesnek az a szerencsés gondolata támadt, hogy ő forró artézi víz után kutat és evvel fűt. Kisérleteket tett és a próbafúrások bőséges mennyiségű forróvízre engedtek következtetni, úgy, hogy a városka a legutóbbi télen már forróvízzel fűtött mindenféle helyiségében. A víz 1000 láb mélységben 40°, 1250-nél 50°, 1500-nál 57° *R*. A földalatti reservoirokban gyűjtött meleg vizet csővezeték útján szállítják el mindenfelé, s hogy ebben le ne hüljön, állandóan folyatják, amit a források gazdag tartalma szerencsére meg enged. A fölösleges vízmennyiséggel az utcákat öntözik, úgy, hogy már márciusban zöldelnek a gyepek és nyilnak a fák. Amint említik, az összes költség alig rúg az eddigi fűtő-összeg egy ötödére.

(Gesundheits-Ingenieur után 1904. évf. 414 l.) *D.*

A Londonban használt világító gáz egységes vizsgálati módszere dolgában a folyó év elején szakértő bizottságot küldött ki az angol kormány, hogy a kérdést tanulmányozza s a vizsgálat egységesítésére javaslatot tegyen. A bizottság elkészült a munkájával s át is adta jelentését Balfour kereskedelmi miniszternek. E szerint a gáz világító erejét ezentúl egész Londonban egy módon állapítják meg. Égőül Sugg-féle Argand-égő veendő 6 hüvelyk (15 *cm*) magas üveghengerrel s 1⅞ (46 *mm*) bőséggel, az óránkinti gázfogyasztás 5 angol köbláb (140 *l*) legyen méréskor, azonkívül megállapítandó a világító erő bemetszett égőben és meghatározandó a láng fűtő értéke is. A kénvegyületek vizsgálatában könnyítéseket javasol a bizottság. A kénhidrogén mérésére előírja, hogy a nedves ólomsóspapiros 3 percig teendő ki 5 köbláb gázmennyiség áramlásának 1 hüvelyk (25 *mm*) gáznyomás mellett s ebben nem szabad szint változtatnia. Ily vizsgálat naponkint két ízben ejtendő meg. Az egyéb kénvegyületekre a bizottság nem reflektál.

(Journal f. Gasbeleuchtung után 1904 : 870.) *D.*

talanság és kényelmetlen teher mindannyiszor — ez a szerepe —, ha azzal ellentétbe kerül. Szóval igazi király, gondolta magában, aki csak az olyan tanácsadást fogadja el, ami már előre igaznak s egyedülinek ismeri az ő célkitüzését. A maga elgondolásának s akaratának készséggel enged segiteni, de attól idegent nem tűr meg. Pedig nagyon szeretett volna több lenni a számára, mint puszta igazolója s előrelenditője a már elhatározott tervnek. Ha európai távlatban nézte az ország dolgát, nem volt kétsége afelől, hogy az ifjú király rajongó csodálatát s elszánását a régi hatalom visszaállitása iránt az idő meghaladta, hiszen a mindent saját kezébe összemarkoló s a maga akaratával szemben csak engedelmességet ismerő egyetlen hatalom, bármilyen helyes és közjóra irányuló szándék indokolta is az ifjú királyban, a magyarság ősi közösségi szellemének megbomlása után már nyilvánvalóan lehetetlenné vált..." A tiszaháti síkon hazaérkező Tomaj gondolatsora essayszerüen mondja el Béla koncepcióját, s a maga szavaiban az iró véleményét éspedig tudományos meggyőződését, tájékoztatva minket a koncepció felől az essay fölényében, biztosságában, az essay lenyügöző erejével, fénytderitő villanásaival, megért ésével s megértetésével. A mondanivalót is elmondja. De járásakelése, ahogy gondolkozik, cselekszik: minden befolyásolhat, élve-él. Regényben valami új a Tomaj figurája: eleven, élő essay. Közelében kitágul a szem. Messzeségeket fog át időben és területben az elme. Tomaj s figurája nem csak maga valami tudatosan megalkotott novum, hanem szerkezetileg is újjá teszi, vagy talán az iró formálja tudatosan Kemény Zsigmond örököseként igy a regényt. A regény a mese és essay összeszövésében mesterien tölti be a történeti regény feladatát: többet mond gazdag és szines mesénél, mert nem csak rideg történeti adatokat, vagy tudományos eredményeket füz tetszetős mesébe, hanem a mesébe szőtt essayt örök dolgok megvillantatására használja fel. Értelmez, utal, jelent éreztet, jövendő felé lendit. A történeti regénynek ebben a biztos, szilárd formájában Makkainál kibontottnak és kiteljesedettnek láthatjuk a Kemény Zsigmondcsirát, a regényiró és essayista zavartalan eggyéválását. A Táltoskirály több a szokott történeti regénynél mondanivalójában is. Makkai azonban művészi tudatossággal formailag is többé tette. De Béláról kell irnom. Abba hagyom a gondolatsort, visszatérek hozzá.

Ha Bélát nagyrészt Tomajon keresztül közelithetjük is meg, amit az iró még mondani akar róla, azt eseményekben mondja el. A Bélát meghatározó események belsők is, külsők is. Formáló nála a nagy Árpádok, Szent István, Szent László, III. Béla vérbeli és példátadó öröksége, az elhivatás, elrendelés tudata, önemésztően égő lelkiismeret, aszketikus életirány, az erkölcsi felfogás komorsága. Események során derül ki Béla Dosztojevszkiszerű *szentbetegsége*, melyet anyjának, Gertrudisznak a gyermek szemeláttára való meggyilkolása váltott ki, s amely bibliai értelemben vett formáló *jellé* vált. Aztán az Árpádok titokzafos jelnek vélt öröksége, a hat ujj, s az elrendeltség: nyugat és kelet határán lenni végzetesen, épen egy döntő korszakban. De magyarázza Bélát a nagykirály II. Endre udvara. Magyarázza a III. Béla örökségét tékozló, a patrimoniumot felbontó király, a könnyelmű, bővérű, nyugati életformák felé hajló dicsőség-álmokban élő szertelen és nyugtalan lovag II. Endre, akire mindenki hat, aki csak ösztönös életét szolgálja. Béla reakcióssá válik. Atyján túl nagyatyjára néz. III. Béla elmult hatalmas uralma a patrimoniumon alapuló hatalom, a megmentés vélt eszköze. Az a hatalom, mely a nemzet védelme érdekében *közvetlenül* hajt mindent, vagyont és embert a király keze alá. A megtaláltnak vélt kiút: visszaút. Béla tragikus alak. Megérzi a keleti és nyugat

Ziegler Emil: Művészi könyvtábla (bőr)

döntő kérdését. Külső, mások által föl nem ismert eseményeket döbbenetesen ért meg. Különös belső alkata megérezteti vele az Azsiából titokzatosan ható fokozatosan közelgő sárga vihart, teli is van jószándékú tervekkel, elhatározottsággal, a szivbeteg ember ideges erejével, elszántságával. Nemzetének, magának is elkerülhetetlen a végzete. És ő egyedül tudja, hogy nemzetével együtt a kor döntő pillanata előtt áll. De míg nemzete nem is érzi a rettenetet s áldozatául esik vakságának és erkölcsi felelőtlenségének, addig Béla a látás és felelősség birtokában tragikusan, visszanemhozható szervezet visszaállitására tesz fel mindent. A kötet művészien fejeződik az egyedül, a magára maradt király döbbenetes felsóhajtásával: *tudtam, hogy el kell jönnie.* Még Dénes alakja is eltünik egy időre. Endre megtörve hal meg, Béla ellenesei elpusztulnak (székelyeivel vereti el őket), a dölyfös, terveinek ellenálló urak összetört székét kihányatja. All egyedül elszántan, de a végzet tragikus érzésével. Igy kell állania a vesztett küzdelemnek nemcsak előérzetében, hanem bizonyosságában is. Dénes fel fog még tünni. Talán úgy, amint nádorként Vereckéről hazaért, sereg nélkül, véresen egyedül. Vagy talán fel fog villani majd az alakja, amint holtan zuhan le a mohi csata véres földjére. De Béla már, egyedül áll. S mégis, ha tragikus is a látvány, érezzük a katharzist: a végzethez ért király hozzánőtt ahhoz, hogy ne csak elviselni tudja az összeomlást, hanem országa második alapitójává váljék. Bélának igy kell végzetéhez érnie, hogy az összeomlásban maga s népe felébe nőjjön és az összeomlásban hozzánőtt s vele összeforrt népével együttesen lehessen megtisztultan újjá, alkalmassá az ország felépitésére.

Ez a történet igazi Bélája is. Ilyennek mutatja az új kutatások és módszerek alapján megirt *Magyar Történet* is. De a történeti regény, legalább is a Kemény Zsigmondé és a Makkaié is, értelmez. S nekünk erre az értelmezésre az élet érdekében szükségünk is van. Makkai pedig mester ebben. Az értelmezésnek kettős az útja. Megéleti a mese művészi formájában a mult örök emberijét, a maga sajátos körülményei közepette magyar mivoltában, s igy formál embert és közösséget, vagy az essay fölényével veszi ki az életünket meghatározó s épitésre, irányitásra alkalmas lényeget, megteremtve vele, általa a katharzist. A legnagyobb essayisták a legtöbbet és az örökkévalót a tragikummal kapcsolatban tudták elmondani. Kemény Zsigmond épúgy, mint Péterfy Jenő, Riedl épúgy, mint Beöthy. Makkai mesélni is tud, és egyik legnagyobb essayistánk is. A kettős utat eggyé

Vörösmarty Társaság 2

Pásztortűz 1934. máj. 15.

tette. De mert maga is építő, megérezte, felismerte IV. Bélában azt, ami őt tragikumában tovább lendítette, az építésre való eleve elrendelést. A mese és essay kettős útján az építésre rendelt Makkai nemzete építése szolgálatának művészi területén hegycsúcsra vezetett. A mese fonalán tragédiához értünk, de a végzetéhez hozzánőtt Bélán érezzük, hogy meg fogja érteni az időt és népét, s hogy a szándékaiban nagy elbukót meg fogja találni a szenvedésekben vele együtt megtisztult és nagyságában megismert nép. A régi nagy világrend, a patrimoniális rendszer, eltévesztett visszaút volt. De Béla szándékainak tisztasága, elismert nagysága magához fogja vonni a legderekabbakat s velük együtt magáévá tesz, korunkat értelmezve, minket is . . .

A regény szokatlan szerkezetéről, szerkezeti megoldásának sikeréről már szólottam. Beszélnem kellene egyes jelenetekről, a regény számtalan életteljes alakjáról, színes képeiről, invencióról, nagyszerű kiválasztásról, arról, amit az esztétika belhitelnek szokott nevezni. Terem nincsen már rá. Nyelvéről kell még megemlékeznem. Nyelve nem archaizáló, hanem a mának folyamatos, bő, az elmondanivalókhoz alkalmazkodó és alkalmas nyelve. Talán csak egyre kellett volna Makkainak nagyobb gondot fordítania, ha a mának nyelvén beszél, nem lenne szabad olyan szavakkal, fordulatokkal, szólamokkal élnie, melyek legalább is viszonylagosan idegenek regénye korától.

Makkai regényéről írva, Schöpflin a Nyugatban, Bánffy a Helikonban, Szentimrei az Ellenzékben trilogiára gondolt. Úgy gondolom, kötet kerülhet ki még folytatásként kettő is Makkai tolla alól, de trilogiát elképzelni nem tudok. A regény belső logikája, úgy érzem, azt követeli, hogy Makkai megálljon ott, ahol a tatárjárás tragédiáját túlélve, Béla megáll megvivott belső és külső csatája után, diadalmasan, megértő néppel körülvetten az országépítés kezdetén. A művészt már nem érdekelheti a második honalapítás mikéntje és lefolyása. Sőt az se, hogy hogyan fut tovább Béla vonzó, érdekes egyéni élete. Ha zárt is az első kötet és önmagában egész is, úgy érzem, koncepciója megszabja a folytatás határát. A műremek belső körülményei parancsolnak. Ha tovább futnának az események és áradna is a mese, érdekesen és vonzón, a művészi igazság bizonyára nem nyerne általa. Már pedig egyedül a művészi igazság fontos a történelmi regényben is. A Makkai regénye perdöntővé vált a *vallani és vállalni* nagy perében. Épen a mesét essayvel összeszövő sajátosságával döntötte el a pert. Kifogytam a helyből, hogy elmondjam, mit mond a regény azontúl nekünk, hogy öntudatossá teszi bennünk, életünk részévé, formálójává, meghatározójává a multat. Ez is fontos. Erdélyiségünkhöz hozzátartozik, hogy multunknak is döntő szerepe legyen még azzal is, hogy eleven bennünk, része van életünk formálásában. S Makkai essayiben számtalanszor bukkanunk erre az építő gondolatra. Nincs is a magyar irodalomban senki, aki ezt ilyen világosan, ilyen határozottan és ekkora súllyal eddig kimondotta volna. De a regény többet tesz. Megmutatja, hogy *a mult a jelen vallomása és vállalása.* Kort, alakokat, körülményeket, tragédiát rajzolva, minden erőszakolás nélkül multat értet, jelent értelmez, jövőre figyeltet A ma széteső eseményei és a ma tragikuma nála egységet, fényt kap. Látókká válunk. A mult története egy-egy eseménnyel, egy-egy mondattal, egy-egy alakkal, de a maga egészében a jelen halálos komolyan vevését parancsolja s útnak indít az erkölcs láthatatlan örök világában a művészi alkotás parancsoló erejénél fogva.

A Táltoskirály vall és vállal s mi vele együtt vallunk és vállalunk. Sajátos véletlen-e, hogy amit az erdélyi Kemény Zsigmond a történeti regényben megkezdett, annak az a Makkai a folytatója, akinek költészete épen úgy nemzete szolgálatának egyik síkja, mint Kemény Zsigmondnak? A Táltoskirály elolvasása után végiggondolkoztam Makkai eddigi életművén, pedagogiai, teologiai, filozofiai, esztétikai, szigorúan tudományos művein, átforgattam novellásköteteit, regényeit, nemzetpedagogiai kisebb-nagyobb essayit, püspöki jelentéseit, próbáltam felszámlálni a magyarságnak az egyház keretén belül való szolgálata egyes kimagasló jeleit, végiglapoztam kötetekre menő igehirdetését s olvasásközben rádöbbentem egy-egy hallott prédikációjának életformáló hatására, azután eszembe jutottak az egyházi életet átfogó részint továbbfejlesztett, de nagyobbrészt akaratával életre parancsolt szervezetei, intézményekben, kórházban megvalósult gondolatai, tervei. Műve annyi különböző síkja egyetlen értelmetadó középpontba fut össze: magyart szolgálni örök emberi eszme fényében. Szabadjon a kifejezőbb latint használnom: sub specie aeternitatis.

Makkai alkotásai sorában vonzó és ható érték a Táltoskirály.

ÁBRÁNDOZÁS EGY PADRÓL

Valahol egy pad vár, csöndben, alkonyfényben,
Énrám vár, nagy fák közt, nagy víz közelében.

Ha kifúl a mellem, nem altat a párnám,
Ködön túl, látom őt: az a pad ott vár rám.

Kastély, park, ünnepség, — ott, elszállt felettem,
Lesz egy padom. Úgye, elég szerény lettem.

Lesz egy padom, az is tán a liget padja,
De békéjét mégis hűven neked adja.

Mint jó orvos, szívem elcsititja csenddel,
Minden sebre hűvös borogatást rendel.

Körülcsipognak ott okos kis verebek,
Morzsát szórok nekik: bőkezü lehetek.

A pad előtt homok, szél fújja, sodorja,
Éltem történetét beleírom sorra.

Édesanyám szavát, első kislovamat,
Bús diákszerelmet egy kis lugas alatt.

Elszállt búcsúszókat, elhúllt jó barátot,
Vesztett háborumat, szép Erdélyországot.

Jön a szél, övé a homok, bát hadd fújja,
Fölborzolt betüim elsimítja újra.

Kis fiúk, játszva, s oh, távolodva egyre,
Ránéznek néha a magános emberre,

Aki ül, mint lélekvesztőn, lecsüng karja,
— Tört evező, — mely a nagy vizekre hajtja.

BODOR ALADÁR.

M. D. R.

ZIEGLER

1818-ban Nagymartonban kőedénygyárat alapít („Mattersdorf")

Csánki 1954. 44. l.

Ziegler

kemenycserépgyáros.

Nagymartonban.

Csányi 1954

44. l.

Ziegler Ferenc

300 k államsegély

Történisk 1903/4. 32. l.

8037

BUDAPESTI KÖZLÖNY
HIVATALOS LAP
KIADÓHIVATALA
BUDAPEST, 1. POSTAFIÓK 2.
I., VÁR, KAPISZTRÁN-TÉR 1. SZ.

TELEFON: 60-4-64.

KÉSZPÉNZZEL BÉRMENTESÍTVE
936 JUL -1
BUDAPEST 1

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

Műemlékek Országos Bizottsága

Bost.

IX Ráko ú 10.

Ziegler Ferenc

keramiai terverő

Fekete Salom

Értimisk 1910/11. 7. l.

T. 7508.

mú háznak csucsives részeit
férfi halad, mig a 34 számú

7.4: 6.4 cm.
28 l.

02
0 b).

Ziegler Ferenc

tovább tanul a szé-
kelyudvarhelyi agyagipari
szakiskolában.

Kitimisk 1904/5
18. l.

Ziegler Ferenc

kisplasztikus

Végbíz. jó eredm.

Értimisk 1903/4

35. l

KEN

SBURG

Heft V

Die Plastik in der Oberpfalz
von Konservator Dr. Gröber

Heft VI

Das Kunstgewerbe in Unterfranken
von Konservator Dr. Eckardt

Heft VII

Die Stadt Passau
von Hauptkonservator Dr. Mader

Heft VIII

Oberpfälzische Burgen
von Konservator Dr. Gröber

Heft IX

Unterfränkische Barockschlösser
von Konservator Dr. Ritz

Heft X

Stadt- und Dorfkirchen der Oberpfalz
von Hauptkonservator Dr. Mader

Im Drucke sind:

Kunstgewerbe in der Oberpfalz, Der mittelalterliche Kirchenbau in Unterfranken, Der Barock-Kirchenbau in Unterfranken, Die Kunst der Juliuszeit in Unterfranken, Unterfränkische Plastik der Barock- und Rokokozeit, Stadt und Dorf der Oberpfalz

Ziegler Ferenc

100 k. államsegély

Értesítés 1902/3. 58. l.

~~Anglia III. 191.~~

Ziegler Ferenc

Isk. pályázaton kisplan-
tihában II. díj
Értímisk 1902/3. 54. l.

~~Arad vármegye III 227~~

Ziegler Ferenc

Kisplasztikus

1901 - 3

Zimnok 1930

90. l

KISPLASZTIKAI
SZAKOSZTÁLY.

Iparművészeti iskola
Pályaterv.

ZIEGLER FERENC.
II. DÍJ.

Magyar Iparművészet
1903. 142. l.

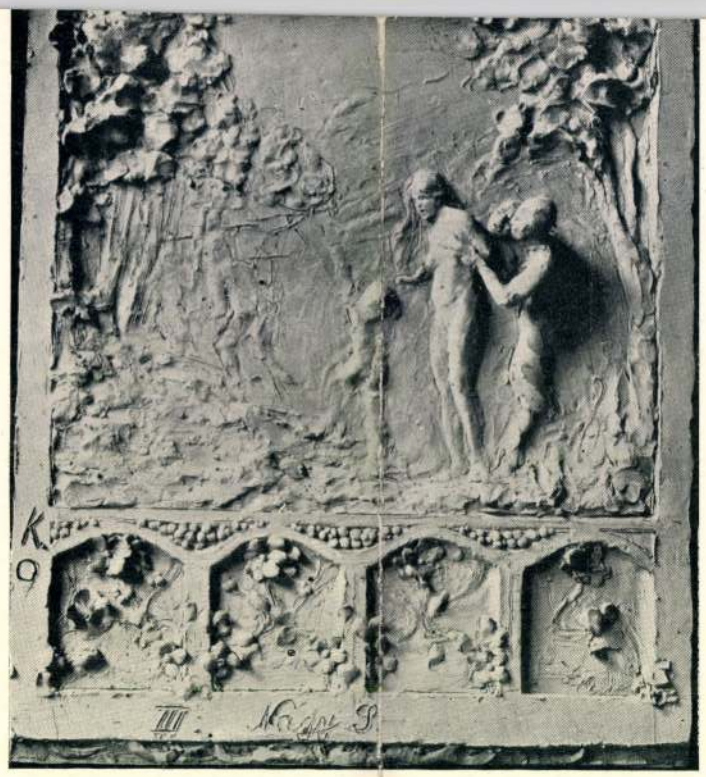

SZOBRÁSZATI SZAKOSZTÁLY.

Iparművészeti iskola Pályaterv.

NAGY SÁNDOR. DICSÉRŐ OKMÁNY.

Ziegler

keramikus

Nagymaros

l.

Wartha 141. l

Radák Mihály, hitelszöv. pénz-
tárós III. 240.

Ziegler

festő

1817.-ben festette meg Podmaniczky József báró archépét, melyet Podmaniczky Gésa báró a Szép-művészeti Múzeumnak ajándékozott.

Magyarság. 1928. jún. 17.

Táblakép – „Férfiportré" – Ziegler

Revue de Hongrie

1910. III. a. VI. f. 684–686. l.

Téli Tárlat.

Ziegler építész

Pesti Hirlap. 1879. dec. 17. 6.

Napi hír

Ybl Miklós ellen panaszolnak....

A. Ziegler MDK.

1882-ben Zeidenben újraöntötte
a rozsnyai templom 1753-ban
készült harangját.

Das Burzenland. IV. 1. E. Jekelius kiad.
Brassó 1929.
eml. L. 222. old.

Ziegler-család

Sarkas

l.

Haberlandt

29. l.

M.D.K.

Ziegler

"Igen jó alkotás egyik női portréja" -irja Lázár Béla: "Téli tárlat" c.beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1901. febr. hó
982-994 lap

Ziegler András

Brassai Ötv.

lásd

Arch. Ért

1909. 305

Ziegler András ifjabb

ötvös

ckhbe lép. 1675. II. 19.

irod + 1724

Gy. Brassó Erd. Muz.

381.

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

yezem:

.....

gy helyettesének
isa.

Endrényi Imre, Szeged.

Ziegler Andreas

ötvös

1633. mesterré lett

BRASSÓ
RE. 21. l.

Ziegler András

ötvös

ceibe lép 1633. IV. 11

irod

Gy. Brassó Erd. Muz.

381

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tesénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztar

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Zigler II. András

ötvös

Lasód

Gyárfás Brassó 288.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tesénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztar

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Ziegler András

ötvös 1668

laid

Gyárfás Brassó 119

Ziegler Andreas

ötvös

1675. mesterré lett
1724. meghalt.

BRASSÓ
RE. 22 l

Ziegler András

átvás 1624

kasó

Gyárfás Brassó 108

Ziegler Friggs

Kisörös Pest

1798. mester –,
1800-ban utolgára
emlitve

Horváth Hentpéteri

257. l

Ziegler Frigyes

Kisörös Pesten

mester 1798-ban

irod

Pritz

57 l.

JK. 268

II

594

268. *Csáky István.* Mellig, kissé jobbra fordult, de szembe néz, tojásdad medaillonban. Haja, szeme és szemöldöke, bajusza és szakálla barna. Prémkucsmájának bélése piros, mentéje kék. Felirata alól: »*Non est virtutis coacte servire*« és a kép körül: »*Stephanus de Chiak, pp. Arcis Sepus: et Comit: ejusd: S: C: Thaver: Reg: Hung: Magister, S. C. Rq(ue) M. Consiliarius 1650*«.

Vászon, méretei 18·7 : 14·4 cm. — Át. Képt. 149 (8). — Gróf Csáky László ajándéka 1824.

M.D.K.

Ziegler Ferenc, gyöngyösi fazekas-mester

neve az 1820-ban Robl Károly által tatarozott domoszlói plébániaház munkálatainál szerepel.

Heves megye műemlékei I írta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 422. old.

ZIEGLER Ferenc gyöngyösi fazekasmester. A =+
Rabl Károly által 1820-ban tatarozott do-
moszlói plébániaház munkálatainál szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Ziegler Géza
épitész

Budai várfok utcai
bérház

ferverte fent

Repr.

Épitő Ipar 1912. 267. l.
277 – 279. l.

Ziegler Géza ifj

Ziegler Géza ifj. okl. építész-mérnök, II. Ermelléki-u. 11.
355-155

Bptávb 1940 szept.

BUDAPEST
934 NOV. 9
Sa 70 as

Ziegler Géza.

építész, építőmester

tervezte az alábbi épületeket.

Épült 1900-1902

Építő Ipar 1902.

36. sz. (A rimaszombati új megyeházról, képpel) - 37. sz. (alaprajzzal) 38. sz. (alaprajzzal.) 39. sz. (alaprajzzal.)

A legebbi hiradás

fogalmazásában igy hangz~~ottal~~anak

rek, kiket hoztak vala Lombar

másiknak Péter, hogy mikoron

tot érezének. Ennek utána efe

nak koporsót Szent Margit as

is fekszik e szent szüz. Miko

avagy három hónap után és mik

faragatlan követ a sirról és

igen édes illatu pára, füst é

porsójából, mintha nagy sok r

lombardiai kőmüvesmesterek er

irás~~hoz~~ról már Ipolyi Arnold is meg

maszkodva, hogy az egyik/csoda ábrá

bár közvetlen azelőtt vörös m

3/ Ipolyi Arnold,
I. A. Magyar mü
186. 1.

minakét előfordulása alkal

Ziegler Géza

Győr

1936. elnöke volt
az ujonnan megala-
kult Alpár Ignác
Társaságnak.

Esti Kurir

1936. jan. 23.
(Alpár Ignác emlé-
kezete.)

Ziegler Géza

építész

Hernád u.-ban

2 negyemeletes ház

Építő Ipar

1913. 302. l.

(Magánépítési engedélyek)

825. l. (Képe 826. l.) — Gerevich P. 233—234. l. (Képe 233. l.) — Décsei: Könyv ismertetés. MM, V., 1929., 173. l. — Rónay Maria: Die Schätze des Christlichen Mu seums in Esztergom. A Műgyüjtő. V 1931., 6. l. — Berti Toesca 958. l.

SANO DI PIETRO (sienai festő, 1406—148

Madonna Sz Jeromos és sienai Sz Bernardin közö

Fa, tempera, 55·5×35 cm.
Sienából. A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjt ményből.

Trostspiegel in den Widerwärtigkeiten d Lebens. Dreissig Marienbilder ... aus d Privatsammlung ... J. A. Ramboux, Köl é. n. 15. kép. — Ramboux, 133. szám. Lepold—Homor 97. l. — Van Marle, D 1927., 528. l. (Sano di Pietro.) — Gerevi PA, 225. l. (Képe 224 l.) (Sano di Pietro.) Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 192 172. l. — Őszi kiállítás 1930., Ipolyi, szám. — Gerevich IPGY, 95. l. (Képe 95. — Rónay, Maria: Die Schätze des Chri lichen Museums in Esztergom. A M gyüjtő, V., 1931., 6. l. — Berti Toes 947. l. (Sano di Pietro.) — Berenson 499 (Sano di Pietro.) — Lepold—Lippay 55.

SANO DI PIETRO (sienai festő, 1406—14 KÖVETŐJE

Madonna Ker. Sz János és Sz Jeromos köz

Ziegler Géza
építőmester
az alábbi egyesület
elnöke
arcképét díszgyűlés
keretében – jelenlété-
ben – leplezték le.

ÉIÉM. 1930. 13–14. sz.
56. l. (A Magyar Épi-
tőmesterek Egyesületé-
nek közgyűlése.)

ÁGOS BIZOTTSÁGA.

tekintetes Igazgatóságának

I. és II. kötetét van szerencsénk a
álló intézet könyvtára számára meg-

Ziegler Géza

épitész, kormányfő-
tanácsos, székesfővárosi
bizottsági tag, archépe
Führer Ilustót
repr.

Magyar Építőművészet
1926. 7-8. sz.

Ziegler Géza

építész

Az Alpár irodában kezdte karrierjét. A mill. tört. csoport építésének idejében fenti vezette az Alpár irodát. Mint önálló építész számtalan iskolát, vár megyeházat, beszházt és magánpalotát tervezett. Az 1914-18-as háboru alatt a katonai kincs tár részére terverte és épisette a budakeszi József-szanatorinumot. Több mint 10 éve állandó tagja a fővárosi törvh. bizottságnak.

Magyar Építőművészet
1926. 7-8. sz. 23-l.

Ziegler Géza

Építőmester
kormányfőtanácsos-
sá nevezték ki.

Lvod

ÉIÉM. 1924.

33-34 sz. 98. l.

Lvod

ÉIÉM. 1924. 37. 38.

sz. 110. l. (Ziegler
Géza ünneplése.)

való arányának megfelel. Utalhat-

tische Plastik Frankreichs. 1226 kis -

hen /1929/ 42-43.

nlis-i székesegyház keresztjának

olására is. Mária feltámadásával, ahol

azt a szerepet játszák, mint a mi a-

olt és finomabb idegzetü szervezettel

sonló csoportja ugyanúgy emlithető

esen darabjaink a finom vonalu, ka-

inkább festői hatásokra és a kör-

ajlanak. A robusztusabb arányok, a

an omló ruharedők mind plasztikusabb

dimenziója, zártsággá való kikereki-

evehetően eltérnek az egykoru francia

Ziegler Géza

építőmester

Herzog Zsigmond és Baumgarten Sándor tervei alapján kivitelezte a vakok orsz. tan- és nevelő-intézetének épületét.

Építő Ipar. 1902. 34. sz. (A vakok orsz. tan- és nevelőintézete)

mákban érvényesülő tökélete
aránytalan kicsisége
telmes, kifejezésteljes és
Erre (a fejnélküli torzók, az így
nyujtott kezek és a fekvő r
rekedt, feltámasztott keze(r

De még egy forma
területen, amilyen a szemek
érzékeltetése, könnyüszerrel
bűztethető meg. Igy példának
fejeknél puhábban vannak mo
bizonytalan, árnyékszerü, el
által tekintet bizonyos me
nyersebben
/kezelt szakál nél
megrongált szakálas töredék
zelebb/ a szem és a szemkörn

Károly és fia (Orlak)
negy) 13·60 kor., illetve
yi fapapiranyag-
letve 15 kor., Löwy
or., illetve 14·65 kor.,
ose és papirgyárr.
50 kor., Herczog és
, illetve 13·15 kor.,
eschen) 14 kor., illetve

renc. Ára ---

A régi Buda-Pest építőművészet

Irta: *Petrik* Albert. Ára ---

A teljes könyvtár ára:

Bármely mű egyenként is megren

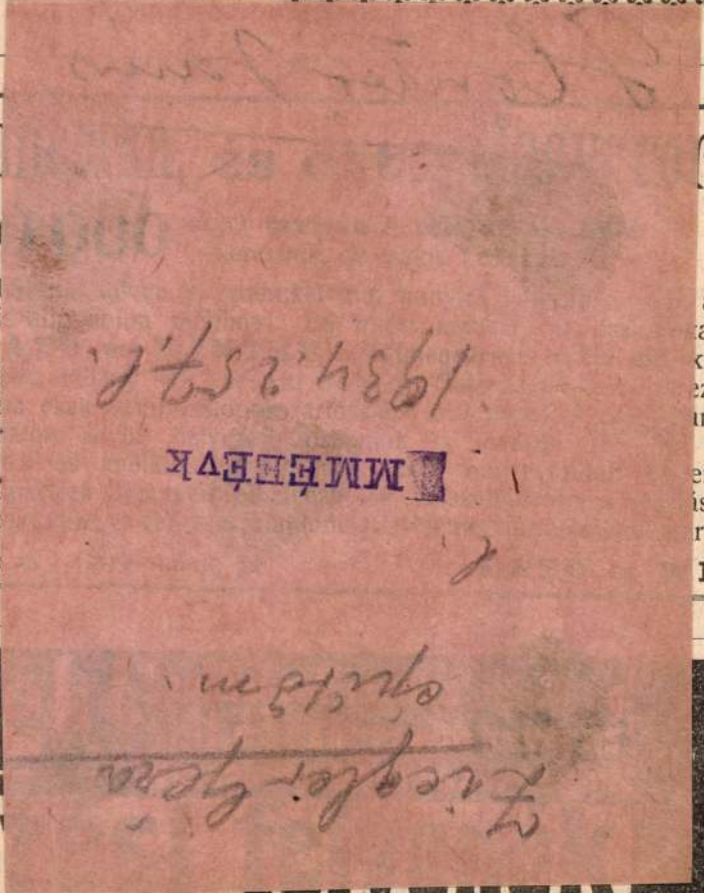

s a). A budapest—eszéki áll. közut
2·1, 142—144·00, 145·9—146·229 és
8 km. szakaszainak hengerléséhez
kötő és védőanyag szállitására a
n. kir. államépitészeti hivatal május
ést tartott. Ajánlatot két szekszárdi
tett és pedig: Bencze János
Czank József (szabálytalan) 1914

k Bencze János ajánlatát.
l. (Iskola bővités). A Gindli-
éghez tartozó „Kistengelic szőllő-
telepen levő állami elemi népisko-
anteremmel való kibővitésére (6305
) a szekszárdi m. kir. államépitészeti
jus 15-én árlejtést tartott. Ajánlatot
chhorn Dániel és Heller Jakab
) 35%, Schulok Mihály (Zombor)
fizetéssel.
)k Mihály ajánlatát jóváhagyás
bb helyre terjesztették.
iza (Hidépités.) A debrecen—
—csap—ungvári áll. közut 78—79
zán levő 37. sz. hid ujjáépitésére
54 fill) a nyiregyházai m. kir. állam-
ivatal május 14-én árlejtést tar-
atot tettek: Deutsch I. és fia
·6% árengedéssel, Fekete Fülöp
sbetonszerkezettel 7200 kor. átalány-

atokat döntés végett felterjesztették a
mügyi ministeriumhoz.
Toronyórafelállitás). Csurog
ljárósága május 15-én árlejtést tar-
kel. szerb templom tornyában ter-
nyóra felállitására. Ajánlatot tettek:

aszfalt r. t. (Bu
125,698 kor., Kösz
gyár társulat (E
latra 176,414 kor. 80
miai r. t. (Budapest)
návai. Kovács Mór
részére 36,089 kor. val
pedig csak a kőanyag
A Magyar kerá
latát terjesztik jóváhagy
Szőllősardó. [Abauj-T
lakás épitése.)
hivatalban május
17078 kor. 44 fillér
vezett körjegyzői lakás
tek: Gotthárd Is
nik Lajos és Sándor
déssel, Erdélyi (
zattal Zsanda Jánc
Zsanda János aj
felterjesztették a várme
Szeged. (Iskola é
A máv. szegedi üzletve
tartotta meg a verse
iskola épitésére. Ajá
Iván 39,198 kor., We
(Eszék) 37,189·20 kor
Az ajánlatok döntés
Nagyvárad. (Műt
A nagyszalonta—szege
számu műtárgyak ép
kir. államépitészeti hi
lejtést tartott. Ajánlatot
(Nagyvárad) 8083 kor.
és társa (Nagyvárad) 8
berg Izsó (Nagyvá

OHL GYÖRGY M
Külön

T. 6049.

vár és várostól jobbra három-
nket, az előtérben erőd van,
zanak. Felirata a lebegő mon-

EIN.

6 cm.
corum, Hamburg 1684.

Ziegler Géza

építész.

Szül. Budapest 1896.
Oklevelet nyert 1921.

Műjegyz. műegyetem 23. l.

Viselet.

Horvát férfi és nő.

A jobbra fordult férfi j
dig a vele szemben álló asszon

Croaten

alól balra: No 21.
jobbra: Lithogr. und zu h

Kny., mér. 28

99-92-1

Ziegler Géza dr.

építész

Elektr.

Stefellex 1145, l.

Római castellum, alsókosályi

VI. 211.

Ziegler Jenő

építőmester, a Corvin-arany
érdemrend tulajdonosa, a
Magyar Építőmesterek Egyesületének választmányi tagja
az építőmesteri vizsgáló
bizottság tagja, főv. bir. tag

L. Budapest 1914

Győr · III. 200.

Ziegler Géza

Architekt, geb. 1869 in Temesvár, absolvierte die Budapester Polytechnik und war hierauf ein Jahrzehnt Kanzleileiter des Architekten Ignatz Alpár. Seit er sich selbständig etablierte, führte Z. zahlreiche private und öffentl. Bauten in der Hauptstadt aus. Von letzteren zählen das Buda-Ober-Gymnasium und das Blindeninstitut zu seinen besten Schöpfungen.

Knick II. 742. l.

Római aranynyakék VI. 130.

Ziegler Gezá

epitész, okl. epitőmester
szül. 1869 Temesvárott
Iskoláit ott és Bpesten
végezte, 10 évig vodave-
zető volt Alpár Ignác
vodájában. Magát önállós-
ztva több állami fogim-
náziumot, reáliskolát és
felsőleányiskolát épitett
ezek közül Bpesten a budai
fogimnáziumot, aronki-
mül a vakok intézetet.
Az e tér szerzett érdemeiért
a Koronás arany érdemkeresz-
tet kapta 1904 óta (bizotts
tv.) tv.

Gúthi 88.

Ziegler Géza, okl. építészmérnök, m. kir. főmérnök. Született Budapesten, 1896-ban. Középiskoláit a budapesti I. ker. állami főgimnáziumban végezte; és ezután a kir. József műegyetemen folytatta tanumányait, ahol 1920-ban építészmérnöki oklevelet nyert. Utóbb a műegyetemen közgazdasági fakultását és szemináriumát végezte el. Ezután a felsőépitő ipariskolához nevezték ki, ahol mint építésztanár, az épület szerkezetekről tartott előadásokat. Később a népjóléti minisztérium műszaki főosztályán, később pedig a kereskedelmi minisztérium X. szakosztályán nyert állandó beosztást. 1930-ban főmérnökké nevezték ki. Résztvett a világháboruban, és mint tartalékos hadnagy szerelt le. A „Magyar Épitőipar", az „Épitőművészet" és az „Épületszerkezetek" cimü szaklapokban számos cikke és munkája jelent meg. A kir. törvényszéknek és a szfőv. árvaszékének állandó hites építészszakértője.

Rát Str 1104. l.

NTNEY HILL. CANNON STREET, LONDON, E. C. 4.

ENGERS
IMITED

GENERAL AGENCY FOR HUNGARY

DEÁK SÁNDOR

SPORTING GUTS WHOLESALE BUSINES

BUDAPEST, IX., RÁDAY-UTCA 59.

TELEFON: 87-3-89.

üzletvezetőség titkárságánál. Az ajánl

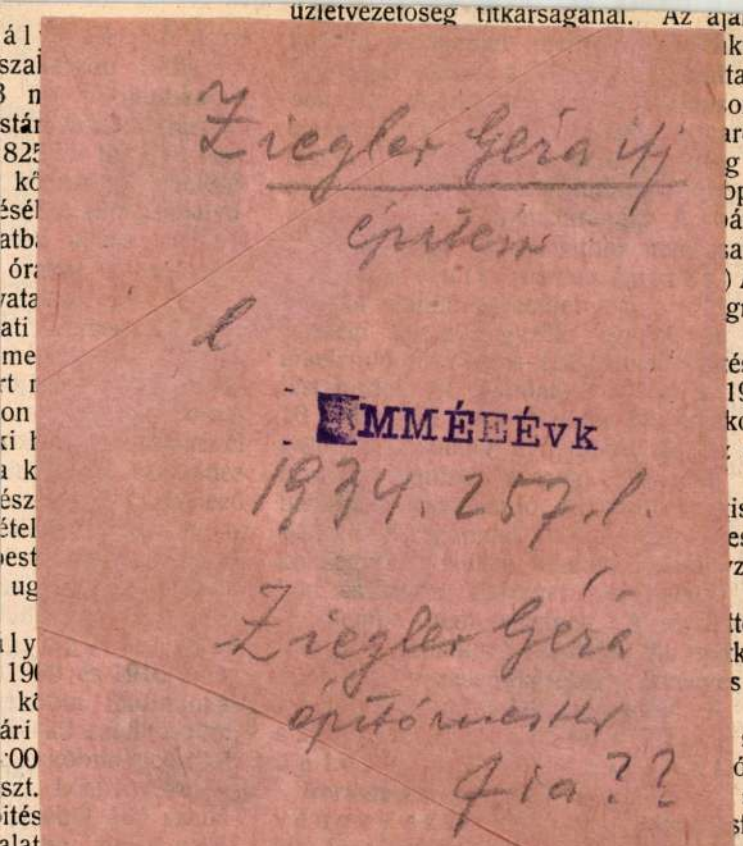

tartatni. A tervek, általános és részle- kir. folyammérnöki ugyanott szerezhető ajánlatok, melyeket

mint egyéb vizvezetéki anyagok szál Tartoznak ajánlattevők az ajánlati 5%-ának megfelelő bánatpénzt bárme adóhivatali vagy állampénztárnál letétbe és a nyugtát ajánlatukhoz csatolni. Az

R Kartelen kivüli ajtó és ablak redőnygyára BUDAPEST, VI., Csengery-u. 65/A. Telefon

ásárhely thjf. város polgármesterének
elyiségében tartandó versenytárgyalás
A versenyezni óhajtók felhivatnak,
latait kat „A polgármesteri hivatalnak
ásárhelyen“ cimezve „Ajánlat az
. eln. számu hirdetésben kiirt szeg-
indszenti th. közut 3 478—12 432 km.
ak épitési munkálatára“ felirattal el-
tüzött napon d. e. 10 óráig nevezett
teri hivatalhoz adják be. Az ajánlathoz az
sszeg után százalék szerint számitandó
nek bármely állampénztárnál, vagy
nál történt letételét igazoló nyugta csato
bánatpénz az ajánlati összeg 250.000
terjedő részére 5%-ban, a 250.000
tulra eső ajánlati összegrészre ellen-
csak 2%-ban állapittatott meg. Az 1.
unkacsoport ajánlatához bemutatandó
ott kőanyagból 2—2 db. mintakő. A
műszaki műveletek és a vállalati fel-
városi mérnöki hivatalnál megtekint-
z ajánlati ürlapok dijtalanul, az ajánl-
égvetés ürlapjai pedig, valamint a
ltételek nyomtatványai ivenként 50
gyanott szerezhetők meg, megjegyez-
y az ajánlatok csakis az igy beszer-
ati és ajánlati költségvetési ürlapokon

ka. (Utépités.) Szabadka város
ujabbi árlejtést hirdet a szabadka—
szabadka—csantavéri és szabadka—
. külterületi utak kiépitésére. Az ajánl-
zabadka város polgármesteri hivatalá-
nius 3-án d. e. 10 óráig kell beadni.
ytárgyalás junius 3-án d. e. fél
r a városi mérnöki hivatalban fog

tését 306 kor 66 fill
munkák kivitelének biz
d. e. 10½ órájára
államépitészeti hivatall
versenytárgyalás hirde
engedélyezett összeg 5
pénz, vagy a bánatpé
(adóhivatal, vámhivata
telét igazoló nyugták
műveletek és részletes
épitészeti hivatalnál

Eger. (Lelkész
kath. lelkészlak ujb
város közháza kis
26-án d. e. 10 órako
gyalás lesz. Az ajánla
házipénztárnál leteend
csatolandó. Ajánlati
árlejtési és munkafelt
gatási iktatóhivatalba
kor.-ért megszerezhet
egész munkára, egy
munkacsoportokra.
nöki hivatalban me
séges műszaki felvil

Vörösmart. [Baran
épületek.) Vörö
közbirtokossága álta
irányzattal épitendő p
istálló, szénás pajta
épitési munkáinak bi
nagyközség tanácste
d. u. 3 órakor szó- é
tartatik. A tervek, kö
lejtési feltételek, sze

tő Mázoló és Fényező TELEF

Ziegler József

439. Ziegler József (?).

Sz. 1774-ben. † Wienben 1846 szeptember 25-én.

Szirmay Ádám.

Mellig, balrafordultan, szembe nézve és tojásdad medaillonban van ábrázolva. Haja göndör, szemöldöke és bajusza szőke, szeme kék, arcza leberetvált. Ingének és zsinóros fekete dolmányának gallérja álló, körülcsavart fehér nyakkendőjét csokorra kötötte, panyókára vetett fekete mentéjének kötője kettős láncz. A háttérben az égbolt felhős. Jelzése alól jobbra: »*Pinx. Ziegler 819*«.

Rézlemez, méretei 18 : 14·5 cm. — Lelt. sz. 439. — Vétetett 1892 január 2-án özv. Szirmay Istvánnétól 100 K-ért (13–892). — Kifizettetett 1892 február 2-án. — Elszámoltatott 1892 deczember 1-jén (189–892). — Az elszámolást jóváhagyta az 1893 január 18-iki 1226 sz. határozat (29–893).

Ziegler Géza

építész

Ziegler Gézáné, született *Nocker* Anna, Ziegler Géza építészmérnök felesége életének 64. évében váratlanul elhúnyt. Temetése február 28-án, kedden délután négy órakor lesz a kerepesiúti temető halottasházából.

Pesti Napló

1939 febr. 28.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszt

16.822/1938.
III. szám.

Bizalmas!

BUDAPEST 1938 JAN. -7. 15 5 AH

A Müemlékek Orsz.Bizottsága tek.Elnökségének

Budapest IX.
Hőgyes Endre-u.10.

Hivatalból.
zszolgálati ügyben.

Schläffer Nándor

ácsiparos

Budapest, VII., Columbus-u. 12.

T

en, VIII., Nap-utca 22.
személy-, teher-, ételfel-
minden kivitelben.

SZELLE K.

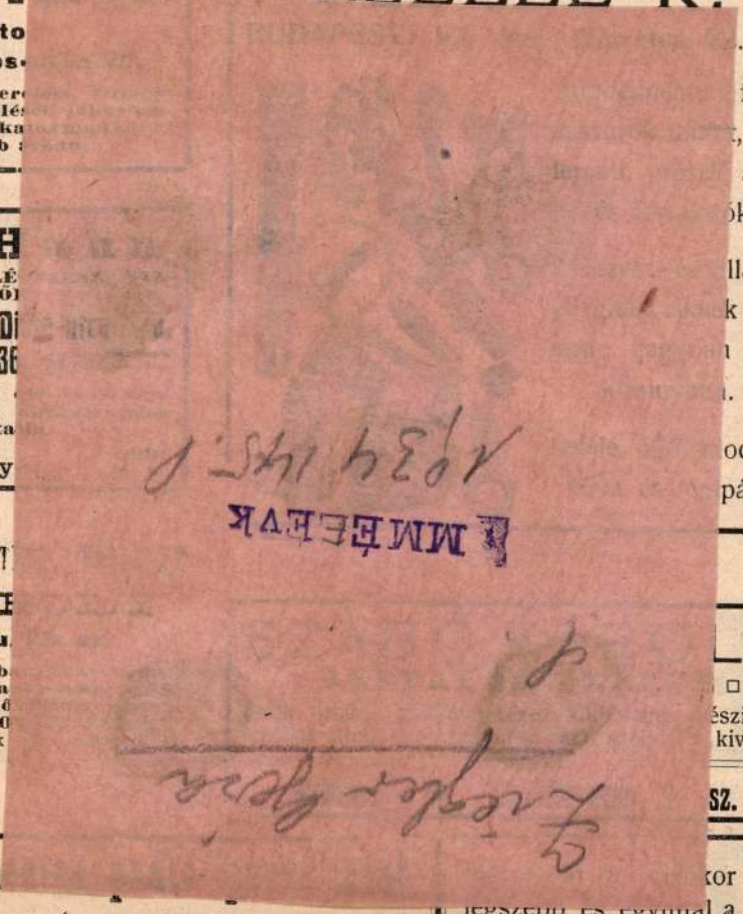

osztály vezetőjének, vagy helyettesének kell (IV. ker., Központi városház, Károly-uti rész, I. emelet 14. ajtó a.) benyujtani. Iatpénzül 2200 koronát készpénzben, vagy gadott értékpapirokban kell letenni a székesárosi központi pénztárba, vagy bármelyik ületi előljáróság pénztárába. A bánatpénz ételéről szóló nyugtát az ajánlathoz kell csahi. Az ajánlati és szerződési feltételek s ter- a székesfővárosi mérnöki hivatal IV. épitési kosztályában (IV., Központi városház, Károly- ai rész, II. em. 297 a.) megtekinthetők, ahol ietán kivánt felvilágositások megadatnak és nlati ürlapok is kaphatók.

Budapest. (Burkoló és csatornázó nka.) Budapest székesfőváros tanácsa árést hirdet:

. a II. ker. Málna-utcában tervezett csatornaési munkára (bánatpénz 150 kor);

a II. ker. Marcibányi tér délkeleti oldalán ezett csatornaépitési munkára (bánatpénz kor);

. a VII. ker. Amerikai-ut egy részében terett csatorna épitési munkára (bánatpénz kor.);

. a VII. ker. Garay-utca egy részében terett csatorna épitési munkára (bánatpénz kor);

. a II. ker. Orgona-utca makadamszerü burási munkáira (bánatpénz 160 kor.);

. a X. ker. Százados-ut egy részében terszakosztályában S nöknél (Közp. vá kaphatók. Ugyanot is felvilágositás ny

Budapest. (Mag pályaudvar ál pest-jobbparti üzlet Budapest keleti p tendő lámpakezelő torony és 1 db. kö tására. A tervek, aj dési tervezet, az aj tételek, valamint kötött feltételek a vezetőség épitési és (VIII., Kerepesi-ut latok március dók be az üzletvez cius 30-án d. e. pénz teendő le a jol pénztáránál. A bán ajánlathoz nem csa

Budapest. (Tető A máv. budapest-jo senyt hirdet a budaj ség vonalán létező valamint tüzfalak é A bővebb adatok, zet, az ajánlati mint a máv. budapest-jo épitési és pályafe

Beocsini Cementgyári

Központi igazgatóság: BUDAPEST, V., Alkotmány-

Gyárak: Beocsin (Szerémmegye). **Vasut-, hajó- és távirda**

Szavatolunk a szabványokat messze felülmuló min

Zsolnai Cement- és

Központi igazgatóság: BUDAPEST, V., Alkotmány-

Ziegler Tanós

ágyuöntö.

Kassa a XVI-n második fele.

K 219 l

Elefántcsont-miniature, zöldbársonyos fekete keretben, méretei 10·7 : 14·7 cm. — Száma a törzsleltárban B: VII–743(2). és a régiben pag. 84. Nº 183. — Jelzése 58. — Becsértéke 80 K.

IV. Az új öltözőben.

72. Ismeretlen festő.

A XIX. századból.

Hegyes tájék.

Az előtérben házcsoport köti le figyelmünket, a melyen innen fák díszlenek. Legelől jobbra két asszony beszélget, kiknek egyike batyut visz a fején és piros fejkendőt visel. Kissé odább jobbról ketten közelednek az épületek felé.

68. *Gróf Brunszwick József.*

Derékig, kissé balrafordult, szembenéz, tojásdad medaillonban. Mellét a szent István-rend jelvénye díszíti, a melyet nyakbavetett szalagon hord. Hátrafésült haja és oldalszakálla őszbevegyült, szemöldöke barna, szeme kék. Bajusza és arcza leberetvált. Öltözete: körülcsavart nyakkendő, ing csipkemellfodorral, mellény és prémgallérú kabát aranyhimzéssel. Jelzése a kép hátán: »*Graf Brunsvik Tabernicus. Ziegler 817*«.

Festmény, ovális keretben, réz, méretei 16·3 : 13·9 cm. — Száma a törzsleltárban B: VII–654. és a régiben pag. 76. Nº 71. — Jelzése 36. — Becsértéke 120 K.

ZIEGLER JÓZSEF, szabómester

Sopronban a Szt.Mihaly templom sekrestyésségéért tobben pályaztak az 1700-as évek végén.-Igy Münch/Mnich T,J,/ János szobrasz és Ziegler József német szabómeter is pályazott,de ezt az állast ismét egy tanító nyerte el. 272.old

TIRNITZ JÓZSEF: Michel János soproni krónikairó
271.old

Soproni Szemle, Helytörténeti Folyóirat, XXVI.évf. 1972. 3.szám.

Ziegler József

MDK

"Erdődy József"

arckép - rézmetszet

182

Z.monogrammista - Ehrenreich

Z. monogramm talán Josef Ziegler vagy Zacher József nevét jelentheti.

66.o.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Műv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

Ziegler, József

nevét, mint a magyar negyvennyolcas forradalom ábrázolásainak szignatúráiból jól ismert osztrák művészét említi könyvismertetésében Rózsa György. /Kurt Mellach: 1848. Protokolle einer Revolution. Wien-München, 1968./

Művtört.Írt. 1970. 1.sz. 69. l.

I. A régi hálószobában.

60. Ismeretlen festő.

A XVII. századból.

Szent Erzsébet.

Az egész alakban, balrafordultan és arczélben ábrázolt szent a jobb kezében lévő alamizsnát az előtte álló gyermeknek nyujtja, ki vak társát vezeti. Mellette kis fiú van kebelbe dugott jobb kézzel és leeresztett ballal. Öltözete a szentnek: fehér fátyolkendő, bő ujjú fehér ruha és rózsaszinű palást, a kisebb fiúnak: rongyos ing, térden alólig érő ruha és kendő, melynek alját jobb karján vetette át; a nagyobb fiúnak: hosszú bot, a melyre támaszkodik, térdig érő ujj nélküli ruha és tarisznya, a szőke gyereknek pedig: ing és kék mellény, a melyet derékon szalag szorit. Fölül balra a háttérben keresztbe fektetett papiros látszik.

Elefántcsont-miniature, gazdagon faragott aranykeretben, méretei 11·9 : 8 cm. — Száma a törzsleltárban B : V–533. és a régiben pag. 66. Nº 47. — Jelzése 22. — Becsértéke 100 K.

II. Az irószobában.

61. Olasz festő.

A XVI. századból.

A szent család.

Az előtérben látjuk a balrafordultan ülő Madonnát, ki jobb kezével az ölébe vett gyermek Jézust tartja. Ez utóbbi egy kissé előrehajolva szent János felé néz, kinél madár van és a kinek bal lába mellett kereszt tűnik szemünkbe. A hegyes és erdős háttérben balról szent Anna ül, jobbról pedig József és Zachariás bontakozik ki.

Ezüst dombormű, fekete keretben, méretei 20·3 : 15 cm. — Száma a törzsleltárban B : VII–643. és a régiben pag. 75. Nº 60. — Jelzése 30. — Becsértéke 1200 K.

62—68. Johann Ziegler.

Sz. Wienben 1750-ben. † ugyanott 1817. után.

62. *Előkelő úr képe.*

Mellig, balrafordult, szembenéz, tojásdad medaillonban. Rövid göndör haja, szemöldöke és bajusza szőke, szeme kék, arcza leberetvált. Öltözete: álló gallérú ing, körülcsavart fehér nyakkendő, atilla és mente sötét kelméből. Ez utóbbinak kötője aranyláncz. Jobbról széktámla látszik. A háttér felhőzött égbolt.

Festmény, ovális keretben, réz, méretei 16·3 : 13·8 cm. — Száma a törzsleltárban B : VII–648. és a régiben pag. 75. Nº 65. — Jelzése 42. — Becsértéke 120 K.

63. *Br. Josef Lattermann arczképe.*

Derékig, kissé balrafordult, szembenéz, tojásdad medaillonban. Göndör haja és oldalszakálla ősz, szemöldöke barna, szeme szürke, bajusza és szakálla leberetvált. Mellét a Mária Terézia rend jelvénye, az érdemkereszt és a vas-

korona-rend csillagja diszíti. Az utóbbinak szalagját vállon átvetetten viseli. Öltözete: álló gallérú ing, fekete nyakravaló, egyelejű kabát sárga gombokkal. Derekát szolgálati jelvény övezi. A háttérben az égbolt felhőzött. Jelzése a kép hátán: »*Baron Latterman k. k. Feldzeugmeister Ziegler 818.*«

Festmény, ovális keretben, réz, méretei 16·1 : 13·8 cm. — Száma a törzsleltárban B: VII–649. és a régiben pag. 76. Nº 66. — Jelzése 41. — Becsértéke 120 K.

64. *Br. Josef Fellner.*

Derékig, szembenéz, tojásdad medaillonban. Göndör haja, szemöldöke és bajusza sötétbarna, szeme barna. Öltözete: álló gallérú ing, körülcsavart fehér nyakkendő, atilla és balvállra vetett prémes mente sötétkék kelméből aranygombokkal és ugyanilyen zsinórzással. Derekát zsinóröv szorítja. Jelzése a kép hátán: »*Baron Jos. Fellner. Ziegler 817.*«

Festmény, ovális keretben, réz, méretei 16·1 : 18·7 cm. — Száma a törzsleltárban B: VII–650. és a régiben pag. 76. Nº 67. — Jelzése 40. — Becsértéke 120 K.

65. *Esterházy József gróf.*

Mellig, kissé jobbrafordult, szembenéz, tojásdad medaillonban. Göndör haja, szemöldöke, oldalszakálla és bajusza barna, arcza leberetvált. Öltözete: álló gallérú ing, körülcsavart fehér nyakkendő, atilla és balvállra vetett prémes mente kék szövetből aranyhimzéssel és zsinórzással. Jelzése a kép hátán: »*Graf Jos. Esterhazy von Laschiz. Ziegler 817.*«

Festmény, ovális keretben, réz, méretei 16·3 : 18·8 cm. — Száma a törzsleltárban B: VII–651. és a régiben pag. 76. Nº 68. — Jelzése 39. — Becsértéke 120 K.

66. *Windischgrätz gróf.*

Derékig, kissé jobbrafordult, szembenéz, tojásdad medaillonban. Göndör haja ősz, szemöldöke barna, szeme szürke, bajusza és szakálla leberetvált. Öltözete: körülcsavart fehér nyakkendő, ing mellfodorral és prémes kék kabát aranyhimzéssel. Jelzése a kép hátán: »*Windisgräz Graf. gem. v. Ziegler 819.*«

Festmény, ovális keretben, réz, méretei 16·1 : 18·6 cm. — Száma a törzsleltárban B: VII–652. és a régiben pag. 76. Nº 69. — Jelzése 38. — Becsértéke 120 K.

67. *Jankovich.*

Mellig, kissé jobbrafordult, szembenéz, tojásdad medaillonban. Göndör haja, szemöldöke, oldalszakálla és hegyesre pödrött bajusza barna, szeme kék, arcza leberetvált. Öltözete: álló gallérú ing, körülcsavart fehér nyakkendő, atilla és balvállra vetett prémes mente aranyhimzéssel. Jelzése a kép hátán: »*Jankovitsch aus Slavonien. Ziegler 817.*«

Festmény, ovális keretben, réz, méretei 16·4 : 14 cm. — Száma a törzsleltárban B: VII–653. és a régiben pag. 76. Nº 70. — Jelzése 37. — Becsértéke 120 K.

Ziegler Johann, lakatosm. M.N.K.

Budán dolgozott. Budán polgárjogotm nyert. Nem tudjuk.
250.o.

Temesváry Ferenc: Lakatosipari érdekességek a Magyar Nemzeti Múzeum gyüjteményében. 237.o.

Folia Archaeologica, XVII. 1965. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp-

MDK

Hansz Ziegler, ötvös tanuló

Petter Ziegler fia, kit Prunckh György Lénárd ötvösmester 6 évre szerződtetett és ez idő alatt ellátta szükséges ruhával; a beiró-pénzt is fizette mestere.

Bibliár Sándor: Besztercebányai ötvösök a XV-XIX sz.-ban. Múz.és Kut.Irt. 1910. 41-53.l.

ZIEGLER, Johann Heinrich, pozsonyi asztalosmester

J. H. Z., Tischlermeister, † 36 éves korában, Pozsony, 1790 november 19. (1790, 1113 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

M. S. K.

ZIEGLER János kabalás

1696-ban kártalajdonos Budán

Gerő László: A budai vár helyre-
állítása Rk. 1957. 47. l.

Ziegler József, festő

Honművész, 1833. 19-20.
Egyházi képek

Ziegler János

Kassai ágyúöntő

XVI. sz.

1.

Arch. Ért.

1903. Zig. 1.

ndelet indokolja;

többlete a szükségletnek megfele-

rulék emelkedett a veszélyességi

állapitása miatt;

et okoznak a gyermeknevelési járu-

etbeléptetett illetményszabályzat

en mutatkozó kevesebb kiadás általá-

k, elhalálozások és kilépések, va-

következménye.

pótlékok az előlépések során termé-

zottsági tag; iskolaszéki gondnok, az általános közjótékonysági egyesület választmányi tagja; a napközi otthon központi bizottságának, izr. iskolaszéknek és a keresk. segély-egyletnek tagja stb. L.: VI., Nagymező-utca 19.

Willinger Ferenc, szül. Bonyhádon (Tolnam.) 1858-ban, elvált. Volt füszernagykereskedő, a Willinger-udvar tulajdonosa, az I. kerület ügyes-bajos dolgait alaposan ismeri, felszólalásai közérdeküek, rendszerint figyelmes meghallgatásban részesülnek, erős ellenzéki temperamentum. Több ház és telek tulajdonosa. A Krisztinaváros legalaposabb ismerője. Az Egyes. Bp. főv. t.-pénztár választm. tagja és több nagy körnek, közjót., társad. egyletnek alapitó, igazg. választm. tagja; 1903 óta I. ker. sz. vál. biz. tag; a középit., vizvezét., világit. számadásokat felülvizsg., árvaszéki, szegényügyi, katonai és légszesz megváltási biz.-ban működött. L.: I., Krisztina-körut 77.

Winter Lajos, szül. 1852-ben Budapesten, nős, 21 év óta tagja a törvényhatósági bizottságnak és állandóan a gazdasági és élelmezési bizottságban, továbbá a katonaügyi albizottságban működik. Tagja a központi választmánynak is. Egyike az ország legszolidabb és legrégibb termény-szállitójának; a hitelegylet igazgatósági tagja és a VIII. kerületben a községi politikai akcióknak egyik leglelkesebb munkása. Érdemei elismeréseül a kir. tanácsosi cmet kapta Ő felségétől. L.: VIII., Rákóczi-ut 11.

Wodianer Arthur vásárhelyi, udvari tanácsos, magánzó. L.: VI., Nagy János-utca 9.

Wodianer Hugó vásárhelyi, könyvnyomdász és könyvkiadó, a Wodianer F. és Fiai cég főnöke, szül. Budapesten 1868-ban, középiskoláit és az egyetemet ugyanott végezte, 1903 óta bizottsági tag; a katonaügyi bizottságban müködik. Udvari tanácsos stb. L.: IV., Sarkantyus-u. 3.

Wolfner József, szül. Aradon 1856-ban, özv., a közlek., a müvész és könyvt bizottság tagja, országos nevü (Singer és Wolfner) előkelő könyvkereskedő, a Terézvárosi Kaszinó régi, előkelő tagja és a párt egyik vezére. A közgyülés kedvelt, köztiszteletben álló tagja, aki tevékeny részt vett minden nagyobb kulturális, közjót. és közmüv. mozgalomban. L.: VI., Aradi-utca 68. sz.

Wolfner József. Bőrgyáros, az Orsz. Közp. takarékp., a Magyar Bank és Keresk. R.-T., az Első m. R. Serfőzde stb. igazgatósági tagja. L.: VII. Károly-körut 26.

Zboray Gyula, gyógyszerész, szül. Budapesten, 1870-ben. Iskoláit Kalocsán végezte, 1900 óta bizottsági tag, a közegészségügyi bizottságban müködik; iskolaszéki tag. L.: III., Polgár-tér 8.

Zeidl Vencel, nagyiparos, ismert nevü kolbászáru gyáros, a VIII. ker. Hüvöspártnak és körnek régi tagja. L.: VIII., Illés-u. 14.

Ziegler Géza, épitész, okl. épitőmester, szül. Temesvárott 1869-ben, iskoláit ugyanott és Budapesten elvégezvén, 10 évig volt irodavezető Alpár Ignác épitésznél. Magát önállósitva, több állami főgimnáziumot, reáliskolát és felső leányiskolát épitett, ezek közül Budapesten a budai főgimnáziumot, azonkivül a vakok intézetét; az e téren szerzett érdemeinek elismeréséül a koronás arany érdemkereszttel tüntették ki. 1904 óta bizottsági tag, az adókivető bizottság tagja. L.: VII., Thököly-ut 21.

Zipernovszky Károly, műegyetemi tanár, kiváló mérnök, a II. ker. társadalmi életében előkelő szerepe van. L.: II., Oszlop-utca 7.

Guth. T. Főv. almanach 1913-15

Póttagok.

Abonyi József dr., született 1858-ban, orvos, VII. ker. vir. p.-tag, a Ferenc József-rend és a Sz.-Száva-rend tiszti keresztjének tulajdonosa. L.: Magyar-u. 52.

Altstock Gyula, háztulajdonos. L.: VI. Lázár-u. 13.

Arányi Ignác, a budapesti kereskedők bankjának igazgatója, az Ehrlich-párt régi tagja. L.: VII., Klauzál-tér 4.

Axaméthy Lajos dr., miniszteri tanácsos, szül. Pesten 1847 jul. 7. Egyetemet elvégezvén, letette a jogtörténelmi és a birósági államvizsgát, 1872-ben pedig jog- és államdoktorrá promoveáltatott. A közoktatásügyi minisztériumba mint segédtitkár lépett be, 1890-ben lett min. oszt. tanácsos; a népnevelési ügyekkel foglalkozó VI. ügyosztályt vezeti. L.: II., Csónak-u. 2.

Babocsay Herman, épitési vállalkozó és háztulajdonos. A Terézvárosi Kaszinó egyik régi, előkelő tagja; számos kulturális és jótékony intézetben müködik a legnagyobb buzgalommal. L.: VI., Andrássy-ut 29.

Bamberger István dr. A fiatal jogászgárda egyik képzett tagja; európai müveltségü ember, többször tett hosszabb külföldi tanulmányutat. Nagybirtokos és mint kiváló sportsman, legujabban istállótulajdonos. L.: V., József-tér 8.

Bayer-Kruesay Dezső dr., szül. 1874-ben, nős, vegyi gyáros, svéd kir. alkonzul; 3 év óta IX. ker. vir. p.-tag; 1912-ben nemességet nyert. L.: Gellérthegy, Gyopár-u. 8.

Bálint Dezső volt ujságiró, most a Royal-Orfeum tulajdonosa. L.: VII., Kertész-u. 35.

Berger Simon. L.: VII., Hernád-u. 54.

Bloch Sándor, pálinkás, az Ehrlich-párt tagja. L.: VII., Garai-tér 5.

Bózoky Ádám dr. ügyvéd, volt orsz. gyül. képv.. L.: II.. Szilágyi Dezső-tér 6.

Brachfeld Sándor, szül. Budapesten, 1858., nős, keresk. akad. végzett. Többször tett keresk. tanulmányutat Bécs-, Páris-, Londonban, divatáru kereskedő, divatáru-cégeknek. Keresk. tanácsos, cs. és kir. udv. szállító. A elga Lipótrend, a román csillag-rend lovagja stb. Számos egyes. igazg. tagja. L.: V., Aulich-u. 7.

Breslmayer Román, nyug. vonult tekintélyes és vagyonos pékmester, aki annak idején, mikor a közgyülésen báró Bánffy diszpolgárságáról volt szó, az obstruálók között volt és emiatt aztán nem jelölték, később a Szabad Polgári Párt választotta meg. L.: VI., Nagymező-utca 21.

Brill Ferenc, téglagyáros. L.: VIII., Népszinház-u. 22.

Bródy Emil, a Balázs és Bródy müszaki cikkekkel kereskedő jónevü cég főnöke; 3 évvel ezelőtt a Lipótvárosban a függetlenségi párt részéről jelölték. L.: V., Honvéd-u. 1.

Damjanovich László, müasztalos, régi ferencvárosi tekintélyes iparos; a IX. ker. Springer-párt tagja. L.: IX., Rákos-utca 24.

Dán Leó, szül. Budapesten, 1870. november 23-án, nős, a „Dán Testvérek cs. és kir. udvari szücsök" cég főnöke, Ker. és Iparkamarai tag, a „Magyar Szücsmesterek Orsz. Egyesületének" elnöke, a Bp. IV—X. ker. vegyes, szücsök, sapkások, kalaposok stb. ipartestületének elnöke, az értékmegállapitó-bizottság tagja. Kereskedelmi érettségit tett. Szücsszakmabeli tanulmányutat tett Német-, Francia- és Angolországban. VII. ker. vir. p.-tag. Kezdeményezésére történt az alkalmazottak megvesztegetése elleni törv.-tervezet. A sürgönylevél meghonositása. A házinyultenyésztési akció megindítása és meghonositása. A perzsa bárányok hazai tenyésztése. Kereskedelmi tanácsos.

Ziegler Géza, épitész, okl. épitőmester, szül. Temesvárott, 1869-ben, iskoláit ugyanott és Budapesten elvégezvén, 10 évig volt irodavezető Alpár Ignácz épitésznél. Magát önállósitva, több állami főgymnáziumot, reáliskolát és felső leányiskolát épitett, ezek közül Budapesten a budai főgymnáziumot, azonkivül a vakok intézetét; az e téren szerzett érdemeinek elismeréseül a koronás arany érdemkereszttel tüntették ki. 1904 óta bizottsági tag, az adókivető bizottság tagja. L.: VII., Csömöri-út 21.

Gothi I. Fő. K.
Almanach
1907-9.
912.C.

ZIEGLER 1. *Géza*, építész. * Temesvár 1869. Budapesten tanult, azután u. i. Alpár Ignác irodavezetője volt 10 évig. Önállositva magát, főleg iskolákat és bérpalotakat épített Bpesten.

E. g II 626 l

K.

kus rövidítésekre alapított eljárását híressé vált munkában (Perspectiva pictorum et architectorum. Róma 1693—1700) elméletben is lefektette. Bécsben a már nem létező Favorita, az időközben erősen átfestett jezsuitatemplom és az eredeti szépségben fennmaradt Liechtenstein-palota mennyezetképeit festette. A P.-féle illuzionisztikus mennyezetkép a szemlélő tudatos, művészi csalódására számít. A tényleges építészeti részletek a festett architektúrában folytatódnak, amelyen belül egy nézőpont számára távlati rövidülésekben megfestett alakokban gazdag mennyei jelenet játszódik le. A maga korában rendkívüli tetszésre találtak színházdekorációi, melyekben pompás termeket, oszlopsorokat, palotákat megvesztegető hűséggel tudott visszaadni. — Irodalom: *Ily* A., Der Maler und Architekt P. Andrea del Pozzo (Wien, 1886). G. *Zippel* (Trento. 1893). *Fleischer.*

PÖPPELMANN, *Matthäus Daniel*, német építész (1667—1736), a drezdai barokk nagymestere, a Zwinger építője. Ez az épület, amelyet P. 1711—22. épített Erős Ágost választófejedelem számára a rokokóba hajló késői barokk legszebb és legeredetibb terméke német földön. Az arányok nemessége, az elgondolás ötletessége és finomsága, a játékosan fantasztikus formanyelv, amely azonban szertelenségbe nem csap át, a maga nemében egyedülállóvá teszik ezt a lüktető életet élő, gazdag architektúrájú kompozíciót, amelyet még a pompás plasztikai dísz is kiemel. A „Zwinger" attól a faamfiteátrumtól vette nevét, amelyet P. 1709. a dán király drezdai látogatása alkalmából rendezett látványosságok színteréül épített és

Ziegler Géza, épitész, okl. épitőmester, szül. Temesvárott 1869-ben, iskoláit ugyanott és Budapesten elvégezvén, 10 évig volt irodavezető Alpár Ignác épitésznél. Magát önállósitva, több állami főgimnáziumot, reáliskolát és felső leányiskolát épitett, ezek közül Budapesten a budai főgimnáziumot, azonkivül a vakok intézetét; az e téren szerzett érdemeinek elismeréséül a koronás arany érdemkereszttel tüntették ki. 1904 óta bizottsági tag, az adókivető bizottság tagja stb. A középitési bizottság ülésein müködésével sok szolgálatot tesz a köznek. L.: I., Krisztina-körut 8—10.

Gutki I. Tőr Almanach
1916-18. 88. l.

MDK

Ziegler Géza

A kamarai épitkezések autonomiája. Épitő Ipar - Épitő Müvészet 1926. szept. 1. 140.l.

MDK

Ziegler Géza

Vállalkozók Közlönye 1908. dec. 30. 8.1.

MIK

Ziegler i.Géza. építész

Szül.1869.Temesvárt. Budapesten tanult, azután u.i.Alpár Ignác irodavezetője volt 10 éven át. Önállósitva magát főleg iskolákat és bérpalotákat épitett Budapesten.

E.G.II. 626.1.

MDK

ifj.Ziegler Géza

Kiküldetett az Egyleti kispályázat biráló-bizottságába.

Cikk: A mü- és középit.szakoszt.müködése 1927-évi okt.1-től nov.7-ig.

A Magy.Mérnök- és Épitész-Egylet Közlönye LXI.k.47-48.sz. 302.o.

ZIEGLER Géza építész

Tárnok, új vevőállomás épülete
(1933)

Postacsp. 72.

ZIEGLER Géza építész

Nagyszénás, postahár, 1928

Postaép 62.

Ziegler Görö épitén M.O.K.

emlitve

Kanyris, hagy. mův. Bp. 1960 474

Ziegler György

építész ?

lásd

Vallós Győr

140. l

Jusztina

Görög:
Nilus

Izraelita:
Thisri 6

☽ Első negyed 16 óra 36 pk.

Protestáns:
Adalbert

Görög:
Kallisztrat

Izraelita:

MDK

Ziegler Győző
építész

1891-ben vezette a sárospataki Rákóczi-vár helyreállitási munkáit. A meglevő formákat annyira tiszteletben tartották, hogy még a Bretzenheim cimert sem cserélték ki.
294.o.

Borsos László ism: Dercsényi Dezső-Gerő László:
A sárospataki Rákóczi-vár Bp 1953.
Művészettört. 1955. IV. évf. 2. ss. 293-294.o.

M.D.K.

Ziegler Győző, építész

Ibl historizmusának, új reneszánsz stilusának hü követője volt. 474.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. kot. A képzőművészetek, a zene, a színház és a film. Minerva. Bpest. 1960

Ziegler Győző

építés tervei nerint épült fel a mai Semmelweis u. 1-3. n. hás, a volt Országos Kaszinó épül ete.

Gábor István: Egy régi épület új arca

Budapest, 1971. 5.sz. 23-25. l.

Ziegler Győző

Rusznyák János és munkatársai terve alapján alakították át a Szovjet Kultura Házává a Kossuth Lajos u. és Semmelweiss u. sarkán álló épületet, mely Ziegler Győző terve szerint 1895-ben épült. - Képes ismertetés.

Budapest, 1974. 1.sz. 12-14.l.

Ziegler János épitém

1801 ben készitette az ujonnan épitendő ciráki plébánia-templom tervrajzát:

Erőss István: A ciráki körjegyzőség és plébánia története. Győr 1943, 153

MDK

Ziegler János, ötvös
/ Hansz Ziegler, Joannes/.
1633.

A czéhkönyvben felsorolt elhalt mesterek közt a 38-ik.
1633 nov. 18-án nyert polgárjogot a b.b.-nyai Ziegler Joannes.

Nándelik Sándor: Besztercebányai ötvösök a XV -XIX sz.-ban
Muz.és Kvt.Ért. 1918. 41-53.l.

Istvan

Ziegler (Stephan)

ötvös 1766

laid

Mili Pors. 131.

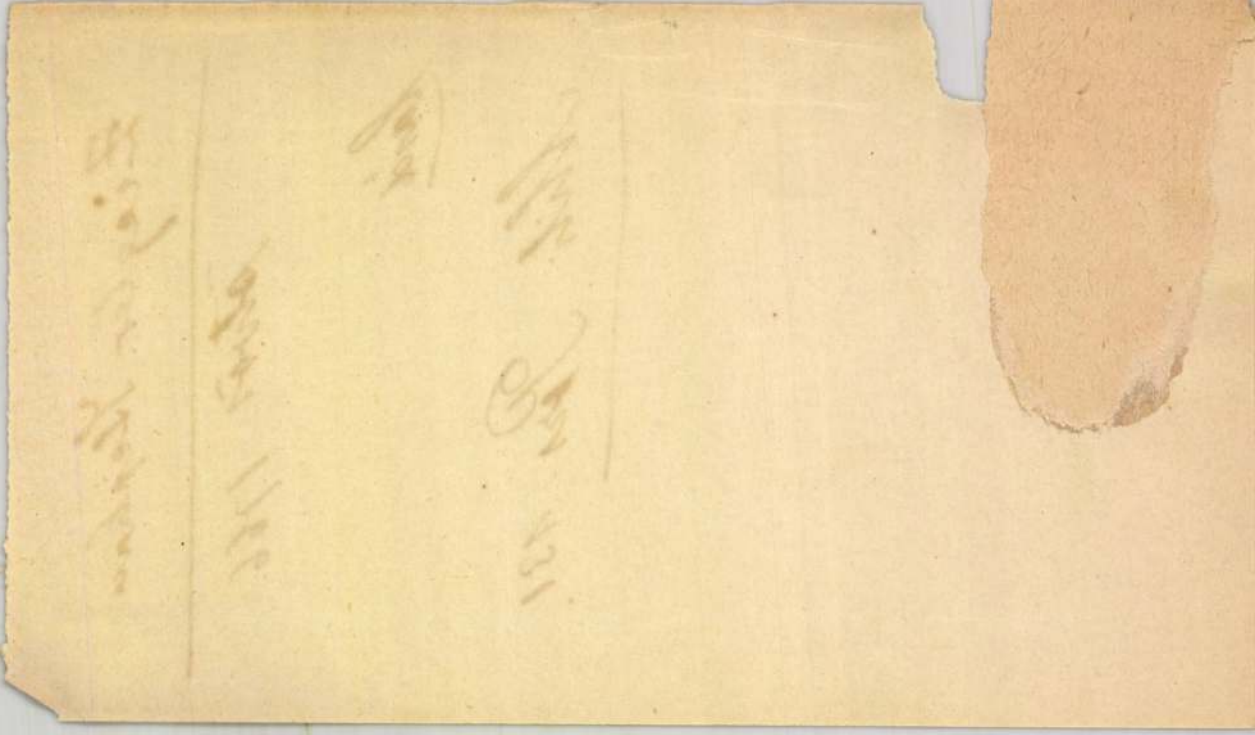

Ziegler, Stephan, pozorovací štít

V. 131

ZIEGLER Jakab gombkötő és
kreminverő

1786 Csorna

SSz 2001/4. 386.

H-1126 BUDAPEST, MÁRVÁNY U. 28.
TELEFON/FAX: 06(1) 214-08-58
E-MAIL: MESMDESIGN@ADAM.HU

a kardot is az új polgármester előtt hordozzák az ev
közben az utcákon végigvonuló menetben, vagy más ü
val.[5]

A Mansion House-ban a polgármester által adott hi
val, az ünnepi étkezéseknél a nagy fogadóterem falára
va tartott jelvényeket, középre a jogart, tőle jobbra a sá
dot.[6] Erre a célra a falba erősített, fém tartók szolgálnak
dét korona alatt 1731-es évszám és Jonas Thompson ak
nogramja jelöli, míg a másik fegyverét ugyancsak 1731-e
ram (Henry Baines második megválasztását követően 1
utódja volt Thompson polgármesternek[7]).

A kard teljes hossza 132 cm, ebből a pengéé 99 cm. A
resztvas 32,5 cm-es. *(3. kép)* A kétélű, lapos rombusz ke
ge mindkét oldalán a markolattól 36 cm-es távolságig
amely a további 9 cm-es szakaszon a fényképeken többny
litásos, kékített alapú mintában ér véget.[8] Ennek egymás
alakított, liliomszerű motívummal lezárt, szimmetrikus
keskeny kék sáv kereteli. A markolattól kb. 20 cm-re, a k
oldalon tausírozott H csiszárjegy található, a betűjel föl
mos koronával. (Schramm I monogramot említ,[9] de a ko
vé teszi, hogy H-ról és nem egy nagyon széles talpú I-r
vöröses fém – vörösréz lehet –, amelyet aranyoztak. A k

A magyar városok kulturtörekvései.

Ha hazánk vidéki városait a külföldi városokkal összehasonlítjuk oly tényre bukkanunk, mely egy pillanatra megdöbbent bennünket és a magyar kultura rohamos fejlődése feletti örömünket és lelkesedésünket ugyancsak csökkenti.

Amíg ugyanis a nyugati országok metropolisai mellett külső megjelenésben, szépségben és tisztaságban a vidéki városok sem maradnak el, sőt egészséges, magas szinten álló fejlődést mutatnak, addig a magyar provincialis városok, még a gócpontokat sem véve ki, az architekturális megjelenést illetőleg a fővárostól hihetetlen messze elmaradnak.

Bármelyik nyugati országot veszszük is mintaképül (legkedvezőbb példát mégis Németország mutat), jól eső érzéssel konstatálhatjuk, hogy a főváros vagy nagyvárosok megtekintésekor szerzett benyomásaink a vidéki kisebb, sőt legkisebb városok képei által nem szenvednek változást, sőt ezeknek a községeknek a centrumokhoz mért arányos fejlettsége a legkellemesebb meglepetésünkre szolgál.

S mikor ezekkel az észleleteinkkel szemben a magyar állapotokra gondolunk, nagy szomorúság vesz erőt rajtunk, mert a magyar vidéki városok nemcsak hogy a mi szép fővárosunknak nyomába sem érnek, hanem még a külföldi hasonló nagyságú városokkal sem állják ki a versenyt, természetesen az építészeti kiképzést véve az összehasonlítás alapjául.

Hogy egy város külső megjelenése, képe mily pompásan kifejezi annak kulturális fejlettségét, lakóinak ízlését, jólétét és törekvéseit, jól tudjuk; de midőn ezt hangsúlyozzuk és közben a magyar állapotokat szemléljük, hát szomorúságunk megérthető, hisz ez által önmagunkra, viszonyainkra, a magyar kulturára is kénytelenek vagyunk az ítéletet kimondani.

Megokolt tehát, hogy e tekintetben a magyar állapotokat élesebb kritika tárgyává tegyük, megvilágítsuk a bajokat, megállapítsuk azok okait, s megkeressük az utakat, melyek egészséges fejlődésre, igaz kulturmagaslatra vezetnek.

A magyar vidéki városok és általában a magyar kultura hátramaradásának főokait, melyek a földrajzi fekvésből és a történelmi multból származtak, ismerjük és méltányoljuk is; ámde túlságosan elnézők volnánk, ha azt a laetargikus nembánomágot, azt a megdöbbentő tudatlanságot, azt az elmaradottsághoz csökönyösen ragaszkodó várospolitikát, mely a magyar városok legfőbb sajátossága és minden egészséges fejlődés kerékkötője, a mult, a rég mult bajaival megokoltnak elfogadnók.

Ismeretes az általános fölfogás, mely a vidéki városokban az új kulturális és szépészeti létesítményeknek elintézését oly rövidesen megoldja, mikor a kupaktanács nagy bölcsen kimondja, hogy ami az apáinknak jó volt, miért ne lenne jó nekünk is, és ezt a lehetetlen érvet tartják szem előtt, mikor minden egyéb megokolás nélkül leszavazzák a legégetőbb kulturális beruházásokat is.

Hiszen elismerjük, hogy apáink idejében, mikor a külső körülmények csakugyan nem engedték meg az új beruházásokat, a városok fejlődéséről szó sem lehetett; de keleti kényelemmel párosult tudatlanságra vall az, hogy most, midőn majdnem minden meg van adva arra, hogy a nyugati országok példájára gyors, egészséges, lüktető fejlődés bontogassa szárnyait minden vonalon, a multra való hivatkozással a jelen sürgető követelményei előtt behunyjuk szemeinket.

Szinte megmagyarázhatatlan, hogy mily elkeseredett harcon át juthat csak egy-egy technikai beruházás diadalra, még azok is, melyeknek létesítését a közszükség elemi erővel nélkülözhetetlennek minősíti és követeli. Az utak kiépítése, a vízvezeték, a csatornázás, a világítás stb. kérdését még mai napiglan is fölösleges luxus gyanánt tárgyalja nem egy jómódú magyar város tanácsa.

Elgondolhatjuk azután, hogy minő elbánásban részesülnek azok a kulturális kérdések, melyeknek szükséges volta nem tűnik fel oly szembeszökő módon; amelyek *látszólag*, kimutatható módon semminemű hasznot a község háztartásában nem hozhatnak. Ezek azok a beruházások, melyek hivatva lennének a község külső megjelenését, képét elfogadhatóvá, széppé, művészivé tenni, amelyek a külföld városait oly feltűnően magasabb fokon állóknak mutatják a mi paraszt- és pallér-stylusban megépített és elrendezett városainkhoz képest.

Nagyon sokat tudnánk elmondani emez állításunk bizonyítására, nagyon sok példára tudnánk hivatkozni; de nem akarjuk ezt vagy amazt a vidéki községet pellengérre állítani, ahol a bajok kirívóan jelentkeznek; hiszen,

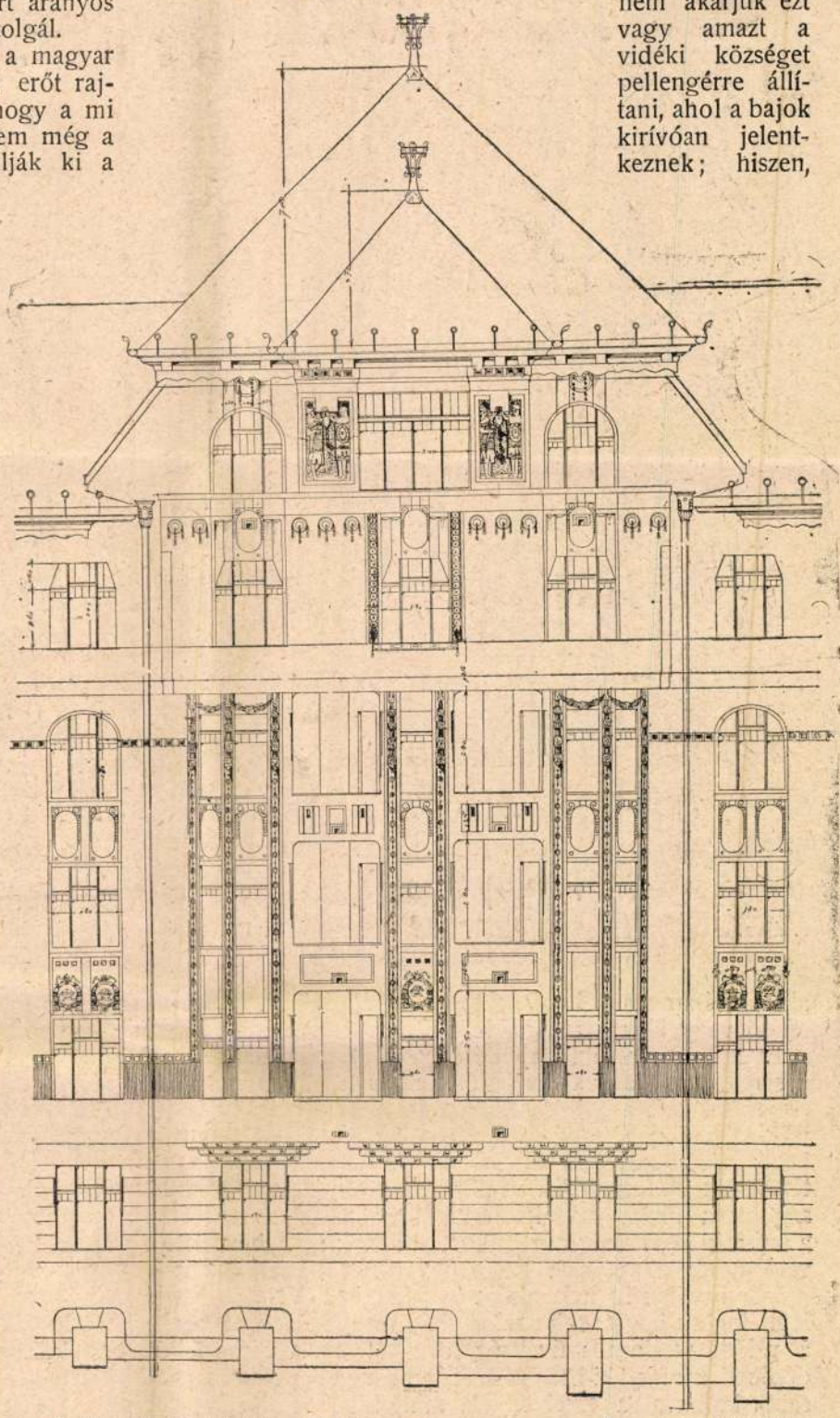

5. ábra. Budai várfokutcai bérház. Tervezte *Ziegler Géza.*

fájdalom, alig akad város széles e hazában, ahol a jól megértett kulturtörekvések akadálytalanul győzhetnének.

De nem hagyhatjuk szó nélkül, sőt megbélyegzés nélkül azt a szomorú tényt, mely a magyar városok kulturtörekvéseit — szinte mondhatnók — jellemzi, s ez a haladásnak, a technikai beruházásnak, a szépészeti kérdéseknek akként való megoldása felé törekvés, hogy az azok kigondolása, szakszerű megtervezése és műszaki vezetése lehetőleg *ne kerüljön semmibe.*

Igen, a magyar városok fáznak annak az aránylag csekély honoráriumnak a megszavazásától, melyet a rátermett, tehetséges és szakavatott műszaki egyén munkájáért fizetniök kellene, és minden kigondolható módot megtalálnak arra, hogy ez alól ki is bujjanak. Nem veszik észre, vagy nem akarják észrevenni, hogy eme szűkmarkúságuk a létesítendő vagy létesített beruházás hátrányára válik.

És mikor városaink fejlődésében az előrehaladás helyett a stagnálást, avagy a visszaesést kell konstatálnunk, főképp ebben találjuk a bajok szülő okát. Most csak általános vonásokban mutattunk rá a városaink fejlődésében mutatkozó bajokra, de lesz alkalmunk részletesen is igazolni tételünket. Rá fogunk mutatni nyiltan, hogy nem a szegénységünk a főoka az elmaradottságunknak, hanem igenis a műszaki képzettség negligálása, az annak igénybevételétől való tartózkodás és a magyar városok háztartásában a műszaki véleménynek alsórendű szerepe. Viszont azt is látni jogjuk, hogy azok a városaink, melyeknek vezetősége a valódi modern műveltség fokán állván, a város fejlődésében a műszaki befolyásnak teret enged, sokkal magasabb kulturfokra emelkednek, mint azt székesfővárosunk példája fényesen igazolja. *Dór.*

Bérpalota a budapesti Várfok-utcában.

A lakásviszonyok javítása érdekében elhatározta a székesfőváros törvényhatósági bizottsága, hogy a tulajdonában levő belső üres telkeket árverés útján értékesíti azzal a kötelezettséggel, hogy a telkekre három év alatt modern bérházakat kell építeni.

Igy jutott a Krisztina-körút és a Várfok-utca sarkán levő 8. 10. számú telek birtokomba, mely telek eddig tulajdonképpen köztér volt, körös-körül utcákkal határolva.

A telek exponált fekvése és az azt körülövező közeli hegyek mintegy reákényszerítettek arra, hogy itt zárt és nyílt erkélyek alkalmazásával inkább a tömegek helyes elosztásával igyekezzem az épületet a környezetbe beilleszteni, tehát minden utcában önálló homlokzatot létesíteni.

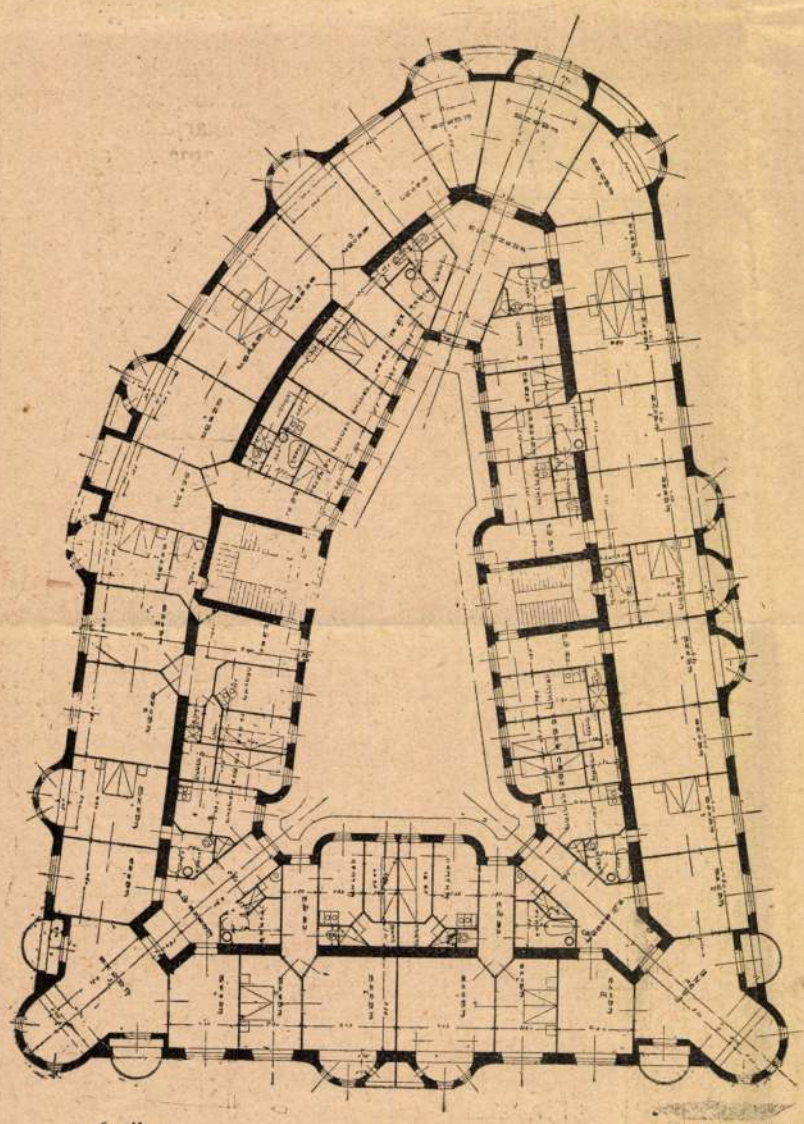

6. ábra.

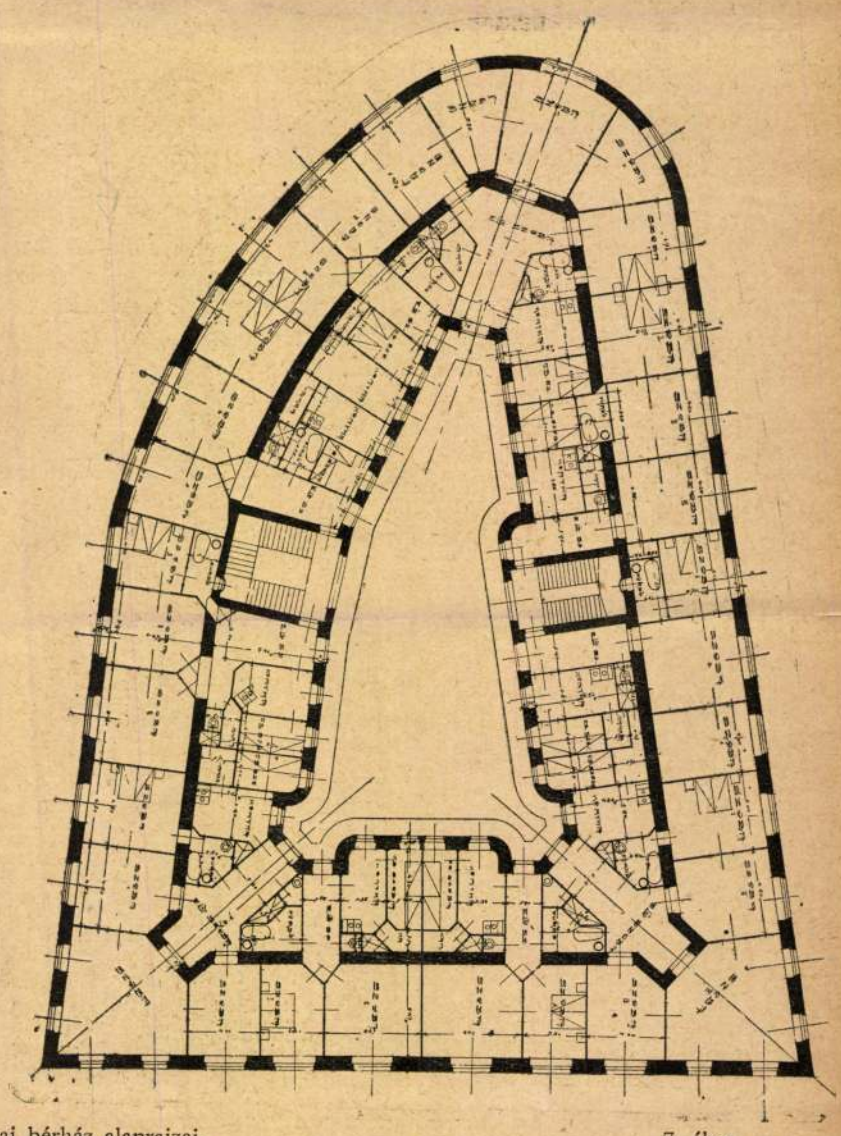

7. ábra.

Budai várfokutcai bérház alaprajzai.

A telket körülvevő utcák következtében minden lakás utcai lett, de emiatt nehézségbe ütközött a mellékhelyiségek elhelyezése, mivel aránylag kis terület állt azok rendelkezésére.

A telek minden sarkára négy- és ötszobás, ezek közé két- és háromszobás lakásokat terveztem, lehetőleg minden szobához külön bejárással, földszinten kávéházzal, vendéglői és bolthelyiségekkel. Az épületben összesen 53 két-, három-, négy- és ötszobás lakás van. Minden lakás egy zárt és egy nyílt erkélylyel, díszes stuk-menyezetekkel és minden modern fölszereléssel el van látva. A lakásokat részint cserépkályhák, részint cserépburkolatokban beállított Meidinger-kályhák fűtik.

A telek nagysága 498·5 négyzetöl, ebből be van építve 430 négyzetöl. A beépített köbtartalom 43911·00 m^3.

Jövedelmezőségi szempontból az épület 5% tőkésítéssel másfél milliom korona értéket képvisel.

Az épület, bár 1910. évben hosszabb lakatos sztrájk hátráltatta a munkálatokat, egy év alatt épült, még pedig ezeknek az iparosoknak közreműködésével:

Ziegler Géza tervező: a föld-, kőműves és elhelyező munkát,
Walla József cementárúgyár r.-t.: a vasbétonmunkát,
Camarino I. D. (Trieszt): a kőfaragó munkát,
Vasgerendát árúsító r.-t.: a vasmunkákat,
Schramó József: az ácsmunkát,
Glás Károly: a tetőfedő munkát,
Rosenbaum Izidor: a bádogos, légszesz, világítás, vízvezeték és csatornázó munkákat,
Csoknay Bertalan (Stieber utóda): az asztalos munkát,
Alpár Ede: a lakatos munkát,
Grünwald és Vásárhelyi: a mázoló munkát,
Faragó és társa: az üveges munkát,
Stanek Ferenc: a rabitz-munkát,
Wilidka Lajos: a szobrász munkát,
Az egyesült parket-gyárak: a parket-munkát,
Walla József r.-t.: a burkoló munkát,
Keinz János: a szobafestő munkát,
Grubl Károly: a kályhás munkát,
Heves István: a villamos világító és csengő munkát,
Paska és Gömöri: az eszlingeni és vasrollókat,
Wertheim: a személy- és teherfelvonókat,
Rácz József: az asbest-padló munkákat hajtotta végre.

Ziegler Géza.

A berlini királyi nagy Opera tervpályázata.

Berlin, a hatalmas német birodalom fővárosa, amely minden téren az erőtől duzzadó egészséges fejlődés korszakát éli, a mostani operaházzal nincs megelégedve. Nagyszabású, századokra szóló operaházat óhajt építtetni a régi helyett, olyat, amely nemcsak a világváros polgárságának, hanem a berlini kir. udvarnak is kedvelt szórakozó helye legyen. Éppen azért megkívánja, hogy a leendő színház a legtökéletesebb művészi alkotás legyen, mert ez az új építmény nemcsak a jövendő Berlin grandiózus középületeinek számát van hivatva szaporítani, hanem egyben a mai német művészet alkotó képességének is századokon át hirdetője leend.

Mivel az építeni szándékolt operaház főképpen a királyi udvar representatiós szükségleteit fogja szolgálni, minden kényelemmel, biztossággal és [illegible] sajtó egyhangúan állást foglalt az „Alten Haus“ lebontása ellen. Az épület ugyanis, noha belsejét az 1843-ik évi tűz pusztítása miatt teljesen megújították, a sajtó szerint Nagy Frigyes korának annyira jellegzetes művészi alkotása, hogy az összes német lapok annak műemlék gyanánt való megőrzését követelték. Amikor ilyen értelemben már a parlamentben is történtek felszólalások, az Opera építő ügyeit előkészítő miniszteri hivatal elejtette az „Alten Haus“ lebontásának tervét és újabb alkalmas terület kereséséhez fogott. Ilyen alkalmas helynek találták a „Sieges Alle“ végződésében a „Königs-Platz“-ot. Amint azt 1. ábránk mutatja, a Königs-Platz-nak a Reichstagsgebäudeval szemben fekvő s túlsó oldalával a Tiergartenre néző épület complexumát szemelték ki a színház telkeül. Ezen a helyen ugyanis az épület számára a Tiergartenből a szükséghez képest bármikor csatolhattak telket, lévén a kert városi tulajdon. Gondosan titkolva ezt

a tervet, a város a kiszemelt épület-complexumot, ahol most a Kroll-féle mulató van, elég jutányosan meg tudta vásárolni.

Meglévén a telek, következhetett a pályázati programm elkészítése. Ebbe azonban nyomatékosan esett latba a Rex Imperator sokféle kívánsága. És e kívánságok számá-

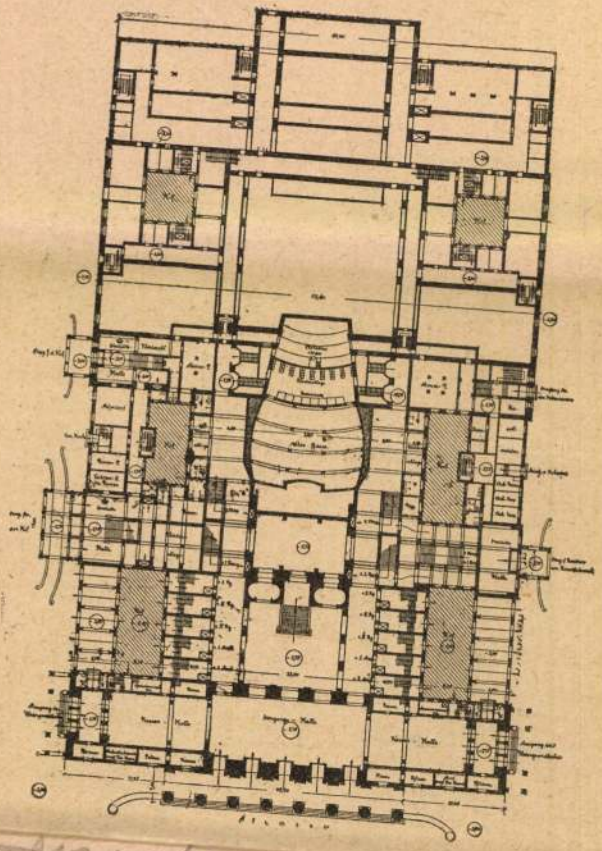

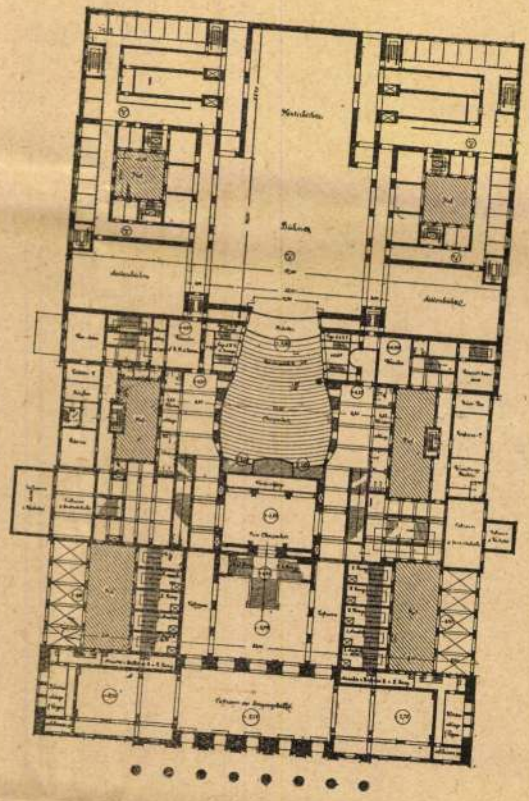

A pályázatra felszólított művészek ezek voltak: Heinrich Seeling charlottenburgi, E. v. Ihne, E. Fürstenau, Felix Gensmer berlini, Karst és Fanghänel kasseli és végül Max Littmann, Friedrich Tiersch müncheni építészek. A tervpályázat készítésének föltételei az építészek számára kidolgozott programmban voltak összefoglalva. A szabad mozgás azonban igen korlátolt volt, amennyiben szigorúan meg volt határozva, hogy a tervezetek a Berlint különösen jellemző klassicizáló stylusban készüljenek. A végleges építő költséget tizenhat milliom márkában irányozták elő. 2-ik ábránkon bemutatjuk azt az alaprajzi vázlatterveket, amelyeket a miniszteriumban dolgoztak ki, amelyekhez a pályázó építőművészeknek a feladat megoldása közben a lehetőségig ragaszkodni kellett. A 3-ik ábra egymás mellé állítva Berlinnek azon kiválóbb régi épületeit mutatja, amelyeknek stylusához és hangulatához a nagy Opera tervezőinek alkalmazkodniok kellett. Mindezek a korlátok a feladat megoldását egymagukban is nehézzé tették, s a nehézséget csak még jobban fokozta

Ziegler Géza

építész, építőmester,
kormányfőtanácsos
az építőmesterek
vizsgálóbizottság
elnöke
az 1920-30-as
években

MDK

Ziegler Géza

Alpár Ignác mesteriskolája. Épitő Ipar-Épitő Művészet. 1924. márc. 1.

MDK

Ziegler Géża, sz. 1869, épitőm. Bp.

a Kamara uj tagja.

Bpi Mérnöki Kamara közl. MM és ÉE, 1924, nov. 3o.
149-15o l.

MDK

82539. Ziegler Géza,

az I., Krisztina-körut 1944 hrsz. a 4 em. ház.

Magánépitési engedélyek.Budapesten. -
Vállalkozók Közlönye. Bp. 1909.okt. 6. 5.1.

M.D.K.

Ziegler Géza müépitész

1869-ben született. Több főgimnáziumot, reálisko
lát, megyeházat épitett. Bpesten az Vakok Or-
szágos Intézetét és több bérházat. Érdemeinek
elismeréséül a koronás arany érdemkereszttel
tüntette ki a király.
Az Épitőmesterek Ipartestülete előljárósági
tagja.
Fényképét hozza a lap.

Magyar Salon, Bp. 1910. jan. hó. 27. évf.
18. lap

2/.

MD K

Ziegler Géza, épitész.
okl. épitömester.

Érdemei elismeréseül a köronás arany éredemkereszttel tüntették ki. 1904 óta bizottsági tag, az adókivetö bizottság tagja. L.:VII. Csömöri-ut 21.

Guthi I. Föv. Almanach 1907-1909. 412.1.

2/. Ziegler Géza, építész
okl.építőmester.

Ő építette a budai fögymnáziumot, azonkivül a vakok intézetét. Az e téren szerzett érdemeinek elismeréséül a koronás arany érdemkereszttel tüntették ki. 1904 óta bizottsági tag, az adókivető bizottság tagja. L.:VII.Thököly-ut 21.

Cuthi J.:Föv.Almanach.
1913-1915. 499.l.

1/.

MDK

Ziegler Géza, épitész
okl.épitömester.

Szül.Temesvárott 1869-ben.Iskoláit u.o.és Bp.-en végezte. 1o évig volt irodavezetönAlpár Ignác épitésznél. Magát önállósitva több állami fögymnáziumot, reáliskolát és felsöleányiskolát épitett.

Guthi J.:Föv.Almanach.
1913-1915. 499.l.

MDK

Ziegler Géza, okl.épitömester.

Budapesten a budai fögimnáziumot , a vakok intézetét, stb. épitette. E téren szerzett érdemeinek elismeréseül a koronás arany érdemkereszttel tüntették ki. 1904 óta bizottsági tag.
L.: I.Krisztina -krt. 8-10. stb.

Guthi J.:Föv.Almanach.1916 -18. 88.l.

1/. MDK

Ziegler Géza, okl.épitömester.

Szül.1869-ben Temesvárott. Iskoláit u.o.és Budapesten elvégezve, 10 évig Alpár Ignác épitészénél volt irodavezetö. Magát önállósitva több áll. fögimnáziumot, reáliskolát és felsöleányiskolát épitett.

Guthi J.:Föv.Almanach.1916 -18. 88.1.

2/.

Ziegler Géza. épitész

okl.épitömester.

A vacko intézetét épitette. Érdemeinek elismeréseül a koronás arany érdemkereszttel tüntették ki. 1904 óta bizottsági tag, at adókivetö bizottság tagja. L.: VII.Thököly -ut 21.

Guthi I.: Föv.Almanach 1910-12. 473.1.

Ziegler Géza (bpesti) épitész M.D.K.

pályanyertes terve alapján épül fel a kisújszállási uj városháza.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1898. XIX évf.

máj. 11. sz. 5. old.

M.D.K.

Ziegler Géza (bpesti) építész

Gömör-Kishont vármegye által Rimaszombaton építendő színház terveire kiírt pályázaton 1600 frt-os első díjat nyert.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII. évf.
Jul. 28. sz. 4. old.

1/. Ziegler Géza, építész. MDK
okl. ép. mester.

Szül. Temesvárott 1869-ben. Ott és Bp.-en végezte iskoláit. 10 évig volt irodavezetö Alpár Ignác építésznél. Több áll. fögimnáziumot, reáliskolát és felsöleány-iskoéát épitett. Bp.-en a budai fögimnáziumot.

Guthi I.: Föv. Almanach 1910-12 . 473, 474.l.

Ziegler Géza ép. MDK

Kauser József és Gyula

felett emlékbeszédet tartott a MMÉE egyletben

irod.

Kauser-Gedenk-feier /
Pester Lloyd 1921. ápr. 12.

1/.

MD K

Ziegler Géza, épitész.
okl. épitömester.

Szül. Temevárott, 1869-ben. Iskoláit u.o. és Budapesten végezte. 10 évig volt irodavezetö Alpár Ignác épitésznél. Magát önállósitva több áll. gögymnáziumot és reál-, meg felsö leányiskolát épitett. Ezek közül a budai fögymnáziumot s a vakok intézetét

Guthi I. Föv. Almanach 1907-1909. 412.l.

Ziegler Géza x), építész M.D.K.

elhészitette a kunfélegyházai ó-templom átalakitási munkái-nak terveit.

x) a jön. 16. sz. 7. oldalán ugyanezt a munkát Ziegler Györönek tulajdonitják

Vállalkozók Lapja, Bp. 1901. XXII évf.

febr. 13. sz. 6. old.

M.D.K.

Ziegler Géza, (bpesti) építész

pályanyertes terve alapján kiírták a versenytárgyalást a Rimaszombaton építendő Szőnyi-Kishont vármegyei szék házra.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1899. XX évf.

pel. 26. sz. 5 old.

MDK

Ziegler Géza épitőmester

Épitő Ipar-Épitő Müvészet 1929.máj. 15. 19-20.sz.

Ziegler Géza MDK

épitész

Uj épitkezésre nyert engedélyt.
Épitő Ipar 1909. okt. 1o. 372.o.

MDK

Ziegler Géza

Tervével résztvett a budai távbeszélő központ tervpályázatán, tervét nem díjazták.

Dr.Fábián Gáspár: A budai távbeszélő ...

Épitő Ipar - Épitő Művészet, 1923.Jul.1.
85, 86, lap

MDK

Ziegler Géza épitő m.

Technikus városatyák. Épitő Ipar 1909. nov. 28.
448 l.

MDK

Ziegler Géza

Alpár Ignác Társaság megalakulása. Magyarság, 1936. márc. 1.

ZIEGLER GÉZA

az Alpár-szoborpályázat bizottságának elnöke.

Képzőművészet, 1929.17.sz. 56.oldal

Ziegler Géza

épitett emlék-
beszédet tartott
Kauser József és
Gyula felett a
MMÉE gyletben

vád

Pester Lloyd
1921. ápr. 12.
(Kauser-Gedenk-
feier.)

K.

Reinecke III. 135.

önálló táblakép, Ziegler Károly „Templomi karének" c. képe,

Kat. Szemle, 1894. 110. – 119. s.

p.: Képkiállitásunk... etc.

Z i e g l e r /Károly?/ festő

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
365-366.
"L'arte e la critica"

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Ziegler Géza

ipitem

szül. 1869. Temesváron.

1904 ita bizottsági tag.

Budmonogr

51. l.

Ziegler Géza ifj.

építész

A m. kir. postatiszt-
viselők üdülőtelepe
Balatonalmádiban

Fenti terve

Repr

MAGYAR·EPITOMUVESZET
1928. 9.4. 38, 39.l

Ziegler Géza

Ziegler Géza, építész, okl. építőmester, szül. Temesvárott, 1869-ben, iskoláit ugyanott és Budapesten elvégezvén, 10 évig volt irodavezető Alpár Ignác építésznél. Magát önállósítva, több állami főgymnáziumot, reáliskolát és felső leányiskolát épített, ezek közül Budapesten a budai főgymnáziumot, azonkívül a vakok intézetét; az e téren szerzett érdemeinek elismeréséül a koronás arany érdemkereszttel tüntették ki. 1904 óta bizottsági tag, az adókivető bizottság tagja. L.: VII., Csömöri-út 21.

Gothi T. Főv. almanach 1904. 42. l.

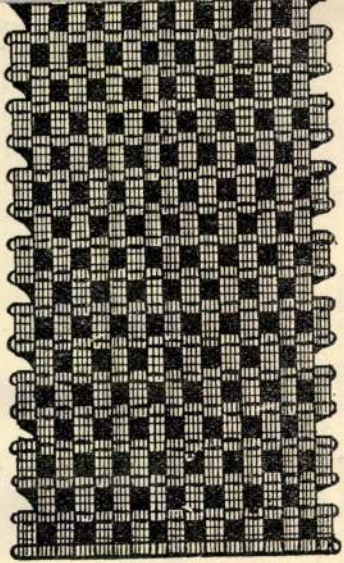

SZOKE U.

bőrlábtörlő és bőrfutószőnyeg gyára

Budapest, VIII., Baross-u. 110. sz.

Ajtók elé, fürdőszobák, lépcsők, kapu-
:: aljak és üzlet-bejáratok bevonására. ::

Állandó raktári darabok :

55—28	cm.	darabonként	**3.30** K
61—32	,,	,,	**4.—** ,,
71—35	,,	,,	**5.—** ,,
75—43	,,	,,	**6.60** ,,

Azonkivül bármily alaku és nagyságu bőrszőnyeg, □ méterje 20 korona.

Kereskedők, vállalkozók és épitészeknek árengedmény !

TELEFON : JÓZSEF 24—78. 330

Lipót naídor VI. 147

Ziegler Mihály

Nagyszebenből.
1830-ban 25 éves

lásd

Fleischer Bécs

97. l.

M.D.K.

Leopold Ziegler Krügermahher ,keramikus

1815-ben bukkan elő először neve a nagymartoni adókönyvekben,mint az ottani kőedénygyár vezetője. 197.o.

Mihalik Sándor: A körmöcbányai kőedénygyár kezdő korszaka. 189.o.

Folia Archaeologica.A.1958.Bp.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp.1958

asta:

A helyszíni szemlén
dr. Lux Kálmán műszaki
főtanácsos vett részt.
Ad acta.
Budapest, 1944. jan. 14.
[illegible]

Ziegler Karl

Ant. 1866. Segesvár

1282 — 1284. H.

Altstock Gyula háztulajdonos. L.: VI., Lázár-utca 13.

Axaméthy Lajos dr., ministeri osztálytanácsos, szül. Pesten 1847 jul. 7. Egyetemet elvégezvén, letette a jogtörténelmi és a birósági államvizsgát, 1872-ben pedig jog- és államdoktorrá promoveáltatott. A közoktatásügyi miniszteriumba mint segédtitkár lépett be, 1890-ben lett min. oszt. tanácsos; a népnevelési ügyekkel foglalkozó VI. ügyosztályt vezeti. L.: II., Csónak-u. 2.

Babocsay Ármin építési nagyvállalkozó és háztulajdonos. A Terézvárosi Kaszinó egyik régi, előkelő tagja; számos kulturális és jótékony intézetben működik a legnagyobb buzgalommal. L.: VI., Andrássy-út 117.

Back Fülöp háztulajdonos, az Erzsébetvárosi Kör tagja. L.: VII., Holló-u. 9.

Bamberger István dr. A fiatal jogászgárda egyik legképzettebb tagja; európai műveltségü ember, többször tett hosszabb külföldi tanulmányutat. Nagybirtokos és mint kiváló sportsman, legujabban istállótulajdonos. L.: V., József-tér 8.

Bayer Dezső dr. Régi, előkelő gyógyszerész, több, hirneves gyógyszer feltalálója; igy a Purgó néven forgalomba hozott hashajtószere a legnagyobb népszerüségnek örvend nemcsak nálunk, de az egész kontinensen. A főváros társadalmi életében szép szerepe van; a közjótékonysági és közegészségügyi intézmények lelkes pártolója. L.: IX., Üllői-ut 39.

Báthory Károly volt kávés, lágymányosi háztulajdonos, élénk részt vesz a Lágymányos társadalmi életében és agilis, érdemes szabadpolgár. L.: I. Kelenhegyi-ut 43.

Berger Simon. L.: VII., Hernád-u. 54.

Bischitz Miksa dr., nős, gyakorló-orvos a Terézváros kültelkén: az Angyalföldön, ahol a polgári demokratakör elnöke. Rendkivül nagy népszerüségnek örvend a kültelki polgárság körében, kiváló szónoki képessége, szervező, összetartó ereje és érdekeik őszinte, buzgó képviselete folytán. Egyik oszlopos tagja a központi demokrata pártnak, amelynek már eddig is jelentékeny szolgálatokat tett. L.: VI., Hungária-körut 72.

Bosnyák Izsó. Fiatal terézvárosi kereskedő; háztulajdonos, nagyáruháza van a Nagymező-utcában. A VI. ker. központi demokrata-párt régi kipróbált hive. L.: VI., Nagymező-utca 12.

Brachfeld Sándor divatáru kereskedő, cége egyike a legrégibb és legelőkelőbb divatáru-cégeknek. L.: V., Aulich-u. 7.

Breslmayer Román nyug. vonult tekintélyes és vagyonos pékmester, aki annak idején, mikor a közgyülésen br. Bánffy diszpolgárságáról volt szó, az obstruálók között volt és emiatt aztán nem jelölték, most a Szabad Polgári Párt választotta meg. L.: VI., Nagymező-utca 21.

Brill Ferenc a főváros egyik legrégibb és legismertebb nevü vállalkozóinak egyike; jelenleg téglagyáros; az óbudai Stern-féle párt hive. L.: III., Szentendrei-ut 4139.

Bródy Emil, a Balázs és Bródy műszaki cikkekkel kereskedő jónevü cég főnöke; a Lipótvárosban a függetlenségi párt részéről jelölték. L.: V., Honvéd-utca 1.

Chorin Ferenc dr. ifj. ügyvéd, a fiatalabb jogász-gárda egyik legkiválóbb tagja; a főváros társadalmi életében szép szerepe van; tagja az V. ker. Glücksthal-pártnak. L.: V., Sas-u. 14

Czoniczer Márton dr., a Ferencváros társadalmi életében előkelő szerepe van; több kulturális és jótékony egylet ügybuzgó tagja. L.: IX., Ferenc-utca 16.

Damjanovich László műasztalos, régi ferencvárosi tekintélyes iparos; a IX. ker. Springer-párt tagja L.: IX., Rákos-utca 24.

Dán Leó, az ismert Dán Testvérek előkelő szőrmeáru nagykereskedő cég

Wilheim Adolf dr., szül. 1858-ban Monoron. Tanulmányait Budapesten végezte, 15 év óta ügyvéd; a demokrata körnek alapító tagja. 1903 óta fővárosi bizottsági tag; iskolaszéki gondnok, az általános közjótékonysági egyesület választmányi tagja; a napközi otthon központi bizottságának izr. iskolaszéknek és a keresk. segély-egyletének tagja stb. L.: VI., Nagymező-utca 19.

Willinger Ferenc, nős, volt fűszernagykereskedő, a Willinger-udvar tulajdonosa, az I. kerület ügyes-bajos dolgait alaposan ismeri, felszólalásai közérdekűek, rendszerint figyelmes meghallgatásban részesülnek, erős ellenzéki temperamentum. Több ház és telek tulajdonosa. A Krisztinaváros legalaposabb ismerője. L.: I., Krisztina-körút 77.

Winter Lajos, szül. 1852-ben Budapesten, nős. 18 év óta tagja a törvényhatósági bizottságnak és állandóan a gazdasági és élelmezési bizottságban, továbbá a katonaügyi albizottságban működik. Tagja a központi választmánynak is. Egyike az ország legszolidabb és legrégibb termény-szállítójának; a hitelegylet igazgatósági tagja és a VIII. kerületben a községi politikai akcióknak egyik leglelkesebb munkása. L.: VIII., Rákóczi-út 11.

Wodianer Arthur, udvari tanácsos, magánzó. L.: VI., Nagy János-utca 5.

Wodianer Hugó, könyvnyomdász és könyvkiadó, a Wodianer F. és Fiai cég főnöke, szül. Budapesten 1868-ban, középiskoláit és az egyetemet ugyanott végezte, 1903 óta bizottsági tag; a katonaügyi bizottságban működik. L.: IV., Kigyó-tér 1.

Wolfner József, könyvkereskedő, a Terézvárosi Kaszinó régi, előkelő tagja és a párt egyik vezére. L.: VI., Aradi-utca 68. sz.

Wolfner József. L.: VII., Károly-körút 3.

Zboray Gyula, gyógyszerész, szül. Budapesten, 1870-ben. Iskoláit Kalocsán végezte, 1900 óta bizottsági tag, a közegészségügyi bizottságban működik; iskolaszéki tag. L.: III., Polgár-tér 8.

Ziegler Géza, épitész, okl. épitőmester, szül. Temesvárott 1869-ben, iskoláit ugyanott és Budapesten elvégezvén, 10 évig volt irodavezető Alpár Ignác épitésznél. Magát önállósítva, több állami főgimnáziumot, reáliskolát és felső leányiskolát épitett, ezek közül Budapesten a budai főgimnáziumot, azonkivül a vakok intézetét; az e téren szerzett érdemeinek elismeréséül a koronás arany érdemkereszttel tüntették ki. 1904 óta bizottsági tag, az adókivető bizottság tagja. L.: VII., Thököly-út 21.

Zipernovszky Károly. L.: II., Oszlop-utca 7.

Zsigmondy Jenő dr., ügyvéd, szül. Budapesten 1849-ben, iskoláit Budapesten végezte, 1874-ben ügyvédi irodát nyitott. Pár évi megszakitással 21 év óta bizottsági tag, képzőművészeti bizottságban működik. A fővárosi takarékpénztár felügyelő-bizottsági tagja, a Lipótvárosi Kaszinó igazgatója, a budapesti evang. egyház syndikusa, az egyetemes egyház főjegyzője, az ügyvédi kamara választmányi tagja. L.: V., Bálvány-utca 8.

Póttagok.

Abaffy Gyula volt tekintélyes szekszárdi ügyvéd, egyik előkelő tagja a budai I. ker. Szabad Polgárok Pártjának; a társadalmi életben szép szerepe van. L.: I. Városmajor-utca 17.

Abelesz D. Tivadar bőrgyáros, Ó-Buda társadalmi életében szép szerepe van és a kerület jótékonysági ügyeiben buzgón részt vesz. L.: III., Lajos-utca 115. sz.

Gyüth. I. Fővár. Almanach 1910-12 cím.

Ziegler Sándor

fegyvergyáros

életr.

lásd

Gracza V. 995. l

u. o. III 338. l.

do pest folyó számlában a **Hazai Bank Részvén**

Kelet 1924			É
jan	5.	lefizetés	j
"	10	"	
febr	1.	"	fe
"	4.	25 db. Leszámítoló bk rr c 111.500 -	
	14	lefizetés	
	20	"	
	"	50 db. Egy. tégla és cement c 142/m	má
	"	75 " Leszámítoló bk c 132/m	
	22	50 " Wechselbank	
márc.	5	10 " Kereskb. bk c 2130/m	
	7	lefizetés	
	28.	ár. kamat és költségmentes p. lám	
ápr	3	Kamat melléklet szerint	

Ziegler Ulrich

épiszt

III. c. ép. hallgatta
1943–44. ben

Bérház a Ma-
dách-utcában
alapraj

Repr.
Technika
1946. 44. l.

Ziegler Vilmos

Hul. Karánseberen

1894 apr. 30 Rk

1919 nyári tanf-

3-adéves rajztanító

jelölt

Hallstatt-kor sírai és egyéb ezen
nevezetesebb kapcsolatai IV.

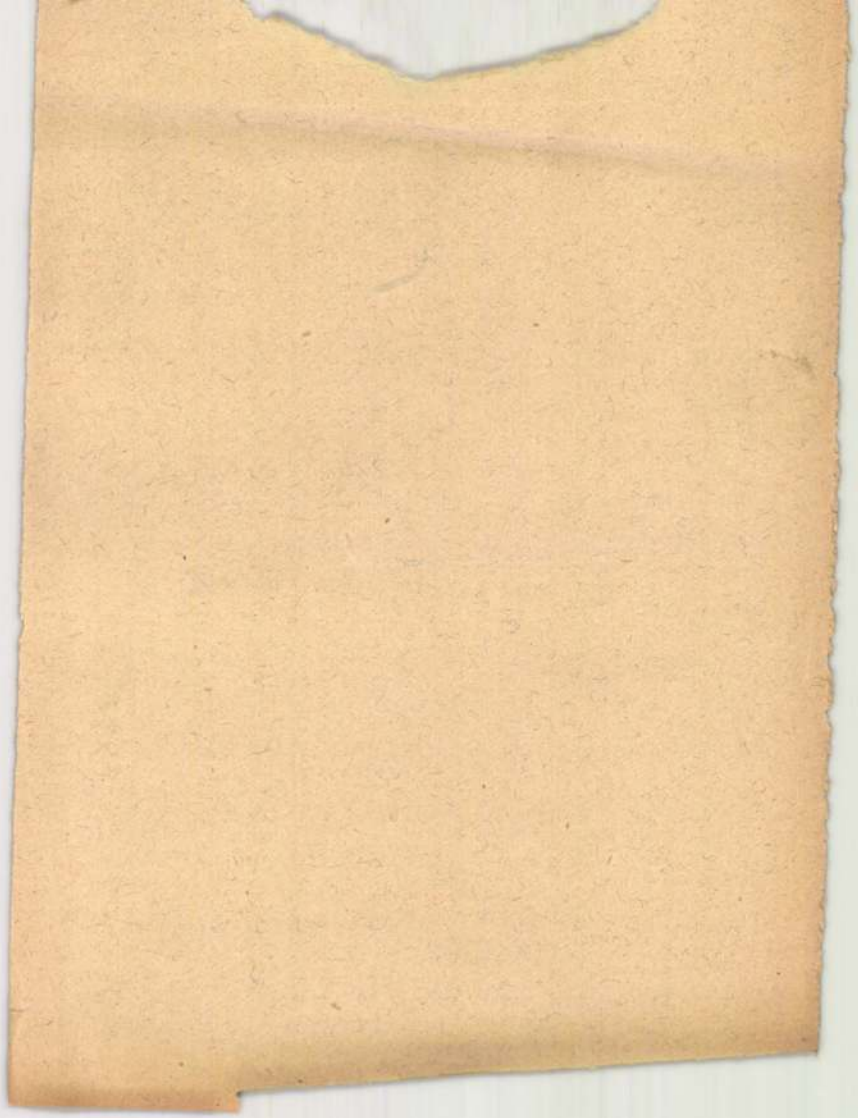

Ziegler [illegible]

1914/15, 1917/18 –
1919/1920

Forképzomfoisk'vk

149. l.

Ziglerwagner Jakab
pallér

1822-ben Herber György számára épitette az Iskola u. 33. sz. házat.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

31.1.

M. D. K.

ZIEGLWAGNER Jakob

T. Iskola u. 33. Herbes (Herbasz)

György szabó fszt. hoiza terve (1822)

A hoiz ma is áll.

Zakariás G. Sándor: Adatok Buda épi-
tészétéhez a XIX. sz. első feliben.
Tanulmányok Bp. multjából XII.
Bp. 1957. 287. l.

M. O. K.

ZIEGLWAGNER Jakob kőműves-
zesid

II. Kapás u. 39. Müller György
kádár, fszt utcai toldaléka
terve 1820.

A ház teljesen átalakítva ma is áll

Zakariás Gy. Sándor: Adatok Budo-
évi[illegible] a XIX. sz. első felében
Tanulmányok Bu. multjából XII.
Bu. 1957. 290.

M. D. K

ZIEGLER WAGNER Jakab Römüves-
segéd
II. Molinovszki fasor 23. Rohardt
János fszt. háza terve (1822.)
Lebontva.

Zakariás G. Sándor: Adatok Buda
építészetéhez a XIX. sz. első felében
Tanulmányok Bp. multjából XII.
Bp. 1957. 291. l.

M. D. K

ZIEGLWAGNER Jakob kőmüves-
zejed
II. Zivatar u. 7. Valássy György
cipész fszt. háza terve (1818)

Lebontva

Zakariás G. Sándor: Adatok Budo-
építkezetéhez a XIX. sz. első felében
Tanulmányok Bp. múltjából XII.

Bp. 1957. 292. l.

A.P.K

ZIEGLWANGER Jakab

Működését nyilván az építőmesté-
tiány miatt engedélyezték

Zakariás G. Sándor: Adatok Buda
építészetéhez a XIX. sz. első felében
Tanulmányok Bp. multjából XII.
Bp. 1957. 300., 301. l.

M. D. U.

ZIEGLWANGER Jakab körnüves-
sejed

5 terve jelentéktelen

Zakariás G. Sándor: Adatok Buda-
építészetéhez a XIX. sz. első felében

Tanulmányok Bp. multjából XII.

Bp. 1957. 306. l.

Zichrer János

Soroksárról, 1856-ban
17 éves

l.

Fleischer Decs

97, 98. l.

tészeti előkészítő szakosztály hallgatója volt.

Mur. Kr. Ertesito" VI. 282

JOH. ZIELER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH, Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név9.- 201.- Herr Jos. Zieler
Felvétel ideje: 1801. 7. Sept.
Hová vették fel: Csomgrad, / Csongrád /. 158.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

MDK

Ziegler Károly, festöm.

A müvész saját arcképe. Olf.

Atyámnak arcképe. "

Képzöm.Társ. 1901-2. téli kiáll. Kat. 25.l.

MDK

Ziegler Károly

Lyka K.: Mücs. téli kiáll. Uj Idők 1907-8. XIV. 9. sz. 214 l.

MDK

Ziegler Károly, festöm.

1896. Ráth György-féle 300 ft-os dij:

Kertben.

OMKT-Vándorkiállitások. 1910. szept. 8.-dec. 27. Eger, M
kolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 72.l.

MDK

Ziegler Károly

Lyka K.: Téli tárlat 1900/1. 17.1.

~~MDK~~

Ziegler Károly, festőm.

Kertben. 1896. - Ráth György -féle 3oo ft-os dij.

Mücs. - OMKT. Tavaszi kiállitás. 19oo. Kat. 19.1

Ziegler Károly

MDK

Amazon, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Ziegler Károly

Amazon, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 31.l.

Ziegler Károly festő M.D.K.

Feszty Árpád munkatársa volt a Magyarok bejövetel körkép festésénél

Gárdonyi Jenő: Mi lesz a Feszty-körkép helyreállitásával és elhelyezéséve ?

Magyar Nemzet 1964. junius 20. 5.l.

MDK

Ziegler Károly

Arcképtanulmany c.műve. Repr.

KMTárs 1900/1. téli kiáll.

Стефан Немања

Краљевић Марко

Вук Бранковић

MDK

Ziegler Károly

Arckép c.festm. Repr.

Képzőm.Társ 1903/4. téli kiáll.kat.

Mr. Roger Kelly

Accord Cleaners, Dept.

Kelly Building, Texas 75203 • 3817 Main • ELE.

MDK

Ziegler Károly

Londonba meghivott m.művész.

Műcsarnok,1901. 327.l.

Ziegler Károly, festöm.

Arczkép. Olf.

KM 1899. tav.nemzetk.kiáll. Kat. 41.l.

Ziegler Károly MDK

Lugasban, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Ziegler Károly MDK

Arcképtanulmány, olf.

Műcsarnok 1911/12 Jubiláris kiállitás

Ziegler Károly MDK

v. Waldow arcképe, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállítás

Ziegler Károly MDK

Erdélyi parasztnő, olf.

Mücsarnok 1911/12 Jubiláris kiállitás

Ziegler Károly

MDK

Wilamovitz báróné arcképe, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Ziegler Károly MDK

Keller A. színésznő arcképe, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállítás

MDK

Ziegler Károly

Művei a téli tárlaton.

Meller Simon: A téli tárlat.

Budapesti Szemle, 1904.jan.sz. 131-136. l.

MDK

Ziegler Károly

Arckép (Wenk szobrászné) Olajf.Mgt.
Arckép. (Stutz festőné) "

KMTars. 1902/3. téli kiall. 28.1.

Abgeber Matolf

Arzneif. (Milch saponinhalt.) Ohne Def.

Arzneip. (ohne Tierkohle) "

Futtr. Arzneif. (mit Milch) Def.

MDK

Ziegler Károly, festöm.

18. Arckép. Olf.

Tékozló fiu. "

19. Arckép. "

KMT 1903/4 téli kiáll. Kat. 30.1.

Ziegler Károly, festöm.

18.	Arckép.	Olf.
	Tékozló fiu.	"
2o.	Arckép.	"

KMT 1903/4 téli kiáll. Kat.

Ziegler Károly MDK

Arckép, olf.

Tékozló fiu, olf.

Arckép, olf.

Mücsarnok 1903/4. téli kiáll.

Ziegler Károly NDK

Arckép, repr.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

MDK

Ziegler Károly

Tékozló fiu

Pukk.: Téli tárlat. A Hét 1903. II. félév.
752-753.l.

Ziegler Károly MDK

Arckép /Wenk szobrászné/, olf.

Arckép /Stutz festőné/, olf.

Mücsarnok 1902/3. téli kiáll.

Ziegler Károly, festöm. MDK

20. Arckép. Repr.

/Lépcsön felmenö kalapos nö./

KMT 1903/4. téli kiáll. Kat.

MDK

Ziegler Károly, festöm.

14. A müvész saját arcképe. Repr.

KMTárs. 1901/2 téli kiáll. Kat.

MDK

ZieglerKároly, festöm.

90. Arczkép. Repr.

Képzömüv.Társ. 1899. Tav.nemzetk. kiáll. Kat.

ZIEGLER, Karl festő (1866-1945)

MYSS, Walter: Kunst in Siebenbürgen.
Innsbruck : Wort und Welt Verl., 1991
100,102,103,104,108,114,266,278. p. és ill.

Ziegler Károly

27. Ziegler Károly: Arcképtanulmány.

Műcsarnok 1900/1. téli Tárlat

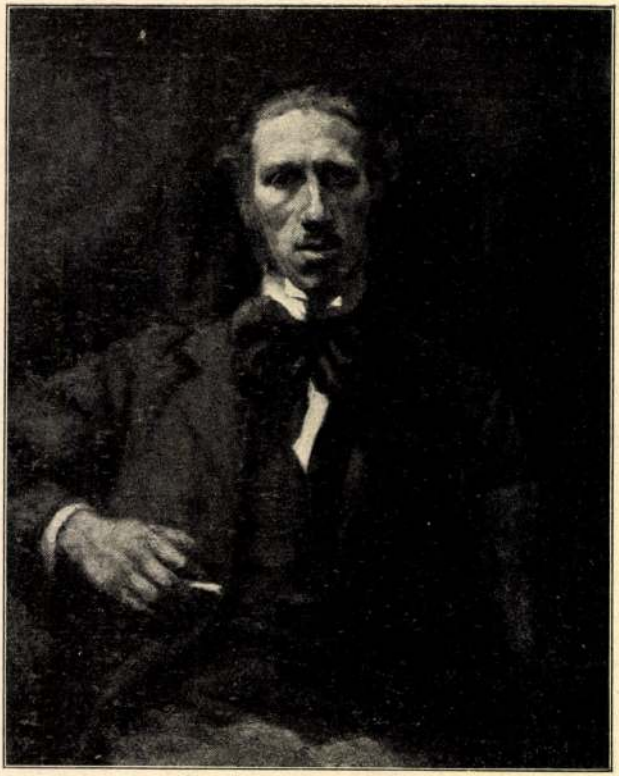

6. Kernstok Károly: Arckép.

Ziegler Károly

I. TEREM.

*1 **Kacziány Ödön**. Castello di Mare. Olajfestmény. 5000 korona.

2 **Horthy Béla**. Őszi szántás. Olajfestmény.

3 **Kernstok Károly**. Vasárnap. Olajfestmény. Eladó.

*4 **Tölgyessy Arthur**. „Egy őszi délután." Olajfestmény. 2400 korona.

*5 **Vágó Pál**. Becsületügy a Hortobágyon. Olajfestmény. 6000 korona.

*6 **Paczka Ferenc**. „De szeretnék páva lenni". (Tolnamegyei népdal). Olajfestmény. 4000 korona.

7 **Paczka Ferenc**. Észak német leány arcképe. (Tanulmány.) Olajfestmény. 4000 korona.

8 **Ujváry Ignác**. Tanyai út. Olajfestmény. Eladó.

9 **Ujváry Ignác**. Duna a váci fordulónál. Olajfestmény. Eladó.

10 **Ujváry Ignác**. Kis erdő. Olajfestmény. Eladó.

11 **Vajda Zsigmond**. Női arckép. Olajfestm. Magántulajdon.

*12 **Perlmutter Izsák**. „Ima." Olajfestm. 5500 korona.

13 **Tölgyessy Arthur**. Holdas éj a Balatonon. Olajfestmény. 2100 korona.

*14 **Ziegler Károly**. A művész saját arcképe. Olajfestmény. 3000 korona.

15 **Ziegler Károly**. Atyámnak arcképe. Olajfestmény. 6000 korona.

*16 **Grünwald Béla**. Bércek között. „Olajfestmény". Eladó.

Képröm. Tars. 1901-2
sél. Kiáll

17 **Csók István.** Salome. Olajfestmény. Eladó.

18 **Stetka Gyula.** Gellérthegyi részlet este. Olajfestmény. 800 korona.

19 **Ferenczy Károly.** Cigányok. Olajfestm. 5000 kor.

20 **Bosznay István.** Nyári nap. Olajfestmény Eladó.

21 **Stetka Gyula.** Lágymányos holdvilágnál. Olajfestmény. 800 korona.

*22 **Telcs Ede.** „Erzsébet királynő arcképe." Márványmellszobor. 3000 korona.

II. TEREM.

*23 **Basch Gyula.** Miből éljünk. Olajfestmény. 1600 korona.

*24 **Ujváry Ignác.** Özvegy-asszony udvara. Olajfestmény. Eladó.

25 **Vajda Zsigmond.** A jó barát. Pasztelfestmény. 1200 korona.

26 **Papp Sándor.** Est. Olajfestmény. 1000 korona.

27 **Bruck Lajos.** Német-bogsáni. szénégetők. Olajfestmény. 4000 korona.

28 **Nyilasy Sándor.** Vasárnap délután. Olajfestmény. 3000 korona.

*29 **Hegedűs László.** Hercules a választúton. Olajfestmény. 15000 korona.

30 **Peske Géza.** „A tilosban." Olajfestmény. Eladó.

31 **Spányik Cornél.** Arckép. Olajfestmény. Magánt.

32 **Tull Ödön.** A paraszt. Olajfestmény. 800 korona.

33 **Olgyai Victor,** Egy szép nap vége. Olajfestmény. 2400 korona.

*34 **Stetka Gyula.** Arckép. Olajfestmény. Nem eladó.

*35 **Szenes Fülöp.** Sámson és Delila. Olajfestmény. 8000 korona.

MDK

Ziegler Károly

A 19. honv.ezr.lo százada, r.
" " géppuska állása a Capulon, r.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952

MDK

Ziegler Károly

Arcképtanulmány, o.

Szépműv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Lp. 1952.

Torrigiani, Pietro
1528/: olasz szobrász
ban a városból menekül
ban bezuzta Michelange
ben Bolognában, Sienái
alföldön át Londonba
szitette /1512--18/
bet fekete szarkofágo
ző kis reliefekkel ék

Ziegler Károly

90. Ziegler Károly: Arczkép.

Képrösm. Társ. 1899.
tav. nemzetk. kiáll.

K.

13 Katona Nándor: Hangulat a Dunán.

Ziegler Károly

20. Ziegler Károly: Arckép.

KMT 1903/4. sebi Kiáll.

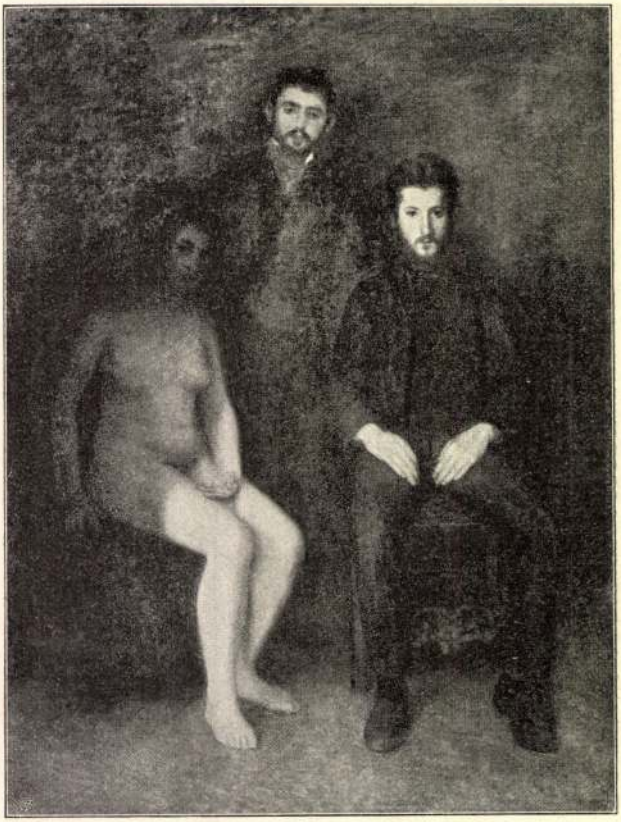

13. Kernstok Károly: Három modell.

Ziegler Károly

14. Ziegler Károly: A művész saját arcképe.

KMTáro, 1901/2 K.

Aeli Kiall

516. Márk Lajos: R. Ö.-né arcképe.

MDK

Ziegler Károly (Szül.1866 Segesvár, Nagy-Küküllő m.)

Leányfej. Kréta. 1914-3.

Szépművészeti Muzeum graf.oszt. 76.kiáll.1940.
Erdélyi művészek, erdélyi tájak. 17.lap

Ziegler Károly MDK

Férfiarckép /Teutsch, erdélyi pap/, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

MDK

Ziegler Károly, festöm.

27. Arcképtanulmány. Repr.

Mücsarnok. 1900/1. téli kiáll. Kat.

MDK

Petter Ziegler,

1657 szept.9-én szegödteti fiát Hansz Zieglert tanulóul 6 évre, a beiró pénzt és a tanulási idö alatt szükséges ruhát Bestere Pruncka György Lénárd nevü mestere fedezi.

Bihalik Sándor: Besztercebányai ötvösök a XV-XIX sz.-ban. Hus.és Kvt.Lrt. 1930. 41-53.l.

önálló táblakép, Ziegler Károly „Istentisztelet végén" c. képe

Kat. Szemle, 1894. 110. - 119. o.

p.: Képkiállitásunk ... etc.

Budapest

Britannia szálló, Ziegler Nándor

Tér és Forma, 1933 VI. 192

Ziegler Sándor

belső tervezés, Britannia szálló

Tér és Forma, 1933 VI. 192

Konstantinápoly V. 84.

Ziehrer Johann

Geb. in Soroksár

17. J. alt

1856-57

Bècsi akadèmia
Ujházy

Mitől drága a meleg?

A gazdaság szinte minden területére igaz, hogy eredmény akkor érhető el, ha világosan látjuk a célt, és az annak eléréséhez szükséges eszközök megvannak vagy megteremthetők. Érdemes megvizsgálni, hogyan valósul meg ez az elv a gazdaság időzített bombájaként definiált lakossági távhőszolgáltatás területén.

A célok megválasztásához elengedhetetlen a fennálló állapot, a tárgyi és jogszabályi háttér ismerete. Jelenleg adott egy kétmillió lakost érintő, pazarló, korszerűtlen távhőszolgáltatási struktúra, amely évtizedekkel ezelőtt a központi elosztás elveire, az olcsó energiára épült. A rendszer örökölt hibáiról sem a fogyasztó, sem a szolgáltató nem tehet, bár napjainkban a lövészárok kettejük között húzódik. Az önkormányzatok – a szolgáltatás valódi gazdái – tevékenységük megkezdésekor a jövedelmező ágazatok mellett számos terhes kötelezettségeket is kaptak. Nyilván a távhőszolgáltatás is azon problémák egyike, amelyektől az önkormányzatok szívesen szabadulnának, erre azonban aligha lesz lehetőségük.

A távfűtés legfőbb problémája a paneles épületszerkezetek magas hővesztesége és a fogyasztás kényszerjellege. A fogyasztók a ma többségében alkalmazott átalánydíjas elszámolási rendszerben sem a szolgáltatás mennyiségét, sem időtartamát nem szabhatják meg. Tetézi a bajt a jogi szabályozás évtizedes lemaradása, ezen belül is elsősorban a kinnlevőségek behajthatatlansága.

Fogyasztó a hődíjban megfizetni kényszerül a szükségletei alapján indokolt hőenergia árát, az épületszerkezetek gyenge minőségéből adódó veszteségeket, ezenkívül azt az energiát, amelyet kényszerből vagy érdekeltség hiányában pazarol el, és végezetül annak a hőmennyiségnek az árát is, amelyet nem fizető fogyasztótársai használnak fel.

Ezek a többletköltségek, a jövedelmek csökkenése mellett, a családok egyre nagyobb számát juttathatják a létbizonytalanság határára, hiszen amíg évtizedekkel korábban a fűtési költség csupán elhanyagolható tétele volt a családok költségvetésének, addig mára már meghatározó teherré duzzadt.

Mivel távhőszolgáltató a be-szedett

Ezeknek a problémáknak a felismerése vezetett arra, hogy napjainkban a távhőszolgáltatók a lehetséges pénzügyi és jogszabályi eszközöket megragadva igyekeznek egyrészt vonzóvá tenni a szolgáltatást, másrészt pedig megnehezíteni a fogyasztók kiválását. Pozitív ösztönzést jelentenek a társasházaknak a távhőszolgáltatók széles skálán kínált kezdeményei. Azzal, hogy a távfűtéses társasházak hőközpontjaiban gyakorlatilag már megvalósult a helyi mérés lehetősége, nem csekély mértékű, hét-tíz százalék energiamegtakarítással is lehet számolni. Hiányossága azonban a módszernek, hogy az ideális gazdálkodás feltételei ebben a rendszerben sem valósulnak meg, hiszen a család az az egyedüli nagyságrend, ahol valóban hatékony takarékoskodásról beszélhetünk. A toronyházak roppant összetett kényszerközösségei erre aligha lehetnek alkalmasak.

A szolgáltatók igyekeznek elérni a közületi és a lakossági gáz egységára közötti különbség növelését. Ez látszólag a tisztességtelen verseny jelének tűnhet, de számos elfogadható érv (pl. a kapcsolt villamosenergia-termelés vagy a környezetvédelem) szól mellette, és ez a fajta differenciálás a gazdaságilag fejlett országokban is elfogadott. Nyilvánvaló, hogy itt a megfelelő arányok beállításánál kell kellő körültekintéssel lenniük az illetékeseknek.

Az eredmények mellett azonban vannak negatív jelenségek is. A távhőszolgáltatásról, illetve a társasházakról készülő törvények, úgy tűnik, a távfűtés egy krónikus problémáját, a pénzbehajtás feladatát a társasházakra kívánják áthárítani. A társasházi törvény tervezete értelmében ugyanis a ház lakói a tulajdoni hányaduk arányában lennének kötelesek helyt állni társasházuk tartozásaiért, és nekik kellene a hátralékot fel-

sa érdekében eddig hozott intézkedések, valamint az előkészületben levő törvények elégségesek-e ahhoz, hogy megakadályozzák a fogyasztók nagyobb arányú kiválását a rendszerből. A távhőszolgáltatás kritikus pontja, hogy a rendszerről leváló fogyasztók gyakorlatilag nem pótolhatók, és van egy határ, amin túl a szolgáltatás már ésszerű keretek között nem tartható fenn. Az önálló társasházi kazántelepek ugyanis nem biztosítják az egyéni és a családi gazdálkodás hiányolt feltételeit, mégis sokan ezt az utat tartják üdvözítőnek, és könnyen lehet, hogy egyre többen választják a jövőben ezt a lehetőséget, ha nem sikerül számukra vonzóvá tenni a távhőszolgáltatást.

A pénzbehajtás feltételeinek javításával jelentős árcsökkenés lenne elérhető, hiszen egyes területeken a 20 százalékot is meghaladja a kinnlevőségek aránya. A törvénytervezet hátránya azonban, hogy a fizetési arány remélt javulásának a társasházak békéje lehet az ára. Emellett változatlanul fennállnának a kisjövedelmű rétegek fizetési gondjai, hiszen továbbra sem lesz az egyénnek módja az igényeihez és a jövedelméhez mérten szabályoznia fogyasztását.

Ebben a nem éppen letisztult helyzetben került napirendre a privatizáció kérdése, ami az eddigi tapasztalatok alapján aligha fog egybeesni a közvélemény várakozásaival. Az elképzelések hibája, hogy a szolgáltatás fenntartását a monopolhelyzetre alapozva, elsődlegesen a kiválás megnehezítésével és az európai gázárarányok elfogadtatásával próbálja elérni, holott a cél egyértelműen a szolgáltatás vonzóvá tétele, a takarékosság feltételeinek megteremtése kellene legyen.

A kívánt célok eléréséhez rendelkezésre álló eszközök azonban elégtelenek, mert sem a fogyasztó, sem a szolgáltató nem rendelkezik a rekonstruk-

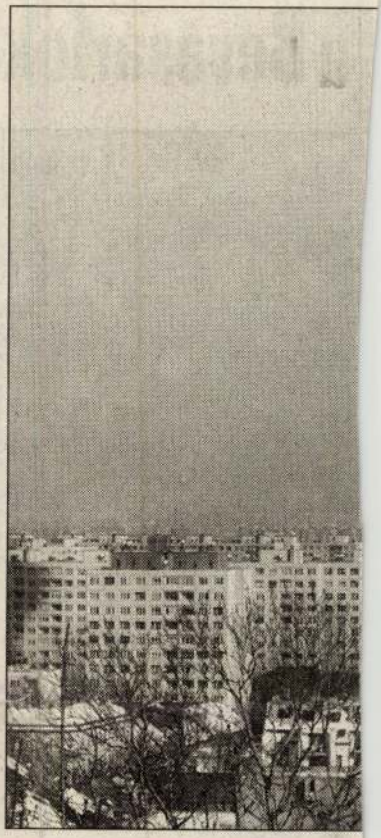

A szolgáltatás vonzóvá tétele a cé

cióhoz szükséges pénzeszközökkel, a költségvetés szintjére pedig nem jutnak el a távhőszolgáltatás problémái. Pedig ezek a gondok meglehetősen súlyosak, hiszen mintegy kétmillió fogyasztót érintenek, és ez a nagyságrend már messze túlnő egy szakma szűk keretein.

A távhőszolgáltatás fogyasztói oldalának korszerűsítése – megfelelő szabályozás mellett – hosszú távon jó befektetés, hiszen állandó fogyasztással lehet kalkulálni, és a befektetés a megtakarításokból visszatérülne. A korszerűsítési munkák azonban még több évre ütemezett kivitelezés mellett is központi hitelek igénybevételét tennék szükségessé. Az épületek külső hőszigetelése mellett a legnagyobb eredmény a lakásonkénti méréstől és a szabályozás bevezetésétől lenne várható. Az elérhető 30-40 százalékos energiamegtakarítás révén 10-15 év alatt megtérülne a befektetés, és attól kezdve már megtakarításként jelentkezne a

1997.XI.7

Bevásárlóközpont nyílt a remízben

A környezetbarát termékeken van a hangsúly

TEKNŐS MIKLÓS FELVÉTELE

Az újpesti remízben nyílt meg tegnap Budapest legújabb bevásárlóközpontja, a Jumbo. Az egymilliárd forintos beruházásból épült szupermarketet tegnap Demszky Gábor főpolgármester avatta fel. A város első számú vezetője külön üdvözölte a Jumbónak azt a gesztusát, hogy az épület mellett külön parkolót alakított ki a mozgássérültek számára.

A 2500 négyzetméteres eladótérrel rendelkező Jumbo szupermarket új, és új típusú bevásárlóközpont is, mivel árukínálatának összeállításakor a környezetbarát termékekre helyezték a hangsúlyt. Emellett – mint arra a főpolgármester is utalt – pozitív városfejlesztő hatásúnak minősül, hiszen igényesen felújított ipari műemlék épületével a hagyományt őrzi és az ezredvégi világváros polgárait szolgálja.

Az Alfa Kereskedelmi Rt. és a Raiffeisen Unicbank Rt. közös finanszírozásával megvalósult bevásárlóközpont javára válhat az is, hogy nem okoz majd a környéken forgalomnövekedést, hiszen a hármas metró újpesti végállomásának utasforgalmára épít.

Az Alfa Rt. a Jumbo létrehozásának érdekében hazánk egyik legelső boltíves vasbeton épületét újította fel. Az újpesti remízt 1911-ben *Zielinszky Szilárd* tervei alapján az első magyar lóvasút végállomása mellé építtette a Budapesti Közúti Vaspálya Társaság. Azt épületet 1994-ben nyilvánította védetté együttes rendeletében a környezetvédelmi és a művelődési miniszter.

Demszky Gábor hangsúlyozta, a bevásárlóközpontok, amelyek Amarikából indultak világhódító útjukra, s egy-két éve hazánkban is gomba mód szaporodnak, valós igényeket szolgálnak ki. Városfejlesztők és közírók ugyanakkor többször és joggal figyelmeztettek, hogy elterjedésük a hagyományos városi polgári életforma felbillenésével és a kiskereskedelem elsorvadásával fenyegethet – szögezte le a főpolgármester, majd hozzátette: éppen ezért javasolta, hogy a metropoliszok polgármestereinek jövő évi tanácskozásán a bevásárlóközpontok társadalmi hatásainak vizsgálata legyen a fő téma. Mindenesetre a Jumbo szupermarket, amelyet az Alfa Rt. egy áruházlánc első tagjaként hozott létre, mintaértékű lehet a jövő bevásárlóközpontjai számára, miután környezetbarát, természetes anyagokból készült termékeket forgalmaz, illetve a térséget forgalmi szempontból már puszta elhelyezkedésével is kíméli. A műemléki előírások maximális betartásával készült átalakítás, illetve felújítás megkezdése előtt egyébként harmincötezer számítást végeztek el.

S. T.

MARGÓ

Nyílt nap a gázműveknél

Közérdekű információkkal és játékokkal vár mindenkit a Fővárosi Gázművek Rt. a holnapi nyílt napján, a VI., Andrássy út 64. szám alatti energia-tanácsadó központban. A tíz órakor kezdődő programok után a társaság autóbuszos látogatást szervez az óbudai gázvizsgáló állomásra is. *(Munkatársunktól)*

Titkárnők konferenciája

A helyes és szép magyar beszéd a szakmai siker egyik titka – ez a mottója az Ibis Volga Szálló Duna termében ma este hatkor kezdődő, és holnap is tartó titkárnő-konferenciának. Az előadásokat neves nyelvészeink tartják az udvarias, szép beszédről, a helyesírásról, valamint köznyelvünk legújabb jelenségeiről. A programot termék- és divatbemutató egészíti ki. *(Cs. K. É.)*

Tisztújítás a kézműveseknél

Hároméves működési ciklust zárt le a Budapesti Kézműves Kamara nemrégiben lezajlott tisztújító küldöttgyűlése. A beszámolók után a képviselők ismét Hefter Józsefet választották meg elnöknek. *(V. M. P.)*

Diabétesz világnap

A cukorbetegség világnapja alkalmából vasárnap kilenc órától élelmiszer- és gyógyászatisegédeszköz-bemutatóval egybekötött rendezvény lesz a SOTE Nagyvárad tér 4. szám alatti toronyépületében. Az érdeklődők előadásokat hallhatnak a diéta kevéssé ismert módszereiről és a cukorbetegség legújabb kezelési módjairól is. *(V. M. P.)*

Közgáz: baráti találkozó

ZIELINSKI Szilárd

BUDAPEST

NÉPSZABADSÁG 1997. augusztus 4., hétfő

Egy forint is sok a szigeti víztoronyért?

A bérbeadó már perli a bérlőt – Rendezetlenek a patinás pihenőhely ingatlanügyei

Van egy víztorony a Fővárosi Vízművek Rt. emblémáján. Kísértetiesen hasonlít a margitszigeti, jó ideje használaton kívül, de védettség alatt álló víztoronyhoz, amely egy időben ingyen sem kellett senkinek. A szigeten uralkodó rendezetlen állapotok miatt úgy tűnik, hogy ezt a jellegzetes műemléket mostanában nem szívesen tűznék ki cégérérükre az ügyben érdekeltek.

A századeleji, ekkor még magánkézben lévő Margitsziget vízellátása érdekében 1911-ben víztornyot emeltek a szigeten, az ötvenes évek közepétől azonban az új üzemeltető, a vízművek már nem használta a létesítményt. Ezután többször próbáltak túladni rajta, akár egy forintért is odaadták volna bárkinek a műemléki épületet, de az akkori politikai szempontok miatt magánosításról még csak szó sem lehetett. Több sikertelen próbálkozás után 1984-ben egy magántársaság, a váci székhelyű Göncöl Egyesület vette bérbe a létesítményt, ők egyébként korábban már megnyerték a torony eladására kiírt egyik pályázatot is. Terveik szerint planetáriumként, illetve csillagvizsgálóként működtették volna, ám az elképzelés végül nem valósulhatott meg. Modern képzőművészeti kiállítóhely lett hát az épületből.

– Olyan hiánypótló tárlatnak szántuk ezt a különleges adottságokkal rendelkező helyet, ahol perifériára szorult modern alkotók mutathatják be alkotásaikat. A legutóbbi időkig évente hat-nyolc kiállítást szerveztünk, 25-30 ezer látogató is megfordult nálunk, pedig csak 120-150 napon át tartunk nyitva egy-egy szezonban – mondja *Kiszel Vilmos*, a Göncöl Alapítvány programvezetője.

A bérlők kilátónak nevezeték el az épületet, egyrészt azért, mert a torony tetejéről az egész főváros panorámája feltárul az ember előtt, másrészt mert magyar és külföldi alkotók képeit egyaránt láthatják az idelátogatók. Három éve azonban hirtelen minden megváltozott.

Az ekkor már Göncöl Alapítványnak nevezett szervezet levelet írt a fővárosnak, amelyben az állami múzeumokhoz hasonló mentességet kért a létesítmény bérleti díjának – évi félmillió forintról volt szó – fizetése alól. Kérésüket állítólag a Főpolgármesteri Hivatal egyik munkatársa is – igaz, csak telefonon keresztül – méltányosnak találta, erre hivatkozva 1994 végétől az alapítvány nem fizet bérleti díjat a vízműveknek.

– Egyik vállalkozásunk környezetvédelemmel is foglalkozik, ezért felajánlottuk, hogy a bérlet ellenértékét más formában törlesztjük, ezt azonban az üzemeltető többször is visszautasította. Ezt követően a vízművek – a maga szempontjából érthetően – beperelt minket, és felbontotta a szerződést – tette hozzá Kiszel Vilmos. – A bírósági tárgyalástól függetlenül mi továbbra is szervezünk, sajnos egyre csökkenő számban kiállításokat. Nem értjük miért van szükség erre az eljárásra, hiszen szerintem bizonyítottuk, hogy jó gazdái vagyunk a margitszigeti toronynak.

Az új tulajdonos, a főváros és a vízművek között 1993-ban megkötött üzemeltetési szerződés értelmében a víztorony és számos egyéb, a főváros vízellátását szolgáló létesítmény kizárólagos használati joga az összes kötelezettséggel együtt a vízszolgáltató céghez került. A tulajdonjoguk azonban nem. A rendezetlen tulajdoni viszonyok miatt egyébként működő margitszigeti csápos ivóvízkutak sem kerültek át a vízművek vagyonába, helyzetük továbbra is rendezetlen. Információink szerint a vízszolgáltató cég szeretné minél hamarabb lemondani róluk, vagy megváltoztatni a szerződést, hiszen már nincs szüksége a toronyra. Addig is folytatják a pert az 1994 októbere óta szerződés nélkül a tornyot birtokló Göncöl Alapítvány ellen.

Lehetne planetárium vagy kiállítóterem BÁNHALMI JÁNOS FELVÉTELE

– Sajnos a szigeten valóban sok minden nincs rendben. A Fővárosi Közgyűlés az idén elutasította a Margitsziget közhasznú társasággá alakítását, ezért a tulajdonviszonyok rendezésére továbbra is várni kell. Most vizsgáljuk át a szigeten a földhasználati szerződéseket, mert szeretnénk végre tisztázni a zavaros állapotokat. Az erről szóló jelentés várhatóan egy hónap múlva lesz kész. Addig azonban nem tehetünk semmit az ügyben – tudtuk meg *Horváth Sándortól*, a Főpolgármesteri Hivatal közterületi alosztályának vezetőjétől.

Mucska Péter

A teherautók ellen tüntetnek

MUNKATÁRSUNKTÓL

Nem adják fel a kamionok elleni küzdelmet a Hengermalom út, az Etele út és a Hadak útja lakói. A múlt hétfői forgalomlassító demonstrációjuk után szeptember végén újabb útelzárást terveznek, bár – mint azt többen elmondták – a forgalom feltartóztatásáig már csak végső elkeseredésükben, a rengeteg megválaszolatlan levél, beadvány és kérelem után jutottak. A következő demonstrációba már a XI. kerület más, hasonlóan rossz feltételek között élő lakóit is bevonják.

A hétfői tüntetésen a szervezők nem tudták átadni petíciójukat az illetékeseknek, mert a Főpolgármesteri Hivatalból senki sem jelent meg a helyszínen. A környéken élők egyébként nem tudják elfogadni a hivatal álláspontját – mely szerint követeléseik jogosak, de megvalósításukra nincs pénz –, ezért továbbra is harcolnak a hat tonnánál nagyobb teherautók tranzitforgalmának kitiltásáért az említett útvonalról.

Költöznek a hajléktalanok

Bontják a Könyvest, nyit az Alföldi utcai

Nyaranta még a hajléktalanszállók egy része is bezár, pedig az utcalakók akkor is szeretnének ágyban aludni, asztal mellett enni. A Fővárosi Szociális Központ intézményeire így még nagyobb teher nehezedik. Minden ágy foglalt, minden széken ül valaki. Az egyik legnagyobb fapadost, a Könyves Kálmán körúti hajléktalanszállót pedig a Hungária körgyűrű továbbépítése miatt szeptemberben lebontják. Az Alföldi utcában viszont nyílik helyette egy másik.

– Még nagy itt a zűrzavar – ismerte el *Szolnoki Andrea* főpolgármester-helyettes azon a bejáráson, amelyen a megújuló hajléktalanszállóban folyó munkákat tekintették meg. Nem tévedett. Az épület egyelőre a szétverés állapotában van: nincs burkolat, leszedték a mosdókat, a falakon csak hellyel-közzel van vakolat. Két hete kezdték a munkát, de szeptemberre az építésvezető állítása szerint – be is fejezik. Ha ez valóban így lesz, akkor nem sokat pihennek addig. Az idő mindenesetre sürget. A Könyves Kálmán körúti hajléktalanszálló ugyanis akkorra bezár és ha az Alföldi utcai épület átépítése nem fejeződne be, akkor a hajléktalanok elhelyezésére egy másik épületet kell bérelnie a fővárosi önkormányzatnak – magyarázta Szolnoki Andrea. A késlekedés kétszeri költözést és jelentős többletkiadást okozna, amit a főváros szeretne elkerülni.

Az épület egyébként alig pár hónapja még a Szent István Kórházhoz tartozott, egy százágyas krónikus belgyógyászati osztály működött itt. A részleget az ágyszám-racionalizálási program részeként megszüntették és az épület így ismét hajléktalanszállóként működhet. 1886-ban ugyanis épp e célra épült. A visszaalakulás azonban nem olyan egyszerű. A feltételek alaposan megváltoztak a múlt század óta. A szociális törvény szabta minimálfeltételeknek ugyanis nem könnyű megfelelni. Korábban ötven ápoltra jutott egy vizesblokk, most legfeljebb tíz használhat egyet. Az átépítésre harmincmilliót szán a főváros az idén, ami csupán a legszükségesebb munkálatok elvégzésére lesz elegendő. *(Költöznek... folytatás a 19. oldalon)*

Mikes Verlag und Berater G.m.b.H

Unser Klient ist ein sehr erfolgreiches Unternehmen der Verlagsbranche mit vielen Niederlassungen rund um den Globus. Für Veröffentlichungen verschiedenster Serien aus den Bereichen Gesundheit, Hobby, Bildung und Kochen wird kurzfristig ein erfahrenes

Redaktionsbüro

gesucht. Über einen Zeitraum von zwei Jahren sollen folgende Leistungen regelmäßig erbracht werden:
- monatlich Übersetzung von ca. 50 bebilderten Druckseiten aus dem Deutschen ins Ungarische
- redaktionelle Bearbeitung sowie textliches Anpassen an ungarische Landesspezifika
- Lieferung von druckreifen Filmen

Wenn Sie diese Leistungen zuverlässig und pünktlich erbringen können und Erfahrungen mit Publikationen in den oben genanntes Bereichen haben, sollten Sie sich schnellstmöglich in deutscher Sprache an folgende Adresse wenden:

Mikes Verlag und Berater G.m.b.H.
Kennziffer HU-EO 9/97
1386 Budapest, Pf. 906/65

1073 Budapest,
Erzsébet krt. 7.
Tel.: 351-8873, 351-8874, 351-7076.

A Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola Művelődéstudományi és Felnőttképzési Tanszéke *felvételt hirdet*
1997. SZEPTEMBERI KEZDÉSSEL
másoddiplomás *művelődésszervezői* tagozaton, Budapest helyszínnel
a SOTER-LINE OKTATÁSI KÖZPONTNÁL.

Felvehető szakok: ***PR-kommunikációs menedzseri, szociális szervező, nonprofit menedzseri, drámapedagógusi, andragógusi, mozgóképkultúra és média szakirányok.***

A jelentkezés módja és határideje:
az „A" és „B" típusú jelentkezési lap kitöltésével 1997. augusztus 25-ig.

Bővebb felvilágosítást az Oktatási Központ Tanulmányi Osztályán adnak a fenti telefonszámokon vagy személyesen a fenti címen.

NÉPSZABADSÁG

Hirdetéselhelyezési lehetőségek német magazinokban

A piacvezető, német Gruner + Jahr Kiadó Vállalat lapjaiban hirdetések jelentethetők meg a Népszabadság segítségével.

Felvilágosítást ad **László Mónika** a 250-1680/196 és a 06 (30) 547-429-es telefonszámon, valamint a 250-1118-as telefaxon.

PRIMUS NÉPSZABADSÁG MEDIA AGENCY LTD.

71167 JP

A mi utunk az Ön jövője

A KNORR-BREMSE Vasúti Jármű Rendszerek Hungária Kft. budapesti és bécsi munkahelyre keres németül jól beszélő:

- **SAP R/3 programozót,**
- **tapasztalt vezető REFA munkatársat,**

továbbá budapesti gyárába:

- **kontrollert**
(német- vagy angolnyelv-tudással)
- **minőségbiztosítási mérnököt**
(németnyelv-tudással)
- **méréstechnikusokat 3D mérőhelyre**

Jelentkezés:
levélben (1201 Budapest, Helsinki út 86.)
vagy telefonon (421-1100).

KNORR BREMSE

BUDAPEST-ZUGLÓ ÖNKORMÁNYZATA

PÁLYÁZATOT HIRDET

az Önkormányzat kizárólagos tulajdonát képező

Budapest XIV., Uzsoki utca 57. sz.

alatti épület tetőterének 5 évre történő bérbeadására, illetve

Budapest XIV., Dorozsmai út 21. sz.

alatti épület 5 évre történő bérbeadására.

A pályázatok benyújtási határideje:
1997. augusztus 27. 15:00 óra.

A pályázatok benyújtási helye: Budapest-Zugló Polgármesteri Hivatala vagyonhasznosítási, beruházási és lakásgazdálkodási ügyosztálya, vagyonhasznosítási csoport, Bp. XIV., Pétervárad u. 2. III. emelt 322. szoba.

A meghirdetett ingatlanokra a pályázati ismertető anyag 5000 Ft térítés ellenében átvehető félfogadási időben (hétfő: 13:30-18:00, szerda: 8:15-16:30, péntek: 8:15-11:30) Budapest-Zugló Polgármesteri Hivatala vagyonhasznosítási, beruházási és lakásgazdálkodási ügyosztályán (Budapest, XIV., Pétervárad u. 2. III. emelt 322-es szoba).

Érdeklődni lehet a 251-8333/410 telefonon.

A forgalom növekedésével összhangban DAEWOO villástargoncák kereskedelmével foglalkozó kft. keres

KERESKEDELMI ASSZISZTENST

belszolgálati munkára, max. 35-40 éves úr vagy hölgy személyében.

Követelmények:
- angol, (német) nyelv tárgyalóképes ismerete,
- számítógépes ismeretek (Windows, Winword).

Feladata:
a kereskedelmi vezető irányítása alatt az üzletkötőkkel
- kapcsolattartás,
- ajánlatok készítése, rendelésfelvétel,
- szerződések előkészítése, kezelése,
- számlázás,
- levelezés.

A kiválasztott személyt a cég sajátosságainak megfelelően betanítjuk.
Jelentkezni lehet Giczy Gyulánál a 06(30)520-211 telefonszámon.
TWS Kft., 1325 Újpest 1., Pf. 179.

·1850·
BKIK
BUDAPESTI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA

---

swisana®
A pihentető alvás titka
Svájci, exkluzív gyapjútermékeket, valamint bio-bútorokat forgalmazó cég felvételt hirdet
TERÜLETI KÉPVISELŐ

Belváros, Báthory utcában
III. emeleti, 70 m²-es **iroda** két telefonvonallal
bérbe adó.
Érdeklődni lehet

ZIELINSKI Szilard

A FŐVÁROSI MOZIK MŰSORA SZEPTEMBER 6-TÓL 12-IG

A szövegben a gyártó országot csak kezdőbetűvel vagy rövidítve jelöljük. Egyéb rövidítések mb.: magyarul beszélő, *14 éven alul nem ajánlott; **Csak 16 éven felülieknek; ***18 éven felülieknek; K: kísérőfilm; H: híradót is játszanak. A budapesti mozikban jegyváltás az előadás kezdete előtt egy órával, aznapra és egy napra előre. Csak délután működő mozikban jegyváltás az előadás kezdete előtt másfél órával, aznapra és három napra előre.

A HÉT FILMBEMUTATÓI:

JURASSIC PARK III. (JURASSIC PARK III.) Színes, magyarul beszélő amerikai film* **Mammut Budai Moziközpont, Campona Ster Century, Cineplex Odeon, Cinema City Csepel, Corvin Filmpalota, Hollywood Multiplex Duna Plaza** (eredeti nyelven is), **Lurdy Ház, Óbuda, Westend Ster Century** PAD A PARKBAN (Un banco en el parque) Színes, feliratos spanyol film **Művész, Puskin**

BUDAPEST FILM SZEMÉLYES FILMINFORMÁCIÓS SZOLGÁLAT
telefonszáma: 459-5055.
Személyes filminformáció,
felvilágosítás filmekről, műsorról!

MAMMUT BUDAI MOZIKÖZPONT [II., Lövőház u. 2-6. Tel.: 345-8160 (személyes), 345-8140 (automata), 06-30-350-1100 (SMS)] JURASSIC PARK III. (mb. am.)* 11, 12, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, éjjel 10, 11. **Betépve** (am.)** n1, h3, n6, h8, éjjel n11. **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* n12, f2, h4, 6, n8, n9, f10, éjjel f11. **Dr. Dolittle 2.** (mb. am.) f12, n2, n4, n6, h7. **Final Fantasy – A harc szelleme** (mb. am.)* 12, n5, f9, éjjel h11. **Yamakasi** (mb. fr.)* n3, f7, 6-án és 9-12-ig éjjel 11 is. BELPHÉGOR, A LOUVRE FANTOMJA (fr.)* Premier előtt! 7–8-án éjjel 11. **Pizzás** (magyar)* f3, h5, h9. **Shrek** (mb. am. animációs) de. 11. **Pearl Harbor – Égi háború** (am.)* 1, n5, f8. **Éjjel-nappal fiatalok** (angol)* f1, éjjel 11.

CAMPONA STER CENTURY MEGAPLEX (XXII., Nagytétényi út 37–45. Tel.: 424-3333) JURASSIC PARK III. (mb. am.)* 2, 4, 6, f9, éjjel h11, 8–9-én de. n12 is. **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* h2, 4, n7, n9, éjjel f11, 8–9-én de. f12 is. **Pearl Harbor – Égi háború** (am.)* 1, f5, 8. **Dr. Dolittle 2.** (mb. am.) n2, f4, h6, 8, éjjel n11, 8–9-én de. 11 is. **Shrek** (mb. am. animációs) n4, n6, n8, 8–9-én de. 11, n2 is. **A múmia visszatér** (mb. am.)* este n10. **Final Fantasy – A harc szelleme** (mb. am.)* 1, n4, f6, h8, éjjel 10. **Betépve** (am.)** h3, n6, h8, éjjel n11. **Yamakasi** (mb. fr.)* f4, f6, f8, f10, 8–9-én f2 is. **Evolúció** (mb. am.)* 5, n8. 8–9-én h3 is. **A leskelődő** (am.)*** este f10. **Lara Croft: Tomb Raider** (mb. am.)* h5, 9. 8–9-én f3 is. **Reszkess, Amerika!** (mb. am.–fr.)* 7.

CINEPLEX ODEON PŐLUS MOZI (XV., Szentmihályi út 131. Tel.: 419-4224/-25/-26, 410-2452/-53) JURASSIC PARK III. (mb. am.)* n1, f3, h5, 7, n10, 7–8-án éjjel f12 is, 8–9-én de. 10 is. **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* n2, f4, h6, 8, 7–8-án éjjel n11 is, 8–9-én de. 11 is. **Final Fantasy – A harc szelleme** (mb. am.)* h4, 6, 7–8-án éjjel h12 is, 8–9-én de. 11 is. **Yamakasi** (mb. fr.)* f2, f9, 7–8-án éjjel f11 is. **Dr. Dolittle 2.** (mb. am.) f2, h4, 6, n9, 7–8-án éjjel h11 is, 8–9-én de. n12 is. **Pearl Harbor – Égi háború** (am.)* h2, f6, 9, 8–9-én de. n11 is. **Shrek** (mb. am. animációs) h1, h3, 8–9-én de. h11 is.

CINEMA CITY CSEPEL PLAZA (XXI., Rákóczi F. út 154–170. Tel.: 425-8111) JURASSIC PARK III. (mb. am.)* 2, 4, 6, 8, éjjel 10, 8–9-én de. 12 is. **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* 2, 4, 6, 8, éjjel 10, 8–9-én de. 12 is. **Dr. Dolittle 2.** (mb. am.)* n3, n5, n7, n9, éjjel n11, 8–9-én n1 is. **Pearl Harbor – Égi háború** (am.)* 6-án és 10–12-ig f2, h5, 8, 7–9-ig f3, f6, f9, 8–9-én de. 11 is. **Eszeveszett birodalom** (mb. am. rajzfilm) h2, 8–9-én de. h12 is. **A pók hálójában** (am.)** h4, 6, n9, éjjel f11. **Lara Croft: Tomb Raider** (mb. am.)* f2, h4, 8–9-én de. n12 is. **Evolúció** (mb. am.)* 6, 8, éjjel 10. **Shrek** (mb. am. animációs) f2, h4, 8–9-én de. n12 is. **Yamakasi** (mb. fr.)* f7, f9, éjjel f11.

CINEMA CITY ÚJ UDVAR (III., Bécsi út 38–44. Tel.: 437-8383) **Simpatico** (am.)** 4, 6, 8, éjjel 10. **Shrek** (mb. am. animációs) f4, h6. **Lara Croft: Tomb Raider** (mb. am.)* 8, éjjel n11. **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* 4, 6, 8, éjjel 10, 7–9-ig 2 is. **Amerikai pite** (mb. am.)** 4, 6, 8, éjjel 10. **Szeress, ha tudsz!** (am.)* 3, f6, 8, éjjel f11. **Malena** (olasz)*** 4, 6, 8. **Egy nehéz nap éjszakája** (ff. angol)* éjjel 10.

CORVIN BUDAPEST FILMPALOTA [VIII., Corvin köz 1. Tel.: 459-5050 (személyes), 459-5055 (automata), 06-30-350-1000 (SMS)] JURASSIC PARK III. (mb. am.)* 10, 11, 12, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, éjjel 10, 11. **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* f11, f1, f3, f5, f7, f9, éjjel f11. **Betépve** (am.)** f1, h3, n6, h8, éjjel n11. **Pearl Harbor – Égi háború** (am.)* 10, n6, f9. **Dr. Dolittle 2.** (mb. am.) f11, n2, n4. **Final Fantasy – A harc szelleme** (mb. am.)* h2, h6, h10. **Shrek** (mb. am. animációs) n11, 12. **Yamakasi** (mb. fr.)* h4. **Pizzás** (magyar)* h8.

HOLLYWOOD MULTIPLEX DUNA PLAZA [XIII., Váci út 178. Tel.: 453-4300 (személyes), 06-20-453-4300 (SMS)] JURASSIC PARK III. (mb. am.)* 10, h11, h12, h1, h2, h3, h4, h5, h6, h7, h8, h9, h10, éjjel h11, 7–8-án éjjel f12 is. **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* 10, 12, 2, 4, 6, 8, éjjel 10, 7–8-án éjjel h12 is. **Dr. Dolittle 2.** (mb. am.) 11, 1, 3, 5, 7, 6–11-ig este 9 is, 7–8-án éjjel 11 is. „TÖK ÁLLAT" MEGLEPETÉSMOZI Rob Schneiderrel – premier előtt 12-én este h9. **Shrek** (mb. am. animációs) n11, n1, n3. JURASSIC PARK III. (English version, eredeti nyelven, magyar felirattal)* n5, n7, n9, éjjel n11, 7–8-án éjjel 12 is. **Pearl Harbor – Égi háború** (am.)* f11, 2, n6, f9, 7–8-án éjjel h12 is. **Evolúció** (mb. am.)* n12, n2, n4. **Bridget Jones's Diary** (English version, eredeti nyelven, magyar felirattal)* n6, n8, n10, 7–8-án éjjel n12 is. **Vad kanok** (am.)*** 11, f4. **Betépve** (am.)** 1, f6, 8, éjjel f11. **Final Fantasy – A harc szelleme** (mb. am.)* f12, f2, f4, f6, 7–8-án éjjel f12 is. **Final Fantasy** (English version, eredeti nyelven, magyar felirattal)* este f8, f10. **A múmia visszatér** (mb. am.)* f3. **Yamakasi** (mb. fr.)* f11, f1, 5, 7, 6-án este 9 is, 7–8-án éjjel 11 is. BELPHÉGOR, A LOUVRE FANTOMJA (fr.)* Premier előtt! 7–12-ig este 9. **102 kiskutya** (mb. am.) de. f11, f1. **Lara Croft: Tomb Raider** (mb. am.)* f3, f5. **Pizzás** (magyar)* f7, f9. **Hannibal** (am.)*** éjjel f11.

HOLLYWOOD MULTIPLEX LURDY HÁZ [IX., Mester utca és Könyves Kálmán körút sarok. Tel.: 453-4300 (személyes), 06-20-453-4300 (SMS)] JURASSIC PARK III. (mb. am.)* n1, n3, n5, n7, n9, éjjel n11, 7–8-án éjjel n1 is, 8–9-én de. n11 is. **Dr. Dolittle 2.** (mb. am.) f2, f4, f6, f8, f10, 7–8-án éjjel f12 is, 8–9-én de. f12 is. **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* f1, h3, 5, n8, f10, 7–8-án éjjel h12 is, 8–9-én de. n11 is. **Betépve** (am.)** f3, n6, 8, éjjel h11, 8–9-én de. h12 is. **Pearl Harbor – Égi háború** (am.)* 3, f7, éjjel 10, 8–9-én de. f12 is. **Evolúció** (mb. am.)* 6-án, 10-én és 12-én 6, 8, éjjel 10, 8–11-ig 12, 2, 4, 9-én de. 10 is. **Final Fantasy – A harc szelleme** (mb. am.)* h1, 3, n6, f8, h10, 7–8-án éjjel 12 is, 8–9-én de. f11 is. **A múmia visszatér** (mb. am.)* 2. 8–9-én de. n12 is. **Yamakasi** (mb. fr.)* f5, f7, f9, éjjel f11. **Lara Croft: Tomb Raider** (mb. am.)* h1, h3, 8–9-én de. h11 is. **Pizzás** (magyar)* h5, 7, n10, 7–8-án éjjel f12 is. **Shrek** (mb. am. animációs) h2, h4, h6, h8, 8–9-én de. h12 is. **A leskelődő** (am.)*** este h10.

HOLLYWOOD MULTIPLEX ÓBUDA (III., Bécsi út 154. Tel.: 453-4300) JURASSIC PARK III. (mb. am.)* h1, h3, h5, h7, h9, éjjel h11, 8–9-én de. h11 is. **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* n2, f4, h6, 8, éjjel n11, 8–9-én de. 11 is. **Pearl Harbor – Égi háború** (am.)* h4, n8, éjjel f11, 8–9-én n1 is. **Lara Croft: Tomb Raider** (mb. am.)* h2, 4, 8–9-én de. h12 is. **Yamakasi** (mb. fr.)* 6, n9, éjjel n11. **Final Fantasy – A harc szelleme** (mb. am.)* f2, f4, f6, f8, f10, 7–8-án éjjel n12 is, 8–9-én de. f12 is. **Dr. Dolittle 2.** (mb. am.) 1, 3, 5, 7, 9, 7–8-án éjjel 11 is, 8–9-én de. 11 is. **Shrek** (mb. am. animációs) f3, f5, f7, 8–9-én de. f11, f1 is. **A pók hálójában** (am.)** este f9, f11.

KOSSUTH 4 MOZI (XIII., Váci út 14. Tel.: 349-3771) **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* f11, f1, f3, f5, f7, f9, éjjel f11 (3. h. prol.). **Betépve** (am.)** 11, n2, f4, h6, 8, éjjel n11 (2. h. prol.). **Lara Croft: Tomb Raider** (mb. am.)* n11, f1 (2. h. prol.). **Dupla vagy minden** (am.) h3 (6. h. prol.). **A mexikói** (am.)* h5. **Érzéki csalódás** (am.)** 7. **A leskelődő** (am.)*** este h9 (2. h. prol.). **Quasimodo 2000** (fr.)* éjjel f11. **Eszeveszett birodalom** (mb. am. rajzfilm) de. 10. **A múmia visszatér** (mb. am.)* de. 12. **Beépített szépség** (am.)* n3 (15. h. prol.). **What Woman Want** (Mi kell a nőnek?) (English version, eredeti nyelven, magyar felirattal)* n5. **A csábítás elmélete** (am.)* f7. **Hannibal** (am.)*** este n9. **Az ördögűző – Rendezői változat** (am.)*** éjjel f11 (8. h. prol.).

WESTEND STER CENTURY MEGAPLEX (VI., Váci út 1-3. Tel.: 238-7222) **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* f11, f1, h3, 5, n8, f10, 7–8-án éjjel h12 is. JURASSIC PARK III. (mb. am.)* n11, f12, n1, f2, n3, f4, n5, f6, n7, f8, f9, h10, éjjel h11, 7–8-án éjjel h12 is. **Betépve** (am.)** f12, 2, h5, n8, éjjel 10. **Pearl Harbor – Égi háború** (am.)* h12, f4, 7, éjjel f11. **Dr. Dolittle 2.** (mb. am.) 11, n2, f4, h6, 8, éjjel n11. **Yamakasi** (mb. fr.)* 6–11-ig n12, f2, h4, 6, n9, 12-én n12, f2, éjjel f11, 6-án és 9–11-ig éjjel f11 is. BELPHÉGOR, A LOUVRE FANTOMJA (fr.)* Premier előtt! 7–8-án éjjel f11. **Shrek** (mb. am. animációs) 11, 1, n4, h6, h8, h10. **Final Fantasy – A harc szelleme** (mb. am.)* 12, f3, 5, f8, éjjel 10. **Pizzás** (magyar)* h1, n4, 6, f9. **Hannibal** (am.)*** éjjel h11. **Evolúció** (mb. am.)* h2, f7, 9. **A pók hálójában** (am.)** n12, n5, 7–8-án éjjel f12 is. **A leskelődő** (am.)*** f3, 7, n10, 7–8-án éjjel n12 is. **Vad kanok** (am.)*** 12, h5. **A csábítás elmélete** (am.)* 2, f5, 9, 7–8-án éjjel n12 is. **Lara Croft: Tomb Raider** (mb. am.)* h12, h7.

ARTMOZI-HÁLÓZAT

BEM (II., Margit krt. 5/B. Tel.: 316-8708) **Simon mágus** (magyar) 6-án 4. **Szürke Bagoly** (angol) 6-án 6. **Mátrix** (am.)** 6-án 8. **Jeanne D'Arc – Az orléans-i szűz** (am.)* 7-én 4. **Az élet csodái** (fr.–német–vietnami)** 7-én f7. **Cigányok ideje** (jugoszláv)* 7-én f9. **Mátyás, az igazságos** (magyar rajzfilm) 8-án 2. **Anna és a király** (am.) 8-án f4. **A szibériai borbély** (orosz–angol–fr.)* 8-án 6. **Szellemkutya** (am.)*** 8-án 9. **Vuk** (magyar rajzfilm) 9-én 3. **Kirikou és a boszorkány** (mb. fr. rajzfilm) 9-én f5. **Az élet szép** (olasz)* 9-én 6. **Az évszázad gyermekei** (fr.)*** 9-én 8. **A Kelet az Kelet** (angol)* 10-én 4. **Táncos a sötétben** (dán–svéd–fr.)** 10-én h6. **Macska-jaj** (E. Kusturica)* 10-én 8. **Patch Adams** (am.) 11-én 4. **28 nap** (am.)* 11-én 6. **Gladiátor** (am.)** 11-én 8. **Csodás álmok jönnek** (am.) 12-én 4. **Szeress, ha tudsz!** (am.)* 12-én 6. **A lápvidék gyermekei** (fr.)* 12-én 8.

CIRKO-GEJZÍR (V., Balassi B. u. 15–17. Tel.: 269-0904) **Kárhozat** (ff. magyar, Tarr B.) 6-án 5. **Szellemkutya** (am.)*** 7-én 5. **Tangó** (sp., C. Saura)* 8-án 5. **Agyő, édes otthon!** (fr.)* 9-én 5. **Etűdök gépzongorára** (Ny. Mihalkov) 10-én 5. **Lány a hídon** (ff. fr.)* 11-én 5. **Az ezredes úmak nincs, aki írjon** (mexikói–sp.–fr., A. Ripstein) 12-én 5. **Lábad között** (spanyol, M. G. Pereira)*** 7, 9. **Vérvörös** (A. Ripstein)** 6-án 5. **Gadjo Dilo** (T. Gatlif)* 7-én 5. **Tükör** (A. Tarkovszkij) 8-án 5. **Jónás és Lilla** (fr.)* 9-én 5. **Gabbeh** (iráni) 10-én 5. **A folyó** (tajvani)** 11-én 5. **A cseresznye íze** (iráni)* 12-én 5. **Az ősz meséje** (fr., E. Rohmer)* 6-án 7. **Törökfürdő** (olasz, F. Özpetek)** 7–9-ig 7. **Oblomov néhány napja** (Ny. Mihalkov) 10-én f7. **Eleven hús** (sp., P. Almodóvar)** 11-én 7. **Tűzvirágok** (japán)** 12-én 7. **Straight story** (am., D. Lynch)* 6-án 9. **Hálószobák és előszobák** (angol, R. Troche)**, kísérőfilm: **Öltöző** (Szűcs N.–Sándor D.) 7–9-ig 9. **Születésnap** (dán, T. Vinterberg)* 10-én 9. **Édes2kettes** (hongkongi)** 11-én 9. **Kikujiro nyara** (japán)* 12-én 9.

EURÓPA (VII., Rákóczi út 82. Tel.: 322-5419) **Sacra Corona** (magyar) (10 éven aluliak csak szülői kísérettel látogathatják) 6–9-ig és 12-én 3. **Vakvagányok** (Tímár P.)* 7-én és 9-én h7, 10-én 3. **Hibátlanok** (am.)*** 11-én 3. **Vorosilov mesterlövésze** (orosz)** 7-én n4, 12-én 3. **Billy Elliot** (angol)* 6–11-ig 5. **Amerikai szépség** (am.)** 10-én h7, 12-én h5. **Csokoládé** (am.) 6–7-én h7, 9–11-ig h9. **Simpatico** (am.)** 8-án h7, 10–11-én f7. **8 és 1/2 nő** (P. Greenaway)*** 6-án h9, 11-én h7. **Ellenség a kapuknál** (am.)* 12-én h7. **Sade márki játékai – Quills** (am.)*** 6–7-én és 9-én h9. **Számkivetett** (am.)* 8-án és 12-én f9. **A mexikói** (am.)* 12-én 9. **Lottózsonglőrök** (ír)* 6-án n4, 10-én 3. **Lara Croft: Tomb Raider** (mb. am.)* 8–9-én 3, 12-én h7 (300 Ft-os helyár!). **Ideglelés – The Blair Witch Project** (am.)** 6–7-én 5, 11-én 3. **Farkasok szövetsége** (fr.)** 8–9-én f5, 10–11-én f9. **Idióták** (dán)*** 6-án h7, 10–11-én f5. **Erin Brockovich, zűrös természet** (am.)* 12-én h5. **A síró ember** (angol–fr.)* 8–9-én h7. **Mi kell a nőnek?** (mb. am.)* 7–8-án h9.

HUNNIA (VII., Erzsébet krt. 26. Tel.: 322-3471) **New Rose Hotel** (am.)** 6-án h4. **Blöff** (angol)***, kísérőfilm: **A mesterlövész** 7-én 4. **102 kiskutya** (mb. am.) 8-án 4. **Babe 2. – Kismalac a nagyvárosban** (mb. am.) 9-én n4. **Pop, csajok satöbbi** (am.)** 8-án 6, 10-én 4. **A gyűlölet** (fr.)** 11-én f5. **Egy kapcsolat vége** (am.)* 12-én n5. **Lolita** (am.)*** 6-án f6. **Mindent anyámról** (sp.)*** 7-én 6. **A napfény íze** (mb. magyar–német–kanadai–osztrák, Szabó I.)* 9-én 5. **Csokoládé** (am.) 6–9-ig 8, 10-én 6, 11–12-én n7. **15 perc hímév** (am.)*** 7-én éjjel 10, 10-én 8. **Érzéki csalódás** (am.)** 6-án éjjel 10, 11-én n9. **Taxi 2.** (mb. fr.)* 9-én éjjel 10, 12-én n9. **Harcosok klubja** (am.)*** 8-án éjjel 10, 12-én este h10. **Bíbor folyók** (fr.)*** 10–11-én éjjel 10.

MŰVÉSZ (VI., Teréz krt. 30. Tel.: 332-6726) **Betépve** (am.)** f5, h7, 9. PAD A PARKBAN (spanyol, A. Vila)* 6, h8, f10, 9-én n5 is. **Citromfej** (magyar, Bodó V.)* 8-án 5. **Csodálatos mandarin** (magyar, Mészáros M.)* 7-én n6. **Liam** (angol, S. Frears)* f5, 8. **Éjjel-nappal fiatalok** (angol)* n7, h10. **Fűbenjáró bűn** (angol, N. Cole)* h6, 7–9-ig és 11–12-én f8 is. **Rekviem egy álomért** (am.)** 10-én f8. **Tabu** (fr.–japán–angol, N. Oshima)*** 6-án f8. **A Millió Dolláros Hotel** (W. Wenders)** 7-én este n10. **Blöff** (G. Ritchie)** 6-án este n10. **A Kelet az Kelet** (angol)* 8-án este n10. **Memento** (am.)*** 9-én este n10. **A világ második legjobb gitárosa** (am., W. Allen)* 10-én este n10. **I love Budapest** (Incze Á.)* 11-én este n10. **Szerelemre hangolva** (hongkongi, V. Kar-vaj)* 12-én este n10. **A Ravasz, az Agy és két füstölgő puskacső** (am.)** 7-én h4. **Lost Highway – Útvesztőben** (am., D. Lynch)** 8-án h4. **A nő kétszer** (angol–am.)* 9-én h4. **Wonder Boys – Pokoli hétvége** (am.)* 6-án 5. **Umca-umca Macska-zaj** (E. Kusturica)* 6-án 7, 7-én n9, 9-én f8. **Gyorsbüfék, gyors nők** (am., A. Kollek)** 6-án 9, 8-án f5, 9-én este n10. **Táncos a sötétben** (L. von Trier)** 7-én f5. **Feri és az édes élet** (magyar, Czabán Gy.)* 7-én h7. **A nagy Lebowski** (J. Coen) 7-én éjjel 10. **Werckmeister harmóniák** (Tarr B.)* 8-án n7. **Ízlés dolga** (fr., A. Jaoui)* 8-án h9. **Jadviga párnája** (Deák K.)*** 9-én 5. **Macska-jaj** (E. Kusturica)* 10-én h5. **A harcos és a hercegnő** (német, T. Tykwer)** 10-én 7. **A boldogságtól ordítani** (am., T. Solondz)** 10-én este f10. **Malena** (olasz)*** 11-én f5. **Buena Vista Social Club** (W. Wenders) 11-én f7. **Cigányok ideje** (E. Kusturica)* 11-én f9. **Hullámtörés** (L. von Trier)** 12-én 7. **Cuki hagyatéka** (R. Altman)** 12-én este f10. **A sziget foglya** (fr.)* 12-én 5.

ÖRÖKMOZGÓ (VII., Erzsébet krt. 39. Tel.: 342-2167) **Megtört a jég** (dán, E. Balling) 6-án f5. **Éjjeli zene** (magyar, Bán F.) 6-án f7. **Berlin felett az ég** (német–fr., W. Wenders) 6-án 8. **A hóhér halála** (am., F. Lang) 7-én f5. INDIAI FILMFESZTIVÁL: **Már másé a szívem I–II.** (indiai, S. L. Bhansali) 7-én 7; **Ramayana I–II.** (indiai, B. Mistry) 8-án 6; **Vonat Pakisztánba** (indiai–angol, P. Rooks) 9-én f9; **Sardar Patel I–II.** (indiai, K. Mehta) 10-én 7; **1897. június 22.** (indiai, N. Pateardhan) 11-én f7; **Gandhi I–II.** (angol, R. Attenborough) 12-én f7. **Nibelungok I.** (német, F. Lang) 8-án f5. **Tündérdomb** (Szőke A.) 8-án 9. **Nibelungok II.** (német, F. Lang) 9-én f5. **Oldás és kötés** (Jancsó M.) 9-én f7. **Hódító Pelle** (dán–svéd, B. August) 10-én f5. **Téboly** (am., F. Lang) 11-én f5. **Technika és rítus** (Jancsó M.) 11-én f9. **Táncol a kongresszus** (német, E. Charell) 12-én f5.

PUSKIN [V., Kossuth L. u. 18. Tel.: 429-6080 (személyes), 429-6091 /92 (automata a zárójelben lévő kód alapján), 06-30-350-1200 (SMS)] **Bridget Jones naplója** (mb. angol–am.)* 12, 2, 4, 6, 8, h10 (83346). PAD A PARKBAN (spanyol, A. Vila)* h12, n2, n7, h8, f10 (87566). **Éjjel-nappal fiatalok** (angol)* h2, h6, n10 (81344). **Liam** (angol, S. Frears)* f12, h3, f8 (83340). **A síró ember** (angol–fr.)* f5 (83345). **Csokoládé** (am.) f4 (90865). Café Cinema: Baliga Kornél Europa Nostra- és Ferenczy Noémi-díjas építőművész látványterveinek kiállítása.

SZINDBÁD (XIII., Szent István krt. 16. Tel.: 349-2773) **Farkasok szövetsége** (fr.)** 6-án f5. **Jadviga párnája** (Deák K.)*** 7-én h5. **Tea Mussolinivel** (olasz)* 8-án 5. **Szomorú vasámap** (magyar–német)* 9-én 5. **I love Budapest** (Incze Á.)* 10-én f6. **A mexikói** (am.)* 11-én 5. **A síró ember** (angol–fr.)* 12-én n6. **Fűbenjáró bűn** (angol, N. Cole)* 7, h9. **Sacra Corona** (magyar) (10 éven aluliak csak szülői kísérettel látogathatják) 6–8-ig f5. **Billy Elliot** (angol)* 9–10-én f5, 11–12-én f9. **Umca-umca Macskazaj** (E. Kusturica)* 11-én 5. **Feri és az édes élet** (Czabán Gy. with English subtitles)* (videó) 12-én 5. **Csokoládé** (am.) f7. **Addig jár a korsó a kútra...** (fr.)* 6–10-ig f9.

TABÁN (I., Krisztina krt. 87–89. Tel.: 356-8162) **Sacra Corona** (magyar) (10 éven aluliak csak szülői kísérettel látogathatják) 6-án n6. **Esterházy vacsora** (magyar) + **Tandori** (magyar) 6-án f8. **Egy nehéz nap éjszakája** (ff. angol) 6-án h9, 7-én h7. **Az idő urai** (magyar–fr. rajzfilm) 7-én n6. **Mátrix** (am.)** 7-én n9. **Hőfehér** (magyar rajzfilm) 8-án n4. **Budapest-retró** (magyar) 8-án h5. **Sade márki játékai – Quills** (am.)*** 8-án n7. **Az ördögűző – Rendezői változat** (am.)*** 8-án n9. **Hugó, a víziló** (magyar–fr. rajzfilm) 9-én f4. **Tündér Lala** (magyar) 9-én 5. **A kilencedik kapu** (R. Polanski)** 9-én f7. **Bíbor folyók** (fr.)*** 9-én h9, 12-én f9. **Kés a vízben** (lengyel)** 10-én 5. Nyikita Mihalkov filmjei: **Öt este** 10-én h7; **A szerelem rabja** 10-én f9; **A szibériai borbély** 11-én h6. **No, megállj csak!** (mb. szovjet mesefilm) 11-én n5. **Umca-umca Macska-zaj** (E. Kusturica)* 11-én 9. **Lolka és Bolka a Föld körül** (mb. lengyel rajzfilm) 12-én 5. **Pendragon legenda** (magyar) 12-én h7.

TOLDI (V., Bajcsy-Zsilinszky út 36–38. Tel.: 472-0397) **Nagyterem: Elizabeth** (angol)* 6-án f5. **Holdfényszelence** (am.)* 6-án 7. **Trainspotting** (angol)** 6-án 9. **Egérút** (magyar rajzfilm) 7-én f5. **Hullámtörés** (dán)*** 7-én n7. **Nyomás!** (am.)** 7-én 9. **A riksás fiú** (vietnami–fr.)** 8-án f5. **A velencei kurtizán** (am.)** 8-án h7. **Dobermann** (fr.)*** 8-án 9. **Csodabogyó** (magyar mesefilm-összeállítás) 9-én 3. **Szerelmes Shakespeare** (am.)* 9-én f5. **Félelem és reszketés Las Vegasban** (am.)*** 9-én 7. **Taxi** (mb. fr.) 9-én 9. **Asterix és Obelix** (mb. fr.) 10-én 5. **Központi pályaudvar** (brazil)* 10-én 7. **Az Álmosvölgy legendája** (am.)** 10-én 9. **Sekély sírhant** (angol)** 11-én 5. **Cukorkékség** (magyar) 11-én 7. **A part** (am.)** 11-én 9. **Egy bogár élete** (mb. am. animációs) 12-én f5. **A boldogságtól ordítani** (am.)** 12-én n7. **Comic strip – Képtelen képregény** (am.)** 12-én 9. **Gémes-terem: Umca-umca Macska-zaj** (E. Kusturica)* h5. **A Ravasz, az Agy és két füstölgő puskacső** (am.)** 6-án f7. **A Millió Dolláros Hotel** (W. Wenders)** 7-én f7. **Blöff** (angol)** 8–9-én f7. **A vágy forradalma** (fr.)*** 10-én f7. **Felícia utazása** (angol–kanadai)** 11-én f7. **Sue** (am.)** 12-én f7. **Titus** (am.)** 6–7-én f9. **Rekviem egy álomért** (am.)*** 8–9-én f9. **A meztelen Maya** (sp.–fr.–olasz)** 10-én és 12-én h9. **Exotica** (kanadai)** 11-én f9.

VÖRÖSMARTY (VIII., Üllői út 4. Tel.: 317-4542) **Dr. Dolittle 2.** (English version, eredeti nyelven, magyar felirattal) 3, 5. **Tigris és Sárkány** (kínai–tajvani–amerikai)* 7. **Bíbor folyók** (fr.)*** 9. **Gladiátor** (am.)** 8-án f1. **A múmia visszatér** (mb. am.)* 9-én 1.

FILMEK TOPLISTÁJA

Női könnyek, komputerérzelmek

Medea nagymonológja a víztoronyban

Az ötvenöt méter magas margitszigeti építményt száz forintért el akarták adni, de időben műemlékké nyilvánították

A margitszigeti víztornyot a kor egyik legnevesebb építésze, a vasbetonépítés hazai meghonosítója, Zielinski Szilárd tervezte 1909-ben. Építésztervezője Ray Dezső, számítója és részlettervezője Jemnitz Zsigmond volt. A versenytárgyalást 1910-ben tartották meg. A toronyban elhelyezett márványtábla tanúsága szerint az építkezés 1911-ben Beck Alajos főmérnök vezetése mellett zajlott, „a Magyar Vasbeton építő cég Kemény és Tsa vállalatában Grubics Henrik pallérral és magyar munkásaival". A létesítményt 1912-ben adták át.

A fővárosi víztornyok építése a XIX–XX. század fordulóján kezdődött, azután, hogy az Országház helyén, az akkor Flottillenplatznak nevezett téren megépült az első budapesti vízműtelep. A korabeli mérnökök Kőbányán találták meg azt a pontot, amely elég magasnak tűnt ahhoz, hogy onnan küldjék be a vizet a városba. Kőbányán építették meg tehát a székesfőváros első – máig működő – víztároló medencéit, majd egyik első víztornyát is. Ma már csak kilenc közüzemi – tehát a köznek szolgáltató – víztornyot tart számon a Fővárosi Vízművek Rt. Budapest-szerte, s ebből is csak négy működik.

Pedig több volt: a főváros első víztornya, az 1880-ban átadott Stefánia úti az 1950-es években tűnt el (a Népstadion építése miatt), a XX. század első évtizedében emelt kőbányai, Ihász utcai pedig 1968-ban; ezt a vízművek robbanttatta fel. A még működő víztornyok között van Zielinski másik fennmaradt műve, az ugyancsak lenyűgöző svábhegyi torony is, amely 1913 óta működik, és harminc méter magas. A máig nélkülözhetetlen víztornyokhoz sorolják: ez adja a magasabb budai hegyeken lakók ivóvizét. Nem működik, de a közelmúlt óta ismét használják a Blaha Lujza téren állott Nemzeti Színház már-már elfelejtett, historizáló víztornyát. Egy cégé, amely reprezentatív összejöveteleket tart benne.

Az ötvenöt méter magas margitszigeti építmény ugyancsak régóta nem ad vizet. A torony a második világháború alatt erősen megsérült, felújítása csak időlegesen jelenthetett megoldást, később a kapacitása is kevésnek bizonyult. Végül 1960-ban került használaton kívül. A következő évtizedekben állapota erősen leromlott. Egy húsz évvel ezelőtti jelentésből kiderül, hogy a betonfedél több helyütt levált, a betonacélok kilátszanak és korrodálták. Az anyagból megtudható az is, hogy felvetődött az ötlet: a tornyot alkalmassá kellene tenni arra, hogy hetvenfokos termálvizet tároljanak benne, ezt azonban a szakértők nem tartották kivihetőnek.

Legutóbb 1983-ban újították fel a margitszigeti víztornyot. Jó néhány éve el akarták adni százforintos jelképes árért. Az érdeklődők terveiből azonban nem lett semmi, mert az építményt a főváros gyorsan műemlékké nyilvánította.

B. T

Zielinski Szilárd mérnök, műegyetemi tanár Mátészalkán született 1860. május 1-jén. A budapesti József Műegyetemen 1884-ben szerezte meg mérnöki oklevelét. Állami ösztöndíjjal Németország, Anglia és Franciaország vasútjait, hídjait és egyéb nevezetes alkotásait tanulmányozta, Párizsban az Eiffel cég szerkesztési irodájában dolgozott. Itthon hídtervezéssel, vasúti nyomjelzésekkel foglalkozott, 1889-ben önálló mérnöki irodát nyitott. A Műegyetemen 1897-ben magántanárrá habilitálták, 1901-ben – hazánkban elsőként – megszerezte a műszaki doktori címet. Párizsban megismerkedett François Hennebique vasbeton-építési technológiájával, ezzel itthon – elsőként – hidakat, víztornyokat, silókat alkotott. Nevéhez fűződik a kőbányai, a szegedi és a margitszigeti víztoronynak, a Ganz Vagon- és Gépgyár szerelőcsarnokának, a Városligeti-tó feletti vashídnak a tervezése. Zielinski első elnöke volt az 1897-ben alakult Magánmérnökök Országos Szövetségének, 1920-ban elnökévé választotta a Magyar Mérnök- és Építészegylet, 1921-ben a Közmunkák Tanácsának lett elnöke, 1922-ben pedig a Budapesti Mérnöki Kamara első elnökévé választották. 1924. április 24-én hunyt el Budapesten.

FOTÓ: DOMANICZKY TIVADAR

A margitszigeti víztorony alapja nyolcszögű, szimmetrikus. A nyolcszögben elhelyezett vasbeton pillérek alkotják a fő tartószerkezetet, a pillérek nagyobbrészt szabadon futnak. Az egész torony bordás vasbeton sík lapon áll. Magassága: 55 méter. A tartály magassága: 40 méter. A tárolómedence: 600 köbméteres vasbeton körhengertartály. A víztérfogat: 502 köbméter. A víztároló medence falvastagsága: 10 centiméter. Az oszlopok magassága: 13,5 méter.

A felső kupolaterem galambok lakta proszektúrához hasonlított

A margitszigeti víztorony aljában lévő harsány, ízléstelen, engedély nélkül kihelyezett reklámtáblák egy éttermet hirdetnek, kizárólag angol nyelven. Maga a toronybelső más világ. Nem túlzottan reklámozza magát, de a művészetkedvelők tudják jól, hogy sokoldalú fórum: 1999 óta ad helyet képzőművészeti és audiovizuális, valamint experimentális zenei rendezvényeknek. A Toronygalériát működtető Zöldág Alapítvány célja, hogy egyre szélesebb körben ismertesse meg a hazai kortárs művészek alkotásait. Minden évben május elsején különös fényfestményekkel nyitják a szezont, október végén zárnak, a holt időben pedig egyestés kiállításokat rendeznek – magyarázza *Bajka Péter,* az alapítvány vezetője.

– A szigeten minden drága – foglalja össze Bajka Péter. Az alapítvány különböző pályázati pénzekből próbálja fenntartani magát, megjegyzendő, a fővárosi önkormányzat tavasszal megítélt támogatását a mai napig nem kapták meg. De mindez nem vette el a kedvüket attól, hogy folytassák ezt az újszerű művészeti tevékenységet a Margitszigeten. Tavasszal rendbe hozták a felső kupolatermet, amely leginkább egy galambok lakta proszektúrához hasonlított. Jövőre pedig megnyitnák a legfelső, a közönség elől eddig elzárt teret, amelyben annak idején a vizet tárolták. Ez lenne a FEJ, ahol színházi cselekvéssorozatot szeretnének létrehozni. Az első darab Charpentier Medeé című operája, pontosabban Medea nagymonológja lenne *Galgóczy Judit* rendezésében. A darab különleges élményt nyújtana az arra fogékonyaknak, hangsúlyozva ezzel a valaha volt víztározó, e különleges „templomi" akusztikát kínáló tér adottságait. Sajnos a Zöldág Alapítvány mozgásterét leszűkíti, hogy az ingatlan sorsa – egyelőre – rendezetlen.

Ty. K.

ZIFFER SÁNDOR

Vadak előítéletek nélkül

Párizsban zajos sikert aratott a fauves-kiállítás

Az 1905-ös őszi Párizsi Képzőművészeti Szalon botránytól volt hangos. A közönség a polgári jó ízlés elleni támadásnak, a kritikusok barbár játéknak nevezték a VII-es teremben kiállító fiatal festők képeit. – Egy Donatello valahogy a vadállatok közé keveredett – gúnyolódott cikkében Louis Vauxcelles, a századforduló egyik neves műítésze, arra utalva, hogy miképpen kerülhettek Albert Marque klasszikus mellképei Henri Matisse, André Derain, Maurice de Vlaminck, Raoul Dufy és a többiek összesen harminckilenc festménye közé.

Vauxcelles akaratlanul is keresztapa lett: csúfolódása nyomán „vadaknak" – franciául *fauves-nak* – nevezték azt a stílust, amely mindössze három évig (1905–1908) a posztimpresszionizmus és a kubizmus között létezett, mégis alapvetően befolyásolta a XX. századi európai képzőművészetet.

Majd száz évvel a botrányos kiállítás után a „vadak" ismét hallattak magukról. Ezúttal azonban zajos sikerrel: a Párizsi Városi Modern Művészetek Múzeumába több százezer látogatót vonzott a hangzatos című – Fauve-izmus, avagy az európai modernség kirobbanásának tűzpróbája – kiállítás.

A fauve-izmust nehéz pontosan körülhatárolni, hiszen az elnevezés nem egy mozgalomból vagy koncepcióból, hanem egy félig vicces, félig sértő szóból fakad. – Mindenféle előítélettől mentes áttekintést akartunk adni erről a korszakról – hangoztatta Suzanne Pagé, a múzeum igazgatónője, aki háromfős csapatával több mint négy éven át járta Észak-Amerika és Európa nagy múzeumait, gyűjteményeit, hogy megfelelően előkészítsék a látványos párizsi bemutatót. Pagé asszony és munkatársai nagy neveket – a többi között Braque, Picasso, Kandinsky, Malevics, Van Dongen műveit – felvonultató válogatásába négy magyar festő is bekerült: Czóbel Béla, Ziffer Sándor, Nemes-Lampérth József és Perlrott-Csaba Vilmos képei a közép-európai válogatásban, a Budapestet, illetve Prágát bemutató teremben láthatóak.

A fauve-ok közé ugyan eredetileg csak az új utakat kereső, az impresszionizmussal elégedetlen Matisse-t és más francia festőket sorolták, az őszi szalonon született irányzat meglehetősen sok követőre talált Európában: az 1905-ben Drezdában alakult Die Brücke-csoport expresszionista tagjait éppen úgy inspirálta, mint Mondriant vagy a „vad" jelzőtől később szabadulni igyekvő Kandinskyt.

A francia fauve-ok egyébként üzletileg is jó időben érkeztek a századfordulón is virágzó műtárgypiacra: az impresszionista hullám kiürítette a készleteket, és a kereskedők új műveket kerestek. Ambroise Vollard, a kor egyik legjelentősebb párizsi galériatulajdonosa 1906-ban londoni sorozatot rendelt André Derain-től, akire tulajdonképpen nem kisebb feladat várt, mint, hogy éppen ott – a Temze partján – fossza meg trónjától Claude Monet-t, ahol az impresszionizmus nagy mestere talán legszebb képeit festette.

Párizs, 2000. február

Dési András

Nyugat 2000 II. 28.

MDK

Zielzer Antal, festöm.

a megvakult festömüvész felsegélyezésére müvésztagokból álló bizottság/Basch Gy.,Déry B.,Istók János, Katona N., Kézdi-Kovács L., Kató K.,Ligeti M., Róna J., Stetka Gy., Sándor A., és Zádor István/ elhatározta, h. felhivást intéz a magy müvészekhez ,adományozzanak egy kiállitás céljaira alkotásaikból s a befolyó jövedelemmel segitsék a szerencsétlenül járt müvészt.

Müvészek jótékony mozgalma.
Az Ujság. 1913. okt.26.

Ziffer Sándor

ZIFFER SÁNDOR: Pihenő modellek.

Műcsarnok 1913/14. téli kiáll.

Bruck Miksa: Merényi interieur.

Hát még az önarcképek hosszú sora! Kevesen festettek annyi önarcképet, s ezt nem öntetszelgésből tette. Legjobb, legtürelmesebb modellje volt önmagának — arcképet másról inkább kényszerből festett, s többnyire nem is a maga legjobb színvonalán —, saját vonásaiban mindég talált valami festőileg izgalmasan kifejezhetőt. A beszédes és művészileg nagyon értékes önarcképek hosszú során egész élete végigkísérhető.

Több éves távollét után 1918 augusztusában visszatért Nagybányára, a városba, amelyet annyira megszeretett, s amellyel már egybeforrt.

A háború után a budapesti főiskola nem küldött szervezett csoportokat Nagybányára tanulni, 1919-től viszont nagyobb csoportokat küldött a bukaresti, iași-i, majd később a kolozsvári iskola. Volt olyan nyár, hogy a növendékek száma 100—150 között mozgott. A már betegeskedő Thorma nem bírta ezt a megerőltető munkát, s a tanári teendők ellátására Ziffert, Krizsánt és Ferenczy Valért hívta meg. Ziffer tanítványa volt többek között Ciucurencu, Tasso Marchini, Mohi Sándor, Szolnay, Balázs Péter és mások.

Egy évi munka után azonban Ziffer lemondott.

A harmincas években bátran elvállalta a már Mikola vezetése alatt álló iskolából eltávolított haladó szellemű növendékek művészi oktatását Pittner Olivér, illetve Agricola és Katz műtermében.

A húszas években Ziffer művészete egy időre állandóbb jelleget kap. Az expressziót fokozza fel, s különös ellentétként, ezt valamilyen újklasszikus keretben. Kísérletei a figurális kompozíció terén nem adnak olyan jó eredményeket, mint a tájfestészetben. Talán ezért tért át fokozatosan erre a műfajra.

Számos képen a Zazar-partot festette a távolban feltűnő református templom vörössipkás tornyával, vagy az apró bányászházakkal szegélyezett libamezőt. A képek előterét a vízparton dúsan tenyésző s a víz színén visszatükröződő, összecsavarodott görbe fák uralják. Helyenként néhány mellékelem — bivalyos szekér, földet túró disznó, legelésző ló, libanyáj teszi valószerűbbé a látványt. A feladat mégsem a mindennapi valóság rögzítése. A görcsösen egybecsavarodó, egymást keresztező fák, a vékony törzsek kígyózó lendülete, a vastagok komor súlya — drámai légkört teremt. Váratlan, meglepő tájkivágások, ferde horizont-beállítások fokozzák a hatást.

Ellentétben az előbbi sík földön, vízparton festett tájakkal, gyakran festette a Morgó-hegyet is. 1923-ban festett képén (Nagybányai Múzeum) a tájat síkokra bontotta Ziffer és egymásra következő, színértékekben csaknem azonos tónusban fogta össze. A skála rendkívül gazdag: a tompabarnákra következő sötétvörösek mély ibolyaszínekbe olvadnak, s ezekbe bársonyos, fátyolos zöldek csendülnek. A rendkívül egységes mű úgy hat, mintha egyetlen nagy lendületben készült volna.

Ezután a tárgyi elemek fokozatosan felbomlanak. A tájat már-már alig érzékeljük, az álomszerű színfoltok kavargása pusztán érzelmi, indulati hatást vált ki. Ezzel Ziffer eljutott a tiszta expresszionizmus határáig.

Amikor azonban újra úgy érzi, hogy elszakad a természettől — szilárd szerkesztésre hajló tárgyias szemlélete, erőteljes valóságérzékének fékező nyugalma kiragadja az expresszionizmus izgatott sodrából, s éppen ellenkező irányba viszi. Ezután a térbeli tömegeket pontosan ér-

zékelteti, a formákat erőteljes fekete körvonallal ha[illegible]ja körül, és a vonalperspektíva újra elfoglalja helyét a [illegible]dimenziós látás keretében. A színek élesek és kontrasztosak, olyan [illegible]okozott orkesztrációval dolgozik, amilyent csak a nagy dirigensek képesek összetartani. És festményről lévén szó, csak a nagy koloristák és képépítők.

A harmincas évek elején az átmenet legjellemzőbb, s egyben Ziffer egyik kiváló alkotása, a Fürdőző bivalyok (Kolozsvári Múzeum). Szerkezetileg a táj szigorú rendben, egymásra következő ellentétes tónusú vízszintes sávokra oszlik: sötét, világos, sötét... a klasszicista tájszerkesztés szabályai szerint. Az előtérben lévő állatok monumentálisan hatnak, a távolabbiak kisebbedésben egymás fölé kerülnek, s függőleges irányú építményükkel ellensúlyozzák a táj vízszintes tagolását. A számukra szokatlannak tűnő színeket hosszan vitatták annak idején a bányai polgárok: sárga mezőben lila bivalyok. Holott Ziffer a színek törvényeit pontosan betartja, csak mindent felfokoz. A Zazar homokos partját éles sárgára veszi, a sárga pedig árnyékban — s a bivalyok fekete testén is — lila reflexeket ad, ez a komplementer színe. A bivalyok témája más festményeken is foglalkoztatta.

A negyvenes években a jelentős önarcképek egész sorát festette. Négy közülük életnagyságú, ezekből eddig hármat sikerült felkutatnom. Ebbe a korszakba sorolandó a Kolozsvári Múzeum kék tónusú félalakos önarcképe, a nagyvonalúan festett fejjel és kézzel, továbbá egy kicsi méretű, minden hatásos eszközt kerülő önvallomás, amelyik azóta külföldre került.

A háború után következett a malomárok-motívum, legalább harminc változatban, különböző látószögből és a legkülönbözőbb színskálában, az év minden szakában.

1957-ben, hetvenedik születésnapján kapta meg Ziffer Az RNK művészetének érdemes mestere címet, és legjobb műveiből e sorok írója rendezte meg gyűjteményes kiállítását.

Az ötvenes évek visszatérő témája házának kertje. A kemény formák feloldódnak, eltűnnek a kontúrok, s az előteret uraló sötét törzsű fák vagy kerítésdeszkák mögött napfényes, világító, vidám zöld színek csendülnek fel. A nyolcvan-egynéhány éves mester bebizonyítja, hogy kevesen képesek az izzó, perzselő, szétporló napfényt olyan elemi erővel visszaadni, mint éppen ő, kilencedik évtizedében.

Egész életműve monumentális erejű és hatású, élettől duzzadó, humanista alkotásokból áll. Egyetlen képét láttam, ami eltér ettől. Csendélet napraforgókkal. Kosztolányi röpke versét juttatta eszembe, nyoma sem volt „a tébolyító napsugár"-nak, semmi Van Gogh lángoló virágainak zöldes-sárga izzásából, hiányzott a Ziffer egész életművét jellemző erő, derűlátás. Tompa színű virágok, kókadt szirmaik ernyedten hullanak alá, mint szomorúfűz lombjai a temetőben. Az egyetlen borús hangulatú Ziffer-kép. Az utolsó mű. 1962. szeptember 5-én készült el. Másnap a mester elbúcsúzott családjától.

BORGHIDA ISTVÁN

világgal kapcsolatos eszméikről és érzelmeikről vallottak, a festészet sajátos eszközeivel. Művészi mondanivalójukat ennek megfelelően fogalmazták meg, ennek megfelelően módosították a természeti látványt is. Így került előtérbe újra a kompozíció fontossága, programfestészetüknek megfelelően, visszahatásként az impresszionizmus dekomponáltságára.

A változást nyilván nem Ziffer okozta. Czóbel Béla már négy éve minden nyarát Nagybányán, a teleket pedig Münchenben, később Párizsban töltötte, ahol főleg a szecesszió és a fauve-ok művészete hatott rá. 1905-től a fauve-okkal állított ki, akik bevették maguk közé, 1907-ben pedig már önálló kiállításon szerzett nevet magának Párizsban.

1906 tavaszán Ziffer Budapesten összetalálkozott Czóbellel, akit már régebbről ismert. Hosszas tanulás állt mögötte. A budapesti iparművészeti iskola díszítő-festő osztályán a dekoratív látást sajátította el. Münchenben kezdetben művészettörténésznek készült, mellékesen látogatta Raup, majd Ažbe festőiskoláját, s komoly elméleti tudásra tett szert, végül a Hollósy-iskolában négy évi munka nyomán, alaposan felkészült a festőművészetre. Czóbel ösztönzésére együtt mentek Nagybányára.

Czóbel a hivatalosan akkor még elrettentő példa képpen emlegetett Cézanne, Van Gogh, Gauguin, de főleg Matisse imádatát terjesztette lelkesen a bányaváros festőtelepén. Az ottaniak számára új, meglehetősen ismeretlen művészi eszmények voltak ezek.

Czóbel tanítása megosztotta a fiatalokat. A vezetők titokban próbálgatták a „neoimpresszionizmus" új lehetőségeit, s a szecesszió szinte valamennyinél kimutatható legalább időlegesen.

Ziffer hosszantartó harcot vívott önmagával. A díszítő-festő osztályon töltött öt év és robusztus egyénisége az új irányzat felé vitte; Hollósynál a természet alapos tanulmányozását, a finom ezüstösszürke tónusok kedvelését, a részletekbe menő pontos rajzot sajátította el. Döntenie kellett. Az egész nyár kísérletezéssel telt el, fokozatosan eltávolodott Hollósy tanításától, anélkül, hogy még valami újat hozott volna létre. Azért ment Párizsba, hogy a legújabb művészetet közvetlenül tanulmányozhassa.

Éppen az 1906-os Salon d'automne megnyitására érkezett, ahol a fauve-ok — Vlaminck, Matisse, Friesz, Braque, Derain, Dufy, Manguin s köztük Czóbel — külön termet kaptak. Ugyancsak ebben az évben állított ki Cézanne is 10 képet, s Ziffernek alkalma nyílt Van Gogh-képeket is tanulmányoznia.

Bezárkózott a Montparnasse-on bérelt műtermébe, s dolgozott megszállottan. „Eltűnő vadember" — mondták róla kollégái. Múzeumokat látogatott, esti krokira járt. Majd lakótársával, Körmendi-Frim Ervinnel félalakos kettős önarcképbe kezdtek. Később Ziffer összevész Frimmel, s a saját munkájáról levágja és megsemmisíti az őt ábrázoló részt. A megmaradt önarcképet 1906 decemberében beküldte az Artistes Indépendants kiállítására. Matisse tagja volt a tárlat rendezőbizottságának, megtetszett neki a kép, s ő maga választott számára megfelelő falat. A hír elterjedt és erősen emelte Ziffer tekintélyét a hazai művészek között. Lényegében ebben a művében összegezte mindazt, amivel a nyáron át kísérletezett. A képfelületet csaknem síkban tartotta, kék-zöld színek finom változataiban, amelyekből csak az arc s a szakáll vörös színei emelkednek ki karakteresen, rendkívül sugalló erővel. S jellemzően, az arc árnyékolása is vörös. A döntés ezzel megtörtént, csak tovább kellett mennie az új úton.

A következő év tavaszán visszatért Nagybányára, ahol a fiatalok között tovább folyt az erjedés.

A „neomodern mozgalom", amelynek Ziffer jelentős képviselője volt, döntő fontosságú, s hatása messze Nagybányán túl mutat. A szakadás nemcsak stiláris jellegű volt. Az új csoportot művészi és világnézeti különbségek választják el a telep alapítóitól. Ezért válnak ki egyes növendékek az iskolából; Iványi Grünwald tulajdonképpen valamilyen „neós" telepet akar létesíteni, csak nem futja az erejéből, s később visszaesik. 1907-ben létrejön a MIÉNK (Magyar naturalisták és impresszionisták köre), amely homogén környezetben igyekszik kiállításait megrendezni, s a belépés vagy a kiállítás meghívás alapján történik. Meghívást kap és kiállít többek között Ziffer is, és szerepel a budapesti Nemzeti Szalonban tartott három kiállítás közül kettőn, részt vesz továbbá Berényen kívül a későbbi Nyolcak csoportjának minden tagja. A MIÉNK összetétele mégsem egységes, különböző felfogású és színvonalú művészek állítanak ki, zömében nagybányaiak.

Ezekben az években, 1907 és 1910 között, Ziffer festészetén erősen érzik a szecesszió hatása, kemény fekete vagy színes körvonalak zárnak be nagy, egységes színsíkokat (Rózsa Simonné arcképe, Lelátás az István toronyból, Zongoránál). Más képein élénk, pointirozott, kavargó színfoltjaival a fauve-ok hatását mutatja (Régi nagybányai híd, Nagybányai ucarészlet). 1911-ben festi a kitűnően összegezett, enyhén stilizált Nagybányai részlet-et (most a Nagybányai Múzeumban), s ugyancsak a tízes évek elejére tehető egyik legerőteljesebb tájképe: Nagybányai táj címmel (a budapesti Nemzeti Múzeumban, Tájkép palánkkal).

1913-ban hat képet állít ki a budapesti Műcsarnokban, majd a következő évben a müncheni Secessionban szerepel ugyanazokkal. Ezt a korszakát Ziffer stilizált naturalizmusnak nevezte, s a kiállított művek közül, mint kiemelkedőt, a nagyobb méretű (123×141 cm) Pihenő modellek és a Cigánycsalád címűt említjük. 1915-ben felkérték a neves berlini Groebe-iskola átvételére. El is utazott, ám a háború kitörése megakadályozta. Nehéz anyagi körülmények között dolgozott az elhagyott Zinnowitz fürdőhelyen, majd Stettin, Pommern, Wolgast következik. Többek között Casper jónevű szalonjában rendez tárlatot, Kertben című képe pedig 1915-ben a San Franciscó-i világkiállításon szerepel.

A tízes évek második felében számos tájképet fest, melegsárga, aranybarna, vörös színakkordokban, oldott, hullámzó vonalvezetése Gauguin néhány bretagne-i, illetve Friesz fauvista műveit idézi. Egy adott ponton az absztrakció határáig jut el: csak szín és ritmus a kép tartalma. Itt azonban megtorpan. Visszatér a természethez, amelynek szeretetében élt, s amelytől csak annyira igyekezett eltávolodni, hogy értelmezhesse a maga módján. Szüksége volt erre az erős kapcsolatra, mint Antaeus, innen merítette erejét. Ám a természetet sohasem követte szolgaian, s akárhányszor festette meg ugyanazt a motívumot, mindannyiszor új látószögből, új vonalvezetéssel, új térképezésben, új színakkordokkal; úgy adta vissza, mintha akkor látta volna először. A legjobbak azok, amelyeket úgy festett, hogy maga a sokszorosan ismert és tanulmányozott tárgy már nem foglalkoztatta: csak az interpretáció. Minél idősebb lett, annál inkább tért vissza egy-egy motívumhoz: a libamezőt, a malomárkot, a Zazar partját, a régi pénzverdét, majd a háza kertjét számtalanszor alkotta újra, anélkül, hogy ismételte volna önmagát.

Már Desiderio és Antonio Rossellino fölfogása is finomabb, előkelőbb, mint a mester realizmusa, Verrocchio és Antonio Pollaiuolo pedig még jobban megérlelték a donatellói gyümölcsöket. Donatello különösen kései alkotásaiban nem fogalmazta meg kifogástalan érthetőséggel alakjainak mozdulatait, beállítását, ezzel szemben Verrocchio, aki pedig festő is volt, az emberi test felépítésének, mozgásának legvilágosabb formai értelmezésére törekedett. Erősen hangsúlyozza a csuklóknak, az izületeknek szerepét a mozdulatoknál és formai hangsúlyozásukat az idomok részletes, ritmikusan harmonikus mintázásával kapcsolja össze. Analitikus elemzéssel ábrázolja az emberi testet és vele együtt anyagszerűen, a redőzet játékának fokozott hangsúlyozásával mintázza az öltözéket is.

Pollaiuolót a mozgás, az erőkifejtés formai kifejezése is érdekli, nála és Bertoldónál már megtaláljuk a szobrászatnak pogány, l'art pour l'art értelmezését, mely a cinquecentóban az emberi aktnak önálló, saját szépségéért való előtérbe állításához vezetett. Régebben a théma határozta meg, idézte fel a művészi formát, most az utóbbi kerekedett felül.

A cinquecento eszményítése, nagyvonalúsága különösen két ok eredménye. Az egyik, a művészetfejlődési ok az analitikus ábrázolásnak nagy tökélye, melyet már nem tudtak továbbfejleszteni. Ilyen részletező, a valóságot teljesen kimerítő mintázás után a formák nagyvonalú összefoglalásának, szintézisének kellett elkövetkeznie. De az analitikus és a dekoratív játsziságában a közvetlen környezetből merítő ábrázolás a világias szellemmel is összefüggött, amely örömét lelte a természet gazdagságában. Minden egyformán tetszett neki és nem törekedett a lényeges kiemelésére. A század végén azonban mélyről jövő áramlatok bolygatták meg a világias szellemet. Ez volt a stílusátalakulás másik oka. A reformáció előszele robbant ki Savonarolának az erkölcsi lazaságot ostorozó, villámló szavú prédikációiban, melyeknek a művészetre való hatását Bode helyesen ismerte föl. De eltekintve attól, hogy ha a művészet saját belső feltételeinél fogva nem kívánta volna a szintézist, úgy Savonarola lángoló szavai sem járulhattak volna hozzá a változás előidézéséhez: a tragikus végű dominikánus barát epizódszerű szereplése csak egyik oldalról motiválja az átalakulást. Igaz ugyan, hogy Savonarolának szónoklatai, melyek a szent események világias ábrázolását korholták, a művészeket a valóságtól való elvonatkoztatásra, környezetükön való felülemelkedésre, bensőséges, hittel teli ábrázolásokra késztették, azonban a humanizmus erősödése még inkább az antik világ karjaiba hajtotta a quattrocento végének olasz művészeit. Savonarola a középkor szellemét képviselte a Mediciek Firenzéjével és a pápák Rómájával szemben és így nemcsak egyházi, politikai és szociális okok miatt kellett neki elbuknia, hanem azért is, mert az antik föltámadás még nem élte ki magát teljesen és még nem érkezett el a nagy magábaszállás ideje. Ezt majd csak a XVI. század második fele hozza művészi kifejezésével, a barokk stílussal együtt, amelynek korai és ezért pusztulásra ítélt előhírnöke volt Savonarola. Bár Giovanni della Robbia, Perugino, Leonardo és Fra Bartolomeo művészetének ideálisabb kialakulására, vallásosabb kifejezésére bizonyára befolyással volt szereplése, a humanizmus pogány szellemének beteljesülését azonban nem volt képes megakadályozni.

A dominikánus barát szintén az eszményi szép felé mutatott, mint az antik világra esküdő humanizmus, azonban egészen más szempontból. Savonarola a tartalom, a hit szempontjából hirdette az eszményítés szükségét, a humanizmus viszont a forma szempontjából. Az utóbbi győzött. Az antik idealizmus jegyében a formaproblémáknak, a szépségnek, a harmonikus komponálásnak olyan uralma következett el, amely szembeszállott Savonarolával és a művészet még nagyobb pogányságát eredményezte, mint aminő ellen a dominikánus forradalmár küzdött. Az erősebb humanista szellem fölszívta Savonarola külsőleg ugyanazt akaró művészi credóját és megteremtette

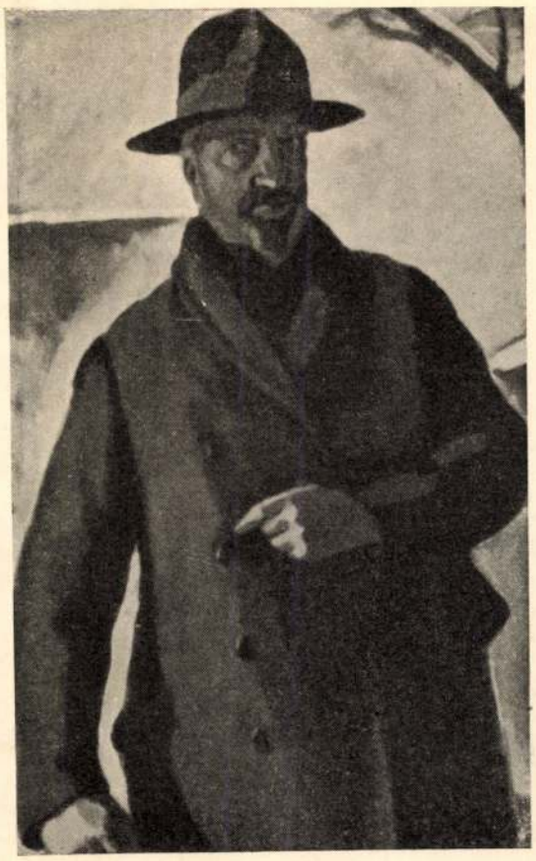

ZIFFER SÁNDOR: ÖNARCKÉP. Olajfestmény

a céljához érő renaissance l'art pour l'art fölfogását. De mint ahogyan a nap is csak egy pillanatig van pályája delelőjén, úgy a cinquecento is hamar barokká alakult át, hogy ismét megtelhessék vallásos tartalommal. Hiába, csak rövid ideig érvényesülhet a maga tisztaságában az olyan formaidealizmus, amely szembeszáll a középkornak Krisztusi lelket formáló szellemével és a pogány szépségeszmény diadalát hirdeti a keresztény tartalom fölött. A manierizmusban a kettő még küzdött egymással, az önálló formaproblémák háttérbe szorították a belülről jövő hangokat, de a barokkban ismét megtörténik a kiegyenlítődés forma és tartalom, antik szépség és keresztény bensőség között. Sőt ezt cselekedte ugyan félénkebben, viszont friss közvetlenséggel, a természet jegyében már a korai renaissance is.

A quattrocento végén az antik művészet formaeszményeinek minél tisztább megvalósítása volt a cél. A klasszikus emlékek olyan világos, a részletformákat oly tökéletesen összefoglaló és az esetlegességeken túlemelkedő, nagyvonalú ábrázolásról tettek nekik tanuságot, aminő valóban ideálja lehetett az analízisből kiemelkedni akaró olasz művészeknek. A közvetlen természetábrázolás szenzációin ekkor már túl voltak és elérkeztek oda, hogy az antik mesterek szellemiségével rokon lelki tartalommal és formai készséggel oldják meg a művészi problémákat. A régi klasszikus példákat most jobban megértették, mint a század elején. Bertoldo közelebb jutott az antik eszményhez, mint Nanni di Banco.

A plasztikának ez a törekvése a nagyvonalúbb, eszményibb, összefoglalóbb ábrázolás után egyformán érvényesült a quattrocento végén Firenzében és Sienában. Benedetto da Maiano, Matteo Civitali, Giovanni da Stefano és Cozzarelli késői műveikben ugyanazt akarták. Az antik emlékek nagyobb befolyása következtében most a márványfaragás is jobban előtérbe lép. A szobrok színezése, a különböző anyagok vegyítése a kompozíciókban viszont háttérbe szorul. Érdekes különben megfigyelni, hogy Sienában az egész quattrocento folyamán a szobrászatnak mennyivel fejlettebb a stílusa, mint a festészetnek. Vecchietta és Nerroccio meglepően eleven és szabad fölfogású szobrokat mintáztak akkor, midőn festészetük régieskedő volt és meglehetősen elmaradt a firenzei képírás mögött.

Művészi problémák megoldásában a quattrocentóban a szobrászat általában megelőzte a festészetet. Donatello eredményeit nemcsak a szobrászok, hanem a festők is felhasználták. Megelevenítés, új motívumok kitalálása, tömegkomponálás tekintetében egy művésznek sem volt hozzá hasonló jelentősége.

YBL ERVIN

RSE PÁL EMLÉKE

Merse Pál. A megpróbáltatás keserves korszaka őt sem kerülte el, de a jó sors hozzáfűzte életéhez, ragyogó codaképpen, az elismerés, a diadal esztendeit. Ezért oly vonzó és harmonikusan kiegyenlített Szinyei élete, mint egy tökéletes művészi kompozíció, mely felébreszti az emberi lelkekben rejtőző hitet, hogy „míg valaki boldog nem volt, addig meg nem halhat".

Szinyei mellett Madarász, Székely, Munkácsy mind a kiegyezés korának emberei, de amíg ezek lelkében maradt valami az előző idők szomorúságából, addig Szinyei volt az első, ki felismerte és hirdette azt a verőfényt, mely 1867 után derült a magyarra. Nemzete szellemi virágzásának leggazdagabb kora ihlette meg és ez a kor teljes őszinteséggel nyilatkozik művészetében, Nem kellett neki idegen pompa, sem a mult lélekemelő pillanatai; a már kialakított művészi szépet sem hívta segítségül. Néki elég volt egyedül a magyar valóság. A magyar nap töretlen fénye, a magyar égbolt tiszta kékje, ragyogó bárányfelhői, fenn a magasban egy csattogó pacsirta és lent a zöld pázsiton néhány szép, boldog ember. És ezzel el tudott mindent mondani. A jelent, a jelen

Ziffer Sándor

Ziffer Sándor: Heverő modellek.

Grönvösy 58. l.
4.

Juszkó Béla: Huszárzsákmány.

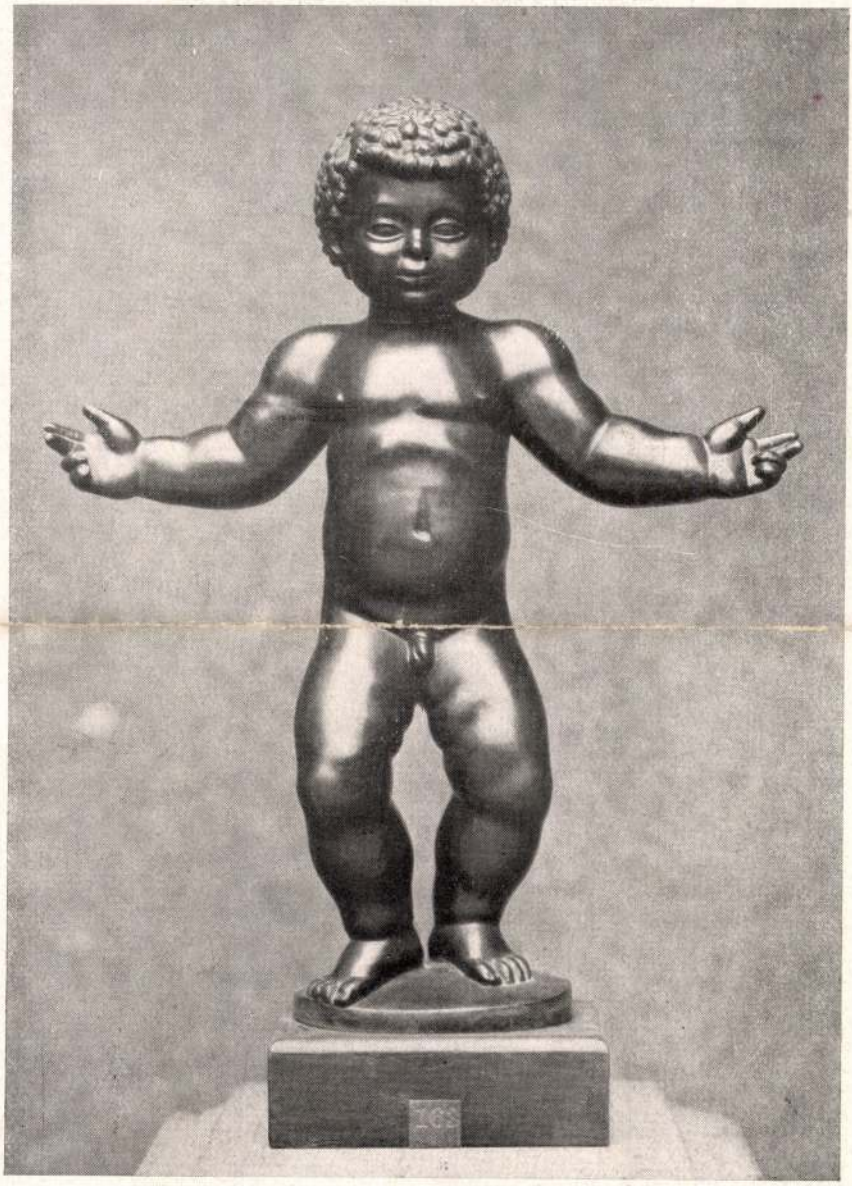

Varga Oszkár: Gyermek

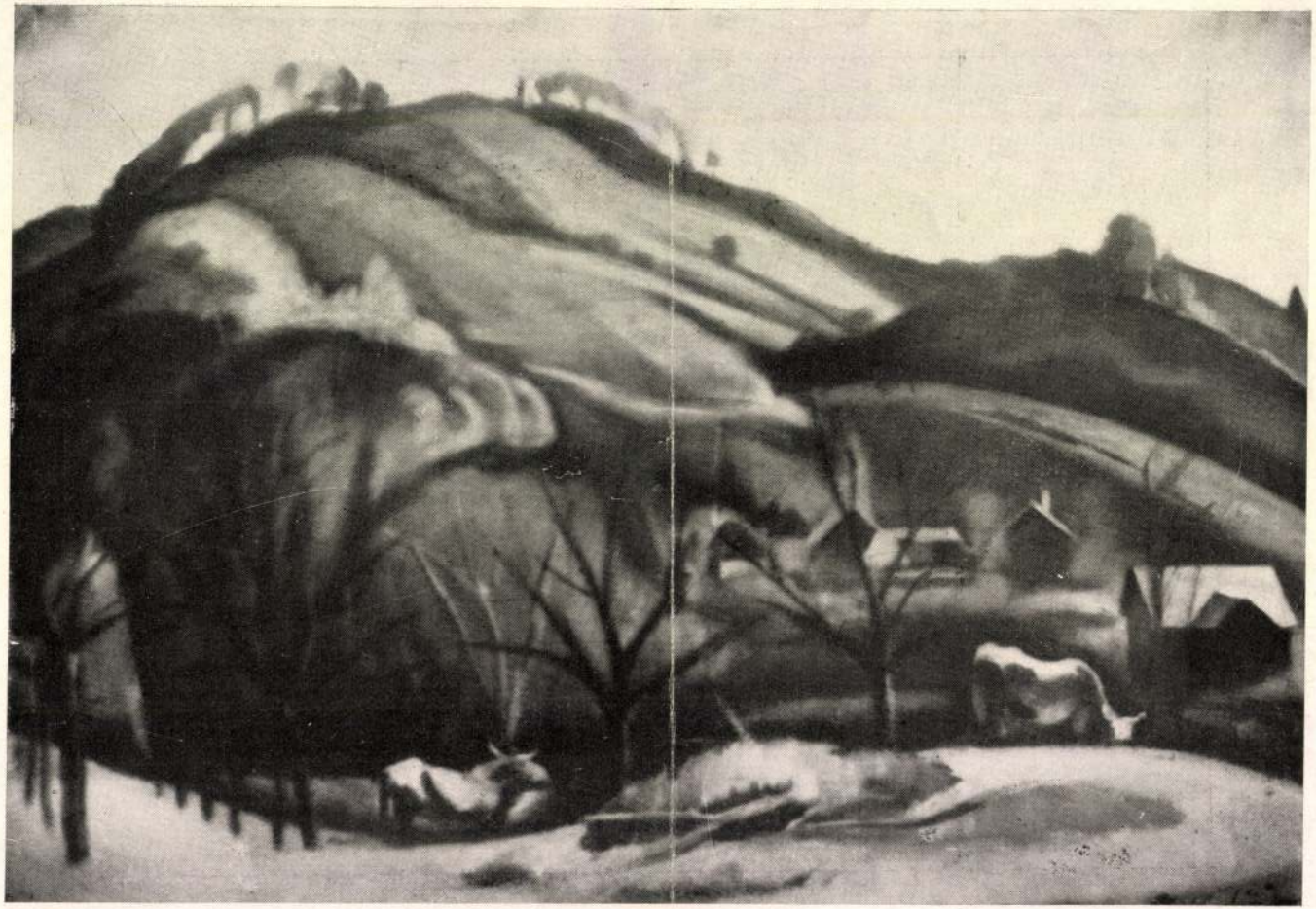

Ziffer Sándor: A *Királyhegy ősz végén*

Dr. Ártinger Imre tulajdona

Nemzeti Szalon
1925 jan.

ZIFFER Sándor, *Self-portrait, cat. no. 310*

After fruitful trips and confrontations with the artistic reality of Münich and Paris (1900–1906), Ziffer Sándor (1880–1962) was integrated with no hesitation in the Independents' Salon, Paris (1906, 1907, 1910 and 1911), in the exhibition of Baia Mare artists in Budapest (1912) and then in the annual synthesis of the "Secession" group in Münich (1914), a good pretext for a journalist to write: "The greatest colourist in the exhibition is Ziffer. Watching the objects painted with such profound tensions, we can realize how vigorous their colours are /.../ and how comprising the shapes are." When he came back to Baia Mare, to live there till the end of his life, Ziffer brought with him the experience of four years in Germany. The shape made of colour received force and texture. A fiery temperament, he often reached peaks of irritation and incandescence of dramatic interferences that would have been worthy of Karl Schmith-Rottluff (1884–1976). To obtain atmospheric vibration, he gives up the unity of chromatic surfaces, working in a frenzy of lines of an extreme mobility. Shining solar yellow sneaks through the trees, stealing the breathing of a green differentiated in intensity, making shadows turn from silver into brown or violet-ochre. The Museum of Cluj owns one of the most expressive individualizations of a suggestive series of *Self-portraits*, painted in 1944, presenting the painter in bold lines,in order to underline his character directly and mercilessly. The strong construction of masses, the physiognomy and the hands, are of an expressionistic concreteness. From the intense look in his eyes, which seems to penetrate and devour you, one can realize how inconfortable this honest spirit could be at times, with no indulgence for pseudo-artistic arrogance. (N.L.)

rtistic reality of Münich and Paris (1900–1906), Ziffer Sándor
the Independents' Salon, Paris (1906, 1907, 1910 and 1911),
(1912) and then in the annual synthesis of the "Secession"
nalist to write: "The greatest colourist in the exhibition is
rofound tensions, we can realize how vigorous their colours
en he came back to Baia Mare, to live there till the end of his
ur years in Germany. The shape made of colour received
reached peaks of irritation and incandescence of dramatic
rl Schmith-Rottluff (1884–1976). To obtain atmospheric
aces, working in a frenzy of lines of an extreme mobility.
aling the breathing of a green differentiated in intensity,
iolet-ochre. The Museum of Cluj owns one of the most
s of *Self-portraits*, painted in 1944, presenting the painter in
tly and mercilessly. The strong construction of masses,
sionistic concreteness. From the intense look in his eyes,
n realize how inconfortable this honest spirit could be at
gance. (N.L.)

renity and certitude were often destroyed by violent events
gy Albert (1902–1970) imposed to himself a symptomatic
efusing to take into consideration the free gesture or the
d the status of an ascet in the intimacy of his own studio,
, rational implication in his time's signals. Right from the
nder the sign of a strong infusion of rationality through

critics of the works produced during his fertile Italian trip
ical" component (Piero Scarpa) or the detachment
or a "higher intellectual signification" (Amadore Porcella).
ghout his creative life, proof of his constant major interest
ncertitudes. To make his appeal to solidarity against the
happens in the composition of a terrible expresivity on the
gesture of a strange character, decided to respond to all

ugh specific artistic means, associating the vigour of the
per for the subject in question, animated by stiffness,
ce or tender meditation. (N.L.)

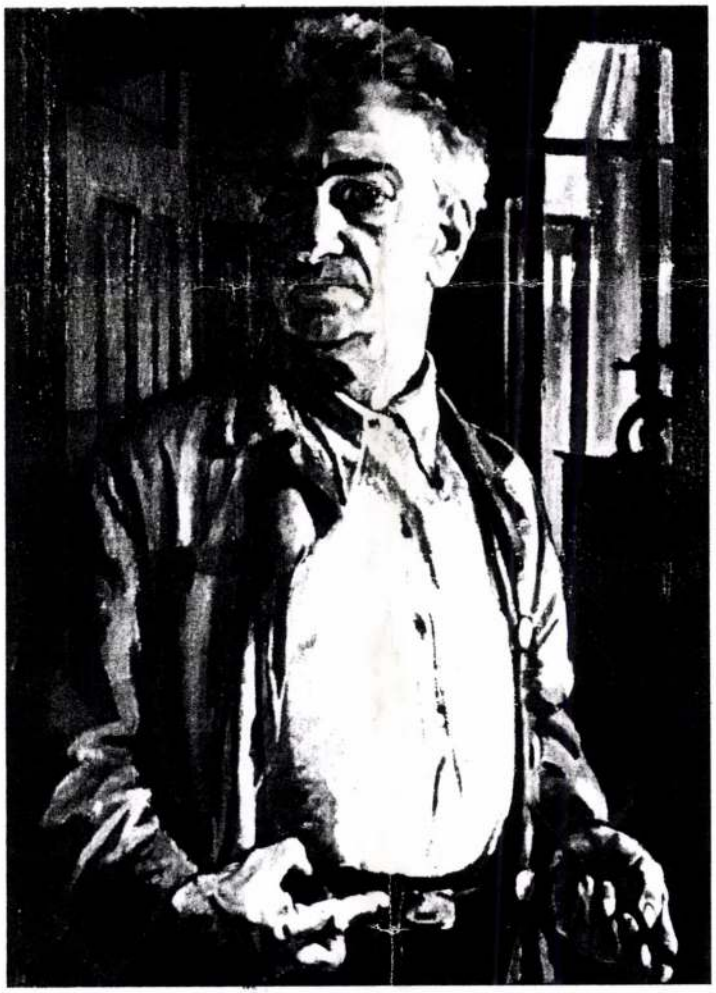

26.816

THE NATIONAL ART MUSEUM OF CLUJ
THE NATIONAL GALLERY

AUTHORS:
Introduction:
dr.Livia Drăgoi, researcher,
Manager of the National Art Museum – Cluj
Painting
Velica Boari (V.B.), curator
dr.Livia Drăgoi (L.D.), researcher
dr. Negoiță Lăptoiu (N.L.), researcher
dr. Gheorghe Mândrescu (G.M.), researcher
Maria Rus Bojan (M.R.B.), curator
Sculpture
dr. Alexandra Rus (A.R.), researcher

Cluj

953

s and Tuesdays when closed.

MDK

Ziffer Sándor

Falurészlet, repr.

Művészet 1909. 301.l.

MDK

Ziffer Sándor

Tóth I: K.Ferenczy Noémi és Ziffer Sándor képkiáll. Pásztortüz 1926, 11.sz. 264 l.

Ziffer Sándor (1880-1962)

„Parton" o.v. 63x49 J.l.j.

Ziffer S. 1906.

Kikiáltási ár: 4000 Ft.

BÁV 39.Képaukció katalógus 1976.május

Ziffer Sándor

Müvei szerepelnek Wagner Arthur hagyatékában - emlitve

Balázs Péter:Egy jeles mügy üjtőnk emlékére

Korunk 1974/2 291.old.

ZIFFER Sándor

MN 1998. június 13.

ZIFFER SÁNDOR műveiből nyílik meg kiállítás június 15-én, délután öt órakor a Magángyűjtők Galériájában (Budapest V., Kossuth Lajos u. 2/a).

1350. Szikora Tamás

SZIKORA Tamás kiállítása, Bp., Dorottya
Nyiregyháza, Jósa András Múzeum, 1987. r
Közösségi Ház, 1988. A kiáll. rend. Oros
12 p., ill. {tm "Orosz Péter 1350:"}{tm
1350:"}

1351. Szily Géza

PÁLOSI Judit beszélget a festővel. = Műv
"Szily Géza 1351:"}{tm "Pálosi Judit 135

1352. Szirtes János

LÓSKA Lajos: A festő és performer. Szirt
1987, 6. 24-27. ill.

(sárkány) [SÁRKÁNY József]: Bemutatjuk S
Irodalom, 1987. december 11. 14.{tm "Szi
1352:"}{tm "Sárkány József 1352:"}

1353. Szlávics László

kiáll. Budapest, Óbudai Pincegaléria, 19
= Művészet, 28, 1987, 2. 58-59. ill. {tm
1353:"}

1354. Szőllőssy Enikő

Ziffer Sándor

A román festészet képekben c. könyvben három képe szerepel.

A Hét, 1971. ápr. 2 2. áf. 14 sz. 9 p.

ZIFFER SÁNDOR

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

549-551
Szöveg : 51, 53, 54, 56, *57/28*, 184, 185, 187, 188, 189, *191/35*, 199, 253, 259, *263/76*, *263/77*, *263/80*, *266/124*, 307, 309, 312, *314/22*, *314/35*, 319, 322, 326, 327, 329, *373/17*, 376,
Kép : 54, 253, 367, 368, 370, 371, *425*, *431*, *432*, *437*, *446*,
Kronológia : 1905, 1909, 1912, 1932, 1954, 1957, 1975.

M.D.K

Liffer Sándor
festő

Nagybányán ismerkedett
meg Csóbel művészetével.

Pataky Dénes: Csóbel Béla
Művészet, 1962. október — 15 lap

ZIFFER Sándor festő

Murádin János: Erdélyi festőművészek
Budapest, 1997 25, 26, 28, 34, 36, 37, 38.
41, 49 - életr

Repr: 31

Vágcsütörtök

Templomrom, a község fölött, a hegytetőn
nyugati irányban elnyúló kőépület kopár fala
magasba meredő oromfalakkal.

Vágegyház A nyitrai püspökség kastélya

Három szárnyú hatalmas emeletes épület, kele
emeleti dór oszlopos csarnok háromszögletes
XIX. század elejéről.

Vágnedecz Kastély

XVI-XVII. századbeli emeletes épület, főho
hengeres saroktoronnyal. Erősen átalakítva.

Vágsziklás Templomrom

MDK

Ziffer

Művei, a Nemzeti Szalon kiáll.-an.

Lyka Károly: A Nemzeti Szalon kiáll.

Uj Idők, XIV. 1907-8. 4.sz. 93.l.

Ziffer Sándor
Ribiki vallomások (Hanglemezek és levelek)
Utunk, Kolozsvár, 1970., 18sz., 6–7

Ziffer Sándor

Árverési Csarnok aukció Eat.

31. x. 1926. febr.

MDK

Ziffer Sándor

Falu, repr.

Művészet 1915. 269.l.

MDK

Ziffer Sándor

Réti I.:Nagybánya.A Műbarát 1922.II. 11-12.sz.
216,219,221.l.

MDK

Ziffer

Független művészek kiáll. Párizsban. Művészet, 1907, 341/43.l.

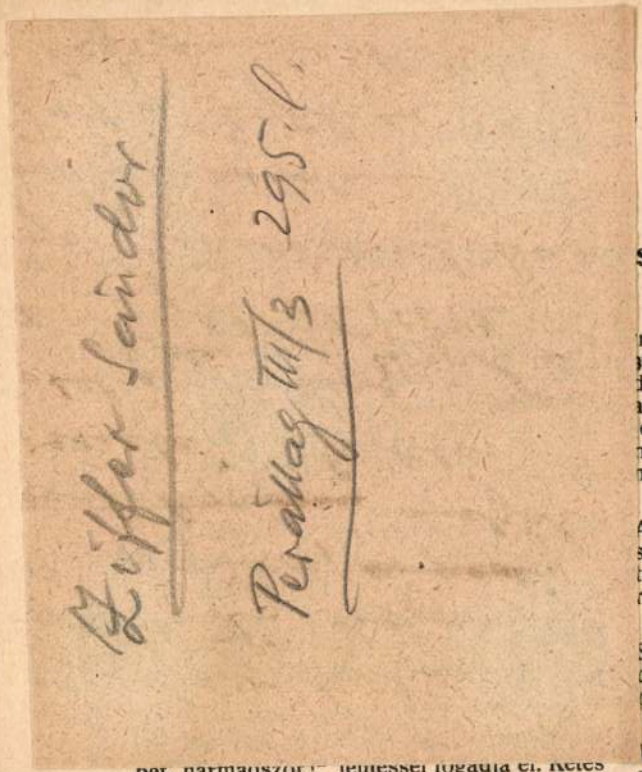

Ziffer Sándor

Perálkag III/3 295. l.

bet, harmadszor!" leütéssel fogadja el. Kétes esetben az árverés vezetője a tárgyat ujból

steigerungsbedingungen.

Der Erstehungspreis, sowie die 10% betragende Luxus-Umsatzsteuer und das Versteigerungs-Aufgeld (12%) sind sofort nach dem Zuschlage bar zu entrichten. Die Preisangebote steigern sich bis 10.000 Kronen mit je 100, über 10.000 Kronen bis 100.000 Kronen mit je 1000 Kronen, über 100.000 Kronen mit je 10.000 Kronen.

Die Gegenstände können während des Ausstellung, doch auch Anlässlich der Versteigerung eingehend besichtigt werden. Nachträgliche Reklamationen werden nicht berücksichtigt.

Die Gegenstände werden unter dem Schätzungswert nicht verkauft, doch kann der Ausrufungspreis unter dem Schätzungspreise festgesetzt werden.

Das höchste Angebot wird von dem Versteigerungsleiter nach dreimaligem Zurufe: „Niemand mehr, zum dritten Mal!"

MAGYAR NEMZETI RENESZÁNSZ TÁRSASÁG.

IV.

GRÓF A. K. ÉS DR. V. M. GYÜJTEMÉNYE

VALAMINT FŐÚRI ÉS MÁS MAGÁNBIRTOKBÓL SZÁRMAZÓ VÁLOGATOTT MŰTÁRGYAK

SAMMLUNG
DES GRAFEN A. K. UND DES HERRN DR. V. M. SOWIE
KUNSTGEGENSTÄNDE AUS HERRSCHAFTLICHEM
UND ANDEREM PRIVATBESITZ

AUKCIÓJA

Ziffer M.D.K.

A MIENK 1909-es tárlatán csatlakozóként állit ki

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 64.l.

M.D.K.

Ziffer Sándor festő

1907, 1908 nyarán a nagybányai művésztelepen az új stílussal próbálkozik.

Passuth A.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967, 47.l.

M.D.K.

Ziffer

A MIENK első 1908-as tárlatán csatlakozóként állit ki

Passuth K.: A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 64.l.

Ziffer Sándor

Passuth Krisztina könyvében a nyolcakról /1968./
a velük rokonszellemü pályatársként emliti.

Vigilia 1968. III. 207-61.

ZIFFER SÁNDOR

MURÁDIN JENŐ: „SZÜLETTEM EGERBEN..." Z.F. ÖNÉLETRAJZA 1950-BŐL

ÚJ MŰVÉSZET 2000 jan. 8-9

POLSKI ZWIĄZEK MOTOROWY
BIURO TURYSTYKI ZAGRANICZNEJ
Warszawa, ul. Sandomierska 19
Telefon: 45-23-08

PZM n. 10.000 zam. 68

Ziffer Sándor

A külföldi művészettel foglalkozó szovjet folyóirat, az Inosztrannaja Literatura, juniusi számának szines képanyagát magyar festők művei alkotják, -közli a Tájékozódás c. rovat "Magyar festők Moszkvában" cimmel.
N. Poljakova ir "A magyar képzőművészet ezer éve" c. kiállitásról, felsorolja az ott szereplők közül azokat, -közöttük a művészt is-, akiknek egy-egy alkotását szines reprodukcióban mutatja be a folyóirat.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. juni. 24.
XVI. évf. 26. sz. 6. lap.

-a moszkvai Puskin-muzeumban rendezett-

Ziffer Sándor festö.

Művészet.1907.341/43.1.

Ziffer Sándor

Tájképei erős rajzuak, festve rajzol a müvész Lokászinekre redukált képei a kiállitás legjobbjai közé tartoznak,-irja Gerő Ödön: "Az ellenszalon" c. kritikájában a Müvészház kiállitásáról, amelyen azok a müvészek vesznek részt akiket igazságtalanul kiutasitott a Mücsarnok zsürije. Ezért nevezi a kritika a Mühészház kiállitását demonstrációnak, mert azok a müvészek is részt vesznek, akik a Mücsarnok tárlatára nem jelentkeztek szolidaritásból a tiltakozókkal.

A HÉT, Bp. 191o. dec. 4. XXI. évf.
49. sz. 79o-791. lap.

MDK

Ziffer S.

az Ifju müvészek kiállitásán szerepelt
/Sezession/

Müncheni levél. Müvészet XIII. évf. 1914.
182-186.

M.D.K.

Ziffer Sándor, festő

nevét azok körött említi Pessuth Krisztina Czóbel három képéről írt tanulmányában, akik Czóbel hatása alatt a fauve-ok követői vé váltak és ezzel nagy felháborodást keltettek az idősebb festőnemzedék körében.

ÉLET ÉS TUDOMÁNY, Bp. 1966. XXI. évf. 50. XII. 16. sz.

2371. old.

ZIFFER Sándor *33, 34, 36, 39, 40, 43, 61, 66, 72, 77, 79, 87, 144,* **11**
Eger, 1880. május 3.–Nagybánya, 1962. szeptember 8.
München, festő

Banner Erdély

Ziffer Sándor

festő

cikk

2

Az Ujság

1912. febr. 2.

(c.a.: Nyolc fiatal kiállítása a Nemzeti Szalonban.)

(született Firenzében 1500-ban, meghalt Ro-
)

ra hajt~~[illegible]~~ja. Középütt elválasztott, de kibontott, és
~~[illegible]~~ szemöldök és sze-
ak részben látható.
36 (27.5) c/m.
Ára 45 frt 30 kr.

22.

Ziffer Sandor

Pecs

N K M A L P F L E G E

VERLAG:
ANTON SCHROLL & CO.
WIEN I, GRABEN 29
DEUTSCHER KUNSTVERLAG
BERLIN W 8, WILHELMSTRASSE 69

Wien, am 18. Dezember 1929.

rl Robert

in B u d a p e s t.

aatssekretär !

enswürdiges Schreiben vom 29.

MDK

Ziffer Sándor

olajfestmények:

Bivalyok

Erdőrészlet

Patak

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

ZIFFER SÁNDOR

ÚJ MŰVÉSZET

1998/jan.-febr.

P-9396

30.o.

ZIFFER SÁNDOR

Új művészet

1998. JÚLIUS

27.o.

eine ethnograph. Reihe,
toria 7. (es gibt nur eine

ZIFFER SÁNDOR

Új művészet

1997. dec.

4.0.

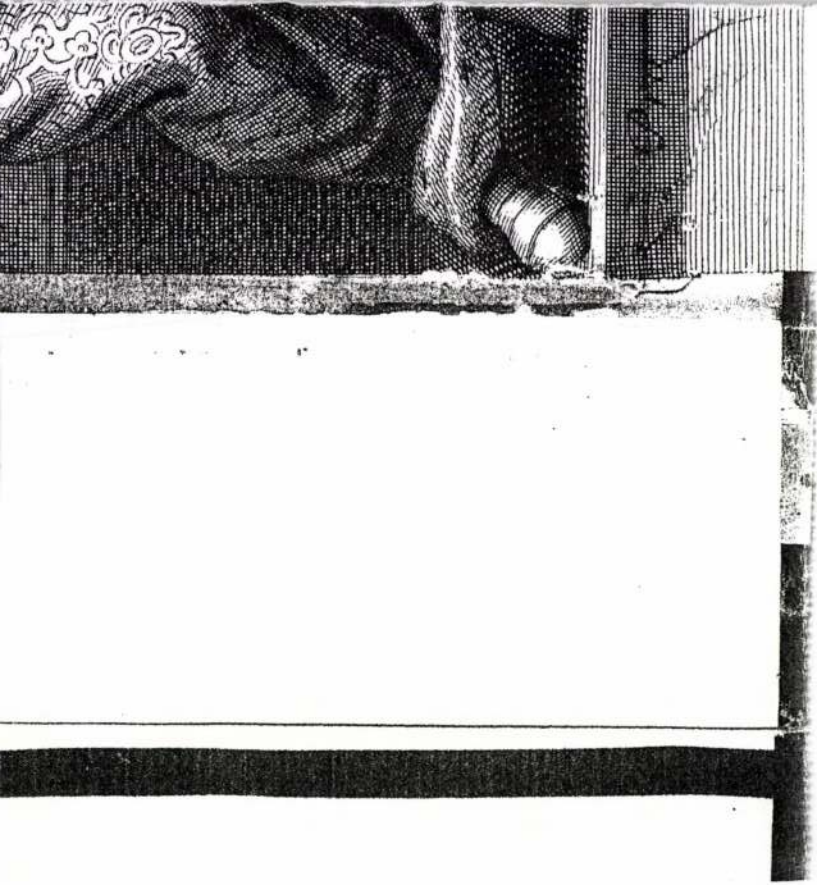

MDK

Ziffer Sándor

Tájrészlet keritéssel, o., repr.

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Ziffer Sándor

KORUNK

1978 11

/ 621

Ziffer Sándor: Czóbel

feudalizmusba.

A fentebb vázolt konkrét anyaghoz kapcsolód
hívnánk fel a figyelmet.

A nomád faluközösség (aul) már nemcsak vé
nem „idegeneket" is megtűr, ami a gazdasági-társ
fényt vet, éspedig a családalapítás és a családszerk
zomány jelentőségére a nők családon belüli helyzet

Amint láttuk, a nomád állattenyésztés ötvöz
a szántókhoz történő odanomadizálás, a közöss
de előbb-utóbb teljes — magántulajdona, amely
felosztanak. De ugyanakkor a szántóföldet illetően
magántulajdona. Itt összefüggés van az állatállom
földművelés kialakulása között. Vagyis a szarvasr
míg a lóállomány eröteljesen csökken (mongolok, ujgurok). Általában a földművelés csak akkor szilárdul meg, ha a tehetősebb középréteg tartja kezében az új gazdálkodási ágazatot.

A téli szállások a kizárólagos nomád gazdálkodás feltételei között családi parcellákra oszlottak, és magántulajdonba kerültek, így végképp kikerültek a nemzetségi felügyelet alól. A föld-magántulajdon átalakította az aul szerkezetét, megnagyobbodott, a vérségi, rokonsági elvek fiktívvé váltak. Ugyanakkor az aulok nomadizálását (a mongoloknál) 8—10 km-es körzetre korlátozták, ezzel a gazdasági stabilitás növekedését érték el (L. Krader: *Social Organization of the Mongol-Turkic Pastoral Nomads.* The Hague, 1963. 61., 63., 65., 77., 82.; 120—126., 160.; 178—299.). Az egykori vérségi kötelékekre utaló terminusok valójában már csak formák, amelyek új tartalommal telítődtek: ahol maga az aul az aulok fölött álló úr akarata szerint szervezett faluközösséggé válik. Az aul keretében élő, tizedet fizető és egyéb szolgáltatásokat teljesítő köznép és vezetőinek viszonya nem vérségi kötelékekre épül. Kétségtelen, az ekés földművelés térhódítása új viszonyrendszert alakított ki, de csak annyiban, amennyiben a hagyományos formákban egy idő óta lappangó tendenciákat képes volt feloldani kötöttségeikből.

A sztyeppi nomád társadalmak viszonyrendszereit a korai feudalizmusra jellemző állapotok határozták meg. Ha nem tudtak megszabadulni a nomád gazdálkodás közösségi munkafolyamatokat involváló rendszerétől, akkor csak a korai, a nemzetségi maradványoktól átitatott feudális viszonyok rögződhettek, ami stagnáláshoz vezetett. Vagyis magában a feudalizmusban ennek korai szintjén rekedtek meg

MDK

Ziffer Sándor

olajfestmények:

Udvarrészlet

Virágcsendélet /Kék macska szoborral/

Tájrészlet keritéssel

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

M.D.K.

Ziffer Sándor

"Nagybánya: Az ujjáéledt festőváros" cimmel ir az ott élő, illetve ott dolgozó müvészekről. "Csendélet" c. müvét hozza a lap és megjegyzi, hogy a müvész harmainchat éve él Nagybányán s "a festőváros Cézanneja"-ként emlegetik.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. aug. 7-13.
V. évf. 32. sz.

Frankfurt a/M. h.n. II. 27.

Zierwein, Janós

Kőfaragómester

1872. Pest.

Pkc. 217 l.

Zierweg János
nyomdája

MOK.

1675–78 ig Faber Mihály társával együtt vezette volna a pozsonyi városi nyomdát. Homályos adatok szerint.

Ferlinger Károly: Hazaink könyvnyomdái.
Grafikai Szemle 1892. 12 f. 198 l.

ZIETIGUS s. ZILLIUS

Typewritten text

Handwritten text

Zierlich Rudolf

X V. „nő", gipsz

Nemzeti Szalon

1929. maj

Tavaszi szalon

-

. . . . . 57 x 28 cm.
t ... . .56 x 29.5 "

MDK

Zierlich Rudolf

Női fej, gipsz

Női akt, diófa

Szab.Képzőm. Rajz és Festőisk. kiáll. 1924.ápr.

8.1.

MDK

Zierlich Rudolf

X Y urnő, gipsz

Tavaszi Szalon katalógusa, 1929. máj. 16 l.

ZIFFER SÁNDOR, festő

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatározott része 14 évi megváltással 14 év alatt kerül a Modern Magyar Képtárba. Festmények, grafikák alkotják zömmel a kiválasztott anyagot. Bedő-gyüjtemény, 1972. 56.sz.- ZIFFER SÁNDOR: "NAGYBÁNYA", c.müve. v.o. 65+80 cm. Ltsz: 72.51. 293.old

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975

Tiffer Sándor
festő

Méltatás

Banner Lottáné: Molnár Sándor, Kolozsvár.
Művészet, 1972. punis - 31 oldal

Ziffer Sándor
festő.

Méltatás

Muradin Jenő: Felsőbányai nyarak.
Művészet, 1972-junius - 20 oldal.

Ziffer Sándor

Neve Nagybányával kapcsolatban említve.

A Két, 1974. jún. 14. 5. erf. 24 m. 8 r.

Zierlich Rezső.

A Nemzeti Szalon szezon záró kiállításán egy táncoló női szobor-alakja szerepel. (emlitve.)

Pesti Hirlap. 1928. Jún. 21.

Friedrich Pursó.

A Nemzeti Szalon nem vásó
kiállításom egy táncoló női nobor-
alakja szerepel. (emlitve.)

Pesti Hirlap. 19 24. Jún. 21.

Zierlich Rezső.

Az orsz. magyar képzőművészeti társulat téli kiállításán műve szerepel.

Esti Kurir, 1928. dec. 16.

MDK

Zierlich Rezső

A N. Szalon tavaszi tárlata. Képzőművészet 1931. 42. sz. 164.l.

MDK

Zierlich Rezső

Képzőművészet 1929. 16. sz. 28.l.

MDK

Zierlich Rezső

Marika, fa szobormü

A Nemzeti Szalon tav. tárlata. Képzőművészet 1928. 12. sz. 187.l.

Zierlich Rezsö, szobrászm. MDK
Budapest.

Fafaragványok: Jézus. Repr. 19.1.
Mária. Repr. 19.1.

Zierlich Rezsö állandó kiállitásából.

Nemzeti Ujság. 1927.máj. 8.

MDK

Zierlich Rezső szobrász

Műveivel résztvett a Nemzeti Szalon tav. tárlatán.

Cikk: A Nemzeti Szalon tav.tarlata.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 144.l.

MDK

Zierlich Rezsö, szobrászm.

műve a szoborterem művei között az átlag fölé emelkedik.

/gy./: A Műcsarnok téli tárlata. -Szobrművek. Képzőművészet 1929. 16.sz. 25-28.l.

Zöhyni Zierlich Ressö

szobrász

Budai Szépmüvészeti Társulat kiállitása - Budai Klubban - szoborral szerepel.

Reggeli Ujság
1935.II-18.

Múzeum, bányaipari III. 57.

Zierlich Rezső

1928. jun. Neuw. halon
tav. tárl.

Marika
Balatonboglári részlet.

Erdély III. 224, 225..

Zierlich Resso

U. 4200

1904. VIII. 12.

Miskolcz múz

1904. évi ~~[illegible]~~ segély ekről értesítés (602/1904)

Zierlich Rezső

1926. egyházmüv. kiáll.
a Nemzeti Szalonban

Jézus, fafa-
rajzás.

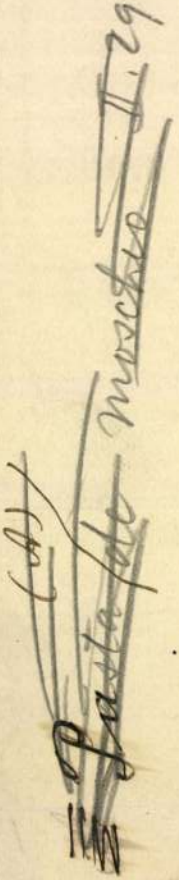

Kőleséri ásatás VIII. 155.

Zierlich Rezsö

Mücsarnok Jeti Egyetem n. 2

1928. tav. évkönyv. 192

1928/29. téli kiáll. 196

Felszóli Tandó.

225

1905

n. + Nádas Ladányban 1903 oktober 15-én.

~~igányfiú~~, pénzét olvasás közben jobb
~~[illegible]~~ hegedüjét pedig bal hóna alatt szo-
döke sötétbarna. Kabátja igen ron-
derekát csatos szij szoritja. ~~[illegible]~~
tti bögrében, étel fő. Jelzése alól

déka 1905 május 18-án (426-905)

905

Zierlich Rezső

szobrász

Független Művészek

Társaságától 1929.

kitüntető elismerés.

PORTA, 1. *Baccio della*, l. *Bartolommeo*.

P. 2. *Giacomo della*, római építész (1541—1608), Vignola tanítványa, 1573-tól kezdve a Szt. Péter építésze és Michelangelo kupolájának megépítője. Különösen homlokzati megoldásai révén vált híressé. Tőle ered Vignola Gesùjának jellegzetes homlokzata, s ő tervezte Vignola S. Caterina de Funarijának s a S. Luigi de' Francesi-templomnak hatásos homlokzatát is. Érdekes alkotása a kis S. Maria ai Monti. Profán művei közül a római Sapienza szép árkádos udvara, a Kapitólium szenátor-palotájának tervei, a Pal. Chigi és a frascati Villa Aldobrandini nevezetesek. Közreműködött a Pal. Farnese hátsó homlokzatának megépítésénél s tőle ered Róma két monumentális kútja, a híres teknősbékakút (Fontana Tartarughe) és a Piazza Araceli díszkútja. P. a késői renaissance nagy invenciójú és kiváló formaérzékű mestere, de erősen dekoratív szellemű alkotásai már a barokk határán állnak. *Barát.*

P. 3. *Guglielmo della*, * 1616 előtt, † 1577, lombardiai származású olasz szobrász. Korai stílusa Leonardo és Andrea Sansovino hatását árulja el. Ebből az időből származó munkái főleg Génuában találhatók. A székesegyház Szt. János-kápolnájának tabernákulum-oszlopain levő próféta-domborművek, a baloldali kereszthajó két oltárszobra, a S. Tommaso-templem előcsarnokában látható Krisztus és Szt. Tamás-csoport, valamint az Akadémia Szt. Katalin-szobra ugyan különböző értékű, de tetszetős alkotások. P. később Rómában működik, hol stílusa Michelangelo befolyása alá kerül, azonban

ZIERLICH *Rezső*, szobrász. * Kassa 1894 jan. 17. Az iparrajz- és iparművészeti iskolában Budapesten végezte tanulmányait s u. o. működik. Naturalisztikus munkáival, melyek többnyire fafaragványok (Kígyós nő, Öregasszony, Jézus, Mária stb.) 1926 óta szerepel a Nemzeti Szalón és a Műcsarnok tárlatain.

K. 3 II 627 l

ı, arczélben és egy sima kari-
van ábrázolva. Haja hosszú,
Keresztes zárt koronát, kön-
és brokátpalástot visel. Fel-
ı mentén haladó vonalkörön
NG. REX. MORT. MCLXII.«.

6·7 cm. — Lelt. sz. 1094. — Ér-
Emil ajándéka 1907 április 30-án
909 november 24-iki 5395 (1950–
6 (351–910) és a 3211–910 eln. sz.
uár 10-iki (2095–909) és az 1910
jegyzékek alapján. — Bejelente-
08).

Zierlich Rezső

festő

Engem mindenki ismer,

ha.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1926

Sapron, Gr. Mihály

215

Zierlich Rezso

Nobrain

Est. 1928

III

77i (3603).

816 (44).

657.

1905.

Lemelkedik ki.

néz. Leeresztett jobb kezében könyvet
a melyből ~~kiemelkedő~~ kigyó ~~lóg le~~. Hosz-
csfény veszi körül, ruhája bokáig ér és
eli.
cm. 210 x 81
ki 20578 sz. leirattal 50 K-án.

283

186.

Zierlich Rezső

fasztobrász.

Krisztus U. 4200 - 8

szobra kőtefá-
ból. Gróf Zichy Aladár
vajtai családi kápol-
nája részére készült.

Repr.

Nemzeti Ujság

képes mell.

1926. aug. 15.

t nézve tojásdad medaillonban. Jobb ke-
kolatát fogja s gyűrűs balját azon nyug-
ujusza kicsiny, szakálla leberetvált. Nyak-
k gallérjá kilátszik, dolmánya s vállra ve-
ásnál rojttal van díszítve. A hattérben bal-
mmukbe a kócsagforgónál a magyar ainar-

medaillon méretei 23·7: 19·3 cm.

8.

8/98

703.

Zierlich Rezső

255. Jézus. Fafaragás. 5000.

Nemzeti Szalon

Egyházm. kiáll.

1926.

MDK

Zier Vilmos, épitész

néhány év elött igen gazdag bp.-i épitész özvegye és leánya öngyilkos lett anyagi okokból. Annak idején a balatonkenesei fővárosi üdülöt épitve Z.V. ötezer pengöt áldozott arra a kápolnára, melyet egy szobából arra a célra átrendezett. -Késve fizette volna vissza a főváros a kérelmezett költséget. Nem tudva a kedvezö döntést - a halálba menekültek gondjaik elöl. /Nieberl József támogatta egykori barátja hátramaradottait./

Öngyilkos lett egy gazdag épitész özvegye és leánya, akik nem tudták megvárni azt az 500 pengöt, amelyet a főváros visszatiltott nekik.

A Reggel. 1934.ápr.23. 9.1.

MDK

Zierer A., festőm
19. sz.

825. Alpesi táj. J.l.j.: Zierer A. vászon.

Ernst Múzeum aukciói. XXVIII. 64.l.

M D K

Zierer Francius, Pozsony.

Kőnyomtató

Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 1952. 1.sz. 139 l.

206

Zierer

Zierer Gei'a
festő

M.D.K.

Utszeli csárda

Bizankció 1957. Budapest.

24l.

MDK

Zierer István

Kiosztották a lakóházépitési tervpályázat dijait.
Magyar Nemzet, 1953. jan. 4. 6.l.

MDK

Zierer Oszkár épitész

Bödszörményi-ut 38-42.sz.lakóházak tervrajzai repr.

Lakástervezésünk néhány kérdése Magyar Épitőművészet 1954.4-6.sz.119.l.

Zierfusz Simon

ötvös 1586

laid

Mich. Pors. 110

Zierfusz (Zürfuesz) Simon, pozsonyi
ötvösmas V. 110.

MDK

Zierhan Rudolf, korongos,
figurális formázó

1885-től a Zsolnay gyárban dolgozott kb. 35 éven át.

Nikelszky Géza,: A Zsolnay gyár művészei és kivitelei
Pécs. 1949.ápr.12.

Ze Zierh/ Zierhahn Rudolf

MNK

a Zsolnay - gyár korongosa

Szül.: Pécs

A gyárba belépett: 1885-1908

27.o. 6674.o. 14. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay- gyár művészete. Pécs. 1959.

MDK

Zierhahn Rudolf

korongos, figurális formázó

a Zsolnay-gyár művészeti [illegible] munkáiban közreműködött 1885-1921.

~~68.~~ o.

69

NIKELSZKY GÉZA: A ZSOLNAY-gyár művészete. Pécs. 1959.

Zierler Kastel
puskamüves
l. Hári Sopron tört

II. r. 5. k.
1521–24.
285–8. l.
1524.
408. l.
1525. 437 l.

apiros alapon

rében ismertük fel. Folytonosságát
kolázatlan szemünk csak primitív
és nagyvonalúan tekintheti át, miált
inkább megismétlésnek, mint konze
vens fejlődésnek deklaráljuk. (Hasonl
képpen érez minden japán az európ
művészettel szemben is: számára
európai művészet naturális törekvés
főképpen perspektivisztikus ábrázolá
módja jelenti a nagyvonalú általános
tás alapját. Az ő szemében a XIX. sz.
impresszionisták vagy akár Max Li
bermann művészi habitusa sokkal k
zelebb áll Vermeer van Delft vag
Velasquez alkotásaihoz, mint a mi sz
münkben, kik élesebben látjuk a nat
ralisztikus meglátás lehetőségének össz
árnyalatait s tudatunkat is megterhel
a korok és programmok különbségén
ismerete.)

A japán művészet nagy krízisét ké
ségtelenül az európai-amerikai kultú
kör érintése okozta. Az idegen hatás
elől addig szigorúan elzárkózott vil
got olyan erővel lepték el az új beny
mások, hogy megrendülést és pill
natnyi fejetlenséget vált

Zierlich

Független Művészek Társaságának kiállításán a Nemzeti Szalonban tanulmánya szerepelt.

MH.929.X.13.

Zierlich

Független Művészek Társaságának őszi tárlatán tetszetős aktstudiumával szerepelt.

804.929.X.13.

Fierlich.

A III. Nemzeti Képzőművészeti Kiállításon műve szerepelt.

Új Magyarság, 1935. Márc. 24.

Vá Bucephalus, 1937. März 21.

Zierlich Antal

Öt kiváló kézmüipari lakberendező müvészt sorol fel a lap a mübutor kiállitásról: Zierlich Elemér, Zierlich Antal, Héber Antal, Horváth Gyula, Bodonyi Jenő. Valamennyiük arcképét bemutatja a lap.

Zierlich Antal lakberendező mester Zierlich Elemér mübutortervező müvész mellett, illetve ugyanazon vállalatnál dolgozik. Munkáival szerepel a kiállitáson. Repr.

Délibáb, Bp. 1930. juni. 7. IV. évf. 23. sz. 54-55. lap.

Zierlich Dezső

Független Művészek Társaságának kiállításán kitüntető elismerésben részesült.

EK. 929. X. 20.

Zierlich Dezső szobrán

Kerepel a Nemzeti Szalon csoport kiállításán

Uj Magyarság 1936 IX. 13

MDK

Zierlich Dezső

Kigyók c. munkájáért kitüntető elismerést kapott

Képzőművészet 1929. 24. sz. 224.l.

Zierlich Dezső,

zólyomi.

kiáll.

Nemzeti Salon

1936. szept.

Fav. kejt.

Zierlich Dezső

Zólyomi

molnár

I-

Zólyomi Zierlich

Dezső alatt

MKSz 1947

Zierlich Elemér

Öt kiváló kézmüipari lakberendező müvészt sorol fel a lap a mübutor kiállitásról: Zierlich Elemér, Zierlich Antal, Héber Antal, Horváth Gyula, Bodonyi Jenő. Valamennyiük arcképét bemutatja a lap. Zierlich Elemér a királyi vár és az egyik főhercegi lakás berendezését tervezte. Mübutorai negyven éve szerepelnek a kiállitásokon.

Repr.
Délibáb, Bp. 1930. juni. 7. IV. évf.
23. sz. 54-55. lap.

MDK

Zierlich Rezsö, szobrász

Marika. Faszobor.

KMT.-Tavaszi kiállitás. 1928. -Kat.12.1.

Zierlich Rezső

szobrász

Nemzeti Szalon tárlata - szoborral szerepel.

Magyarság
1929.VI.16.

Zierlich Renő

szobrász

Tavaszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - szoborral szerepel. Mély érzésű Krisztus - Feje.

Pesti Hirlap
1929.VI.16.

Zierlich Rezső

szobrász

Vigadószverseny - Nemzeti Szalonban - szoborral szerepel.

Az Est
1929.VI.16.

Fierlich Rezső

szobrász

Tavaszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - szoborral szerepel.

Esti Kurir
1929.VI.18.

Zierlich Rezső

Független Művészek Társaságának őszi tárlatán kitüntető elismerést kapott "Kígyók" c. szobormüvére.

NU. 929. X. 20.

Zierlich Rezső

Alkotása, a Független Művészek Társaságának
őszi tárlatán.

N.U.930.X.2.

Zierlich Rezső

Alkotása a Független Művészek Társ.-nak
őszi tárlatán a Nemzeti Szalónban.

M.930.X.2.

Zierlich Rezső

Alkotása, a Független Művészek Társaságának kiáll.-án.

P.H.930.X.2.

Zierlich Rezső

MDK

Kigyók, szobor

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Ziebrlich Rezső MDK

Marika, fa

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK.

Zierlich Rezső szobrász
A Nemzeti Szalon Tavaszi Tárlat.

Képzőművészet 1929. 21. 144. l.

ZIERLICH REZSŐ

a Független Művészek Társasága jan.22.-én tartott tisztujitó közgyülésén választmányi taggá választották.

Képzőművészet. 1929.17.sz.56.oldal

Zierlich Rezső

Marika i mühe nezejel a Nemzeti Szalon mag tavaszi tárlatán (emlitve)

Magyarság 1927 VI. 16.

MDK

Zierlich Rezső szobrász

Kigyók

Szokolay B: Müvészeti szemle. Erdélyi Helikon, 1929, II. évf. 1.sz, 75-77 l.

MDK

Zierlich Rezső

Jézus, gipsz
Tamás, gipsz

M. Szal. tavaszi kiáll. 1929. jun.

14 l.

MDK

Zierlich Rezső

Marika, gipsz

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 28. 1.

Ziehrer Géza

akvarell-festő

Nat. 1832. Pozsony

† 1916 Bécs.

Rövid életrajza ecsetv.

2 műve az alábbi

gyűjteményben

Kat. Bratislava

309. l.

Sbierky 45. l.

Zierer Géza

1832 - 1916 között

Kisalakon akvarell és olajfestményeket készített. Részt vett az 1849. évi szabadságharcban mint pionír [illegible] részt, majd a Zürichi műegyetemen tanult. Utóbb a pozsonyi kir. kath. főgimnázium rajztanára volt.

Csikós S. L.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Zierer Gerä

festö

Lärd

Szeleinyi 11. l

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Zierer Géza

laid

Szelényi S. 1

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Žierer Géza

1908. évi kiáll. Pozsonyi Képzőművészeti Egyesület.

Udvarrészlet Pozsonyban, olaj. 100 K.

Világító torony, olaj. 40 K

Pozsolya az erdőben, olaj. 40 K

Isten veled! Isten veled! olaj 30 K.

Esti hangulat, olaj. 40 K.

Kis éjjeli tájkép, olaj. 50 K

Alföldi tájkép, olaj 70 K.

Kis őszi tájkép, olaj. 50 K.

1909. évi karácsonyi kiáll. u. o. nerepelt.

1910. évi kiáll. nerepelt.

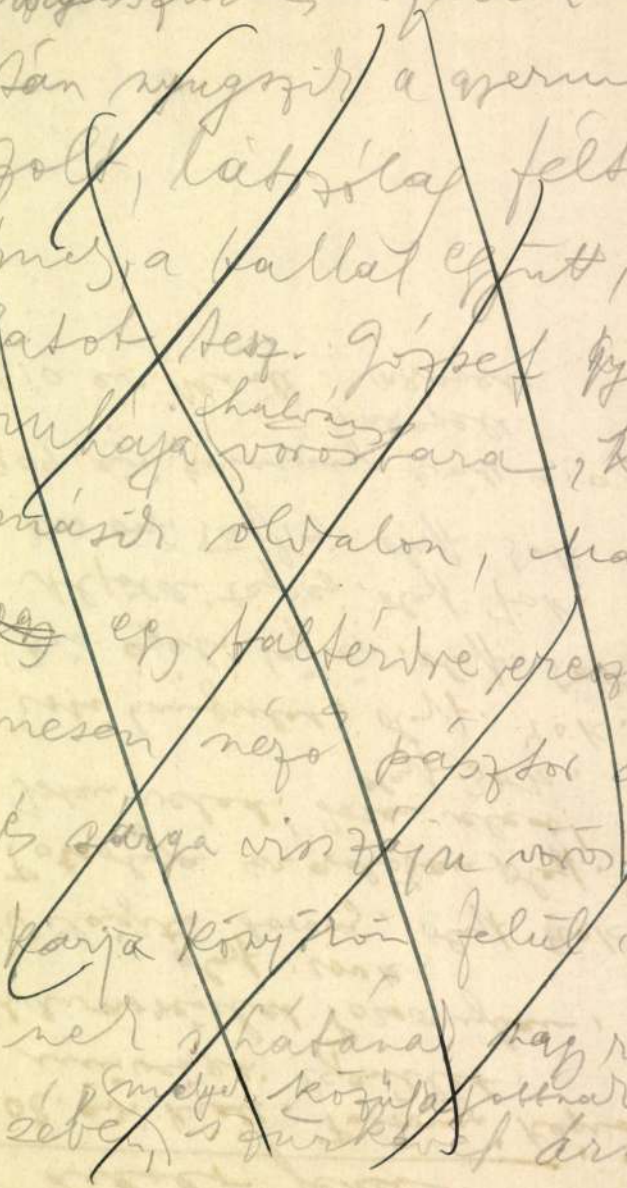

Zierer Géza

festő

Pozsony

l. Forum

1934. 309. l.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Budapest V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Zichy György

pozsonyi forto

említve XIX. sz.

Ortvay Tivadar dr

Pozsony városa utcái

és terei, Pozsony

1905. 556. l

Zierer Géza

Gosau-tó.
Pozsony holdvilágnál
Isistemploma Philaeben
Archép.
Pozsony a ligetből
A Königs-tó
Holdtájkép
Puszta
A Hradsinvár Prágába
Szt Péter – sikert Salzburgba
A Stahrembergi-tó
A Chiem-tó

Pozsonyi mükiállítás 1883

Rajzoktatás.

898.

899.

900.

901.

902.

903.

Zierer Géza

festő

szül. Pozsony 1832 dec. 8.

A bécsi és münchani

akadémiákon tanult.

1868 óta Pozsonyban

élt, hol a helybeli kath.

főgymnázium rajz- és

szabadkézirajz tanára

volt.

Pozsonyi műkiállítás

1883. 32. l.

ZIEM FELIX /1821-1911/

Stuccon lovagló nő. Vászon 41x28

Ernst Muzeum aukciói XXXIV. 44.oldal

R. Ziemski

Lengyel tájképek között láthatjuk fenti művész munkáját is a Dorottya utcai kiállításban.

/Tél/

Esti Hirlap 144 sz. 1958. jun. 21 2 old.

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **JÚLIUS** 32. hét

31 Vasárnap		Loy. Ignác *Oszkár*
1 Hétfő	**AUGUSZTUS**	V. Péter *V. Péter*
2 Kedd		L. Alfonz *Lehel*
3 Szerda		István *Hermina*
4 Csütörtök		Domonkos *Domonkos*
5 Péntek		Havas B. A. *Oszvald*
6 Szombat		Úr szinevált. *Berta*

Ziem Félix François Georges festő

1821. febr. 15 Beaûneban a francia Rivieran 1911-ben. Orientalista festő. Állítólag magyar származási.

Meghalt Párizsban 1911. nov. 10. Az olasz lexikon szerint horvát volt.

Olaszországban, Törökországban az. n. Levanten dolgozott és számos tájképet festett. Párizs vannak hagyta 35 festményét és 45 akvarelljét amely a városi párizsi muzeumban vannak. Louvreben is van képe

Enciclopedia Italiana. Roma, 1937. 940. l.

Ziem, F. Félix Z. (Les peintres illustres. No 50) Paris, c. n. — Fournier, L.: F. Z. un grand peintre. Beaûne, 1897.

Zier András

epitomester

1881, Budapest

Ein és lakjegyzék

Franklin

Ziegler Zwischf

festö.

1833. Bécs. Magyar?

Ha igen, ajdekes adatok:

Honmüvész 1833. 19–20. l.

Göncry János

ötvös.

XVII. st

M.D.K.

Ziegler József és Antal, építőmesterek

Gyulán, 1846-ban, Nuszbeck Józsefjel együtt követeltér a helytartótanácstól, hogy a kontárkodó legényéret tiltsa el az önállóan vállalt munkáktól.

Eperjessy Géza: Mezővárosi és falusi céhek az Alföldön és a Dunántulon 1686-1848

Bp. 1967. Akadémiai Kiadó 144. old.

Ziegler József és Antal, építő mesterek

„... a híres Bárdos-kőhidon és számos magánépületen kívül a környéken mintegy 25 templomot építettek."

Eperjessy Géza: Mezővárosi és falusi céhek az Alföldön és a Dunántulon 1686-1848.

Bp. 1967. Akadémiai Kiadó 145. old.

Ziegler József

l.

Perálltvétképes

22, 478-l

Ziegler K.

MDK

Kertben, repr.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

ZIEGLER József

1865 Kövi Mária kápolna, 1865 - Szentendrei ut 69

IPOLYVÖLGYI NÉMETH J. Krizosztom: Búcsújárók könyve. Balassagyarmat : Novitas B., 1991
52.p.

Ziegler K. MDK

Kertben, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Ziegler K. MDK

Részlet egy szász templomból, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Ziegler Károly

Roth V.: Szász művészet Erdélyben. A Mügyüjtő. 1930. 3 sz. 80.l.

MDK

Ziegler Károly, 1866--

O'Donell Eveline arcképe

Ernst Múz. 43. aukc. 1929. dec. 54. l.

MDK

Ziegler Károly

A berlini Keller és Reiner cég meghivása az általuk rendezett kollektiv kiállitásra.

Mücsarnok, 1900. 10.1.

MDK

Ziegler Károly festőm.

Gyka: Tájképek és emberképek. Uj Idők 1899, V. 32.sz. 706-7 l.

Ziegler Károly MDK

Csak a nevét emliti "kitünő portraitfestők" közt.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

78.1.

Ziegler Károly MDK

Arcképtanulmány, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

Ziegler Károly MDK

Ifju szerelem, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

Ziegler Károly MDK

Cigányleány, olf.

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

Ziegler Károly

Fenty hipád kérésére segítelet a
Körzép festésével.

Fenty Masa és Ijjas Mihal, Fenty hipád
élete és művénete M.D.K. 1951 76 l.

Ziegler Károly MDK

Templomi karének, olf.

Mücsarnok 1893/94. téli kiáll.

Ziegler Károly

MDK

Istentisztelet végén, olf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

Ziegler Károly MDK

Arcképtanulmány, olf.

Műcsarnok 1900/1901 téli kiáll.

Z iegler Károly

Arckép, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Ziegler Károly MDK

Arcképtanulmány, repr.

Művészek 1900/1901. téli kiáll.

Z iegler Károly MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 19oo/19o1 téli kiáll.

MDK

Ziegler Károly

Arckép.Olajf. 1500.frt.

Képzőm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll. 41.l.

MDK

Ziegler Károly

egy-egy lappal szerepelt a gyűjteményben.

Művészet.1918. 23.old.

Ziegler Károly

Kiváló alkotásként emliti meg portréit Lázár Béla a "Téli tárlat"-ról szóló kritikájában, s különösen kiemeli önarcképét.

Otthon, Bp. 1901. dec. hó
18-29. lap

Zigler Károly

"Mütárlatok" cimmel több kiállitásról számol be Lázár Béla. Elismeréssel ir a müvész női arcképéről, szineiről, vonalvezetéséről.

Otthon, Bp. 19o2. december hó
17-26. lap

Ziegler Károly, festő

Munkatársa volt festynek.

↓

Szücs Gábor: Kórházban a Körkép 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. nov. 6.

Ziegler Károly

Az alant felsorolt festőművészek mutatták be müveiket a Mücsarnok jubiláris téli tárlatán: Szlányi Lajos, Révész Imre, Benczur Gyula, Csók István, Mendlik Oszkár, Ziegler Károly, Háry Gyula, Mikola András, Skuteczky Döme, Udvary Géza, Roskovics Ignác, Herrer Cézár, Rippl Rónai József, Feiks Jenő, László Fülöp, Bruck, Kosztományi Kann Gyula, Klammer Mariska, Hilbert Irén, Wildner Glatz Mária, Dudits Andor.

Ziegler Károly: "Wilamartz báróné" c. arcképe bensőséges "müvészi finomságokat képvisel" a kritika szerint.

ÉLET, Bp. 1911. dec. 24. III. évf. 52. sz. 1610-1612. lap.

Ziegler Károly

"Tékozló fiu" c. müvének mélységesen fanyar hangulatát emliti meg Pukk: Téli tárlat c. kritikájában.

A HÉT, Bp. 1903. nov. 15. XIV. évf.
46. sz. 752-753. lap.

Ziegler Károly

Két-német müvésznőről festett arcképe szerepel a kiállitáson, "Diszkrét, finom ecsetkezelésükkel mindenkinek feltünnek"-mondja Pamacs sign.-val a Téli tárlat-ról szóló kritika.

A HÉT, Bp. 1902. nov. 16. XIII. évf. 46. sz. 738-739. lap.

Ziegler Károly

"Két arcképe nem felel meg azoknak a várakozásoknak, amelyeket ez a közelebb feltünt művész keltett."-irja L.: "A téli tárlat" c. beszámolójában.

A HÉT, Bp. 1901. dec. 1. XII. évf.
48. sz. 799. lap.

Ziegler Károly

"Női arckép"-e, nemcsak a legelegánsabb kép, de egy finom lélek müve is."-irja kritikájában Huba: "A téli tárlat" cimmel.

A HÉT, Bp. 1900. dec. 2. XI. évf.
48. sz. 770-771 .ap.

M.D.K.

Ziegler Károly

"Asszonyalakja" dicséretet nyer Lázár Béla: "Tavaszi tárlat"-ról szóló kritikájában.

Magyar Salon, Bp. 1899. május hó
321-352. lap

MDK

Ziegler Károly, festöm.

165. Arckép-tanulmány. Olf.

Mücsarnok. 1911/12. Téli kiáll. Kat.

MDK

Ziegler Károly festőművész

több művésztársával együtt segédkezett Feszty Árpádnak a „Magyarok bejövetele" című körkép megfestésében.

Gárdonyi Jenő: Hol állítják fel a „Magyarok bejövetelét"?
Érdekes Ujság, Bp. 1958. március 1. 10. l.

Ziegler Károly

Miscarmok. 19el. 249 l.

Ziegler Károly festőművész
Lövészárok, szén és temp.
Román gyermektemetés Mahallában, olajf.
Utászok és osztagok menetközben, szénr.
Szántó katonák déli pihenője
Sajtóhadiszállás második kiállitása
Nemzeti Szalon, 1917 február

(Antwerpeni festő.) — Benesch Belved. 70. (Ambrosius Benson.)

BALEN, HENDRIK VAN (flamand fest 1575—1632)

A szabinnők elrablása (127. kép)

Maszlaghy II. 389. szám. (Ismeretlen.) Lepold—Homor 97. l. — Gerevich P. 244. l. (Hendrik von Balen.) — Benes Belved. 70. l. (Frans Francken) — Rónai Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Gran. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. Lepold—Lippay 56. l.

BOSSCHE, BALTHASAR VAN DEN (flama festő, 1681—1715)

Lakoma

Vászon, olaj, 68×83 cm.

Gerevich PA, 244. l. (Balthasar van d Bossche.) — Rónay, Maria: Die Schätze d Christlichen Museums in Esztergom. A M gyüjtő, V., 1931., 8. l.

BREDAEL, PIERRE VAN (flamand festő, 1629—1719)

Tájkép

Fa, olaj, 46×72·5 cm.

BROUWER, ADRIAEN (flamand festő, 1605 1638) KÖVETŐJE

Falusi konyhában

Falusi kocsmában

Ziegler Károly
Arckép /Wenk szobrászné/ olaj
Arckép, /Stutz festőné/ "

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll. 28 l.

ZIEGLER Károly

TATARU, Marius: Art et histoire: étapes de développement dans la culture visuelle de la Transylvanie du XIXe siecle. - Revue Roumaine d'Histoire de l'Art

1. XVII, 1980
2. XVIII, 1981 95.

M. D. K.

ZIEGLER, Karl Jestö

Szül. 1866 Schässburg (Segesvár)

Bauer aus Arkeden im Kirchenpelz

Bauerin " "

A Szent Család virágzó fák alatt. (1891.)

Egy Templom belseje (1897.)

Brukenthal'sches Mus. Hermannstadt.

1901., 348. l.

MDK

Ziegler Károly, sz. 1866.

O'Donell Eveline arcképe

Ernst Múz. emlc. 43. 1929. 54 l.

MDK

Ziegler Károly

Női arckép

A: M.müvészet a párisi kiáll.-on. Mücsarnok,
1900. jun. 17. 315 l.

MDK

Ziegler Károly, festő.

Kertben. 1896. Ráth Gyz.-f. 300 ftos díj.

OMKT - Vánd. kiáll. 1910 szept. 8 - dec. 27 - ig.
Kitünt. műv. lajstr. - Hornyánszky V.
kny. 72. l.

OMKT. - Vándorkiáll. 1910 szept 8 - dec 27.
Kilünt. mův. lajstsma.

1 - 18
102 + 18 = 120

MDK

Ziegler Károly. festő.
Nőc fejtanulmány, kréta

OMBZM - graf. ost. XXVII - kiáll. - 1918 márc. - 19.-20. sz. rajzok
II. sorozat. - Jegyz.

MDK

Ziegler Károly, Berlin

Magyar kiállító művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

-167

M.D.K.

Ziegler Károly /1866-

703. Arcképtanulmány. Olajf. 146.5 x 111.5, vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 79. l.

M.D.K.

Ziegler Károly /1866-

800. A 19. honv. ezr. 10. százada, 1916. Rajz.
801. A 19. hon. gy. ezr. géppuska állása a Capulon. 1916. Rajz.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 86. l.

HDK

Ziegler Karl, sz. 1866. Segesvár

1282-1284. sz.

Csaki, M: Baron Bruckenthalisches Museum in Hermannstadt. Führer durch die Gemäldegalerie. VI. Auflage. Hermannstadt, 1989.

Ziegler Károly

festő

írod

Elek Artur: A

Műcsarnok jubileumi

kiállítása. Az Ujság

1911. dec. 16.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Ziegler Károly festő

Königsberg, Durer Strasse 48

Műcsarnok

1930/31. jub. kiáll. 632

Ziegler Károly

vöd

Mysk Ernő

78. l

~~Topron VIII. 251~~

Ziegler Károly

kiáll. ügyén

Közlezrkiáll

1268/

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Ziegler Karól

wód

z

Lázár 1899

B. 8. l.

Ziegler Karóly

wód

Dzu Páris

26.l. – Zeppel.
31.l.

Ziegler Károly
festő

Fővárosi Lapok 1900. dec. 9., 7. old.
(Vajda Ernő: Téli tárlat.)

Kalmon

Ziegler Károly
festő

Fővárosi Lapok 1900. dec. 23., 14. old.
(Vajda Ernő: Téli tárlat.)

Kalmár

Ziegler Károly
festő

Fővárosi Lapok 1896. máj. 30., 8. old.
(Művészetek.... díj nyertese.)

Katerán

Ziegler Károly

wód

Szanatszárév

301. l.

H. Svatal

Ziegler Karoly

erdelyi szász festő

Königsbergben

l.

A Mügyjtő

1930. 80 l.

Ziegler

Z. *Károly*, festő, * Segesvár 1866 dec. 7. Berlinben és Münchenben tanult. Budapesten képmásokon kívül naturalisztikus meglátású, a szász népéletből vett motívumokat és tájképeket állított ki (Erdélyi szász nő, Kertben, Bivalyúsztatás). 1904 óta a poseni, 1919 óta a königsbergi művészeti akadémia tanára.

K. Gy. II. 626 l

[illegible], azonban szeperzéke megmenti attól, hogy modorosságba és túlzásba essék. Mérsékletéről, harmonikus érzéséről III. Pál pápának a Szt. Péter-templom szentélyében levő síremléke tanuskodik. A trónoló, áldast osztó, érből való pápaalak talán a XVI. sz. legnemesebb pápaszobra. Eredetileg ezt a síremléket is, mint II. Gyuláét, szabadon álló alkotásnak tervezték, de szintén csak fali síremlék lett belőle. P. négy fekvő alakot mintázott a szárkofágok tetejére, melyek közül azonban csak kettő — az Igazság és a Bölcseség — került a síremlékére, míg a másik kettő a Pal. Farnesébe jutott. Mind a négy szobor Michelangelo Medici-sírjain levő híres Napszakoknak szabad átdolgozásai. Gyönyörűek a síremlék sarkain levő érceputtók és maszkok is. P. ezenkívül még résztvett a loretói Casa Santa szobrászi ékesítésében. *Ybl.*

PORTAELS (ejtsd: *—tálsz*), *Jean François*, belga festő, * Vilvorde (Brüsszel mellett) 1818. † Brüsszel 1895. Brüsszelben Navez, Párizsban Delaroche tanítványa, később Rómában képezte magát, bemutazta a Keletet, Spanyolországot és Pesten is járt (Páholy a pesti színházban 1869, Brüsszel, Múz.). Mint Navez és Delaroche tanítványa, eleinte klasszicista: A bölcsek csillaga, Szárazság Judeában (Philadelphia, Múz.). Júdás öngyilkossága. Színei később élénkebbek, ecsetkezelése merészebb, mit Courbet hatásának köszönhet: Temetés a szuezi sivatagban, Sárnum. A páholy. Mint a brüsszeli akadémia tanára és igazgatója (1863), szabadabb szellemet hozott oda a 60-as években és az akadémiai ifjúság vezetője lett. Az ő iskolájából kerültek ki Wauters, Léon Frédéric, Van der Stappen (szobrász), sőt külföldiek is (Oyens-fivérek, Fernand Cormon).

M.D.K.

Ziegler Károly

"Két portait-ja befejezett müalkotás. Önarcképe merészen egyszerü",-irja Lázár Béla: "Téli tárlat" c. cikkének, -A magyar arczkép- c. fejezetében.

Magyar Salon, Bp. 19o1. dec. hó, XXXVI. kötet 242-253. lap

2065. Ziegler Károly:

Saját arczképe.

Derékon alól, jobbra ford
jobbkezében ecsetet, baljában pedig
szemöldöke és bajusza szőke, szeme
Koczkás barna ...ának u
háttér zöld. Jelzése fölül balra:
monogramm alatt: MLCCCCI.

Vászon, méretei 100: 68 c
Vétetett az 1901: XII. 23-

ul, de szembe néz. Csipőre támasztott
palettát tart. Rövidre nyirott haja, ~~\\\~~
kék, szakálla leberetvált. ~~Körülszavant~~
jja szük és felálló gallérja magas. A
IPSE SE IPSUMFINX. és a ~~\\\~~ körbe foglalt

n.
-iki 92258 sz. leirattal 2000 Kán (682/901).

Ziegler Károly festő.

1900ban lakott: Berlin, Tauenzichenstrasse 8.

A képz. társ. 1900/i téli tárlatán:

1) Arcképtanulmány. Olajf. 4000 kor. (27 sz) Cat. repr.

2) Arckép. Olajf. Wayss Adolf tul. (37 sz)

3) Nőiarckép. Olajf Gans Adolf tul (83 sz) Kiáll. cat.

Ziegler Karol

irod

The Studio. 1901.
ápr.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

délyezem:

k vagy helyettesének
aláírása.

a. — Endrényi Imre, Szeged.

Ziegler Karl

Irod

The Studio 1901.

Sept.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Ziegler Karol.

Jesto

l.

Korrespblatt

1887. 110

Ziegler Károly

festő szül. 1866 dec. 7
Segesvár.
A berlini képíróművészeti
akadémiát végezte
rod
Knick II. 742. l.

Gindl Béla, oklev. segédjegyző

III. 240.

Ziegler Károly Bpest.

Mucsarnok

1893/94. téli kiáll.

1896. mill. kiáll

1897. tav. kiáll.

1899. tav. kiáll. Berlin.

1900-1901. téli kiáll.

1901-2. téli kiáll. 14, 15

1902-3. téli kiáll. 35, 36

1903-4. téli kiáll. 18, 19, 20

Afrika II. 147, V. 17, 245, 253, 262, 264, VI. 34, VII. 54, VIII. 177. — i dygotek II. 147.

Ziegler Karól

Mucsarnik Posen

1907-8. téli kiáll. 2 —

1910-11. téli kiáll. 17. Berlin

1911-12 pib. kiáll. Posen,

Kaiser Friedrich Museum

1. 13, 165, 253, 469, 643

III

703 (1877).
812 (44).

nyugati fal.

soldalt felfésült

tan ülve ábrázolt alegorikus nő, a ki

rdul, arczélben látható és figyelmesen
oszlopos és két pilaszteres ~~Anton~~ temp-
át, a melyet bal kezével tart és a me-
t, a Cella és az Opisthodomos helyiségeire
~~[illegible]~~ ~~disziti~~, haját kontyba tüzte ~~[illegible]~~
ek, bő ruhája vörös és lepeljének alját
át.

7
~~39~~ (40) cm.
ati falán lévő fresco eredeti cartonja.
erjesztésre 1898: XII. 31-én kelt 81978 sz.
3). ~~[illegible]~~ Elszámoltatott 1899: XI. 22-én
II. 4-én a 2075 sz. fogadta el. (111/900).
900: XI. 5-én (550 vsz/900).

108

Ziegler Karoly

festő szül. 1866 decz. ~~[illegible]~~
Segesvárt született. Eleinte
teologiát hallgatott Berlinben
s azután ugyanott a képző-
művészeti akadémián tanult.
Jóval a háborn előtt már
Bozenben a múzeumal
kapcsolatos festőiskola tanára
volt. A világháborban mint
hadifestő vett részt. Tisza István
gróf ~~szamos képet festett~~ a harcz-
terén tett látogatásai alkalmá-
ból szamos vázlatott készített.
s több nagyméretű képet is festett.
Hindenburg, Artz von Straussen-
burg tábornokot, József főherczeget
és más kiválóságok arcképeit
is megfestette. A háborn után
Bozenbol, amely Lengyelország-
hoz csatoltatott, menekült,
Berlinbe ment, honnan
fordítás

Königsberghe ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ a képzőművészeti akadémia tanárává nevezték ki. Jelenleg is (1924) ott ~~[illegible]~~ működik.

Ziegler Henrik úr, a művész öccsének köztese.

Ust bonzból VI/129

Ziegler Karól

olajf. a

Szépmüvészeti

Muzeumba

Eperjesi Szécheny kör V. 300.

4089. Ziegler Károly.

Sz. Segesvárott 1866 deczember 7-én.

Erdélyi parasztasszony.

Térdig, ülve és balrafordultan van ábrázolva. Szemöldöke barna, szeme sárga. Hajdísze tizenkét boglár alakú ékköves tű. Öltözete: fejrevetett csipkekendő, melyet álla alatt csokorra kötött széles szalagokkal fogott össze és prémmel bélelt álló gallérú bunda, a melyet kezeivel tart. Mögötte kékesszükre pad támlája látszik. A háttérbeli fal hasonló színű. Jelzése fölül balra: »*K. Ziegler*«.

Vászon, méretei 91·7 : 82·3 cm. — Lelt. sz. 4089. — Vétetett az 1912 január 17-iki 2172 sz. leirat alapján 2400 K-án (157–912). — Kifizettetett 1912 márczius 21-én. — Elszámoltatott 1912 április 8-án (840–912). — Az elszámolásra nézve l. a 31992–912 szvsz. előadmányt.

III

825 (4089).

985 (189).

1912

(88c

1704. Ziegler Károly.
Sz. Segesvárott 1866 decemberr 7-én.
Nő arczképe.

Az ülve, egész alakban ábrázolt fiatal nő balra fordulva arczélben látható. Kissé előrehajlik, egymásra tett kezeit térdén nyugtatja, jobb lábát keresztbevetette. Homlokába fésült haját kontyba tüzötten viseli, szemöldöke fekete, szeme sötétbarna. Szürkészöld blouseának szük ujja a vállnál puffasztott, derekát piros öv szoritja, bő szoknyája sötét, czipőjének lakkal boritott hegye látszik. A kemény-fából készült szék támlája faragott, lába kissé hajlitott. Jelzése fölül balra: K. Ziegler 97.

Vászon, méretei 151: 112 cm.
Vétetett az 1899: V. 3-án kelt 31153 sz. leirattal (228/99) 1000 frton elszámoltatott 1899: V. 18-án (250/99). Az elszámolást tudomásul vették 1899: VIII. 25-én 12993 szvsz. alatt (521/99.).

1899: X. 14-én a 76633 sz. kiadatott a pétervári és moszkvai kiállitásra (573/99); de nem küldték el, hanem visszaérkezett 1899: XI. 21-én (616/99.).

904: IV. 30.

1957. Ziegler Károly:
Sz. Segesvárott 1866 decemberben 7-én.

Arczkép-tanulmány.

Egy balra fordult fiatal hölgy karosszékben ülve jobb kezét térdén nyugtatja és baljával a szék karfáját fogja. Kontyba tüzött bodrozott haja és szemöldöke fekete, szeme barna, ~~a nyakánál~~ kissé kivágott ruhája zöld, ujjai puffasztottak, órájának hosszú láncát itt-ott gyöngyök szakitják meg és czipőjének csak hegye látszik. Jelzése fölül balra: K. Ziegler 97.

Vászon, méretei 146·5 : 111·5

Vétetett az 1901: I. 3-án kelt 99318 ex 900 sz. leirattal 3000 koronán. (1/901.) Elszámoltatott 1901: VII. 19-én (90/901.)

Az elszámolást elfogadta az 1901: IX. 23-i 64907 sz. rendelet. (554/901).

Az 1901: XI. 16-iki felterjesztésre (607/901) az 1902: I. 10-én kelt 92507 ex 901 sz. leirattal (33/902) kiadatott a tolna-megyei muzeumnak Szegszárdon. (227/902)

Vid. Muz.

99318 – 900

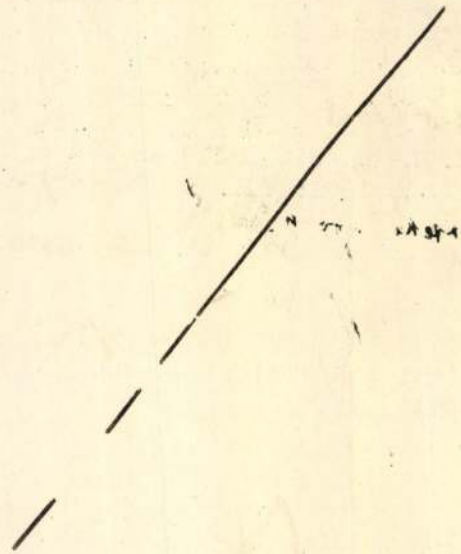

Ziegler Karol

Müvészet 1902 365

– 1909. 68

– 1911. 128, 138–140

Charpi O. P. M. de: Madonna
gyermek Jézussal 99 (606), 1247 (66

Zichy Nep. János

1826.

l.

Bedy győri rajzisk.

17. l.

254.

ZICHY Ödön

1848. 1849.

80. okt. 6. Kis Lajos igazságügyi ministeri tanácsnok felszólítja az igazgatót, küldene ki a Museum tisztviselőiből egy alkalmas egyént folyó hónap 8.-án reggeli 9 órakor Budára a kincstári épületben gróf Zichy Ödön ékszereinek megbecsülése végett

6. febr. 15. Nyilatkozatot kérnek gróf Zichy Ödön volt drágaságairól

MÜvtört.Ért. 1990 1-2 127.

eghatározása a ..... ksz. .....

munkakör havi törv. munkaidőnek megfelelő

történt).

aláírásának napjától a feladat teljesítésének

ozó – itt nem érintett – kérdésekben a PTK,
a kiadott egyéb jogszabályok rendelkezései az

llás szerinti munkáltatónak megküldi.

.....

.....

megbízó

kszorosító

ZICHY Ödön gyűjt

1848

104. nov. 4.	Az igazgató nyugtatványa Gr Zichy Ödön ritkaságai átvétele felől.

94.1

M. ÉRT. 1991. 1-2.

Zichy Rafaelné
grófne

l.

Müv. Kronika
1904. 9. sz. 10. l

BABIÁNY ZOLTÁN
fűszer,
csemege és italáru
kereskedése
LENKE-TÉR 7

Kgs. Dr Szentiványi Gyula úr

I. Lenke tér 7
V/5.

Zichy - Teleki Mária (: Margit ?:) grófnő

gyermekszobra kitüntető dis merésben
részesült az őszi kiáll.-on.

Független Művészek T. - (Neuw. Sz.)

P. H. 931. XI. 22.

Zichy - Teleki Margit

Jinom gyermek-feje a szobiaszati anyagot gazdagitotta.

(- -ó): Független Művészek Társasága.
P. H. 931. XI. 15.

Zichy Teleky Marianne grófnő
szobrász

Téli Tárlat - a Műcsarnokban - szoborral szerepel. Nagyon finom elmélyedés "Édes álom" c.kompozíciójában /anya ölében szunnyadó kisdeddel /

Pesti Hirlap 1931.XII.19.

Zichy Ynie festő

MDK

Balatoni kiállitás a Müteremben.
Pesti Napló 1937. junius 12.

gróf Zichy Yull Erika

festőművész

Nemzeti Kultur Egyesület kiállitása - Pátria Club helyiségeiben - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1935.XI.12.

Zici apátsági
templom szószéke

Repr.

Agzirciapáts
VIII. tábla

Korusrácsa u.o.
XI. tábla

Gyontatószéke
u.o. XI. tábla

Oratorium ablaka
XII. tábla

Pad a templomba
XII. tábla

Talpas serleg, aranyozott réz: narancs, amely leveles ágán áll. Felül kovács-alak. Mag. 17·5 cm. Német, XVI. század.

Ipolyi

A magyar történeti ötvösmű-kiállítás lapstroma Bp. 1884, negyedik terem, 52 l.

Zickler János

festő Kracker János Lukács egykori tanítvá-
nya és utódja, Egerben lakik 1796-ban.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

5381

Zidaris Ilona, [ ]

L: Lontos Terenc

P. Kiss Y: Kockázat nélkül 7.

Népszabadság, Bp. 1976. nov. 12.

Zidarics Ilona

"Képtől - gépig" cimmel Vadas József számol be az I. Miskolci Országos Ötvösművészeti és Fémműves Kvadriennálé-ról. A kritika szerint a kvadriennálé tulajdonképpen három kiállitásból áll: az elsőn vesznek részt az ötvösművészek: Bartuschek Ilona, Máté János, Muharos Lajos, Péri József. A másodikon szereplő müveket a zománművészeti vagy a kisplasztikai biennálén kellett volna kiállitani, -mint irja- ezek odakivánkoznak: Ásztai Csaba, Papp Zoltán, Schlosser Béla, Zétényi János, Zidarics Ilona.

Folytatás a 2.-es cédulán.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 30.
XX. évf. 44. sz. 12. lap.

Ziegler Károly, festő, stb. marad,

l. 839. old.

Zeyer Kind, Paris.

Ziegler Károly.

Művészeti lex. 839 l.
Révai lex. 19 K. 677. l.

festő, szül. 1866 XII. 7. Segesvárott. Bécsben és Münchenben tanult. 1896. Budapesten Karthen c. művével tűnt fel. 1904 óta a poseni művészeti akadémia tanára. Arc- és életképeket fest.

[1919 óta a Königsbergi

Ziegler Károly, festő; szül. 1866 december 7-én Segesvárt

Zidarics Ilona:

Műhely Zománc fallurkolat részlete

Zománc '76 – Kecskemét

1021

Művészet, 1977. 2. 12. old.

Zidarics Ilona

Az idén tizennyolcan dolgoznak a kecskeméti alkotótelepen. Öten a Szovjetunióból érkeztek; a jelenlegi résztvevők közül négyen már haladóknak számítanak: B. Beucze Lilla, ifj. Kaffán Károly, Turi Endre és Zidarics Ilona. Dolgoztak már egy hónapot Kecskeméten, ismerik az égetett tűzzománc alkalmazásának lehetőségeit.

Pavlovits Miklós: Látogatás a kecskeméti zománcművészeti alkotótelepen.
Petőfi Népe, 1948. júl. 30.

Zidarics Ilona

A kiállitás harmadik részében az ujitók következnek: Bohus Zoltán, Borsfai László, Demcsik Attila, Kalmár Zsolt, Kardos Botond, Kiss Éva, Lugossy Mária, Papp László, Soltész György.
Végül még egy negyedik csoportot is emlit: Eklektika? cimmel kérdezi, három nevet felsorolva: Laczák Géza, Magyarcsek Mária, Rozgonyi Béla. A nevek mellett a müveket is megnevezi egyrészt birálva, másrészt kiemelve.
Vadas József cikkét lásd: Péri József nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 30.
XX. évf. 44. sz. 12. lap.

ZIDARICS ILONA

Magyar Ipartűr.
2003/1.

27. old.

ilágot Móricz viszontválasza is,
z lakosú faluban öt óra alatt nem tud
sem fogja tudni megcsinálni. Én azonban
ogtalan faluban s írásommal nemcsak
ölemeltem. [...] Tehát itt nem apostoli
em az operatőr késére és a gyógyító

reste Móriczot: "Cikked következményei
aládomra. Olyan lavinát indított el,
kell végigrohannia. Ezért voltam kény-
ben kérlek, úgy fogalmazd meg a viszont-
norúbbá ne tedd. Holnap minden valószínű-
om püspök úrtól áthelyezésemet kérni."
46.)

Zidarics Ilona

Magyar Iparművészet az

ezredfordulón 2003

142. l.

Zidarics Ilona

„Zománc falbuchokat"

" (repro)

Dr. Gajdócsi István: Zománc '76 - Kecskemét.
Művészet, 1977. február - 12. oldal.

Lidarics Ilona

Méltatás

Kocsogh Ákos: Ötvösök és fémművesek Miskolcon.
Népszava, 1976. november 12 – 5. oldal.

Zidarics Ilona, [ ]

L: Papp Oszkár

Rózsa Gy. zomanc Üveg, építészet 13.

Nénszabadság, Bp. 1978. jan. 8

Zidler Miklós

könnyes

1731.

írád

z

Ivanyi Béladr.

Ciruses és egyéb

pecsétek a kenthelyi

hercegi levéltár

tolnai részében.

Veszprém [1943]

25. l.

ZIDOWITSCH, Gottfried, pozsonyi kőmüvesegéd

G. Z., Maurergesell, 7 hónapos fia meghalt. (1833, 1299 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

Ziegelwagner Ignác

asztalos

Buda, 1848.

l.

Tanulmányok Bp.

múltjából.

X. 254. l.

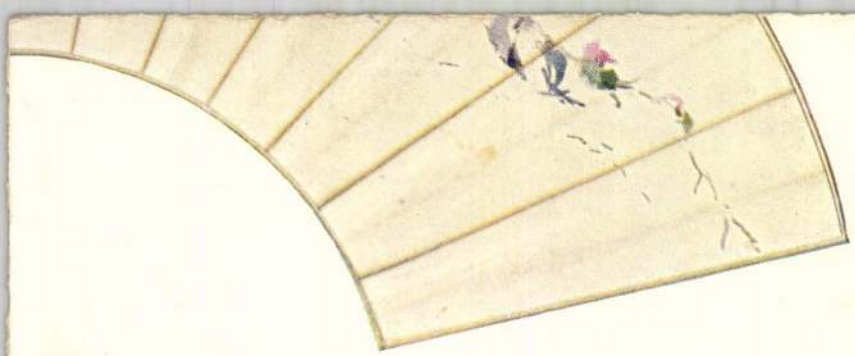

Ziebland

Ltáb. II. 129

Brij h. n. IX. 80.

MDK

JOANNES ZIECHHORN
faber lignarius

oriundus in Moguntia /Mainz/

1712 febr. 8. házasságot köt
Máriával, Korb András asztalos
özvegyével.

Belv.Lib.Cop.1712.febr.8.

MDK

Ziegel, hegedükészitö

Polgár G.: A hegedü. Vas. Ujság 1914. 11.sz. 2o9.l.

Azonban még egy magyarázat lehetséges, az, hogy ez a korona egy úgynevezett iskolai vagy deák korona maradványa. Brassóban az ottani múzeumban három iskolai koronát láttam; az ezeréves kiállításon is szerepeltek. Kettő közülök sárgarézből való, egy pedig aranyozott ezüstből. Ez utóbbi a legrégibb közülök, készítette egy Ziegler nevű ötvös a XVII. század végén. Nyilvánvaló, hogy vele régibb mintát követett, mert a háromkaréjú ágak a régibb liliomformákra emlékeztetnek és a reájuk helyezett kék zománczú alaptól körülvett körkörös vörös zománczú virágok is emlékeztetnek a sodronyzománcz korára; az

* Szines képét lásd Arch. Ért. 1902. 193. lap előtt, ugyanott a herma műtörténeti méltatása Hintzétől 193—201.

** A hermát többször tették közre, legjobb képe megjelent a Pulszky-Radisics féle ötvösségi remekekben.

Kövér Béla: Sodronyzománcos korona a nürnbergi germán múzeumban.

Arch. Ért 1905. évf. 158. lap

ágak alsó szárain zöld zománcz, a pántos lemezen kék zománcz a háttér, rajta üvegkövek ülnek és fölirat vonul rajta végig.*

Ez a korona nem olyan, a milyent a XVII. század végén dolgozó ötvöstől várnánk, hogyha szabadon követte volna kora ízlését. Szembetünő, hogy régibb minta után indult, melyet azonban egyszerűsített. A deák király koronázásának szokása jóval régibb, mint ez a legrégibb fönmaradt korona, föl kell tehát tételeznünk, hogy régibb koronák előzték meg a Ziglerét, de azok vagy tönkrementek vagy elkallódtak. Nincs lehetetlenség, hogy Nürnbergben egy ily félig tönkrement deákkorona maradt fönn, mely maga talán egyházi használatból származott és a reformatio idejében a templomból kidobott valamely szent szoborról vagy hermáról való. A sodronyzománczos ezüst részek őriznék meg annak a szent czélra készült első korona emlékét. Mikor iskolai korona kellett, akkor az aranyozott ezüst korona java részét beolvasztották és az ezüst alapot helyettesítették sárgarézből. Az idők folyamában a deákok kezén a korona megrongálódhatott, akkor megjavították, ilyen alkalommal tehették reá a fényt terjesztő tudomány symbolumát. Ilyennek képzelem magamnak a nürnbergi korona egykori sorsát.

Kövér Béla.

* A koronák a brassói gymnasiumban voltak használatban és szó van róluk a «Geschichte des Kronstädter Gymnasium's»-ban. Újabban Békefy foglalkozott az iskolai koronázás szokásával. Czobor-Szalay: Magyarország történeti emlékei czímű müben II. Rész. «Békefy az oktatásügy állapota (1526—1687)» 333. s k. l. Honterus Brassóban lerakta az oktatás és nevelésügy alapjait a «Constitutio scholæ Coronensis»-ben . . . «Az iskolaügy egy részét tisztán az ifjúság kezeibe tette le. Az ifjúság évenként kétszer — a tavaszi és őszi napéj egyenlőség idején — közgyülést tartott a gyakorló helyen és újra választotta a magistratust a régi tisztviselők leköszönése után. A királyt (rex) az összes tanulók, a többieket meg a decuriók választották. Ezeket az összes ifjúságból választották ki, a királyt meg a legfelső osztályból. A király a kalap fölött koronát viselhetett. A brassai Honterus-gymnasiumnak még ma is van három ily koronája. Ezek egyikét mutatja a 407. számú ábra. Ez a korona aranyozott ezüstből van. Kívülről zománcz borítja és felirat futja körül. Belülről a «királyok» neve és hivataloskodásuk ideje olvasható. A legrégibb kelet 1699-ből, a legújabb 1774-ből való. A rex vasár- és ünnepnap jelen van a templomban és a két censor között ül . . .» A 335. lapon 407. ábra alatt közli a brassai diákkorona képét.

ják, hogy ezt sírkoro[illegible] tartjuk, mely azonban már az élő korában készült és vele került a sírba; mert ki van zárva a föltevés, hogy a haláleset alkalmából külön halottas korona gyanánt rögtönözték volna, mint a fejérvári koronákat.

Mindezen példákból arra az indokolt föltevésre jutunk, hogy a nürnbergi korona mostani állapotában sem élő, sem holt fejedelem számára nem készült és kellett, hogy másnemű rendeltetése lett legyen; legfölebb talán a zománczos és figurális lemezkék ékíthettek valamikor fejedelmi koronát, de az egészen ezüstből lehetett.

[1] Dr. Forster Gyula «III. Béla magyar emlékezete» czímű művében 1900, 202. és kk. ll. Czobor Béla magyarázatával.

[2] Utoljára megjelent ugyanott 221. lap. Czobor Béla magyarázatával.

[3] U. o. 225. lap ugyancsak Czobor Béla magyarázatával.

LEVELEZÉS.

I. DARNAY KÁLMÁN: FONYÓDI URNASÍRRÓL. Fonyódon, szemben Badacsonynyal, a Balaton somogyi partján szőlőforgatás alkalmával a munkások a Varga-féle területen egy érdekes és gazdag urnasírra akadtak. Ottani összeköttetéseim révén az egész sírlelet, az apró darabokra zúzott urna kivételével, múzeumomba került. Az urnasír, nem kevesebb mint 40 darab gyönyörű fényes zöld oxydátióval borított bronzkarpereczet tartalmazott.

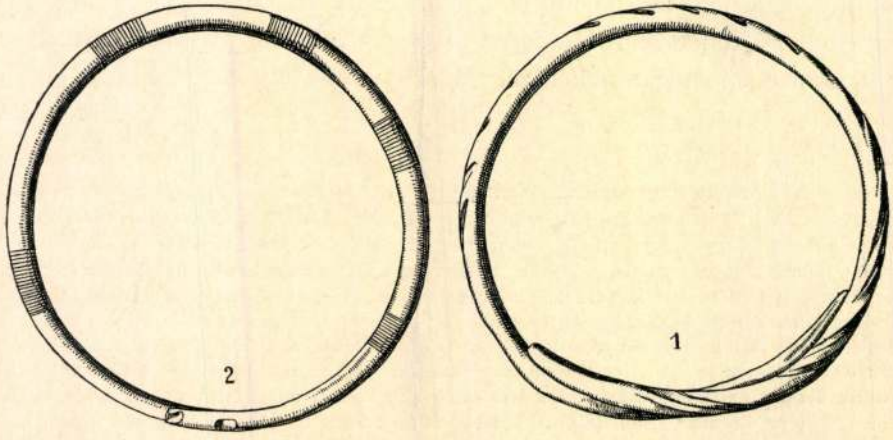

A bronzkarpereczek zöme síma, gömbölyű bronzrúdból van alakítva részben egymással közel szemben álló, részben egymásra hajló végekkel ellátva. A karpereczek rúdjainak vastagsága azok átméretük szerint 5 és 7 miliméter között váltakozik. Míg a karpereczek átméretei, a felkarszár és a lábszár vas[illegible] szerint 95 és 135 mm. között váltakozik.

Ziegelwagner Mátyás 15, 148 - 155 román
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

Ziegelwagner M

zobrazy

1881, Budapest

Ziegelwagner Mátyás

Kobrás

8 db gipsz medaillont
ajándékozott az alábbi
intézetnek.

Iparrajziskola

1881. 14. l.

5. Ugyanar. Jelmezési vázlatok, alapr. és metszet — 2 példány

6. Ugyanar. Tanulmány vázlatok. 7 db.

Ziegler

8908

Wien.

A háttérbeli házak felé, a melyek között a magyar nemes testőrség és a herczeg Auersperg tulajdonát képező palota is van, egy kétfogatos hintó hajt, mig balról lovas testörök vonulnak fel. Az előtérben kertészlegények tartanak pihenőt, mialatt a leányok a füvet szedik össze. Balról egy fiú eresztett sárkányt fel. Az utakat cselédleányok élénkitik. Felirata

balról:

DAS GEBÄUDE DER ADEL. HUNG. LEIBGARDE UND DAS FÜRSTL. AUERSPERGISCHE PALAIS.

jobbról:

VÛE DE L´HÔTEL DE LA GARDE NOBLE HONGROISE, ET DU PALAIS DU PRINCE D´AUERSPERG.

alól balra: Nach der Nat. gez. u. gest. v. Ziegler.
a felső jobb sarkon: 31
legalól balra: Cum Priv. S. C. M.
középütt: Wien bey Artaria Comp.

Szines rm., mér. a rl. 32.8:44 cm.

166
Szn. ~~165~~-907
535-907-11

165

Ziegler.

alapitotta 1818 körül
a sopronmegyei nagy-
martoni (Mattersdorf)
kőedény gyarat.

Sik. Kiny

147 l.

Lovrik Ádám, professor I. 803

65.

1904 II. 22. A vasvármegyei kultur egyesület Tekintetes Elnökségének. Az 1903 évi segélyzési és néprajzi államsegélyek felhasználásáról szóló jelentés tudomásul vétetik. (1/1904)

Ziegler

Laid

Kirchubert

Ziegler 1879-ben

nyerte meg a Kálvinteri szökökut tervére az első hazai takarékpénztár által kitűzött díjat, a kivitellel azonban nem bízta meg s így terve csak terv maradt.

Vegyeskörl. Képzőmüészetiszle. 1880. 80 l.

Összesítése

azon bevételeknek és kiadásoknak, melyek a ..... pénzügyi kerülethez tartozó adóhivataloknál, az alapítványi alapok javára, illetőleg terhére, 190..... évi ..... hóban előfordultak.

Folyó szám	Az alap megnevezése	pénz
		F
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		

Ziegler

Paris. világkiáll.

Vas Lap 1900. 569.

Ziegler

Keramikus Nagymaros

1818.

l.

Művészi Ipar

1889. 12, 13. l.

Ziffer Sándor

festő

K.

Nemzeti Szalon
1930. jan.
Kut.

ZIFFER SÁNDOR:
Önarckép

Zichy Rezsőné
grófnő
miniatürfestő

l.

Művészi Ipar
1906. 91. l.

JOH:GEORG ZIEGERN, pékinas

1754-ben Maria Terézia zaszlót adott a soproni pék-céhnek. Ünneppen kék sapkaban és fehér leibliben a zaszlót a inasoknak kellett vinniök. A ruhat a céh adta nejkik, de egyizben 50 magyar forintot kellett fizetniök érte.
Joh:Georg Ziegern 50 forintot fizetett von Regensburg.
---------- 167.old. 42.jegyz

DOMONKOS OTTÓ: A soproni pékház és a pékek XVI-XIX. századi céhemlékei 143. old.

ARRABONA. A Győri Xantus János Muzeum Évkönyve, 17. sz. Győr, 1975.

MDK

Ziegler

Mazzini Beduschi, Verona 1901-ben megjelent tárlatismertető könyvében Zieglerről is megemlékezik.

Művészet, 1902. 365.lap

M.D.K.

Ziegler

Hegyi tájat ábrázoló müvéről ir Lázár Béla: Téli tárlat c. cikkének "A föld" c. fejezetében.
Megemliti női alakját, s mint irja: "a vonalhatásokat megőrizve kezd materiálisabb lenni arczképein."

Magyar Salon, Bp. 1903. nov. hó. 4o. kötet 273-281. lap

Ziegler Antal, id. (1767 - 186:..)

Ziegler Antal épitéri M.D.U.

A bérescsabai lutheranus templomot
épitette. (1820)

K. Divald: Old Hungarian Art. London 1931
221.

Ziegler Antal

gyulai könnves

1816. Mezőtúr

1.

Farago Bálint:

A mezőtúri ref. egyház

története 1530–1917-ig.

Mezőtúr, é.n. 91. l.

I V Ó

gyar Barátai Egyesületének a Müemlékek
utca 10./ tanácstermében
6 órakor tartandó
g y ü l é s r e.

ág jelentése.
sztmány megválasztása.

Az előkészitő bizottság nevében

Gerevich Tibor

1956 FEB 10.

610

Dési pillanat

ITT ÁLLOK Dés város pályaudvarán az újságoskuckó és a harmadikosztályú váróterem között, előttem füst oszlik a januári szélben, bennem pedig utiképek, tervek és témák kavarognak. Háromnegyed tizet mutat a kerek vasuti óra, nekem pedig csak délután fél háromkor van vonatom egy kicsi falucska felé, amelynek kollektivája a rendesnél is kedvesebb nekem, mert hiszen ott voltam a születésénél, most pedig akarom [illegible] zen szokja meg a szoba embereit é engem.

— Akarsz látni tuberkulozisbacillust — kérdi tőlem, amikor már megöleltü egymást. — Húsz éves munkás köpet ből való ... Influenzája volt s után a rend kedvéért megröntgeneztette körzeti orvos. És találtak egy kis k vernát nála. Persze: nem lesz itt sen mi baj, mert korán felismertük. Nég hónap múlva ez az ember makkegés ságos lesz megint.

Persze tulajdonképpen nem a táj élettanilag végbemenő színeváltozásai kötötték oda nap mint nap az ablakkeretbe foglalt városképhez, vagy a malomárok partján évtizedek óta kikísérletezett stratégiai pontokhoz. Nem a természetkutató preparációs-szer szagú kíváncsiságával ült az állvány mellé. Ziffer — mint minden igazi művész — a festői témában mindig valami állandót, az ember belső élete számára nyugvópontként szolgáló élményt keresett, s hogy ezeket a nyugvópontokat éppen a nyár érett tájai kínálják képzeletének, az abból a következetes óhajából adódott, hogy a földi lét mindenki számára mindig a boldogság teljességét jelentse. Hogyan is járulhatott volna hozzá ennek az óhajnak a teljesüléséhez másként a testi fogyatékossággal és ezernyi betegséggel küszködő gyenge festő, ha nem ilyen kultikus szolgálattal: a viruló életnek, a mindent elborító, megzendítő színek pompájának feltárásával?

S ezt a hivatását hűségesen teljesítette az utolsó nyárvégi délutánig. Amikor már nem volt ereje kezébe venni az ecsetet, s nem költhette már képpé, csak szavakkal mondotta ki:

— Hullik a dió!...

Ki is volt hát ez a kis ironikus, rengeteget dolgozó, Nagybányához nőtt öregember?

Nálam sokkal régibb és jobb ismerői nemegyszer megkísérelték már korszakolni Ziffer pályáját. Néhány alapvető megállapítással feltétlenül egyetért majd az utókor kutatója is. (Gondolunk mindenekelőtt Borghida István előszavára a mester 1957-es gyűjteményes kiállításának katalógusában.) Ziffer műve azonban állandó lehetőséget nyújt arra, hogy új és új vonásait fedezzük fel, új és új szempontok szerint értékeljük. Én magam is ezen a művész halála utáni első műteremlátogatáson (főleg rajzainak átlapozásakor) láttam először teljesnek — s ugyanakkor végtelenül hiányosnak-ismeretlennek az egész életművet.

Mint sokan mások, én sem tudtam, hogy Ziffer ilyen sokat s ilyen remekül rajzolt. Igaz, az évszámos lapok szerint csak a húszas évek végéig készített rendszeresen vázlatokat, részlettanulmányokat. Az utolsó harmincnegyven évben egyenesen vászonra vitte témáinak már a meglátás pillanatában is mindig teljesen lezárt, végleges változatát. De kilencszázas és kilencszáztízes vázlataiban egy új világ tárul elénk, amelynek festőileg kivitelezett termése annyira szétszóródott az idők folyamán, hogy ma éppen csak fogalmat alkothatunk érzékeny szellemének akkori csapongásairól.

Külföldi útjai során — a rajzok vallomása szerint — Cézanne-tól és Toulouse-Lautrectől kezdve Oscar Kokoschkáig minden hatást magába szívott, a modern ábrázolóművészet összes hullámhosszán megpróbálta szétsugározni mondanivalóját. Mégis egész életében mentes maradt a nagy irányzatok szolgai követésétől, s még a német expresszionizmus is, amely a legmélyebb nyomot hagyta festészetében, csak elvként kíséri az egyre inkább hazai talajból fakadó összegezések felé.

Az 1906-ban Párizsban rajzolt fésülködő asszony, harisnyáját kötő lány, olvasó nő, festő az állvány előtt; aztán az 1907-es évszámmal jelzett bretagne-i vázlatok (legszebb az önálló grafikai műnek is tekinthető Breton legények című) még telve vannak a frissen megismert déli napfénnyel; csupa mohóság és fojtott izgalom minden vonaluk. Az 1914—1922 közötti, itthoni lapokon macskák, bivalyok, lovak és fürdőző gyerekek jelennek meg; e rajzok vonalvezetése érezhetően vaskosabbá, élesebbé sarkosodik az erdélyi táj súlyosabb formáinak hatására.

Ziffert is először Hollóssy Simon lebilincselő egyénisége kötötte a nagybányai iskolához. Bár a század elején még sokat utazik nyugat-európai országokban, s amikor végleg letelepedik a festővárosban, Hollóssy sem él már

1962 NOV

versenytervüknek tehetnének eleget, de komolyan hozzájárulhatnának a tartomány többi városaiban is a zenei élet módszeresebb fejlesztéséhez.

Az évadnyitó hangversenyeken létrejött rendkívül gyümölcsöző együttműködés a fővárosi Filharmónia kórusa és a marosvásárhelyi filharmonikusok között, feltétlen ösztönzést kell adjon az ilyenszerű munka folytatásához és továbbfejlesztéséhez. Ami a vokálszimfonikus irodalom legkiválóbb alkotásainak megszólaltatását jelentheti Marosvásárhelyen. Az olyan nagyszabású kompozíció, mint Bartók román népi szövegre írt remeke, a Cantata profana, vagy Gh. Dumitrescu, Oláh Tibor nem egy vokálszimfonikus műve, nem csupán különösen felkészült, hanem nagy létszámú kórust is igényel. A megoldás kézenfekvő: az együttműködést ki lehetne terjeszteni; a George Enescu Filharmónia kórusa minden bizonnyal szívesen venné, ha a marosvásárhelyi népi együttes énekkara is bekapcsolódna a közös munkába. A két kórus pedig minden feladatnak eleget tudna tenni.

A szeptember utolsó napjaiban elhangzott öt hangverseny nagyon jó kezdet, de — amint már mondottuk — ez a kezdés: kötelez. A feladat világosan körvonalazott. Bízunk benne, hogy a jó kezdetnek méltó folytatása lesz az elkövetkező hangverseny-évad, hogy a marosvásárhelyi Filharmonikus Zenekar fejlődésének új, magasabb szakaszába érkezett, s fokozott igényességgel tesz eleget a reá bízott nagy kulturális feladatoknak.

SZABÓ CSABA

777
1021

ARCKÉPVÁZLATOK —

Ziffer Sándor

Élete utolsó előtti délutánján bejárta a kertet és visszarakta palettájára a fatörzsek liláját, a futóbabok rózsaszínjét, a virágok és gizgazok áttetsző zöldjeit. Ezt a kertet már soha senki sem festheti meg úgy, ahogy Ziffer Sándor képein újjászületett. Ennek a kertnek a fái, kerítése és növényei, még a háztetők, s a református templom betekintő tornya is évtizedek óta kétféle életet élt: egyet a valóságban, s a másikat a művészettörténetben, úgy, ahogy a nagybányai mester látta és újraálmodta.

— Hullik a dió... — mondta, mikor azon a délutánon visszatért a kertből.

Tudom, hogy nem szerette az őszt. Hatalmas életművében (hozzávetőleg ezerötszáz képéről van tudomásunk) alig találunk szürkülő tájakat, de még a teljes pompájában ragyogó ősz színei is éppen csak itt-ott villannak fel. Inkább a tél fehérbe ágyazott reflexeiben kereste az embereket felajzó öröm színharmóniáit, a csiklandozó hideg vidámabb hangú költészetét.

Igazi ihletője pedig a nyár volt. A fényt is ebben az évszakban szerette leginkább; a teljes színességében, formagazdagságában, fényességében diadalmaskodó nyár volt festészetének valódi kerete.

Az utóbbi időben különösen vonzotta a nyárvégi vegetáció. Oly érzékenyen követte a nagybányai augusztus és szeptember szín-biológiáját, mintha megfigyeléseire maga a természet is igényt tartana, hogy a kis öreg festőtudós felfedezéseit a következő évben bevezethesse saját gyakorlatába.

— mégis itt tartja egészséges ösztöne, amellyel megérezte, hogy abban az időszakban a leghaladóbb művészi állásfoglalást a nagybányai csoportosulás jelentette.

Ziffer tulajdonképpen nem „nagybányai" művész a szó eredeti, fogalomértelmében. Hiszen, amikor ide költözik, s a második nemzedék tagjaként rendszeresen részt vesz a telep kiállításain, már Bányán is egy másfajta erjedés indul, azoknak a Párizsban zászlót bontott új festői mozgalmaknak hatására, amelyekkel Ziffer már évekkel azelőtt megismerkedett odakint. Ő tehát már nem lépett a természetimádók sorába; a gyönyörű Zazar-parti tájat csak nyersanyagként kezelte, egy olyan festészet nyersanyagául, amely az ábrázolt valóságnak nem a felületi-érzékletes szépségeit, hanem megszerkesztett, benső mivoltát emeli ki. Így aztán a húszas-harmincas években képeiről már szinte teljesen hiányzik az árnyék. A tiszta színek Gauguinre emlékeztető alkalmazásával egészen sajátos, súlyos és síkszerű festésmódot alakít ki, amely természetszerűen alig-alig kapcsolható az impresszionista alaphangú nagybányai hagyományokhoz. Legszemléletesebben Bivalyok (1931) című kompozíciójában mérhető le Ziffer eltávolodása az alapító nemzedék felfogásától.

Másfajta látomás ez, mint amelyet az alapító nagy mesterek nyomán évtizedekig, kötelezően, minden Nagybányán járt vagy élt fiatal festő megkísérelt eredeti módon újralátni! Egy a Nagybányán megszokottnál kevésbé közvetlen, sőt kissé hűvös, élénk és telhetetlen képzeletű egyéniség keres ezekben a sokszor hetenként eltérő hangvételű képekben megoldást nagy témájára: a város és a fény kölcsönviszonyának ábrázolására.

Mert Ziffert nem elsősorban a táj, nem a vegetáció, hanem — a telep tagjai közül legelőször — mindenekelőtt maga a város hozza izgalomba; s akárcsak Maurice Utrillo Párizsa, Ziffer Nagybányája is monumentálissá nő festészetében.

Persze előbb ő is távoli, meseszerű tájat varázsol a Libamezőre, az évek során egyre elmaradhatatlanabb református templomtorony köré, vagy a várost átszelő patakok partjaira. De a harmincas évek derekától fantáziája lehiggad, ezután már csak a napfény szín- és hangulatváltozásai teszik változatossá képein a város felismert, igazi arculatát. Élete utolsó éveiben többször bevallotta: a városban — a kék és rózsaszínű házfalakban, a bádogtetőkben, a sárga mezőkben, a szőlőkben, a paradicsomokban, a festő arcában — megtestesedő és értelmet nyert napfény természetét, élettanát kutatta mindvégig fáradhatatlanul. Kár, hogy amikor Nagybánya újra fiatal várossá szökkent, már nem járhatott ki festeni, s örök témájának változatait háromnégy ismétlődő motívumra kellett szűkítenie.

Közben azonban, 1944 után, önarcképeinek sorozatával és néhány alakos kompozícióval egy életen át kielégületlenül maradt vágyának szolgáltatott késői beteljesülést. A felszabadult emberi öntudat méltóságának, a gondtalan, békés gyermekkornak — a festészetét mindig átható örömnek — állított emléket bennük.

Kék árnyalatokra hangolt, 1944-es, nagyméretű Önarcképén nyitott ajtóban áll, mintegy ránk nyitja műtermét s nagy éles pillantású szemét. Reánk nyitja, meg Nagybánya új korszakára, amelyből hovatovább csak annyit láthat, amennyit az ablakráma keretez. De szinte hihetetlen mi minden fér ebbe az ablakkeretbe: iskolából siető nebulók a hóolvadás pocsolyáiban (Zazar-híd március végén, 1946), fűben heverésző gyerekek heves déli napsütésben (Látkép a református templommal, 1947) és sakkozó kislányok, vastag délutáni árnyékok védelme alatt (Sakkozó pionírleányok, 1950). És 1946-os, háromnegyedalakos önarcképének is az ablakpárkányon ülő, hajfonatos kislány a középpontja. A fákat és házakat tükröző, kitárt ablakszárnyak

között a város éber és derűs őreként tekint szemünkbe Ziffer, a művész. Talán ez a legrészletezőbb kép, amelyet valaha festett. Oly sok mindent kívánt egyszerre kifejezni benne, s oly sietősen, hogy már-már a zsúfoltság benyomását kelti, bár egyetlen fölös részletét sem nevezhetnők meg. S oly szép ez a sokat szenvedett, de töretlen lelkierőről tanúskodó fej, hogy sajnálnunk kell: miért is maradt el fejlődéséből az az egyetlen lépés, ami a város felfedezésétől a város lakóinak felfedezéséig vezetett volna.

Nyilván erőszakolt és tudománytalan kívánalom ez most, a mester halála után; másrészt igaztalan is, mert kevesen álltak emberileg oly közel a két világháború közötti demokratikus erőkhöz, mint éppen ő. (Közismert tény, hogy vállalkozott a festőiskolából kizárt kommunista növendékek tanítására.)

Festészetének szinte érces tartása, a kemény, dekoratív színegységek feszes szövete élete utolsó tíz-tizenöt évében rendre-rendre fellazul, s az omlós, kusza felületeken gáttalanul tör fel az egyre szűkebb körbe zárkózó, de e szűk kört egyre részletesebben, legmélyebb titkaiban ismerő művész lírai ereje. Most már minden melegségét, szeretetét kertjére pazarolja, de a két-három kerti tájban, amelyeket évenként fest, nyoma sincs ismétlődésnek vagy fáradtságnak. Igaz, ecsetjárása már lassúbb, s a tikkadt kukoricalevelek vagy esőcseppesen ragyogó virágok egyre puhább kék-rózsaszín-lila-zöld együtteseiből csak néha egy-egy háztető kemény síkja fűzi tovább a hajdani konstruktív zifferi festészet szólamát; — de akárcsak a szeptemberi napsütés, ezeknek a késői műveknek a tüze is úgy átjárja az embert, hogy szinte szívesebben emlékezik rája, mint a nyár leghevesebb óráira.

S ugyanilyen oldott, közvetlen hangon vall önmagáról utolsó korszakának önarcképein. Vastag, zöld kabátban, hófehér hajkoronával, s még vállalkozó kedvű, büszke önbizalommal (Önarckép, 1951), vagy fütyörésző áprilisi kedvben (Fütyülő önarckép), majd vörös öltönyben, állát kezefejére támasztva, kicsit szomorú, elrévedő tekintettel jelenik meg a vásznakon (Önarckép ecsettel, 1959), hogy néhány hónapra rá ugyancsak vörös blúzban, de diadalmasan, derűsen, a vörösből kivillanó fehér inggallérral álljon tükör elé és pusztíthatatlan, csípős iróniájával mosolyogjon a nála fiatalabbak arcába.

... Ide támasztom az állvány lábához az 1962-es év nyarán festett képeket, a mester utolsó három befejezetlen alkotását. Kettőn a kert körvonalai derengenek fel: hígan, áttetszően fölvázolt lombok, ágyások, középen a rózsaszín ösvény diagonálisával; s a háttérben a torony lila gömbje.

A harmadik egy kis napraforgós csendélet. 1960-ból ismerünk hasonló beállítású csendéletet (Négy napraforgó). Ott négy hatalmas érett korong roskadozik a magtól: a súlyos szirmok ünnepi sárgáikkal a nyári bőséget jelenítik meg a képen. Szinte önarcképnek látszik... Önarckép ez is, ez az utolsó, a Három napraforgó. A barnuló tonzurájú fejek a föld felé hajolnak, bágyadtak, bölcsek, gazdagok.

Mintha azt ismételnék:

— Hullik a dió.

Ziffer mindig hitte és hangoztatta, hogy az ő nemzedékével sem hal ki a nagybányai művészet; hogy lesz még művésztelep a Virághegy tövén.

S a város valóban máris újra idevonzza a fiatalokat. A hagyományokban gazdag, de új, egyre kiterjedtebb és élénkebb életű ipari város sokra kötelezi krónikásait.

Hűségből, helytállásból, lelkiismeretes, tiszta művészi magatartásból mindnyájan sokat tanulhatnak Nagybánya egyik legszerelmesebb fiától, Ziffer Sándortól.

BANNER ZOLTÁN

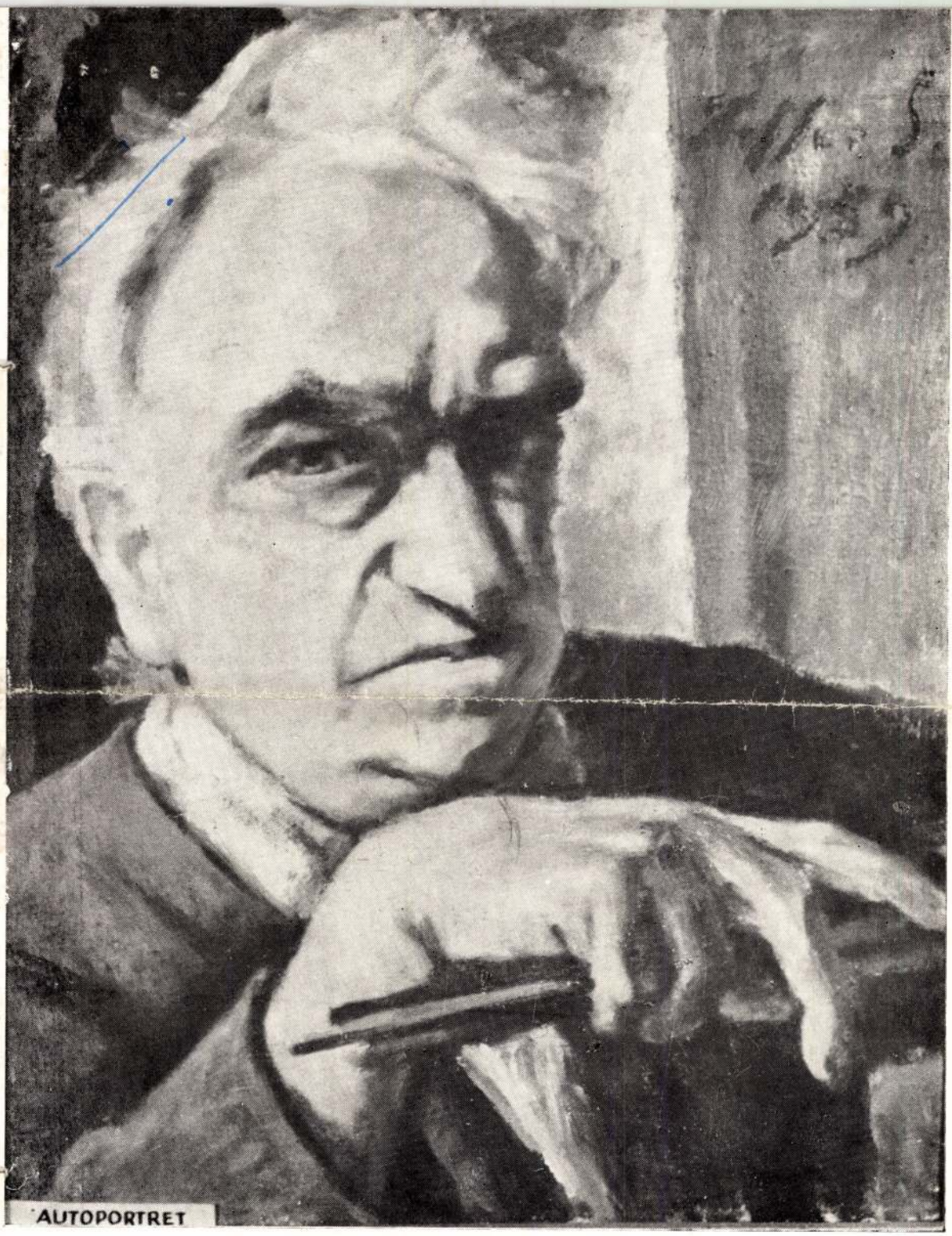

ZIFFER SÁNDOR: I. Önarckép *(olaj, 1959)*
II. Bivalyok *(olaj, 1931; a kolozsvári Művészeti Múzeum tulajdona)*
III. Kertem *(olaj, 1961)*
IV. Kertemben *(olaj, 1961)*

II.

Newyorki nyilvános könyvtár kölcsönözhető magyar könyveinek jegyzéke (1910)

VI. 104.

Ziffer Sándor

Koll. Kiáll. Ernst

cód

Ujság. 1927. febr. 20

(e.a.: Öt festő az Ernst-Muzeumban.)

Zollok József mellkeresztje, arany, áttört. Hátlapján levésve: Josephus Zollok Basilicae Strigoniensi. Kettős fenadékos lánccal. Mag. 10·2 cm. Kézi munka 1880 körül-ről.

(1876–1890)

Zollok József pápai prélatus, kanonok ajándéka a kincstárnak 1890-ből.

Lepold: Adatok, 34 l.

Ziffer Sándor

A Zazar-part c. Lepe repr.

Réti István: A harminc éves Nagybánya

MAGYAR MŰVESZET

1926. 380. l. 384 l.

Ziffer Sándor festő

A magbányai festőiskolát vezeti:
kezeljel az Ernst Museum
csoportkiállításán

Magazsig 1927 II. 20

Ziffer Sándor

** **Ziffer Sándor berlini kiállítása.** Ziffer Sándor, a Nagybányán élő és dolgozó jónevü festő, kinek egy kollektiv kiállitását tavaly láthatta a főváros közönsége, most Berlinben mutatja be müveit Fritz Gurlitt mükereskedő szalonjában. A kiállitás e hó 25-én nyilt meg.

Ujság
1928. ápr. 1.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

M.D.K.

Ziffer Sándor, festő

„szeliden húródik meg" a Kernstok körül csoportosuló fiatalok erdélyi kiállításán. Őt „a zártabb élet érdekli s ennek keretén belül vizsgálódik... Stoppoló nenikéje jó, jámbor lélek, aki meglüttem üldögél szobájában... Egész teste hörnyű rajzát nem is, tudja méltányolni, csak a figyelmes érdeklődő."

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 110. old.

7 acikk megj.: „Arad és Vidéke" 1909. júl. 4./

MDK

Ziffer Sándor

Bivalyok.1909.
o.,v. 96x130 cm. Mgt.Bpest

Erdőrészlet
o.,v. 50.5x 71 cm. Mgt.Bpest

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai Festők.
Budapest 1962. Kat. 46.1.

MDK

Ziffer Sándor, festöm.

Szölöhegy Füleken. Olf.

KMT.1905/6 téli kiáll. Kat.55.1.

MDK

Ziffer Sándor

Erdélyi kiáll. N.Szal. 1939. jan.

M.D.K.

Zilfer Sándor, festő

is résztvett az 1918 szeptember közepén a belgrádi királyi konak termeiben rendezett reprezentativ magy. képzőművészeti kiállitáson.

Bálint Zoltán: Magyar Képzőművészeti kiállitás Belgrádban 1918 őszén

Művészettörténeti értesitő, Bp.1966. XV.évf. 2.sz. 120. old.

MDK

Ziffer Sándor, festöm.-tanár

Önarckép. Repr.

KUT. - Nemzeti Szalon.1930.jan.

MDK

Ziffer Sándor

Nagy Z.: Erdélyi képzőművészek Budapesten. Pásztortűz 1937. jun. 15-30. 250-251.l.

Ziffer Sándor, festő

1967-hen a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán nemzeti érdekü gyüjteményét. A 19.-20.sz. magy. képzőművészetének keresztmetszete. 388 mü, 180 művész Ziffer egy művel szerepel. 228.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr.

MDK

Ziffer Sándor

Cinterem Nagybányán, of.

Börtösök-Róti Nagybányai kiáll. kat. 1912.
109 l.

Ziffer Sándor, festőm.-tanár. MDK

A Királyhegy ősz végén. Repr.

KUT. -
Nemzeti Szalon. 1929. jan.

Ziffer Sándor MDK

Pihenő modellek, repr.

Műcsarnok 1913–14. téli kiállitás

Ziffer Sándor

MDK

A Viráhegy Nagybányán, olf.

Műcsarnok 1912.tavaszi kiállitás

MDK

Ziffer Sándor

A Zazarpart, repr.

Réti I.: A harminc éves Nagybánya. Magyar Művészet 1926.7.sz. 380,384.l.

Ziffer Sándor

A KUT 1927-es kiállitásán részt vett.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965
192-197.l.

Zipser Sándor

Kolt. kiáll.

Ernst Múzeum kézikönyvtára

T. XXXVIII. (1927)

11. l.

tehetség megnyilatkozása ez, melyből a vizionarius festőt kiolvasni véljük.

Feiks Jenő festői látása az első pillanatra különbözni látszik társaitól. A tónus finomságait megőrzi, a szinek tompitott erejével jellemez, de a maga sajátos egyéniségét épen megőrzi a szinek e viharzó játékában. Egy önarcképében a szellemes előadás humoros bájával ragadja el a nézőt. Patkó is, Aba-Novák is csináltak önarcképet, mindenik emberábrázolásban válik ki, Feiks humorral, Patkó bibliikus komolysággal, Aba-Novák a duzzadó erővel jellemez. Nem kitaposott utakon járó művészeket, egyéni érzések nagyerejü formálóit ösmerhet meg itt a magyar közönség.

Dr. Lázár Béla.

MDK

Ziffer Sándor

Nehány nagyméretü expresszionista képpel szerepelt az erdélyi müvészek bp-i kiállitasán.

Erdélyi képzőművészek Bp-en.(Nagy Zoltan cikke)

Pásztortüz,1937 jun.15-3o 25o-251 lap.

Z IFFER Sándor festő M.N.K.

83 éves korában meghalt.

a nagybányai festőiskola egyik alapitója volt.

1880-ban született, tanulmányait Budapesten és Münchenben végezte.

Életmüve mintegy 1500 festmény

A román kormány 1954-ben Munka Érdemrenddel tüntette k

1957-ben megkapta az érdemes müvész cimet.

Meghalt Ziffer Sándor festőmüvész

Magyar Nemzet 1962. szeptember 11. 4.l.

MDK

Ziffer

Ziffer is azon fiatal nagybanyaiak közé tartozott, aki Czóbel után az "új művészet" stilusában dolgozott.

Réti I.: A nagybanyai festőkolonis története.

Bör-Réti Nagyb.kiall.kat.1912. 49.l.

MDK

Ziffer Sándor

Réti I: Nagybánya. A Mübarát. 1922. II.
223. 1.

MDK

Ziffer Sándor

Törzstagja volt a Nagybányai Festők Társaságának.

Réti: Nagybányai művészek.

Nyugat, 1924. Márc. 16. 402. lap

Ziffer Sándor.

Az Ernst muzeom kiállitást rednez müveiből 1927-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat

Bolhás, Tallián-kúria

49

Ziffer Sándor

festő

1.

Forum (magyar rév.)

1936, 58. l.

Ziffer Sándor
festő

MDF

Tájkép
Tájrészlet kerítéssel } repr

Farkas Zoltán: Ziffer Sándor
Művészet, 1962. december – 20 kép

Ziffer, festő

Dr. Tompa Kalman orvos gyüjteményét életjáradékért a Modern Magyar Képtárnak adta. 180 művész 388 képéből áll a gyüjtemény. A Tompa gyüjteménysor vonatkozásban kiegészíti a Gegesi és Tamas -éle anyagot. Igy már bemutatható Képtárban a Nagybanya Plein-air festészete is, Többek között: Ziffer művei is. 38.old

Hallama Erzsébet: Modern Magyar Képtar részett 37.old

Múzeumi magazin, 1969. 2.sz

Ziffer Sándor

Murádin Jenő:

ZIFFER SÁNDOR.

Igazság, 1972.szept.8.

Ziffer Sándor
(Eger 1880, - Nagybánya, 1962)

„Rózsák" o.v. 34,8x43,5 cm
J.l.6.: Ziffer Sándor
kikiáltási ár: 8000 Ft.

BÁV 56.Képaukció Bp.1981.december

ZIFFER SÁNDOR

Borghida István:

ZIFFER SÁNDOR.

Bukarest, 1980. 108 old., 57 /szines és ff./kép.

ZIFFER SÁNDOR

Borghida István:
Ziffer Sándor.
Bukarest, Kriterion, 1980.

Ismerteti:
E.Szabó Ilona:
Monográfia Ziffer Sándorról.
Korunk, XL.évf. 11.sz. 1981 nov. 876.old.

ZIFFER SÁNDOR

Borghida István:
Ziffer nagybányaisága.

Utunk, XXXVI.évf. 24.sz. 1981.
junius 12. - 7.old., képpel.

177. **ZIFFER SÁNDOR**
(Eger, 1880 – Nagybánya, 1962)
Malomárok
Olaj, vászon kartonon 60x80. Jelezve lent jobbra:
Ziffer Sándor. 1946. 80.000,-

150

178. ----,
Nagybányai városháza
Olaj, vászon 55x68. Jelezve lent jobbra:
Ziffer Sándor 1939. 60.000,-

110

85. Művészeti Képaukció. Bp., 1991. aug.
BÁV

179. ----,
Pirosruhás kislány
Olaj, vászon 76x61. Jelezve lent jobbra:
Ziffer Sándor 1961. 40.000,-

180. ----,
Női képmás
Olaj, vászon 55x45. Jelezve fent jobbra:
Ziffer Sándor 1945. 35.000,-

ZIFFER Sándor

Régi malom (ol. vászon 70×100)

Vár Galéria

M. Nemzet, 1991. dec. 9, 8 p.

tusra volt szüksége a maga mondanivalójának kifejezésére, mint ma. Az iskolai olvasókönyv egész mesét ad, hogy végre kihámozza s oda állítsa az erkölcsi tanulságot, holott a hosszú élettapasztalatból kijegecesedett közmondás tí szóval sokkal találóbban, mélyebben, elevenebben fejezi ki ugyanazt. Fényes, aki képei eleinte bőbeszédű és körülményes, pályájának mai állomásán elérkezett bizonyos bölcs szűkszavúsághoz.

Lám, legrégibb festményeinek egyike, a „Thüringiai paraszt" (1893) még mutatja, mint ragad meg minden eszközt — fölöslegeseket is, — hogy valamiképpen megközelítse a természetet. Németországban, ahol diákoskodott, az intim naturalizmus járta akkoron, sok helyütt az

MDK

Ziffer Sándor, festöm.

a KUT egyik törzstagja. Legutóbb az Ernst-Muzeumban volt kollektiv kiállitása. Most pedig a Nemzeti Szalonban lesz a KUT tulajdonképpeni önálló kiállitása tavasszal s ekkor ujra láthatók lesznek legujabb oeuvre-jei. O az elszakitott Nagybányán maradt.
Méltatás.

KUT. 1926. 7-8.sz. 23.old.

Ziffer Sándor

Pestő

A nagybányai iskolából 1931-ben eltávolított fiatal művészeket tanította

Murádin Jenő: Nagybányától – az új hangokig
Korunk, Kolozsvár 1968. X. 1518

Ziffer Sándor
festő

M.D.K.

Önarchép-ei biztonságot
"Entudatot sugároznak.

Kovács Loltáinné: Vita Ziffer Sándorról
Művészet, 1963. október — 47 lap

ZIFFER Sándor

Borbíró Ystván: Ziffer Sándor

Bukarest, 1980, Kriterion Könyvkiadó

Ziffer Sándor

a 20-as, 30-as évek ordelyi
művészetének vezető egyénisége,
Nagybánya telepedett meg - emléke

Korunk Kolozsvár 1974/2 201. old.

Ziffer Sándor

Párizsban is járt, de yellemiségében inkább a német expresszionistákhoz lapcsolódott

Korunk Kolozsvár 1974/2
200. old

Ziffer Sándor

Nagybányán maga köré gyűjtötte a Mikola vezette festőiskola radikális erszméikért lázait fiátaljait (Klein József, Pittner Olivér, Agrikola Lidia)

Korunk Kolozsvár 1974/2 201. old.

Ziffer Sándor

Szerepel az erdélyi „Barabás Miklós Céh" kiállításán (gr. Csekonics palota, Kecskeméti u 12)

Cyság 1937 V. 1.

MDK

Ziffer Sándor, festöm.

évek óta nagybányai magányába menekült. Az egykori természetábrázoló most dekorativ.....?

Ernst Muzeum kiállitásai.
LXXXVIII. 1927. Kat. 4.l.

MDK

Ziffer Sándor

olajfestmények:

Malom

Ülő nő

Önarckép

Malomárok

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

Ziffer Sándor

MDK

olajfestmények:

Virágcsendélet

Virághegy

Estefelé

Fürdőzők

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jún.

M D K

Ziffer Sándor

Lovak, graf.

Dési-Huber István Kör kiállitása 1949.

Ziffer Sándor, festő

Művészek, tervezők akik, az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola beiiratkozott növendékei voltak 1880-1896 között

Ziffer Sándor, festészet, díszitőfestészet szakon
54.old.

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/
oktatási rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Krt. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Ziffer Sándor, festő

--

Boromisza Tibor a második nagybányai generációhoz tar
to ott máti István, Bornemisza Géza, Perlrott Csaba Vil
mos, Tihanyi Lajos, Ziffer Sándor stb. 300.old. 4.jeg

Haulisch Lenke: Boromisza Tibor. Első kisérlet
telepalapitasra 300. old

Művt. Tört.Ért. 1974. XXIII. 4.sz. Bp

Ziffer Sándor

Festőművész

„A berlini pálya udvar"

Szakmai készség, útkeresés jellemzi

Hét

1975 I.24 7-

Ziffer Sándor

Vásárhelyi Ziegler Emil Erdélyi műveinek (1937) c. kismonográfiájában neve s munkássága szerepel.

Korunk, 1972. szept. 31. évf. 9 sz. 1420 p.

Ziffer Sándor

A nagybányai művésztelep festői hírét neve említve.

A Hét, 1973. máj. 11. 4. elf. 19 m. 15 r.

Ziffer Sándor

Gyűjteményes kiállításának anyaga jórészt magángyűj-
teményekből származott.

A Hét, 1973. jan. 19. 4. évf. 3 sz. 9 p.

Ziffer Sándor

26 éves korában a párizsi Önállók Társlatána beküldött képét Matisse felmagantalta.

A Hét, 1973. ápr. 6. 4. elf. 14 sz. 9 p.

ZIFFER Sándor

eml. Kántor lapja: Művek és emberek.

Rovásai nemle V. = Jelenkor 32. 1989. 2. 172.

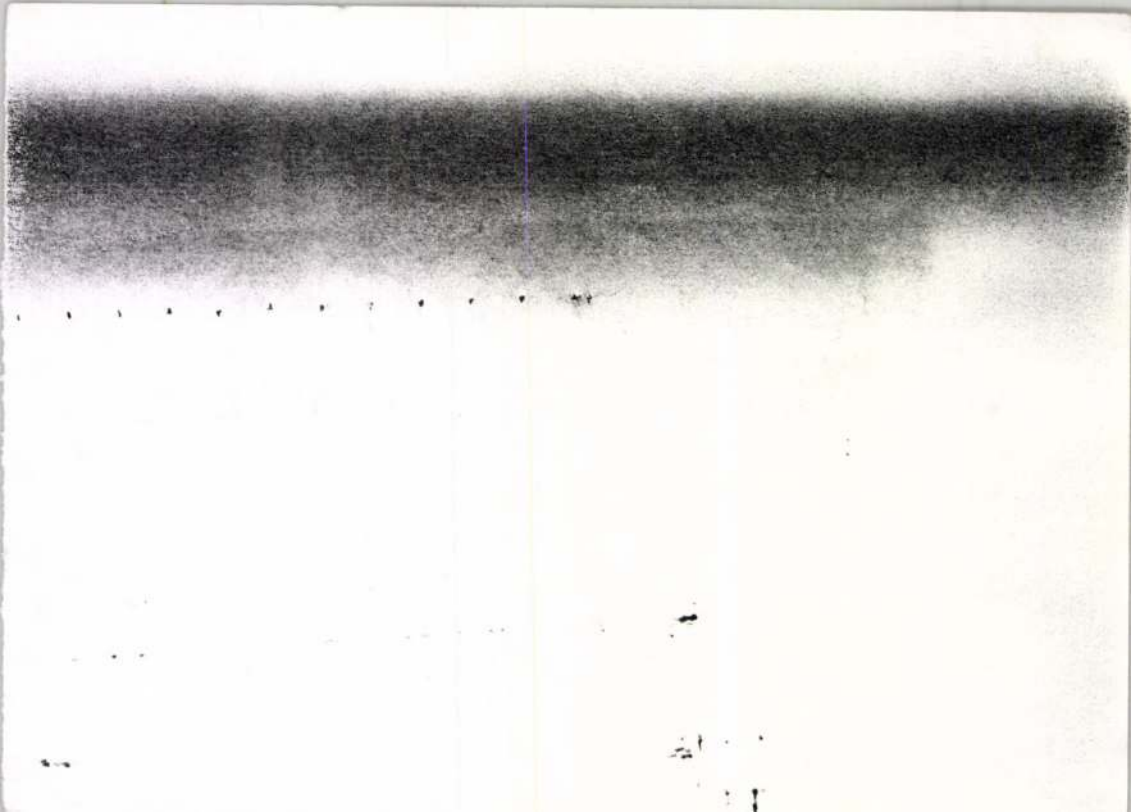

ZIFFER Sándor

Mariay Ödön: Művészeti szemle: Csoportkiállítások.

= Napkelet, IX. köt. 1927 375–376. p.

Ernst.

Aba-Novák
Pattó Károly
Feiks Jenő
Kelemen Emil
Ziffer Sándor

Ziffer Sándor

Nagybányai művészek.

Nagyer Nemzet, 1986. VIII. 16.

Ziffer Sándor, festő

L: Réti S.

Sümegi Gy: Az 1910-es Kecskeméti ... 67-72.

Tomós, Kecskemét, 1980. febr. XII/2.

Ziffer Sándor

Murádin Jenő:
ZIFFER SÁNDOR. - Ritka vallomások.
Utunk, 1970. jan. 2.

Tiffer Sándor

„Önarckép"

Gellér Hedvig: Borghidai István: Tiffer Sándor
Művészet, 1981. február — 56. lap.

Ziffer Sándor (1880 - 1962)

„Városrészlet" o.v. 78x66,5 cm

j. l. j. Ziffer S. (Sérült) Védett.

Kikiáltási ár: 15.000 Ft.

BÁV 53.Képaukció Bp.1980.december

Ziffer Sándor (Eger, 1880 - Nagybörzsöny, 1962)

„Tavasz" o.v. 59 x 75 cm
J. l. j.: Ziffer Sándor
kikiáltási ár: 12000 Ft.

—

„Falusi táj templommal" o.v. 34 x 44,5 cm
J. l. j.: Ziffer Sándor.
kikiáltási ár: 5000 Ft.

MÁV 57. központ 16 Bp. 1982. május

Ziffer Sándor

„A nagybányai virágkegy" o. v. 47x57 cm

J. Utiáltási ár: 6000 ft.

BÁV 42. Kiszámítási Budapest, 1977. május

Ziffer Sándor

A legmodernebb törekvések jellemzik alkotásait,-mondja kritikájában Jean Preux: "Művészház" cimmel, mely a fiatal magyar piktorok VI. csoportos kiállitásáról számol be. Dicséri az egészen eredeti formában és határozottan magyar meglátásban készült munkáit. Különösen nagybányai képeinek biztos, éles felfogását, tömör egységét emeli ki, melyet a legmodernebb természetszemlélet eredményének tekint.
A HÉT, Bp. 1912. febr. 4. XXIII. évf.
5. sz. 77-78. lap.

ZIFFER SÁNDOR, festő

A Pécsi Modern Magyar képtár gyüjtemények vétele, vagy ajándékozás révén gazdagodik, ill. esetenként vásárlások útjan gyarapodik. 1968-tól 1973-ig kb. 1500 darabbal nőtt a gyüjemény anyaga. Ezekből képek jegyzéke, Festmények: 32.sz.-ZIFFER SÁNDOR: " NAGYBÁNYA", c.müve. v.o. 65-80 cm. Ltsz: 72.51.-V.tábla.-299.old. Fekete repr.

KOMVÁRY FERENC: A Modern Magyar képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73, Pécs, 1975.

ZIFFER SÁNDOR, festő

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatározott része 14 évi megváltással 14 év alatt kerül a Modern Magyar Képtárba. Festmények, grafikák alkotjá zömmel a kiválasztott anyagot. A Bedő-gyüjtemény 1971. 36. sz. ZIFFER SÁNDOR: "FÁK ÉS HEGY" c, müve. p. cer. 143+215 mm. Ltsz. 71.6. 293. old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

ZIFFER SÁNDOR, festő

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatározott része 14 évi megvaltással 14 év alatt kerül a Modern Magyar Képtárba.Festmény-,grafikák alkotjak zömmel a kivalasztott anyagot.A Bedő-gyüjtemény,1973. 80.sz.-ZIFFER SÁNDOR:"VIZIMALOM",c.müve.v.o.65+80 cm. Ltsz:73.34. 294.old

KOMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

Ziffer Sándor (1880-1962)

„Orgonás csendélet"

O.v. 68x68 J. l. 6. Ziffer S. 1919.

Fotó

Szöllősi ár: 12000 ft.

BÁV 40. Képaukció katalógus Bp. 1976 Szeptember

Ziffer

Borghida István:

CZÓBEL és ZIFFER.

Korunk, XXXVII.évf. 11.sz. 1978. november, 957-958. old.

Kiffer [illegible] fe[illegible]

[illegible] 1945/7

124. old

2.ll. Saludos [illegible]

Ziffer Sándor festő

- Az erdélyi művészet legyjelentősebb mesterei közé tartozik

Említve: Nagy Imre, Nagy Albert, Nagy István, Szolnay Sándor, Ziffer Sándor, Feszt László, Kusztos Endre, Simon Sándor, Tóth László, Csek Gusztáv, Plugor Sándor, Paulovics László, Kopacz Maria, Kós Károly, [illegible] Tesene, Gy. Szabó Béla, [illegible] Bóasz Imre, Zakabo[illegible] [illegible]ai Péter. Turós

B[illegible]

Ziffer Sándor

Ziffer Sándor, festőművész; Érdemes-művész

Ferenczy Noémi és Ziffer Sándor 1926-ban, közösen állították ki műveiket Kolozsváron, az újságíroklubban.

Tasnádi Attila: Murádin Jenő: A Ferenczy család Erdélyben.

Népszava, 1982. márc. 5., 6. old.

Ziffer Sándor

– az „Önarckép" (1907)-c festménye egy pécsi magántulajdonból, a „Vizimalom" (1910)-es kép a „Bedő" gyűjteményből került 1974-ben a múzeum tulajdonába.

Romvány Ferenc: A Modern Magyar Képtár története

Jan. Pan. Múz. Ér. 1974. XIX.

Ziffer Sándor

„Nagybányai nosztalgia" olajfestmény,
ö.n.

16. v. kép

Murádin Jenő:A Barabás Miklós Céh,Bukarest,Kriterion
1978.

Ziffer Sándor

. Hamarosan a párizsi utazások és élmények hatása alá került és művészetére változatos befolyást a szecessziós hangulatok iránti fogékonyság és a dekorativ látásmód.

Szabadi Judit:A magyar szecesszió müvészete,Bp.1979.
Corvina

37.old.

Ziffer Sándor

79. Rép. „Nő macskával" vén, papír
95 x 160 mm Kaposvár, Rippl-Rónai
Múzeum

Szabadi Judit: A magyar szecesszió művészete, Corvina
Bp. 1979.

Ziffer Sándor festő

Nagybányai tájakat festett Ziffer Sándor

Dunajecz László: Nagybányai jubileum.
Művészet, 1971.december - 19.oldal

Ziffer ~~Gyula~~ Sándor
festő

Nagybainya mint önálló terna
Ziffer képem jelenik meg expressio-
nista és fauvista látomásban.

Banner Zoltán: Mikola András.
Müvészet, 1971.december - 16.oldal

Ziffer Sándor, festő

Nagybányai tanja a pécsi modern képtár birtokába jutott.

—: A Jelenkor krónikája 287-288.

JELENKOR, Pécs, 1971. március XIV/3.

Ziffer Sándor festő

„Czóbel"

Korunk 1978/11 918.old

Ziffer Sándor.
festő.

(S)

** **Ziffer Sándor berlini kiállitása.** Ziffer Sándor, a Nagybányán élő és dolgozó jónevü festő, kinek egy kollektiv kiállitását tavaly láthatta a főváros közönsége, most Berlinben mutatja be müveit Fritz Gurlitt mükereskedő szalonjában. A kiállitás e hó 25-én nyilt meg.

U. 928. IV. 1.

Ujság, 1928. ápr. 1.

Ziffer Sándor
festő

M.D.V

„Útkanyarban álló két gyerek"
„Táj részlet hevítéssel", „Patak",
„Nagybányai láthép", „Önarckép"

Farkas Zoltán: Ziffer Sándor
Művészet, 1962. december – 20 lap

Ziffer Sándor, festő

M. Dk

Nagybányához kaláláig kü maradt festőművész.

Murányi – Kovács Endre: Nagybányai festők kiállítása a Magyar Nemzeti Galériában 8. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. jan. 23.

Ziffer Sándor [ ]

Megemlítve a M.-i Művészet
Története ismertetésében.

Bodrits Ferenc: Képzőművészeti Könyvnemle
162-165.

JELENKOR, Pécs, 1971. február XIV/2

Ziffer Sándor (festő)

Felszabadulásunk 30. évfordulóját ünneplő társaton
resét vett.

A Hét, 1974. szept. 6. 5. évf. 36 sz. 6p.

ZIFFER Sándor festő M.N.K.

Müvei a kiállitáson

Dutka Mária: Nagybányai festők kiállitása a Magyar Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1963. január 6. 7.l.

Ziffer Sandor, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár anyagából az e cikkben közölt képek jegyzéke: Festmények, fekete repr
17.sz.kép.-Ziffer Sandor:"Önarckép".cimü müve.-1907.
karton,o.-41+30 cm.-Ltsz:73.205. 346.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Müz.Évk, XIX. 1974. Pécs

Ziffer Sándor festőművész

a Belgrádban megrendezett tárlat múlt szá-
zadunk végén és századunk elején a magyar
Barbizonban kialakult festésztetet antologiku-
san mutatja be. – 1906-tól a második nem-
zedék az ügyrevezett neoisták újították
meg a nagybányai iskolát. Ide tar-
tozik a művész is.

Ács József: A jelenkori magyar művészet kezdete.
Magyar Szó, 1975. nov. 13.

MDK

Ziffer Sándor

A Műcsarnok háborus kiállitásan szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet,1914. 541-542.l.

ZIFFER SÁNDOR

Tájkép. Olajf. 68x98.

Árverési Közlöny 1940.okt.4.rend.sz. 39.oldal
95.aukcio

MDK

Ziffer Sándor

Önarckép.Olajf.

Műcsarnok 1912. tav.kiáll.

Zeffer Sándor

festő

M.N.M.

1962 Szeptember 11-én meghalt Zeffer Sándor, 1957-ben rendezte gyűjteményes kiállítását. — † Nemzeti Galériában 6 festményét őrzi.

Feldolgozta: Zeffer Sándor

Művészet 1962. december — 20 kép

MDK

Ziffer Sándor festő

A nagybányai kolonia alapitói, törzstagul meghivták Ziffer Sándor festőt.

Réti I.: A nagybányai festőkolonia története.

Bör-Réti Nagyb.kiáll.kat. 1912. 68.l.

MDK

Ziffer Sándor

Nagybányán 1911.nyarán lettek készen a műtermek, melyek közül egyik bérlője Ziffer Sándor lett.

Réti I.: A nagybányai festőkolonia története.

Bör-Réti Nagyb.kiáll.kat. 1912. 61.l.

MDK

Ziffer Sándor

Nagybányai részlet, of.

Tájkép, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll.kat. 1912.
92 l.

ZIFFER Sándor

91 1. 47

Új Művészet

ből antipendiumok

egyre gyakrabban

viszonylag szegény

díszített szövetek

amelyeket egyre gy

jegyzés szerint a

fölhelyezni a dísz

után levenni. Ez a

XVIII. századik meg

a középkorban nem a

kalmazták, hanem az

ni az istentisztele

~~az is, hogy a~~ közép

ZIFFER Sándor

6. 83.-85.p.
12. 23.p Nagybánya Tiell

Új Művészet 1992

und daß in ihnen das obere
ist dies so sehr der Fall,
die dem Säulengange zugeke
geschlossen sind, weil von
käme. - Denken wir uns eine
nade für jedes Stockwerk, u
auf alle Geschosse ausgedeh
sade mit Halbsäulen, so hab
dem Platze und in der Akade
an denen die Säule zum bloß
nicht geringen Ärger der In
herabsinkt. Die vier angefü
großen Teil des Schatzes de

Das Charakterisieren de

MDK

Ziffer Sándor

Lovak

M.grafika 100 éve. Főv. Képtár 32.kiáll. 1948.jan.

9 l.

MDK

Ziffer Sándor, festö.

Önarckép, of.

Az Alkotás Művészete XXXII. kiállításának katalógusa. "A Művész Két Arca." 1947. III. 9-25.

Ziffer Sándor MDK

Anyám a tükör mellett, olf.

Mücsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

Ziffer Sándor

Résztvesz az Ernst Múzeum
Riállításán

Oelmacher Anna: Magyar Művészet
1896–1945.
Magyar Nemzet, Bp. 1969. sep. 26.

M D K

Ziffer Sándor

Malom, festm.

Dési-Huber István Kör kiállitása 1949.

MDh

Ziffert Sándor, festő

A marosvásárhelyi festőiskola egyik alapítója, 82 éves korában meghalt. Ziffert a román kormány 1954-ben Munkaérdemrenddel tüntette ki. 1957-ben az érdemes művész címet kapta.

— : Hír

8.1.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. szept. 11.

M.D.K.

Ziffer Sándor: Férfi képmás. [Darvas Simon: A nagybányaiak c. cikkéhez illusztráció.]

Mélynyomás, -- festménye után.

Panoráma. Bécs. 1922.okt.29. 42.sz. 28.p.

Ziffer Sándor

Kiskonthy Zsolt – Murádin Jenő: Nagy Oszkár. Nagybánya Könyvek 2. Miskolc, 1993, 8, 9, 16, 20, 21, 26, 27, 29, 30, 37, 47.

ZIFFER Sándor

BOROS Judit: Ziffer Sándor (1880-1962).--> Nagybánya

is díszítették. (A kompozíció is szinte megegyezik azzal.) A krakkó kötet elő- és háttáblája azonos díszítésű. Gerincére négy bordát aranyoztak (ezek kiosztásának semmi köze az ívek tényleges rögzítéséhez), s közüket virágtövekkel dekorálták. A kötet rossz állapotban van; a pergamen gyűrött, hullámos, az aranyozás erősen megkopott.

57 Opuscula S. Hieronymi varia, 1413. f. 207 + IV, 334×250×75 mm) Krakkó, Biblioteka Jagiellońska, Odzial Rękopisów, jelzete: MS. 428.

Fatáblás, aranyozott barna bőrkötés; gerincén hét borda, oromszegője vörös és sárga; metszése díszítetlen; eredetileg két szíjazott kapoccsal zárult. Az előtáblán lombdíszes—medalionos görgető és szőlő—makk—körte (füge?)—alma görgető kereteli a középmezőt (az utóbbi görgető azonos a győri I. 7. 8. jelzetű Fauntenus-kötet görgetőjével); a sarkokon egy-egy indadíszes—kerubfejes saroklemez (azonos a krakkói Hist. 15.340.IV. jelzetű könyv — lásd az 59. jegyzetet! — háttáblájának saroklemezével); középütt jobbra tekintő Krisztus-mellkép, a befoglaló kartus körirata:

(virág) IESVS · CHRISTVS · FILIVS · DEI · VIVI · SALVATOR · MVNDI · REX · REGVM & DOMINV$_{\text{o}}$ · DO:

A medalion alatt és fölött egy-egy nagyobb, tőle jobbra és balra egy-egy kisebb virágtő. A háttábla középmezejét lombdíszes-medalionos és leveles görgető kereteli; a sarkokon az előtábla saroklemezei. Középütt, álló ovális medalionban Dávid király térdelő alakja, körirata:

DOMINE · NE· IN · FVRORE · TVO · ARGVAS · ME · NEQVE · IN · IRA · TVA · CORRIPIAS · ME · PS : 6

(Bibliai idézet: Ps 6,2)

A medalion mellett egy-egy virágtő. A kötéstáblák jó állapotban vannak, a gerinc hasadt.

Irodalom: Kowalczyk, Maria, Markowsky, Mieceslaus, Zathey Georgius, Zwiercan, Marianus: Catalogus codicum manuscriptorum medii aeri latinorum qui in Bibliotheca Jagiellonica Cracoviae asservantur, vol. II., Wratislaviae, Varsaviae, Cracoviae, Gedani, Lodziae 1982, 303—306.

58 Lásd az 56. jegyzetet!

59 Catalogus Gloriae Mundi D. Bartholomaei Cassanaei . . . , Francoforti ad Moenum, impensi Sigismundi Feyerabendy: M.D. LXXIX (204 lap, 246×235×72 mm) Krakkó, Biblioteka Je-

1) Zifter Sándor

testő

1960 májusában töltötte be 80. évét. A nagybányai festőisk utolsó, jelentős mestere.
Ő maga, nem tartja magát „nagybányainak".
Valójában életműve a nagybányai mű v. egyenes továbbfejlesztése.
A festőtelepen a század első évtizedének

Borghida István: Zifter Sándor, a pedagógus
Korunk, Kolozsvár XIX. 1960. XI. 1362

2) Ziffer Sándor

festő

régén Ziffer lesz a „nem" sányat legerőteljesebb egyénisége, a 20-as évektől pedig, kizárólagos szellemi vezére.

1957-ben gyűjteményes kiállítása volt a nagybányai és a kolozsvári múzeumban. /Alkotásai szétszóródtak a világ minden táján – Amerikától Ausztráliáig. Kiállítása ezért nem Borghida István: Z. S., a pedagógus

Kornuk, Kolozsvár XIX. 1960. XI. 1362-63.

3) Ziffer Sándor

festő

lehetett teljes. Ziffer Sándor a Román Nép-
köztársaság érdemes művésze.
Pedagógiai tevékenysége:
Már a 10-es érekben sok fiatal festő for-
dult hozzá útmutatásért, korrektúráért –
– főleg, akik a Szabad Iskola művészi elvest

Borghida István: Z. S., a pedagógus
Korunk, Kolozsvár XIX. 1960. XI 1363.

4) Ziffer Sándor

festő

túlhaladottnak találták. Ziffer nem akart ehentétbe kerülni az iskola tanárnival, ezért elhatározta, hogy Münchenben nyit magán-iskolát. Tárgyalt a Schröder-iskola átvételéről, a háború azonban meghiúsította terveit.

Az I. V. H. végén, többéves németországi Borghida István: Z. S., a pedagógus Kovnak, Kolozsvár XIX. 1960. XI. 1363.

5) Ziffer Sándor

festő

tartózkodásáról ámatért Nagybányára.
Közben Iványi-Grünwald meghívta kerskemétre, de Ziffer Nagybányán maradt.
A nagybányán élő, delegáció művészektől elhúzódik. Anyaranta Nagybányára látogató
Aba-Novák, Kelemen, Kmetty, Patkó, Jándy stb. azonban keresték társaságát.
Borghida István: Z. S., apeologógus
Karnak, kolozsvár XIX 1960. XI.

6) Ziffer Sándor

festő

1926-ban Thorma János Ziffert Sándort, Krizsán Jánost és Ferenczy Valér't hívta meg tanárnak. ~~Tanítványa v~~

Ziffer tanítványa volt ekkor a Onkaresti Alexandru Cincurencu, az erdélyiek közül Tasso Marchini, Mohi Sándor és mások. A 20-as évek elején ott tartózkodó Szolnay

Borghida Istv.; Z. S., a pedagógus Kosunk, Kolozsvár XIX. 1960. XI. 1363.

7) Ziffer Sándor

festő

· Sándor már korábban, gyakran felkeresté és korrektúráját kérte.

Ziffert, a Hollósy iskolában végzett tanulmányai, valamint hatalmas elméleti felkészültsége szinte hijelölték a pedl.-i munkára. Thorma János nem ismeri fel Z. S. festő és pedagógiai értékeit. – ~~Ez~~ Ez, egy év múlva, le-

Borghida István: Z. S., a pedagógus

Korunk, Kolozsvár XIX. 1960. XI. 1363.

8) Ziffer Sándor, ~~[illegible]~~

festő ~~[illegible]~~

mondásra hésitett. Tanítványai később is tel-
keresik konzultáciért. ~~127~~ 1927-ben, miután
elhagyja a telepet, Krizsán és Mikola vegy-
zik al oktatást. /Ziffer nem akar Mikolá-
val együtt tanítani. Később, az elnöklete
alatt álló festők társaságából is kilép./

Borghida István: Z. S., a pedagógus
Korunk, Kolozsvár XIX. 1960. XI. 1364.

9) Ziffer Sándor

testő

1930-ban elvállalja a Mikola vezetése alatt álló iskolából eltávolított, haladó szellemű növendékek műv.-i oktatását. Tanítványai voltak: Vida Géza, Katz Márton, Csizér Lika, Agricola Lidia, Kanovits Béla, Kovács Géza és mások.

1935-ben, Mikola eltávolítása után, ismét Borghida István! ~~Z. S.~~ Ziffer S., a pedagógus kosunk, kolozsvár XIX. 1960. XI.

10) Ziffer Sándor
festő

Ziffert hérik fel ~~a ok~~ a művészi oktatásra.

Borghida István: Zs.S., a pedagógus
Kovnuk, Kolozsvár XIX. 1960. XI. 1365

Ziffer Sándor

- 1907-ben hazajön Párizsból Nagybányára magával hozva a francia művészet hullámait
- aláírja azt a nyilatkozatot amely a festőiskola életéner rendezetlenségét cáfolja.

Említve: Hollósy Simon, Thorma János, Réti István, Ferenczy Károly, Glatz Oszkár, Csók István, Grünwald Béla, Horthy Béla, Csókel Béla, Frimm, Perlrott Csaba Vilmos, Ziffer Sándor, Mikola András, Boromisza Tibor, Farab Zoltán, Börtsök Samu, Kuzsán János, Réthy Károly, Ferenczy Valér, Ferenczy Béni, Dénes Vali, Bartók Margit, Léderer Dávid, Jeremiás Nándor, Debreczeny Zsolt

Rácz Albert: Nyolc évtized festészete Nagybányán

Korunk 1977/4 281 old.

Ziffer Sándor

esti bemutatásokkal, támogatta a képzőművészeti társaság országos kiterjesztését, ő bizonyára nem zárkóznék el sem a Szépművészeti Múzeum mellé állítandó művészettörténeti iskola szervezésétől — az École du Louvre-ra gondolok! — de látva a Szépművészeti Múzeum szűk voltát, ahol a régi művészetnek is alig van már helye, régóta gondoskodna arról, hogy az egész magyar művészetet felölelő «Magyar Művészeti Múzeum» létesüljön, mely gazdagon és széles arányokban mutassa be a magyar faj művészeti képességeit, amint azok a multban és a jelenben megnyilatkoztak. Ha Eötvösnek igaza van, hogy «nemzetünk jövője tisztán kulturakérdés: attól függ, vajjon civilizáció tekintetében a népeket, melyek közt lakunk, mennyiben haladjuk túl» — akkor emlékeztetni akarok Andrássy Gyula gróf azon megállapítására, hogy igazi kulturális világsikert csakis a művészet terén remélhetünk, mert ebben kiváló a magyar. E felismerés egyenesen megszabja művészetpolitikánkat. Térjünk vissza Eötvös felfogásához és minden oldalról kiépített terv alapján dolgozzunk azon, hogy művészeket és műértő közönséget nevelhessünk, hogy felvehessük öntudatosan szervezett és jól beállított külföldi kiállításokon a versenyt a nagy kulturnépekkel, aminek érdekében sürgős reformokra van itt is szükség, — mert hiszen kulturális fejlődésünktől függ nemzetünk sorsa. Csakis így remélhetjük, hogy művészi közfelfogás fejlődik ki nálunk, melyet sért az utca, a ház, a pénz, a bélyeg, a hirdetés, a bútor, a könyvkötés, a hímzés, a szövet, a csipke mai minden izlésbeli eltévelyedése; akkor itt végre egységes izlés fog fejlődni népies magyar és keleti hagyományok feldolgozásával egy egységes és nemzeti stilus, ahogy azt Lechner Ödön kezdeményezte s e stilus szellemébe beleolvad majd egész művészi kulturánk egy nagy és egységes egészbe, ahogy azt egykor br. Eötvös József megálmodta és nehéz viszonyok között oly sokoldalúan kiépíteni elkezdte. A jövő feladata itt is csak az lehet, hogy visszatérjünk Eötvös alapgondolatához.

LÁZÁR BÉLA

A MŰCSARNOK TÉLI KIÁLLITÁSÁBÓL

MISS G. W. PICK LAJOS SZOBORMÜVE

A MŰCSARNOK
TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

PIHENŐ MODELLEK
ZIFFER SÁNDOR FESTMÉNYE

Művészet 1914. 28. l.

Ziffer Sándor

élet. arck.

lásd okv.

Vásárhelyi Z. Emil:

Erdélyi művészek.

Kolozsvár (1934.2)

183 – 202. l.

képekkel

Ziffer Sándor.

ZIFFER SÁNDOR:
Önarckép (műmelléklet)

Erdélyi Helikon

1930. II. kötet.

Cziffer Sándor

Műcsarnok
1927. magyar táj. 750

Cz Ziffer

Kard VIII. 185.

ZIFFER SÁNDOR

223	Önarckép, olajf.	1050.—
224	Zazarpart Nagybányán, olajf.	550.—
225	Nagybányai kórházudvar	650.—

Ziffer Sándor

Nemzeti Szalon 1930

Kut jan.

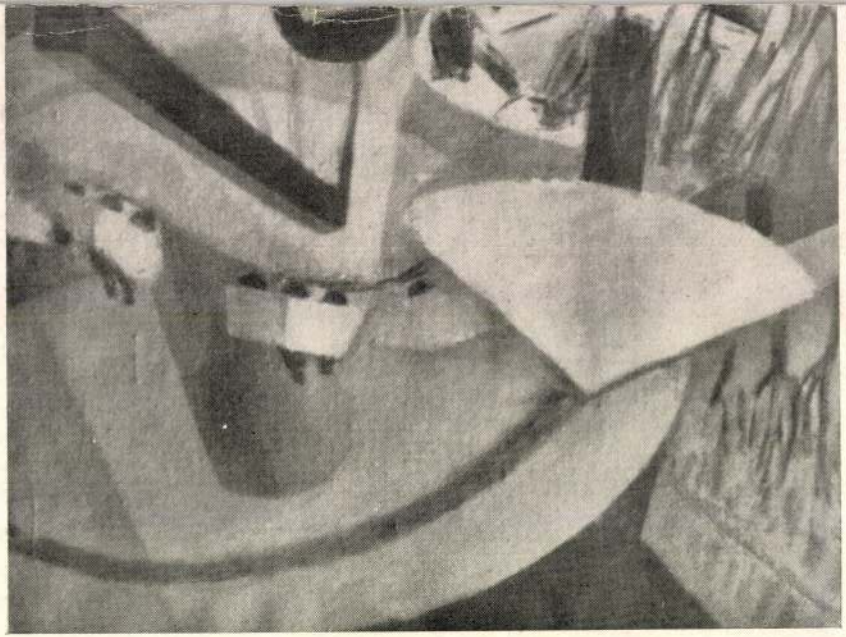

Ziffer Sándor

festő

Ujvidtsk.

974. l.

MDK

Ziffer Sándor festőm.

KUT 1927. II. 2. sz. 4.1. képek

Mű-terem Galéria - Virág Judit

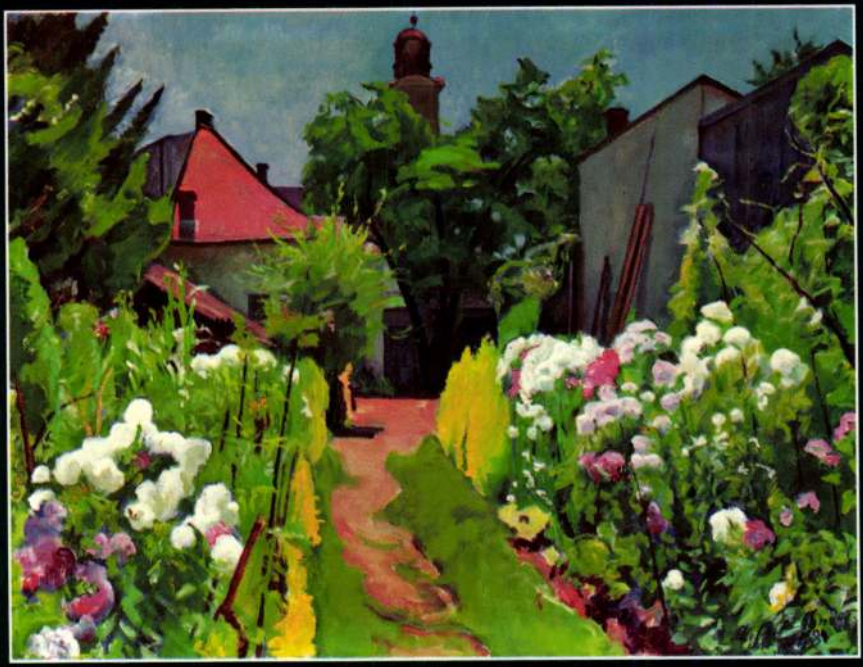

Kiállítás az 1999-es Téli Aukció anyagából

ZIFFER SÁNDOR

MŰ-TEREM GALÉRIA - VIRÁG JUDIT

Tisztelettel meghívjuk Önt, családját és barátait

2 napos,

rendhagyó kiállításunkra.
1999. szeptember 24-én, pénteken 10-18 óráig és
szeptember 25-én, szombaton 10-13 óráig
galériánkban látható lesz az 1999. december 3.-i
Téli Aukció néhány kiemelkedő darabja.

Festmények beadási határideje: 1999. szeptember 30

KATALÓGUS ÉS INFORMÁCIÓ SZEMÉLYESEN: MŰ-TEREM GALÉRIA 1055 BUDAPEST, FALK MIKSA U. 13.
TELEFON: (00-36-1) 312-20-71 - FAX: (00-36-1) 326-91-21 - E-MAIL: MU-TEREM.GAL@MAIL.MATAV.HU

ZIFFER SÁNDOR: A FESTŐ VIRÁGOSKERTJE
OLAJ, VÁSZON 75X100 CM JELEZVE JOBBRA LENT: ZIFFER SÁNDOR 1948.

mdk

Ziffer Sándor festőművész

a nagybányai festőiskola egyik alapító tagja 82 éves korában meghalt. Élet-műve kb. 1500 festmény.

Mozaik

Népszava 212 sz. 1962 szept 11.

M.D.K.

Ziffer Sándor. [Darvas Simon: A nagybányaiak c. cikkéhez illusztráció.]

Mélynyomás, fénykép után.

Panoráma. Bécs. 1922.okt.29. 42.sz. 28.p.

Ziffer Sándor

festő

Nagybánya

1929

Sulyfrits

XVI. 9-

Ür és Gyöngyössy Jenő

úr, mint forgató szerepel, megóvatoltattunk és kérjük, hogy azt 3 nap alatt okvetlenül rendezni sziveskedjék. Ellenkező esetben annak beperesitésére ügyészünket megbizzuk.

Budapesten, 1906 évi nov. hó 6án.

Teljes tisztelettel

SZÉKESFŐVÁROSI-KÖLCSÖNÖS-SEGÉLYZŐ-SZÖVETKEZET

Ajánlva

Steiner Károly, Budapest.

Ziffer Sándor

Falu c. rajza repr. –
Művészet 1915. 269. l.

ﻣﺎﻳﻜﻞ ﺟﻮﻧﺰ

ﺍﻟﻤﺪﻳﺮ ﺍﻟﻌﺎﻡ ﻟﻠﺸﺮﻛﺔ ﺍﻟﻌﺮﺑﻴﺔ ﻟﻠﺒﺘﺮﻭﻝ

ﺍﻟﻘﺎﻫﺮﺓ

Ziffer Sándor

Szül. 1880 V. 3. Eger

Lásd

Oszvát Kálmándr.

Erdélyi Lexikon.

Nagyvárad, 1928. 311. l.

1912

19-én. F Triesthben 1899 március 11-én.

i férfit ábrázol, a ki vall mellig
és fölfelé tekint. Vállaira
, szeme, bajusza és szakálla
s és vállravetett köpeny.

:37.5 cm.-- Lelt.sz. 4132.--
vészi hagyatékából átvétetett
el elismertetett 1912 január
ett 1913 március 16-án (453-

1. 354/912.
Lelt.6948.

24

Ziffer

Zifferben még élnek a nagybányai tradiciók,Még csillog
nak a régi erények,sőt uj célokra is telik erő.Az
impresszionizmus eszközeivel olyasvalamit próbál elérn
,ami tulnő a pillanaton,de ez nála már magánügy.Egy
révbe jutott ember rendezgetése saját portája körül,
s ez engem bármennyiee megbecsülöm is- nem elégit ki.

Dési Huber Istvá n:Müvészeti irások
Kossuth Könyvkiadó 1975 lo3.o.

Ziffer

és Thorma alkotásai is szerepelnek az erdélyi képző-
művészek budapesti kiállitásán.

Dési Huber István:Müvészeti irások
Kossuth Könyvkiadó 1975 1o3.o.

Ziffer Sándor festőművész

A 30-as évek első felében a nagybányai Szép-
művészeti Iskola növendékei között jó néhány
kommunista meggyőződésű fiatal művész volt.
A művészek tanítását Ziffer Sándor vállalta el
és folytatta 1935-ig, az állambiztonsági szervek
ismételt figyelmeztetése, majd fenyegetése ellenére.
Korrektúráit főleg Pittner Oliver műtermében tartotta.

Borghida István: Harcos művészet.

Igaz Szó, 1973... 7. 128 old.

Ziffer Sándor

Párizst megelőzően, ill. azzal párhuzamosan, rendszerint nyaranta, dolgozott Nagybányán. Az itteni fiatalok köré tartozott.

Horváth Béla: Perlroth Csaba Vilmos és Bornemissa Géza ismeretlen levele; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 39. l.

Ziffer Sándor

1880 - 1962

Lovak

olaj, vászon, 103 x 134

Kikiáltási ár: 12 000 Ft

BÁV 33. Művészeti Képaukció, árverés 1974 május 21-22

Tóffer Sándor

A bajai muzeum törzsanyaga tartalmazza
a művész alkotásait.

Pap Gábor: Kincsek és mükincsek.....
Művészet, 1975. junius - 7 oldal

Ziffer Sándor

Galimberti Sándor, Boromissza Tibor művészek mindhárman bizonyságot tesznek önállóságukról és tehetségükről,-irja kritikájában Tövis, a Nemzeti Szalonban rendezett kiállitásról a Művészet c. rovatban. Bemutatott müveikre külön nem tér ki.

A HÉT, Bp. 1909. febr. 21. XX. évf.
8. sz. 138-139. lap.

Ziffer Sándor

„Kertben" c. Zépének
színes reprodukciója a Zépnellék-
letben

Igaz Szó 1972 november

Ziffer Sándor

neve emlétve

mint nagybányai rajzló

Magyar Nemzet 1973 március 11

12. old

Ziffer Sándor

a „Nyolcak" csoportjával csak lazán állt kapcsolatban.

Szabadi Judit: The Iconography of Hungarian Art Nouveau. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1973. 49. s.

1991

Tiffer Sándor

fotó

~ képei találhatók a kaposvári

múzeumban.

Képzőművészeti Almanach 3 108.

Corvina 1972

Ziffer Sándor

Művei találhatók a kaposvári múzeum gyűjteményében.

Szabó Júlia: Rejtett kincsek a kaposvári múzeumban; Kaposvárosi Almanach 3, Somogy 1972, 108. l.

Ziffer Sándor

nevét a Nagybányát "robbantó", a posztimpresszionizmus felé induló festők közt említi

Murádin Jenő: Matieska Jenő /1885-1906/
Művtört.Írt.1972.1.sz.41-48.l.

47.l.

Ziffer Sándor
festő-

Az 1911-es nyárvégi párizsi kiállitáson a Salon des Indépendants-ban szerepelt.

Molnár Sándor: Párizsi séták Csáky Józseffel.
Müvészet, 1972.május - 13.oldal

Ziffer Sándor

„Önarckép" 1947 c. képének
reprója (színes)

Korunk Kolozsvár 1974/2

ZIFFER SÁNDOR, festő

A Párizsban járt fiatal festők, köztük Ziffer Sándor j
is, a már hagyományosodó nagybanyai stilusnak hátat fo
fordítottak. A postimpresszionista mesreke elveit, fes
tői gyakorlatukat kezdték népszerüsiteni és követni.
Ez jelentette az impresszionista festésmód feladását.
279.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a nügyüjtő Adalékok a ma
gyar nügyüjtés történetéhez 275.old

CUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megye Múzeumainak
Közleményei, Kecskemét, 1975

ZIFFER SÁNDOR, festő

Czóbel nyomában 1908-ig nagy tábora szerveződött Nagybányán az új irányzatnak. A csatlakozók közt volt: Perlrot Csaba Vilmos, Boromissza Tibor, Ziffer Sándor, Bornemisza Géza, Mikloa András, sőt a nagybányainak magat nem számitó, de a festőtelepen évekig dolgozó Tihanyi Lajos is. 306.old. 2.jegyz

MURÁDIN JENŐ: Nagybányától Kecskemétig egy művészeti különválás történetéhez 305.old

CUMANIA, III. HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

Ziffer Sándor MDK

Önarckép, olf.

Mücsarnok 1912. tavaszi kiállitás

MDK

Ziffer Sándor, festöm.

Önarckép. Olf. Repr.

Magyar Müvészet.1930. 53.l.

ZIFFER SÁNDOR "Bányai ház" c. müve közölve:

Utunk, XXXI.évf.27./1444./sz. 1976.jul.2.
6.old.

Ziffer Sándor (1880-1962)

Gendelet Olaj, vászon 41x50

Selezve lent balra: Ziffer Sándor

Védett, Kiliáltási ár: 6000 ft

BÁV 38.Képaukció Budapest 1975 december

Ziffer Sandor, festo

A nyersebb fauves stilust képviseli Ziffer Sandor két festménye, az 1907-es "Önarckép" és az 1910-es "Vizimalom". Az előbbi pécsi magantulajdonból, az utóbbi a Bedő gyüjteménybol került a muzeumba. 335.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy. Képtár története
Uj szer-ények IV. [illegible].old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Ziffer [Sándor], festő
[Ziffer is]

L: Perlrott Csaba Vilmos

Nagy Zoltán: Perlrott Csaba Vilmos emlékkiállítása 30

Kritika, Bp. 1977. dec. 77/12

Ziffer Sándor, festo

A Pécsi Modern Magyar Képtár anyagából az e cikkben közölt képek jegyzéke: Festmények, rekete repr
12.sz.kép.-Ziffer Sándor:"Vizimalom",cimü müve,-1910 k.
v.o.-65+79.5 cm.-Ltsz:73.34. 346.old

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk, XIX. 1974. Pécs

Ziffer Sándor festő

Gy. Szabó Béla, Gallasz Nándor, Szőnyi István, Podlipny Gyula, Szolnai Sándor, Balázs Péter, Kunovits András, Pittner Olivér, Jándi Dávid, Vida Géza, Klein József, Katz Márton – említve a munkásmozgalmi tévékenységükért.

Andrássy Edit: Képzőművészet-osztály kac

1997 Szó 1971/2 277 old

Ziffer Sándor festő

„Önarckép"

- festmény

Igaz Szó 1974/15 6+9 rd

Ziffer Sándor

„Vízimalom" - 1910 k.

„Ön arckép" - 1907.

- festmények

Jan. Pan. Múz. Ed. 1974 (XIX)

MDK

Ziffer Sándor, festöm.

Interieur.	Olf. Jelz.
Önarckép.	" -

Árv. Közl. 1937.4.kr.sz. 39.l.

Ziffer Sándor

Olajfestményekkel szerepel a
Barabás Miklós Céh kiállításán
(gróf Károlyi palota,
Kecskemét. u. 10-12)

Erdélyi Figyelő. 1937 V-VI

Ziffer Sándor

Két tájképe és két önarképe
nerepel a Barabás Miklós
Cén kiállításán

Magyarország 1937 v. 2.

Ziffer Sándor

Nagybányán él.

„Önarcképe" mezepel a Barabás

Miklós Céh kiállításán

Lyság 1937 v. 4.

Ziffer Sándor

koll. kiáll. Berlin-
ben a Gurlitt sza-
lonban
1928. márc.

Meghívó

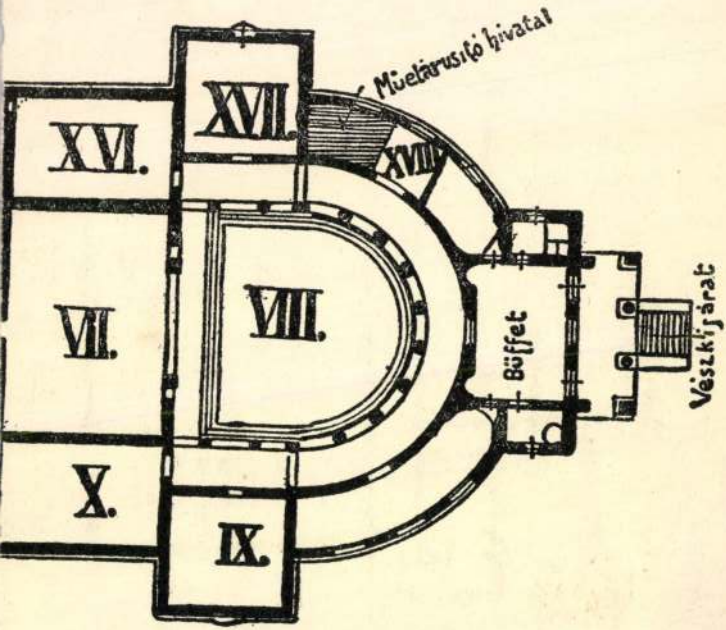
Müetárusító hivatal
XVII.
XVI.
XVIII.
VII.
VIII.
Büffet
Vészkijárat
X.
IX.

Ziffer Sándor MDK

a KUT Müvésztanácsának törzstagja

KUT kiáll. H.Szal. 375. kiáll. 1927. ápr.

MDK

Ziffer Sándor

Önarckép, of.

KMT 1912. tav. kiáll.

MDK

Ziffer Sándor

Morvay J.: Vásárhelyi Z. Emil: Erdélyi müvészek. Tátra, 1937. I. 7. sz. 241.l.

Ziffer Sándor
festő

M.D.K.

Inkász Pál, rokonuk Ziffer Sándor vendégeként a nagybányai művésztelepen töltött.

Kertainé
Friedrich Klára: Inkász Pál önarchépe
Művészet, 1966. február - 16 lap

Ziffer Sándor

Szerepel az Erdélyi Képzőmův. Kiállításon (gr. Bekonics palota IV. Kenkeméti a 12)

Nemzeti Ujság 1937 IV. 29

MDK

Ziffer Sándor

A Királyhegy ősz végén, repr.

Nemzeti Szalon 1929. jan. KUT kiáll.

Ziffer Sándor

festőművész

"K.U.T." Képzőművészek Uj Társasága kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1930.I.12.

Zitter Sándor

festőművész

K.U.T.kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Önarcképe karakterben elsőrangu portré

Pesti Hirlap
1930 I.12.

Ziffer Sándor

[illegible]

[illegible] - [illegible] - [illegible]

[illegible] Három képe drámai erősségü s olyan, mintha most szakadt volna el az orthodox akadémikusságtól. E pillanatban nem tudjuk, hogy ez előrelépés-e, vagy pedig visszatérés az alkotómüvészet vonalába ?

[illegible]
[illegible]

Zitter Sándor

festőművész

KUT kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Magyarságai térképén új szinek takadnak, amelyeknek kiválasztásával mór kísérletezett. -

E s t .
1930.I 12.

Zilfer Sándor

festőművész

KUT.Képzőművészek Új Társasága kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Művei arra bizonyítják, hogy művé alakult át a régi nagybányai stílus az újabb áramlatok alatt.

Budapesti Hírlap
1937.I.16.

Ziffer komoly harcot vivott önmagával. Hollósy tanitása alapozta meg müvészetét. A nagybányai festőtelepen sok rokon felfogással találkozott, a tüneményes szépségü táj pedig a természethez való alázatos közeledésre késztette. Lényegében ebben hitt anélkül, hogy mereven szembe helyezkedett volna bármilyen uj törekvéssel. Viszont a budapesti diszitő-festő osztályon a Hollósy iskola előtt eltöltött öt év is erősen rányomta bélyegét, s robusztus, féktelen vérmérséklete is az erőteljesebb zengésü, keveretlen, tiszta szinek szabadabb hangzásai s a keményebb, dekorativebb formák grafikusabb vonalvezetése felé terelték. (Ez már az 1904-es kiállitáson is megmutatkozott.) Elmélyült kisérletekbe kezdett. Hónapokon át ecsetet sem vett a kezébe, csak rajzolt... (6) jellemeket, mozdulatokat figyelt meg és süritett egy-egy vonalba, hogy pillanatok alatt rögzitse.

Ebben a szakaszban jött létre a két fiatal müvész barátságának nagyszerü dokumentuma, Ziffer portré-rajza Czóbelről.

Amikor Ziffer ugy érzi, hogy gyors rajzaiban már eluralkodik a rutin, ujra ecsethez nyul. Ezután a festésnél is elhagyja a részleteket a lényegretörő jellemzés érdekében, nagy felületek összefoglalására törekszik, lehetőleg két kiterjedésben, sikban, szineit felfokozza, igy Czóbel közvetlen utmutatásai nyomán Matisse felfogásához jut közel.

A két fiatal müvész barátsága nem volt hosszu életü. Czóbel már korábban, Pesten emlitette, hogy van egy festőmüvésznő szerelme, anélkül, hogy a nevét közölte volna. Egyik közös étkezésük alkalmával Nagybányán Czóbel a Hollósy-tanitványokról érdeklődött, s névszerint egy leányról is. Ziffer becsmérlőleg beszélt tehetségéről és erkölcsi tartásáról, anélkül, hogy tudott volna az érzelmekről, amelyek Czóbelt hozzá füzték. Ezután Czóbel fokozatosan elhidegült tőle: munkáit még néhányszor megnézte, baráti érzelmei azonban megszüntek. Egy este Perlrott Csaba Vilmosnál találkoztak össze s együtt távoztak. Ziffer panaszkodott, hogy a Hollósy tanitásától már eltávolodott, ám az ujat még nem érzi át teljesen, s nem tudja mi tévő legyen szorult helyzetében. – Akkor lődd főbe magad! – válaszolt kurtán Czóbel s otthagyta. Abban az évben még találkoztak néhányszor Pesten, illetve Párizsban is, barátságuk azonban nem állt többé helyre. (7)

Ősszel Czóbel Párizsba utazott, ahol francia müvészbarátaival kiállitott a Salon d'Automne Fauves termében. Néhány héttel később Ziffer is követte, megnézte a tárlatot és közvetlen élmények alapján Montparnasse-i mütermében Körmendi Frim Jenő festőmüvésszel, tükör előtt, kettős önarcképbe kezdett. Közben összeveszett Frimmel, levágta és megsemmisitette a kép felét s a megmaradt, befejezetlen önarckép-részt beküldte az Artistes Indépendants kiállitására. (8) A csaknem két dimenzióra redukált, alig néhány szinben, dekorativen felfogott és remekül jellemzett portré határkő müvészi fejlődésében, az első, de nagyon komoly lépés az uj uton, amelyen éppen Czóbel hatására indult el. Jellemző, hogy Matisse, aki tagja volt a tárlat rendezőbizottságának, kedvtelve nézegette Ziffer képét: – Végre egy jó munka a sok szemét között! – mondta, majd ő maga választott megfelelő, szembetünő falat számára, mesélte még akkor az éppen jelenlévő Poór Bertalan, illetve később Czóbel.

Ettől kezdve Czóbel és Ziffer utjai szétválnak. Előbbi, "a lázadó nagybányai ifju, a magvető, a neosok mozgalmának elinditója, részt vesz a magyar a fauves-mozgalomban, a MIÉNK, a Nyolcak, majd a KUT csoportosulásában, az École de Paris jelentős tagja; a minden ujra fogékonyan reagáló müvész, a Szent Endre-i müvésztelep egyik alappillére, ahová hoszabb hollandiai, németországi

és franciaországi tartózkodás után akkor telepedett le, amikor már Európa-sze te elismerték. Utóbbi Nagybányán maradt, ő lett a neosok zászlóvivője s a két világháboru között Nagybánya legjelentősebb mestere, művészete hatott számos ott dolgozó fiatal művészre: Mattis-Teutsch, Nagy Imre, Szolnay.... hogy itt csak néhányat emlitsünk. Ő is részt vett a budapesti uj egyesülések tárlatain, bejárta Németországot és Franciaországot, anélkül hogy letelepedett volna s jelentős nevet vivott volna ki ott magának. Kiállitott Párizsban, Berlinben, Hamburgban, San Franciscoban a világkiállitáson. Pályafutásuk mégsem egyöntetü: Czóbel világhirt vivott ki magának, Ziffer eltemetkezett Nagybányán, ahon nan 1930 után nem is igen mozdult ki.

Az 1906-os év, Czóbel utolsó s Ziffer első látogatásának éve Nagybányán két ségtelenül fordulópontot jelentett a művésztelep életében. Ennek taglalása azonban már egy másik tanulmány anyagát képezi.

JEGYZETEK

(1) A Pesti Hirlap kritikusa (Kézdi-Kovács) a következőket irja: "A tanitványok közül a legtehetségesebb Ziffer Sándor, aki rendkivül széles technikával fest. Erős és érett alkotása az önarcképe, napsütésben festve. Szép, a brutálisan nagy szinfoltjai mellett is, egy fatanulmánya." (Budapest, 1904. november).

(2) Ziffer eredetileg mütörténészi tanulmányok céljából utazott Münchenbe.

(3) NÉMETH L.: "Hollósy Simon és kora művészete", Bp. 1956. 63. 1.

(4) Ziffer Sándor meghatározása

(5) RÉTI I.: "A Nagybányai Művésztelep", Bp. 1954. 69 1.

(6) BORGHIDA I.: Ziffer Sándor művészetének kialakulása, "Korunk", Kolozsvár, 17 évf. 1958, augusztus.

(7) Ziffer Sándor személyes közlése nyomán. Czóbel Bélánál, Szentendrén tett egyik személyes látogatásuk elkalmával, idevágó érdeklődésünkre a mester finoman ennyit mondott: – Ziffer pletykált. –

(8) Az 1906-7. évi katalógusban, a 43-ik lapon: "1906. déc. Ziffer (Alexandre), 14 Avenue de Mai
Maine

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
Ziffer Sándor
UTUNK
festőművész, érdemes
művész
1981 JUN 12

1021

Ziffer nagybányaisága

Ziffer Sándor 1906-ban érkezett Nagybányára; egy nyarat akart ott tölteni, és ott maradt egy életen át; nagybányaivá lett. — Egérfogóba jöttem ide — mondta később, kedves gúnnyal.

Hosszabb-rövidebb kifutásai — francia- és németországi tanulmányútjai, kiállításai — után mindig oda tért vissza, a nyugodt, a biztonságos lét és alkotás keresveskényelmes körébe. A „százdombú" Nagybánya, mint sokmellű dajka, Ziffert is keblére fogadta és táplálta. Ellátta javaival, elkápráztatta tájaival.

Huszonhat éves korától haláláig, jó fél évszázadon át több mint másfél ezer alkotásban festette a bányaváros kobaltkék egét, violaszín fényeit, fellegeit, változatos alakzatú fáit, furcsa házait, a dombokat, a vizeket. A bányai művészek közül nagyon kevesen adták a város művészileg átfogalmazott arculatát oly teljesen, oly magas fokon, mint éppen Ő; „nagybányaiságából" nem néhány alkotás: egy életmű született.

Felfedezi és átérzi az akkori város sajátosan romantikus légkörét, de nem érzeleg: romantikája robusztus. Felmagasztosítja, heroizálja a zegzúgos utcákat, a hegyes süvegű bányászházakat, az egybecsavarodott fákat, a kanyargó patakot, a foghíjas palánkot. Átszervezi a látványt és monumentálissá teszi. Emlékművet állít Nagybányának, megörökíti részleteit, amelyek ma már csak nyomokban, szórványosan léteznek.

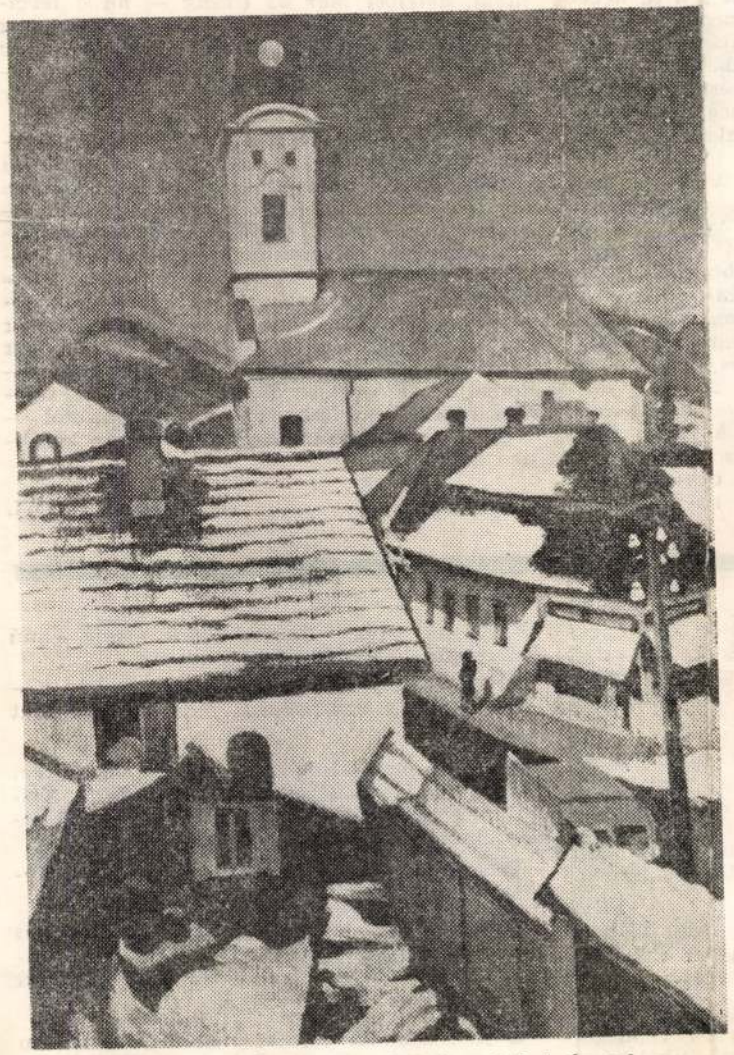

Ziffer Sándor: Háztető olvadó hóval

Témái ott vannak a város szívében, ahol ő maga is lakott, a regi Zazar-hídfőnél, házától kőhajításnyira. Néhány kedvelt motívumához újra meg újra visszatért anélkül, hogy valaha is megismételte volna önmagát: mindig új látószöget, új futóvonalakat, színharmóniát talált, újabb alkotási kérdést vetett fel és oldott meg. Innen adódik, hogy ismert témaváltozatai is mindig meglepőek, lenyűgözőek. Mindennapi, igénytelen témák az ő alkotó-alakító munkafolyamatában színjelenséggé absztrahálódnak, a tárgyak idomai nagyszabású szerkezetekké lényegülnek át. Városképei messziről hirdetik senkiévelössze nem téveszthető művészi igazát.

Ziffer, a nagy képépítő átvette a nagybányai telep alapítóitól a stafétabotot, s a hagyományos nagybányaiságot haladó nagybányaisággá alakította át. Hagyományőrző, korszerű és előremutató volt egyidejűleg. Szögezzük le: Ziffer a legjelentősebb művészeink egyike volt. Egészen egyéni hangú; piktúrája rendkívüli erejű. Állítom, hogy ez a kicsi kiállítás (Korunk Galéria), szinvonal szempontjából Európa bármelyik galériájában helytállt volna, a képek legnagyobb része pedig bármelyik nagy múzeumában erőteljesen hirdetné a nagybányai mester rendkívüli értékeit.

Hivatalosan érdemes mesterünk volt. Tavaly születésének századik évfordulóját kellett volna ünnepelnünk, ám városában, Nagybányán nem rendeztek műveiből emlékkiállítást, holott az ország különböző múzeumaiban lévő anyag is megtette volna, a festőtelep kiállítótermei pedig most januárban és februárban üresen tátongtak. De bármelyik múzeumunk bemutathatott volna 10—12 képet egy szobában, az évfordulót jelző kisebb felirattal, ahelyett, hogy a képeit raktárakban tárolná.

A Korunk Galéria szerény kiállítása nem pótolhatja múzeumok nagy lehetőségű tárlatait: csak elkésett, engesztelő tiszteletadás. És jelzi, hogy száz évvel születése után Ziffer, egyik legjelentősebb művészünk a két háború között, mindezek ellenére él. Élő marad. És nagybányaibb sok mai nagybányainál.

BORGHIDA ISTVÁN

céhbeliek gyakorolnának. Egyébként, amit a „céhbeliek“ és „céhen kívüliek“ megkülönböztetéséről gondolok, legutóbb három hete fejtettem ki a gyergyószentmiklósi D. D-nek szóló üzenetben; figyelmébe ajánlom, kedves D. I. Megdöbbenve olvasom, kedves D. I., hogy ön verseket és kisebb elbeszéléseket ír, csak nincs bátorsága elküldeni. Megdöbbenésem oka az, hogy ön hosszú évek óta küldözgeti nekem verseit és kisebb elbeszéléseit, én pedig hosszú évek óta válaszolgatok rájuk a hasábokon. S így jogosan tevődik fel a kérdés: mi lesz a szó, a hit, a *Levélváltás* sorsa?

J. A. — Brassó: Tényleg „gyermekbetegségben“ szenved: egyszuszra akar elmondani mindig mindent. Legyen türelmesebb önmagához.

K. A. — Temesvár: „Névnapodra küldöm / e szép püskösdi rózsát. / Oly drága, oly szép a pünkösdi rózsa, / Mit én vettem a névnapodra. // A névnapodra mely rózsát vettem, / oly szép, oly illatos a fehér rózsa, / Melyet gyönge rózsájáról leszakajtottam / a te neved napjára.“ — Azt tartja a közmondás: Ki saját lovát dicséri, bakot lő. Az ajándékozó kérkedése láttán netán a megajándékozott is félreteszi majd az illemet, csakazértis megnézi az ajéndékrózsa fogát, és megállapítja: ez vagy nem fehér, vagy nem pünkösdi. A pünkösdi rózsa ugyanis piros.

K. Z. — Gyergyószentmiklós: Verssorai már vannak, versei még nincsenek. Folytassa a munkát, és áruljon el valamit személyéről is.

B. L. — Sepsiszentgyörgy: Ezt írja a szerelemről: *„Nem követel különösebb emberi képességet, / Teljesen a megszokás és az ösztön uralja, / A mindennapokban természetes módon jelentkezik, / Látás, hallás, kapcsolatteremtés közben.“* — Sőt, tapintás, ízlelés és az érintkezés megszakítása közben is.

M. B. — Nagyszalonta: „Nagyon nagy kedvet adott nekem a költészethez az, hogy az önök lapjában — ha a levélváltásba is — megjelent az Olyan vagyok, mint egy óra című versem. Igen, mert még szinte teljesen tizenhat éves sem vagyok, és már tudok olyan versemet említeni, amelyet már az Utunk — ha a levélváltásban is — kiadott, míg nagyapám egész életében írt verset, mégsem jelent meg tőle egy sem.“ — Hát igen, ön szerencsés korszakban jött a világra. De azért még várjon egy keveset.

F. L. — Nagyvárad: „Hír a kolozsvári Igazság 1981. május 10-i számából: »A nagyváradi Állami Színház magyar tagozata görögországi turnéra utazott. A nagyváradiak Caragiale Elveszett levél című vígjátékának Farkas István rendezte, változatlan sikerrel játszott előadását mutatják be Athénben és Pireuszban.« Ez alatt a nagyváradi színház magyar tagozata Nagyváradon játszott. A román tagozat utazott Görögországba. Farkas István helyett Alexandru Colpaci rendezte az előadást.“ — Reméljük, a görögök nem vettek észre semmit. Elnézést kérünk az *Igazság* olvasóitól — hogy ti. nem figyelmeztettük őket már korábban a tévedésre.

K. JAKAB ANTAL

Ki hitte volna ...

■ **hogy Bereczki Károly fennakadás nélkül leírja: egy igazgató szerint „azonban ez a miénk s e mellett a 30 tonnás fenyédi is megteszik a magukét, főleg ilyenkor, amikor még nem akad fennakadás a nyersanyagellátásban.“**

Ki hitte volna ...

9 és 21 között a következő, 1931-es tanévének bemutatóit ismétli meg: Fejes Endre *Jó estét nyár, jó estét szerelem*, D. R. Popescu *A kerti törpe* és Alekszandr Vampilov *Vadkacsavadászat*.

● A *Korunk Galéria* kísérleti műhely-kiállítást rendezett a képzőművészek, építészek, írók, zenészek és színművészek vázlataiból. A bevezető beszédet Egyed Péter tartotta. A megnyitón közreműködött Germán János zongoraművész, valamint Majó Zoltán és Simon Gábor fuvolaművész.

● Május 29-én a kolozsvári *Gaál Gábor* irodalmi körben Kántor Lajos tartott előadást a két világháború közötti romániai magyar irodalom kérdéseiről.

● Az *Echinox '81 Kör* június 2-i vendége Balogh Edgár volt, aki művelődéspolitikai kérdésekről értekezett hallgatóságának.

● A *Karpaten Rundschau* 22-es számában Franz Hodjak búcsúztatja a nemrég elhúnyt be Kocsis István *Bolyai János estéje* című monodrámájának tévéfilmváltozatát.

● A pozsonyi *Új Szó* május 24-i száma Kocsis István *A szódásüveg* című novelláját közli.

● A *Népszabadság* május 27-i számában Maros Dénes ír Kányádi Sándornak a *Kriterion* gondozásában megjelent *Kenyérmadár* című könyvéről.

● A *Népszava* május 24-i száma Bartis Ferenc *Éjféli pihenő* című versét hozza.

● A *Neohelicon*, a *Magyar Tudományos Akadémia* egyik folyóirata Ovid S. Crohmălniceanu tanulmányát közli a két világháború közötti román irodalomról.

● A szabadkai *Üzenet* márciusi számában Kalapis Zoltán *Bartók Béla szabadkai hangversenyének sajtóvisszhangja* és Demény János *Még egyszer a Szirmai-hagyaték apokrif Bartók-leveleiről* című írása olvasható.

ZIFFER SÁNDOR

Ars Hungarica 1977/2

Borghida István

CZÓBEL ÉS ZIFFER

Czóbel Béla és Ziffer Sándor kapcsolatának értékes és eddig teljesen ismeretlen dokumentuma egy gyorsrajz, amelyet Ziffer készitett Czóbelről. A kroki – (ceruzar.p.20 x 16 cm.) – Czóbelt kockás szvetterben, munka közben ábrázolja, balkezében festőpalettával, a kinyujtott jobbkéz csak félig látszik. Czóbel összehuzott szemmel összpontosit, orra kicsit felhuzódik, ezért az arc enyhén karikirozott jelleget kap. Az előadásmód erőteljes, lendületes, mesteri biztonsággal lényegremenő. Szellemes a karakter érzékeltetése, a borostás arc, a felgöndörödő hajtincsek, a legörbülő orr és alsóajak; a test mintha hullámzana a munka hevében. A jobb felső sarokban dátum és signo: "Czóbelről rajzoltam 1906 Ziffer Sándor."

Idézzük fel a körülményeket is, amelyek között ez a kroki létrejött, illetve Czóbel és Ziffer rövid életü barátságát.

1904 őszén ismerkedtek meg Budapesten a Kairó kávéházban, jónevü irók, művészek találkozóhelyén. Czóbel utban volt Nagybányáról Párizsba. Ziffer Técsőről érkezett Hollósy müncheni iskolájának nyári gyakorlatáról, azzal a megbizással, hogy a Könyves Kálmán müvészeti intézet Nagymező-utcai termeiben az iskola kiállitását megrendezze. A tárlat figyelemreméltó sikert hozott Ziffernek is, felfigyeltek rá, "jó sajtója" volt. Öt kiállitott munkájából négyet festőművészek vásároltak meg. (1)

1906 tavaszán Ziffer válságos szakaszában találkozott ujra Czóbellel, ugyancsak Budapesten. Nem sokkal azelőtt beszélt Hollósyval a Balaton kávéházban; levélben kérte erre a találkozóra, mert ujra követni akarta iskolájába, ám anyagiak hiányában tanára és eszményképe Hollósy nem fogadta be, s ez teljesen megrenditette. Czóbel Párizsból érkezett, ahol a teleket töltötte, mig nyaranta 1902 óta Nagybányán dolgozott Ferenczy mellett. A két fiatal festő, utcai csatangolások és kávéházi beszélgetések során hamarosan összebarátkozott. A jelentős müvészi és elméleti felkészültségü, (2) de aggályos és nehézkes Ziffert a világotjárt és hajlékonyabb Czóbel igyekezett meggyőzni, hogy már nincs szüksége iskolai tanulásra, önállóan kell dolgoznia, s magával vitte Nagybányára. Ziffer addig csak hirből ismerte a müvésztelepet, bár egykori mestere Hollósy alapitotta. Az ő "plebejus demokratikus humanizmusát"(3) azonban nagybányai barátai és tanitványai nem értették meg; Hollósy szakitott velük s ettől kezdve a kiábrándult mester iskolájában Nagybányát emliteni sem volt szabad, arról pedig – 1902 után – szó sem lehetett, hogy Hollósy tanitvány Nagybányára is ellátogasson.

Czóbel kedvesen gondoskodott Zifferről, a "Hochstanz"-on vett ki számára szobát, ő maga a Fürész utcában lakott abban a házban, amelyik később Kádár

Géza festőművész, majd veje, Vida Géza szobrászmüvész tulajdonába került. Együtt étkeztek, s eközben Czóbel a legujabb francia irányzatokról beszélt – a hivatalosan akkor még elrettentő példaként emlegetett Cézanne, Van Gogh, Gauguin, de főleg eszményképe Matisse festészetét magyarázta. Ez utóbbiról valóságos "matissiádákat" zengett. (4) Czóbel tucatnyi festményét is magával vitte – arcképet, csendéletet, akt-kompoziciót – "vastag szines körvonalak közé határolt, élénk pointizált szinfoltokkal, a figurális részek rajzában sok jellen ző erővel."(5) Hirverésével nemcsak fiatal festőtársaira hatott, hanem az ottani tanárokra is. Czóbel magatartásában is volt valami lázadó. Külön "kompániá igyekezett kialakitani a fiatalokból, akik felfogásukban eltérnek majd az "ókoriak tól, ahogy a hagyományos nagybányai utat követő piktorokat nevezte.

fekete és szürke) négyszögekből szerkesztette harmonikus kompozícióit. A neoplaszticizmusnak nevezett irány azonban csak jelzi, de nem fejezi ki a neki tulajdonított szellemi értékeket, az alkotó számára sem egyebek egyszerű emlékeztető jeleknél, az elfogulatlan szemlélő előtt pedig zárt, metafizikai titkoknak prózai hieroglifái maradnak még akkor is, ha a szemlélő megfejtésükre a legnagyobb erőt pazarolja, mint azt az absztraktok megkívánják. Iránya a legnagyobb paradoxon, mert a prófétai elvonatkozásokat a fürdőszobák és műtőtermek falainak hygiénikus csempeburkolatával, illetőleg annak reklámpéldáival fejezi ki. Mondriánt az elvakult absztraktok és híveik mégis Rembrandt és Van Gogh mellé állítják, mint a legzseniálisabb hollandi festőt.

Az orosz *Kazimir Malevics* még nála is tovább ment. Fekete alapra egyszerű, fekete négyzetet rajzolt és ebbe a tárgynélküli mindenséget magyarázta bele. 1935-ben halt meg Leningrádban mindenkitől elfeledve, pedig azelőtt egyike volt a jelentőseknek.

A német-svájci *Paul Klee* (1879—1940) ákom-bákomait egyes monografikusai Bach—Beethoven zenei mélységei mellé állítják, mint a germán faj legfontosabb művészeti értékeit. Klee nem hiába volt karmester fia, ő a zene és az ábrázoló művészet közti határvonal elmosására törekedett. Viszont a modern zeneszerzők kottáiban nem egyszer ornamentális célzatok jelentkeznek; nem hallják, hanem látják a hangjelek írta zenét, így élvezik az ellenpontozást.

A határvonalak elmosódása a zene és az ábrázoló művészetek közt szükségszerű tünete a mai állapotnak, ami szemben áll a differenciálódó fejlődéssel. A mai fölfogás nem az érzékek funkciójának együttesére (wagneri zenedrámák), hanem azok összezavarására vezet, ami visszaesés a kezdetlegesebb állapotba. Mint ahogyan a mai stílusoknak dekadenciájuk mellett barbárabb a kifejező nyelve Leonardóénál, Velazquezénél, vagy Monet-énál, úgy az alkotások érzékelésében, általában a műélvezetben is a túlkultúráltságból származó igények ősi, primitív megérzésekkel vegyülnek.

A komoly, de át nem gondolt izmusok elméletével szemben ott áll az 1916 februárjában Zürichben alapított dadaizmus programja. Belőle csak a következőket idézzük: „A dada az egyén állandó forradalma a művészettel, az erkölccsel, a társadalommal szemben . . . mondhatni fölszabadítja az értelmet, midőn a zsenit egy rangra helyezi az idiótával. A dada a jövőt rombolja." Ilyen program csak a Svájcba menekült intellektuellek elkeseredett, mindent negáló agyában születhetett. Párizsban a szürrealizmus fejlődött a dadából.

Az absztrakt művészetnek tehát két útja van a megvalósulásra anélkül, hogy értelmetlen legyen. Az egyik az ornamentummá válás, a másik az építészet részeibe való beleolvadás. Mindkettő dekoratív jellegű, amit az absztraktok céljaik megszentségtelenítésének, meg nem értésének tekintenek. Ha az absztrakt motívumot kelmén, szöveten, vagy egyéb síkon alkalmazzuk, egyszerre díszszé válik, már nem értelmetlen, hanem a szövet, kelme, a síkfölület dekoratív része. Természetesnek vesszük ábrázolásmentességét. Alakjuk szabálytalan, akárcsak a középkorban. Egyes régi stílusok azonban alkalmazásuk előtt független, szabályos ornamentummá kerekítették ki őket. Az antik és a reneszansz stílus harmóniaérzése miatt tiltakozott a szabálytalan motívumokkal szemben. A mostani ízlés viszont a középkori fölfogással rokon.

Az absztrakt motívumoknak az építészetbe való beolvadásánál már nincs is szükség a megismétlésükre, mint a kelméknél. Itt egyszeri alkalmazásuk is biztosítja dekoratív létük értelmét. Részei az architekturának, az utóbbi fölépítésének kötött logikájával szemben biztosítják a szabad, kötetlen életet. A női ruháknál viszont tanúi lehetünk annak, hogy az absztrakt művészet mennyi új, eleven motívummal frissítette föl a kelmék divatját.

Természetesen az absztrakt alkotásba merített valóság-motívumok fölhasználásától itt eltekintünk, ez nem tulajdonképpeni absztrakt művészet. Földarabolt, kombinált figurális motívumokkal a régi művészetben, sőt a barbár népeknél is találkoztunk. Az utóbbi esetben ez többnyire kultikus művészet, nincs az egyénhez kötve, nem egyedül a művész élményének eredménye, hanem általános, kollektív természetű. Nem spekuláció szülte, hanem vallásos érzés, mint ahogyan a primitív embernél a művészet nem választható el a hittől.

Ybl Ervin

Aba-Novák Vilmos: Parasztcsalád — Famille paysanne — Крестьянская семья

Ziffer Sándor: Tájkép – Paysage – Пейзаж

ZIFFER SÁNDOR

1880—1962

A budapesti napilapok szeptember 11-én közölték a román rádió magyar nyelvű adásának a Magyar Távirati Iroda közvetítette — helyet és időpontot meg nem jelölő ama hírét —, hogy Ziffer Sándor festőművész meghalt.

Egerben 1880. május 3-án született, ahol atyja népiskolai tanító, majd később városi jegyző volt. Fiát taníttatta; legelébb Újpesten járatta középiskolába, ahonnét tizenöt éves korában betegeskedése miatt kivált. Műtéteket szenvedett át, egyik lába rövidebb maradt a másiknál, és majdnem teljesen megsiketült, ami mélyen kihatott emberi viselkedésére.

Tizenöt éves korában ébredező rajztehetsége arra ösztökéli, hogy a budapesti iparművészeti iskola díszítő-festő osztályán keressen okulást. Öt évet tölt ott, de 1900 őszén már Münchenben találjuk, itt egy ideig műtörténetet hallgat, majd rövid idő múlva átiratkozik Carl Raupp festőprofesszorhoz, aki Piloty tanítványa volt és meglehetősen unalmas tanára a müncheni festőakadémiának, ahol erőtlen zsánerképeket festett. A már kora fiatalságától kezdve mindig csak előretörni vágyó Ziffer elunta és egy magániskolában próbálkozott, ahonnét Hollósy Simonhoz pártolt. Négy évet töltött nála, ezeknek az éveknek nyarán Vajdahunyadra, Nagybányára, Fonyódra és Técsőre is elkísérte.

Nem Hollósy hívására, hanem Czóbel Béla rábeszélésére költözött 1906-ban Nagybányára, ahol véglegesen letelepedett, innét ránduit ki néhányszor hosszabb-rövidebb időre külföldre.

Hogy mit jelentett fiatal festőinknek Nagybánya, azt Réti István felejthetetlenül magyarázza a nagybányai művésztelepről írott posthumus művében, de hogy miképpen lopakodik be a lélekbe, azt már Petőfi megírta: „A város és az egész völgy fölött sajátos tiszta kék köd, mintha az ég ereszkedett volna le a földre. Az ember nem hiszi, hogy nem álmodik, vagy azt gondolja, hogy csak emlékezik, hogy nem most van itt, hanem régen, igen régen volt és boldog órákat élt itt..." — Igen, így írt Petőfi, csodálatosan megelőzve a Felvidék kristályos levegőjének ünneplőjét, a Majális mesterét.

A napilapjainkban megjelent halálhír azonban, amikor azt állította, hogy Ziffer a nagybányai művésztelep egyik alapítója volt, tévedett, mert a telep 1896-ban alakult és ő 10 év múlva költözött oda. Sőt nagybányai léte alatt mindig gondosan óvakodott, hogy független különállásáról lemondjon, s ezt mindvégig hangsúlyozta is.

Tulajdonképpen mi történt Nagybányán? Ugyanaz, ami mindig és mindenütt, a piktúra nem állott meg helyben, hanem úgyszólván nemzedékenként átalakulásokon, változásokon esett át. Hollósy, Réti, Glatz, Thorma, Iványi, pláne Ferenczy Károly jóval idősebbek voltak, mint Bornemisza Géza, Perlrott Csaba Vilmos, Borromissza Tibor, Ziffer Sándor vagy Czóbel Ernő. Ezek már más párizsi festőkre vetették szemüket, nem Courbet, Bastien Lepage, és a többi realista szemléletűek, hanem a rájuk következők, sőt az ezekre következők voltak példaképeik.

Czóbel Cézannet, Van Goghot, Gauguint, Matisset, Toulouse Lautrecet emlegette. Beszélt tiszta színeikről, merész kompozícióikról, a párizsi közönség elitjének ízlésváltozásáról, és a maga módján meg is mutatta, hogy mekkorát változott a festés módja. Elmondta, hogy az impresszionizmus odakint már régi játék, amelyet vele sokban ellentétes törekvések kezdenek kiszorítani.

Mindezt Hollósy, Réti, Ferenczy nem voltak hajlandók másholnapra elismerni és sutba dobni mindazt, amit a magyar maradiakkal szemben nagy nehezen kivívtak, és elfogadtattak a közönség elite rétegével. Ők a tájba állított emberből és a természetből egységes képet teremtettek és íme újak jöttek, akik más törvényszerűségekre esküdtek, magasztalták a színt, a művész szabad szeszélyességét, amely fittyet hányhat minden szabálynak, ha alkotóerővel párosul.

Ziffer nem könnyen szabadult Hollósy lenyűgöző személyiségétől s a tőle tanultaktól. Szkeptikus ember létére meg kellett győződnie, hogy mi az igazság a párizsi művészet ízlésváltozása körül. Még 1906-ban Párizsba utazott, s álmélkodva látta, hogy Czóbel igazat mondott. Érezte, hogy körül kell néznie a világban és nyolc éven át utazgat, Párizsban tartózkodik, a Bretagneban fest, egy egész évet tölt el Berlinben, ahol az expresszionistákkal ismerkedik. Az egész világháború alatt Németországban tartózkodik, katonai szolgálatot nem kell teljesítenie, mert nyomorék lába miatt alkalmatlan. Hol itt, hol ott, Párizsban, Berlinben, Budapesten, Hamburgban állít ki, de beléun a vándorlásba és 1918 őszén véglegesen letelepszik Nagybányán.

Átmenetileg egy évig tanít — 1926-ban — a festőiskolában, de nem fér össze tanártársaival, kilép, de amikor 1935-ben a város megszünteti a koloniát és Manu líceumi rajztanár vezetése alatt új iskolát nyit, ebben tanári állást vállal. Végül 1945-ben ebbe is belefárad. A román kormány 1954-ben munkaérdemrenddel jutalmazza, 1957-ben pedig érdemes művésznek nevezi ki. Ugyanebben az évben rendezte gyűjteményes kiállítását a nagybányai tartományi múzeumban, ahol a 77. életévében levő művésznek négy teremben 77 műve volt látható.

Érdekes, hogy ezen a kiállításon Ziffer Hollósy mellett készült műveiből csupán egyetlen egy tanulmányfej volt látható, holott sokat festett mellette. Nyilvánvalóan csak olyan műveit állította ki, melyekben saját egyénisége teljesen szabadon érvényesült, bár kétségtelen, hogy Hollósy hatása, különösen a figurálisokon a tízes években még meglehetősen megérzik. A Magyar Nemzeti Galéria hat festményét őrzi. Ezek is mind lelki felszabadulása idejéből valók, főképpen a tízes évekből. A legrégebbi szerzemény az *Útkanyarban álló két gyerek* a háttérben juhakollal és legelésző birkákkal, gyorsan feldobált és befejezett szabadtéri benyomás, amelyen a verőfény ragyogása uralkodik.

Jóval jelentékenyebbek a Galériában őrzött tájképek, amelyek közül sokat nehéz járása miatt házatája közelében festett. A Táj-

M.D.K.

Ziffer Sándro festő

Bivalyok, 1908 repr.

Passuth K.:A Nyolcak festészete, Bp. 1967. 52.l.

MDK

Ziffer Sándor

olajfestmények:

Strandolók

Kettős arckép

Tájkép

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

Ziffer Sándor

kolt. kiáll. az Ernstben

1927 febr.

634

Ujlelt. 634.

L beretvált képű

...ás 15-én + Pontresina Kindében 1899. szeptember 29-én

...dalmai.

...térő és jobbra haladó munkás, ki egy
...élben látható ~~és~~ kissé előrehajlik és
...vid nadrágja szürke és lábait fapa-
... birka kullog. Az égbolt felhőzött.
...gantini 1884

... 82 cm. – Ujlelt. sz. 634. – 1905. átrételi
...2-~~án~~ a 70645 sz. leirat alapján

...atkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

...01: VI. 20. -- 1903: VI. 20. -- 1904: VI. 20.

...a az Orsz. Képtárban a sz.
...árban 3010.

Vét. 1901. Szob 2.

Ziffer Sándor

életrajz

mod.

Csókássy 144. l.

István:

A mi és alkotója

Bp. 1933

T. 4004.

nen látjuk az ostromlott várost, a
ben pedig a Dunán hadi hajók küz-
tt:

tin nyomtatás van.

0.1 : 14.4 cm.

Trencsén m. kir. 15. gyalogezred
Trencsén m. kir. 15. gyalogezred
Trencsén m. kir. 15. gyalogezred

t előre is hálás köszönetet mond

Kiváló tisztelettel

hó 10-én

Szentiványi Gyula

a Magyar Képzőművészek Lexikona
szerkesztője
/VIII.Fhg.Sándor utcza 13.sz.I.5.ajtó/

Ziffer Sándor

Nagybánya k. k.
1912.

85

Trencsén vár VI. 306

Szalóky Szénásy Béla

Ziffer Sándor

Nagybányai kiáll. kat.
1912

68 l.

Toldy László dr. VI. 311.

Ziffer Sandor

Nagykanizsai l. k. 1912

87

Őstelep, bedeházi malom mellett

IX. 102.

Zitter Sándor

Nagybányai k. k.
1912
88

MDK

Ziffer Sándor

Tájkép, of.

Árv. Csarnok, 1940. jun. 94.sz. 42. l.

MDK

Ziffer Sándor, festö

Virágok napsugárban. Olf.

MK.Seg.Biz. Müv.Kiáll. Kat. 2.1.
Szépm.Muz. XXXX 1914.nov.-dec.

MDK

Ziffer Sándor, festö

Részlet Nagybányáról. Olf.

MK.Seg.Biz.Müv.Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 3.1.
Szépm.Muz.

Ziffer Sándor, MDK

1906-ban iskolán kivül dolgozott.
1908-ban iskolán kivül "
1909-ben " " "
1910-ben " " "
1911-ben " " "

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 83.l. 85,86,87,88,

Ziffer Sándor
festő

M.D.K.

Művészetéről. — Tanítvá-
nya volt Agricola Lídia.

Kisdégine Kerimi Irén: Nagybányai útijegyzetek
Művészet, 1961. március. — 18 l.

Ziffer Sándor festő.

A nagybányai iskola: Szépmüv.1944.1.sz.

M.D.K.

Ziffer Sándor
festő

Nagy Imre Nagybányán együtt
dolgozik Zifferrel.

M. Kiss Pál: A hetvenéves Nagy Imre
Művészet, 1964. január - 15 lap

Ziffer Sándor

Műcsarnok festő Apert

1905. tav. kiáll. 265

1905-6 téli kiáll. 585.

1906. tav. kiáll. 256, 491

1782. Liezen Mayer Sándor:

1782. Welser Filippina (Vázlat.)

A prágai fejedelmi palota
átvont pamlagon, ül I. Ferdinand
ser Filippina térdel, jobb karj
fejedelem lábait keresztbe vete
kodik a lelógó iratot
szemöldöke, bajusza és szakálla
czon az aranygyapjas-rend jelvé
kivágott czipőjén hármas hasit
jobbra
élben látható, haja szőke, fejd
kék, köténye fehér csipke. Mö
áll. A terem falán egyes alakok

Papirlemez, méretei 64.5:5(
Vétetett 1900: III. 12-én, a
Az elszámolást tudomásul ve
(243/900).

Letétképen átadatott a szo
(1446-908).

904: IV. 30.

12860-904

Ziffer Sandor

Munkaarnik Festö Hagybanja

1912 tav. Kiall. 479. 704

1913-14. Sali Kiall.

220, 221, 226, 505, 509, 555

Alt-wien csészék, palackok és tányérok
(bécsi és pesti láttképekkel) VII. 34.

(L. még Bécsi porcellánok alatt is.)

Zeffer Sándor

Nagybánya k. h. 1912

90

Tóth György, földmíves VI. 114

Ziffer Sandor

Nagybanyai K. Lat.

126

Casa Buonarroti (Firenze) III. 157

MDK

Ziffer Sándor

Önarckép, festm.

Az önarckép. Alkotás Művészház, 1923. márc. 1.

13.

MDK

Ziffer Sándor, festőm.

Pihenő modellek. Repr.

Repr. 28.1.

Műcsarnok.-Téli kiáll.
Művészet.1914. 28.1.

MDK

Ziffer Sándor

Réti I: Nagybánya. A Mübarát, 1922. II.

221 l.

M.D.K.

Ziffer Sándor /1880-

518. Hetivásár. Olajf. 55x45
519. Virágágy. Olajf. 64x52

Elvesztek. /Somogymegyei Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
34. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Ziffer

Réti I: Nagybánya. A Műbarát, 1922. II.
216.l.

MDK

Ziffer Sándor, Nagybánya

Tájkép, repr.

Képzőművészet, 1932. 51.sz. 133 l.

Ziffer Sándor

festő

Mil. Eger 1880

Missio V. 252.

Zeiffer Sándor

Nagybányai kiáll. kat. 1912

61.

Tál aggaból, római VI. 283.

Ziffer Sandor

Olajf. a

Szépmuvészeti

Muzeumban

Erzsébet – Népakadémia V. 300.

Ziffer Sandor

Univerzeti lex. 839 l.

Ziffer Sándorné

Nincsarnok festő Nagybánya

1912. tav. kiáll 716

Altamira VIII. 64.

Ziffer Sándor

festő, szül. 1880
Egerben

Budapesten, Münchenben
Párisban és Nagybányán
tanult.

vod
Z

Krück II. 742. l.

Garam Kelecsényi népkör. III. 240

Ziffer Sándor

a Kut történője

Farkas József dr. IX. 2.

Ziffer Sándor

festő

volt Vida Géza szobrász elsőrés legkomolyabb mestere

Borghida Istv.: Vida Géza – A vas és Mária maros festője.

Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. VII–VIII. sz. 1063.

Ziffer Sándor

festő

Szerepelnek munkái a kolozsvári Művészeti Múzeum kiállításán, a 13. teremben.

Márkos Andrási: A Műv.-i Múz. vendégei Kovnuk, Kolozsvár 1959 XVIII. XI. sz. 1662.

Ziffer Sándor
festő

Tanára volt Erdős Pálnak

Jack Brutan: Erdős Pál grafikája
Kornak, Kolozsvár XXII. 1963. f. 1054. old.

Ziffer Sándor
festő

Az 1925-ös évek nyáridején, ~~az~~ ~~a~~ Ziffer, Krizsán és Nagy Oszkár ványításával dolgozott Nagyványán Mihi Sándor festő.

Gazda József: Mihi Sándor műrémete
Kisunk, Kolozsvár XX. 1961. 8-9. 1021.

Ziffer Sándor

Festménye

Szerepel a „Magyar művészet 1896-1945"
c. Kárlatos az Ernst Museumban

Pétér Imre: Háromnegyed század
magyar művészete

Nagymuvelés 1969 XI. sz. 36 old.

Ziffer Sándor,festő

Az 1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár számára megszerzett dr.Tompa Kálmán gyüjt.oly csoportosulásokat és irányzatokat is hemutat,melyek a Képtárban hiányosan, vagy nem voltak képviselve. Igy Ziffer müve is Nagybánya plein-air piktúráját mutatja be. 225-26.old.
55.jegyz

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. ł 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1967.Pécs,1968

Ziffer Sándor MDK

Nagybánya, olf.

Pihenő modellek, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Ziffer Sandor

Negyhanya, ofl.

Fibenö modellek, ofl.

Ziffer Sándor MDK

Tájkép Nagybányán, olf.

Mücsarnok 1913-14. téli kiállitás

Ziffer Sándor MDK

Nyugvó akt, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

MIK

Ziffer Sándor

lásd

Ropalotafela 30 l.

Jiffer Sandor

l.

Nagybányai kiáll. kat. 1912

491.

Trencsén h. n. VI. 248.

Ziffer Sándor

Művészet 1909. 301
– 1914. 28, 183
– 1915. 269

Magyar Művészet
1926. 380, 384
1927. 176

Változ

Bergsmann A Utód

Ziffer Sándor

fertő:

1905. Bpest. VIII. Kerepesi ut 71.

Ziffer Sándor

U. 4312

9000 K. 1980 K.
500 " 110 "
500 " 110 "
500 " 110 "

Szeg bronzból, romai VI. Vtb.

MMvk.
M.D.K.

ZIFFER Sándor

festő

1910-ben Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybánya. Bp. 1954. 329.l.

M.D.K.

ZIFFER Sándor festő

1912-ben Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybány...Bp. 1954. 330.l.

ZIFFER Sándor festő

R.D.K.

1914.-ben Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybány ... Bp., 195 . 331.l.

M.D.K.

ZIFFER Sándor fotó

1913-ban Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya....Bp. 1954. 331.l.

MDK

Ziffer Sándor

Ut az alkonyban, of.

Böertsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.
107 l.

MDK

Ziffer Sándor

Virágcsendélet, of.

B.B. ur arcképe, of.

Régi nagybányai hid, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

113 l.

MDK

Ziffer Sándor

Nagybányai tájkép, of.

A Virághegy tavasszal, of.

Kora tavasz a nagybányai parkban, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

113 l.

MDK

Ziffer Sándor

Szajna pa tján, of.

Nagybányai rét vizzel, of.

Börtsök-Héti Nagybányai kiáll. kat. 1912.
112-113 l.

MDK

Ziffer Sándor

Nagybányai malom, of.

Luxembourg Párisban, of.

Kettős arckép, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.
112-113 l.

MDK

Ziffer Sándor

Csendélet, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

1o2 l.

Ziffer Sándor

l.

Lexikográfia

633. b. l.

vármegye.

ev. templom.
és falképe.
plom.
plom.
plom.
om.

bástyák.
), ev. templom.
, várrom.
), ev. templom és kehely.
stadt), megerősített tem-
renaiss. sírkő.
lusi vár.
v. megerősített templom,
y.
templom.
igberg) ev. templom.
rg), ev. templom.
), ev. templom.
ch), ev. templom.

Ziffer Sándor

Szül. Eger 1880 máj 3.

Révai XXI. 853. l.

kir. Vallás és Közoktatás-

f. évi október 19.-én

elt rendeletével a Műemlé-

tagjává az 1932.

évi szeptember hó 30.-ig

nevezni méltóztatott.

okmányt ./. alatt megküldé-

lettel felkérem

a munkájában támogatni

ember hó 9.-én.

ismerik ezt a keramikai anyagot. A P. kaolinnak, földpátnak és kvarcnak keveréke. Az égető kemence magas hőmérsékletű tüzében az ebben a keverékben foglalt könnyen olvadó alkatrészek a tűzálló kaolin apró részecskéivel összeolvadnak és igen kemény, üvegszerű anyaggá alakulnak át. A P.-máz ugyanazon ásványok összetételéből készül, mint maga az alapanyag, csak sokkal több benne az olvadó alkatrész.

A P.-nak három fajtáját ismerjük, ezek: 1) a *keletázsiai* (kínai és japáni) P., melyben több az olvadó alkatrész, mint az európai P. anyagában s ezért jóval lágyabb az utóbbinál. 2) az *európai* keményporcellán és 3) a *fritte*-P. vagy *pâte tendre*, mely tulajdonképpen nem is P., mert egyáltalában nem tartalmaz kaolint és közelebb áll az üveghez. Ennek dacára ide sorolandó, mert a sèvresi gyárnak ebből a frittészerű anyagból készült gyártmányai jelentékeny művészi befolyással voltak a XVIII. század második felében a valódi P.-t készítő többi európai gyárra.

A P. égetése igen magas hőmérsékletű tűzben történik, mely körülbelül 2500 C°-ra becsülhető és 20—24 órát vesz igénybe. A P. igen alkalmas a festett díszítésre, melynek kétféle módszere van: a máz alatti és a máz fölötti festés. A máz alatti festésre alkalmas színek száma igen korlátolt, mert a legtöbb fémoxid az erős tűzben vagy redukálódik, vagy elillan. Erre a célra csak a chrom, a kobalt és urán oxidvegyületei állanak rendelkezésre, melyekkel zöld, kék, szürke és fekete szint lehet előállítani. A polychrom díszítés máz fölötti festéssel történik. A festékek tulajdonképpen csak könnyen olvadó ólomüvegből állanak; ezeket különféle fémoxidok hozzákeverésével tetszelgős színre

ZIFFER *Sándor*, festő, * Eger 1880. Budapesten, Münchenben, Nagybányán tanult s ez utóbbi művésztelepének törzstagja, ugyanitt él a megszállás óta. Eleinte erőteljes szinű, naturalisztikusan látott festményekkel szerepelt kiállításainkon, újabban a kifejezőbb szintétikus formaadás felé törekszik. A KVT tagja.

Kg II. 627 l

Ziffer Sándor

mód

Kováts József
Nagybánya balla-
dája. Keleti Ujság
(Kolozsvár) 1938.
jan. 2.

Ziffer Sándor

l.

A Mügyüstö

1930.135.l.

Ziffer Sándor

irod

Tabéry Géza: Nagybánya

Erdélyi Helikon. 1929.

686. l.

MDK

Ziffer Sándor

olajfestmények:

Napraforgók

Orgonavirágok

Önarckép

Önarckép

Nagybányai festők. Nemz.Gal. 1962. jun.

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyuláné

úrnőnek

Budapest

Lenke tér 7.

Ziffer Sándor

l.

Müv. Kronika

1904. 8. n. 4. l.

Ziffer Sándor
festő
Önarcképe
repr

Művészeti Szalon
(Kolozsvár) 1930. V. évf.
11–12. sz. 20 l.

Moderne Geschäfts

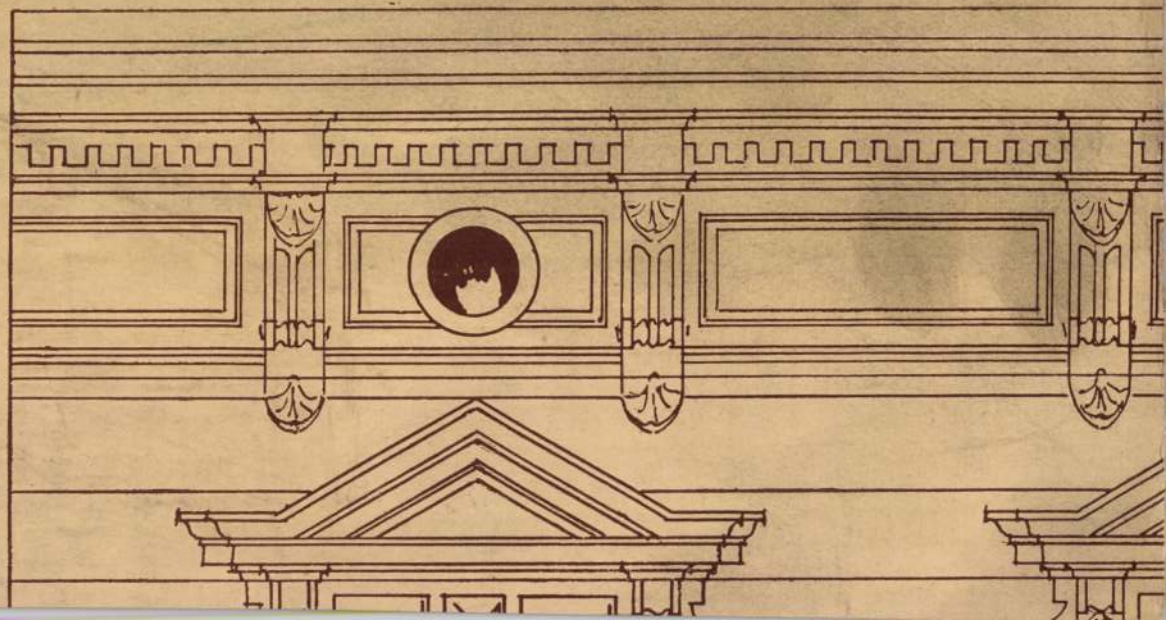

=

DUE IMPORTANTI DISCORSI DI BUCA

- Ha avuto luogo a Parigi nella riunione di propaganda indetta dai raggruppamenti francisti de enorme folla di Camicie Azzurre ti i Partiti antisanzionisti, M te arringa denunciando la polit nano a condurre la campagna per do i pericoli inevitabili a cui le intenzioni di alcuni sconsig altri Governi, il modo di giung dal comunismo. La vittoria di q l'agitazione che sconvolge attu

Anche a Tours il Capo tante discorso in occasione del ne francista. Messi in rilievo diretto compie in ogni settore brio negli spiriti dei Francesi egli ha confermato ancora una v re le formazioni del Fronte Pop dalla plutocrazia internazional scismo sul terreno della politi nute a Nancy, a Tours e a Strasb assai viva l'attesa di tutti i

<Ziffer Sándor>

rod

Vásárhelyi Z. Emil

< > Erdélyi Heli-
kon 1936.
587-590 l

Ziffer Sándor
festő

M.D.Y.

Méltatás.

M.S.: Levelek egy művésbarátságról.
Művészet, 1967. szeptember - 12 lap.

MDK

Ziffer Sándor, festöm.

A Királyhegy ősz végén. Repr.

KUT. 1927. II.évf. 1.sz. 15.1.

MDK

Ziffer Sándor festő

1913 óta a "Nagybanyai Festők Társasága" cimen szervezetbe tömörülve él Nagybanyan, ott maradt a román uralom alá került varosban, őrizve a mult szép hagyomanyait, szinvonalat.

Réti István: A harminc éves Nagybanya.

Magyar Művészet, 1926. 384.lap

Ziffer Sándor festőm. MDK

Heverő modellek. Repr.

Gyöngyösy 58.1.

Ziffer Sándor MDK

Szőlőhegy Füleken, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Ziffer Sándor

Ilmendráció (eml.)

S. E.: A kolozsvári „Utunk" évkönyve

Élet és Irodalom 1969 I. 5 15 old.

M.D.K.

Ziffer Sándor

festő

Miltatás.

Barnes Zoltán, Tülöp tutat Indn
Minisztr 1969 aug 22 lap

Ziffer Sándor
festő

Műrészetével hatott Szolnay Sándor festőre

Gazda József: Szolnay Sándor festészete
Korunk, Kolozsvár 1959 XVIII. T. sz. 120.

MDK

Ziffer Sándor

A Zazarpart. Repr.

Magyar Művészet, 1926. 380. lap

MDK

Ziffer Sándor, festöm.

Pihenö modellek. Repr.

Mücsarnok. 1913/14 téli kiáll. Kat.

Ziffer Sándor MDK

Virágok a napon, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Ziffer Sándor

4 polgári

8 hónap, jó eredm.

tanár Csizik Gyula

Gyakorlóiskola 1895

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Ziffer Sándor

Hegyi falu u.
kepi repr.

Uj Idők

1945. nefti 8.

~~Badik Béla~~ VIII. 194.

Ziffer Sándor Nagybányai táj cz. olajf.

VII. 148.

Mur és Kst-Ést

Ziffer Sándor festő

Ziffer Sándor

wód

Szok Nagyb

15. l.

	ALCSOPORT
	SZÁRMAZÁSI HELY
	MESTER
	SZEMÉLYI VONATKOZÁS
	EGYÉB ADAT

ZÉS) :

Ziffer Sándor

festő

1895–99

Einnisk 1930

90. l.

ZIFFER SÀNDOR

ÚJ MŰVÉSZET

2000/jan.

P - 9945

8.o.

azonban két megjegyzésem mégis v
már nem volt kéziratom, az utols
árán könyörögtem ki Illyéstől az
is én irtam. Nem volt más válasz
vagy kapitulálnom a tarkaság elő
nem állhatott volna két számon t
gyen a pénzt, hanem munkát várta
ményed különben helytelen. Ott m
tam s többet is, mint amit remél
hatom, hogy Kozmánál[5] nagyobb jóa
kevés ember volt az irányomban.

A barátság nekem is görög s
tisztelettel fogadom, mert nálad
amióta az irók közt forgok. Azut
ködést végkép elutasitottad.

Illyés és Kerék?[6] Dehogy tud

Szeretettel köszönt: Németh

ZIFFER SÁNDOR

ÚJ MŰVÉSZET
2000/szept.

P - 9765

41.o.

aja. Talán a dalok egyikét-másikát

gy gyüjtésbe, abba, melynek Tud. [ományos]

/s még évekig/ Bartók dolgozik.

et hasznavehetetlennek minősiti,

annyit hiszek bizonyosnak, hogy

len formájában, jelen kótázásával

rem a további utasitást.

üdvözlet!

Ölel barátod

Anti

1135

ZIFFER SÁNDOR

Új MŰVÉSZET

1996 / JÚL

13.o., 32.o.

sorban összefognunk s azt gond
ten tartózkodnék, megfelelő im
azonban ma ezzel kapcsolatban
Levelében Ön azt hangoztatta,
mennyit hajlandó kockáztatni.
hajlandók, ama kevesen pedig n
miért és mikor kockáztassanak.
felől állnak olyanok, akik nem
másfelől olyanok, akik végiggo
ni. Az előbbi jellemző a Válas
igazán hősies bizonyságot tett
utóbbi például az Apollóéira,
vagyok s kiket nagyon szeretek
hangoló tényeket nem tagadhati

ZIFFER SÁNDOR

ÚJ MŰVÉSZET

1998/ jùl.

P - 9396

27.0.

ŐS - FÜLEP LAJOSNAK

—(1 sz

zörmény ?] 1932. III. 3. ——→|

e összegyüjtöttem az irnivalómat,

egyetemi magántanárrá való kineve-

sni. Kivánom, hogy az Isten tartsa

MDK

Ziffer Sándor, festőm.

Mikola András tanártársa. Sürün szerepelt annak idején kiállításainkon.

Nagybányai művészetről.

Képzőművészet 1932. 51.sz. 139.l.

MDK.

Ziffer Sándor

Képvásárlási hir

Dunántuli Napló 1966 dec.25.p.11.

Leffer Sándor
festő

M.D.K.

Egy nyarat Nagybányán
unokaöccse Jelesz Pál
nála töltött.

Kertamé Friedrich Klára: Szőnyi István a mester..
Műnészet, 1967. szeptember - 15 kap.

Ziffer Sándor

Karapal az Ernst Museum csoportriáhítása

Neuretti Lipóq 1927 II. 20.

Ziffer Sándor festő

Szerepel az Ernst Múzeum
csoportkiállításán

Esti Kurir, 1927 II. 20

Ziffer Sándor festő

„Morgóhegy", „Bányai malom"
„Lelátása Virághegyről", „Tavasz
előtt" c. festmenyeivel nekeszel az
Ernst Museum (sopron) kiállításán
(emlitve)

Pesti Napló
~~Esti Kurzi~~, 1927 II. 20

Ziffer Sándor

l.

Művészeti hetek

Kolozsvár 1942.

39. l. 43. l.

részlet kerítéssel (1910) alighanem a legkülönb közöttük. Erőteljes alkotás, amelyen izmos rajzos jellegét nem kevésbé sikerült színezéssel szövi össze. Kitűnően érzékelteti a teret, levegős, napfényes, igazi tavasz ébredése hideg kristályos levegőben. Benne van az a mesehangulat, amelyet Petőfi Nagybányán megérzett. Valósággal mesteri, hogy a látképnek miképpen ád távlatot az alsó terébe meredező ócska fakerítés, s hogy mennyi élet van a jócskán leegyszerűsített, összevont felületekben. Erősen dekoratív jellemével ez a mű nagy lépéssel megy túl a Hollósy iskola realista szemléletén: lélekből kivetített expresszív valóság.

Festésének könnyedségével és erejével talán még meghaladja az 1911-ből való *Patak*, amely egyhangúbb ugyan, de nem kevésbé kifejező. Lázasan feldobált, felkent, elsimított, sárgával tarkított zöld színek változatait adja meglehetősen kevés árnyékolással. A nagybányai patak két partja mellé osztja be a növekedése teljében lélegző tájat, amelyre csak egynéhány bokrossá vált fa lombja szór sötétebb színárnyalatokat. Valósággal burjánzik a táj a növényzet mohó életétől, mintha túl akarna fejlődni maga magán.

Valamivel nyugodtabb környezetbe vezet az 1910-ből való *Nagybányai látkép*, amely a városka hullámos talajának egyik oldaláról láttatja a fasorokkal takaródzó városkát. Olyaténképpen, mintha játékszereket raktak volna ki gyümölcsöskertek közé s ezek hívogatólag köszöntenének a távolban eltörpülten. Sok sötétes zöld szín mögül éles fehérek bukkannak elő, a távoli templom ablakocskái mintha behunyt szemek volnának, ismét mesehangulatba merültünk, amelynek méla csöndjét még csak szellő sem zavarja.

Viszont annál nyugtalanabb és kavargóbb az 1912-es virágcsendélet, amelynek nyári virágai vetekedve küzdenek egymással, hogy elhiggyük a kavargásukból kirikító élénk színeket. Asztalon álló üvegedénybe tömködten tolakodva borulnak az asztal fölé, míg a háttérből egy sötét díván hullámos fakeretének nyugalma szolgál kiemelésül.

Abból, amit Nagybányán a húszas évektől a legutóbbi időkig alkotott, a Galériába csak egy festménye jutott el, 1936-os *Önarcképe*, de még az 1957-es kiállítási katalógus gyengén sikerült képeiből is sejthetjük, hogy hűséggel számol be a közvetlenül nem látottakról.

Tudjuk, hogy szenvedélyes önarcképfestő volt, nemcsak azért, mert nehezen mozgott, modelleket nem szívesen keresett, hanem legfőképpen, mert szerette magamagát jellemezni. Ecsetét nem aggódó kétkedés, nem bizonytalan tapogatódzás vezette, hanem büszke öntudat s így önarcképeibe belésűrítette mindazt, amit létéről elgondolt és érzett.

Ennek a művének láttára eszünkbe kell hogy jusson Réti Istvánnak róla írt jellemzése. Persze, hogy az igazsághoz féligmeddig közelférkőzzünk, tekintetbe kell vennünk azt, hogy Réti neheztelt Zifferre, mert nem állt be az alapítók követte művészeti elvek szolgálatába, s nem hajtott fejet előttük, hanem egyenesen szembefordult velük. Réti művelt, éles elméjű, de gyanakvó embernek vélte, aki ironikus természetével és gúnyos megjegyzéseivel elszigetelte magát. Tehetségét nem tartotta akkorának, mint önbizalmát és a természethez inkább simuló műveit jobbnak ítélte az expresszszív modorban túlzóknál.

Az Önarckép némely tekintetben megfelel a Réti rajzolta jellemzésnek. Igen erős akaratú, uralkodni vágyó embert láttat, aki büszke öntudattal, sőt uralomvággyal néz reánk. Mértéktelenül nagyra rajzolt szeme gőgösen hirdeti öntudatát, dacosan lezárult ajka megvetést fejez ki. Megfestése nem éppen remekel, de nem is ebben az irányban hangsúlyozza ki a formát, inkább lelki tartalom szempontjából. Diadalt hirdet, győzelmet, nyoma sincsen benne kételkedésnek.

Reprodukciója jobban hat, mint színességében az eredeti. Megmutatja, hogy Ziffert életének ebben a korában a rajzosság inkább érdekelte, mint a színek versenye.

Tudtunkkal a jövő évben nagybányai kiállításra számíthatunk. Igen kívánatos volna, hogy azon Ziffert élete derekának alkotásaiból is megismerjük, enélkül aligha tudunk művészete hitelesen alátámasztott összefoglalásához eljutni.

Farkas Zoltán

Ziffer Sándor: Tájrészlet kerítéssel – Coin de paysage avec palissade – Уголок пейзажа с оградой

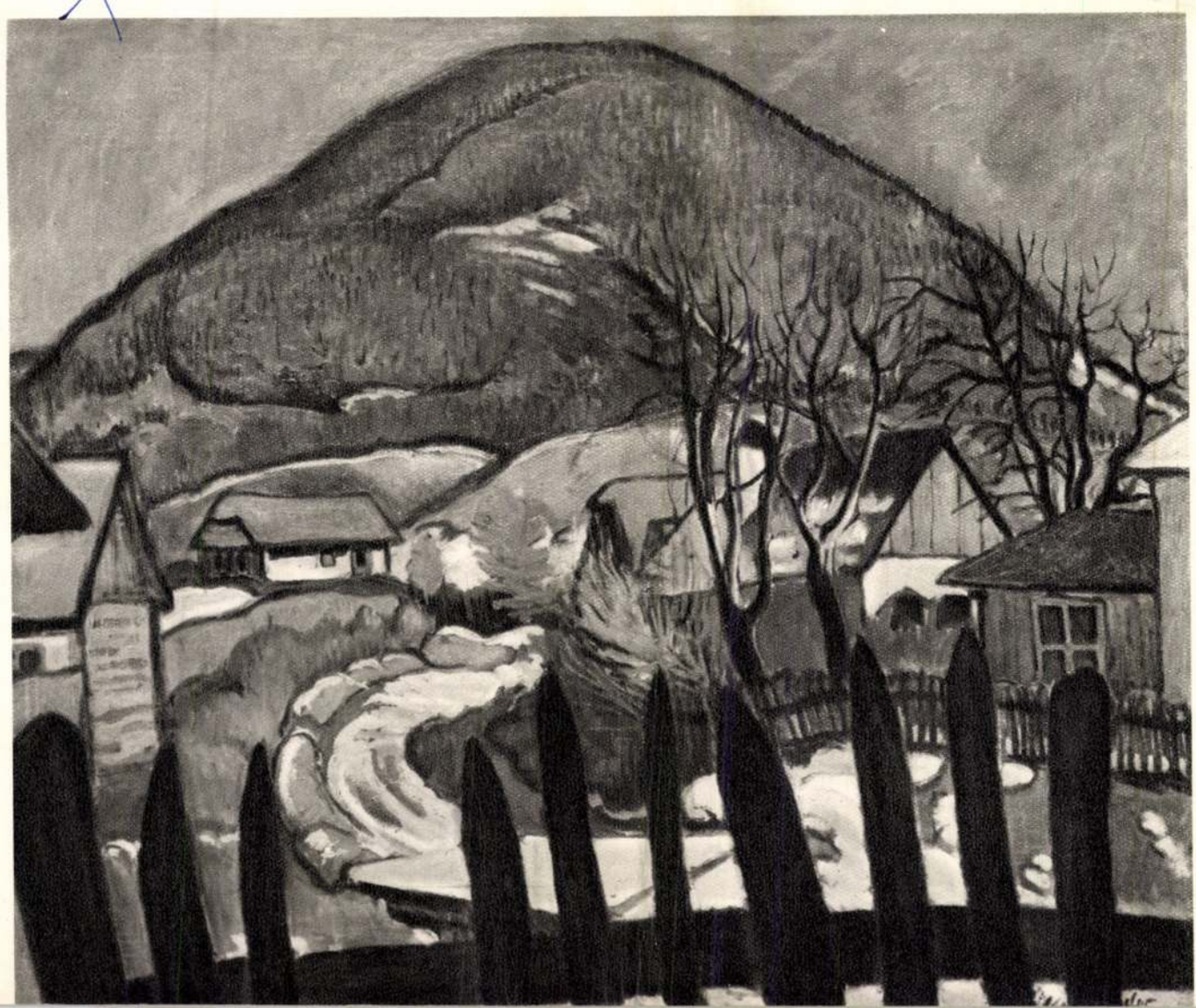

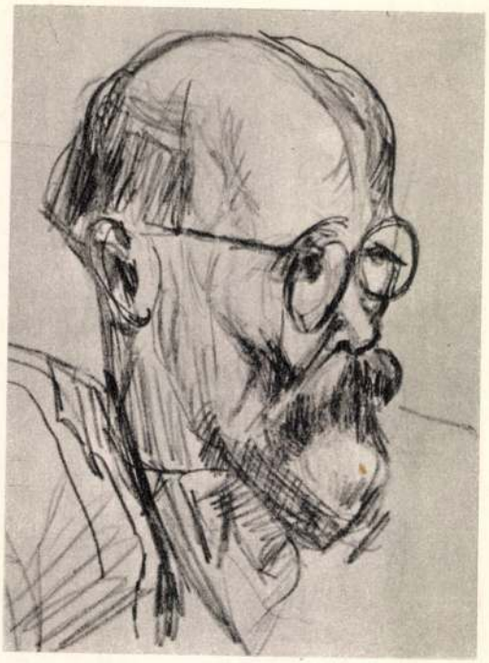

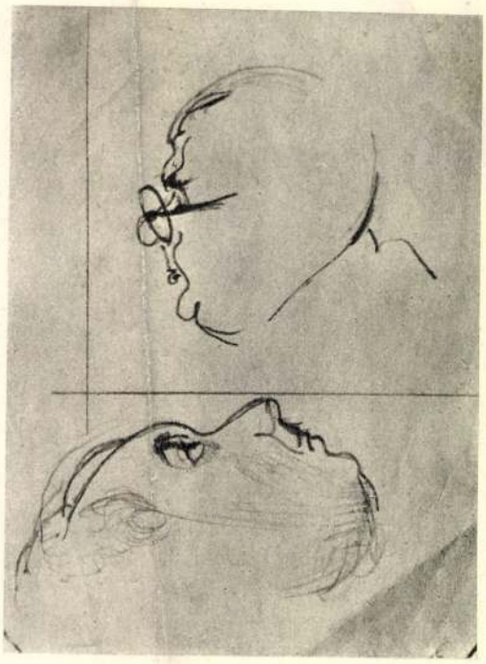

PÓR BERTALAN KORTÁRS GALÉRIÁJA

A vérbeli művész permanens alkotó. Megragadásra, formálásra mindenkor, minden körülmények között képes, vagyis, az úgynevezett ihlet soha el nem hagyja. Egy olyan művész, mint Pór Bertalan, aki mögött több mint hat évtizedes festői mult sorakozik, vére minden cseppjével, idegeinek, szemének, kezének teljes készenlétével jár a világban. A jeles portréfestőből a megpróbáltatás éveiben, az emigrációban — un des plus grands bestiers — ünnepelt állatfestő lett, a küzdő, összecsapó, hatalmas erők képben fogalmazója. Hazatérve a nem kevésbé küzdelmes, de pozitív előjelű új Magyarországba, újra az ember lett érdeklődésének tárgya, középpontja. Mindenek előtt az egész pályáján vörös fonalként végighúzódó önarckép sorozatra tette fel a koronát az 1953-ban készült, széles ecsetvonásokkal festett, lendületes és energikus portréja. Kutatásának örök tárgya az emberarc formáiban megjelenő jellem, szellem és kedély, de módszere az, hogy az előtte ülő modell — bárki — tulajdonképpen csak megfigyelésre szolgál. Sokat firkál emberek között, értekezleten, társaságban, ám a firka csak egy röpke víziót rögzít. Az igazi jellemformálás akkor kezdődik, mikor már nincs előtte a modell, otthon, egyedül, ceruzája alatt tiszta vonalakkal, erőteljes vagy gyengéd megjelenésben kirajzolódik a karakter, aminek hordozója például Barcsay szakállas-gyermek arca, Berda mindig opponáló kamaszfeje, Bortnyik vállba süppedt koponyája, vagy Hincz tektonikus gyűrődésekkel gazdag arca és így tovább.

Ezek a rajzok oly elevenül szólaltatják meg az ábrázolt embert, hogy szinte hangját is hallani s valahogy még a temperamentuma is benne foglaltatik. Egy apollói szépségű ifjú tudós arcán az ellentmondás makacs szelleme, egy pici kontyon a Jeanne d'Arc-i elszántság, egy szegény szövetségi titkár száján a teljes elmosódottság, ugyanakkor kétségbeesés; majd a mester, aki képességeinek büszke tudatát a homlok és orr nagyszerű vonalán viseli. Ki ne ismerné közülünk azt az évtizedet, ami alatt gyűltek a rajzok, ez évtized véget nem érő értekezleteit? Pór mester noteszei, levélborítékai, meghívói százával őrzik ezeket a pompás rajzokat. Tulajdonképpen egy fél évszázad regénye összeállna azokból a portrérajzokból, amelyeket elkezdett a diák Pór, folytatta a fiatal művész kollegákról és civil figurákról Pesten és a felvidéki kis városban, aztán az első világháború alatt, a Tanácsköztársaság idején — milyen kitűnő kis rajza van például Kun Béláról —, majd az emigrációban és ismét itthon a művész- és tanártársakról. Ismeretes a drága emlékű Bölöni Györgyöt ábrázoló, a karaktert különös erővel megragadó szénrajza is. E nagyszerű történeti sorhoz tartoznak az itt bemutatott rajzok, melyeknek már a kiválasztása is nehéz feladat elé állította a krónikást. Egy nagy művész jellemző és ábrázoló erejét kívánjuk bemutatni, de vajon ezek a rajzok nem érintenek-e olyan érzékenységet az ábrázoltaknál, melyet az alkotó — közismert gyermeki jóhiszeműségéből következően — semmiképpen sérteni nem akart. Szeretnénk remélni, hogy erre nem kerül sor s mindenki, szíve mélyébe tekintve elfogadja azt és úgy, amit és ahogy Pór mester jellemében megragadott. Nincs ezekben a rajzokban semmi karikatura-

Ziffer Sándor.

Mint meghivott részt vett a Magyar Impresszionis
ták és Naturalisták Köre által rendezett első ki-
állitáson 1908-ban.

Bende J:
a Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Ziffer Sándor

1910. téli kiáll. Műveszház

Táj gyerekekkel, olaff.

Archep,

Zongoránál,

Téli táj

Tájkép.

Bretagnei park.

~~András, I-10.~~ (anonyer Király) I. 30.

Érkezett 1905 dec. 7.

1086/1905 sz. (Bpest, 1905 dec. 2. 98,852 sz. a.)

A v. és k. o. miniszter közli a döslinger H. által a szegszárdi múzeum számára festett kép ügyében Tolnavármegyéhez intézett rendeletét s megengedi, hogy az érte járó tiszteletdíj a házi pénztárból kiutalódhatjon.

(1.) Kifizettetett XII. 12. 2.) Wosinszky nak. I. 7. e. i 1028/1905)

Ziffer Sándor.

Műve szerepel a KUT tavaszi kiállításán, a Nemzeti Szalonban.

Ujság, 1924. április 14.

Ziffer Sándor.

A KUT ötödik kiállításán munkája szerepel, a Nemzeti Szalonban.

Pesti Napló, 1927. ápr. 14.

MDK

Ziffer Sándor

Hetivásár, o.

Virágágy, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Zifferer Sándor, festöm.

A nagybányaiak második nemzedékének tagja.
Téjképeiben nagyvonalu képzelet és lendületes elö-
adás ragadja meg a szemet.

Elek Artur: Patkó Károly, Aba Novák Vilmos és társaik.
Képzöm. Figyelö rovat. Nyugat. 1927. márc. 1.
Ernst Muz. kiáll.-a. 443-444. l.

MDK

Ziffer Sándor

A Virághegy Nagybányán, of.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. 66.l.

Ziffer Sándor, festő

A 80 éves magyarországi festőművészt, aki Hollósi Simon tanítványa volt, a Román Népköztársaság művészetének érdemes mestere címmel tüntették ki.

— : Hír

Népszabadság. Bp. 1960. máj. 17. 10.

Ziffer Sándor MDM

sz. 1880

A MIÉNK első kiállitásán /1908/ szerepelt "Ebédlő" c. képe.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században. Bp.1959.4o.l.

Ziffer Sándor MDK

Nevének emlitése az impresszionizmus bukását hirdető müvészek között.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században. Bp.1959.36.l.

MDK

Ziffer Sándor,

a nagybányai művésztelep tanára.

Önarckép. /Nagybánya/. Repr.

Képzőművészet. 1932. 51.l.

MDK

Ziffer Sándor

Udvarrészlet
o.,v. 75x100 cm. Mgt.Dpest

Virágcsendélet. /Kék macska szoborral/
o.,fa, 38x31 cm. Mgt.Dpest

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962. Kat. 47.1.

MDK

Ziffer Sándor

Önarckép
o.,v. 49x44 cm. Mgt.Bpest

Strandolók
o.,v. 71.5x95 cm. Mgt.Bpest

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962.Kat. 46, 47.1.

MNK

Ziffer Sandor

Kettős arckép. / Zöldkorsóval./
o.,v. 100x60 cm. Mgt.Bpest

Tájkép
o.,v. 128x95 cm. MNG.Ltsz.: 9595

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai Festők.
Budapest 1962.Kat. 47.1.

MDK

Ziffer Sándor

Tájrészlet keritéssel
o.,v. 91.5x109.5 cm. MNG.Ltsz.: 60.26 T.

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai Festők.
Budapest 1962. Kat. 47.1.

MDK

Ziffer Sándor

Orgonavirágok
o.,v. 60x60 cm. Mgt.Bpest

Önarckép
o.,v. 50x62 cm. MNG.Ltsz.: 60.38 T.

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962.Kat. 46.1.

MDK

Ziffer Sándor

Fürdőzők
o.,v. 118.5x142.5 cm. Mgt.Bpest

Malom
o.,v. 66x80 cm. Mgt.Bpest

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962. Kat. 46.1.

MDK

Ziffer Sándor

Virághegy.1912.
o.,v. 69x97 cm. Mgt.Bpest

Estefelé.1914.
o.,v. 65x90.5 cm. Mgt.Bpest

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962. Kat. 46.1.

MDK

Ziffer Sándor

Ülő nő. 1930 körül
o.,v. 95x80 cm. Mgt.Bpest

Önarckép. 1941 körül
o.,v. 150x125 cm. Mgt.Bpest

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962.Kat. 46.1.

M.D.K.

Ziffer Sándor

Műve a MNG-k gyüjteményébe került

1 városkép

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A Magyar Nemzeti Galéria az 1962-1963-as évben

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp. 1965

162. l.

MDK

Ziffer Sándor

Malomárok. 1947-48.
o.,v. 75x100 cm. Mgt.Bpest

Napraforgók. 1948.
o.,v. 60x80 cm. Mgt.Bpest

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962.Kat. 46.1.

MDK

Ziffer Sándor

Patak. 1911.
o.,v. 78.5x80.5 cm. MNG.Ltsz.:61.45 T.

Virágcsendélet. 1912.
o.,v. 65x79.2 cm. MNG.Ltsz.: 4384

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybanyai Festők.
Budapest 1962. Kat. 46.1.

Ziffer Sándor festő

MDK

szerepelt a tárlaton.

"Bányászportré"

B.J.:Tartományi tárlatok. Nagybánya.
Igaz szó. 1963. febr. 279-280. lap.

Ziffer Sándor, festő

A dr. Tompa Kálmán gyűjt-ben a Pécsi Modern Magyar Képtárban a haláláig Nagybányán élt Ziffernek "Önarcképe" 19?6-ból jelentős alkotás. 225-26.old. 55.jegyz

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, 1967. Pécs, 1968

M.D.K.

Zuffer Sándor
festő

Tájrészlet henritással" és „Önarckép"
" a Magyar Nemzeti Galériába került.

A gyűjteményes gyarapodása múzeumainkban.
Művészet, 1960. augusztus.

MDK

Ziffer Sándor

Interieur, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81. sz. 41 l.

Ziffer Sándor
Virágok napsugárban, olaj

Magyar Képzőművészek Segítő Bizottsága. Művészeti kiállítás. 1914. 2 l.

BECSKE /Voit/ 2

Belseje: Belül két szakaszos, z
rekkel osztott csehboltozatok,
két-két pilléren nyugvó hármas
Berendezés: Balról sekrestye, e
régi oltárkép, olaj-vászon, "Ang
festmény, Kracker modorában. A
festő jelzése "J o h a n .....
alatta feketével utánafestve: "
átfestve.

A kórus alatt nagyméretü o
loktól koronázott szent egyház
ben, XIX. század eleje.

Csiszolt üvegcsillár a kó
Felszerelés: Cibórium, aranyoz

MDE

Ziffer Sándor,

Tájkép, olaj

Árverési Kézi. 1940. dec. 7.rk.sz. 96. auk.

35 l.

M. D. K.

ZIFFER Sándor festő

1908-ban Magyarországon dolgozott

Petri Pál - 1954. 328. l.

K.D.K.

ZIFFER Sándor festő

1906-ban Nagybányán dolgozott

Pécsi Bp. 1954. 327. l.

M. D. K.

ZIFFER Sándor festő

1909-ben Nagybányán dolgozott.

Rébi: Bsz. 1954. 328. l.

Ziffer Sándor

Már 1907-ben Czóbelhez hasonló stílusban dolgozott.

Németh Lajos: Modern magyar művészet / Corvina 1968, 44. l.

MDK

Ziffer Sándor, festöm.

A Müvészház müvészeti egyesület, fiatal tehetségek bemutatkozását segiti elö. Idén is több talentumos fiatal müvész alkotásai kerültek a magyar közönség elé.
Nevére szivesen emlékezünk.

Müvészház.
Müvészeti Krónika. 1912.április 1. I.évf. 1.sz.
9.1.

MDK

Ziffer S

Tanítványa a Nagybánya-i Festő"iskolában Mohi Sándor volt.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.

3348 2058

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Ziffer Sándor

MDK

Nagybányai Madonna, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

MDK

Ziffer Sándor

Tájrészlet keritéssel c. festm. repr.

Magyar Nemzeti Galéria.Nagybányai Festők.
Budapest 1962. Kat.

Ziffer Sándor
festő

MDK.

A művésznek a kolozsvári muzeumba látható „Fürdőző bivalyok" című műve, „Kertrészlet"-ei, városképei. — „Budapesti" „városrészlet" (repro)

Kovács Zoltánné: Vita Ziffer Sándorról

Művészet, 1963. október – 47 lap

Ziffer Sándor
Részlet Nagybányáról, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás. 1914. 3 l.

lunettás ablaksoru kerti homlok-

szobák. A boltozatokon négy szobá- maradtak.
ritka falfestmények is megvannak.
ágkosarak csokrocskákkal, illetve
el. Az egykori ebédlőben a négy
urális allegóriái, a szalonban
k ovális keretekben tájképecskék:
us siremléke, Pantheon, Hadrián-
-000 tégl
formájában is a magyar klasszicz-

Ziffer Sándor

1909-ben részt vett azokon a kiállításokon, amelyek a Nyolcak megnevezésének előzményei voltak.

Dévényi Iván: Tihanyi Bp. 1968.

10.o.

Ziffer Sándor

irod

Iván Ede: Dolgozó koloniák. Pesti Napló. 1912 júl. 7.

U. 130.

A nagybányai ünnevéntelep Tagja.

r.-t., Budapest, Széchenyi u.

át a Record gyógy

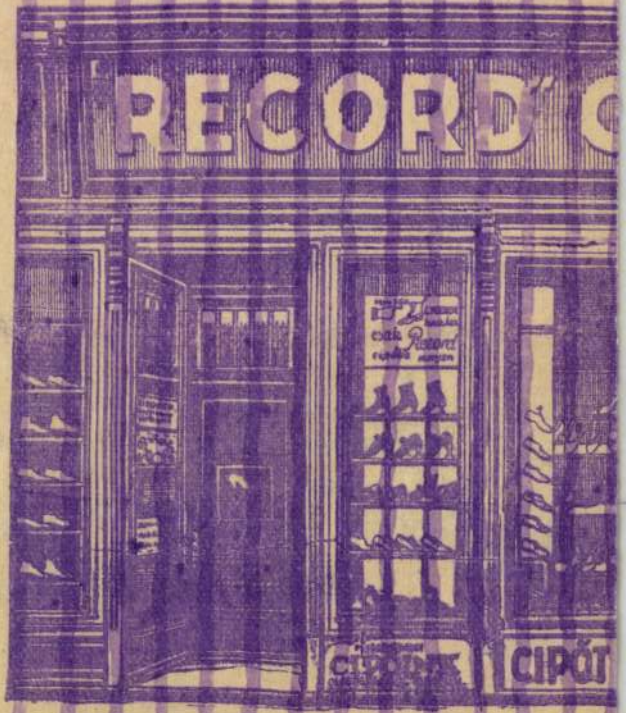

I., Mészáros u

Zifferländer

festő

A független művészek 23ik

kiállításán szerepel.

Lendvai Károly. Párisi levél.

Művészet. 1907. 342 l.

Ziffer Sándor

1907. őszi kiáll. Nemzeti Szalonban

A Baross-tér, olajf. 500 K.
Egy nyaraló terjé, olajf. 200 K.
Udvarrészlet, olajf. 400 K.

108. **Ziffer Sándor** (1880-1962)

Zazar parti fák mögül
Olaj, vászon 70,5 x 102 cm
Jelezve balra lent: Ziffer Sándor 1928

Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft

Ziffer második alkotói korszakának visszatérő motívuma

A Zazar-parti fák mögül feltáruló nagybányai utcarészlet háttérben a jellegzetes formájú Kereszttheggyel gyakran ismételt motívum Ziffer Sándor festészetében. Az I. világháború borzalmait Németországban átvészelő művész a festmény keletkezése idején már egy évtizede Nagybányát és környékét járja, hogy a számára kimeríthetetlenül ismételhető közvetlen környezet látványelemeit újra és újra lendületes festőiséggel jelenítse meg.

Az 1928-as datálású tájkép Ziffernek abból a második meghatározó alkotói korszakából származik, amely a német expresszionista festészet formanyelvének hatását tükrözi. A müncheni Hollósy iskolában nevelkedett művész, aki 1906-ban Czóbel Béla invitálására Nagybányára látogat, a neós mozgalom vezéregyéniségévé vált. A franciaországi látogatások során Gauguin és a fauve-ok - elsősorban Matisse és Derain - hatására kialakuló erőteljesen dekoratív, határozott kontúrokkal határolt tiszta színfoltokból építkező stílusa határozza meg az 1906 és 1911 közötti, első markáns festői korszakát, amelyet ő „dekoratív impresszionizmusnak nevezett".

A németországi kapcsolatok

A berlini származású, Nagybányán dolgozó Käthe Beckhaus festőnővel 1910-ben kötött házassága után igyekezett kihasználni németországi kapcsolatait. 1913-ban Münchenben kísérel meg festőiskolát nyitni. A sikertelen próbálkozás után Berlinbe megy, ahol felkérik a híres Groeber festőiskola vezetésére, de a világháború kitörése meghiúsítja a terveket és egyben a Nagybányára való visszatérést is. Az 1914 és 1918 közötti németországi tartózkodása során - annak ellenére, hogy anyagi nehézségei miatt a fontos művészeti centrumok helyett kisebb tengerparti városokban (Stettin, Ostsee, Pommern, Mecklenburg, Zinnowitz) tölti idejét - meghatározó élményt jelentett számára Karl-Schmidt Rotluff, Erich Heckel és Franz Marc festészete.

A kép szerkezete

A *Zazar parti fák mögül* című kép reprezentatív darabja Ziffer 1920-as évekbeli lendületesen expresszív stílusának, amelynek festői nyelvéhez közvetlen analógia nem található. A témaválasztásában és kompozíciós megoldásaiban rokon, 1925 és 1927 között festett tájképek homogénebb felületű, összefogottabb formáihoz képest a *Zazar parti tájrészlet* előadásmódja részletezőbb, de Ziffer erőteljes forma- és térképzése szigorúan szerkesztett, monumentális kompozíciót eredményez a *Zazar parti részlet*en is. Jellegzetesen zifferi megoldás a csendéletein is alkalmazott feszített, húzott, alulnézeti perspektíva alkalmazása, melynek eredményeként a néző az előrehajló előtér szereplőjének érezheti magát. A németországi tartózkodása során a Vorzische Zeitung-nál fotó retusálási munkákat vállaló festő komponálási módjára feltehetően hatott a korabeli sajtófotográfia sajátos formanyelve, a különleges nézőpontok kiválasztása.

A korábbi fauve-os korszakában alkalmazott nagy, összefüggő színfoltok mellett - mint az előtér fatörzseinek ibolya vörösét ellenpontozó sárga ház homlokzata - a közeli részletformák értelmezésénél keményebb, kisebb mezőkben felrakott színkontrasztokkal dolgozik. Az 1908-as festményein gyakran alkalmazott vörös-zöld komplementer szín pár lüktető ritmusa másodlagos szerepbe szorítja a jellegzetes zifferi kékeket. Tanítványa, Incze János festőművész elmondása szerint Ziffer lakásának enteriőrjében a méregzöld szobafalakat fekete fakeretű, vörös kárpitozású székekkel rendezte be. Ziffernek minden művéből árad a festés öröme, a festékanyag szeretete, mellyel a tárgyi valóságot rögtön színjelenséggé írja át.

Érdekességként említhető, hogy Ziffer 1929-es hamburgi önálló kiállítása után a német sajtó egyértelműen a francia hatásokat elemzi és értékeli Ziffer festészetében. A *Zazar parti fák mögül* című festmény Ziffernek 20-as évekbeli, expresszionista korszakából származó alkotása.

M.E.

4384. Ziffer Sándor.

Sz. Egerben 1880 május 3-án.

Virágcsendélet.

Zöld terítővel letakart ovális asztalra helyezett, égetett agyagedényben lévő és különféle mezei virágból álló csokrot ábrázol, a melyből legfölül két teljesen kinyílt mákvirág, több pipacs és búzavirág, alól pedig egy fehér és egy világos színű vadrózsa válik ki. Ez utóbbitól jobbra egy Anthemis Arvensis díszlik sárga középpel és sugár alakban kinyuló fehér levelekkel. Mögötte sötétpiros áthuzatú pamlag tűnik szemünkbe, a melynek támláján rojtos kendő van. Jelzése alól jobbra: »*Ziffer Sándor 1912*«.

Vászon, méretei 65 : 79·2 cm. — Lelt. sz. 4384. — Vétetett középületek díszítésére és más gyüjtemények gyarapítására, illetőleg állami elhelyezések czéljaira az 1912 augusztus 15-iki 108062 sz. leirat alapján 400 K-án (1690–912). — Kifizettetett 1912 szeptember 14-én (1801–912). — Elszámoltatott 1912 október 8-án (2060–912). — Az elszámolásra nézve lásd a 3161–913 szvsz. előadmányt.

III
965 (4384).
985 (120).

1
Ref
1912

E-1- R.D.K.

ZIFFER Sándor festő

Szül. 1880. Eger.

~~Po~~ Iparművészeti Iskola festőosztályát végezte.

1900 München Akademia, Ažbe iskola

1902 " Hollósy iskola

1902 Fonyód Hollósyval

1903 Vajdahunyad "

1904 Tecső "

1906-ban Czóbel Bélával Nagy-

./.

 R.D.K.

ZIFFER Sándor festő

A Nagybányai Festők Társaságának Törzstagja a megalakuláskor (1911)

Réti István. A nagybányai műviszkelep Bp. 1954. 69., 70., 75., 78., 82., 83., 91., 317., 320., 322. l.

Ziffer Sándor (1880-1962)

A festő virágoskertje
Olaj, vászon 75x100 cm
Jelezve jobbra lent: Ziffer Sándor 1948

Irodalom:

- Kozma Elza: A mester fiatal maradt. Beszélgetés Ziffer Sándorral. Igazság, 1953. július 31. 3. oldal
- Borghida István: Műteremlátogatás Ziffer Sándornál. Utunk, 1958. november 27. 7. oldal
- Borghida István: Ziffer-anekdoták. Korunk, 1974. 2.sz. 207-214. oldal
- Borghida István: Ziffer Sándor. Bukarest, 1980.
- Incze János: Önarckép. Bukarest, 1982.

Ziffer Sándor: Önarckép 1944-ből (Kolozsvári Művészeti Múzeum)

1948-ban, a kép készülése idején Ziffer már a 68-ik életévébe lépett, átvészelte a világháborút, megélte a kolónia széthullását, eltemette feleségét, mégis töretlen lendülettel, lankadatlan szorgalommal festett tovább. Személyes jelenléte egyszerre idézett fel távoli emlékeket, a Hollósy-iskolát, a nagybányai művésztelep hőskorát, az újító fiatalok "neós" mozgalmát, a barátokat, az élő Czóbelt és a halott Tihanyit, a húszas-harmincas években szabadon korrigáló tanárt, akitől Thorma még akkor is féltette a művésztelep plein air naturalista szellemiségét - valamint jelentette a művészetnek elkötelezett, a festői munkálkodás erejében hívő, idős kora ellenére aktív művész követhető példáját.

Ziffer élete első felében sokfelé járt: a nagybányai művésztelepet elhagyó Hollósyval Münchenben, Fonyódon és Vajdahunyadon dolgozott, majd Czóbel javaslatára többször megfordult Párizsban, később a jobb érvényesülés reményében német feleségével Berlinben élt, hogy az I. világháború után az eredetileg egri születésű művész végleg Nagybányán telepedjen le. Motívumkincse ekkortól látszólag leszűkült, hiszen témái Nagybányára és a környező vidékre korlátozódtak, a külföldi inspirációk, a francia fauvizmus és a német expresszionizmus tanulságai viszont beépülve művészetébe egyre magabiztosabb és érettebb műveket eredményeztek. "Mindig a realizmus híve voltam: összevontam, stilizáltam, a természetesnél erősebb színhatásokra építettem fel képeimet, de a valóságtól soha nem tértem el. Tömör formákra, kifejező vonalvezetésre, a színek fokozására törekedtem, a képet nem egyszer díszítő felületnek is tekintettem." - vallotta Kozma Elzának 1953-ban.

A festő virágoskertje az utolsó másfél évtized egyik reprezentatív alkotása. A korábbi képeket meghatározó, széles ecsettel felvitt, kifejezetten plasztikus formákat kedvelő, zsírosabb festésmód láthatóan fellazult, a felület áttetszőbb

49.

Ziffer Sándor (1880-1962)

Zúgó patak partján
Olaj, vászon 100 x 115 cm
Jelezve jobbra lent: Ziffer Sándor 1947

Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft

Ziffer "nagybányaisága"

Ziffer Sándor, a nagybányaiak "második nemzedékének" egyik legjelentősebb tagja, vallomása szerint "önakaratán kívül" került a telepre, hogy élete végéig ott maradjon és dokumentumértékű festményeken örökítse meg Nagybánya azóta jelentősen megváltozott arculatát. Ziffer, akinek haladó szellemisége folyamatos ellenérzést váltott ki a kolónia alapítóiból, hatvanas éveinek vége felé járva is töretlen kedvvel és elhivatottsággal festette meg a Zazar part vidékét. Az önmagáról oly ritkán nyilatkozó művész Incze János dési festőművésznek írt leveleiben számol be az 1944 és 1947 közötti időszak háborús nehézségeiről, felesége haláláról (1945) és a háború utáni művészeti életbe való bekapcsolódásáról.

Szelídebb festői felületek

A *Zúgó patak partján* című festmény az 1940-es évek reprezentatív darabja, amelyen az 1900-as évek első évtizedének fauve-os, illetve a 20-as évek erőteljesen expresszionista festői felületei "megszelidítve" kerülnek egymás mellé. A jobboldali patakpart dekoratív, homogénebb színfoltjainak festékanyagát a korábbi évek vastag, pasztózus festésmódja helyett sokkal vékonyabban, lazúrosabban viszi fel Ziffer. A vízfelület és a növényzet formai megfogalmazása, apró és intenzív színfelületeinek dinamizmusa a művész expresszív festői módszerének finomított változata. A harsogó színkontrasztok, éles, drámai komplementer színellentétek helyett a természethez közelítő, naturalistább tónusokat alkalmaz, de a palettájáról elmaradhatatlanok a jellegzetes "zifferiáda" kellékei, a Kereszthegy ultramarinja, a fatörzsek ibolya vöröse, vagy a patakpart narancssárgái. *"Mindig a realizmus híve voltam: összevontam, stilizáltam, a természetesnél erősebb színhatásokra építettem fel képeimet, de a valóságtól soha nem tértem el. Tömör formákra, kifejező vonalvezetésre, a színek fokozására törekedtem, a képet nem egyszer díszítő felületnek is tekintettem"*-vallotta magáról Ziffer egy 1953-as beszélgetés során.

Színsávokra épülő kompozíció

Ziffer Sándor festményein az erőteljes, ragyogó kolorisztikus megoldások mellett a tiszta, szigorú térszerkesztését méltatják általában kritikusai. A *Zúgó patak partján* című festményen a kissé lehajló előtérből "induló" patak és patakpart enyhe íve adja a kép alapszerkezetét emlékeztetve a 30-as években készült festmények színsávokból építkező komponálásra. A 20-as, 30-as évek drámai erejű kompozícióival szemben, ahol a tömegek szigorú téri egyensúlyát nem zavarják meg zsánerszereplők, a 40-es években szívesen fest figurákat, vagy állatalakokat tájképeire. A kecskét legeltető kalapos leány zsánerfigurája líraibb, anekdotikusabb hangulatot kölcsönöz a képnek, és ezt a hangulatot fokozza az egyenletesen fénytelített, harsogó felület. A ragyogó napsütés *"vonzott mindig a legjobban és sokat dolgoztam azon, hogy minél jobban, minél teljesebben fessem meg"*-vallotta Ziffer monográfusának, Borghida Istvánnak egy utolsó beszélgetés során.

M.E.

106

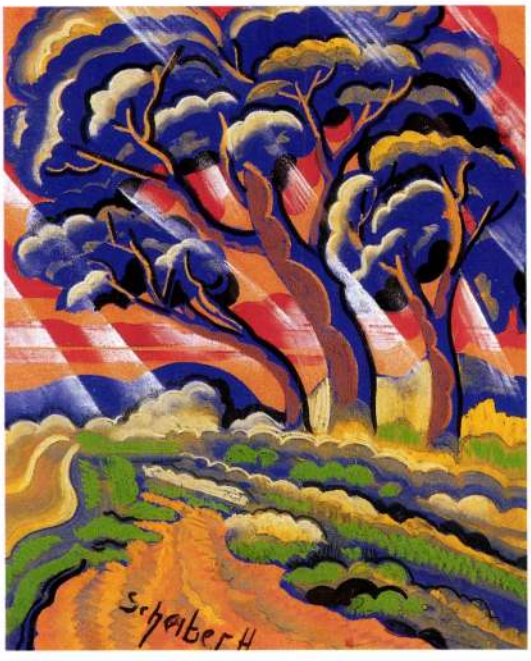

107

106 • SCHEIBER HUGÓ
(1873–1950)

Kávéházban

40 × 53 cm
Vegyestechnika, papír
J. k. l.: Scheiber H
Kikiáltási ár: 450 000 Ft

107 • SCHEIBER HUGÓ
(1873–1950)

Hajladozó fák

67 × 55 cm
Vegyestechnika, papír
J. b. l.: Scheiber H
Kikiáltási ár: 140 000 Ft

108 • SCHEIBER HUGÓ
(1873–1950)

Táncosnő

68 × 55 cm
Vegyestechnika, papír
J. j. l.: Scheiber H
Restaurált
Kikiáltási ár: 600 000 Ft

103

103 • NAGY OSZKÁR (1883–1965)

Olvasó pár

75 × 85,5 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Nagy Oszkár
Kikiáltási ár: 800 000 Ft

104

104 • NAGY OSZKÁR (1883–1965)

Távolba nézők

80 × 68 cm
Olaj, vászon
J. b. l.: Nagy Oszkár 927
Kikiáltási ár: 600 000 Ft

105 • ZIFFER SÁNDOR (1880–1962) ➔

Nagybányai kertek

62 × 77 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Ziffer Sándor
Kikiáltási ár: 480 000 Ft

IRODALOM:
Borghida István: Ziffer Sándor, Bukarest, 1980.
Boros Judit: Ziffer Sándor, in: Nagybánya. Nagybánya festészete a neósok fellépésétől 1944-ig., Miskolc, 1992.

A két világháború között Nagybányán Ziffer Sándor képviselte legkövetkezetesebben az avantgarde hagyományokat. Az 1906-ban Czóbel hívására Nagybányára látogató festő sírig tartó szerelemre lobbant a gyönyörű környezetben elterülő bányavároska iránt. Soha ki nem fogyó érdeklődéssel festette meg újra és újra az őszi színekben lobogó Morgót, a Kereszthegyet, a bájosan polgári Ligetet, a virágzó gesztenyefák díszébe öltözött Virághegyet, a kanyargó Zazart vagy a város girbe-gurba utcáit szegélyező ódon épületeket: a pénzverdét, a régi malmot, a templomokat, az Istvántornyot. Vagy, ha éppen nem volt kedve távolabb menni, saját kertjében állt a festőállvány elé, és hol innen, hol onnan varázsolta a felfeszített vászonra a nyári kert buja vegetációját, kiválóan bizonyítva a posztimpresszionista festők azon alaptételét, miszerint a természeti látvány csak apropó a kép megszületésére. A kép, mely fizikai valóságában egy vászondarabból (kartonból, falemezből, stb.) és némi festékből áll, autonom entitással bíró realitás, mely a festő tehetségétől függően tartalmazza és fejezi ki a választott motívum által indukált alkotófolyamat eredményét. És mivel Ziffer mester egy kicsit mindig másképp jelenítette meg Nagybánya és környéke kies vagy éppen drámai tájrészleteit, nem unjuk mi sem a sokadik Malomárkot, Morgót, Zazart. A választott művészi megközelítés, stílus ugyanis megannyiszor új tartalmat ad a mindig magas esztétikai minőséget képviselő alkotásoknak.

A malomárkot ábrázoló kép (*Utcarészlet patakkal, 10. aukció, 50. tétel*) nem sokkal Ziffer németországi évei (1914–1919) után készült, és mint ilyen erőteljesen viseli a német expresszionizmus szín- és formavilágának jegyeit, bár érezzük mögötte Cézanne provence-i házainak antropomorf sziluettjeit is. *A nagybányai Zazar-part* (151. tétel) a harmincas évek stílusszintézisének egyik jellegzetes darabja, a kubista szerkesztésmód, a fauve kolorit, és az expresszionista ritmusképlet szerves összeépítésének kiváló példája. *A nagybányai kertek,* mely a negyvenes évek laza ecsetkezelését mutatja, visszatérés az impresszionizmus öröm- és élményfestészetéhez. *A negyvenes évek alkotásaiban a stílustörekvéseket nem határolhatjuk körül olyan pontosan, mint addig.* – állapította meg Borghida István. – *Azok a szenvedélyes útkeresések, amelyek Ziffer munkásságát jellemezték, lezárultak. Mintha a mester kipróbálta, végigkísérletezte volna mindazt, amire szüksége volt; ezután teljes művészi vértezetben, teljes művészi fölénnyel fest.*

B. J.

ZIFFER SÁNDOR

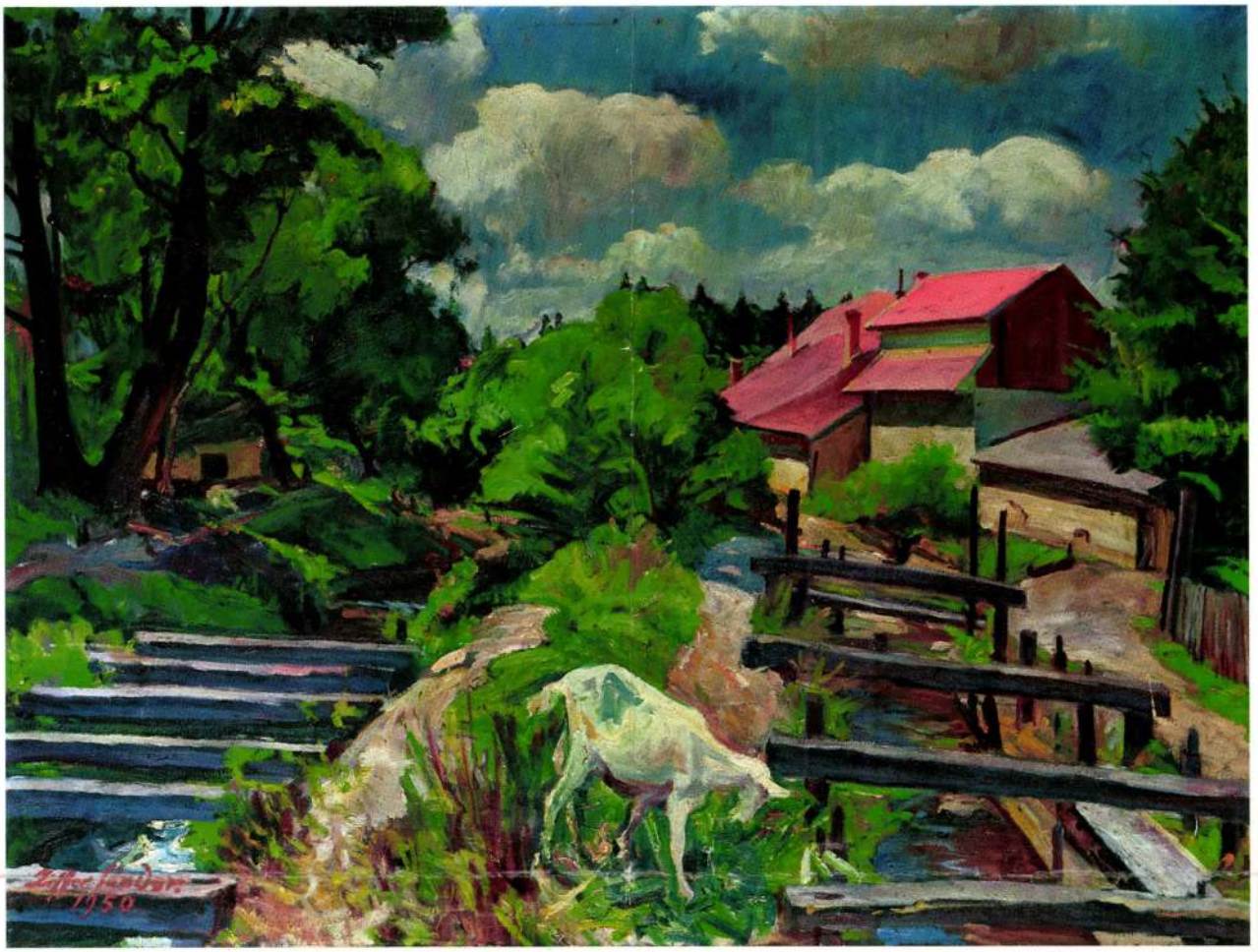

55.▲
Ziffer Sándor (1880-1962)

A Zazar parton
Olaj, vászon 75x100 cm
Jelezve balra lent: Ziffer Sándor 1950.
Kikiáltási ár: 1.500.000 Ft

56.

56.▲
Kaspó, tulipán motívummal, Zsolnay

Porcelánfajansz, magastüzű színes eozin mázakkal festett.
Fazonszám: 644. Magasság: 16 cm.
Jelzés: domború körpecsét.
hajszálrepedés.
Kikiáltási ár: 280.000 Ft

Ziffer Sándor: Kertrészlet, 1956 (magántulajdon)

motívumok, a Zazar-menti malmok, a Libamező a református templommal, a zsilipekkel, hidacskákkal tagolt malomárkok, az elmaradhatatlan kertrészletek ugyanazon motívumnak a festő hangulatától és a fényviszonyoktól, az időjárástól és az évszaktól függő variációi, a Ziffer megfestette Nagybánya-képeskönyv újra és újra megcsodálható lapjai. "Legújabb tájképei festőibb felfogásúak a régebbieknél. A nagy, dekoratíven összegzett formák és hideg, kristálytiszta színfelületek rendre eltűntek, hogy a természetben adódó színekhez közelebb eső skálának, erőteljes fényárnyék hatásoknak adjanak helyet. Persze ez is csupa felfokozott, sajátosan zifferi élmény. Csupa ragyogó napfény és az eddigi művekhez viszonyítva szokatlanul lágy, lírai festőiség." - állapította meg monográfusa, Borghida István egy 1958-as riportban.[3]

Kétségtelenül megfigyelhető az a folyamat, hogy miközben megszületnek az idő múlását egyre kíméletlenebbül és kendőzetlenebbül regisztráló önarcképei, a műterméből mind ritkábban kimozduló festő tájképeinek hangütése élete végén sem válik tragikussá, csupán az állandó környezet évszakonkénti ritmusa jelzi a változást. Tájképein a színekkel való játék, a bravúros, néhol már-már rutinos ecsetmozgás mintha valamiféle egyensúlyt akarna teremteni a természet mindig megújuló szépsége és az elmúlás melankóliája, az ecsetet tartó ember és az őt túlélő látvány között.

Sz.Gy.

Jegyzetek:

[1] A Zifferrel foglalkozó irodalomban számos variáció reprodukciója található: pl. Borghida István: Ziffer Sándor. Igaz Szó, 1972/11.sz. *Kertben*, 1936 (színes tábla).; Vasile Drăgut-Dan Grigorescu etc.: A román festőművészet képcsarnoka. Bukarest, 1973. *A művész kertje*, 1960. (színes tábla).; Borghida István: Ziffer Sándor. Bukarest, 1980. 54.sz. *A művész kertje*, 1959. Olaj, vászon 75 x 100 cm., 55.sz. *A művész kertje*, 1960. Olaj, vászon 74,5 x 100 cm. Legutóbb: Ziffer Sándor (1880-1962) kiállítás. Magángyűjtők Galériája, kiállítási katalógus, 1998 június 15-július 4. Téves címadással: 11.sz. *Templomkertben*, 1936., 17.sz. *Téli napfény - Pénzverde*, 1947.

Egy 1930-as évek második feléből származó, a fák sűrűjében ábrázolt kétalakos kertrészlet szerepelt a művész 1957-es gyűjteményes kiállításán. Sándor Ziffer. Expozitia retrospectivă. Muzeul Regional Baia Mare, 1957 május. 37.sz. *Kertben*. Olaj, vászon 70x100 cm, jelezve jobbra lent: Ziffer Sándor. További képek a kiállításról: 68. sz. *Részlet az udvaromból*. Olaj, vászon 65x60 cm, jelezve jobbra fent: Ziffer Sándor., 74. sz. *Részlet a kertemből*. Olaj, vászon 77x62 cm, jelezve jobbra lent: Ziffer S., 75.sz. *Kertrészlet*. Olaj, vászon 55x68 cm, jelezve jobbra lent: Ziffer Sándor.

[3] Borghida István: Műteremlátogatás Ziffer Sándornál. Utunk, 1958. november 27. 7. oldal. A cikk az *Önarckép* (1958), a *Nagybányai részlet* c. festmények mellett egy kertrészletet reprodukál *Házam tája* címmel.

50.

50.▲
Kern Ármin (1838-1912)

Furulyaszó
Olaj, vászon 42,5 x 53 cm
Jelezve balra lent: Kern A.
Kikiáltási ár: 900.000 Ft

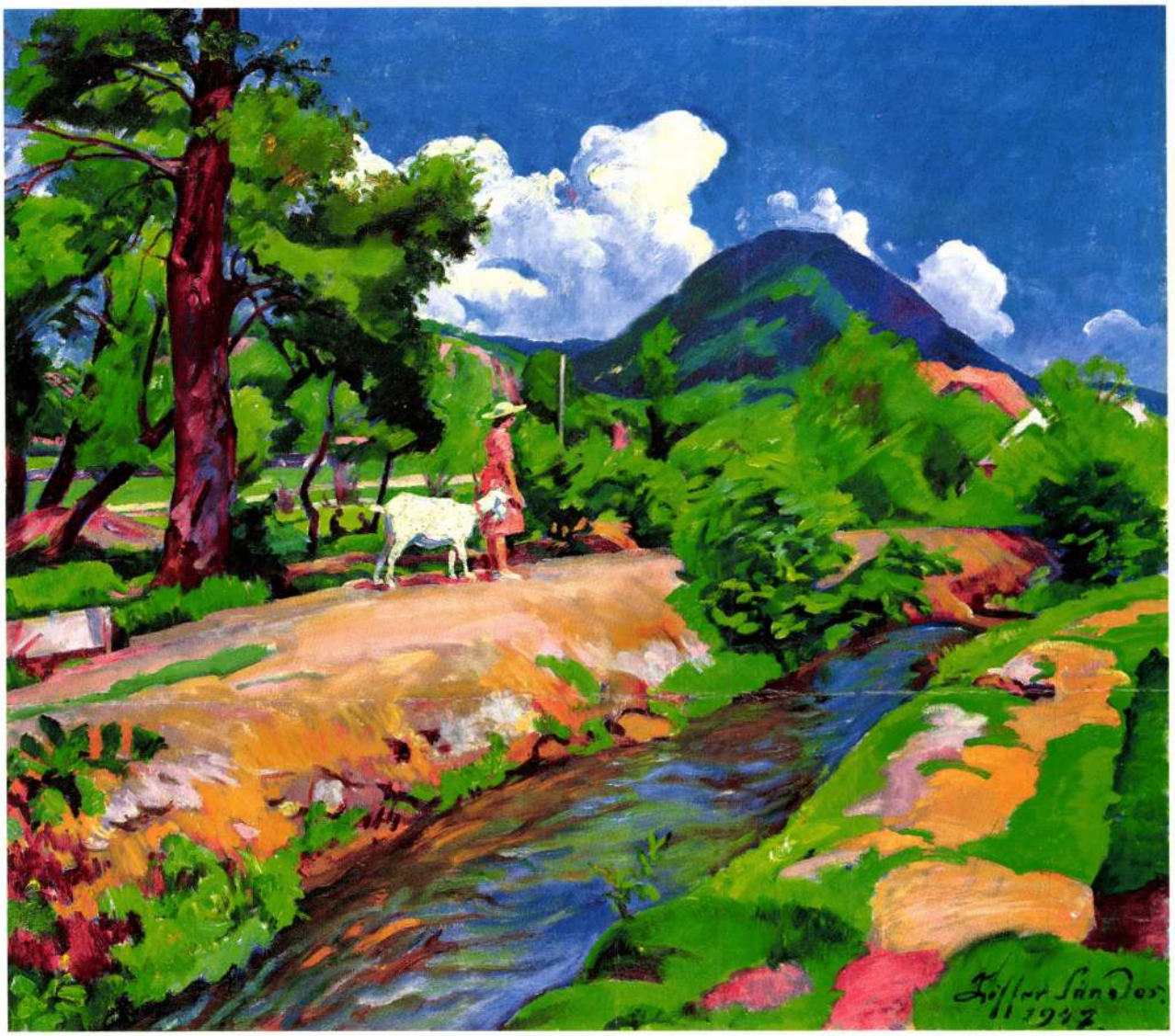

49.

50. **Kmetty János** (1889-1975)

Nagybányai utca
1920-as évek második fele
Olaj, vászon 55 x 67 cm
Jelezve jobbra lent: Kmetty

Kikiáltási ár. 3 500 000 Ft

Kmetty a nagybányai művésztelepen

Kmetty János művészi pályájának fontos állomásait jelentették a különböző művésztelepeken eltöltött időszakok. A tízes években a kecskeméti, a háború után a nagybányai, majd a harmincas évektől kezdődően a szentendrei művésztelepen dolgozott a jó barát Perlrott Csabával és Gráber Margittal együtt.

Kmetty és Perlrott dokumentálhatóan 1924-től a harmincas évek elejéig járt rendszeresen Nagybányára. (Kmettyt 1929-ben a Nagybányai Festők Társasága törzstaggá is választotta.) Szerepeltek a kolónia kiállításain, közös tárlatokat rendeztek. Nagybányai útjukat egyúttal összekötötték különböző nagyvárosokban (Kolozsvár, Nagyvárad, Temesvár) szervezett kiállításokkal, melyek művészi sikerük mellett, rendszerint anyagi haszonnal zárultak. Többek között a gazdasági válság idején 1931-ben Szatmáron Perlrottal és Gráber Margittal rendezett közös kiállításon tizenöt képet adtak el (Murádin 1988).

Kmetty Nagybányán festett képeivel Budapesten 1926 körül jelentkezett először. Fontosnak tartotta az ott készült utcaképeit, hiszen ezekkel szerepelt a KUT harmadik nagy kiállításán. Sikerüket mutatja, hogy Rabinovszky Máriusz a Magyar Grafikában ugyanekkor Nagybánya-képeit méltatta és a Szépművészeti Múzeum pedig egy ott készült akvarelljét vásárolta meg. (Nagybányai utca, 1926 k. MNG) Szerencsére számos mű fennmaradt az ott festett képek közül, melyek stílusukban ugyan eltérnek egymástól, témaválasztásukban rendszerint a várost, annak utcáit, parkjait jelenítik meg. Kmetty 1927-es párizsi útja után a húszas évek közepére jellemző naturalisztikusabb szemléletét a kubizmus, illetve a konstruktivizmus elveit közvetlenül felhasználó elvontabb képalkotás váltotta fel. Ugyanakkor a cézanneizmushoz való kötődés művészetét a kezdetektől mindvégig jellemezte.

Egy téma különböző nézetei

Festményünk, melynek egy változata (*Kisvárosi utca* reprodukálva: Ury, 1978.) ismert, a szabadban festés naturalisztikusabb, oldottabb felfogását képviseli. Mindkét művön a város szimbóluma, a református templom áll a kép központi tengelyében, a *Nagybányai utca* más látószögből néhány méterrel hátrább készült párdarabjánál. A szándék világos. Kmetty a látványhoz való viszonylag pontos ragaszkodásban kereste a szabályosságot, egyfajta geometriai rendet. Ehhez próbálgatta a különböző nézeteket. Képünk geometriája a jegenyefák által kijelölt egyenlőszárú háromszög, a fák, a villanyoszlopok és a templom torony képezte vertikálisok, illetve a kanyarodó út által kirajzolt görbe áthatásaiból áll össze. A sematikusan megfestett staffázsalakok beleillenek, egyúttal életet is lehelnek ebbe a szabályosságba.

Kmetty következetes, kitartó festőalkatára jellemző volt egy kép apró változtatásokkal történő többszöri megfestése. Ezek a művek nem tekinthetők önismétléseknek, sokkal inkább egy probléma újabb és újabb megoldási kísérleteinek.

Kmetty hatása a nagybányai fiatalokra

Kmetty János nagybányai tartózkodása nem múlt el nyomtalanul. Művészetével hozzájárult Nagybánya "harmadik forradalmának" (Murádin) megszületéséhez, az ifjú generáció művészi kibontakozásához. 1931-ben Perlrott Csabával és Mattis Teusch Jánossal közös kiállítást rendezett, mely az egyre jobban elszigetelődő művésztelepen a nyugati modernizmus manifesztációjaként hatott. "Még Nagybányán is, ahol nemegyszer láthattak modern műveket, meghökkentően újnak hatott ez a bemutatkozás." (Murádin 1988) "Elragadtatva bámultuk, az egész kiállítás alatt újra és újra visszatértünk a képekhez, s úgy tapasztaltuk, hogy a mesterek is jól esően veszik tudomásul az érdeklődést a fiatalabb nemzedék részéről - emlékezett vissza Csizér Lilla, az új festőcsoport egyik tagja. Ez a kiállítás és időszak Kmetty művészetének valóban egyik csúcspontját jelentette. Nem sokkal ezután útja Szentendrére vezetett, ahol festészetének új korszaka kezdődött.

K.A.

Kmetty János: Nagybányai utca 1926 körül
Papír, akvarell, 339 x 236 cm (MNG. Ltsz.:1926-1298)

49.◄
Ziffer Sándor (1880-1962)

A festő virágoskertje
Olaj, vászon 75x100 cm
Jelezve jobbra lent: Ziffer Sándor 1948
Kikiáltási ár: 1.500.000 Ft

A művész egykori kertje (archív fotó)

lett. A Zifferre jellemző színintenzitás megmaradt, ugyanakkor poétikusabb hangulat érvényesül a képen, amely a közéletből kiszoruló művész Zazar-parti műtermének kertjét, számtalanszor megfestett maradék birodalmát ábrázolja.[1] Az erővonalak a középpontból, a kapu árnyékos foltjából futnak szét: a műterem tetőzete, a szomszéd ház tűzfala, a lombok közül kitekintő református templom tornya, a kerti út enyhén meghajló íve teremtik meg a kép alapszerkezetét. A természet pompája, a színek karneválja azonban elborítani látszik a házak részleteit, mint ahogy számos Ziffer-képen mindenfajta tektonikus elem nélkül csupán a növényzet buja vegetációját érzékeljük.[2] A mű azonos méretű, szintén 1948-ban készült "párdarabja" a *Háztetők*, amelyen viszont az épületek geometrikus rendje uralkodik a zöldes, kékes környezeten (Művészeti Múzeum, Nagybánya). A kert virágainak puha, habos, az erős napfénytől szinte olvadékony látványa, az impresszionisztikus felületalakítás a művész titkolt, ám életművében gyakran tettenérhető lírai habitusáról, színelemző készségéről árulkodik. Az ecsetkezelés, a hideg kékekkel aláfestett, tobzódó színvilág, a felület nyugtalan vibrálása a 30-as évek súlyosabb tájképeinek közvetlen rokona, a művész gyakran ámulatba ejtő festőiségének kései példánya.

"A kis műteremnek is kék volt a színhangulata - tárta fel Ziffer műhelytitkát a festőtárs Incze János -, a mester palettáján is kék festékből volt a legnagyobb kupac. Mikor új képet kezdett, ezzel kontúrozott, és több képet láttam teljes egészében ultramarinnal megfestve. Ezekre megszáradásuk után ment rá a sárgákkal meg a többi színnel. Az egymást fokozó, kiegészítő színek hatását nagyon változatossá tette az is, hogy a kékre itt-ott lazúrosan, másutt vastagabb rétegben festett rá, néhol hagyta a kéket kikandikálni." Az ismétlődő

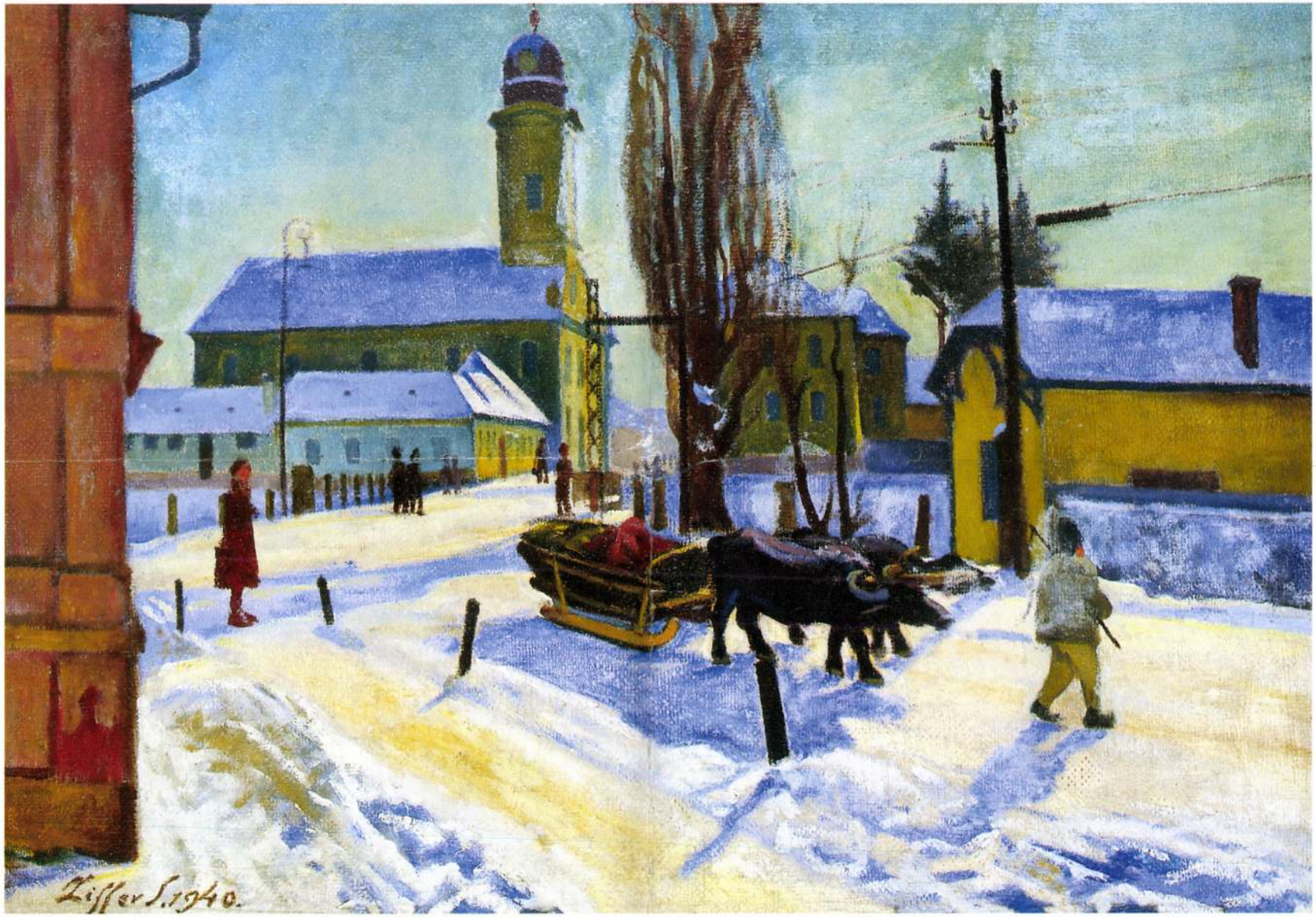

Ziffer Sándor
2002. okt. 1.

48.

49.

162.

162. ◄
K. Csikós Antónia (1887-1987)

Nagybányai hegyek, 1941.

Olaj, vászon, 70x82 cm
Jelezve jobbra lent: K. Csikos A.

Kikiáltási ár: 280 000 Ft

163. ▼
Agricola Lídia (1914-1994)

Nyár a mezőn

Olaj, vászon, 55x75 cm
Jelezve jobbra lent: Agricola L.

Kikiáltási ár: 220 000 Ft

163.

ZIFFER SÁNDOR
2002. őszi

161.▲
Ziffer Sándor (1880-1962)

Krizantémok ablak előtt

Olaj, vászon, 56x65 cm
Jelezve balra lent: Ziffer Sándor

Kikiáltási ár: 800 000 Ft

48 • EGRY JÓZSEF (1883–1951)

Kabinok a Balaton partján

92 × 70 cm
Olaj, karton
J. j. l.: Egry József Badacsony
Szerepelt a BÁV. 69. aukcióján, 41. tétel
VÉDETT
Kikiáltási ár: 2 500 000 Ft

IRODALOM:
Artinger Imre: Egry József. Budapest 1932
Egry József gyűjteményes kiállítása. Fränkel Szalon Budapest 1936, (Bevezető: Kállai Ernő: Egry József újabb képei)
Kassák Lajos: Vallomás tizenöt művészről. Budapest 1942, 25–32. oldal
Keresztury Dezső: Egy dunántúli festő. Magyar Csillag, 1943. ápr. 1., 402–405. oldal
Bernáth Aurél: Így éltünk Pannóniában. Budapest 1956, 385–388. oldal
Farkas Zoltán: Egry. Budapest, 1969
Egry József emlékkiállítás. MNG. 1971, (Bevezető: Szíj Béla)
Egry breviárium. Veszprém 1973
Fodor András-Szabó Júlia: Egry József arcképe. Budapest 1980
Láncz Sándor: Egry József. Budapest 1980

„...Én nem a Balatont, hanem annak világát festem. A Balatonnak sajátságos jelenségei, opálos színei, párás fényei, ismétlődő vonalritmusai vannak. Gyors változatai a misztikus délibábos jelenségektől az elvont absztrahálásig. ....A Balaton párás fényei átalakítják a reális formákat, tárgyakat. A távlatok, perspektívák szüntelenül változnak, alakulnak és a fények maguk is képi formát kapnak."

A háborúból nagybetegen visszatért Egry József számára a Balaton vidéke – művészi alkotásainak ihlető színhelye – hozta meg a gyógyulást, a lelki megnyugvást. Együtt élt a természettel, a varázslatos tájélmények a festői kifejezés kimeríthetetlen forrását kínálták. Ráhangolódott a vízparti élet ritmusára, szeme a végtelen horizont távlataihoz szokott. A párás levegő nedves atmoszférájában érvényesülő fenséges fényjelenségek a természet tárgyainak sajátos jelentést kölcsönöztek. A mester kezenyomán a balatoni táj egyszerre lett transzcendens gondolatok hordozójává, s a festői kompozíció színekből, vonalakból építkező formaegyüttese. A visszatérő képi motívumok a festő mindennapi életének megszokott helyszíneit és látványait idézik. A badacsonytomaji kis présházat, a szőlőkarókkal tűzdelt lankákat, a Balatonba nyúló markáns hegyvonulatokat, a víz és az ég messzeségben egyesülő, gomolygó páráját.

Az aukción szereplő képen a badacsonyi öböl gyakran megfestett félkaréját ismerhetjük fel. A művész visszaemlékezéseiben gyakran olvashatunk a tomaji strandról, a cölöpökön álló színes fürdőkabinokról, melyeknek deszkafalán minden nyáron vonalkákkal jelölték az azévi fürdőzések számát. Egry naponta lejárt a Balatonhoz, magányos horgászpadján üldögélt, ahová keskeny, korlátnélküli palló vezetett. Az ismerősök, barátok többnyire nem merészkedtek a gondolataiba merülő festő közelébe. Csak keveseknek adatott meg, hogy a csendes szemlélődés óráit megoszthatták vele. Hosszasan figyelt, feltöltődött a vízparti jelenségek élményeivel. Átélte a különböző fényviszonylatok változó hangulatait, ekkor érlelődtek festői víziói. Kompozícióit többnyire emlékezetből műtermében festette. A látvány lényegének képi megragadására törekedett. A természeti jelenségekből leszűrt plasztikus érzetek tömör, színes formákká, lendületes ecsetvonásokká, áttetsző festékrétegekké alakultak át. Festményünkön az Egry-képekre jellemző tiszta komponálás rendezettsége érvényesül. A fehérek, világosszürkék, halványlilák és derengő rózsaszínek árnyalatain keresztül tűnnek elő a távoli hegyek és az égbolttal összemosódó víztükör. A ragyogó okker íves karéja és az apró ecsetvonásokból alakított gömbkoronájú fák alakzatai vezetik szemünket az előtér markánsabb formái felé.

A szinte geometrikus idomokká egyszerűsített motívumok sötétbarnái és színes kontúrvonalakkal közrefogott vízzöldjei ellenpontozzák a fehérbe játszó háttér messzi távlatait. A harmincas évek tájképein megszokott pasztell- és akvarellhasználat könnyed frissessége helyett itt a sűrű faktúraalakítás szándéka dominál. A fényárban úszó világos víztükröt többrétegűen felvitt tömör felületek fogják össze. A fürdőkabinok erőteljes tömbjeit lazúrosabb olajfestés lazítja fel.

A letisztult formákból alakított kompozíciós rend a művész tudatos képi elvonatkoztatásának következménye. Egry József „kevésszavú bölcsességével" a természet és az emberi élet misztériumának ihletett kifejezője.

G. M.

47

vonalas műalkotásokkal díszítsék, és kinek-kinek baráti vagy üzleti kapcsolatai, és nem utolsó sorban pénztárcája határozta meg, hogy kitől mit kap, vagy vásárol. Mivel erőteljes, élénk színfoltjaik jól mutattak egy polgári szalonban vagy ebédlőben, és egy nagyobb méretű kép esetében szinte meghatározták a helyiség hangulatát, Ziffer virágcsendéletei iránt mindig nagy volt a kereslet.

Mint évtizedek óta a városban élő művész, aki azonban budapesti, bukaresti, berlini és más külföldi kiállításokon is rendszeresen szerepelt, Ziffer, különcségei ellenére is köztiszteletnek és megbecsülésnek örvendett.

Az érdekesebb fényhatások elérése céljából a mester szívesen helyezte virágcsokrait az ablak elé. A legkorábbi, az 1937-es *Virágcsokor ablakban* (154. tétel) erőteljes plasztikusságával tűnik ki, a feltehetően a negyvenes évekből származó Rózsacsendélet már oldottabb, míg a minden bizonnyal a festő utolsó éveiben készült *Pipacsok* (150. tétel) már a késői korszak terméke, amikor – mint Borghida István írja – a színek ritkán stilizáltak, ritkán módosulnak lényegesen, de továbbra is felfokozottak, erőteljesen, vidáman csendülnek.

B. J.

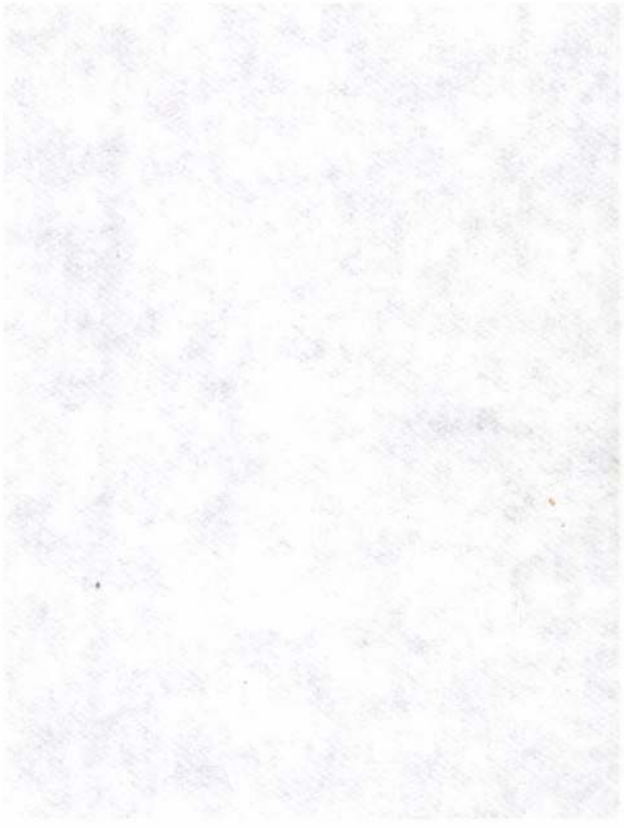

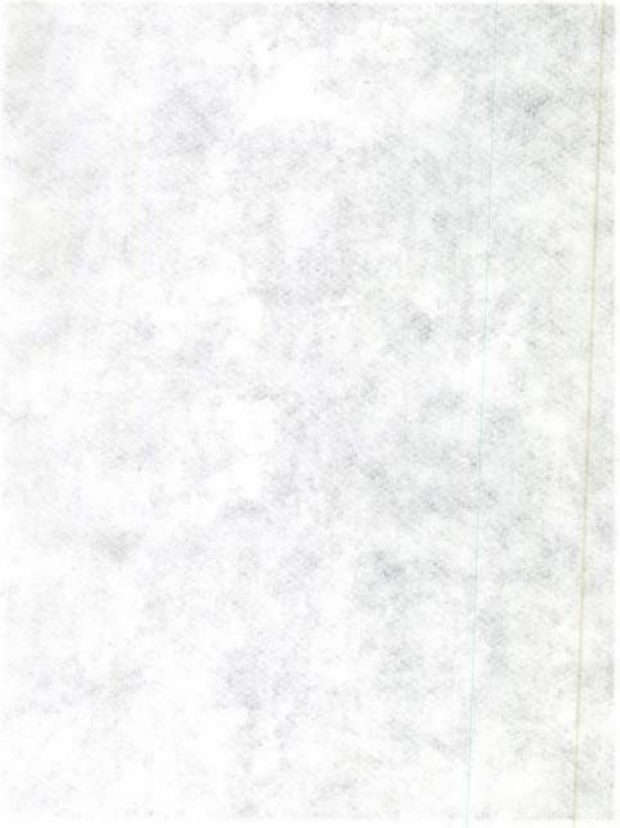

ZIFFER SÁNDOR

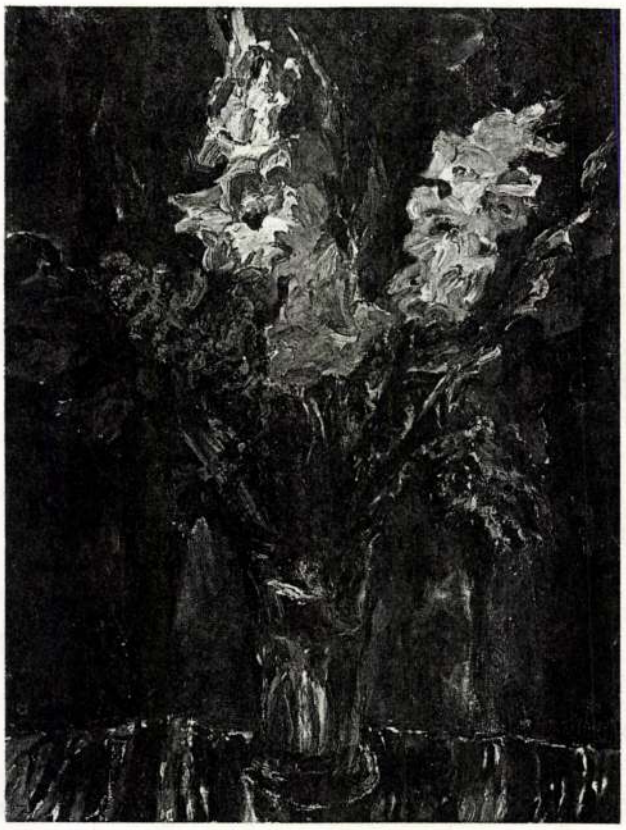

45

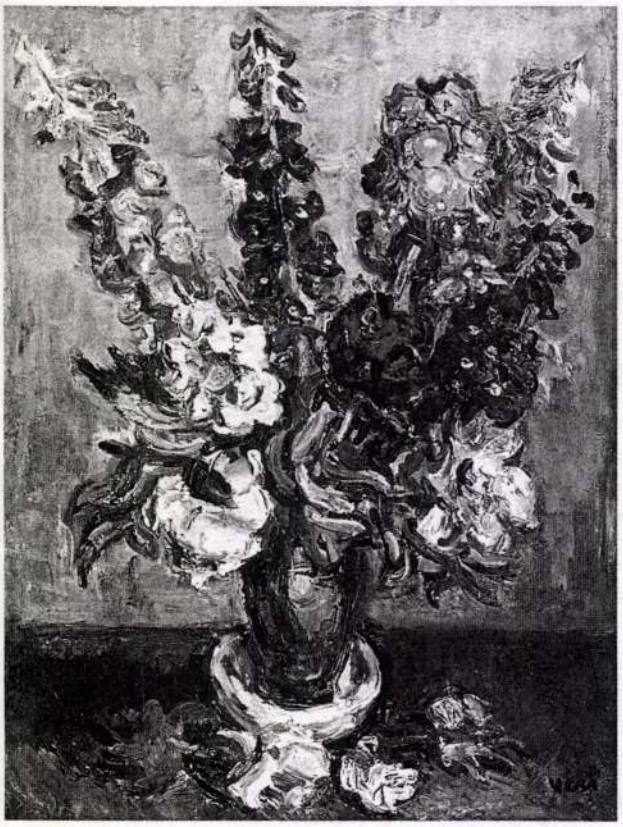

46

45 • FRANK FRIGYES (1890–1976)

Gladióluszok

82 × 60 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Frank Frigyes
Kikiáltási ár: 280 000 Ft

46 • VÉN EMIL (1902–1984)

Kardvirágos csendélet

80 × 60 cm
Olaj, karton
J. j. l.: Vén
Kikiáltási ár: 100 000 Ft

47 • ZIFFER SÁNDOR (1880–1962) ➛

Rózsacsendélet ablak előtt

58,5 × 67 cm
Olaj, vászon
J. b. l.: Ziffer S.
Kikiáltási ár: 480 000 Ft

IRODALOM:
Borghida István: Ziffer Sándor, Bukarest, 1980.
Boros Judit: Ziffer Sándor, in: Nagybánya. Nagybánya festészete a neósok fellépésétől 1944-ig., Miskolc, 1992.

Ziffer Sándor az 1930-as évek közepétől kezdett virágcsendéleteket festeni. Ez az az idő, amikor, Thorma János elhunytával ő lett a nagybányai festők doyenje és szinte kötelességévé vált a város és tágabb környezete képigényének kielégítése. A nagybányai polgárok ugyanis a festőkolónia odatelepülése óta hozzászoktak, hogy otthonaikat szín-

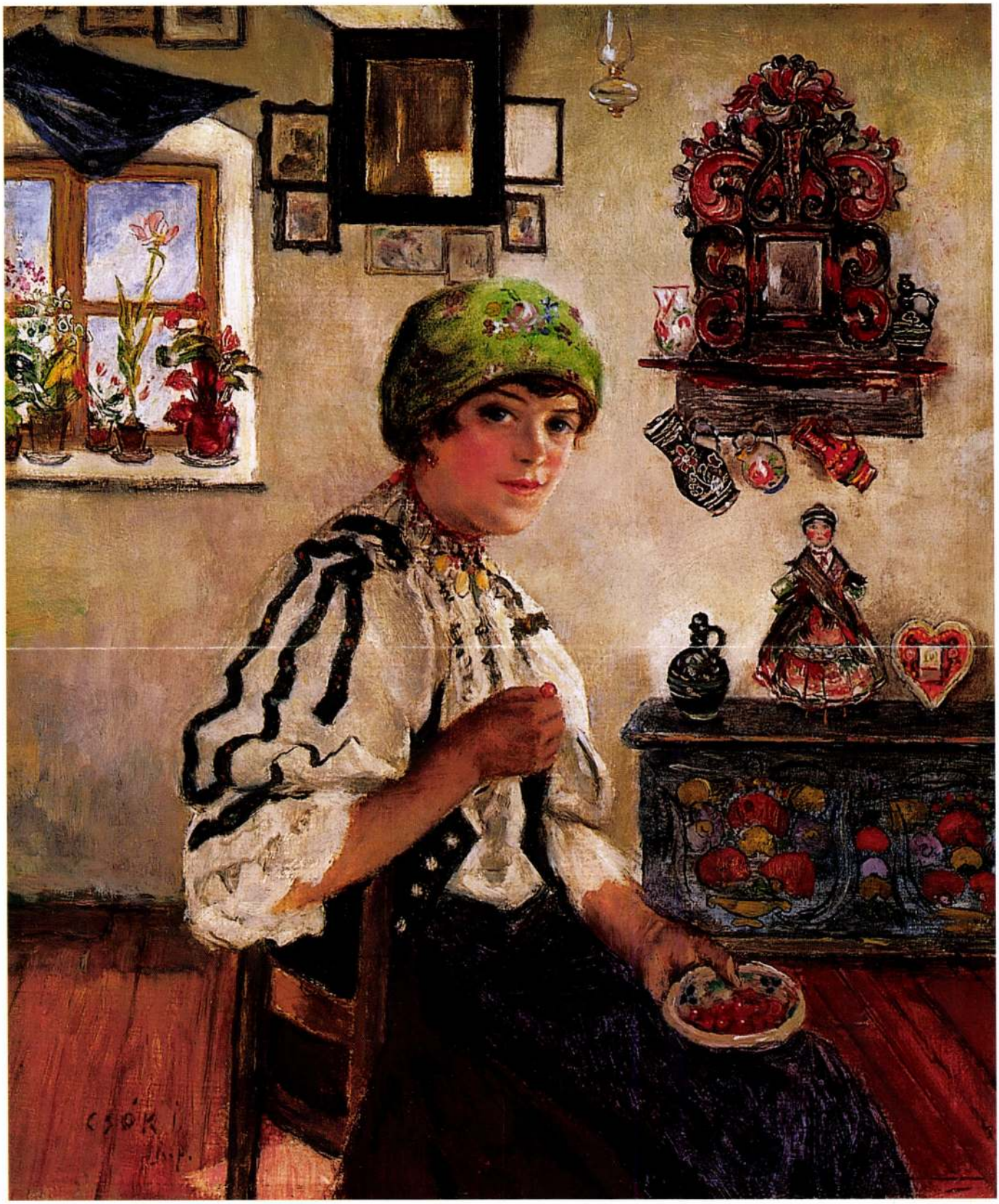

149

ZIFFER SÁNDOR

150

150 ◆ ZIFFER SÁNDOR (1880–1962)

Pipacsok

34 × 44 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Ziffer Sándor
Kikiáltási ár: 300 000 Ft

151 ◆ ZIFFER SÁNDOR (1880–1962) ➔

A nagybányai Zazar-part

80 × 65 cm
Olaj, vászon
J. b. l.: Ziffer Sándor
Kikiáltási ár: 480 000 Ft

ZIFFER SÁNDOR

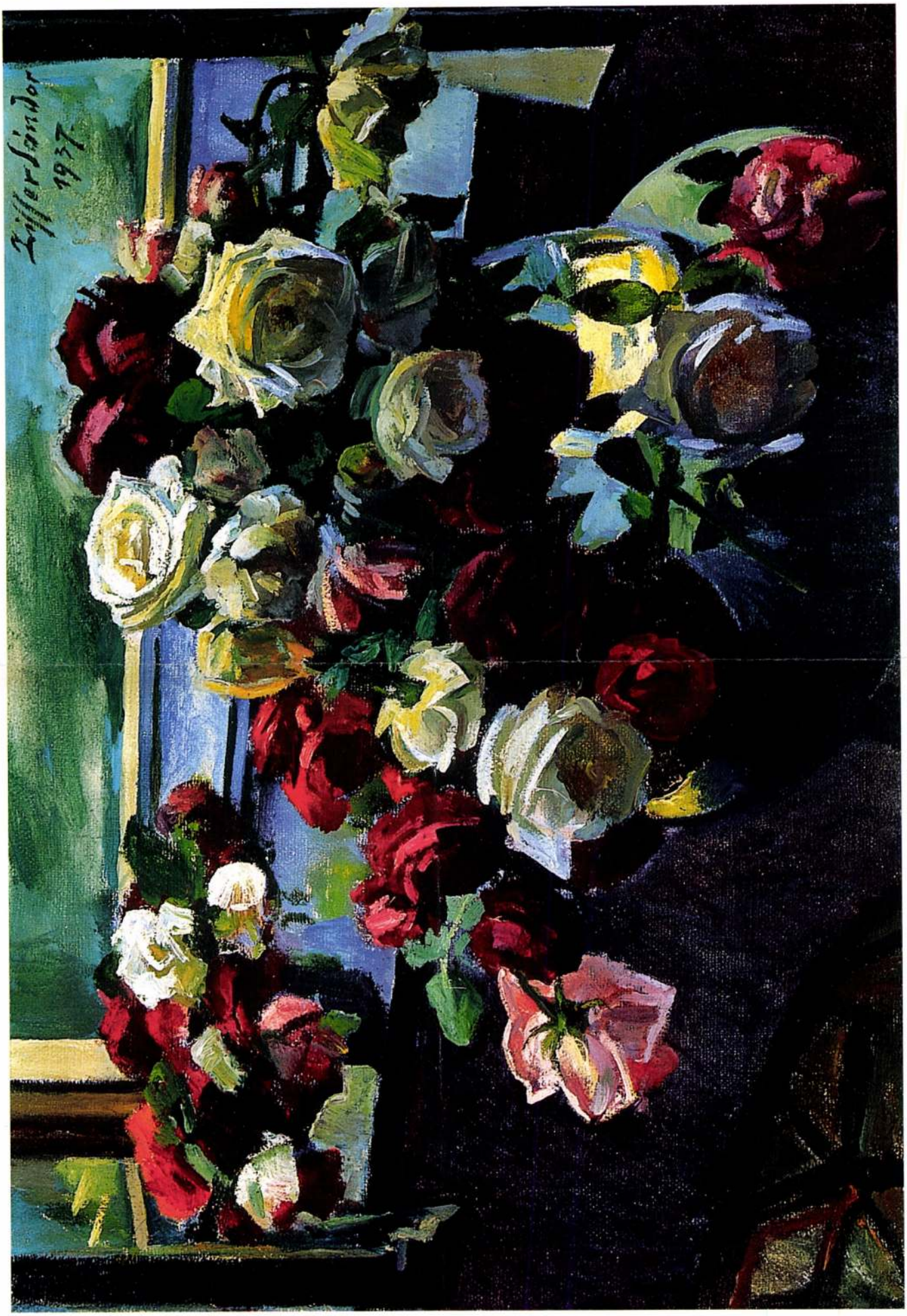

155

156

155 • A. HÜBNER
JELZÉSSEL
1900 KÖRÜL

Holland kikötő

73 × 98 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: A. Hübner
Kikiáltási ár: 400 000 Ft

157 • PAUL WALLAT →
ROSTOCK, 1879– ?)

Rostock kikötője

115 × 92 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Paul Wallat
Kikiáltási ár: 500 000 Ft

156 • KARL KAUFMANN (H. CARNIER ÁLNÉVEN)
(Neulachowitz, 1843–1901, Wien)

Holland kikötő

26 × 21 cm
Olaj, fa
J. j. l.: H. Carnier
Kikiáltási ár: 120 000 Ft

ZIFFER SA'NDOR

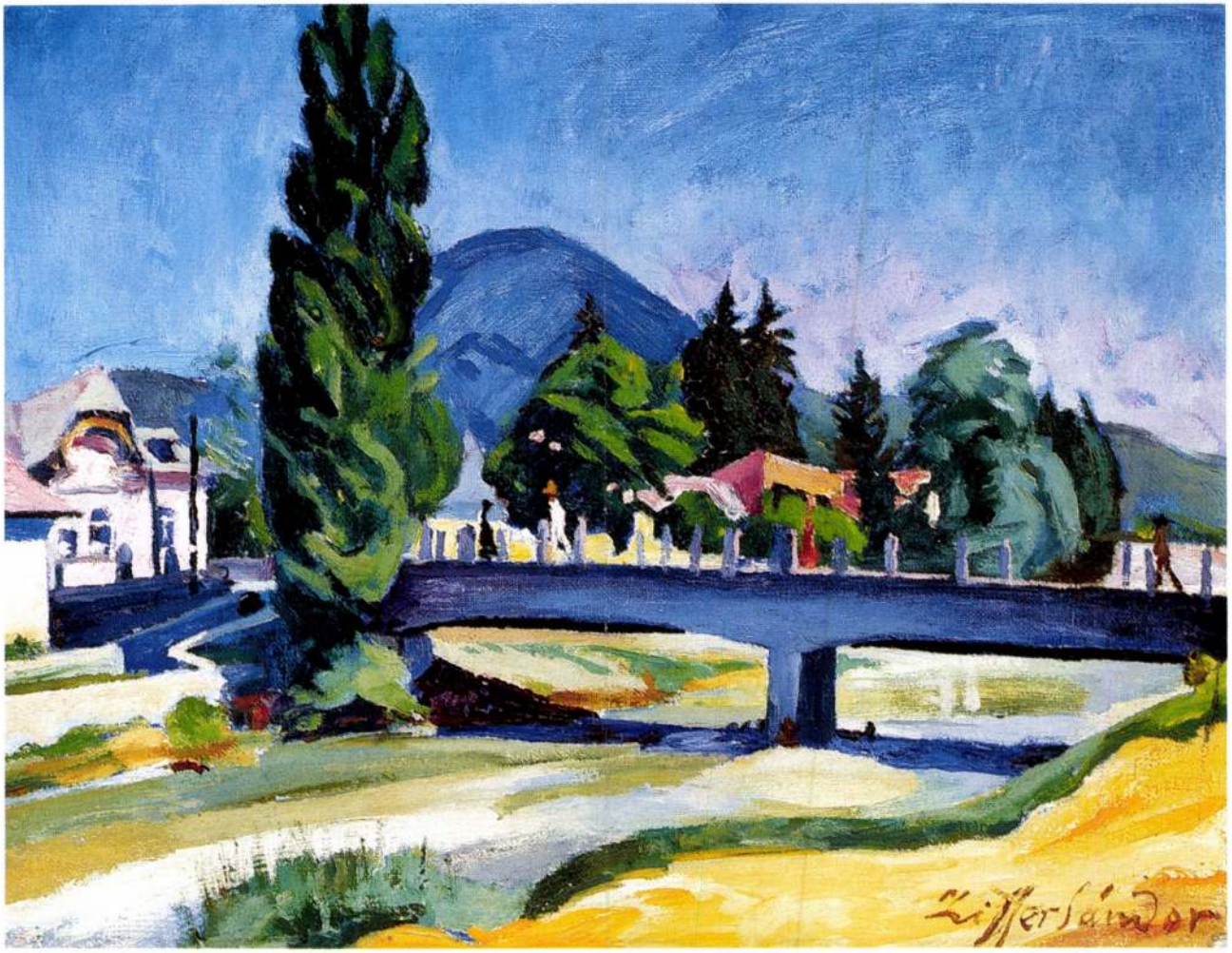

105

105 • ZIFFER SÁNDOR
(1880–1962)

Napsütötte Zazar-part

34 × 44,5 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Ziffer Sándor
Kikiáltási ár: 320 000 Ft

107 • MATTIS TEUTSCH JÁNOS (1884–1960)

Kompozíció alakokkal

23,5 × 32 cm
Olaj, vászonpapír
J. j. l.: M.T.
Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft

A művész hagyatékából és a Petrucz-gyűjteményből való az az akvarell és olajfestmény, amelyek leghűebben mutatják azt a váltást Mattis Teutsch János művészetében, amely a táj és az alak összekapcsolását jelenti. A hagyatékban lévő akvarellen a stilizált, sárga útra és az utat körülvevő dombokra emlékeztető tájképen az ide-oda hajló színes vonalak és az azokat kitöltő színblokkok alkotják a kompozíciót. Ugyanebben a tájban, némileg csökkentve a vonalak hálóját, tűnnek fel a rózsaszín és zöldes-kék női és férfi alakok a Petrucz-hagyatékból néhány évvel ezelőtt eladott olajképen. Az ülő és álló alakok álomszerű lebegésben, súlytalanul jelennek meg. Testük szinte nincs, bár még felismerhetőek a testrészek, a végtagok. A tűnékeny, pillekönnyű alakok megváltoztatják a tájkép jellegét. A táj elveszíti minden konkretizálható vonását, az utak és a dombok a tükröződő vízfelület illúzióját keltik, amelyen az örvényekkel megküzdve a távolba úsznak a történetek szereplői.
Mattis Teutsch művészi oeuvre-jében több olyan akvarell és olajfestmény található, amelyen hasonló kompozíció látható. Néha csak egy alak szerepel a képen, néha a férfi-nő pár, de az is előfordul, hogy négy vagy több alak lesz a történés szereplője. A női alakok leggyakrabban rózsaszín vagy sárga, a férfiak pedig kék vagy zöld színű testet kapnak. Később oly erős a stilizálás foka, hogy már nem különböztethetők meg teljesen megújította, linóleummetszetek tucatjait készítette. Bármilyen műfajjal próbálkozott, érződik ekkor keletkezett művein az a fájdalom, amit a szeretett feleség elveszítése okozott. Ahogy az idő múlt, a fájdalom is veszített intenzitásából és ez a műveken is tetten érhető. 1919-től következik be az újabb fordulat Mattis Teutsch művészetében. Az Érzet sorozat az alakos kompozíciók téri formáiból és színvilágából alakít egy absztrakt művészi formát. Az Érzetek már nem elbeszélnek, nem panaszkodnak, a lélek örömteli rezdüléseit jelenítik meg. Elképzelhető, hogy ezúttal is összefüggés található Mattis Teutsch magánéletének alakulásával és az Érzetek a későbbi második feleséggel történt megismerkedésnek köszönhetik születésüket.
Az itt látható olajfestmény 1918 körül keletkezhetett. Erre utal az alakformálás, a fej hangsúlyozása. A festmény hátoldalán a művész keze írásával a Mattis Teutsch név és a „Kompositio" felirat szerepel. Ez utóbbi alatt egy 18. szám is található, amely előbbi feltételezésünket erősíti meg. Az alakok, mint a sorozat számos darabján nem érik el egymást. A végtagok eltűnése következtében nem látható, hogy nyúlnának egymás felé, de a kompozíció mégis azt sugallja, hogy hiába is próbálkoznának, el sosem érhetik egymást. A közöttük húzódó széles ív megakadályoz mindenfajta közeledést. Az alakok egymás felé fordulnak, de egyikük
jobb felére szorul, míg a másik,
osztoznak, az ív bal felén marad.
a történet szereplőit, de miután
el festette meg a művész magát,
ekét az 1919-es Család című fest-
lási lehetőséget sem lehet szem

y része a kellemes, üde színvilág-
azt a reakciót váltja ki nézőiből,
ható festmény ezeknek a kompo-

ZIFFER SÁNDOR

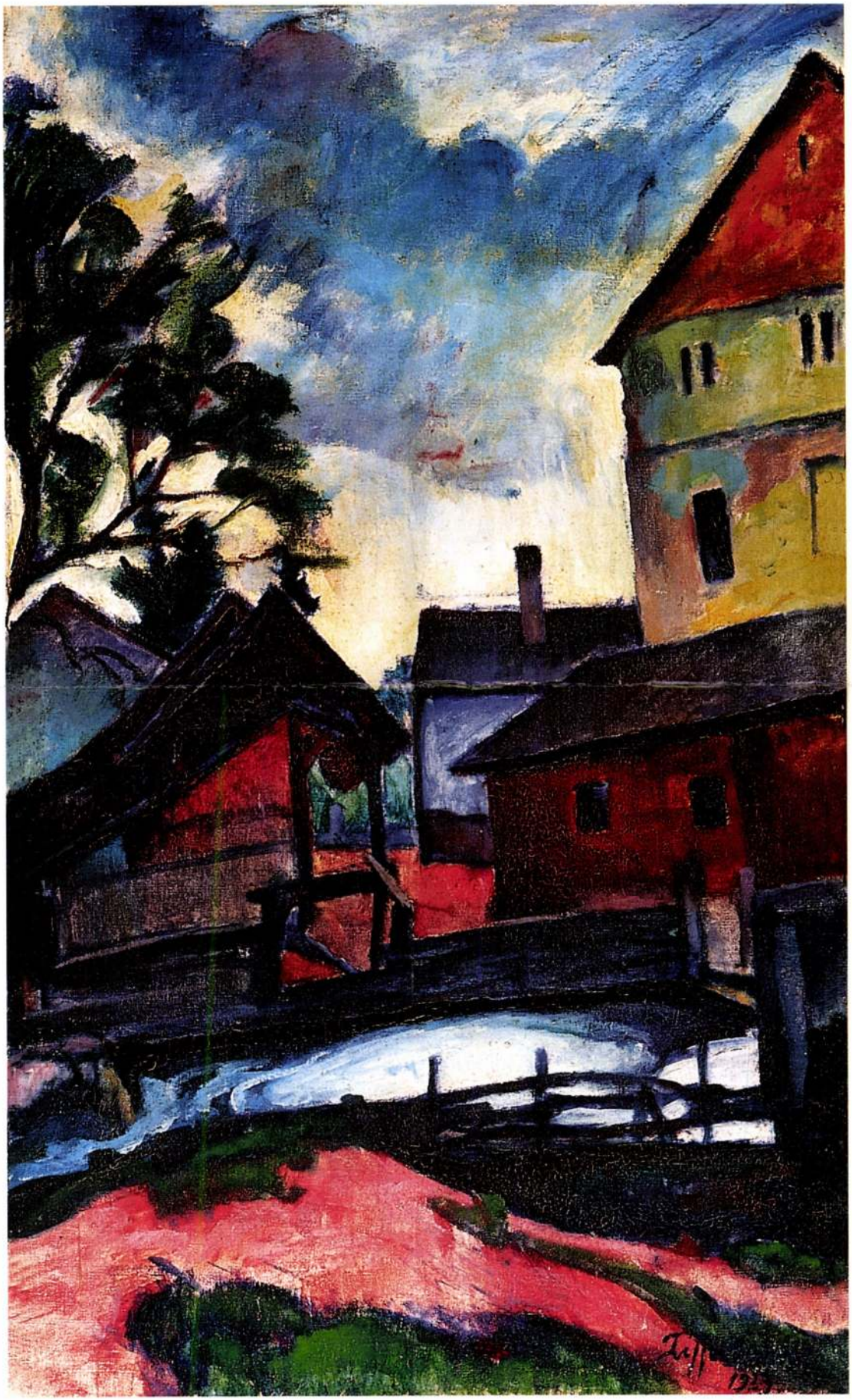

50 • ÚJHÁZY FERENC (1827–1921)

Romantikus táj alakokkal

109 × 172 cm
Olaj, vászon
J. k. l.: Újházy F.
A BÁV 59. aukcióján szerepelt, 253. tétel
Kikiáltási ár: 2 900 000 Ft

IRODALOM
Magyar festők és grafikusok adattára, szerk. Seregélyi György, Szeged, 1988
LYKA KÁROLY: A táblabíró világ művészete, Corvina, Budapest, 1981
Művészeti lexikon, szerk. Zádor Anna és Genthon István, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1968
OMKT katalógusa, Műcsarnok, 1922

KIÁLLÍTVA
Műcsarnok, 1922, 280. tétel

Ujházy a romantikus táj és csendélet festője, klasszikusan kiművelt festőegyéniségként jelentkezett a romantika magyar festészetében. A szolnoki születésű festő a múlt század második felében, Pest-Buda pezsgő szellemi közegében tűnt fel, majd csendéleteivel és zsánerképeivel vált ismertté.

A vidéki tanulóévek után a pesti stúdiummal új korszak nyílik életében. 1846-tól Marastoni akadémiáján Lotz, Grimm, Szemlér, Petz és Van der Venne társaságában tanul és alkot.

A szabadságharc idején honvédnek jelentkezik, de a háborús viszontagságok közepette sem adja fel a művészi tevékenységet. A szabadságharc után a művészi és társadalmi élet pangása, s a szorító történelmi-politikai szituáció is arra sarkallja, hogy külföldre utazzon. Olaszországba készül, de nem jut tovább Bécsnél. A bécsi képtárban főleg a régi holland csendéletfestő mestereket tanulmányozza, figyelme az antik témák felé fordul.

Hazatérve azonban mindinkább az Alföld és a Dunántúl népélete foglalkoztatja, zsánerei a magyar falu figurái, munkájukban, örömükben és bánatukban.

A Műegyletben gyakran szerepel figurális műveivel, de leginkább csendéleteit tárja szívesen a nyilvánosság felé.

Az ötvenes évek végén öt festőtársával részt vesz a Képzőművészeti Társulat megalapításában, később mint választmányi tag tevékeny szereplője a nemzeti művészeti életnek. 1864-ben készült gyümölcscsendéletét több színben reprodukálta a pesti Mandelló nyomda egy szaklap számára; ez volt az első sokszínű magyar színnyomat.

A 70-es években működése új irányt vesz: tanári pályára lép. 1851-től 1917-ig különböző művészegyesületekhez csatlakozva vesz részt kiállításokon, a Képzőművészeti Társulat majd mindegyik tárlatán szerepelnek művei, valamint a bécsi, a párizsi és londoni világkiállításokon is. A Képzőművészeti Társulat és a Nemzeti Szalon munkájában aktívan közreműködik, egyike az alapító tagoknak. Néhány művét a Magyar Nemzeti Galériában, önarcképét a Történelmi Képcsarnokban őrzik.

Romantikus táj alakokkal című képe egy – feltehetően Róma környéki tájat – és az ott mezei munkát végző falusiak életének epizódját örökíti meg, teljes békéjében és harmóniájában.

Az olasz népi életkép és a természeti környezet nagyszerűen egészítik ki egymást a műben, akárcsak id. Markó Károly római időszakában festett képein (ld. Markó gróf Károlyi György számára festett Szüret című képe). A népi jelenet szinte egyenrangúvá válik a tájjal. A kalászszedők szorgos mozdulatainak megfestése, a színek üdesége, az egész jelenet megkapó frissessége, a vibráló, élénk színek, a ciprusok zöldjének gazdag változatossága, a fény és árnyék mesteri elosztása, az apró részletek finomsága fokozzák a kép festői értékét.

S. R.

ZIFFER SÁNDOR

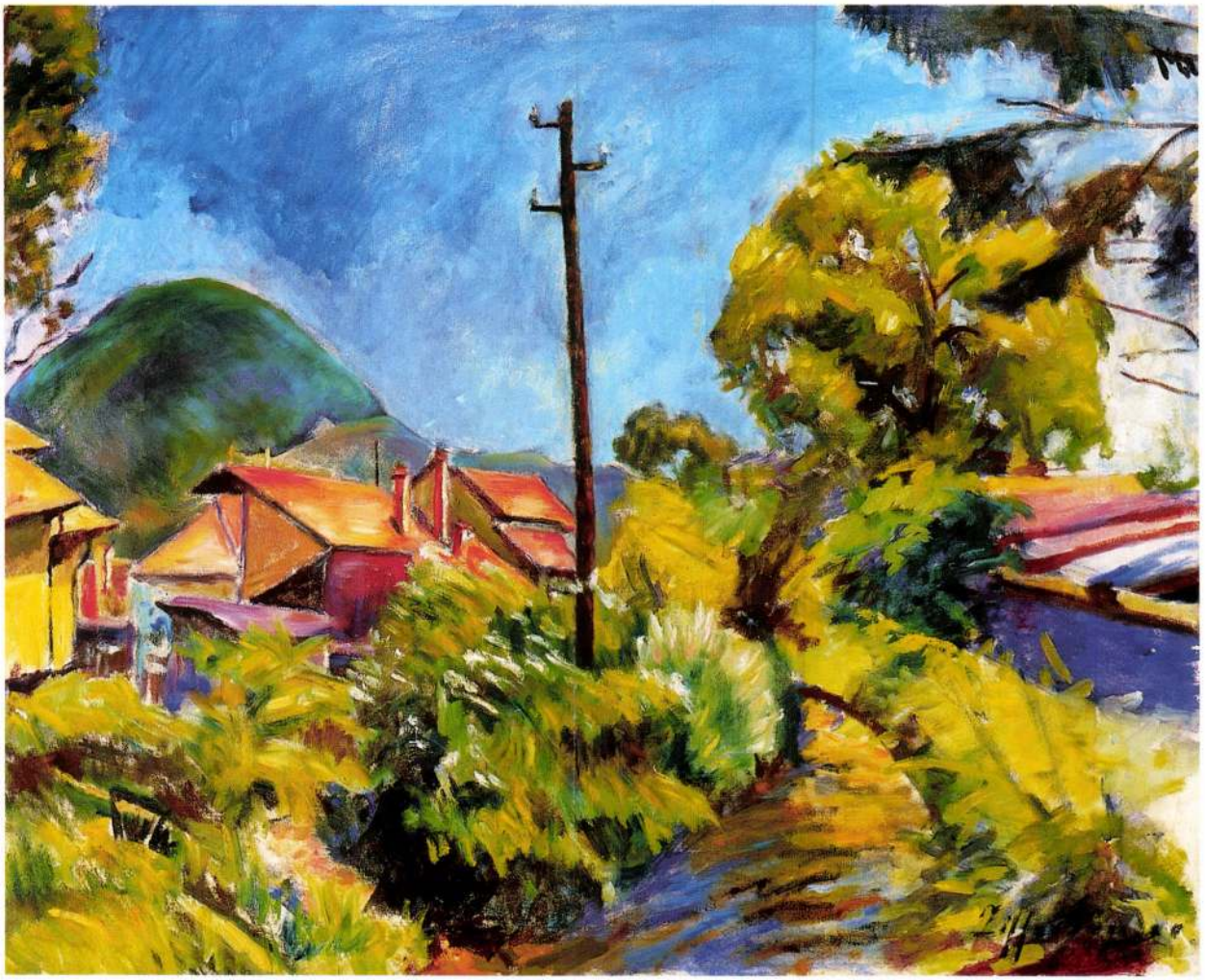

38

38 • ZIFFER SÁNDOR (1880–1962)

Árokpart

61,5 × 76,5 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Ziffer Sándor
Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft

40

40 • HANS ZATZKA (Bécs, 1859– ?)

Friss virágok pillangókkal

28,5 × 47 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: H. Zatzka
: 550 000 Ft

ZNÉ DEÁK ADRIENNE
-1956)

rózsák

n
czné Deák Adrienne

ZIFFER SANDOR

70

70 • ZIFFER SÁNDOR (1880–1962)

Testvérek

80 × 60 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra fent: Ziffer Sándor 1946.
Kikiáltási ár: 280 000 Ft

Tanya alkonyatkor

34,5 x 44 cm
Olaj, fa
Jelezve balra lent: K. Spányi B.
Kiállítva:
K. Spányi Béla kiállítása,
Magyar Képzőművészeti
Társulat, 1905. 71. kép
Szerepelt a BÁV
14. aukcióján, 99. tétel
és 58. aukcióján, 179. tétel
Kikiáltási ár: 550 000 Ft

68

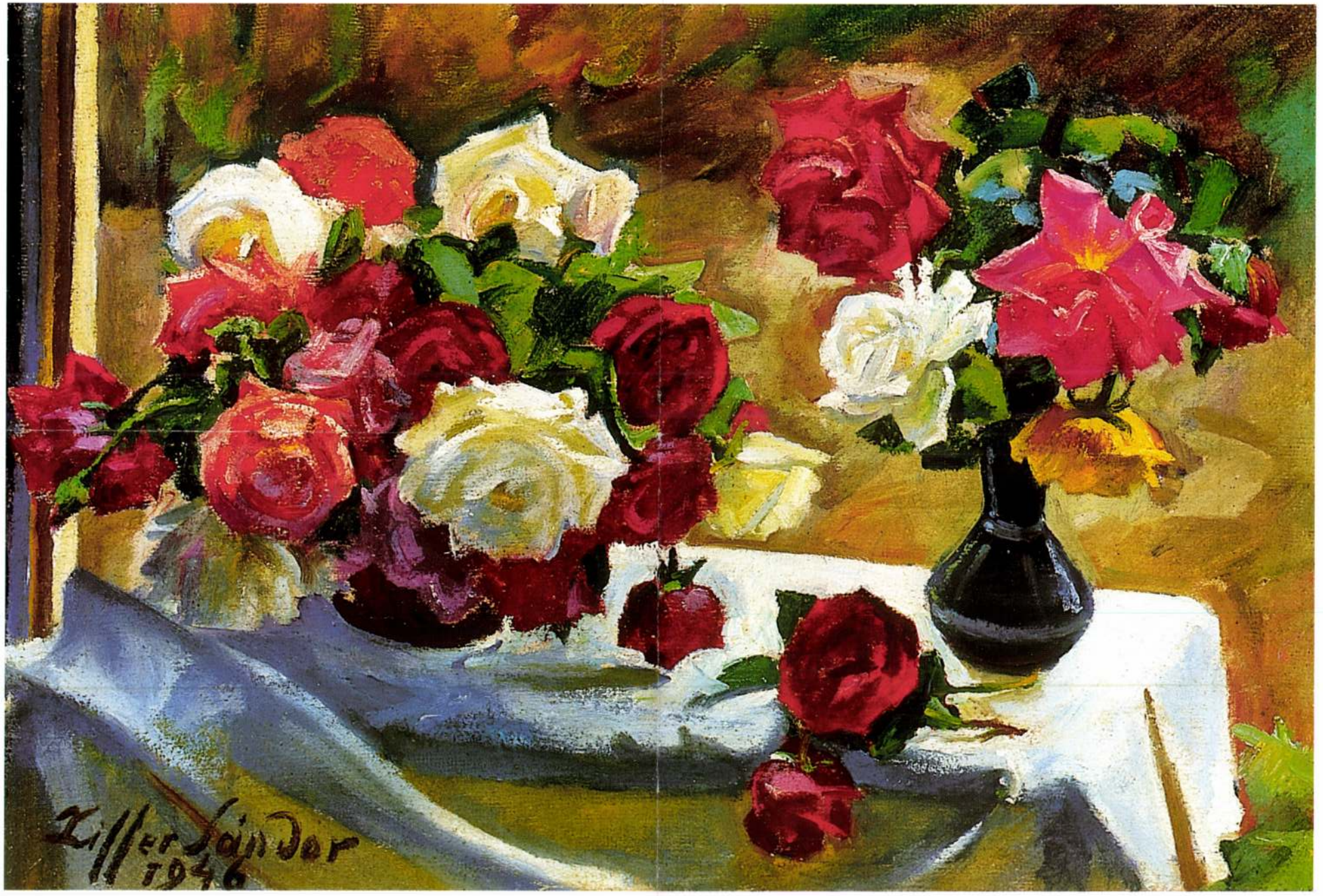
Zilber Sándor
1946

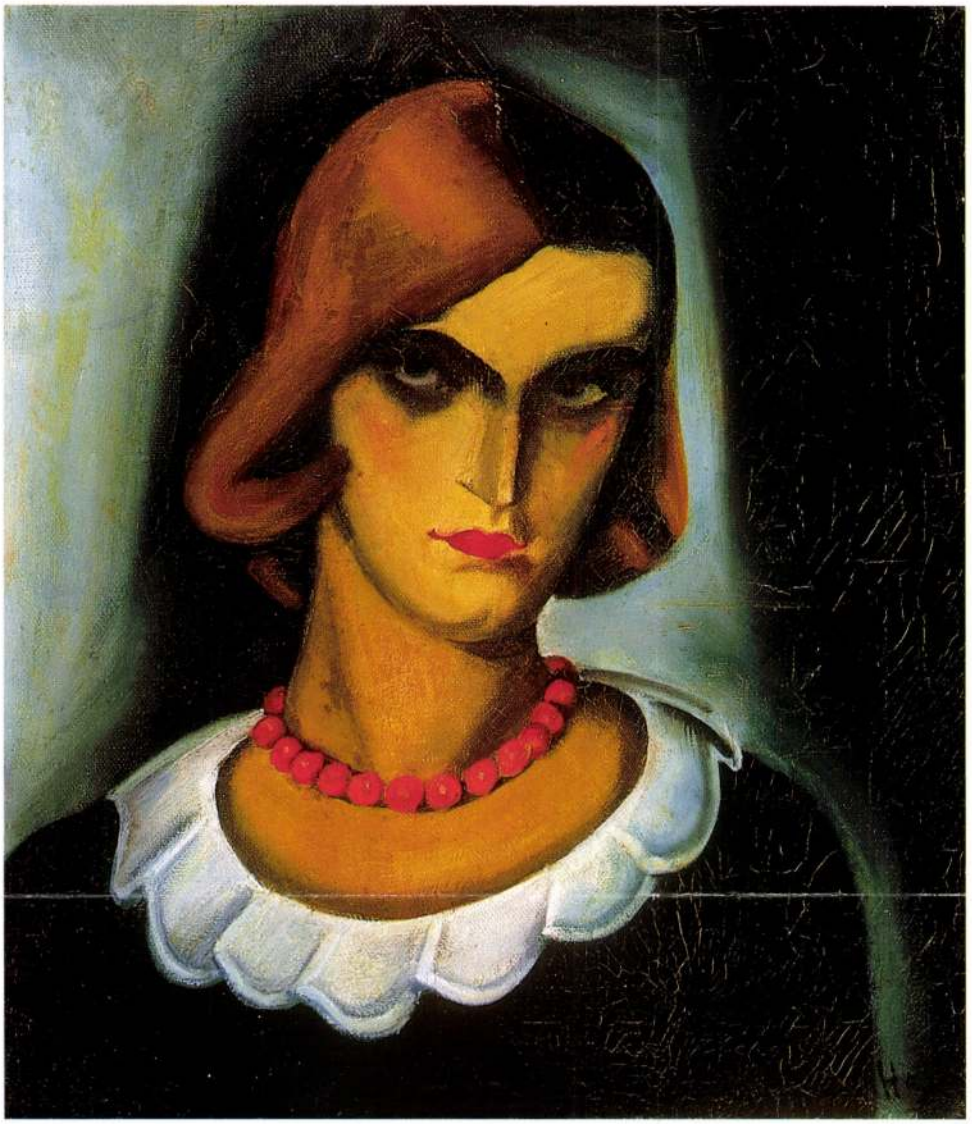

25

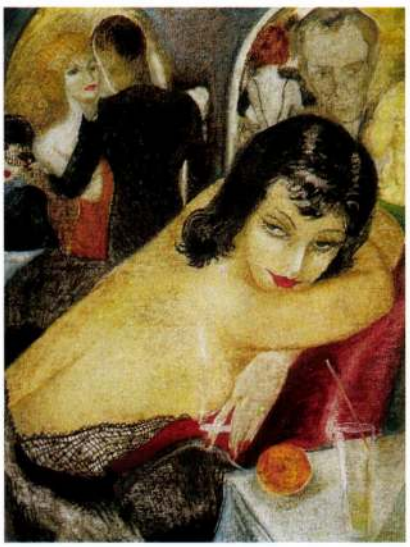

26

25 • GYENES GITTA (1888–1960)

Nő piros gyöngysorral

50,5 × 44,5 cm
Olaj, vászon
J. j. l.: Gyenes Gitta
Kikiáltási ár: 380 000 Ft

26 • ISMERETLEN FESTŐ
(RÓNA KLÁRA? 1901–1987)

Lokálban

80 × 60 cm
Olaj, vászon
J. n.
Kikiáltási ár: 90 000 Ft

Ziffer Sammler

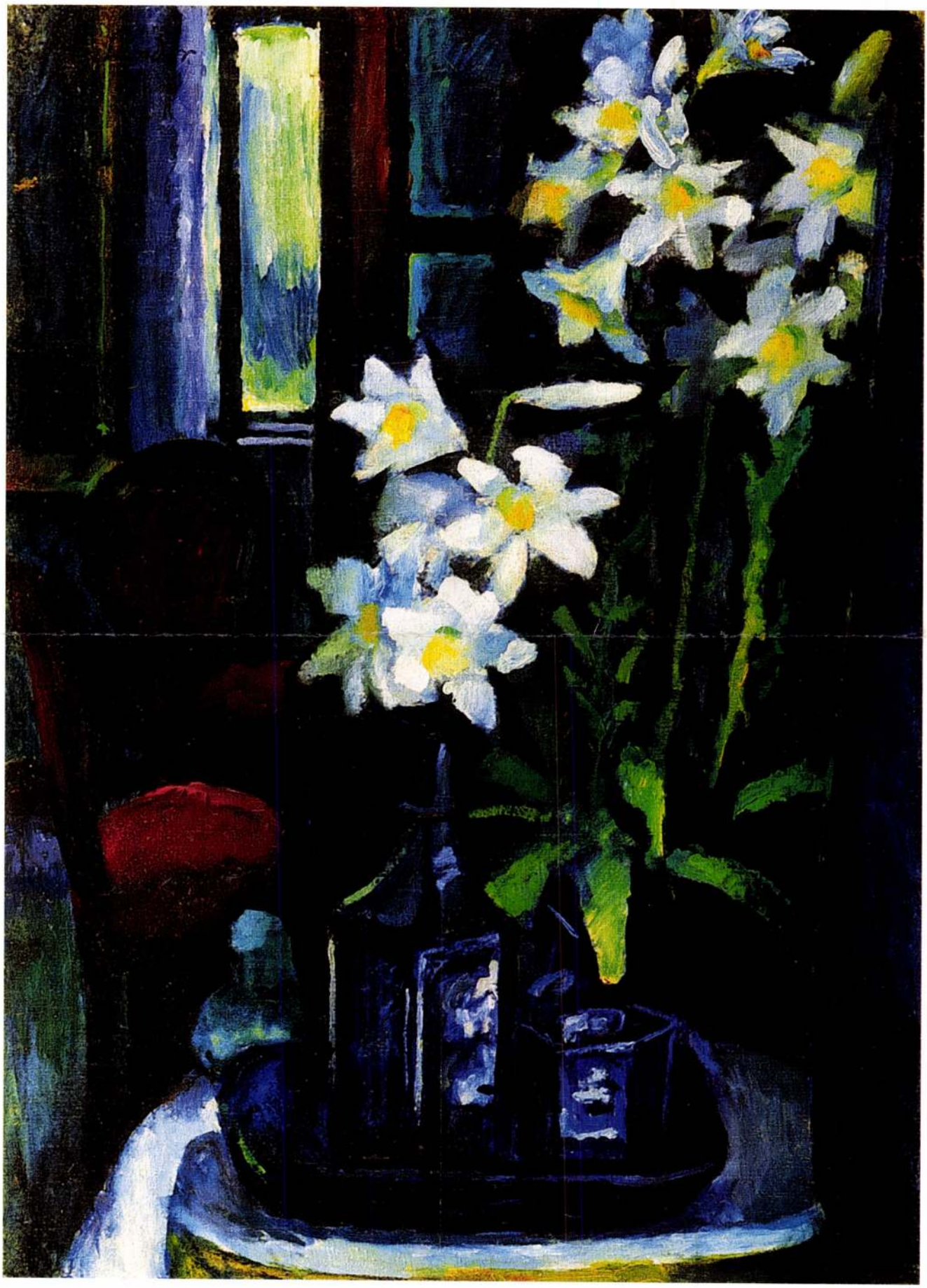

11 ◆ EGRY JÓZSEF (1883–1951)

Vihar a Balatonon, 1921 körül

44 × 64 cm
Olaj, karton
Jelezve jobbra lent: Egry József Badacsony
Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft

KIÁLLÍTVA
Belvedere 1922.
KUT, Nemzeti Szalon 1925.
Emlékkiállítás, MNG 1971.

REPRODUKÁLVA
Magyar Művészet, 1926. II. évf. 3. sz. 144. oldal
Ártinger Imre: Egry József. Bp. 1932. 1. kép

IRODALOM
Kállai Ernő: Egry József. Magyar Művészet, 1926. II. évf. 3. sz. 139–148. oldal
Ártinger Imre: Egry József. Bp. 1932.
Bernáth Aurél: Így éltünk Pannóniában. Bp. 1956.
Egry József emlékkiállítás. MNG Bp. 1971.
Egry-breviárium. Veszprém 1973.
Fodor András-Szabó Júlia: Egry József arcképe. Egry József írásai. Írások Egry Józsefről. Bp. 1980.
Láncz Sándor: Egry József. Bp. 1980.

PROVENIENCIA
A fenti reprodukciók képaláírása szerint 1926-ban és 1932-ben Ártinger Imre (később Oltványi-Ártinger, majd Oltványi Imre) tulajdona volt. Az 1971-es MNG-beli emlékkiállítás katalógusa és Láncz Sándor oeuvre katalógusa (1980) szerint a kép Oltványi Ambrus gyűjteményében volt.

„S a rendíthetetlen néhány vonalból
ránk fújt a nedves szél ránk tündökölt
a fény lent fent oldalvást mindenütt
ránk dőlt a gazdag víz körülfogott
a könnyű táj s elvévén testi súlyunk
vitt ismeretlen boldogság felé"
Csorba Győző: Egry műtermében (részlet)

A harmincas éveiben járó Egry József 1916-ban, súlyos betegség után, lábadozó katonaként került a Balaton mellé. Ettől kezve sorsa és művészete elválaszthatatlanul összeforrt a lenyűgöző tájjal, az itt élő emberekkel. Rátalált arra a vidékre, amelyet a küzdelmes évek után végre magáénak érezhetett. Túl volt már a nyomorúságos müncheni és párizsi tanulmányutakon, csalódott a Képzőművészeti Főiskola „érzéketlen tanáraiban", idegenül mozgott a pesti művészélet zajos forgatagában. Rabul ejtette a Balaton-felvidék varázsos természetvilága, itt találta meg mindazt a gazdagságot és szépséget, amely az elmélyült művészi alkotás lehetőségét hozta meg számára. És itt találkozott leendő feleségével is, aki szerető gondoskodással otthont

LIFFER SÁNDOR

116

116 ▪ FÉNYES ADOLF (1867–1945)

Mesetáj lovakkal

64 × 80 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Fényes A.
Hátoldalán felirat:
Fényes Adolf Nagymező u. 8. műterem

Kikiáltási ár: 800 000 Ft

117 ▪ RUDNAY GYULA (1878–1957)

Bábonyi utca

45 × 70 cm
Olaj, vászon
Jelezve balra lent:1930 Bábony
Jelezve jobbra lent: Rudnay Gy

Kikiáltási ár: 300 000 Ft

118 ▪ MOLNÁR C. PÁL (1894–1981)

Tóparti táj gólyákkal

60 × 90 cm
Olaj, vászon
Jelezve balra lent: MCP

Kikiáltási ár: 280 000 Ft

117

118

109.

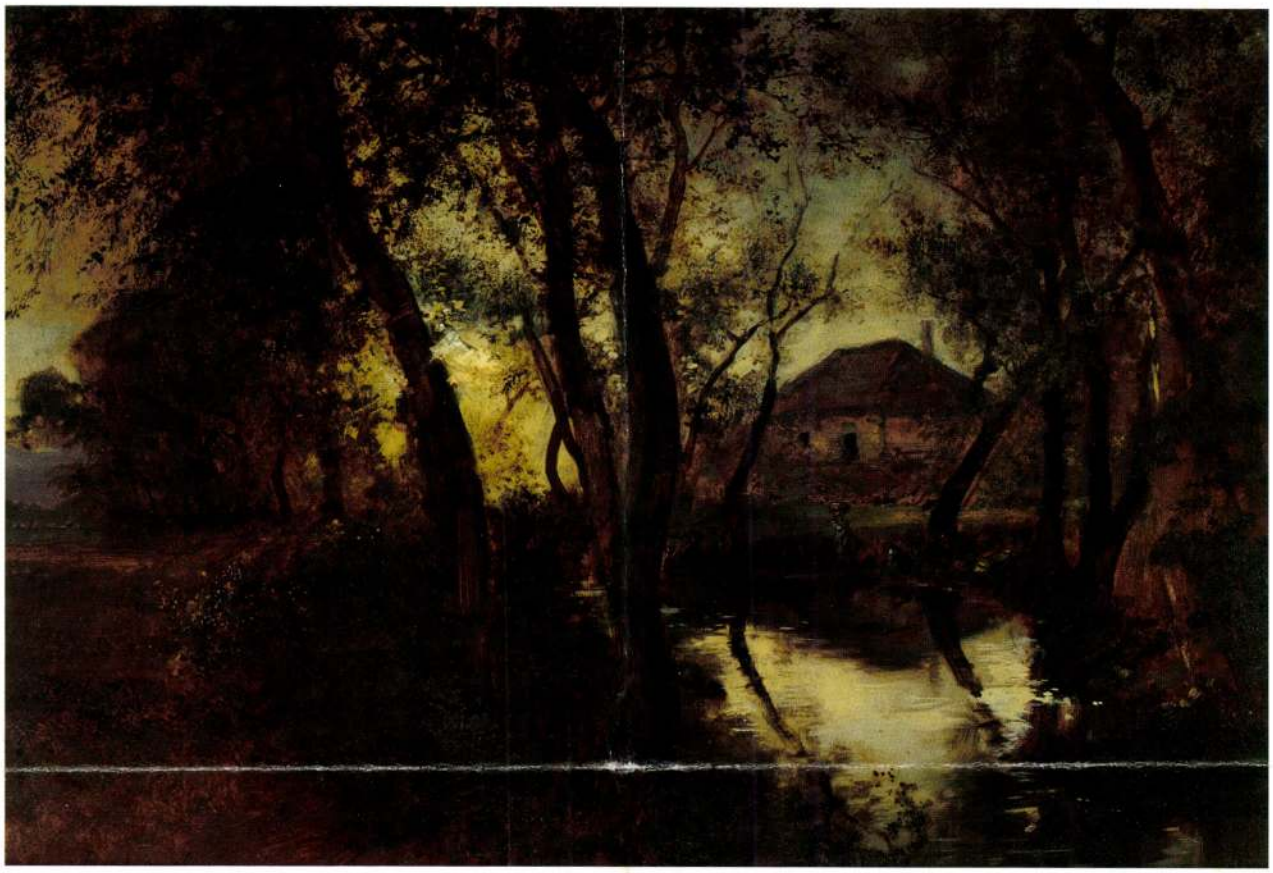

109. ▲
Brodszky Sándor (1819-1901)

Romantikus táj
Olaj, lemezpapír 31 x 43,5 cm
Jelezve balra lent: Brodszky S.
Kikiáltási ár: 600 000 Ft

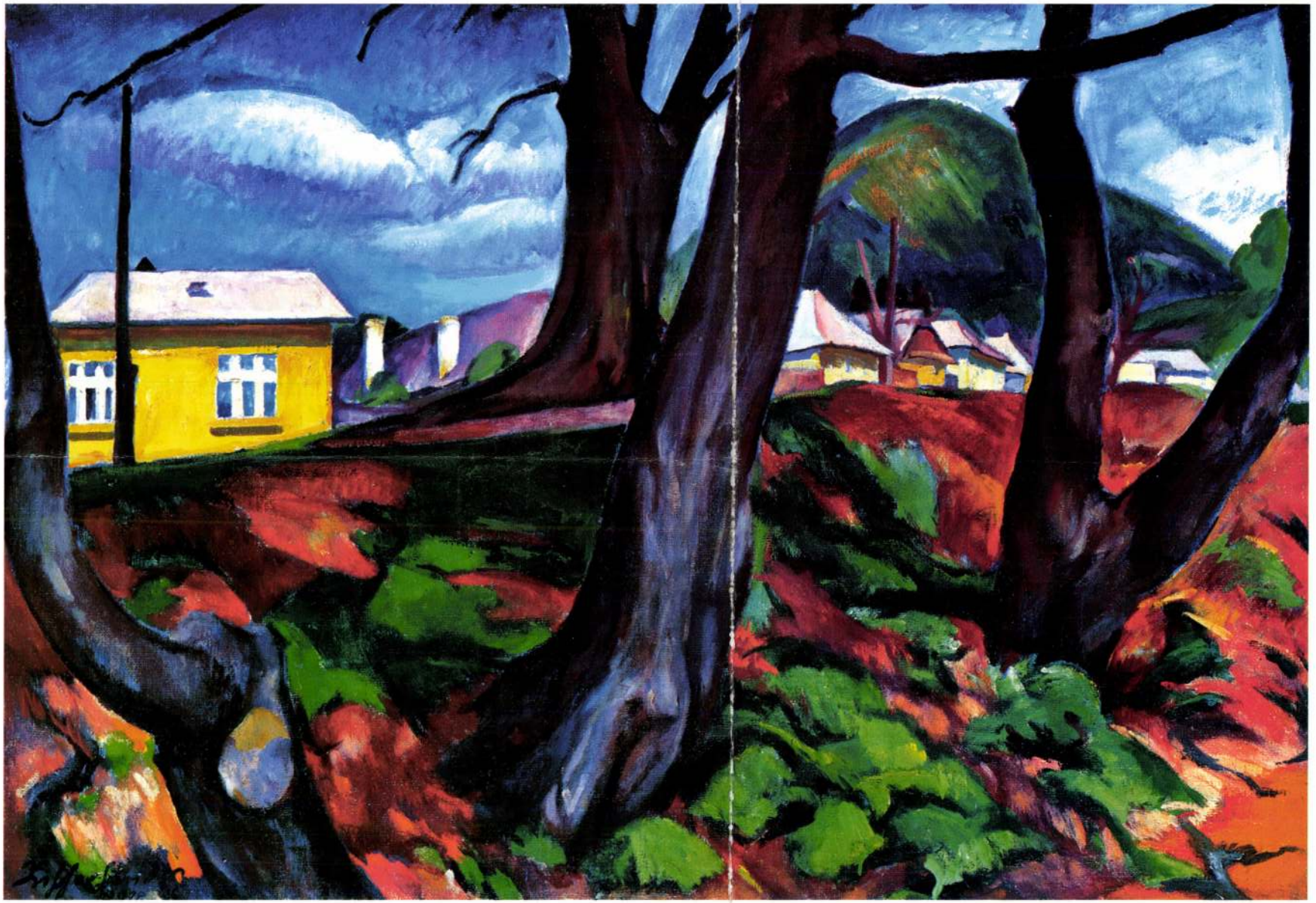

108.

Ziffer Sándor
Korunk, Kolozsvár
1974/2

BORGHIDA ISTVÁN

ZIFFER-ANEKDOTÁK

Ziffer Sándor, a borotvaéles eszű, nagyműveltségű művész mindig találó, sziporkázó megjegyzéseiről volt ismert. Tanítványait szigorúan leckéztette, de azok hálásak voltak kitűnő korrektúrájáért, műtörténeti útmutatásaiért, s megértették pontosan ülő, gunyoros jelzőit: sokat tanultak tőle. Ziffer azonban kartársait sem kímélte, amiből sok nézeteltérés támadt, sőt társalgás közben szellemes öngúnnyal nemegyszer önmagát figurázta ki. Az itt következő történetek egytől egyig tőle származnak, annak idején közvetlen elbeszélése nyomán jegyeztem le valamennyit.

Gyermekkorában súlyos skarlátbetegségen esett át. Több ízben operálták, végül a hallását csaknem teljesen elvesztette, egyik lába pedig rövidebb maradt. A nagynevű Verebélyi professzor kezelte, s mikor látta, hogy állapota már jóra fordult, így szólt hozzá:

— Na fiacskám, ha ebből kilábolt, száz évig fog élni.

— Úgyhogy még van hátra valami — mondta Ziffer 77. születésnapján.

*

„Miután bekerültem Hollósy iskolájába, a mester egy ideig fel sem figyelt rám, korrektúrát is alig adott, úgyhogy el akartam menni onnan. Mikor ezt közöltem vele, mégis marasztalt: »Talán még művész is lesz magából — mondta —, maradjon itt.« Volt az iskolában egy Szőri József nevű, nagyon tehetséges, intelligens, Szeged környéki parasztfiú, aki Nagybányán is járt Hollósyval, s nagy imádója volt. Az ő révén kezdett oszladozni a bizalmatlanságom, s ugyancsak az ő révén hívott meg »az Öreg« vacsorára. Ott volt Komáromi-Kacz* is, akit nem a festészet miatt invitált meg ugyanakkor, hanem mert szépen hegedült, s a jól csellózó Hollósy kamarázni akart vele. Kacz különben nem volt tehetségtelen, annak idején a Mintarajziskolában az egyik legjobbnak számított, csak nagyon lusta volt, ilyesmit pedig Hollósy nem tűrt. Ő azt akarta, hogy a növendék öngyötréssel, vívódással jöjjön rá a dolgokra, amelyekre rá akarta vezetni. A sokoldalú Kacz — csillagász is volt — bizonyos festői receptekkel operált, s ez a pesti »társaságban« meg is felelt, Hollósy igényeinek azonban nem.

»Az Öreg« nagyon kedves volt, úgy viselkedett, mint egy kamasz, időnként bizalmasan ránk kacsintott, mert bandzsal volt. Voltunk összesen vagy nyolcan, s Hollósyné remek vacsorát készített. Hollósy sze-

* Komáromi-Kacz Endre festőművész, főképp sötétbarna színtónusba ágyazott, leíró jellegű intérieur és alakos intérieur képei ismertek.

retett vicceket mondani — rengeteget tudott s nagyon jókat —, én is tudtam bizony nem is keveset, s ha kellett, mindketten gyártottunk is ott helyben. Így aztán hatalmas »kontrázás« indult. Átnevettük az estét, és Hollósy éjfél körül nagyon kedvesen búcsúzott tőlünk.

Az igazi munka csak ekkor kezdődött számomra, s abból a bizonyos öngyötrésből bőven kijutott nekem. Csak akt- és fej-tanulmányokat készítettem sokáig, kevés tájat, kész munkát semmit. De lassan-lassan mégis előrehaladtam, s Hollósy is elismert. Akkor már tűzön-vízen követtem őt, ha azt mondta volna, hogy a világ végére megy tanítani, oda is utánamentem volna. Éjjel-nappal dolgoztam, s »az Öreg« nemegyszer hozta oda a munkámhoz a növendékeket, mondván: »Nézzétek meg, így kell csinálni.« Az a kitüntetés is ért, hogy egy Vajdahunyadon festett tanulmányfejem — egy román parasztembert ábrázolt — a falra került a kiváló munkákhoz, Thorma, Réti, Iványi-Grünwald, Rudnay képei mellé. Így lettem az iskola elismert tanítványa."

*

„Hollósy minden nyáron elvitte iskoláját gyakorlatra, de abban az évben, 1903-ban már márciusban lementünk Vajdahunyadra. Ott, Vajdahunyadon érkeztem életem kritikus pontjához. Akkor már Hollósy príma tanítványa voltam, ezt a többi hallgatók is elfogadták. Munkámban azonban nagyon hátráltatott, hogy őrülten beleszerettem egy nagyon szép lengyel lányba, Michalina Brünnek hívták."

Lassanként mindenki észrevette Ziffer nagy sorvadozását, kedvetlenségét, s azt, hogy nem dolgozik rendesen. Még Michalina is.

„Tudta, hogy nem vagyok akárki a növendékek között, s kisebb előlegeket adott a szerelemből, talán inkább szórakozásból. Egy ízben üzent is egy barátnőjével, hogy le akarja magát festetni velem, a szabadban. Kimentünk az erdőbe, de én olyan bolond voltam, hogy abból semmi jó nem jött ki. Így hát a lány abba is hagyta."

A továbbiakat már magam foglalom szóba, mert a zárkózott, szégyenlős alaptermészetű Ziffer nehézkesen, sőt, fél évszázad távlatában is izgatottan, megindultan, akadozva mesélte, mint aki élete nagy, féltett élményét tárja fel.

Koromfekete hajú, villogó szemű, szobortestű leány volt, kicsit démonos külsővel, kicsit egzaltált lélekkel. Bizonyára meghatotta végül Ziffer tiszta kék szemének fájdalmas néma vallomása, és megszánta a nagyon tehetséges, de sánta, süket fiút. Mert egy nyári éjszaka, minden bejelentés nélkül átment a szobájába, nagy fekete kendőbe burkoltan lenge hálóöltözete felett. Leült az ágyra, s azt mondta:

— No, meséljen, Sándorka.

És Ziffer komolyan vette a felszólítást. Kamaszos lelkesedéssel beszélt a festészetről, a maga terveiről, törekvéseiről, mesélt, mesélt, átbeszélte az éjszakát. A lány mind fázósabban húzta össze magán a kendőjét. Már világosodott, amikor az álmosságtól kimerülten, kicsit vacogva a hűvös hajnalban, felemelkedett, és elment.

S nem jött soha többé.

Ziffer pedig sohasem bocsátotta meg magának, hogy azon az éjszakán „elbeszélte" a csodálatos alkalmat.

ZIFFER SÁNDOR: ÖNARCKÉP

TÓTH LÁSZLÓ: HÁZAK

Megáll, s visszaemlékezései közben kicsit elgondolkozik. — „En marha — tör ki belőle —, ahelyett, hogy lefektettem volna, meséltem neki. Nem mertem, s nem is akartam. Én olyan komolyan vettem ezt a szerelmet! Én azt a lányt el akartam venni feleségül! Varsóba akartam menni a szüleihez, de kijelentette, hogy már van vőlegénye. Becsületes marha voltam."

*

Ziffer 1906-ban ment először Nagybányára, Czóbel Béla társaságában, akivel két évvel korábban Pesten a Japán-kávéházban ismerkedett meg. Eredeti terve szerint Hollósynál folytatta volna még a munkát, le is levelezték, hogy Pesten a Balaton-kávéházban találkoznak.

— Van pénze? — kérdezte Hollósy.

— Pillanatnyilag nincs — mondta Ziffer.

— Akkor maradjon itthon!

A radikális válasz annyira megbántotta Ziffert, hogy többé nem kereste fel Hollósyt, akit különben nagyon tisztelt, sőt szeretett, s akivel rendszeresen levelezett Fülekről is, ahol Stephàni Ervin földbirtokos feleségét tanította festeni, és családi portrékat készített. Ilyen előzmények után találkozott össze Czóbellel. Sokat csavarogtak az utcákon, vitatkoztak kávéházakban, kifejtették nézeteiket, összebarátkoztak. Ziffer mondta, hogy szerzett ugyan valamicske pénzt, de már nincs kedve Hollósyhoz menni.

— Te már kész ember vagy — mondta Czóbel —, miért akarsz Hollósyhoz menni, gyere Bányára, ott nyugodtan dolgozhatsz, s a magad embere vagy. — Így kísérte el Czóbelt Nagybányára, aki szobát is szerzett neki a „hochstanz"-on, ő maga abban a házban lakott, ahol később Kádár Géza, illetve annak veje, Vida Géza, a Fűrész utcában.

— Ne érintkezzünk mi az itteni piktorokkal — mondta Czóbel —, azok ókoriak. Külön kompániát kell alakítanunk, hiszen másképpen dolgozunk.

Ziffernek még csak homályos fogalmai voltak akkor erről a „másképp"-ről. Czóbel, aki a nyarakat 1902 óta Nagybányán töltötte, a poszt-impresszionistákért, de főleg Matisse-ért rajongott, s Párizsban a „Vadak" csoportjához csatlakozott. Meghitt barátságuk — együtt is étkeztek — a nyár végéig tartott. Czóbel sohasem beszélt neki érzelmi életéről, intim kapcsolatairól. Így adódott, hogy Ziffer, aki szívesen pletykált ismerőseiről, egy festőnőről mondott kevéssé hízelgő dolgokat, s nem tudta, hogy az Czóbel szerelme. Barátságuk ettől kezdve fokozatosan elhidegült.

Egy este Perlrott-Csaba Vilmosnál* voltak látogatóban. Együtt jöttek el, s Ziffer kétségbeesetten panaszkodott, hogy a Hollósy-féle piktúrából már kigyógyult, de az újat még nem fogta fel teljesen.

— Te, Czóbel, én nem is tudom, mit csináljak már?!

— Akkor lődd főbe magad!

Barátságuk tehát megszűnt, Ziffer pedig nem tudta, miért.

Ősszel Ziffer Párizsba utazott, hogy a festészet új irányzataival megismerkedjék. A Montparnasse-on bérelt műteremlakást, az avenue

* Festő és grafikus, Matisse tanítványa volt.

de Maine 14. szám alatt. Odaköltözött hozzá a nála öt évvel fiatalabb Körmendi-Frim Ervin festőművész, akivel már Fonyódon is dolgozott együtt a Hollósy-iskola nyári gyakorlatán. Körmendi könnyebben vette a festészetet, mint Ziffer, „mindjárt művészkedni akart", s „mutatós" képeket festett.

— Ha én annyi idős lennék, s így kínlódnék, mint Te, felakasztanám magam — mondta Ziffernek.

Egy ízben mindketten egy nagy tükör elé ültek, s kettős, félalakos arcképbe kezdtek önmagukról. Munka közben Ziffer összeveszett lakótársával, kitette a műteremből, a kettős arcképről pedig levágta, és eldobta az őt ábrázoló részt. A megmaradt, teljesen be sem fejezett önarcképrészt beküldte az Artistes Indépendants (Független művészek) kiállítására. „Az ember megcsinálhatta a végrendeletét, amíg a több kilométer hosszú termeket végigjárta." A zsüri nélkül bekerült gyengébb vásznak özönében a jó munkát legtöbbször már észre sem vették. Különös jelentősége volt tehát annak, hogy Matisse, aki tagja volt a kiállítás rendezőbizottságának, hosszan, kedvtelve nézegette Ziffer képét, s így szólt: „Végre egy jó munka a sok szemét között!" — s ő maga választott megfelelő, szembetűnő falat számára. Az esetnél Pór Bertalan is jelen volt s Czóbel; ők elmondták ezt művészbarátaiknak, ami erősen emelte Ziffer tekintélyét előttük. Amikor a kiállításról kijöttek, Kammerer Ernő*, akihez már korábban barátság fűzte, s akivel éppen Bretagne-ba készült, így szólt hozzá: „Én úgy bántam veled, mint egy tacskóval, pedig látom, hogy nagy fiú vagy."

*

Ziffer a festményeiről ismert, rajzairól alig tudnak. Holott a rajzok egész seregét készítette — ragyogóan. Gyors feljegyzések ezek, többnyire olyanokról, akik ezt észre sem vették: újságolvasók, biliárdozók a kávéházban, nyújtózkodó, öltöző, vetkőző modellek a műteremben, mozgással teli, vibráló utcarészletek és sok állatrajz, főleg kedvenceiről: játszadozó, bolhászkodó, alvó macskákról, bivalyokról, lovakról...

— Ha én ezt csináltam volna tovább, nagy művész lettem volna — és megbolondultam volna hamar — mondta.

— ??

— Mert egy ilyen rajz pillanatig tart, mint a villanás, nekem gyorsan kellett rajzolnom, mint az ördögnek. Tudja, a rajznál nincs titok, az elárul mindent!

Kicsit elgondolkozik.

— Mikor én ezeket a krokikat csináltam, nagy ígéret voltam, nagyobb, mint amivé most lettem. Ha lett volna egy tisztességes anyósom, aki betartja a szavát, és támogat anyagilag — kicsi függetlenség, tudja —, hát akkor messzebb jutottam volna.

*

* Kammerer Ernő dr. később a budapesti Szépművészeti Múzeum igazgatója lett.

Az első világháborút követően négyévi távollét után Ziffer úgy döntött, visszatér Nagybányára, „az egyetlen helyre, ahol nyugodtan kísérletezhet, s ahol olcsó a megélhetés". Időközben Iványi-Grünwald Kecskeméten alapított iskolát, s meghívta tanárnak Mikolát és Ziffert. Ziffer határozottan visszautasította az ajánlatot, hivatkozott arra, hogy nem kedveli az alföldet. Mikola lavírozott, ezt jól tudták Nagybányán, ezért nem adtak neki műtermet. Ziffer annak idején, „hors-concours", elsők között kapott egyet a tízes évek elején emelt új műteremházakban. A háború alatt ott maradtak a bútorai, de a műterem használaton kívül állt. Mikola szemet vetett rá, és 1917-től kezdve Németországba menő futárok útján piszkálta Ziffert, hogy adja fel a műtermét. Több levelet íratott Börcsökkel is, ő maga azonban a háttérben maradt, mintha a dolog nem tőle eredne. Ziffer eleinte kerülő válaszokat adott, de amikor a levelek s a piszkálódások mind szaporodtak, méregbe jött, írt „egy kurta-furcsa levelet, hogy egye meg a fene, ha annyira pályáznak a műtermére, hát vegyék el", s levélben kérte meg a nagybányai Görög családot, hogy a bútorait szállítsák el, és helyezzék biztonságba. Még akkor sem tudta, hogy az egész dolog Mikolától ered, s hogy ő ül be a műterembe, amit Stoll Tibor akkori polgármestertől kierőszakolt.

— Az egy zsarolás volt — mondta Stoll Ziffernek, amikor az hazatért —, ne haragudjék, Mikola olyan erőszakos volt, hogy nem tehettem mást.

Thorma szinte ráripakodott:

— Miért adta át, hisz az a magáé volt?!

— Thorma utálta Mikolát — mondja Ziffer —, és joggal.

— Na és mit tett később Mikola? Amikor ő lett a Társaság elnöke s az Iskola vezetője, az egyik műtermet saját lomtárának rendezte be, egy másikat pedig kutyaólnak. Vadászkutyákat tenyésztett eladásra, és az itteni kártyajáték-bank igazgatóságának tagja lett, ezzel egészítette ki a jövedelmét, a festőtársaság dolgaival pedig nem foglalkozott.

*

Közismert volt Bányán, hogy Ziffer megpofozta Boldizsárt.

Réthy Károly halála után, 1923-ban Ziffer megkapta annak műtermét a festőtelepen. Boldizsár* (aki később Budapesten nagy sikereket aratott hivatalos személyekről festett arcképekkel) abban az időben még, ha Nagybányára ment, nagyon gyenge anyagi körülményei folytán, napokat evett; egyszer egy héten át Ziffernél is kosztozott. Ziffer megtudta, hogy rágalmazza őt Budapesten (talán mert kérte a felvételét a romániai művészek szakszervezetébe). Azon nyomban kérdőre vonta a festőtelep udvarán, s a kicsi sánta, de izmos művész akkora pofont kent le neki, hogy Boldizsár a falnak dőlt. Ehhez később a festők közül számosan gratuláltak, már csak azért is, mert Boldizsárt nem sokan kedvelték.

---

* Boldizsár István 1918-tól Nagybányán tanult, 1920 körül Budapesten telepedett le, de a nyarakat továbbra is Nagybányán töltötte. 1940 körül a budapesti Főiskola tanárává nevezték ki, s Réti István szerint ekkor „egy mondain festői karrier küszöbén áll".

Boldizsár később is gyakran járt Bányán, Mikola barátja volt, de Thormát pumpolta, lévén ő lágyabb szívű; nemcsak kosztot és ruhát kapott tőle, de az adósságait is kifizette. „A vén marha — mondta róla —, úgy állítom falhoz, ahogy én akarom." Thorma ezt meghallotta, s attól kezdve beszüntette az adakozást.

*

1927-ben Lázár Béla, az Ernst Múzeum akkori igazgatója felkérte Ziffert, hogy a lemondott Szőnyi István helyében vegyen részt a múzeum csoportkiállításán, Aba Novák Vilmos, Feiks Jenő, Kelemen Emil és Patkó Károly társaságában. Ziffer örömmel vállalta, hiszen Aba Novákhoz és Kelemenhez régi, mély barátság fűzte (a magával vitt, felcsavart vásznakat Aba Novák rámáztatta be neki, saját költségén), de — jellemzően — kikötötte, hogy szinyeistákkal, azaz a Szinyei Merse Pál Társaság tagjaival nem állít ki, ti. azok között volt Mikola András is, akit az első világháború idején egy életre meggyűlölt.

Nem mintha a többiekkel bármilyen baja lett volna. Egy ízben boldogan mesélte nekem, hogy annak idején Szinyei a Japán-kávéházban az asztalához ült, s Szinyei után átültek a többiek is: Ferenczy Károly, Iványi-Grünwald s mások.

— Ez csak kitüntetés, nem? — kérdi tőlem Ziffer gyermekes büszkeséggel.

De ebből az alkalomból, hogy megtagadta a „szinyeistákat", magára haragította az egész társaságot, akik nem ismerték pontosan a mozgató rugókat. Réti meg sem látogatta a kiállítást, s ettől kezdve örökre ellensége maradt Ziffernek.

A vegyes hangulat ellenére a nagy sajtósikert aratott tárlat Ziffer számára azzal az erkölcsi elégtétellel zárult, hogy Aba Novákkal együtt beválasztották a Képzőművészek Új Társasága (KUT) törzstagjai közé, amely 1925-ben, második kiállítása alkalmából, többek között a következőképpen körvonalazta célját és feladatát: „... nehéz viszonyok között az első tömörülés, amely félre nem érthető szándékkal a haladó művészi ízlésben az együvé tartozást mint keretet és konszolidálást jelenti." Lényegében: elszakadást a hivatalos jellegű Műcsarnoktól.

Utána Márffy Ödön, az elnök meghívta a Belvárosi Kávéházba, ahol a törzsasztaluk volt. Vele jött Rózsa Miklós, a KUT titkára, aki különösen kedvelte Ziffer festészetét, ott volt Derkovits Gyula is, és Rózsával hosszan nézegették a fotókat, amelyeket Ziffer saját műveiről, Rózsa kérésére, magával vitt.

*

Ziffer itt következő „aranyköpése" legendássá vált Nagybányán.

Thormáné a szabadban festett. Arra ment Ziffer, megállt az állvány előtt, s nézegette a készülő képet. Thormánénak legyezgette a hiúságát, izgett-mozgott, pirult a megtiszteltetéstől, hogy a mogorva Ziffer az ő festményével foglalkozik. Ziffer pedig rákezdte:

— Tudja, ahányszor látom a munkáit, mindig hosszasan elnézem őket...

— Igazán tetszik? — vágott közbe izgatottan Thormáné.

— Hosszan elnézem őket, hogy megtanuljam...

— Mester, igazán kedves, és nagyon elnéző irántam — szerénykedett Thormáné.

— Hosszan elnézem őket — folytatta rendíthetetlen nyugalommal a mester —, hogy megtanuljam, hogyan nem szabad festeni!

*

Egy ízben Ziffer, aki erősen sántított, ortopéd cipőt jött rendelni Kolozsvárra. 1955-ben volt, s a mai December 30. utcában egy ismert ortopéd cipész működött, a kapu alatt a kirakatában borzalmasan torz gipszlábak „díszelegtek". Amikor Ziffer felkeresett, és elmondta jövetele célját, ezt a cipészt ajánlottam neki. Elment hozzá, s a cipész, miután megvizsgálta a lábát, nem kevesebb, mint 1200 lejt kért akkor, amikor a boltban egy jó, rendes cipőt 120 lejért lehetett kapni.

Ziffert meglepte az összeg. — Drága — mondta szerényen.

— Igaz, nem olcsó — válaszolta a cipész —, de én 20 évre készítem Önnek a cipőt.

— Húsz évre? Akkor megrendelem, ha drága is — mondta a 75 éves mester, s viselte a cipőt, még — hét évig.

*

Egy szép, de hideg márciusi napon a háza mögött festett. Megfázott, s hogy ne kelljen két utcát kerülnie, megpróbált átjutni egy pallón a malomárkon, amely éppen kertje végében a kerítés mögött folyt. Rossz lába azonban nem segítette, a vízbe esett. A malomárok sebes vize átcsapott felette, magával ragadta, s több métert sodorta. Amikor felbukkant, egy ott álldogáló öregasszony kezét nyújtotta, erősen megragadta, s kivonszolta a partra.

— Köszönöm — hálálkodott fogvacogva, csuromvizesen a mester.

— Nem tesz semmit — mondta az asszony — kihúzom én harmincszor is! Nem szeretem a telet, legszívesebben átaludnám, mint a medve — fűzte hozzá az emlékhez Ziffer.

*

Hetvenötödik életévét töltötte, amikor egy rádióriport végett műtermében meglátogattam. Újabb képei részletezőbbek voltak, közelebb álltak a természethez.

— Sokat változott, Mester — mondom —, azelőtt keményebb, összegezőbb volt a látása.

— Én már sok mindenen átestem. Még gyermekbetegségen is — válaszolta szokott gunyoros hangján.

Legújabb önarcképét mutatja kabátjának mélyvörös színe uralja:

— A magam módján igyekeztem jól megcsinálni. Remélem, ha 85 éves leszek, jobbat festek — mondja kiapadhatatlan derűlátással. Ám nem érte meg, „csak" a nyolcvankettőt.

*

Utoljára halála előtt néhány nappal jártam nála. Megfogyott, az idő súlya láthatóan ránehezedett, de eleven szellemét mégsem törte meg, semmivel sem csorbította fanyar, gúnyos hangjának élét.

— Ez most a legújabb munkám — mondta, s frissen alapozott fehér vásznat állított elém —, még nem rontottam el.

Kitartóan dolgozott, s ezt egy kicsi büszkeséggel hangsúlyozta.

— Ha valaki azt mondta volna húszéves koromban, hogy megérem a nyolcvankettőt, amilyen gyönge és beteges voltam, kinevettem volna. Igaz, mértékkel, rendtartóan éltem.

Egyik tájképén a ragyogó napsütést dicsértem.

— Ez a probléma foglalkoztatott mindig a legjobban, és sokat dolgoztam azon, hogy minél jobban, minél teljesebben festhessem meg.

Az állványon csendélet. Napraforgók. Kosztolányi röpke verse jutott eszembe, itt nyoma sincs a „tébolyító napsugár"-nak, semmi sincs Van Gogh lángoló virágainak zöldessárga fehérizzásából, hiányzik a Ziffer egész életművét jellemző erő és derűlátás. Tompaszínű virágok ezek, kókadt szirmaik ernyedten hullnak alá, mint szomorúfűz lombjai a temetőben. Az egyetlen borús hangulatú Ziffer-kép. Az utolsó mű. Szeptember ötödikén fejezte be. Másnap a Mester elbúcsúzott családjától. Szívinfarktus vitte el.

Ezt az utolsó sztorit már nem a Mester mesélte.

Ziffer az őt ért sérelmeket sohasem bocsátotta meg. Mint már említettem, Mikolát mindhalálig utálta. Annyira gyűlölte, hogy ha messziről meglátta az utcán, átbicegett a túlsó oldalra.

Ziffer temetésén azonban, távol, meghúzódva, ott láttam Mikolát is. Megadta kartársának a végtisztességet. Mesélték, hogy később egy lelkész barátja kíséretében kiment az evangélikus temetőbe, hogy gyertyát gyújtson Ziffer sírján. Talán halottak napján lehetett. Ősz volt, fújt a szél, s a gyufaszálak lángját sorra eloltotta. Amikor Mikola már a nagyon sokadik gyufánál tartott, a pap csöndes malíciával megszólalt:

— Ziffer fújja alulról.

Balla József: A múzsa

LITTER BANDOR

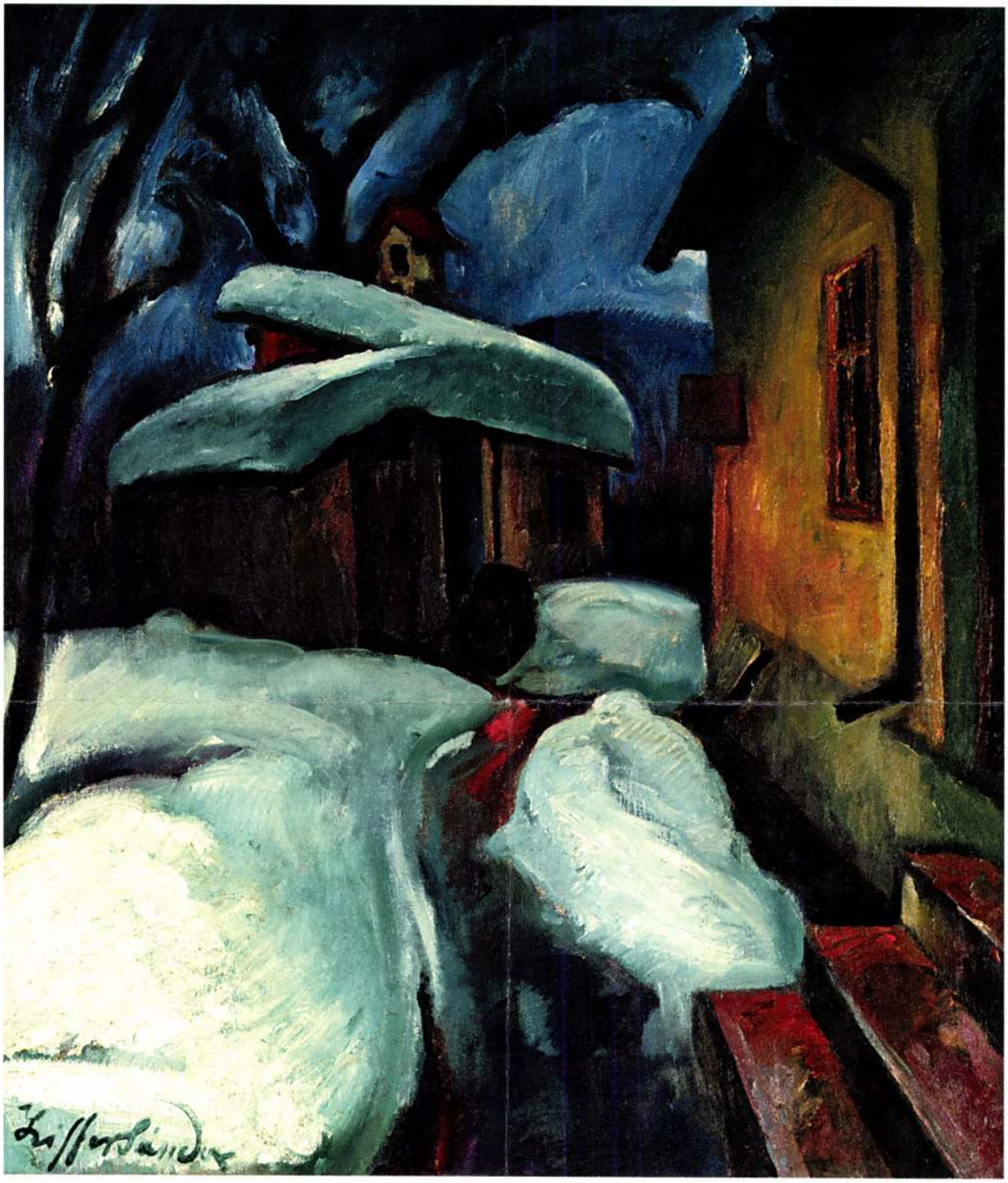

124.

125.

125.◄
Kádár Béla (1877-1956)

Gondolkodó
Akvarell, papír 29,5x22,5 cm
Jelezve jobbra középen: Kádár Béla
Kikiáltási ár: 350 000 Ft

126.

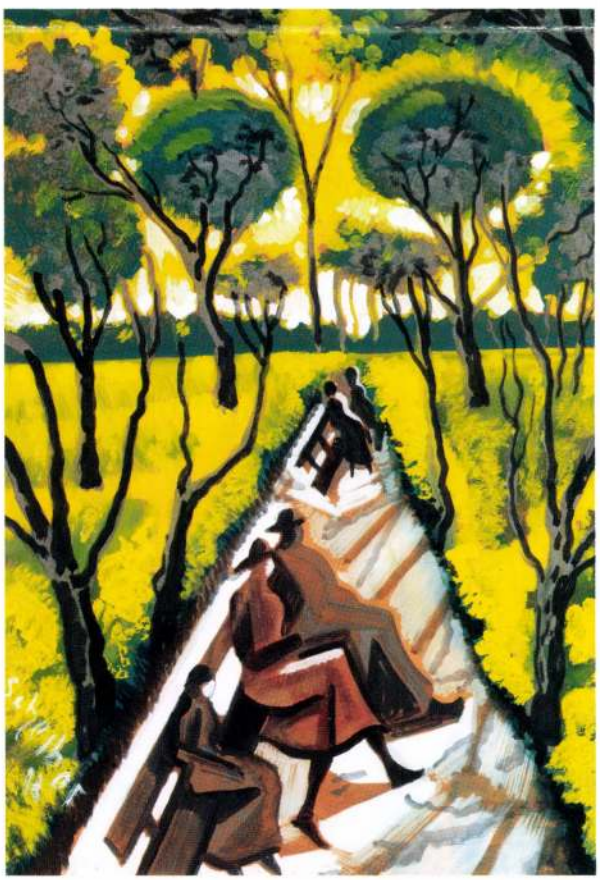

126.◄
Scheiber Hugó (1873-1950)

Parkban
Vegyestechnika, papír 70x50 cm
Jelezve balra lent: Scheiber H.
Kikiáltási ár: 300 000 Ft

129

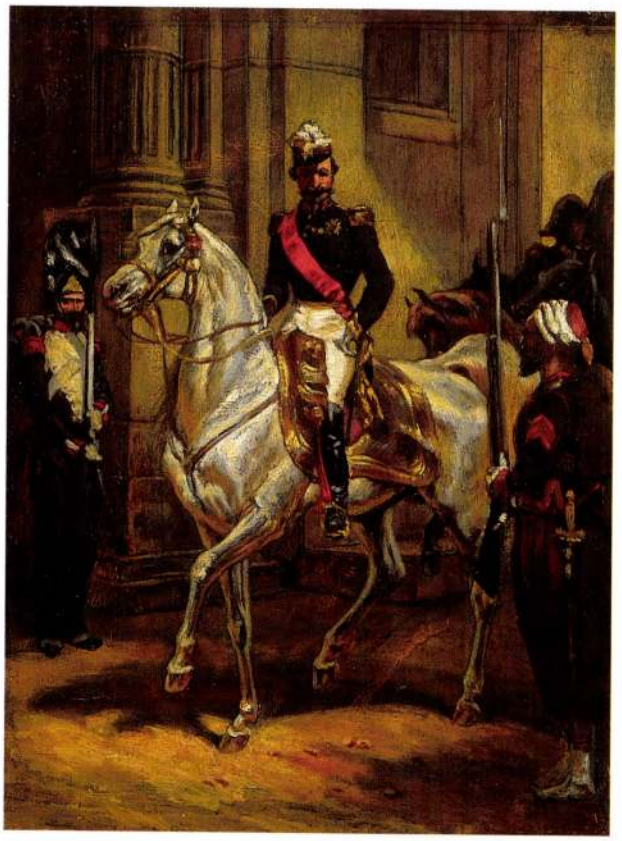

130

129 • ALEXANDER VON BENSA (Bécs, 1820–1902, ?)

Medvevadászat

36,5 × 57,5 cm
Olaj, fa
J. b. l.: Bensa
Kikiáltási ár: 120 000 Ft

130 • PAUL DELAROCHE JELZÉSSEL
(Párizs, 1797–1856, Párizs)

III. Napóleon bevonulása

30 × 23 cm
Olaj, vászon
J. hátoldalán P. H. Delaroche
Proveniencia: Hatvany-gyűjtemény
Kikiáltási ár: 350 000 Ft

131 • HERMANN KERN (Lipótújvár, 1839–1912, Maria Enzersdorf bei Wien) ➔

Éléskamrában

47 × 68,5 cm
Olaj, fa
J. b. l.: Kern H
Hátoldalán hagyatéki pecsét, H. K. monogrammal
Kikiáltási ár: 1 500 000 Ft

RIFFER SÁNDOR

88

89

89 ▪ BÁRÓ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ (1852–1919)

Hegedülő

22 × 30 cm
Olaj, fa
Jelezve jobbra lent: Mednyánszky
Hátoldalon hagyatéki pecsét

Kikiáltási ár: 300 000 Ft

90 ▪ BÁRÓ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ (1852–1919)

Ősz

35 × 27,5 cm
Olaj, vászon kartonon
Jelezve jobbra lent: Mednyánszky
Szerepelt a BÁV 31. aukcióján, 1973 szeptember, 127. tétel

Kikiáltási ár: 450 000 Ft

LIFFER SÁNDOR

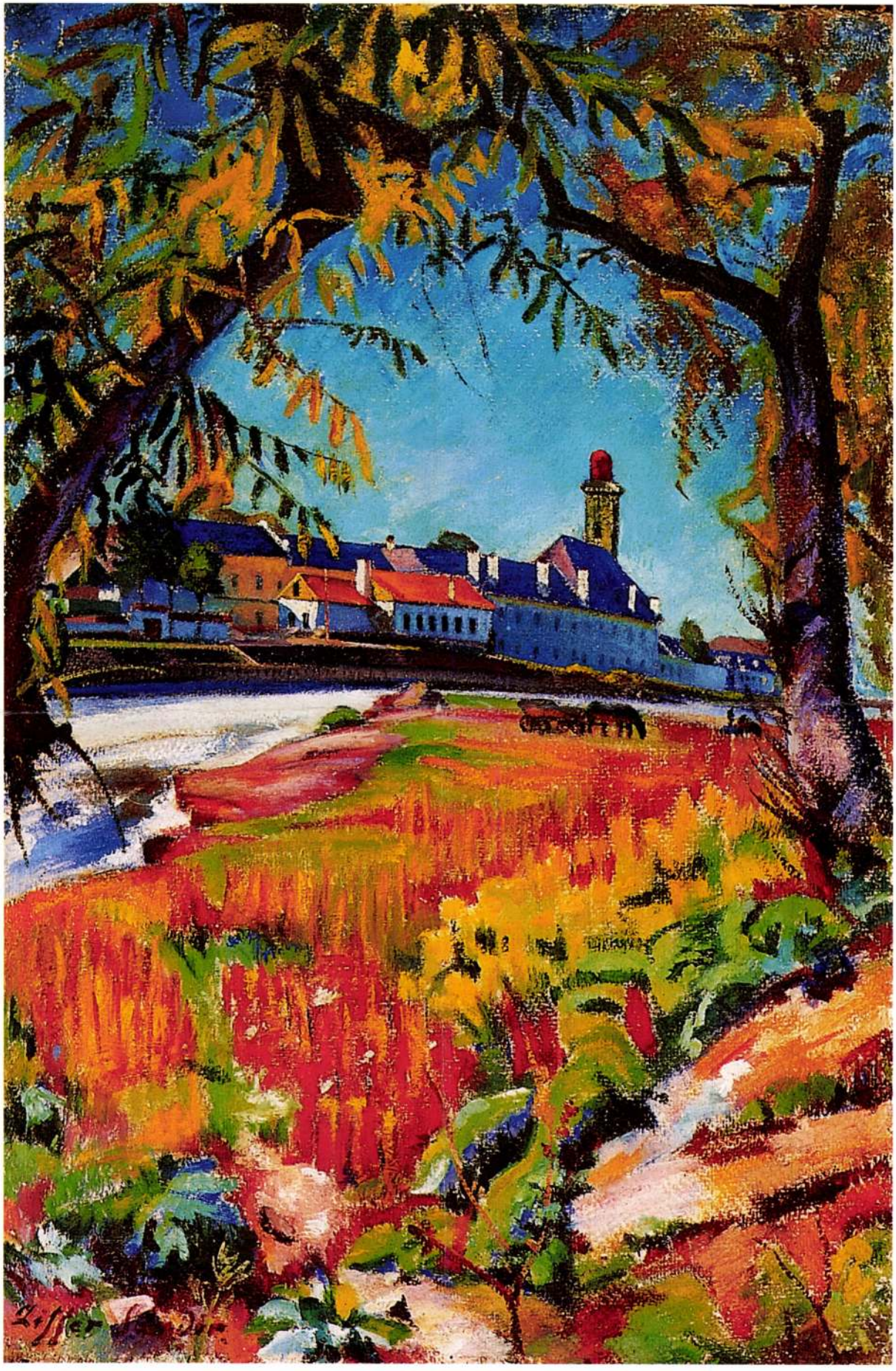

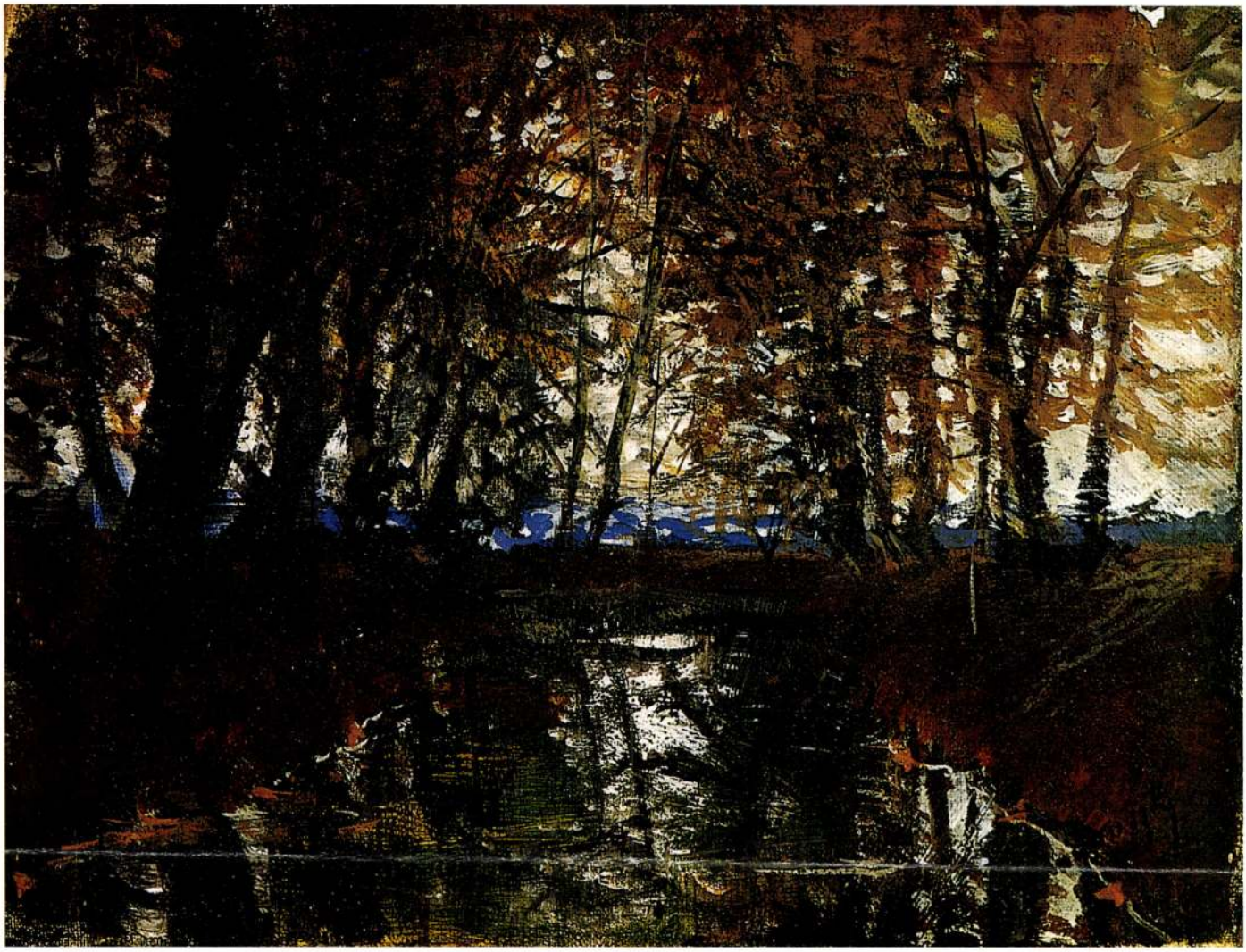

61

61 ▪ BÁRÓ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ
(1852–1919)

Tavasz a patakparton

16 x 21 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Mednyánszky
VÉDETT

Kikiáltási ár: 600 000 Ft

62 ▪ BÁRÓ MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ
(1852–1919)

Téli táj

94 x 62 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Mednyánszky

Kikiáltási ár: 2 500 000 Ft

ZIFFER SÁNDOR

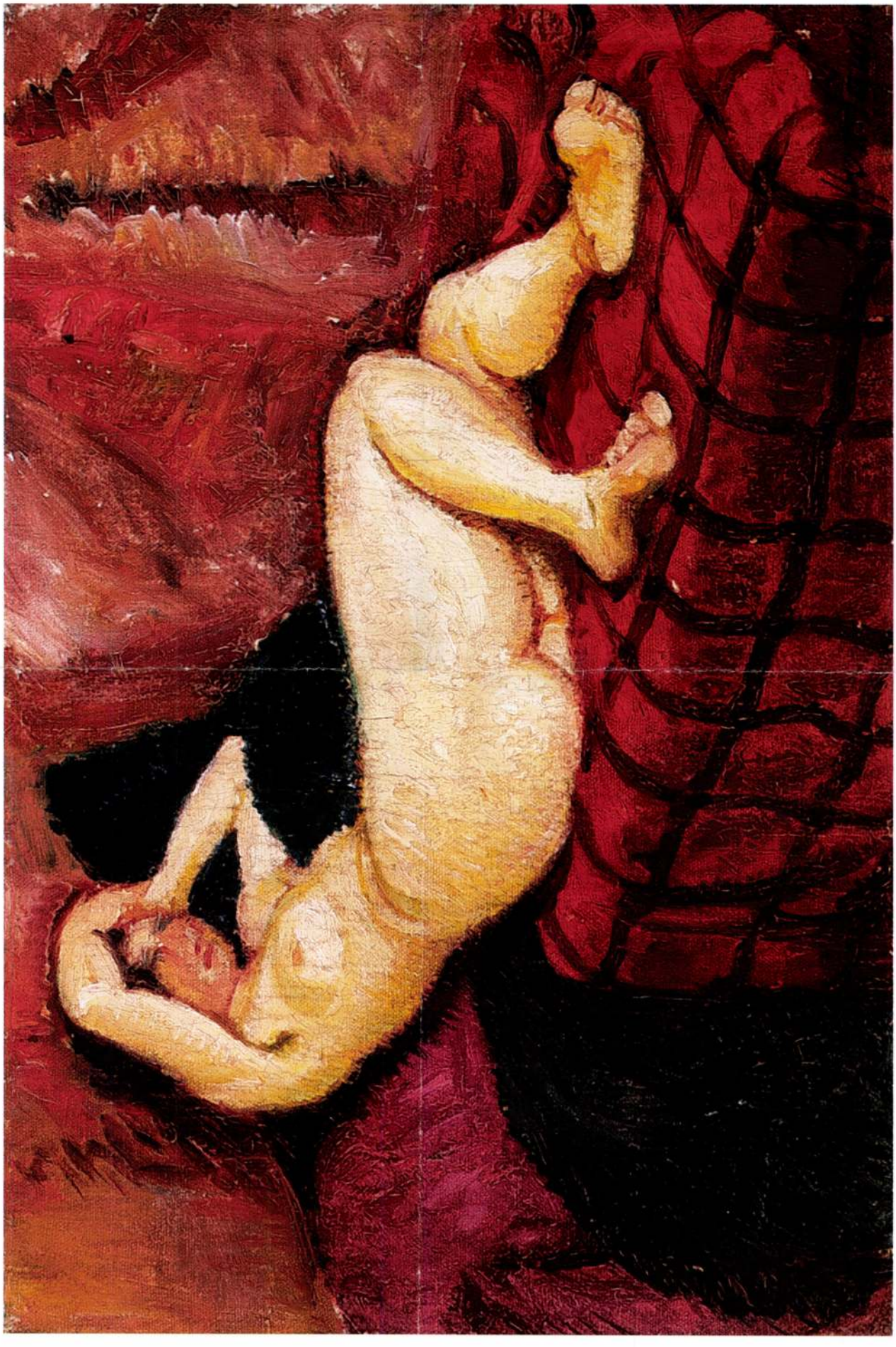

142

142 ▪ PESKE GÉZA (1859–1934)

Csibékkel játszó kislány, 1893

81 x 101 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent:
Peske Géza München 1893

Kikiáltási ár: 650 000 Ft

143 ▪ VIRÁGVÁZA, ZSOLNAY

Porcelánfajansz, eozin
Magasság: 27 cm
Talpátmérő: 23 cm
Jelzés: Zsolnay körpecsét

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft

144 ▪ IFJ. MARKÓ KÁROLY (1822–1891)

A Trasimeno tó látképe

18,5 x 24,5 cm
Olaj, fa
Jelezve balra lent: C. Markó

Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft

143

ZIFFER SÁNDOR
2002 0821

75

75 ▪ ZIFFER SÁNDOR (1880–1962)

Narancsos csendélet, 1915

57 × 60 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Ziffer S. 1915
Hátoldalon kiállítási címke: Museo del' Arte, Kolozsvár, 1957

Kikiáltási ár: 2 500 000 Ft

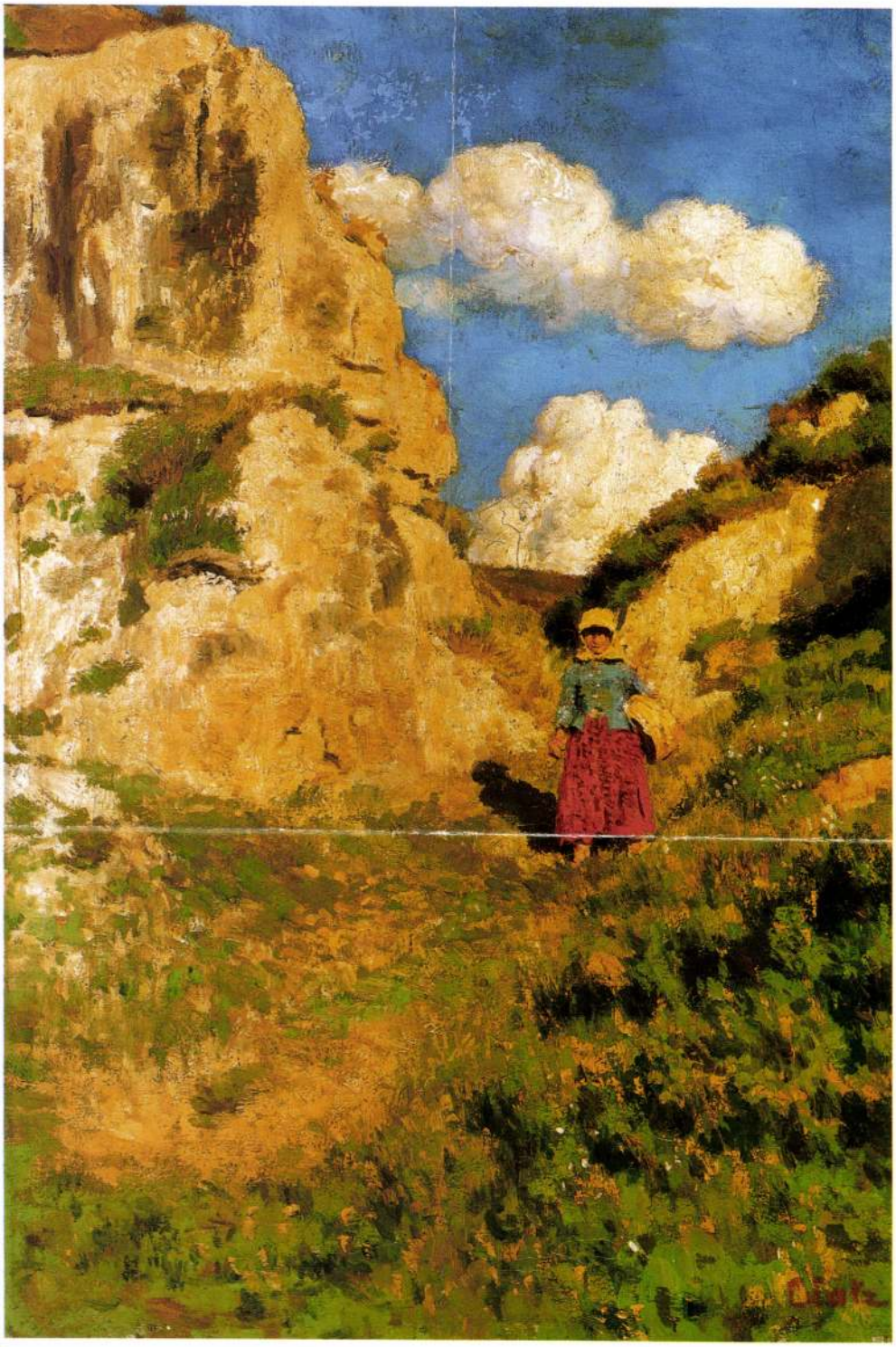

76

76 ▪ GLATZ OSZKÁR (1872–1958)

Kislány napfényes domboldalon

70 × 48 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Glatz

Kikiáltási ár: 650 000 Ft

77 ▪ THORMA JÁNOS (1870–1937)

Pirosruhás lány nagybányai őszi tájban

49 × 79 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Thorma

Kikiáltási ár: 750 000 Ft

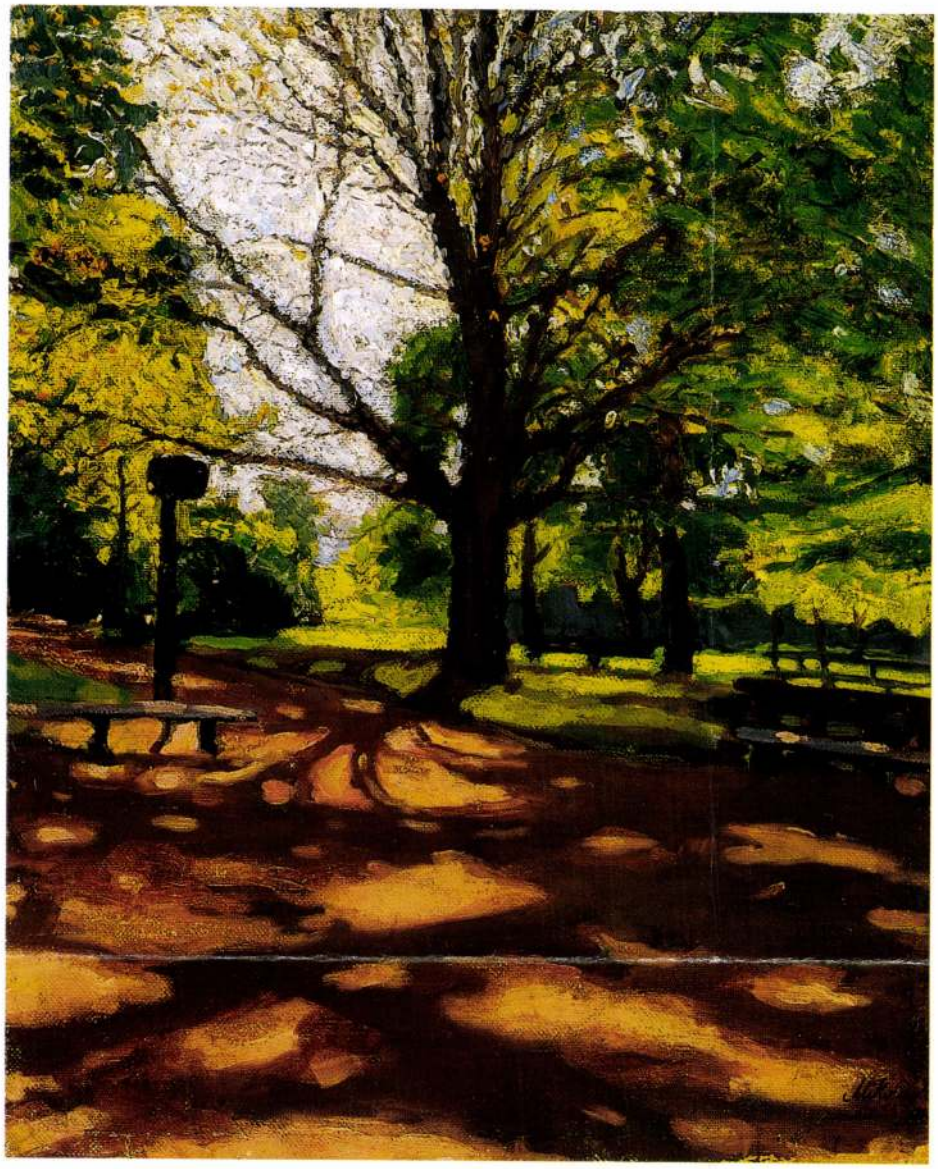

139

139 ▪ MIKOLA ANDRÁS (1884–1970)

Nagybányai liget

62 x 50,5 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Mikola A 1905

Kikiáltási ár: 450 000 Ft

140

140 ▪ MUND HUGÓ (1892–1962)

Galambokat etető leány

124 x 112,5 cm
Olaj, vászon
Jelezve balra lent: Mund
Hátoldalán felirat: Mund Hugó MD. Postatakarék Árverési Csarnok

Kikiáltási ár: 300 000 Ft

141 ▪ ZIFFER SÁNDOR (1880–1962)

Modell a műteremben, 1910-es évek eleje

50 x 73,5 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Ziffer Sándor

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft

Ziffer Károly, festöm.

A feltünés eszközeit kerülö, halkszavu. Lassa érö festö, de ugyanakkor komoly tehetség. Képei festői en átélt élmények.
Hegyi tájai szinte cezannei objektivitás, letompitott dekorativitás.

Komor András: Kiállitások.

Ernst Muzeum kiállitása. -Pandora.1927. 2.sz. 122, 123.l.

MDK

Zifferné Beckhaus Käthe

Virágcsendélet, of.

Arckép, of.

Nyitott ablak, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

113 l.

MDK

Zifferné Beckhaus Käthe

Erdő széle, of.

Ligeti részlet, of.

Börtsök-Réti Nagybányai kiáll. kat. 1912.

113 l.

M.D.K.

ZIFFER Sándorné festő

1911-ben Nagybányán dolgozott.

Rétí: Nagybánya, Bp. 1954. 329.l.

M.D.K.

ZIFFER Sándorné festő

1912-ben Nagybányán dolgozott.

Réti: Nagybánya...Bp. 1954. 330.l.

ZIFFER Sándorné festő R.D.K.

1914.-ben Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya ... Dp., 195 . 331.l.

MDK

Ziffer Sándorné,

1911-ben az iskolán kivül dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912/ 88.l.

ZIFFER SÁNDORNÉ

Csendélet. Olajf.

Műcsarnok, 1912.tav.kiáll.kat. 81.oldal

Ziffer Sándorné MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1912. tvaszi kiállitás

Ziffer Sándorné

Nagybányai h. k. 1912

88

Telep, - jutás - pusztai római

VI. 186.

Zifferné Beckhaus
Käthe

Nagybányai K. Gat.
1912
126

Carrière III. 225

Fiffer Sándorné

Nagybánya k. k.
1917
90.

Tóth György, földmíves VI. 113

Ziffer Sándorne
(Beckhaus Käthe)

l. ~~Ziffernéi~~ festő

Nagybánya k. h.
1912.

86

1910. a nagy
bányai iskola
novendéke

Tör brouzból, római VI. V75.

Zilfer Géza
festő

M.D.K.

§18) Hetivásár

§19) Virágágy

Egyéb köztulajdonból elvesztett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

34 l.

M.D.K.

ZIFFER Sándorné festő

1913-ban Nagybányán dolgozott

Réti: Nagybánya....Bp. 1954. 331.l.

MDK

Szabados Inci, festöm.

tehetséges fiatal festö, bemutatta müvészetet Erdélynek az elen Thorma Jánossal.

/B./: A nagybanyai festök kiállitása Kolozsváron. Pásztortüz. Szepirod.képes folyóirat. Kolozsvár. 1930.máj.4. 216.l.

.

Zilahy

György festőművész 1929

1966 emlék-kiállítása tatavár

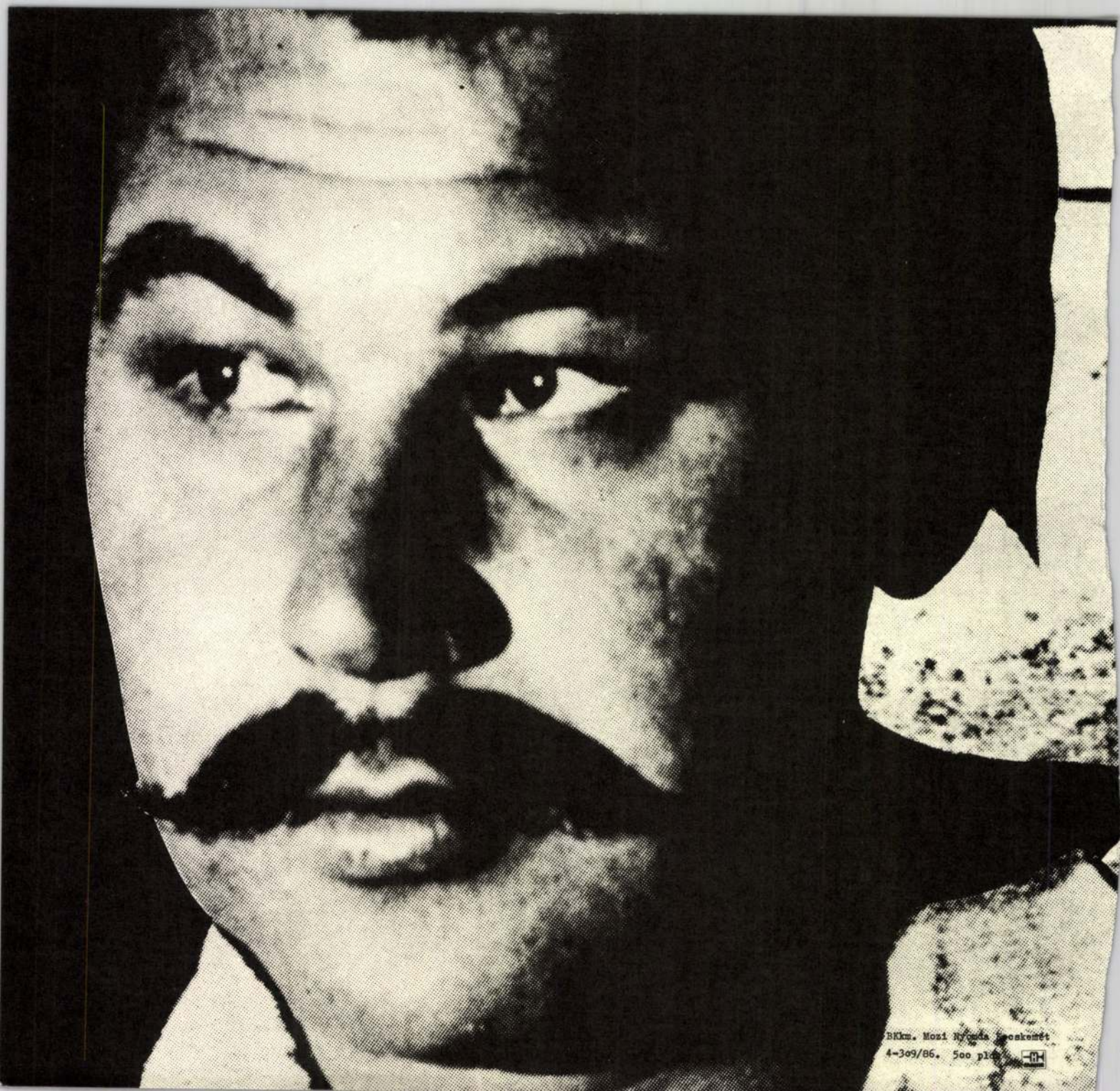

BKkm. Mozi Kiadó Vállalat
4-309/86. 500 pld.

Zilahy
György
festőművész
1966
kiállítása
1929
emlék
tata_vár

A KUNY DOMOKOS MÚZEUM
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSAI 58.
ZILAHY GYÖRGY (1929—1966)
EMLÉKKIÁLLÍTÁSA
TATA — VÁR, 1986. április 27.
A kiállítást rendezte Dr. LÁNCZ Sándor
Katalógusterv HORVÁTH Ferenc
Reprodukciók TATAI Tibor
Felelős kiadó Bíróné dr. SZATMÁRI Sarolta
ISSN 0139—4320

KUNSTAUSSTELLUNGEN
DES KUNY DOMOKOS MUSEUMS 58
GEDENKAUSSTELLUNG des Malers
GYÖRGY ZILAHY (1929—1966)
Ausstellungsgestaltung Dr. Sándor LÁNCZ
Kataloggestaltung Ferenc HORVÁTH
Fotos Tibor TATAI
Herausgeber Dr. Sarolta SZATMÁRI-BÍRÓ

1

Zilahy a Bodrog kiszáradt fáinál
Zilahy neben der ausgetrokneten Bäeme des flusses Bodrog

Elnehezedett szívvel nyúl ezúttal a tollhoz az előszó írója: lelki szemei előtt ott magaslik Zilahy György szálfa alakja, szép, nagybajuszos arca, hallani véli jó ízű beszédét, maga előtt látja mackós mozgását. Immár húsz éve mindez a múlté: 1966. május 4-én Zilahy Gyuri szíve megszűnt dobogni, s ezzel félbeszakadt egy ígéretes művészpálya, melyre oly sok kísérletezés, majd tíz évi gyötrődés, kemény megpróbáltatások közepette végre rátalált. Lapozgatok az első és egyben utolsó Csók-galériabeli kiállítás irományai között, hogy segítsenek felidézni azt a szomorú délutánt, amikor megnyílt az a tárlat, amelyre olyan nehezen szánta el magát, de amelyet mégis annyira várt: a képeket az ő elképzelései szerint rendezték el, s azok az egymáshoz zsúfolt oltárképek, triptichonok vagy sok képsejtből összeállt ikonosztázok rendje szerint sorakoztak a falakon egymás mellett vagy fölött. S ahogy a rendezés is az ünnepélyes csendet és misztikus ünnepélyességet sugallta, úgy szinte a ravatalozó csendje ülte meg a helyiséget is: megjelent közöttünk egy percre az eltávozott, mert ott volt szelleme.

Nem könnyen talált rá Zilahy önnön útjára. 1956-ban végzett a főiskolán Domanovszky Endre tanítványaként. Domanovszky jó festő és erős egyéniség volt: pedagógusként megkövetelte tanítványai-

tól, hogy az ő felfogásában dolgozzanak. A színes, kicsit elnagyolt foltoknak a rendszere jellemezte piktúráját; ha ezt valaki elsajátította, nem volt könnyű szabadulni tőle, s hamar manírrá válhatott. Zilahy első — később megsemmisített képein is megjelent ez a modor, mely egy posztnagybányai látásmódtól szabadulni kívánó fiatal művész „új" látásmódjaként is értelmezhető lett volna. Ő azonban pontosan felmérte, hogy ez nem az ő útja: s kínlódások és gyötrődések nehéz hónapjai következtek, miközben látszólag mindig kedves, jókedvű és kiegyensúlyozott volt. Nem követem az utat, melyet megtett, állomásról állomásra: nemigen mutogatta képeit, önmaga szigorú kritikusaként csak legjobb barátai észlelték, hogy újabb stációra lépett. Nem a külsőségek, hanem a gondolat, a művészi mondanivaló felől közeledett a métier-hez: s ebben olyan jeles elődöket lelt fel a maga számára, mint Radnóti Miklós és Ámos Imre. S ez megnyilvánult témáinak lehatárolt, szűkreszabott voltában is. Jóllehet maga még gyerekként élte meg az ellenforradalom kegyetlen, emberpusztító-alázó világát, a háború retteneteit, a zsidók elhurcoltatásának tragédiáját, majd 1945 után a parasztság megpróbáltatásait, ezek ki nem törölhető nyomot hagytak benne. Ez vezette a Radnóti-sorozat tíz képének megfestéséhez, ez ihlette a Prágai emléket, ez munkált benne olyan festményeinek megfestésekor, mint a szegényember-sorozat darabjai. Mindezt rendkívül szűkszavúan, néhány felidézett motívummal, mély, sötétes színvilággal mondta el. Kedvelt szüzsei: egy régi paraszthéz, viharvert kerítés, a tokaji temető sírkövei és igen gyakran, visszatérően a fák, fura ágaikkal.

Külön kell szólni néhány szót Zilahy György fáiról. Gazdag hagyományokat épített tovább e műveiben. Ámos késői képein a fa az emberi sors természeti analógiája, később az emberi sors megtestesítője: szenvedélyesek, kiszolgáltatottak és végtelenül magányosak. Ha eltérő lényegi eltérésekkel is — ez művészi világképük eltérő voltából természetszerűen adódik — a 20. század magyar piktúrájában ezt az értelmezést hordozzák Csontváry és Derkovits képein is a fák. Ámos Imre pedig kezdetben, mint az egyik legkorábbi képe, a Tél (Enteriőr Ady-maszkkal) igazolja, Derkovits képi világának továbbépítése vonalán indult neki a festészetnek. Zilahy György fát ábrázoló képein a magyar piktúrának ezt a jeles hagyományvonalát viszi tovább felfelé fordított emberi kézhez hasonló fáiban. De ez az áttett, szimbólumokká transzponáló gondolkodásmód fűzi őt a költészet képalkotó módszeréhez is. A temetői keresztek vagy az ablakszemeikkel ránk néző házak a gondolat hevítette emlékezés szülöttei, jelentésük is bonyolultabb, mint a puszta látványé. Látomások ezek, szenvedésről és humánumról szólnak: s ez a személyesség fűzi egyetlen sorrá mindmegannyi képét.

Műveit a tatai múzeum őrzi: barátok vigyázzák és őrzik emlékét is. Halálának huszadik évfordulója alkalmából mutatjuk be alkotásait ismét, hogy mindannyiunkban felidézzék immár halhatatlanná nőtt alakját.

Láncz Sándor

2

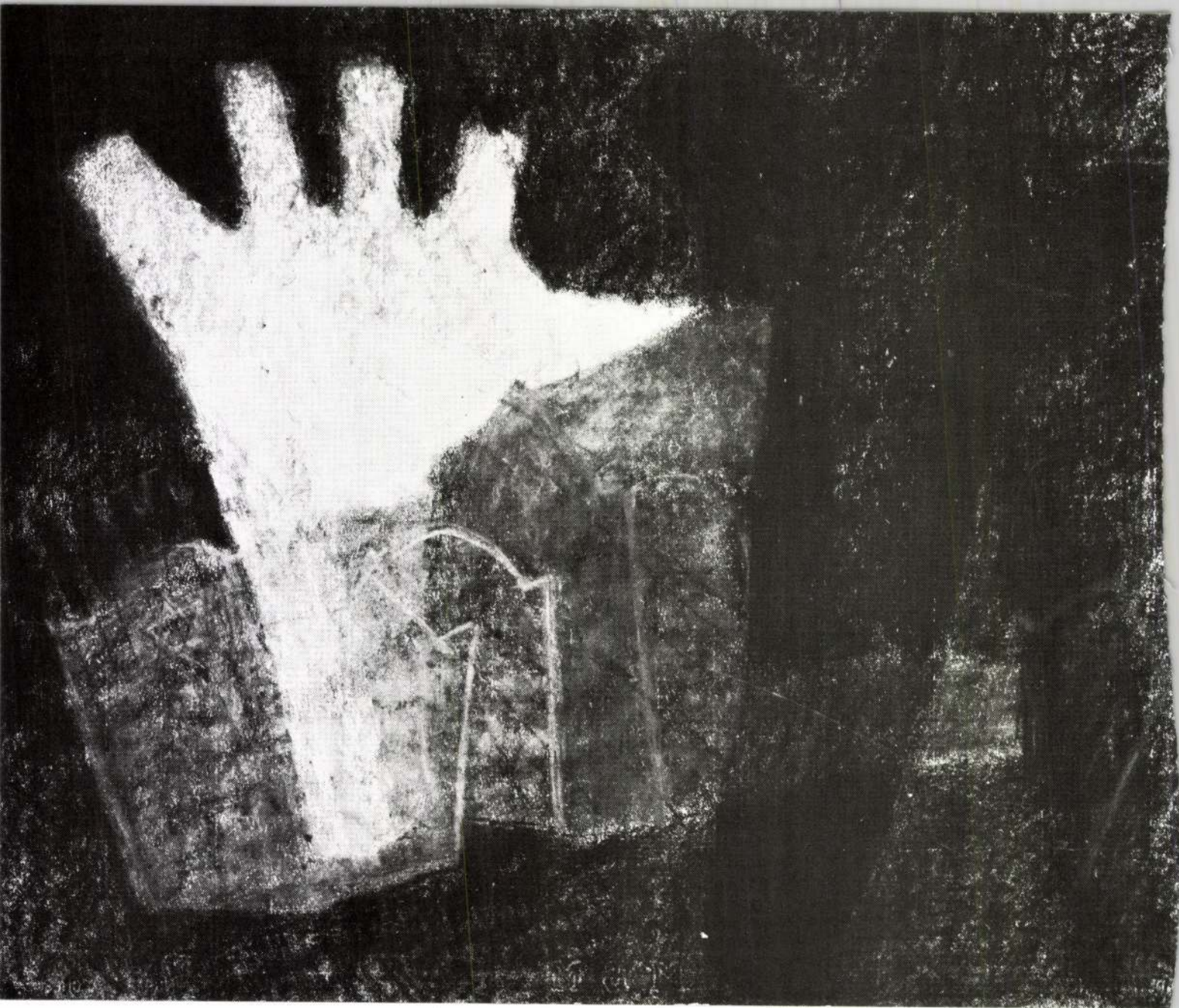

3

Zilahy a tokaji zsidótemetőben
Zilahy in dem Tokajer Jüdisen Fredhof

Mit schwerem Herzen greift diesmal der Verfasser des Vorwortes zur Feder: vor seinem seelischem Auge erhöht sich die stämmige Gestalt von György Zilahy, sein schönes Gesicht mit dem grossen Schnurbart, man meint seine gehaltvolle Rede zu hören, seine bärenähnlichen Bewegungen zu sehen. Schon seit 20 Jahren gehört dies alles der Vergangenheit an: am 4. Mai 1966 hörte das Herz von György Zilahy auf zu schlagen, und damit endete eine hoffnungsvolle Künstlerlaufbahn, welche er nach so vielen Versuchen, nach fast zehnjähriger Qual unter harten Erprobungen endlich gefunden hatte. Ich blättere die Papiere der ersten und gleichzeitig letzten Ausstellung in der Csók-Galerie durch, damit sie helfen, den traurigen Nachmittag in Erinnerung zu bringen, an welchem die Ausstellung eröffnet wurde, zu der er sich so schwer durchgerungen hatte und die doch so sehr von ihm erwartet wurde: die Bilder wurden seinen Vorstellungen nach angeordnet, sie hingen neben- oder übereinander nach der Ordnung der aneinander gedrängten Altarbilder, Triptycha oder der von vielen Bilderzellen zusammengestellten Ikonostasen. Und wie auch die Gestaltung feierliche Stille, mystische Feierlichkeit suggerierte, besass der Raum die Stille einer Friedhofskapelle: für eine Minute erschien unter uns der Weggegangene sem Geist war dort anwesend.

Seinen eigenen Weg fand Zilahy nicht leicht. Er beendete die Hochschule 1956 als Schüler Endre Domanovszkys. Domanovszky war ein guter Maler und ein starker Charakter, eine starke Persönlichkeit: als Pädagoge forderte er von seinen Studenten nach seiner Auffassung zu arbeiten. Seine Malerei charakterisierte das Sytem der bunten, etwas verwischten Flecken; wenn sich jemand dies aneignete, konnte er sich davon nicht leicht befreien, und es konnte sehr leicht zur Manier werden. Auch auf den — später vernichteten — Bildern von Zilahy erschien dieser Ton, der auch als eine „neue" Anschauungsweise eines jungen Malers hätte gedeutet werden können, welcher sich von einer postnagybányaer Anschauungsweise trennen wollte. Er hat aber genau ermessen können, dass dies nicht sein Weg ist: es folgten die schweren Monate der

Pein und Qual, während er scheinbar immer nett, gut gelaunt und ausgeglichen schien. Ich folgte dem von ihm beschrittenen Weg nicht von Station zu Station: er hat seine Bilder kaum gezeigt, er war ein rigoroser Kritiker seiner selbst, nur seine besten Freunde nahmen war, dass eine neue Stufe erreicht hatte. Er näherte sich dem Metier nicht von der Seite der Äusserlichkeit, sondern vom Gedanken seiner künstlerischen Botschaft her: und dabei fand er für sich solche ausgezeichneten Vorbilder wie Miklós Radnóti und Imre Ámos. Und es kam auch in dem abgegrenzten, beschnittenen Wesen seiner Themen zum Ausdruck. Dass er schon als Kind die grausame, menschenvernichtende und demütigende Welt der Horthyzeit, die Schrecken des Krieges, die Tragödie der Judenverschleppung, dann nach 1945 die Versuche der Bauern erlebte, hinterliessen in ihm unauslöschbare Spuren. Dies führte bei ihm zum schaffen der Radnóti-Reihe, inspirierte die Erinnerung an Prag, dies bewegte ihn beim zeichnen solcher Bilder wie der armer Mann-Reihe. All dies sagte der ausserordentlich wortkarg, mit ein paar angedeuteten Motiven, mit einer tiefen, dunklen Farbenwelt. Seine beliebtesten Sujets sind: ein altes Bauernhaus, vom Zahn der Zeit benagter Zaun, die Grabsteine des Tokajer Friedhofes und sehr oft, immer wiederkehrend, die Bäume mit ihren eigenartigen Ästen.

Man sollte extra einige Worte über die Bäume von György Zilahy verlieren. Er führte in diesen Werken reiche Traditionen weiter. Auf späteren Bildern von Ámos ist der Baum die natürliche Analogie des menschlichen Schicksals: sie sind leidenschaftlich, wurden preisgegeben und sind unendlich einsam. Wenn auch mit wesentlichen Abweichungen — dies ergigt sich natürlich aus dem unterschiedlichem Wesen ihres künstlerischen Weltbildes — werden die Bäume in der ungarischen Malerei des 20. Jahrhunderts auf den Bildern von Csontváry und Derkovits ebenso gedeutet. Auch Imre Ámos begann am Anfang auf der Linie des Weiterbauens der Bilderwelt von Derkovits zu malen, wie dies eines seiner frühesten Bilder, „Der Winter" (Interieur mit Ady—Maske) beweist. György Zilahy führt auf seinen Bäme darstellenden Bildern diese gute Traditionslinie der ungarischen Malerei fort, mit seinen nach oben gedrehten, menschlichen Händen ähnlichen Bäumen fort. Aber auch diese indirekte, zu Symbolen umgesetzte Gedankenweise verweisst ihn in die bildschaffende Methode der Poesie. Die Friedhofskreuze oder die mit ihren Fensteraugen auf uns sehenden Häuser sind aus der gedankenerhitzten Erinnerung geboren, auch ihre Bedeutung ist komplizierter als die einfach zu erkennende. Es sind Visionen, die über Schmerz und Menschlichkeit reden: Und diese persönliche Einbezogenheit fädelt in einer Reihe alle seine Bilder auf.

Seine Werke sind im Tataer Museum aufbewahrt, sein Andenken bewahren und hüten seine Freunde. Aus Anlass des 20. Todestages stellen wir wieder seine Werke aus, um in uns allen seine schon unsterblich gewordene Gestalt in Erinnerung zu bringen.

Sándor Láncz

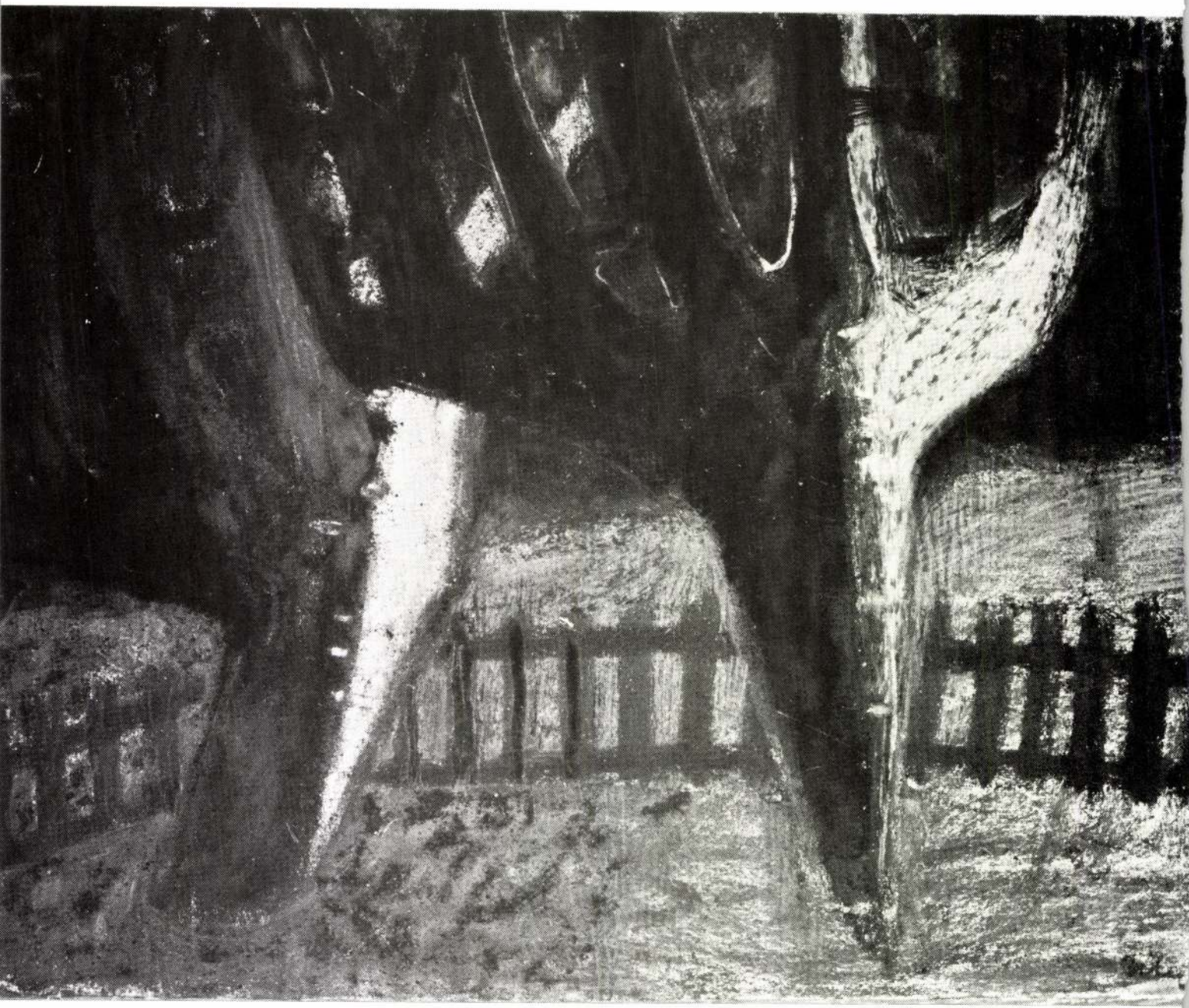

4

Zilahy György 1929. április 6-án született Tatatóváros on. A Képzőművészeti Főiskolát 1956-ban végezte el, mestere Domanovszky Endre volt. Jelentős volt művészetpedagógiai tevékenysége: szakköröket vezetett, előadásokat tartott. Egyik tanára volt a tokaji nyári művésztelepnek. A kiállítótermektől távol, visszavonultan dolgozott. Művészete 1961 és 1966 között teljesedett ki. 1966. május 4-én halt meg Budapesten. Első önálló kiállítása 1966 június 3-án nyílt meg a budapesti Csók István-galériában, ezt követően Békéscsabán, a tatai Kuny Domokos Múzeumban. Tokajban, az újpesti Mini-galériában és a Hazafias Népfront budapesti VI. kerületi klubjában rendezték meg emlékkiállítását. 1974-ben hagyatéka a tatai Kuny Domokos Múzeumba került.

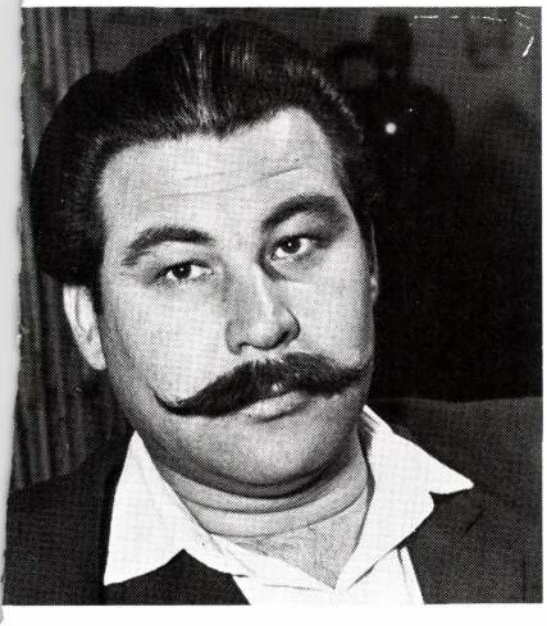

György Zilahy wurde am 6. April 1929 in Tatatóváros geboren. 1956 beendete er seine Studien an der Hochschule für Bildende Kunst, sein Meister war Endre Domanovszky. Von Bedeutung war sein Wirken als Kunstpädagoge: er leitete Fachzirkel, hielt Vorträge. Er war einer der Lehrer des Sommerkünstlerlagers von Tokaj. Er arbeitete zurückgezogen von den Ausstellungshallen, seine Kunst entfaltete sich voll zwischen 1961 und 1966. Am 4. Mai 1966 starb er. Seine erste selbstständige Ausstellung wurde am 3. Juni 1966 in der Budapester Csók-Galerie eröffnet, anschliessend wurde sie in Békéscsaba und im Kuny-Domokos-Museum in Tata gezeigt. Seine Gedenkausstellung war in Tokaj, in der Mini-Galerie in Újpest und im Klub der Volksfront des 6. Bezirkes in Budapest. 1974 kam sein Nachlass ins Tataer Kuny-Domokos-Museum.

5

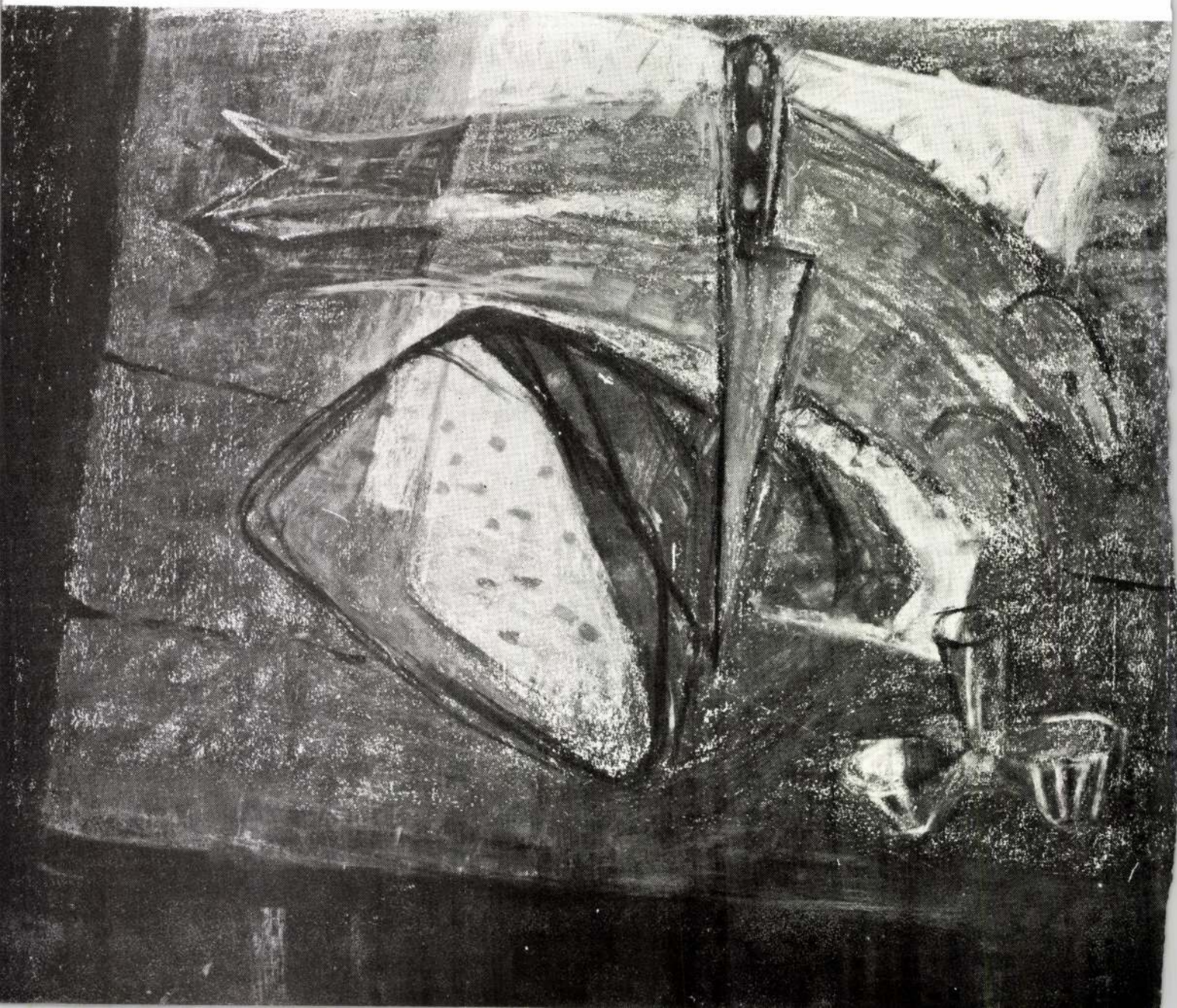

6

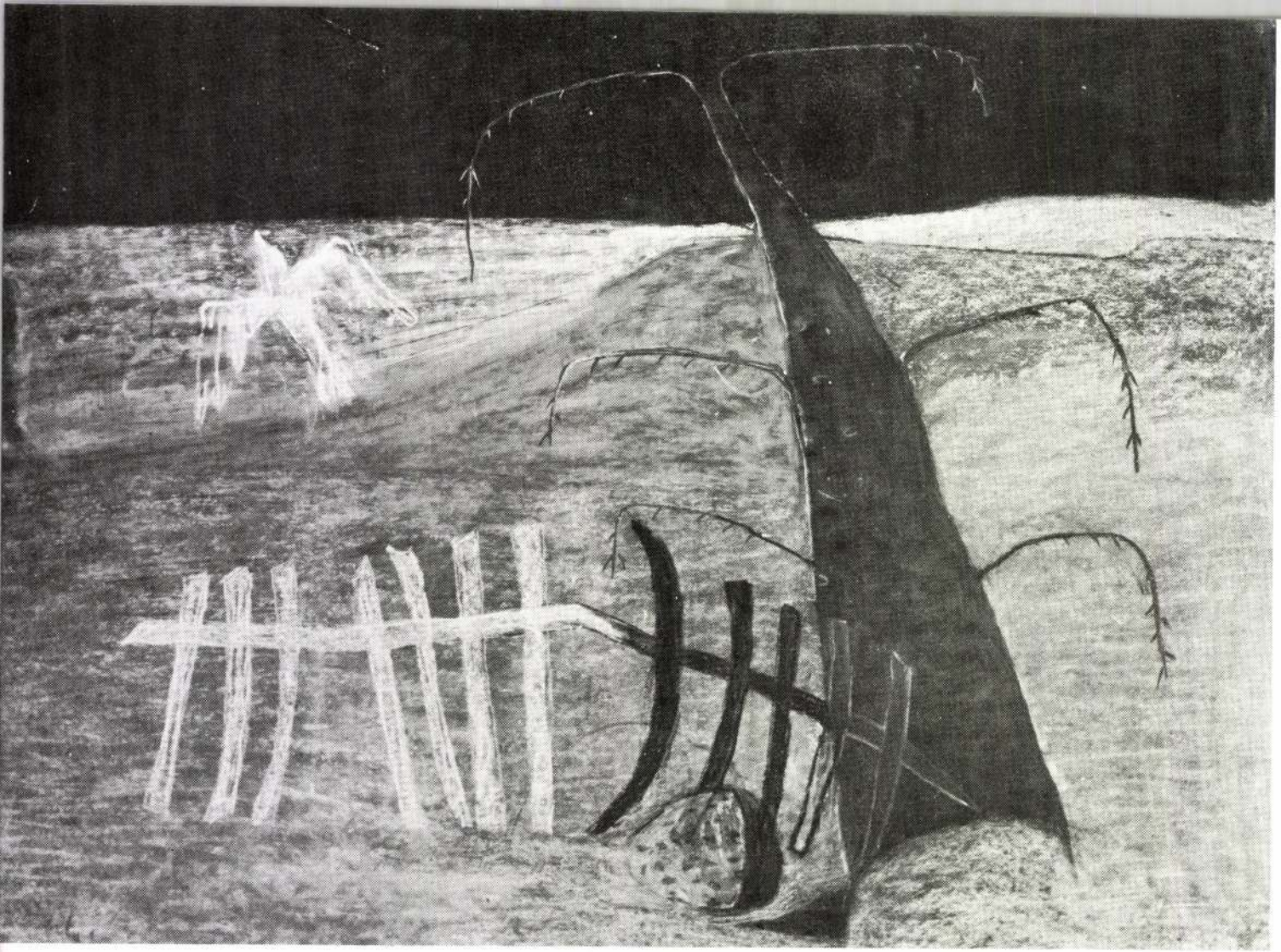

7

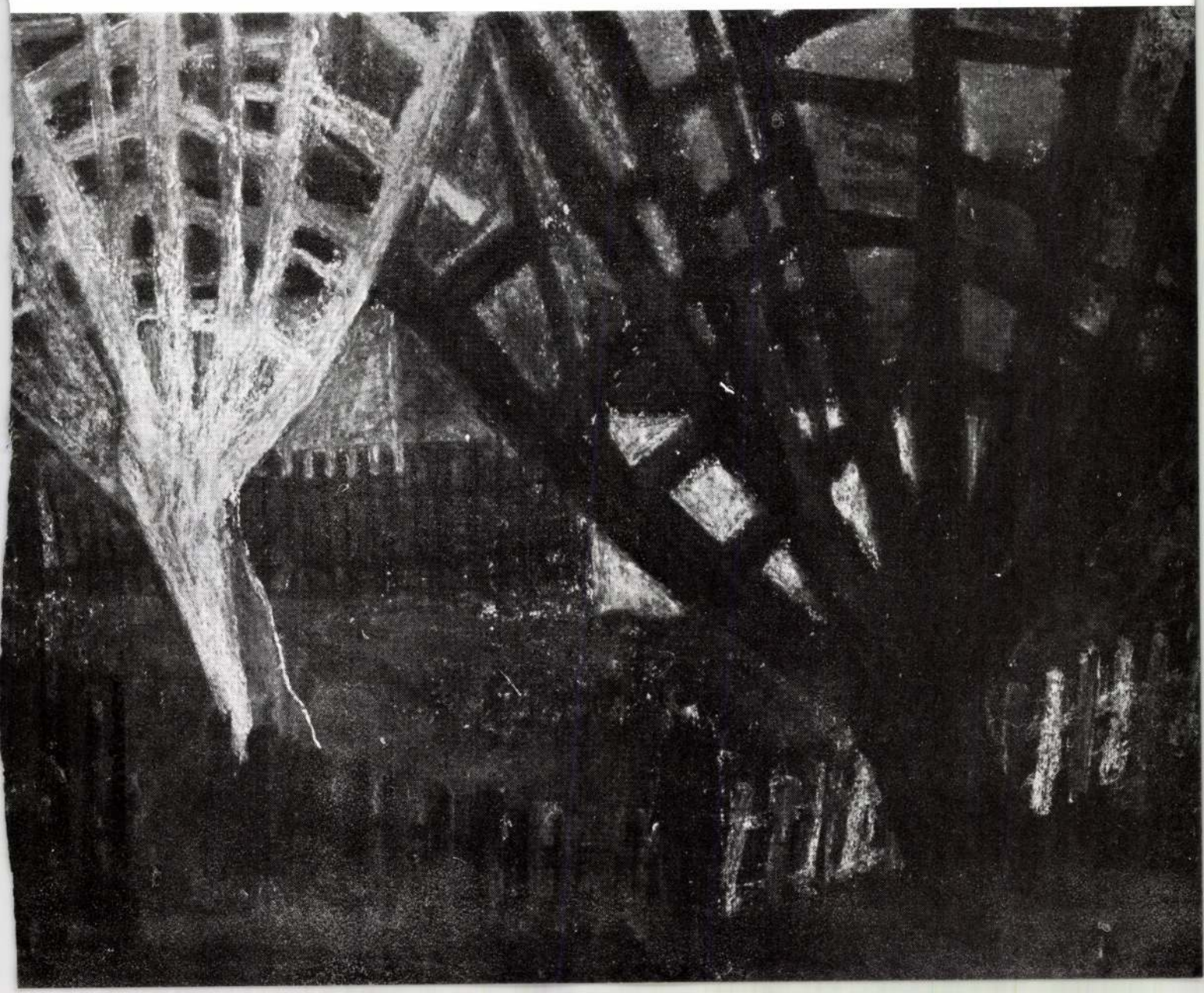

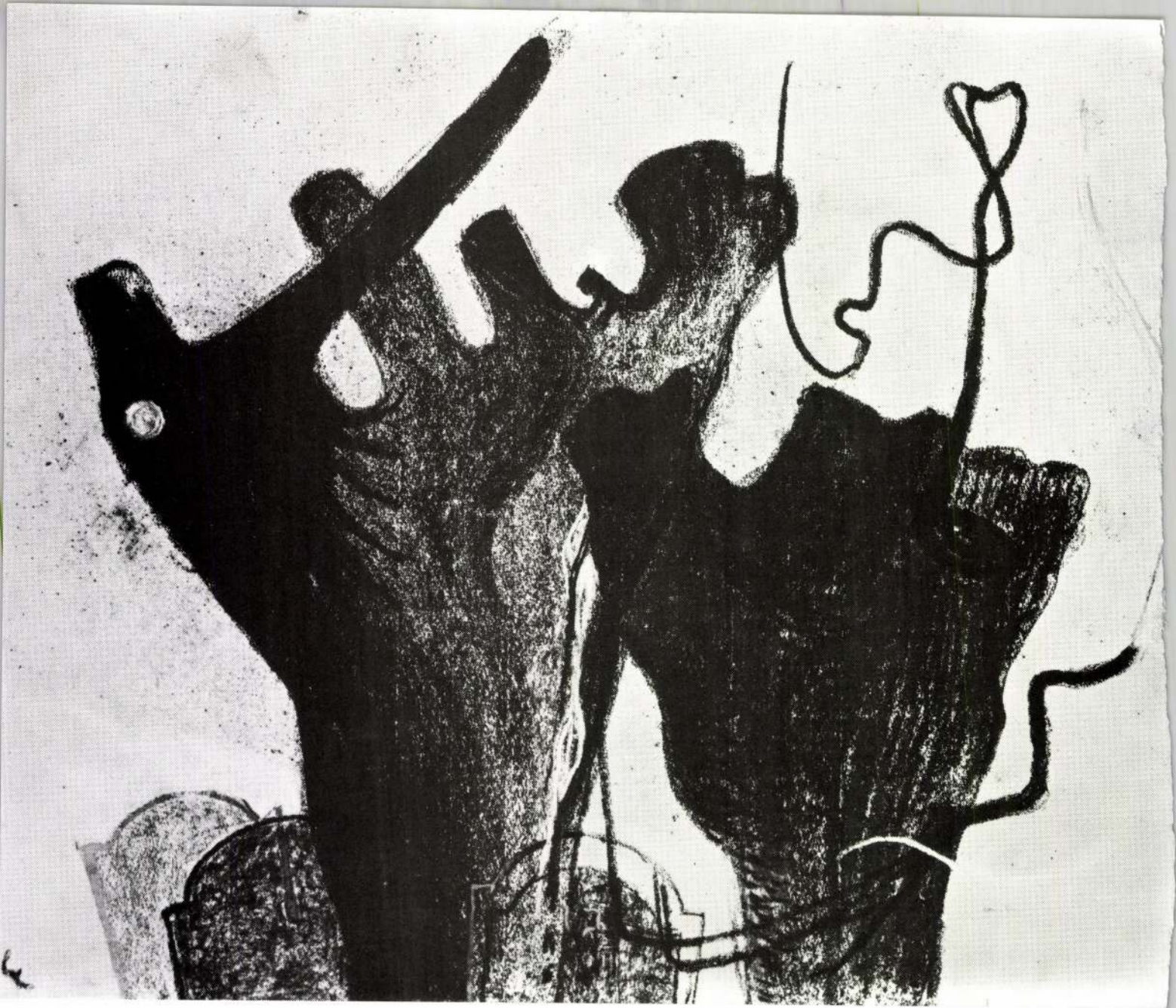

9

10

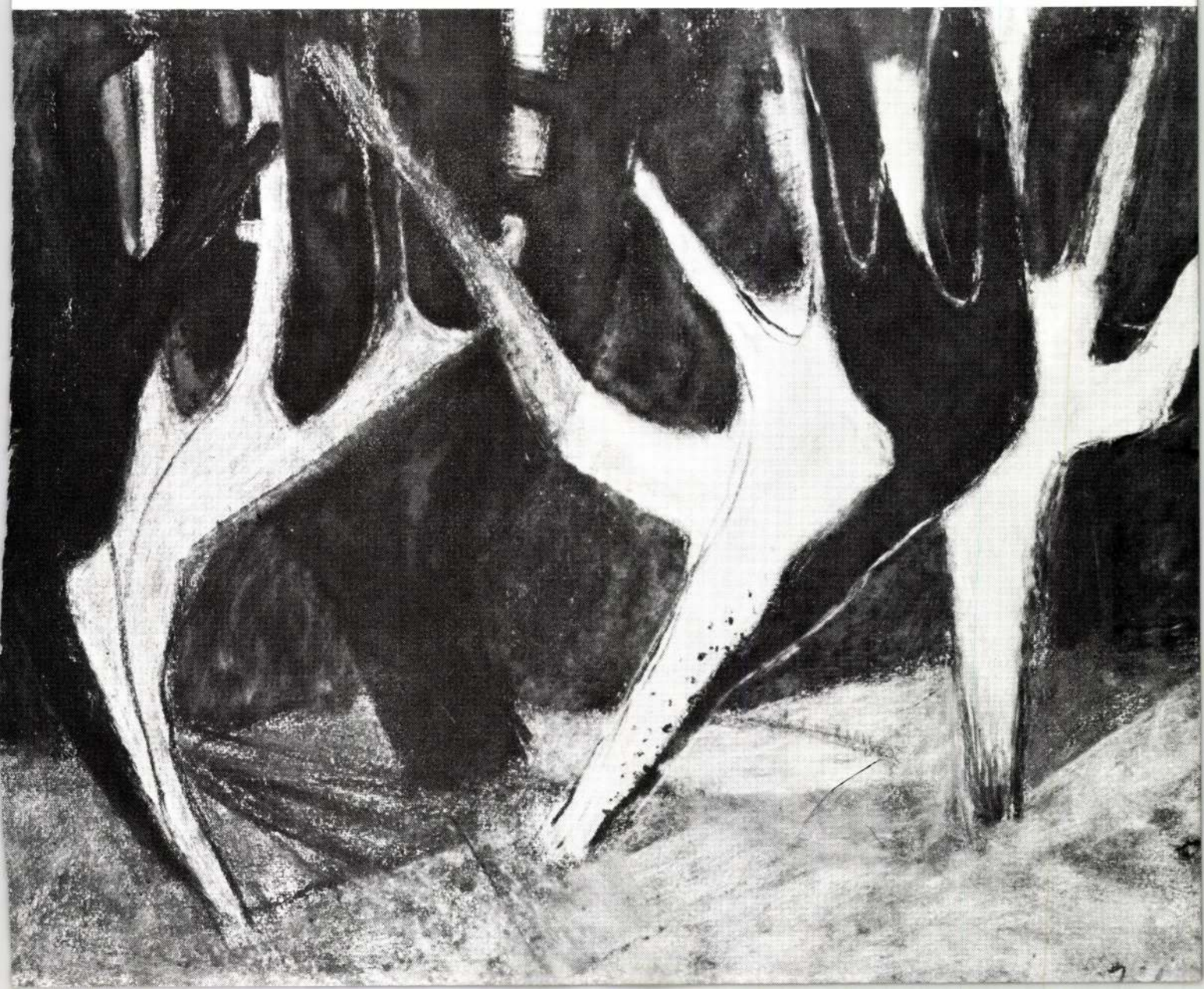

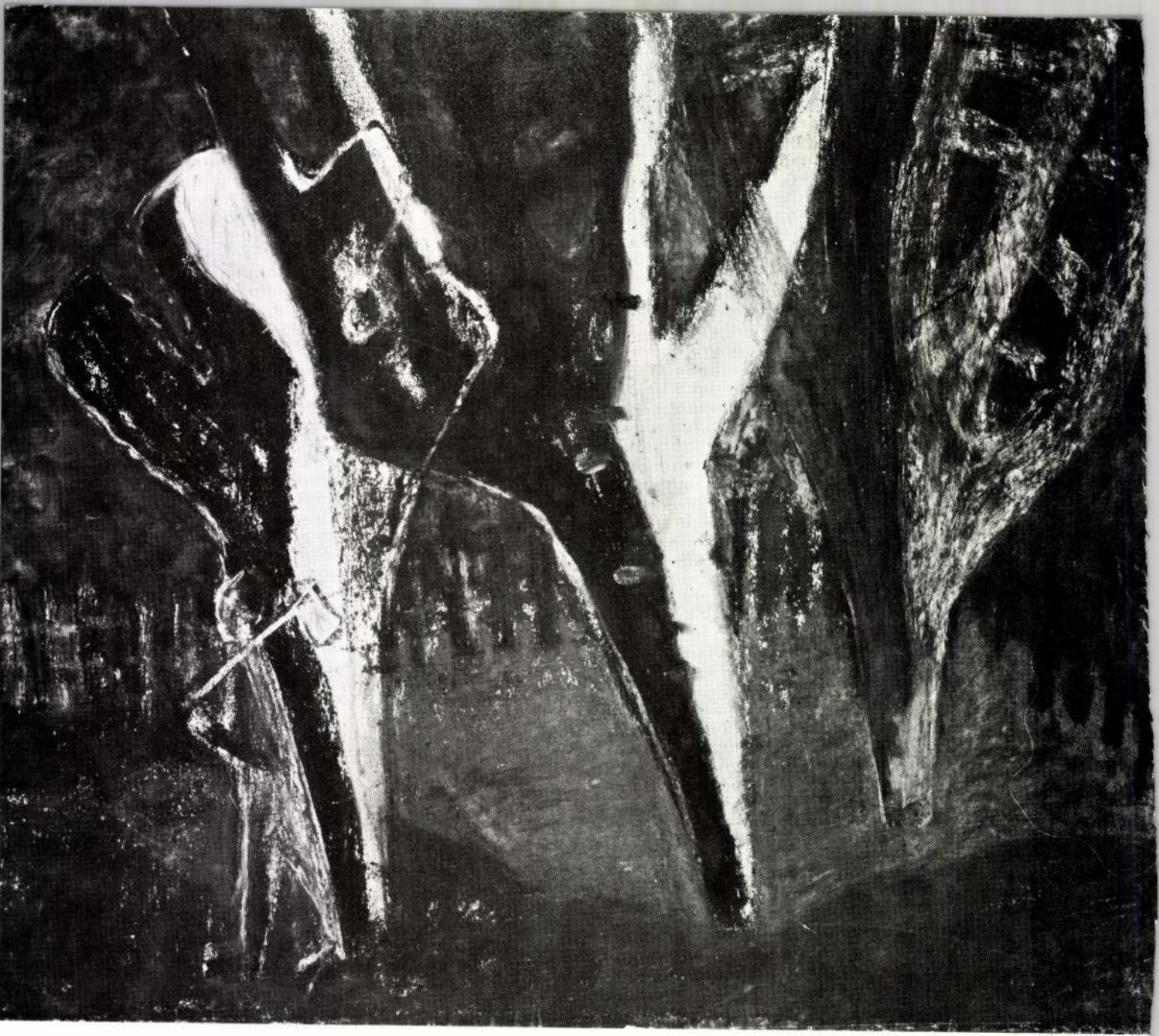

Zilahy a tokaji művésztelepen —
TAMÁS Ervin, XANTUS Gyula, ZILAHY György, HALÁSZ Sándor, CSÉRI Lajos és HORVÁTH Ferenc

Zilahy im Tokajer Sommerkünstlerlager —
Ervin TAMÁS, Gyula XANTUS, György ZILAHY, Sándor HALÁSZ SZABÓ, Lajos CSÉRI und Ferenc HORVÁTH

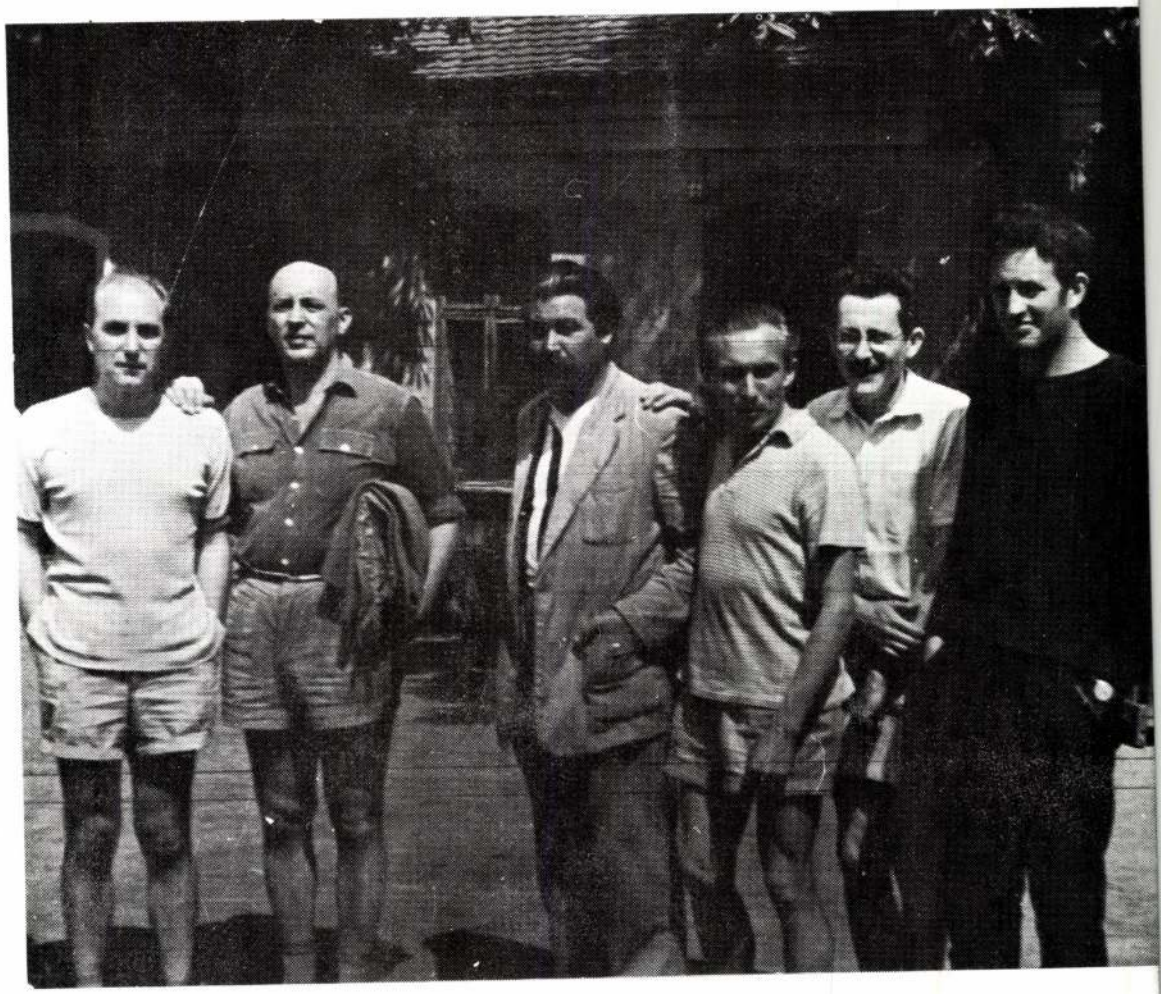

15

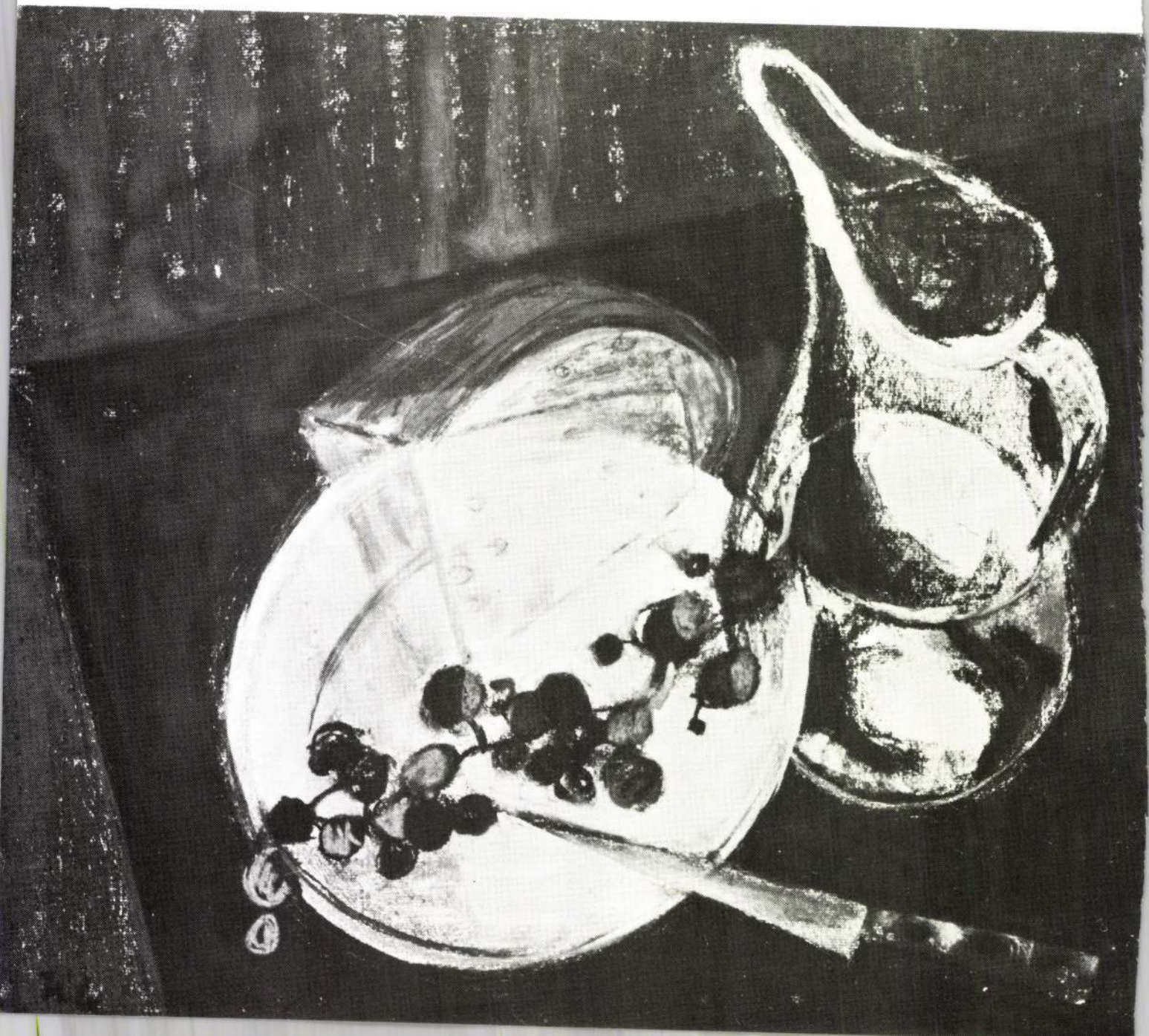

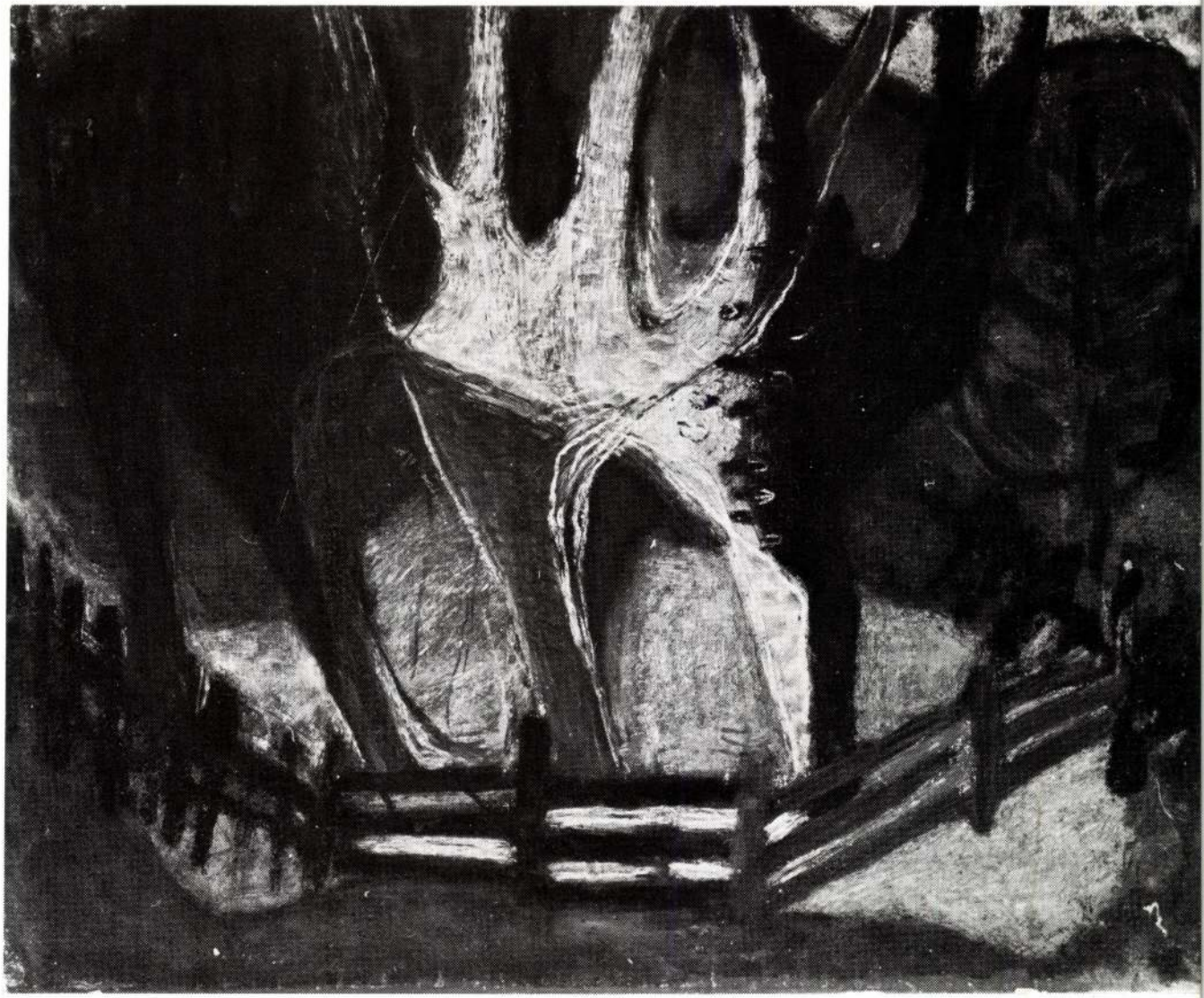

17

Apjával a tokaji Kishalász vendéglőben
Mit seinem Vater im Tokajer Restaurant „Klenr Fischer"

A katalógusban szereplő művek jegyzéke: Katalogverzeichnis:

1. Radnóti-sorozat III. Radnóti-Reihe III.	62×48 cm
2. Radnóti-sorozat IV. Radnóti-Reihe IV.	62×48 cm
3. Fák és sírkövek Bäume und Grabsteine	48×59 cm
4. Mikor már mindenki elment Als schon alle gegangen waren	48×62 cm
5. Nagypéntek Karfreitag	48×59 cm
6. Szegényember vacsorája I. Abendbrot eines armen Menschen I.	45×56 cm
7. Sivár a világ Öde Welt	70×99 cm
8. Egy ember áll a furcsa kertben Ein Mensch steht in einem merkwürdigem Garten	47×60 cm
9. Kegyetlen tél Grausamer Winter	48×59 cm
10. Tokaj drága kincse Teurer Tokajer Schatz	67×49 cm
11. Furcsa tánc Eigenartiger Tanz	48×62 cm
12. Körtánc Reigen	48×62 cm
13. Bánatos őszi virágok Traurige Herbstblumen	48×62 cm
14. Elhagyott kert öreg fái Verlassener Garten mit alten Bäumen	48×59 cm
15. Csendélet Stilleben	45×53 cm
16. Zöld fények Grüne Lichter	45×59 cm
17. A kerítés másik oldala Auf der anderen Seite des Zaunes	48×59 cm

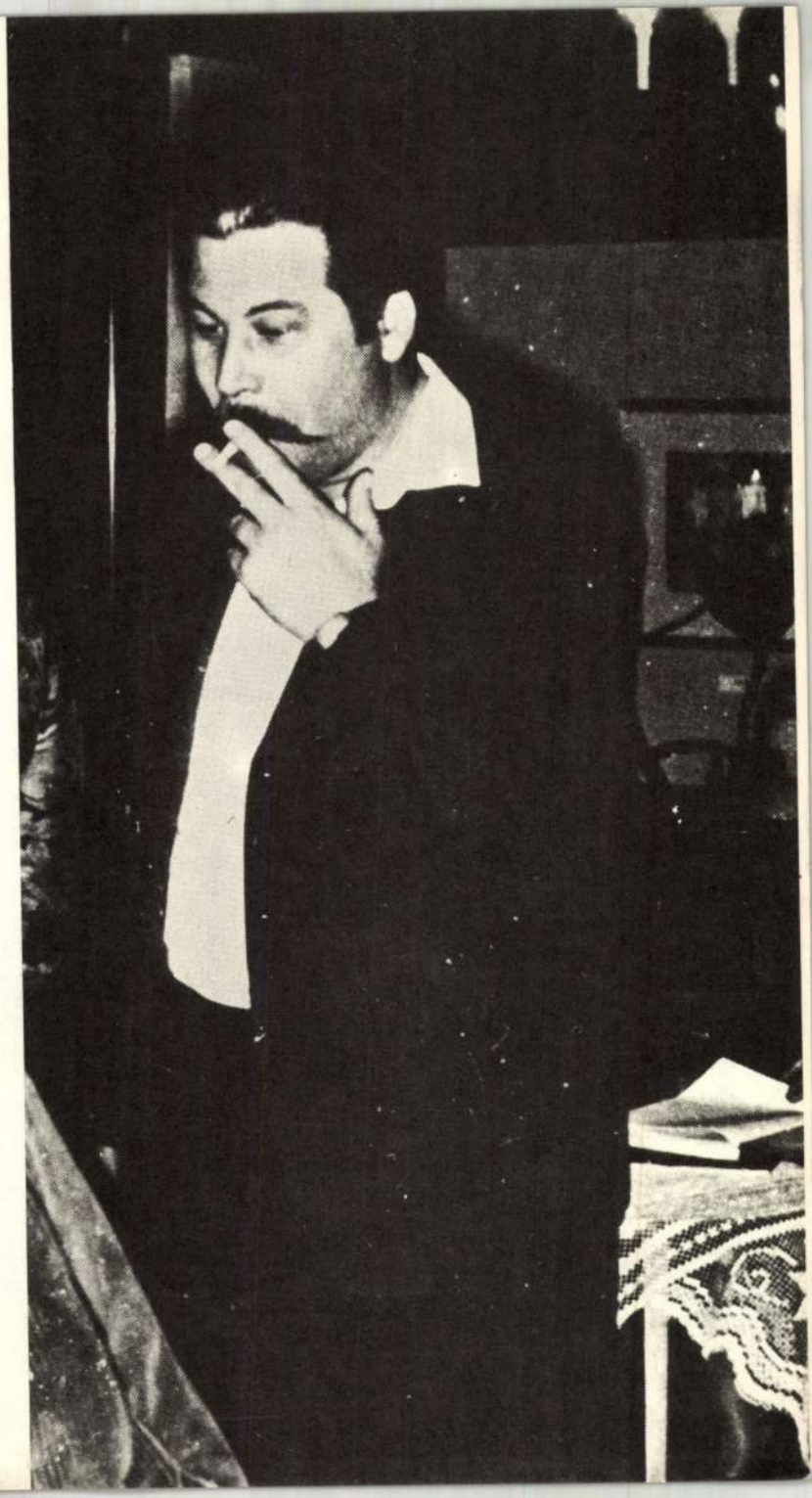

Zilahy utolsó fényképe
Das letzte Foto des Malers

vár_tata_burg

HDK

Zifflerin Franz, Pest
Eziistóra

Szent György Céh I. árverési kat. 191o. ápr.
16 1.

MDK

Zigány ?, festőm.

a huszonnyolc műterem egyike az övé.

Farkas Zoltán: Budapest Főváros műtermes bérházai. /A Szabadság-utcában./
Vas. Ujs. 1912. 32.sz. 59.évf. 646.l.

MDK

Zigány

Farkas Z.: Budapest főváros müterembérházai.
Vas. Ujs. 1912. 32. sz. 646.l.

MDK

Zigánine Löschinger Hedvig, festöm.

történeti tárgyu festménye:
"Szent Lászlófüve".

A Nemz. Szalon kiállitása Kolozsvárt. - Vigadó.
V. ea. Ujs. 1895. 42. évf. 22. sz. 359. l.

Zigány

festő

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. I. 466-468. l.

Magyarország a római nemzetközi

kiállításon.

Táblakép – Portré – Zsánr

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. I. 466–468. l.

Magyarország a római [illegible] művé-
[illegible] kiállításon.

ZIGÁNY EDIT tipográfus

cikk a betütervezésről, kézirásról typo-grafikáról, egy kiáll.kapcsán

Hunyady Judit: Névtelen művésze t
UJ TÜKÖR 1981/X VIII/.33.sz.10-11.o.

AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

DEMY OF SCIENCES
ДЕМИИ НАУК

H–1361 BUDAPEST, PF. 7.
V., Akadémia u. 2.
Telefon: 113-400
Telex: 224132

BUDAPEST, 1985. okt. 22.
H/146/85.

ékelt adatlapokat kitöltve a
athoz
10-ig visszaküldeni sziveskedjenek.

Mokányné

Mokányné dr. Nagy Katalin
osztályvezető
Határozati és Módszertani
Szolgálat

Zigány Edit, [Typográfus]

Vyjatkovatu

90

Tótisz András: Öregelnek, gyerekeknek

Esti Hirlap, Bp. 1978

Zigány. [ ] [grafikus]

tycg .

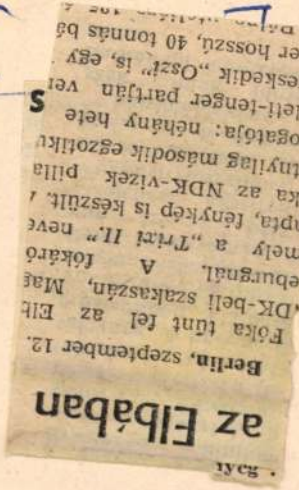

az Elbában

Berlin, szeptember 12.

Fóka tűnt fel az Elb
NDK-beli szakaszán, Mag
leburgnál. A fókáró
amely a „Trixi II." neve
kapta, fénykép is készült. A
fóka az NDK-vizek pilla
natnyilag második egzotiku
látogatója: néhány hete
Keleti-tenger partján ver
légeskedik „Oszi" is, egy
méter hosszú, 40 tonnás bá

S

—: A múlt bélyegei 6.

Esti Hirlap. Bp. 1978. szept. 12

Zigány Edit

A drezdai nemzetközi nyomdabetű-pályázaton a könyvbetűk csoportjában második díjat nyert. Betűje velencei típusú reneszánsz antikva, Jenson velencei ősnyomdász 1470. évi betűjének korszerű újjáteremtése.

Haiman György: Magyar siker a nemzetközi nyomdabetű pályázaton; Magyar Grafika, 1971. 2. sz. 10. l.

Zigány Zoltán

Díjat nyert könyvbetűit közli a lap.

Haiman György: Magyar siker a nemzetközi nyomdatechnikai pályázaton;
Magyar Grafika; 1971. 2. sz. 70. l.

Zigány Edit, grafikus

L.: Mintót falusi
Kis Miklós

Polgár Tamás: Gondolatok kalonái 3.

EST I HIRLAP, Bp. 1975. jún. 28.

MDK

Zigány Hedvig, festő.

Balatoni részlet.
Este a Balatonon. Of.–

Nemz. Szal. – Karácsi Kiáll. 1898-99, dec. 16 – jan. 20. –
Gm. –

M.D.K.

ZIGÁNY Klára

1916.ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 332.l.

M.D.K.

ZIGÁNY Klára

1917-ben Nagybányán a Szabádiskola tagja

Kötí: Nagybánya... Bp. 1954. 332.l.

M. D. K.

ZIGÁNY Klára

1918-ban Nagybányán a Kabod-iskola tagja

Déki: Nagybánya .... Bp. 1954. 333. l.

Zigány Zoltánné Löschinger Hedvig

"Szent László füve" c. festményéről szigoru bírálatot mond Dr. Székely Béla: "Magyar festőnők" c. kritikájában: "A nagy történelmi stil stil birodalmába is lekalandozott, de munkája mélyebb kifejező erő hijján van",-állapitja meg.
A müvész arcképét és fent nevezett müvét bemutatja a lap.
Repr.-ók.

Otthon, Bp. 1895. október hó. 1. sz.
21, 8o. lap

Ziegelmann Károlyné

Metszett üvegje a mai magyar üveg egyik változatát, típusát képviseli.

Koczogh Ákos kozzászólása; Ipari Művészet, 1971. 1. sz. 10. l.

Ziegelmann Károlyné

Asztali lámpá(i)val szerepelt az 1970 nov.-i
miskolci kiállításon.

T. Manik Klára: Mai magyar üvegművészet, Ipari Művészet, 1971. 1-12. 7. l.

MDK

Zigány Zoltánné

Labdarózsák, of.

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 28. l.

Zigány Zoltánné
Falu végén, olaj

A Nemzeti Szalon első bajai kiállitása, 1906, 1o 1.

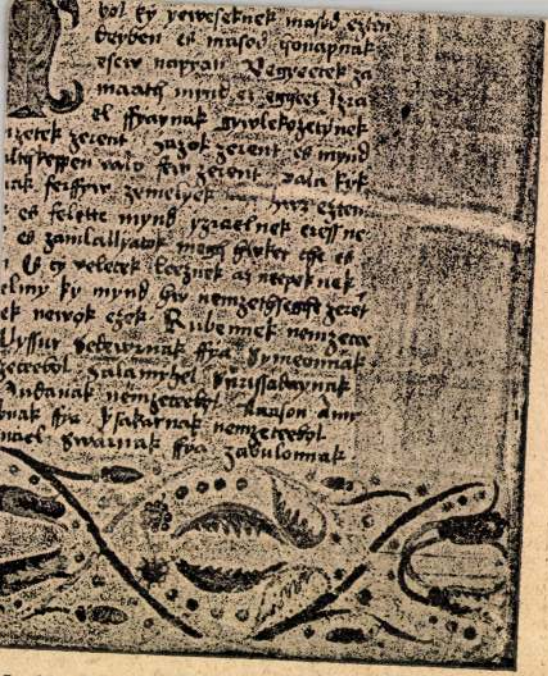

Jordánszky-kódex). 1516—1519. 43a lap.

L 9

M.D.K.

Zigány Zoltánné

"Hazafelé" c. rajáz bemutatja a lap "Mentőkéz" c. mellékletében.
Repr.

Magyar Salon, Bp. 19ol. évf. febr. és márc. havi példányok közé kötött mellékletben.

Zigány Zoltánnét

szabadkezi rajz és szépírási tanszékre választottamag a fő-város tanácsa.

Rajzoktatás.

1910. 230. l. (Tanár-választások.)

KÉPKERETEK

HOFFMANN FERENC

Zigányné

A Balatonnál

c. képe repr.

Magyar Géniusz

1899. márc. 12

3922. Kupetzky János.
Sz. Bazinban 1666-ban.

A művész és családj

E csoportkép [redacted]
zolja hogy jobbról maga a
zsanna, [redacted] kö
vész térdig látható, kissé
kezében palettát és hat ec
[redacted] Szőke felesé
és baljával előremutató [redacted]
[redacted] prémes bársonybar
hosszu kabát, feleségének;
váll, melynek ujjait gyöng
vörös palást, a mely[redacted]
fiacoká nak: fökötő barette
ruha.

Vászon, méretei 111
Nemes Marczell aján
Leltároztatott 1910

La családot,

, a ki

já

Aj 1910 - Nemes

ZIGLER, Franz, pozsonyi kőművesegéd

F. Z., Maurergesell, † 62 éves korában, Pozsony, 1833 augusztus 27. (1833, 919 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

M.D.K.

Zigler Károly

"Női portrait-ja, fehér-barna szinben tartott, elegánsan rugalmas vonalu"-irja Lázár Béla: Mütárlatok c. cikkében.

Magyar Salon, Bp. 19o2. dec. hó, XXXVIII. kötet 257-266. lap

Zigler Károly

MDK

Gróf Tisza István, olf.

Nicsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Zigánynő Löschinger Hedvig
festőnő

Fővárosi Lapok 1836. jan. 1., 7. old.
(Művészelet. A Nemzeti Szalon
műtárgy-sorsjáték ...)

Kalmár

Zigányné-Löschinger
Hedvig

Ferső

Müsarnok

1915-16. szerzői

Ezt, azt kizem
már Löschinger
alatt bevettem
az Éber-féle lex-ba.

Pest vármegye II. 96

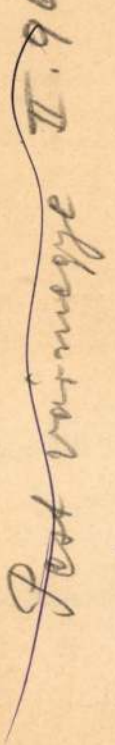

1903 VI. 18.

~~Budapest.~~

Számvevőségnek. Dr Fejérpataky pozsonyi utiszámlája érvényesítés végett áttétetik. (295/903)

Zigány Hedvig

Balatoni rejlet
és Este a Balatonon
c. olajf.
1898. kovácsegyi Ecáli
Nemzeti
Szalon

Katalogu

Zivezi Körösfeszt fiókegyles Kisagitó
Kórháza X. 219

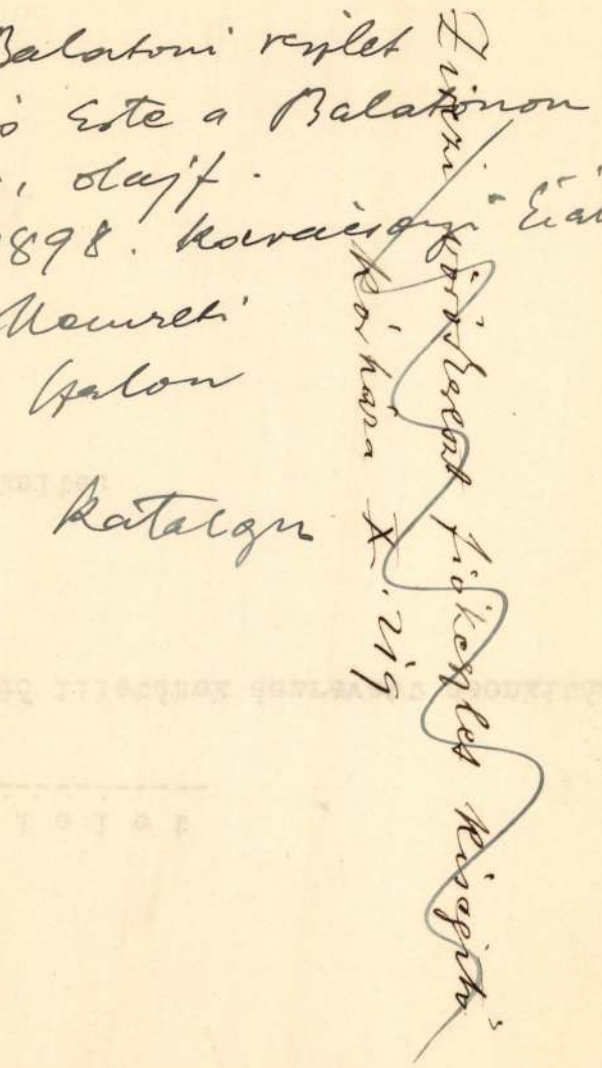

o s l e l e t

zetendő illetékek észrevett csonkitása

a és kelte:

:ott:

z okirattal?

Zigany Zoltánné

1901/2. téli kiáll.

Nemzeti Salon

Madonna, olajf. 400 kor

Széchy Miklós, Kösz. polg. isk. igazgató

V. 61

Zigány Zoltánné

1901. őzi kiáll. Nemzeti halon

Nyári konyha, olajf.

75 kor.

Nagyócsai templom III-84

eumok és Könyvtárak Országos Főfe
ége figyelmét felhivni sziveskedjék.

H.t.

Budapest, 191

Vakokat gyain. orsz. egylet
miskolczi fiskja. X. 221.

Zigány Zoltánné

wód

Bende 1916

166. l.

~~Tafuvók VIII. 22.~~ 19.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
Ziherman Sándor
1980 SEP
Szovjetunió

szobrász festőművész

1021

Ungvártól Togliattiig

ZIHERMAN SÁNDOR SZOVJETUNIÓBELI MAGYAR MŰVÉSZ

Az elmúlt esztendőben a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában megnéztem Boksai József, a híres kárpátaljai festőművész emlékkiállítását. Az egyik ungvári látkép előtt azon vitatkoztam feleségemmel: vajon a város melyik pontja ez? Mindketten a magunk igazát bizonygattuk, amikor valaki eldöntötte a vitát a hátunk mögött.

— Honnan tudja? — kérdeztem bizalmatlanul.

A szakállas közbeszóló elmosolyodott:

— *Onnan való vagyok magam is.*

A hangulatos Bajkál teázóban azután más is kiderült. Többek között az, hogy vitánk eldöntője — ilyen a véletlen — szintén képzőművész, s éppenséggel Boksai József tanítványa.

— Ungváron él — állapítottam meg. Megrázta a fejét:

— *Togliattiban.*

Ismét rajtam volt a csodálkozás sora.

— Hogyan került a Zsigulik városába? — faggattam tovább, miután végiglapoztam a katalógusokat, melyek Sándor Ziherman, vagyis Ziherman Sándor festőművész-szobrász munkáinak reprodukcióit tartalmazzák.

A művész néhány alkotásával

Kalmük nő

— *Elég hosszú utat tettem meg. Beregszászon jártam iskolába. Lvovban kezdtem a tanulmányaimat az Iparművészeti Főiskola díszítőfestő szakán, ám a második évben átiratkoztam a leningrádi Vera Muhina Iparművészeti Főiskola monumentális festészeti szakára. 1964-ben, vagyis huszonkilenc esztendősen diplomát szereztem. 1964 és 1967 között az uráli Permben dolgoztam. Ezután visszaköltöztem Lvovba. 1971-ben Elisztában, Kalmükföld fővárosában festegettem.*

— És Togliatti?

— *1972-ben a városi vezetőség meghívására jöttem ide.*

— Hát ez valóban nagy út...

— *Persze ezek csak a főbb állomások, mert utazgattam, hogy ösztönzést kapjak munkáimhoz. Így bejártam az Urál más tájait, Ukrajnát, a közép-ázsiai köztársaságokat, a Krímet, a Kaukázust és a balti köztársaságokat.*

— Boksai, gondolom, az első mestere volt. Még ki volt önre hatással?

— *Erdélyi Bélát említhetem még az ottaniak közül, és a tájat. Mély benyomást tett rám Beregovó, vagyis Beregszász, a hegyek koszorúzta vidéki város festői hangulata. Öreg gesztenyefái és a hársfákkal beültetett utcák látványa máig is visszatérő motívumok képeimen.*

— Ahogy látom, a festészet már nem az egyedüli szerelme...

Ez a 150 négyzetméteres mozaik, amely az uráli Krasznokamszkban áll, az 50 éves a szovjethatalom címet viseli

— *Készítek szobrokat, grafikát, érméket, kerámiát és gobelint is. Mindig a téma választja meg a műfajt.*

— Kiállításai?

— *1957 óta állítok ki köztársasági és országos tárlatokon, valamint a szovjet művészek külföldi bemutatkozásain is. Részt vettem például érmeimmel a budapesti szovjet kisplasztikai bemutatón, Togliatti városa képviseletében. 1975-ben Togliattiban, 1976-ban Kujbisevben volt önálló kiállításom.*

— Tervek, munkák?

— *Terveim szerint alakítanak át és részben az én munkáimmal rendeznek be váro-*

számára is. Ő csak azt érzékeli, hogy valamit hisznek felőle, valaminek képzelik, és neki el kell játszania azt a figurát, akit a félelem s a fantáziájuk megteremtett.

Oleg Tabakov játszotta már ezt a szerepet valamikor Prágában, s minthogy színészi kultúrája, rendezői invenciója, pedagógusi ítélőképessége megvan hozzá, a veszprémi színészekben is föl tudta kelteni az igényt arra, hogy az előadás kifejezhesse: a moráltalan élet eleve megalkuvásokba, újabb gazságokba, önlefokozásba sodorhatja az embert.

Persze Tabakov sem képes mindenre, legfeljebb játékötleteinek bőkezű szétosztására. A színészek élnek is vele, amennyire tehetségükből telik. *Tahi József* odaadással, kedéllyel, intelligenciával alakítja

A jelmeztervező *Vágó Nellynek* külön gondja van Zsadov öltöztetésére, mert ezzel is megpróbálja kifejezni a férfi különállását, magányosságát, viselkedésében is megmutatkozó különvéleményét. Zsadov szegényes vászonruhájában kirí a hivatalnokok elegáns, sötétruhás csapatából, éppen ezért, amikor megalkuszik, és elmegy a nagy hatalmú nagybácsihoz, Visnyevszkijhez, nagy attrakcióként sötét ruhát ölt. Ez a pillanat a rendező legnagyobb találata, mert amikor ez a purifikátor megalázkodik, a bácsika a nyílt színen hal meg, s a megalázkodás már nem neki, hanem a nézőtérnek és a színpadi partnereknek szól.

Zsadovot Balkay Géza, a nagy hatalmú főnököt Őze Lajos, Juszovot Agárdi Gábor játssza, és egy cinikus,

igazolását, hogy a zománc képes kilépni az iparművészet keretei közül, alkalmas képzőművészeti erejű munkák létrehozására.

Egy költő – Csepeli Szabó Béla – és 28 alkotóművész közös ünnepe ez. Heterogén kiállítást láthatnak. Nagy baj volna, ha egy olyan tárlat, ahol 77 munkát láthatunk homogén lenne. Itt 28 hang szólal meg, 28 kéz, 28 fogalmazás.

Nagyon örülök, hogy Erdei Éva igen okosan zsűriztette a kiállítás anyagát. Erre több ok miatt volt szükség. Egyrészt, mert kívülálló és szakértő szemek részrehajlás és elfogultság nélkül tudnak válogatni, így valóban a legjobbak kerülnek a falra. Másrészt a Csepeli Alkotó Fórum tagjai egyénileg alkotó, bár egymással jó barátságban lévő emberek, akik fölöttmellett nem áll egy-egy művésztanár. Nincsenek állandó ellenőrzés alatt, szabadon alkothatnak.

A huszadik század utolsó napjaiban élünk, amikor a művészet szerepe kétségkívül megváltozott. Önmagában az a tény, hogy a korábbi éles megkülönböztetés megszűnt a hivatásos és amatőr alkotók között. A nagyobb kiállítási szabadsággal megnőtt a felelősség is. Amíg valaki a műhelyben, a konyha sarkában vagy bárhol fest, zománcot vagy kerámiát éget, számítógépes grafikát készít vagy bármely más művészeti ágban műtárgyat hoz létre – addig mindez magánügy. Abban a pillanatban, amikor elhatározza, hogy bemutatkozik, megmutatja magát, kiállít, vállalja a megmérettetést – tette közüggyé válik. Nem lehet a világot elárasztani esztétikai tévedéssel, és nem bántódhat meg senki azért, mert alkotásait kiállításra alkalmatlannak találják. Az amatőr művészekről, megítélésük szociológiai hátteréről és annak realitásáról, a szakma megállapításairól, közvélemény és a kritika eltérő értékeléséről hosszan beszélhetünk. A művész szabadsága, az alkotói folyamat, a fantázia szárnyalása nem szab gátat sem a hivatásos, sem az amatőr művész teljesítménye elé. Az alkotói szabadság és a tehetség, felkészültség az, amely lehetővé teszi, hogy a művész előtanulmányaitól és szociológiai státusától függetlenül, ízlésének, tehetségének, belső alkotói kényszerének megfelelően dolgozzon és esztétikai értéket teremthessen. Erre példa Csepeli Szabó Béla munkája is. Aki nem olvasta volna még a verseit, vegye kezébe a kötetét. Minden hangulatra, minden megoldásra váró kérdésre választ kap az olvasó. Azt remélem, hogy a kiállítást nézve Önök is megtalálják maguknak azt a képet, ami megérinti Önöket. Abban a reményben ajánlom szíves figyelmükbe ezt a kiállítást, hogy költő és alkotók találkozásának tanúiként élik meg a mai napot.

Angyal Mária

(Elhangzott 1999. november 8-án, a Csepeli Önkormányzat Művelődési Központjának Galériájában:)

Kristó Nagy István

Kritika versekről, képekről

Az Írószövetségben beszélgetek X. Y.-nal, akit több mint ötven éve fedeztem fel, – verseit közöltem egy vidéki folyóiratban.

– Köszönöm szép kötetedet. Szívesen írnék is róla.

– Jó lenne, de ne csak 8-10 sort. És a könyveimről írt cikkeidben mindig mintha egy kis lebecsülést éreznék. Pedig úgy vágyom az elismerésre! Még József Attila díjat sem kaptam...

– Lebecsülés? Csak tárgyilagosság. Szívesen elismerem, hogy mostani köteted nem egy szonettjét akár Szabó Lőrinc is írhatta volna.

– No végre, valami szépet mondasz!

– Csak az a baj, hogy a maguk idejében Szabó Lőrinc hasonló szonettjei is idejét múlta versek voltak...

Ebben maradtunk.

Fönt említett tehetséges, ám nem jelentős költő barátom sorsa és szemlélete tipikus – de mit szóljunk azokhoz, akik meg nem érdemelten is jócskán kaptak elismerést. Itt van például Csepeli Szabó Béla, aki kétségkívül szintén tehetségesként indult, de szerintem végülis maradandót nem alkotott. Az az irodalompolitika, mely más, következetes és igazi baloldaliakat szinte üldözött (Ladányi, Simor) – a feltétlen alkalmazkodókat és ízléssel alig rendelkező "pártköltőket" érdemükön felül elismerte, sőt jutalmazta, amivel nekik ártott a legtöbbet. Csepeli Szabó írt olcsó propagandaverseket, lehet hogy meggyőződésből, de megbocsáthatatlanul (lásd pl. a reprezentatív antológiába is bekerült A gyűlölet dalá-t). Önkritikával tudtommal azóta sem élt, sőt most 450 oldalon jelentette meg életművének vélt színe-javát (Életszomj. Művészetbarátok Egyesülete kiadása). Utóvégre 75 évesen: ideje a számvetésnek és betakarításnak. Csakhogy a két kötet jócskán túlméretezett. Ahogy a halott Don Quijote hagyatékát leltározó falusi potentátok a nemes lovag könyvtárát mérlegelve, a sok ponyva láttán – amelyek megzavarták Don Quijote agyát – megállapítják: "kevesebb több lenne", – ez érvényes Csepeli Szabó verseire is, melyekből egy szép

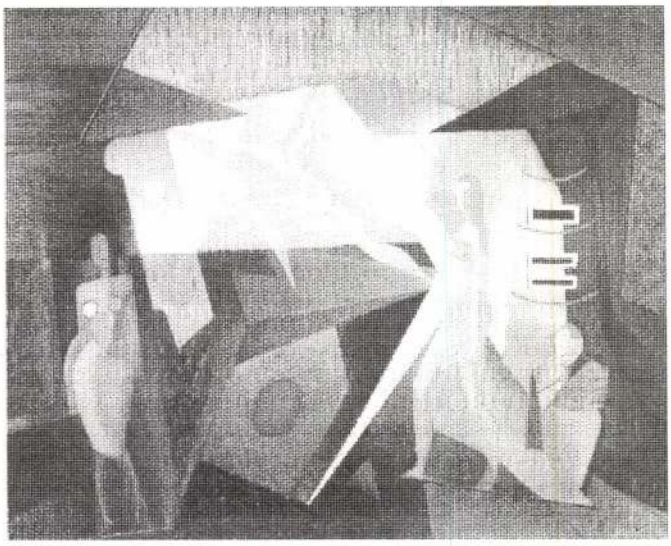

Ráfael Győző Viktor: Cirkusz – 1960-as évek

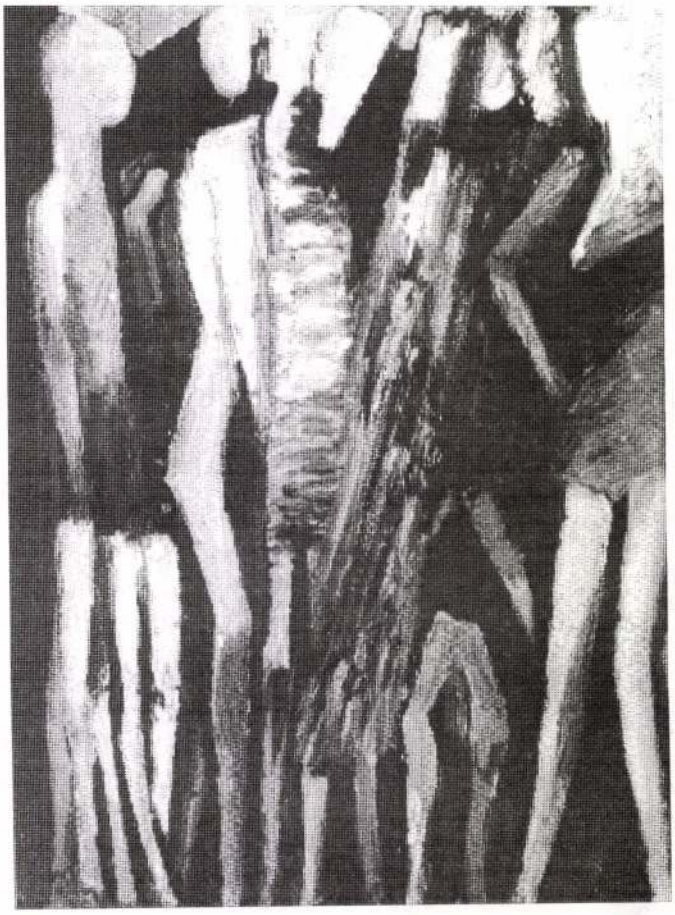

Schéner Mihály: Infernó

kis kötetet lehetett volna összeválogatni, míg ez a böhöm gyűjtemény még tán a József Attila díjnak köszönhető, itt-ott még meglévő nimbuszát is lerombolja. Mint az ötven év előtti túlbecsülés, ez a kiadvány is árt a költőnek, – mert kritikátlan. Alig van önállónak tetsző jelzője, hasonlata, metaforája, képe, jelképe, saját gondolata, annál több a József Attila utánérzés. Ha félévszázaddal ezelőtt keményen, sorról-sorra megbírálják, verseiből kigyomlálják az utánzatot, lehetett volna belőle valaki, mint ahogy lett a nem sokkal különb Kuczkából, vagy a bevezetésemben név nélkül említett jó másod-harmadrendű költőből is... De ez az Életszomj a költői közhelyek valóságos lexikona: csak ábécé rendbe kellene szedni és haszonnal tanítható lenne az immár kerülendő sőt ismételhetetlen "költői" fordulatok példatáraként. Nem a műveltség hiányzik (hiszen hivatkozik a nála is kevesebb iskolát járt Sinka Istvánra, aki hatott is rá), nem az életanyag (igazi munkás költő lehetett volna) – a kritika az, amit egész életében nélkülözött, és e tanulság kedvéért foglalkozom vele. Így aztán nagy elszánások, látványosnak szánt üres gesztusok, bombasztok, az egész Földre vonatkozó utalások s a teljes emberiségnek szánt szózatok, és ehhez méltó öntudat teszi ki a két kötetet, a rossz "elvtársi" támogatás áldozatának, a kritika nékül magára hagyott író szomorú életművét. Pedig tulajdonképpen (ismétlem) nem tehetségtelen, van egypár verse, amely örömmel olvasható: elkötelezettsége, jó szándéka is vitathatatlan.

És íme – egy ellenpélda. Semmivel sem tehetségesebb és szintén munkásköltő Baranyai Tibor. A költői mesterséget mégannyira sem ismeri, csakhogy nem saját verseket ír, hanem közvetíteni igyekszik. Több évtizedes emigrációban megszeretett kanadai s más amerikai, továbbá német, svéd, sőt perzsa és kínai költők verseit teszi közzé, a nyugaton általában megszokott nem formahű, hanem – mondhatni – prózai fordításban, amely szabadverseknél különben is helyén való s a tehetséges, sőt olykor nagy költők anyaga átlelkesíti Baranyai magyar szövegét. Vannak itt igazi felfedezések is: a Kanadában élő lengyel származású Dudek, a Ladányira emlékeztető Souster s néhány svéd szocialista. Az persze, hogy olykor közvetítő nyelvből fordít, némely vállalkozását igencsak problematikussá teszi – miért kellett pl. Octavio Paz grandiózus Napkövé-t angolból újrafordítani (mikor Somlyó György az eredetiből oldotta meg e feladatot)? De még ilyenkor is gazdagodunk néhány új megközelítéssel, képpel, költői gondolattal. "Senki nem fordíthat saját költői rangja lett" – így igaz, de a közvetített remeklés megemeli a fordítót is (ennek volt klasszikus mintája Bérczy Károly Anyeginje s azóta is példák százait idézhetnénk). Baranyai Tibor Hazahozott versei tehát fontos anyaggal gazdagítják világirodalmi műveltségünket. (Kéthly Anna Alapítvány.)

Tán sokat is szóltam költészetről – lévén az is művészet, ám a Művészet és Barátai olvasóit nyilván még jobban érdekli a kiállításokról, tehát képekről szóló beszámoló. Noha távirati stílusban, ennek is megpróbálok eleget tenni. Elsőként essék szó legkülönb művészeink egyikének, Schéner Mihálynak ezeregyszáz éves nemzeti évfordulónk kapcsán bemutatott kis kiállításáról, mely egy eldugott, Peterdy utcai helyiséget tett valósággal szent hellyé, képeivel többet mondva Szent Istvánról és megannyi hazai hagyományokról, mint számos alkalmi írás, tudományos közlemény netán vezércikk... (Szent Istvántól Infernóig, Infernótól Szent Istvánig.) Nemcsak a honalapítás, a keresztény lélek tűnt fel ezeken a képeken, hanem a hazánkat mindig fenyegető ördögi is, félelmetes groteszken megfestett ördögöcskék ábrázatában.

Tiszta magyar művészettel szolgál a szintén kitűnő Halmy Miklós is, aki nonfiguratív képein valóságos nemzeti jelrendszert épít fel: elgondolkodtatóan, szuggesztíven. Jó helyen volt kiállítása a Magyarok házában.

Ugyanott láthattuk a tíz éve Kárpátaljáról áttelepült Ziherman Sándor képeit. Ő már a szocreál nyomás alatti művészeti életben is bátran mert színes, expresszív, korszerű, európai lenni. Mindent tud, ami elsajátítható – épp csak kizárólagos saját stílusa nincs, – hogy is lett volna orosz, ukrán környezetben. De így is öröm nézni, amit – sokfélét! – csinál.

Itt van aztán a székely népiességből nonfiguratív festészethez eljutott Ráfael Viktor, akinek szép életmű kiállítását láthattuk a Haas Galériában. Ez a rég halott művész is olyan, aki nő az időben, – ha van népiségtől független magyar korszerűség, ő volt az, aki ezt már évtizedekkel ezelőtt megvalósította.

E festők mind szakmájuk mesterei is, de ha az irodalommal kapcsolatban féldilettánsokról szóltam, hadd tegyem ezt a pikturával is, Dézsi Éva festményei kapcsán. A Tankönyvkiadóban mintegy száz képét vonultatta fel. Mind ízléses, megnyerő alkotás, mikor az impresszionizmusból indulva majdnem absztrakt táji élményt szólaltat meg. Ha "reálisan" formál, naturával, figurával, tárgyakkal, perspektívával, már igencsak baj van, de fuvallatszerű színgazdag líraisága legtöbbször vonzóan tűnik fel.

Zilah

(Szilágy vm.)

Tanácshár 238, 282 l.

Zádor - Rados

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) díszteremében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) díszteremében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Zilah

Fejtár.

Debreczeni László 1933

100, l.

Zilahi gör. kat.

templom

Képe repr. –

Építészet – 1941. 11. l. –

Zilahi ref. templom

Deák Farkas:
Magyarosi István:

A zilahi ev. ref. anya-
szentegyház története.
Századok 1881. 173. l.

Könyvismertetés -

Zilahi ref. templom

Mogyoródi István:

A zilahi ev. ref.
egyház története. 1860.

Vas. Lyc. 1881.

44 l.

Zilah

Fodor D

Zilah város ezeréves multjának rövid ismertetése.

Petrik 1886-1900

Zilah

Kincsly

A nagy Wesselényi és a Zilahi gymnasium.

Petrik 1886.–1900

Zilah irodalma

Szabó T. Attila =
Zilah helytörténeti
adatai a XIV–XX.
században. Turda,
1936 43 [3] l.

Főv. Könyt.
X. 2215

T. 5670.

al tüzelnek, a torlaszokon innen
ak jobbra. A háttérben hazak ég-

henfelder Linie am 29ten October 1848.

z Werner in Wien

21.8 : 32.7 cm.

Zilah

kolegy mezje

ref. templom

N. Vergil film. van latai

1) a kentely metszete és egy dinnes déli ablak. és mérete

2) a mentely alapzatja a kolegy tomlói (8) h. lapon. —

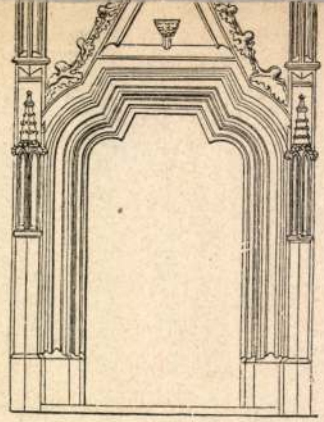

14.

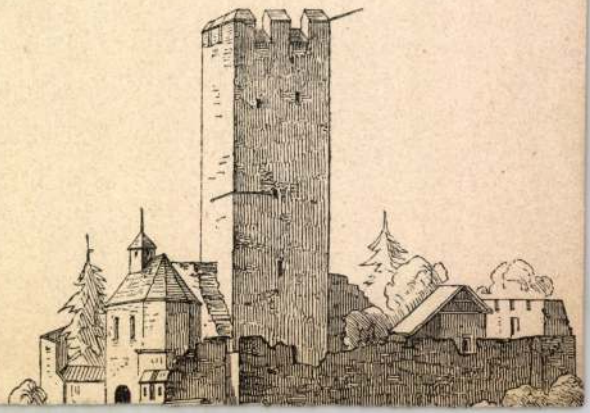

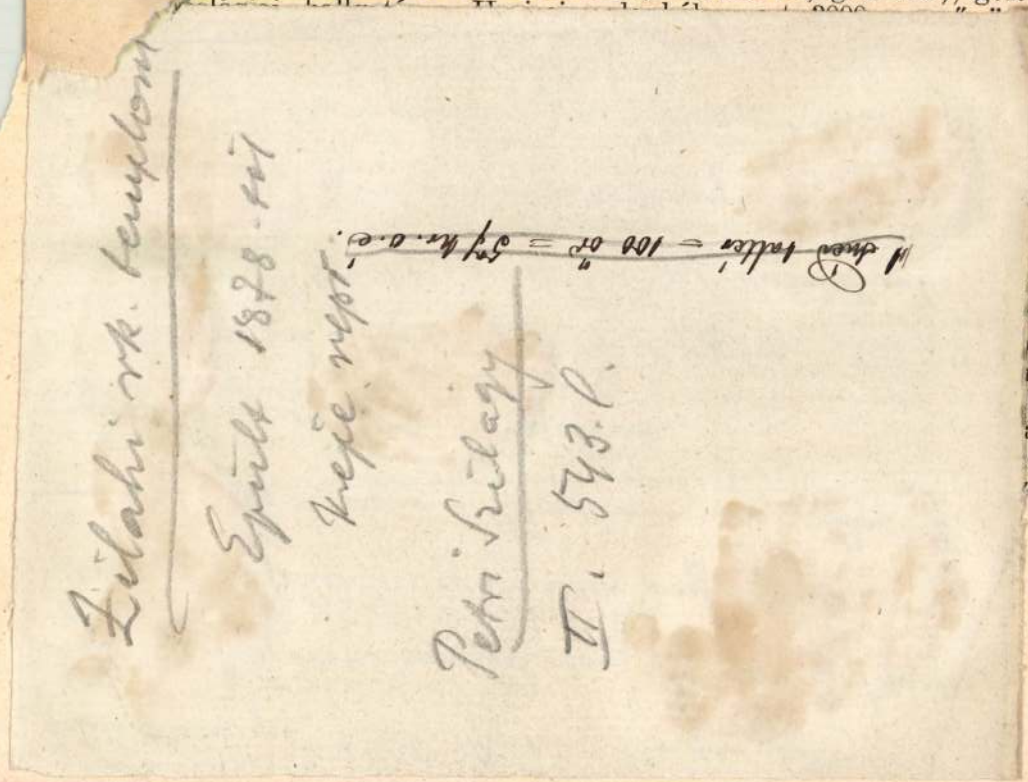

Zilahi rk. templom

Épült 1878-tól

Kreje repr.

Petri Szilágy

II. 543. l.

1 Sued taller = 100 öl = 57 kr. o. é.

Society of the Hungarian Quarterly kiadásában jelenik meg, másrészt angol irodalomtörténeti kutatásokat végzett, közelebbről az Erzsébet-korabeli angol irodalomtörténetírással és kritikájával foglalkozott. Angliai tartózkodása alatt több egyetemi várost is megtekintett, mint Oxfordot, Cambridget, Edinburghot, Glasgowot.

VIII. GÖRÖGORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Ezeket az ösztöndíjakat a vallás- és közoktatásügyi miniszter a Hariseion-alap kamataiból, az Ösztöndíjtanács jelölése alapján folyósítja Görögország területével kapcsolatos tanulmányokat végző kutatók és görögkeleti egyháziak részére. Jelen tanévben a következők voltak így Görögországban:

Berki Feriz (1917, Cattaro, gör. kel.), gör. kel. theológiai hallgató a Hariseion-alapból nyert 3000 pengő összegű ösztöndíjat. Beiratkozott az athéni egyetem teológiai fakultására, ahol az év június havá-

Berlin és Róma hadijelentései

A német légierő az Anglia elleni kereskedelmi háboruban ujabb jelentős sikereket ért el — Az olaszok a keletafrikai gondari szakaszon teljesen megtörték az ellenség támadási kisérleteit

Berlin, junius 13.

A német távirati iroda pénteken délben a *véderőfőparancsnokság* következő *hivatalos jelentését* adta ki:

A légierő a Nagybritannia elleni kereskedelmi háboruban újabb sikereket ért el. Harci repülőgépek a Szent György-csatornában négy felfegyverzett ellenséges kereskedelmi hajót sülyesztettek el, összesen 28.000 tonna ürtartalommal és ugyanazon a tengervidéken, valamint Skócia keleti partja közelében négy más nagy teherhajót rongáltak meg. Könnyű harci repülőgépek az elmult éjjel hatásos támadásokat intéztek több dél- és középangliai repülőtér ellen s ezek során két többmotoros angol repülőgépet lőttek le.

A földközitengeri téren a német légierő a junius 12-re virradó éjjel különösen sikeres támadást intézett Haifa ellen.

Északafrikában nem történtek különösebb harci cselekmények.

Az ellenség megkisérelte, hogy behatoljon Norvégia fölé. E támadás során vadászaink lelőttek két angol harci repülőgépet.

Az ellenség az elmult éjjel Nyugatnémetországban többhelyütt robbanó és gyujtó bombákat dobott le, amelyek több polgári személyt megöltek vagy megsebesitettek. Néhány épület elpusztult vagy megrongálódott. A tüzeket a hatósági légoltalom és az üzemi légvédelem hamarosan eloltotta. Éjszakai vadászok és légelhárító ütegek négy támadó repülőgépet lelőttek. Junius 9-től 12-ig az ellenség összesen 37 repülőgépet veszitett. Ezek közül éjszakai vadászok, valamint légiharcok során 26-ot, légelhárító ütegek hetet és a haditengerészet egységei négyet lőttek le. Ugyanebben az időszakban hét német repülőgép veszett el.

Róma, junius 13.

A Stefani-iroda pénteken délben az *olasz főhadiszállás* alábbi *hivatalos jelentését* tette közzé:

Vadászrepülőink csütörtökön a Málta feletti heves légiharcban nyolc Hurricane-repülőgépet lelőttek. Öt angol vadászrepülőgép megtámadott egy olasz mentővizirepülőgépet, amelyet — noha látható helyen voltak rajta feltüntetve a nemzetközi jelek — lelőttek. Az angol repülők még ezután is géppuskával tüzeltek a repülőgépre. E mentőörsrepülőgépen kivül még két vadászrepülőgépünk nem tért vissza.

Az Égei-tengeren angol repülőgépek bombázták Rhodos-szigetét. Légvédelmi tüzérségünk lelőtt egy ellenséges repülőgépet.

Északafrikában a tobruki arcvonalon mindkét részről tüzérségi tevékenység folyt. Zuhanóbombázó kötelékeink többizben támadást intéztek a tobruki ellenséges állások, légvédelmi tüzelőállások, baraktáborok és csapatok ellen. Repülőink egy üteget eltaláltak és tüzeket s robbanásokat figyeltek meg. Egy repülőgépünk nem tért vissza.

Ellenséges repülők ismét bombát dobtak le Bengázira és a környező községekre.

Keletafrikában junius 11-én délelőtt angol-hindu tengeri alakulat jelent meg Assab előtt, bombázta a csapataink által már kiürített várost, majd pedig megszállta.

A gondari szakaszon állásaink ellen intézett támadási kisérleteket teljesen megtörtük. Az ellenség ez alkalommal többszáz embert vesztett. Más erős ellenséges osztagok bomba- és géppuskatámadást intéztek debra-tabori helyőrségünk ellen. Az ellenséget visszavertük, majd ellentámadásba mentünk át, miközben vadászrepülőink géppuskával lőtték az ellenséges csapatokat. Galla és Sidamo vidékén csapataink tovább folytatták tevékenységüket s mozgó oszlopaikkal ellentámadást indítottak, amelynek során sulyos veszteséget okoztak az ellenségnek.

Angol hadihajók pusztulása

A Robin Moore amerikai hajó elsülyesztése tisztán katonai ügy

Berlin, junius 13.

Azokkal a hírekkel kapcsolatban, amelyek szerint *egy német tengeralattjáró megtorpedózta az Egyesült Államok lobogója alatt hajózó Robin Moore nevű tehergőzöst*, a Wilhelmstrasse illetékes helyén pénteken azt közölték, hogy *német részről még nem kaptak erről hiteles katonai jelentést.* Kijelentették azonban, hogy *tisztán katonai ügyről van szó.* Német részről már nem egyszer megmondták, hogy *elsülyesztenek minden hajót, amely dugárút szállit Angliának. Nyilván ez történt a Robin Moore esetében is.* Semmiképpen sem lehet szó politikai ügyről még ha amerikai részről meg is kisérelnék, hogy így állitsák be a dolgot.

Newyork, junius 13.

Az állami hajózási hatóság közölte, hogy *a legközelebbi időben 26 amerikai teherhajónak kell a Vörös-tenger kikötőibe érkeznie, eddig azonban nincs róluk hír.*

Berlin, junius 13.

Német részről hivatalosan megerősitették, hogy *a Malaya angol csatahajót egy német tengeralattjáró megtorpedózta.* Emlékeztetnek arra, hogy amikor *Prien* sorhajóhadnagy a scapa-flowi kikötőben 1939 októberében a *Royal Oakot* elsülyesztette, megtorpedózta a *Repulse* csatacirkálót és pár hónappal később a skót partok közelében *egy Quen Elisabeth osztályú csatahajót* ugyancsak torpedótalálat tett harcképtelenné. A Malaya a harmadik angol csatahajó, amelyet a háború alatt súlyos torpedótalálat ért.

Német tengerészeti körökben rámutatnak arra, hogy *a 7200 tonnás Terror hadihajó elsülyesztésével, amelyet az angol tengernagyi hivatal csütörtökön este beismert, rendkivül érzékeny veszteség érte az északafrikai angol erőket.* A Terror ugyanis *monitor* volt, amelyeknek az a tulajdonságuk, hogy negyvencentiméteres lövegeik vannak, de rendkívül csekély merülésüek, úgyhogy sekély vizekben is működhetnek és igen alkalmasak a partmenti támadásra. A Terror elvesztése után *az angol hajóhad már csak két monitorral rendelkezik.* Ezeket a hajókat még 1916-ban építették és a német megszállás alatt álló flandriai part lövetésére használták fel.

Az angol tengernagyi hivatal a Terror hajón kívül a 625 tonnás *Ladybird* folyami ágyúnaszád elvesztését is hivatalosan közölte. Ezt a hajót is 1916-ban bocsátották vízre s eredetileg dunai szolgálatra szánták, a világháború idején pedig Mezopotámiában alkalmazták.

A franciák sikeresen ellenállnak Sziriában

Vichy, junius 13.

A sziriai helyzet az estig beérkezett jelentések szerint pénteken nagyjában változatlan maradt. Rámutatnak arra, hogy *az angol előrenyomulás hatnapi küzdelem után a Damaszkuszba vivő út mentén nem több 80 kilométernél, holott ezt az utat csak francia utóvédek tartották,* azzal a paranccsal, hogy harcolva hátráljanak a Damaszkusz előtti fővédelmi vonalra. *Tyrus és Saida között az angolok hajórajuk erős támogatása ellenére sem jutottak tovább négy nap alatt 25 kilométernél.* A sziriai francia vezérkar szerint *azok az angol csapatok, amelyek az elmúlt napokban átlépték a Litani folyót, csapdába kerültek, mert túlságosan siettek az átkeléssel és páncélkocsijaik legnagyobb része elpusztult.* Itt még az is gondot okoz nekik, hogyan tarthatnák az eddig elért állásokat. A veszélyeztetett vonalak megerősítésére *sürgősen ausztráliai csapatokat hoztak a Sidontól délre húzódó frontszakaszról.* A francia csapatok sikeres ellenállása folytán az angol-degaullista csapatok Damaszkusztól délre 48 óra óta egyhelyben állanak s nyomásuk csak pénteken este erősödött.

Ankarából és más forrásokból elterjedt hírekkel ellentétben *az angolok nem kisérelték meg, hogy Irak felől az Eufratesz mentén és a török határ hosszában keletről támadják meg Sziria északi részét.* Ezen a területen erős francia helyőrségek állomásoznak, amelyek eddig még nem voltak tűzben és a leghatásosabb ellenállást tanusíthatnák a keletről és északról végrehajtott átkarolási kisérlettel szemben.

A francia kormányhoz közelálló körökben azt mondják, hogy *Franciaország meg lehet elégedve a sziriai fejleményekkel. Nem tévesztik természetesen szem elől, milyen égető a hadianyag utánpótlásának kérdése.* Minden attól függ, sikerül-e megoldani ezt a kérdést.

Angol rádiójelentések már csütörtökön azt közölték, hogy az angol csapatok elérték Damaszkuszt. Ezt a hirt illetékes francia körökben rögtön megcáfolták és *pénteken délben az angol rádió is bevallotta: eddig még nem erősitették meg azokat a jelentéseket, hogy az angolok elérték Damaszkuszt.*

Illetékes vichyi körök szerint az a körülmény, hogy *a sziriai francia csapatok légierősítéseket kaptak Északafrikából,* teljes bizonyítéka annak, mennyire alaptalanok voltak azok a hírek, amelyek a legutóbbi birodalmi értekezlettel kapcsolatban Weygand és Darlan ellentéteiről szóltak. Hozzáfűzik: úgylátszik *elhalasztották a degaullista csapatok által megszállt afrikai területek elleni katonai akciót,* hogy elkerüljék az összeütközést Angliával. *Weygand* tábornok egyébként Marokkóban és Francia-Nyugatafrikában tett újabb szemleútja után visszatért Vichybe, ahol *pénteken délután a francia miniszterek és államtitkárok ismét tanácskozásra ültek össze.* A tanácskozás középpontjában a sziriai helyzet állt.

Berlin, junius 13.

Német politikai körökben a sziriai események eddigi lefolyását Franciaországra nézve kedvezőnek tekintik azokhoz a viszonyokhoz képest, amelyek között Sziriában a franciák ellenállásukat megkezdték. Azt a kérdést: továbbra is ellenállhatnak-e a franciák, Berlinben válasz nélkül hagyták, ellenben figyelemreméltónak mondják, hogy a *francia ellenállás százszázalékos* s ezen a tényen a Wilhelmstrasse felfogása szerint az angol sikerek sem változtathatnak. *Az angolok esetleges győzelme Sziriában, német politikai körök véleménye szerint jelentéktelen a háború kimenetele szempontjából.*

Amszterdam, junius 13.

Az angol rádió pénteken délben felolvasta az Angliához intézett legutóbbi francia jegyzéket, amelyben a Pétain-kormány tiltakozik az angol csapatok betörése ellen. A jegyzék kijelenti: Franciaország közelebbi felvilágositások megérkezése előtt kerülni fogja, hogy olyasmit kezdjen, ami növelhetné, vagy kiszélesithetné a viszályt. Ha azonban ez mégis nagyobb méreteket ölt, *Franciaország kénytelen lesz megtenni a szükséges intézkedéseket területeinek megvédésére.* A jegyzék megállapitja, hogy néhány használhatatlanná vált fegyver kivételével *minden német hadianyagot elvittek Sziriából, ott semmiféle német-francia együttmüködés nincs és a francia hatóságok nincsenek német befolyás alatt.*

Az angol jelentés szerint *a londoni kormány a francia tiltakozást elutasitotta* és felszólitotta Vichyt, utasitsa a sziriai francia erőket, hogy szüntessék be az angol intézkedésekkel szemben tanusitott ellenállást.

Francia jólértesült körökből származó közlés szerint *a második francia tiltakozó jegyzék, amelyet a madridi nagykövet adott át az ottani angol nagykövetnek, nagyon határozott hangú.* A francia jegyzék a legélesebb formában visszautasitja az angol részről felhozott ürügyeket és megismétli a francia kormány erélyes tiltakozását.

A szélsőbaloldali nézeteket valló moszkvai angol nagykövet nem tudott megfelelni megbizatásának

London, junius 13.

Nagybritannia moszkvai képviselője: *Sir Stafford Cripps* a jelek szerint *távozik a moszkvai angol nagykövetség éléről* és az indiai ügyek miniszterének tárcáját veszi át a londoni kormányban. Hogy ki lesz az utódja Moszkvában, azt még nem tudják, annyi azonban bizonyosnak látszik, hogy erre a helyre most a legtehetségesebb angol diplomatát keresik.

A félhivatalos *Times* péntekreggeli vezércikkében már nyiltan foglalkozik ezzel a lehetőséggel, majd pedig így ir: „Sir Stafford Cripps moszkvai nagyköveti tevékenységétől igen sokat vártak, a várakozások azonban nem mentek teljesedésbe. A kudarcért nem lehet magát Crippset felelőssé tenni. Moszkvában udvariasan, de minden lelkesedés nélkül fogadták. Nem tudott beférkőzni a külügyi népbiztos bizalmába. Igen fontos, hogy Angliának olyan nagykövete legyen Moszkvában, akinek képességeit mindenki elismeri, személyisége pedig alkalmassá teszi arra, hogy meggyőző módon képviselje Anglia ügyét és megértéssel számoljon be Oroszország álláspontjáról."

A fordulat, amelyet Cripps váratlan elejtése jelent, a legnagyobb mértékben foglalkoztatja az angol közvéleményt. Amikor néhány nappal ezelőtt feleségével együtt repülőgépen Stockholmba érkezett és híre járt, hogy az angol fővárosba igyekszik, még különböző találgatások vették körül utazását. Stockholmi tartózkodása alatt ezek a találgatások még jobban szétágaztak. Most aztán kiderült, hogy Stockholmban hosszú tanácskozásokat folytatott Anglia svédországi és finnországi követeivel és csak azután folytatta útját London felé. Egy-két nappal megérkezése után pedig már forgalomba került a hír, hogy távozása végleges és megbizatásának kudarcát jelenti. Tehát nem jelentéstételre utazott haza, hanem visszarendelték.

Sir Stafford Crippset egy évvel ezelőtt nevezték ki moszkvai nagykövetté, éppen olyan váratlanul, ahogyan most visszarendelték. *Megbizatását azzal érdemelte ki, hogy főnemesi származása ellenére mindig szélsőségesen baloldali nézeteket vallott. Azt remélték tőle, hogy egyéniségével bizalmat tud kelteni a moszkvai vezető körökben és igy sikerül majd megjavitania a teljesen elhidegült angol-szovjetorosz viszonyt.* E megbizatás szolgálatában a nagykövet nem is mozdult el Moszkvából, csak egyszer, amikor ezév tavaszán Ankarába repült, hogy az ott tartózkodó *Eden* angol külügyminiszterrel találkozzék.

Korai volna e diplomáciai eseményből messzemenő következtetéseket levonni, annál is inkább, mert ehhez egyelőre még hiányoznak a szükséges támaszpontok, de annyi az eddigi tényekből is kitűnik, hogy *a baloldali hitvallás egyedül nem jelent még képesitést a moszkvai megbizásra.* Sir Stafford Cripps személyisége körül, amint már említettük, ebben a kérdésben nem volt semmi baj, idegenül és tájékozatlanul érkezett azonban Oroszországba és nem beszélte az ország nyelvét sem. A német birodalom nagykövete: von der *Schulenburg* gróf ezzel szemben arisztokrata, de a bismarcki hagyományok követője, aki jól ismeri az orosz népet és kitűnően beszéli a nyelvét. Ezek a képességek tették alkalmassá arra, hogy a hosszú idő alatt, amit e felelősségteljes poszton töltött, számos nehéz kérdést kitűnő eredménnyel megoldjon és eddigi sikerei bizonyára még nem jelentik pályafutásának csúcspontját.

Orosz-japán kereskedelmi szerződést irtak alá

Tokió, junius 13.

Tatekava moszkvai japán nagykövet és *Mikojan* külkereskedelmi népbiztos február 17-ike óta folytatott tárgyalásai alapján *gazdasági egyezmények jöttek létre.* A megkötött kereskedelmi szerződés a legnagyobb kedvezmény alapjára helyezkedik a hajózás be- és kiviteli díjai, a vámok, a tonnasúly után fizetendő díjak és a révhajók ügyében és pedig öt évre. *Az árucsere- és fizetési egyezményt egyelőre egy évre kötötték meg* olymódon, hogy a két fél közötti kivitel és behozatal egymást kiegyenlitse. *Japán 30 millió jen értékű nyersselymet, selymet, selyemgubót, gépeket, szerszámgépeket, kámforolajat és más cikkeket szállit Oroszországnak, amely viszont Japánnak ugyanilyen összeg erejéig petróleumot, mangánt, platinát és műtrágyát szállit.* Remélik, hogy az új szerződés a két ország kereskedelmi kapcsolataiban nagy fejlődést eredményez.

Az erdélyi párt kijelölte vezérszónokait a soron következő javaslatok vitájára

Az erdélyi párt parlamenti csoportjának *Teleki* Béla gróf elnöklésével tartott ülésén *Ember* Géza eddigi elnök lemondott és ügyvezető-alelnökként folytatja munkásságát. A csoport a keresztény-zsidó házasságok eltiltásáról szóló javaslat vitájára *Paál* Árpádot, a felségsértési javaslatára *Hinléder-Fels* Ákost, az ügyvédi kamarai javaslatára pedig *Tusa* Gábort jelölte ki vezérszónokául.

Ülést tartott a párt *elnöki tanácsa* is, amely foglalkozott *Kövér* Gusztáv levelével. A párt alakuló ülésén ugyanis Kövér Gusztáv *kritikát gyakorolt a parlamenti csoport munkássága felett,* majd amikor a pártban állásfoglalásának birálatáról értesült, levelet intézett Teleki Béla grófhoz és annak másolatát megküldötte a csoport tagjainak. Az elnöki tanács a levél miatt *Kövér Gusztávval szemben rosszalását fejezte ki.* Az ügy lezárása után megtárgyalták a párt fegyelmi szabályait.

Készül Zilahon az ország első Ady-muzeuma

Zilah, junius hó.

(Az Uj Magyarság kiküldött tudósítójától.) Gomolygó, sürű felhők szállnak a Meszes zöld karéja felől a város fölé. Enyhén szitálni kezd az eső és a főtér rácskerítés mögé szorított sovány parkjában meglibbennek az aprófejű virágok.

Árnyként járnak az emberek a házak előtt, ebédutáni pihenő csend ül az utcákon s akkor komoly szemével felnéz a hegyek felhőire Zilahról a mult. Az ősi református templom tornya körül történelem-emlék lebeg. Figyelő tekintettel őrködik a békés jelen előtt sok ablakszemével a tér oldalán *a kollégium*. A szigorú, puritán, öreg iskola, amely az évek krónikásaként őriz cifra falai mögött bánatot, tudományt, viaskodást, életet: emlékeket.

Újra ott csillog karimás homlokán a nemzeti cimer és újra ott állnak a betük is a cimer fölött, hirdetvén a szilaj zsibói nagy bölény-magyar: *Wesselényi* nevét. *Az eltelt huszonkét esztendő kihullott a kollégium krónikájából: nem számit.* Ősi falán újjáépült, boltives, félmodern testével mába köti a multat az épület. És a szabadság-század csattogó dalu titkai után most büszke némasággal őrzi hivatásteljesitésnek bizonyságaként nagyszerű rokonságát, az új, nagy magyar óriással: *Adyval.*

Áhitat fogja el a vándort, mikor a kollégium megpillantásakor eszébe ötlik a költő. Itt járt, ugyanezeken a törött szegélyü utcaköveken, látta ugyanezeket az alvó házakat, itt gyult fel először lelkében az ifjúszemü világ, gyermekségéből itt vált lángoló kamasz-viharok után férfivé... Költőszíve itt ért meg első aratásra, jósszavát itt mérték meg először első olvasói, mikor csodálkozásba és — megbotránkozásba ejtette az őt is diákként bíráló professzor-szemeket...

És hányszor emlékezett Zilahra fájó vágyódással addig, *mig most őrá büszke a kollégium, a város és egész nemzete...*

A kollégium kincsesládájának titkai

Leghivebben *Salavec néni* őrzi Zilahon Ady emlékét, hiszen a nyolcadik évtizedbe mélyen beleszántó anyókának *negyvenötven éve „még" kosztos diákja volt „Bandika"*, de aztán rajta kívül a kollégium tartja az egész országban a leghivatalosabb és legközvetlenebb rokonságot. Amikor 1937 őszén *Ady Lőrincné* nemzetes asszony „a faluból" a fővárosba költözött, *beküldte Zilahra kocsin Ady Endre levlesládáját a kollégiumnak.* A szórványos emlékekből ekkor gazdagodott első csokorrá az internátus Ady-relikvia gyüjteménye. Mikor pedig az érmindszenti házból a költő ágya, s — a család jóvoltából — más egyéb apró tárgyak is az alma materhez kerültek, komoly értékké vált a gyüjtemény. Most megilletődött tisztelettel nyitjuk ki a földszinti folyosó végén az intézet könyvtárának szárnyas ajtaját. Fiatalembereké, mindszenti *Nagy* Ottó lelkésze, meg *Miszty* László magyar tanár úré a feladat, hogy bemutassák a kollégium kincseit.

Mennyezetig érő polcok erdeje, poros fóliánsok, kódexek és klasszikus irások tömege közt botorkálunk a félhomályban az egyik ablak közelébe. *Jelentéktelen szürke ládikó áll a földön*, alig nagyobb valamivel egy katonaládánál. A magyar tanár — aki az irodalomtörténet kapcsai révén közelebb érzi magához a feladatot — szerényen mutat a ládára:

— *Ez a levlesládája...*

S akkor, mintegy méltóbb bevezetést keresvén a multba járó látogatáshoz, lemel a láda feletti üres polcról a lelkész *egy gipszfigurát: Ady halotti maszkja.* Kezébe veszi, nem szól, csak ránk néz. A tekintete azt mondja:

— *Ez ő.*

A meggyötört arc, a lázadóan összezárt ajak, a halott tekintet úgy néz ránk, mintha saját élő szavait mondaná:

Nagy és derüs kópéságom
véletlen napos mezében
jobb szerettél volna látni?...
Minden vagyok, amit vártál,
minden vagyok, amit nem sejtsz...

Figyelnek a kihült szemek, hogy nézzük, hogy háborítjuk, hogy ámuljuk, hogy tiszteljük a multat? A láda fedele megnyikordul és hárman bepillantunk az óriás legintimebb rejtekének, életének emlékei közé...

Fonnyadt, sárga *szarvasbőrkesztyű* feksziik a halom tetején. Aztán *kézi himzésü kalotaszegi fehér mellényt* érint a kezünk. Alatta egy *régidivatú zöld-fekete nyakkendő* — alig fakult színekkel. Selyempapirosba csomagolt, félméteres *drapp szalag* fekszik mellette, rajta fakó fekete irás: *Diákbál 1895.* Bálrendezői szalagként valamikor, „derüs kópésága" idején Ady vállát körítette... A szalag Zilahról beszél: hetedikes diák volt akkor a viselője a kollégiumban. És van itt rögtön egy fénykép, az érettségi utáni „első szabad percről", amikor Ady Endre, a „férfi" először gyujtott — *szivarra...* A képről *Kincs* Gyula tanár úr — a mostani irodalom professzor néhai elődjének — vonásai is előkerülnek.

— Kincs Gyula — mutat a képre *Miszty* László és tisztelet van a hangjában. — *Kincs* Gyula bácsi, akit annyiszor megkeresett nálunk. *„Zilahra menjen ez a félig síró, félig vidor ének. Vén, kóbor diák küldi könnyek között az ősi Schola fő-magisterének"* — ismered ezeket a szavakat? A *„Vén diák üdvözlete..." „Kincs Gyula bátyámnak, akinek már az sem árthat, hogy Ady Endre nevü volt diákja nagyon szereti."* Egyszer így dedikált neki egy egész kötetet...

Ime, megvannak a biztos szálak a láda rejtelmei meg a kollégium között. Suttogó csendben bontogatjuk a többi relikviát. Aranyszállal átkötött levélhalmazt helyezett a láda egyik sarkába *„édes"*, a nemzetes asszony... A kötegből családi emlékek sorakoznak elő. *„Bandika bizonyítványai"* mondja a ráírás az egyik csomóban. Itt van *Ady anyakönyvi kivonata.* Csodálkozva nézünk össze, mikor a főrovatból Endre helyett *András név* táncol elő. A megjegyzés magyarázza: „Az Endre név a szülők kívánságára jegyeztetett..." *Ady Endrét tehát Andrásnak keresztelte a tiszteletes...* Ezért írta ő egyszer — tudatosan: Harmincadik *András*-napomkor... Megzörren a kezünkben a nagykárolyi piaristák bizonyítványa: Ady nem a legkitünőbb tanuló volt. Mértanból, németből és tornából *hármas* kalkulust szabtak ki rá az atyák. De ez még az alsós diák története. A bizonyítványok mellett már nyomtatott füzetek kínálkoznak a kezünkbe: ez az igazi Ady, *a költő.* Összes kötetei, a debreceni „Versek"-től a legutolsó megjelent füzetig mind itt vannak. Nagyrészük anyjának vagy Ady Lajosnak ajánlva. Bennük zúg a szenvedély, a tusakodás, a lángész irtózatos küzdelme, sajgása-rajongása, prófétasága, forró, szédült mámora... egész tragikus élete.

Az ország minden részéből Zilahra gyüjtik az Ady-emlékeket

S jönnek a levelek. Mindjárt elől a „híres levél". Amelyben a fiatal Ady ellentmondást nem tűrő határozottsággal *bejelenti szüleinek, hogy lemond a jogászi pályáról: elszánta magát az irodalomra.* De a sorok végén szinte kisfiús bizalommal kéri mégis: *„küldjék a szokásos csomagot!"* Külön csoportban a forró-küszködő *Csinszka-levelek.* Egy tépett papírlapon a következő sorok: *„Csinszky, ha akarod és ha neked úgy jó, Csinszka boldogan, könnyes és emelt fővel huszonnégy óra alatt megszűnik. Nem hiszed?..."* Gyötrelmes, lázas szerelem-viharról árulnak el perceket ezek a szavak...

Aztán fényképek csomója. Ady új felöltőben ül barátai körében egy parkban. A kártya Ady Lőrincnének szól: „Édes jó szüleim, jól vagyok, a gyomrom se fáj jobban. Ugy volt, hogy elutazom e kettős ünnepre, de itt maradtam..." Aztán szakadt szélen felfedezhető még az aláírás: *Endre.* A postabélyegző árulja el a dátumot: *913 október 3.* És következik a többi kép: ismerősök, irótársak, barátok, ő maga a pesti korzón, majd egy nagyalakú női arckép: széleskarimájú kalapban, virággal a kezében *Dénes* Zsófia. Kézírás van a fényképen: *„Zsuka rossz képe, egész szeretete és szomorú szive, mert ma utazik. 913. dec. 7."*

Mellette egy másik, ki nem derített szerelem: *„Szegény, türelmes Ady, irjon! Jólesik beszéde. Isten vele..."* — így fejezi be az egyik levelet. „Szegény, türelmes Ady" két verset irt hozzá s „jövőmnek kikedvelt asszonya" szavakkal dicsőitette *„Édes Adát", akinek nevét kettejük nevéből teremtette, hogy sohase tudja meg senki, „ki volt az istennő..."*

Irótársainak leveleit külön csomóban találni. *Pintér* Jenő irása kerül a kezembe. Képet kapott Adytól s azt köszöni meg: *„... legszebb ékessége lesz szobámnak és hűséges kisérője életemnek. A forrón szerető barátot és az érted becsületes meggyőződéssel lelkesülő irodalomtörténetirót egyaránt boldoggá tetted vele."*

Hatvany Lajossal, meg testvérével folytatott levelezése garmadával sorakozik a többi mellett, mig egy utolsó levél be nem zárja a csomót. A levelet valaki a „Nyugat kiadóhivatala" cimre küldte *Ady* Endre úrnak, a kézbesitő azonban már *áthúzta a cimet és — „Városmajor-szanatórium"-ra javitotta ki...* Levelekben itt van talán Ady egész élettörténete. De hetek, hónapok kellenének ahhoz, hogy valaki feldolgozva, rendberakja őket. Egy idegesen összefirkált boriték, a ravatalról maradt pár száraz virágszál, meg egy kék koszorú-szalag fekszik a láda mélyén. A szalag felírása: *Nagyvárad közönsége...* A — temetésre szólt...

Hátrább, más polcok közt szétszedve támaszkodik a falnak egy keskeny, egyszerű, szük, faragottfejű *ágy*, amelybe olykor, szülőfalujába érve, pihenni tért hánykódott napok után a fáradt test. A többi szülőföldi bútor még nem tért meg a kollégiumba. *Az érmindszenti ház már az alma materé, de élete végéig használja még egy öreg cseléd, aki — nem akar máshol meghalni. Balázsy* Jucika néninek az érmelléki kicsiny faluban még sok aprósága van a „nagy fiatal úrtól..." S másoknak is szanaszét az országban. Még ki sincs derítve.

— De az elhatározáson túl *már a munka is megindult* — mondja az egyik kollégiumi tanár —, *hogy itt az épületben ezekből az emlékekből, meg a hazakért dolgokból felállítsuk az országban az első „Ady-szobát."* Nekünk van rá kétségtelenül a legnagyobb hivatásunk.

Nehéz a szervezés, nehéz a munka, mig a sok apró, szanaszét gyüjtött emlék megtalálja az utat a zilahi kollégium felé. De tudják és örömmel üdvözlik Ady ismerősei a hírt, hogy az emlékek méltó elrendezésben fogadják nemsokára a nemzet zarándokait. *Talán nincs messze a napja, hogy megnyissa ajtaját a múzeum. Ott a halott óriás saját dodonai jósszavait veti majd a belépő elé:*

Csupán egyszer látni engem
Gondolod, hogy mindent láttál?

S aki megérti, nem fogja elfelejteni a zilahi Ady-múzeum örök hivó szavát...

Orsy Gábor

Négyszáznyolcvan belgrádi magyar érkezett Ujvidékre

Ujvidék, junius 13.

Ünneplő közönséggel telt meg pénteken délután az ujvidéki Dunapart. A hajóállomás mellett a szerbek által felrobbantott közúti vasúti híd között uszályhajó alkotja a rakpartot, amelyre hevenyészett hidak vezetnek. Kétoldalt a felrobbantott hidak csonkjai, mint sebzett ujjak mutatnak az égre. Nagy eseménye van az újvidéki magyarságnak: *a katonai és a városi vezető személyiségek, valamint a nagyszámú közönség a Belgrádból hazaérkező magyarokat várja.* A „Szent László" gőzös *Belgrád alól 480 utast szállit Ujvidékre.* A hazájukba visszatérő délszláviai magyarok bútorait és háziállatait is a hajó mellé erősített uszály hozza magyar földre.

A déli hadsereg katonai közigazgatásának parancsnoka, *Novakovics* Béla tábornok és a város katonai parancsnokának helyettese személyesen fogadja a hazatérő magyarokat. A parton leventezenekar sorakozik fel, kakastollas csendőrök sorfala vonul a rakpart szélén, a hajóállomás mögötti síneken pedig *sorban állnak az üres teherkocsik, amelyekben a belgrádi magyarok bútorait abba a helységbe továbbitják, ahová a visszatérők le akarnak telepedni.*

A Duna vize egykedvüen hömpölyög a csonka hidak között, a tuloldalon Pétervárad ősi vára, amely annyi magyar vért látott már az idők folyamán, a juniusi napsütésben most ünnepiesen tekint a bácskai oldalra, ahol a felszabadulás szelleme tölti el a lelkeket.

A vár csonka tornyának órája pontosan négyet mutat, amikor dél felől feltünik a „Szent László" gőzös fehér teste. A leventezenekar pattogó indulójának hangját a szél elviszi a hajóig, ahol lelkesarcu magyarok kendőlobogtatással és harsány fel-felcsapó éljenzéssel köszöntik a szivetlelket pezsdítő dalokat. A hajó közben lassu mozgással a rakpart mellé simul. A csendőrszakasz parancsnoka vigyázzt vezényel, a kezek tisztelgésre emelkednek, s a zenekar a Himnuszt játssza. Boldog érzés szállja meg a jelenlévőket, hogy üdvözölhetik a huszonhárom év óta nem látott magyar testvéreket, egy idegen uralom alatt sorvadó magyarság gyermekeit. És mégis szivbemarkoló az uszályhajó terhének megpillantása. Ágyak, szekrények, kutyák, bölcsők, fazekak, játékszerek, a mindennapi élet nélkülözhetetlen kellékei hevernek egymás mellett, valamennyi egy elhagyott otthon darabja, az otthagyott rosszemlékű élet jelei. Ezek a tárgyak *mind az új otthonra várnak, amit most már az ősi magyar föld nyujt a visszatérteknek.*

Novakovics Béla tábornok meghatódva nézi a hajó közönségét és hosszan tiszteleg. Majd előlép a város katonai parancsnokának helyettese és üdvözli a visszatérteket:

— Sok nélkülözés, szenvedés és hősies küzdelem árán elértük azt, — mondja, — hogy több mint húsz éves elnyomatás után ismét szabad magyarok vagyunk és szeretettel üdvözölhetünk benneteket a megnagyobbodott Magyarország határán. Reátok, kedves testvéreim, ugyanúgy, mint minden magyar hazafira, nagy feladatok várnak még. *Feladatunk az, hogy tántoríthatatlan hittel, kitartó munkával visszaszerezzük a tőlünk elraboltezeréves határokat és Szent István Nagymagyarországát újjáépitsük.* Isten hozott benneteket! Most, mielőtt szent hazánk földjére léptek, énekeljük a magyar imádságot.

Négyszáznyolcvan magyar kipirult arca valósággal issza az alezredes minden egyes szavát s azután, mintha láthatatlan karmester vezényelné, felhangzik az első boldog, forró kiáltás: Éljen Magyarország!... Mindenki integet, alig várja, hogy partra léphessen. Amikor a Himnusz dallama felcsendül, a négyszáznyolcvan magyar eleinte bizonytalanul, meghatódva kíséri a régen hallott dallamot. Az idősebbek, akik a régi Magyarország szülöttei voltak, énekelni kezdenek, de *a fiatalok között sokan vannak olyanok, akik eddig még nem hallották a Himnuszt, mert azért odaát börtön járt.* A fenséges dallam hangjai megragadják a gyermekeket is és az egyik közülük hangosan kérdezi:

— Mi volt ez, apukám?

Az apa szemét elborítja a könny. Elcsukló hangon ennyit szól:

— *Ez... fiam...*

Nem tudja befejezni, magához szorítja gyermekét és a szemek ideát, a parton is nedvesek lesznek.

A csendőrség és a kirendelt honvédcsapatok villámgyorsan kirakják a bútorokat. Az újvidéki katonai közigazgatás gondoskodik a visszatért magyarokról, *a tiszti otthonban helyezi el őket, ahol ízletes vacsorával várják valamennyiüket.* Az elszállásolás után Ujvidék közönsége meleg szeretettel vette körül a hazatért magyarokat és gondoskodott további sorsuk felől is.

Zilahi Aortalos István

festő aortalos

Műve a nagypetri ref. templom menyezete (Kalotaszeg) 1713-ból. Néhány táblaját utóbb Umling pótolta. Fenti Kalotaszegnek legnikább népies irányban dolgozó festő aortalosa.

Foglár. 55. l

Mathias Schmid

München 1872.

12 (Wii)

Vászon, méretei 102·5 : 131 cm. — Lelt. sz. 4362. — Becsértéke 7000 K. — Néhai gróf Pálffy János hagyománya 1907 november 14-én (1429–908). — Az átvételre és az átvétel jóváhagyására vonatkozó adatokat lásd a 4351 lelt. számnál. — Bejelentetett 1913 márczius 16-án (453–913).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Szépművészeti Múzeumban. 1913 : 163. *Mathias Schmid:* Az erkölcsbiró.

Jegyzet. Az e festményre vonatkozó egyéb adatok és pedig:

a) a törzsleltárban (1547–909. pag. 2. N° 4). *Mathias Schmid:* Sittenrichter. Ölgemälde, einen jungen Bauer und eine junge Bäuerin vorstellend. 102·5 hoch, 131·5 breit (Pompejanischer Saal);

b) a leltári kivonatban (1818–909. pag. 1. N° II : 4). *Mathias Schmid:* Sittenrichter. Ölgemälde, einen jungen Bauer und eine junge Bäuerin darstellend (Pompejanischer Saal);

c) a hagyományi jegyzékben (1896–912. N° IV : 12). *M. Schmid:* Az erkölcsbiró;

d) az átvételi okmányban (2165–912. N° 12). *Mathias Schmid:* Der Sittenrichter. Ölgemälde auf Leinwand, 102·5 : 131·5 cm.

Hagy. 1912

Pálffy

Zilahi Asztalos

Istvánné

d.

Tombor 1947

12. l. 16. l.

38. l.

Erzsébet ~~kiváginé~~:

Derékon alól, hétnyolcz
na s szeme kék. Fején Za
kel van kirakva. Gyūrüs
jógart tart. Csipke-ingvállá
és sárga csikos (kivágott) ruháján. Több
gyomrán czímerrel s jobb
Fölül balra nyolcz sorba

Fraw. Elisabe
ig. Sigmvnds.
Vō Hvngern. A
Des Fvnftē. Vō
reich Rō Hv̄ Bē
nigs Gemahl K
Laslaw Mveter
1556."

5. és
† az 1888. XII (27-ádi
ajánlatra (1/89)

Olajfestés, vászonra hmott

Vétetett † Sréter Alfréd
zettetett 1889: I. 31-en. — Elszámoltatva
Ára 100 frt (5/89.)
1896. III. 3. az erred
1896. XII. 28–29. érkezett vis
Vet

Zilahi Asztalos István

1713-ban készítette és festette a nagypetri ref. templom famennyezetét, melyet 1769-ben megrajzoltak.

Debreczeni László
1935. 78-l.

Zilahi Balogh Gyula,
vitéz
építészeti szakértő
Bptaób. 1940. szept

T. 4378.

ő gátját látjuk, hol egyfoga-
áruk garmadákba vannak rakva.
emplomok válnak ki. A háttér-
a:

ő gát.

cm.

Zilahi Balogh Gyula

épitési

l.

Váljubal

317. l.

Tiszáninneni református püspöki hivataltól.

18 szám.

7

R Ajánlott Miskolc 1 7756

A

Müemlékek Országos Bizottsága Nagytekintetü Igazgatóság

Ajánlott

Budapest

vatalból

IX. Rákos u 10.

MDK

vitéz Zilahi-Balogh Gyula épitőmester

Elkészült az OTI ... bérházcsop. Uj Magyarság, 1935. máj. 26. 27.l.

MDK

Zilahi Balogh Gyula

Családi/ház a Pasaréten. Kaffka Péter tervezte, kivitelezte Zilahi Balogh Gyula. Repr.

Tér és Forma, 1932. 246.lap Képek és alaprajz.

MDK

Zilahi-Balogh Gyula, ép.

Gróf Károlyi Lajos Palotája. Két kép.

48.l.

. Tér. és . Forma 1929. II.évf. 1.sz.

Zilahi Balog Gyula kőműves

Bp. Oti bérházcsoport

Tér és Forma, 1935 VIII. 185

Zilahi Edith, Debrecen

7-8. Rajz

Kéregető, tusr.

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete I. kiáll.

Ernst Múz. 1947. jul. 5 l.

Zilahi Edit
Ujpesti Hajóállomás, olaj
Csendélet, olaj

Nyári Tárlat. Ernst Múz. 1954.jul. 4 l.

Zilahi Edit
Virágcsendélet, olaj
Anya gyermekkel, olaj
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955. junius, 2o l.

74. kép. *Duccio : Szent Pál.*

Zilahi Edith, Debrecen

Kendős asszony, olaj

Magy. Képzőművészek Szabadszervezete I.kiáll. Ernst Muz. 1947. jul. 7 l.

Zilahi Edith, Kigyó-utca 45.

Ujságárus, olaj
Kibombázottak, olaj
Gyárból, olaj
Vak asszony, gouache
Jönnek a bombázók, gouache
1944..., fametszet

Nagy. Képzőművészek Szabadszervezete debreceni csop. kiáll. 1946. jun. Déri Múz.

Debreceni Kipártoló Egyesület kiáll. 1926.

Zilahi Edit

Bellisch J: Tájképek a VI. S.Képzm.Kiállításon.
Szabad Művészet. 1936. 4.sz. 189 l.

Zilahy fotós

Zilahy fotós kisutett fotókat Lesenyei Márta művéről.

Kocsogh Ákos Lesenyei Márta

Művészet, 1975. május – 34 oldal,

Zilahy Edit

"Csendélet"-ét birálja Cifka Péter: A "Nyári Tárlat"-ról szóló kritikájában

Irodalmi Ujság, Bp. 1954. juli. 31.
V. évf. 2o. sz. 9. lap.

tásában megtalálhatók (a söröspoharak pl. legalább 20 cm magasak és mégis emelt talpon állnak, a vizes poharaknak pedig akkora az alsó gömbölyödésük, hogy csak véletlen, ha fel nem borulnak), ezekkel szemben igazán jólesik az egyszerű, végtelenül finomrajzú és mégis abszolút stabilan álló poharakra ránézni. Az új lehetőségek keresésében, természetesen szintén nem zárkóznak el a gazdagabb díszítéstől, csiszolástól, köszörüléstől, maratástól, hogy a fény és árnyék minél változatosabb játékát kiaknázzák, de ez a díszítés mindig tartózkodóan alárendeli magát az edény formájának. Egyes darabokon pedig, mint pld. az Orrefors márkájú díszedényen a forma és a díszítés oly tökéletes összhangban találkoznak, amely már szinte a görög vázák szépségét közelíti meg, más anyagba és más felfogásba transzponálva. Egy ilyen tökéletes darab előtt, melyből sem alkotójának büszkesége, sem birtokosának rátarti hivalkodása nem árad felénk, hanem önmagában és önmagáért van, úgyszólván ugyanazt a mélységes áhítatot érezzük, mint a legnagyobb műalkotások előtt. Élő dokumentumai új akarások és új formák valóraválásának!

G. A.

KÖNYVISMERTETÉS

Edvi Illés Gyula: Az esztergomi főszékesegyház. 32 oldal, 15 képpel. A Franklin Társulat kiadása.

A szegényes magyar építészettörténelmi irodalom örvendetes jelensége az, hogy mind több magyar fiatal kutatót ismerünk meg, akik kisebb-nagyobb monográfiákban írják meg a magyar építészeti mult egyes kimagasló fejezeteit s így szorgos munkával előkészítik a magyar építészettörténet megírását.

A jelen füzet rövid kivonatát adja a szerző kutatásainak, melyet egy nagyobb önálló kötetben kíván kiadni s így most csak egy alkalmi ízelítőt ad. S már ez a mutató is érezteti, hogy az esztergomi főszékesegyház története mennyire érdekes, úgy nagysága, mint a felépítésében résztvevő érdekes személyiségeknél fogva: Kühnel, Packh, Hild, mind pedig az építtetők, nevezetesen Rudnay Sándor személyisége révén.

A füzet terjedelménél fogva nem térhet ki a problémák egész sorára. Nem rójuk fel ezt a szerző hibájául, akit az alkalom szűk korlátok közé szorított, de viszont reméljük, hogy nagyobb munkájában sok mindenre ki fog térhetni! Nem elégséges a külföldi rokonjellegű épületek megnevezése, hanem azoknak morfológiai összehasonlítását várjuk! S ugyanígy összefüggést szeretnénk látni a megemlített hazai emlékek között is! De nem elégedhetünk meg a műtörténelmileg exakt leírással sem, a formáknak művészetfilozófiai értelmezését szeretnők látni, hogy így az épület ne legyen egy elszigetelt műremek, hanem mutattassék meg annak szerves összefüggése korának kultúrájával. Jó szolgálatot tehetnek e tekintetben a feltárt okiratok, melyeknek egyes mondatai, bekezdései dokumentálhatják az építtetők s az építészek szándékait. További illusztrációt adhatnak az egykorú vélemények, amelyek lapokban és folyóiratokban jelentek meg.

Bizonyosak vagyunk, hogy a nagytudású szerző mindezeknek beállítását tervbe vette s neve rövidesen újra szerepelni fog ez oldalakon s akkor nagy alapvető művét fogjuk már ismertethetni.

Dr. Bierbauer Virgil

História. Történelmi folyóirat. Szerkesztik: Dr. Gárdonyi Albert, dr. Szőnyi Ottó, dr. Lukinich Imre és Aggházy Kamill. Budapest, 1928. I. évf.

A különböző levéltárak vezetői egy kis folyóirat kiadására határozták el magukat, amely folyóiratnak négy első, felette tartalmas száma fekszik előttünk. Az első számban találjuk Romhányi István nagy érdekességű cikkét a pesti építőművészet kezdeteiről, amelyben szorgos levéltári kutatás alapján mutatja be az első pesti építőmesterek kezdeti küzdelmeit, nevezetesen azt, hogy milyen nehéz harcok árán nyerték el építőmesteri jogosultságukat. Így a pesti kőműves céh meg akarta tagadni Hild Jánostól ezt a jogot s a helytartótanácsnak kellett a tanácsot utasítani, hogy Hild remekét elkészíthesse. Hasonló nehéz sora volt Pollack Mihálynak, akinek Krausz János építőmester özvegyét kellett volna elvennie, hogy vizsgát tehessen. Persze, 1806-ban Hilddel egyetemben már a kőműves céh élén állott! 1804-ben a tanács Zitterbarthnak és Hofrichternek okoz hasonló nehézségeket. A második számba Schulek János írt Kassa műemlékeiről. Lux Kálmán pedig újabb kutatásairól számol be, Szőnyi Ottó Ferhád basa pécsi fürdőjét ismerteti. A harmadik számban a Magyar Tudományos Akadémia telkének adományozásáról olvashatunk. Végül a negyedik számban Gárdonyi a Lloyd-palota építéstörténetének adataival szolgál.

Látnivaló, hogy a kis folyóiratban igen sok adatot találhat a magyar építészettörténet búvára s az mindenkinek figyelmére érdemes, igen kár volna, ha az ismeretlenség homályába veszne az itt lefektetett sok tudományos munka.

Dr. Bierbauer Virgil

Padányi Gulyás Jenő: Egészségvédelmi épületek újabb típusai. Az egészségügyi reformiroda propaganda központjának népszerű előadásai és ismertetése. 8. füzet. Budapest, 1928.

A kis kötetben lapunk munkatársa típusterveit közli, melyeket a legfelsőbb egészségügyi hatóságokkal közösen dolgozott ki az egészségvédelmi épületekre. Míg a higiéne emberei a füzetet a maguk szempontjából üdvözlik, addig az építőművészet szempontjaiból is meg kell állani egy pillanatra e kiadvány előtt, amely a nemzet egészségesedését van hivatva szolgálni, de egyúttal reámutat a magunk művészetének egészségesedési, egyszerűsödési útjára is. Meglehet, hogy igazuk van azoknak, akik az egyszerűségre való törekvésben a szegénységet látják, mint okozót: „Padányi Gulyás Jenő munkái azért jók arra, hogy a maga feladatait minél szerényebb eszközökkel, minél jobban oldja meg." De mi a magunk részéről nem tudunk ezzel a végsőkig materialista felfogással egyetérteni: az építész e kis feladatoknál, mint a nagyoknál, az egyszerűséget, mint korunk felnövekvő erényét gyakorolja, nemcsak a zsebe, hanem az érzése is erre vezeti! És mint az eredmények bizonyítják, ugyanekkor szépet is alkotott.

Zilahi Balogh Gyula

K.

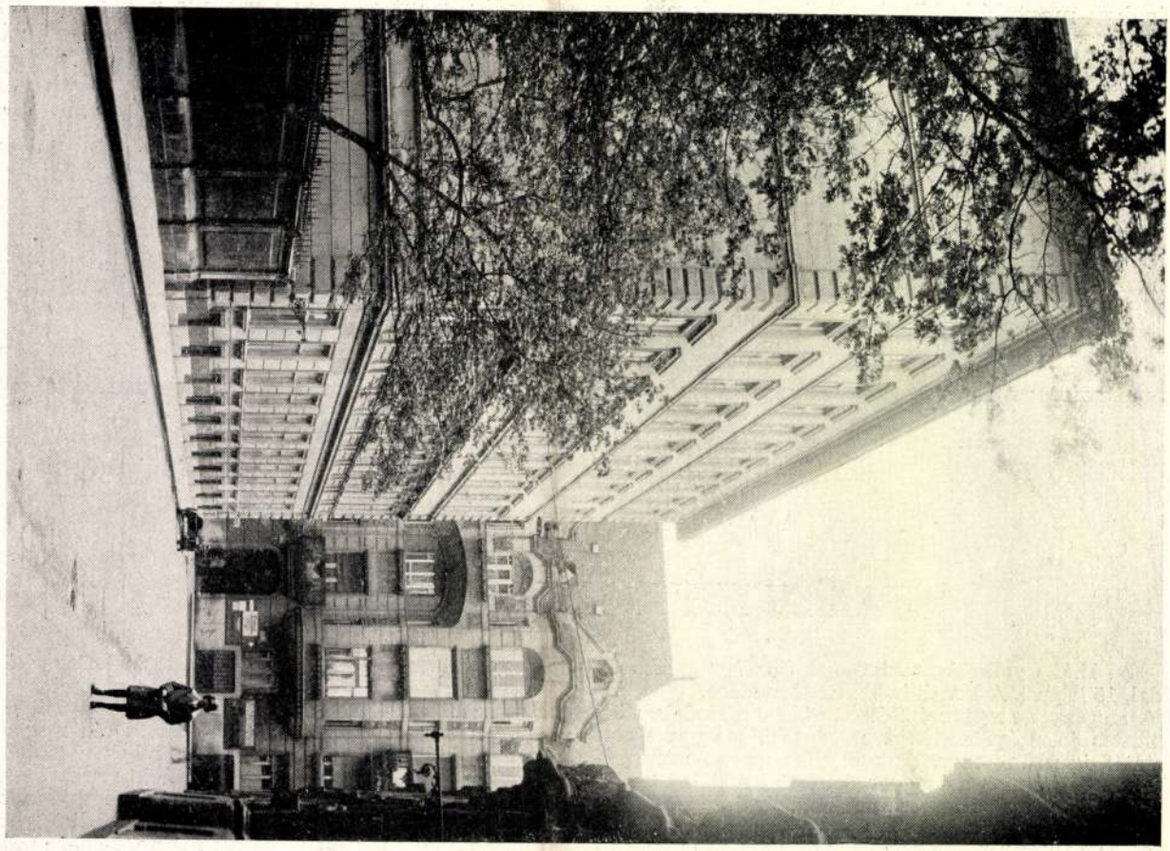

Gróf Károlyi Lajos palotája. II. em. ráépítés, tervezte Zilahi-Balogh Gyula

Tér és Forma

1929. II. évf. 1/32

MDK

Zilahi Edit, festő.

Anya gyermekkel. Hidegtű.

Reggeliző öregasszony. Tusrajz.

Műes. - Tav. tárl. a Műes. - ban. Hősök tere.
1952 máj. 10 - jún. 4. Jegyz.
13. l.

MD K

Zilahi Edit, festö
szül. 192o

2o4 sz. Tus

Stockholmi grafikai kiáll. 1948.April.
Nemzeti Museum/Stockholm/ Katal. 29.1.

MDK

Zilahi Edit

Koldus

M.grafika 1oo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948. jan.

16 l.

MDK

Zilahi Edit [festőművész]

1944 című, a háború borzalmait bemutató fametszetei és Gyárból című olajképe szerepelt az 1946 júniusában a debreceni napok alkalmából rendezett debreceni kollektív képzőművészeti kiállításon.

Kádár Zoltán: Debrecen művészi fejlődése a felszabadulás után.
Alföld, Debrecen, 1955 tavaszán, VI. évf. 1-2. sz. 47. l.

MDK

Zilahi Edit (festőművész)

Az 1947-ben a fővárosban a vidéki művészek alkotásaiból rendezett első reprezentatív kiállításon szereplő népi tárgyú művéről elismerően írt a fővárosi kritika.

Kádár Zoltán: Debrecen művészi fejlődése a felszabadulás után.
Alföld, Debrecen, 1955 tavaszán, VI. évf. 1-2. sz. 47-48. l.

MDK

Zilahi Edit (festőművész?)

Tűzifavágásnál c. műve szerepelt az 1949 decemberében rendezett debreceni képzőművészeti [redacted] kiállításon.

Kádár Zoltán: Debrecen művészi fejlődése a felszabadulás után.
Alföld, Debrecen, 1955. tavaszám, VI. évf. 1-2. sz. 48. l.

Z Zilahi Editr (dr Jósy Lászlóné

grafikus

sz. 1920 máre 13. Debrecen

neje Forsk (szöri) 1938-45

rajztan. okl.

több kiállításon szerepelt

MDK

Zilahi Edit

Pihenő munkás, tus

I. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 195o. aug.

lo l.

MDK.

Zilahi Edit festő

"Ujpesti hajóállomás " /olaj/

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Műcsarnok, 1959. 23. l.

ZILAHI EDIT

Világcsodákat olaj
Anya gyermekkel "

Fiatal képzőművészek és iparművészek
kiáll 1955

Beck Judit

Színészportrék I–III kréta

Szentendrei táj pasztell

A Szentendrei Művésztelep
jubiláris kiállítása
1926–1956

Katalógus: Lyka Károly

Zilahi Edit

Debrecenben az 1946-ban alakult szabadiskolán működött

A képzőművészetek Debrecenben /szerk Bőgel József/
1961. Debrecen. 58.1

Zilahi Edit

1946. jun. 22-30. "Debreceni Napok" kapcsán rendezett kollektiv kiállitáson szerepelt.

A képzőművészetek Debrecenben /szerk.Bőgel József/
1961.Debrecen 58. l.

M.D.K.

Zilahi Edit

Az Ernst muzeumban rendeztek kiállitást a vidéki müvészek.
Berend Ilona: "Vidéki müvészek monstre kiállitása" cimmel ir a tárlatról, amelyen a müvész is szerepel müveivel.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1947. juli. 8-14. III. évf.
28. sz.

Zilahi Edith

MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Zilahi Edit

MDK

Ujpesti hajóállomás, olf.

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Zilahi Edit MDK

Virágcsendélet, olf.

Mücsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Zilahi Edit

Anya gyermekkel, hidegtü

Reggeliző öregasszony, tus

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Zilahi Edit

MDK

Pihenő munkás, tus

Mücsarnok 1950.I.Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Zilahi Edith, festö

Virágcsendélet. Olf.

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat.10.l.

MDK

Zilahi Edit

Ujpesti hajóállomás. Olajf. 70x90

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás.Műcsarnok.
1955.Kat. 23.1.

MDK

Zilahi Edit

Dutka M.:Tavaszi Tárlat. Magyar Nemzet 1952. máj. 24.

MDK

Zilahi Edith, festö

Csendélet. Olf.

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 17.l.

MDK

Zilahi Edit festő

Kompozició

Utca kövező

Egy tál, egy alma. Tiszántuli Néplap, 1948.dec.12.

MDK

Zilahi Edit graf.

a debreceni csop. kiáll. a Déri Mus.-ban
Szabadszervezeti közlemények. Szabad Művészet,
1949. 48. l.

MDK

Zilahi Edit

Bombatámadás

M. Abonyi A: Fiatal képzőm. kiáll. Népszava, 1945. máj. 31. 6.o.

M.D.K.

Zilahi Edit

Irod.: Szabad Művészet 1948.4.sz.159.l.

Zilahi Edit

Rajzok

Tavaszi Tárlat, kiállítás a Műcsarnokban

Magyar Nemzet, 1952. máj. 24

MDK

Zilahi Edith

Kéregető.

Debrecen festőművészetének 200 éve.
Kiállitas a Debreceni Déri Múzeumban 1950-ben.

Zilahi Edit

Résztvett a Képzőművének Szabadszervezete debreceni csoportjának kiállításán 1946 van.

A Képzőművészeti Szabadiskola tanára

A képzőművészetek Debrecenben, 1961.

5 Soldal

MDK

Zilahy Edit

Olvasó bajtársnő, kréta

Magyar katona a szabadságért. Főv. Képt. 1951. szept. 6 l.

32.. Anyám és én
48 x 63 cm olajpasztell
33. Sötét árnyék II.
48 x 60 cm olajpasztell
34. Fekete karácsony II.
48 x 60 cm olajpasztell
35. Magányos öregember háza
olaj
36. Mindennapi kenyerünk
26 x 30 cm olaj
37. A szegény festő
48 x 60 cm olajpasztell
38. Mily kicsiny az ember
48 x 63 cm olajpasztell
39. Kozmikus félelem
48 x 63 cm olajpasztell
40. Tatai fák I.
48 x 63 cm olajpasztell
41. Égő világ
48 x 63 cm olajpasztell
42. Fabulyáék asztala I.
48 x 63 cm olajpasztell
43. Fabulyáék asztala II.
48 x 62 cm olajpasztell
44. Lidércfény
48 x 60 cm olajpasztell
45. Bánatos őszi virágok
48 x 60 cm olajpasztell
46. Zöld fények
48 x 60 cm olajpasztell
47. Földbe vert tanyák
48 x 63 cm olajpasztell
48. Fekete virágok
45 x 58 cm olajpasztell
49. Isten veled, Zuzsa
48 x 62 cm olajpasztell
50. Évszakok sorozat — Ősz.
68 x 100 cm olaj
51. Kegyetlen tél
48 x 59 cm olajpasztell
52. Vergődés
48 x 63 cm olajpasztell
53. Tiszacsege — Tiszacsege
48 x 63 cm olajpasztell
54. Szegényember ebédje
45 x 54 cm olajpasztell
55. A madár elrepülhet
48 x 63 cm olajpasztell
56. Néma, sötét árnyak
48 x 63 cm olajpasztell
57. Szegényember vacsorája I.
45 x 56 cm olajpasztell
58. Szegénység
48 x 53 cm olajpasztell
59. Álomkert
48 x 63 cm olajpasztell
60. Tépett madár
31 x 48 cm olajpasztell
61. Szegényember vacsorája II.
45 x 55 cm olajpasztell
62. Radnóti sorozat II.
48 x 63 cm olajpasztell
63. Radnóti sorozat III.
48 x 63 cm olajpasztell
64. Radnóti sorozat IV.
48 x 63 cm olajpasztell
65. Radnóti sorozat V.
48 x 63 cm olajpasztell
66. Vándorló szegények
58 x 84 cm tempera
67. Riadt ember
48 x 63 cm olajpasztell
68. A fekete tó partja
58 x 84 cm tempera
69. Ünnepnapok emléke
48 x 63 cm kréta
70. Álomkertem virágai I.
48 x 63 cm kréta
71. Álomkertem virágai II.
48 x 63 cm kréta
72. Körtánc
48 x 63 cm kréta
73. Szomorú füzek
48 x 63 cm kréta
74. Tokaj
23 x 48 cm olajpasztell
75. Éjszakai árnyak
58 84 cm tempera
76. Az álomkert éjszaka
48 x 63 cm kréta
77. A bolyongó ember kertje I.
48 x 63 cm olajpasztell
78. Évszakok sorozat — Tél
700 x 100 cm olaj
79. Tikkasztó nyár
48 x 63 cm olajpasztell
80. A kenyér
48 x 63 cm olajpasztell
81. A bolyongó ember kertje II.
48 x 63 cm olajpasztell
82. Kisember szorongása
48 x 63 cm olajpasztell
83. Tokaji nyarak emléke I.
48 x 63 cm olajpasztell
84. Zöld tanya
48 x 63 cm olajpasztell
85. Tokaj emléke
48 x 63 cm olajpasztell
86. Magányos ház
48 x 63 cm olajpasztell
87. Hajnal a különös fák alatt
48 x 63 cm olajpasztell
88. Tokaj drága kincse
48 x 63 cm olajpasztell
89. Pléhkrisztus Tokajban
48 x 63 cm olajpasztell
90. A kopár domb fái I.
48 x 63 cm kréta
91. Hajnali harangszó
48 x 63 cm kréta
92. A szülőváros emléke
48 x 63 cm olajpasztell
93. Bezárt világ
48 x 60 cm olajpasztell
94. Sivár világ
70 x 100 cm olajpasztell
95. A kopár domb fái II.
47 x 66 cm olaj

Felelős kiadó: Köteles István ● 66-5 450 db — FMNYV d. t. 1783

96. Csukott szemű házak
48 x 63 cm olajpasztell
97. Hervadó emlékezés
32 x 48 cm olajpasztell
98. Árvagyerek
70 x 100 cm olajpasztell
99. Fekete falu
70 x 100 cm olajpasztell
100. Alkony
70 x 100 cm olajpasztell
101. Kiégett világ
70 x 100 cm olajpasztell
102. Elhagyott falu
70 x 100 cm olajpasztell
103. A kopjafák erdeje
48 x 63 cm olajpasztell
105. Sötét árnyék I.
48 x 63 cm olajpasztell
104. Egy század felgyújtotta magát
48 x 59 cm olajpasztell

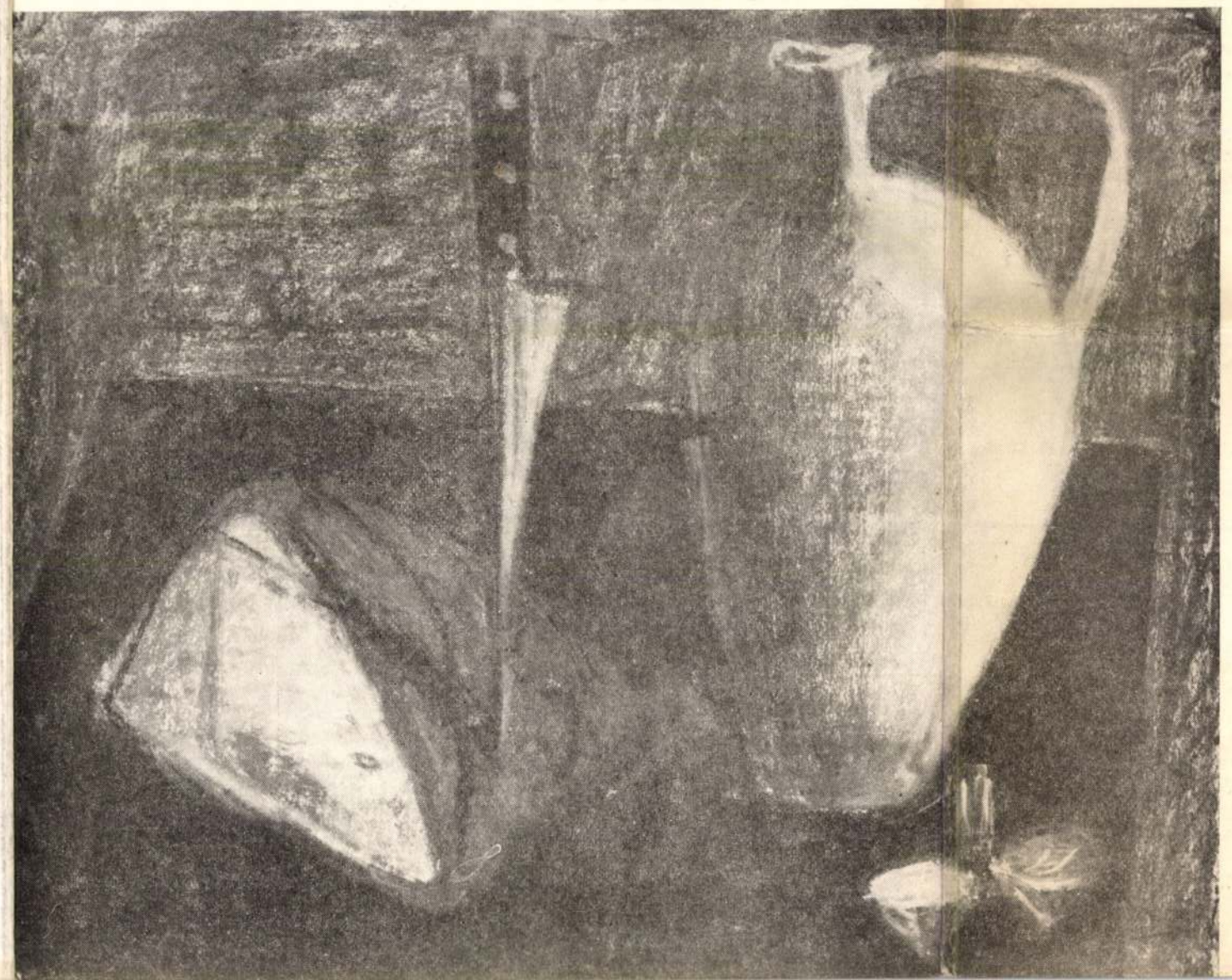

Zilahy György

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA

BUDAPEST, V., VÁCI U. 25

ZILAHY GYÖRGY

festőművész

kiállítása

6691. JÚNIUS 8-IG

10-25

Kilenc perccel nyolc óra múlt,
kigyúlt a víz alatt a tűz
és sűrűbb lett a parti fűz,
hogy az árnyék közészorult.

(Radnóti Miklós: Pontos vers az alkonyatról.)

Ritkán adódó élmény: vérbeli festő első kiállítását ünnepelni. Zilahy György úgyszólván a teljes ismeretlenségből tört fel, a Tokaji Művésztelep szűk baráti körén túl kevesen tudták, hogy milyen tehetséges festő. Ezért első jelentkezése reveláció-ként hat. Nem fiatal festő, hiszen 1929. április 6-án született Tatatóvároson és Domanovszky Endre tanítványaként 1956-ban végezte főiskolai tanulmányait. Évfolyamtársai, kortársai közül már nem egy országoshírű művész, nevükkel már évek óta találkozunk a nagy összefoglaló tárlatokon vagy folyóiratok hasábjain. Zilahy eddig nem szerepelt nyilvános kiállításon, csupán néhány hete mutatta be egy-két művét egy studió-jellegű, kerületi kiállításon. Nem azért nem szerepelt eddig, mert nem érte volna el a kiállítások minőségét, hiszen már diplomamunkájának jó szakmai visszhangja volt, hogyne tudott volna később is kiállítás rangú képeket festeni! Nem is művei avantgarde formanyelve nehezítették volna meg a nyilvános szereplést. Ő maga vonult vissza, kárhoztatta hallgatásra saját magát, mert úgy érezte, addig nem állíthat ki, míg nem vállalhat felelősséget minden színfoltjáért, megküzdött kompozíciós ritmusért vagy vonalért. Mindenkinél szigorúbb kritikusa volt önmagának, nem érdekelte a gyors siker, csak azzal törődött, hogy a vizualitás nyelvén megformálja azt, amelynek megformálására elhivatottnak érezte magát. A főiskola megadta a szakmai felkészültséget, ám egy évtized aszkézisos munkája kellett ahhoz, hogy végigjárja az emberré és művésszé válás nehéz útját, és hogy a belső tisztulás és elmélyedés után immár nem csupán jól megfestett képekkel, hanem igazi művekkel valljon saját magáról.

Amilyen szerénységről tanúskodott az évtizedes háttérbehúzódás, ugyanolyan szerények, minden külsődleges pompát, hivalkodást tagadók művei is. Még a motívumai is a legegyszerűbbek: öreg falusi házak, rokkant kerítések, a tokaji temető sírkövei és fák, fák, jajongó kezű vagy abroncsszoros ágú fák kórusa. Színei is egyszerűek: barnák, zöldek, a rózsaszín és a bíbor futamai. Mélyek és ünnepélyesek, mint az alkonyi csönd. Hallgatag és ünnepélyes művészet az övé. Kompozíciói zártak, a motívumokat kompakt ritmus fűzi egybe. A konkrét látványból, élményből indul el, ám nem a látványszépséget, a felületi csillogást rögzíti, hanem emlékképekké nemesítvén őket, a dolgok érzelmet ébresztő jelentését keresi. A látott motívumokat plasztikai jellé transzponálja tehát, de úgy, hogy képein a plasztikai jel megőrizze az eredendő realitás élményt, és ugyanakkor mélyebb, gyakran szavakkal nehezen körvonalazható, érzelemmel és misztériummal teli jelentést is sugalljon, szimbólumot hordozzon. Ebből fakad képei balladás hangja, képein a csönd, a titok és a mélység csöndje.

Zilahy nyíltan vállalja elődeit, szellemi őseit. Ámos Imre és Radnóti Miklós a két nagy elől. Képei szimbólumköre rokon is a késői Ámoséval, csak plebejusabb zamatú, közelebb áll a népművészet szimbolumvilágához. Szonórikus lírája, mélysége Radnótit idézi. Mellettük még Nagy István szigorú szerkezetű szénrajzaira utalhatunk, mint amelyek rokonok Zilahy jól konstruált, szűkszavú képeivel. Mindez azonban inkább csak szellemi rokonság. Művészete sajátja, egy évtized szüntelen önelemző munkájában küzdött meg érte és teremtette meg magából. Jelentkezésekor művészt köszönthetünk.

NÉMETH LAJOS

KÉPEK JEGYZÉKE

1. Ebéd
   50 x 60 cm olaj
2. Megfagyott világ
   100 x 125 cm olaj
3. Tatai tél
   50 x 60 cm olaj
4. Prágai emlék
   30 x 40 cm olaj
5. Október, November, December
   26 x 49 cm pasztell
6. Egy ember áll a furcsa kertben
   48 x 60 cm pasztell
7. Lókoponyás csendélet
   60 x 80 cm olaj
8. Egyedül
   49 x 58 cm pasztell
9. Kegyetlen idők emléke
   48 x 59 cm olajpasztell
10. A kerítés másik oldala
    48 x 59 cm olajpasztell
11. Napraforgók balladája
    65 x 100 cm olaj
12. Kék homály
    48 x 59 cm pasztell
13. Furcsa tánc
    48 x 63 cm olajpasztell
14. Szegény Bodrogkeresztúriak
    48 x 62 cm olajpasztell
15. Mikor már mindenki elment
    43 x 63 cm olajpasztell
16. Kenyér és víz
    48 x 59 cm olajpasztell
17. Lókoponyás csendélet II.
    48 x 63 cm olajpasztell
18. Bús éjféli óra
    48 x 63 cm olajpasztell
19. Elhagyott kert öreg fái
    48 x 59 cm olajpasztell
20. Nincs virradat
    48 x 63 cm olajpasztell
21. A fák állva hallnak meg
    48 x 63 cm olajpasztell
22. Szegényember élete
    48 x 63 cm olajpasztell
23. Szegényember éjszakája
    48 x 63 cm olajpasztell
24. Elszáll a madár II.
    37 x 58 cm olajpasztell
25. Elszáll a madár I.
    40 x 58 cm olajpasztell
26. Tokaji éjszaka
    48 x 63 cm olajpasztell
27. Sárga és fekete
    30 x 50 cm olaj
28. Különös fák
    48 x 63 cm olajpasztell
29. Szenvedő virágok
    47 x 66 cm olaj
30. Fekete karácsony I.
    48 x 63 cm olajpasztell
31. Elhagyott öregek háza
    48 x 63 cm olajpasztell

Zilahy György festő

Kiállítása nyílt a SZOK

galériájában.

37 éves korában halt meg

Nógrád 1966 VI. 22 2 old

MD K

Balla László, Zilahi Edit, Zilahi Zoltán, graf.-k illusztrálták az alábbi könyvet.

Zilahi Zoltán: Tájékoztató a természetben tanításához az általános iskola 7. osztályában. Debrecen. 1947.

~~Ballaháztó~~

tovább Zilahi Edit

Zilahi Zoltán

illusztráltár az alábbi könyvet

Zilahi Zoltán: Tájékoztató a természettan tanításához az általános iskola 7. osztályában. Debrecen, 1947.

K.

MOB Hivatal

9 39.

zágos Bizottsága

ány { száma: L. 899 19 39.
kelte: IX 12. 19 39.
beérkezése: IX 13. 19 39.

ek száma:

elintézett szám:

záma:

záma:

ista:

ZILAHY György

Magyar Hírlap 1999/szept 6

Zilahy György festőművész emlékkiállítása szeptember 27-ig tekinthető meg a Benczúr Klubban, ahol ma 19 órától rendezik meg a M.É.Z. Klub évadnyitó koncertjét.

ues Schiffes befindlichen St.
en Heiligen auch von Franz
. Ihre Traditionen (die von
ten miteinander also zusam-
s Gewisses erhalten, ihr Be-
usgeschlossen werden, wird
ift erhaltenen Katasterkarte
biet neben dem Bach Gyön-
mt auf die Markierung einer

MDK.

Zilahi György

Kiállitási kritika

Dolgozók Lapja 1966 nov 9.

Zikaly György
festő

M.D.K.

Sajátos komor, sötét-tömör pasztell-szerabau, a végsőhig leegyszerűsített motívumokkal vajzolt a művész.

Tölgyesi János: Zikaly György kiállítása.
Művészet, 1967. szeptember – 41 lap

Fájdalommal tudatjuk, hogy

Zilahy György

festőművész

életének 37. évében, 1966. május 3-án tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Temetését és búcsúztatását 1966. május 17-én délután 3 órakor a **Farkasréti temető** halottasházában tartjuk.

EMLÉKÉT MEGŐRIZZÜK!

Zilahy Györgyné

gyermekei:
György, Géza és **Ildikó.**

Édesapja Zilahi Gyula, és testvérei: László, Ildikó és Géza. Továbbá rokonai, hozzátartozói és számos barátja, valamint Horváth Ferenc.

FNYV 13.

Budapest, 1966. május.

OFFSET

Zilahy György

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 JAN - 3

TURISTA
Budapest

Zilahi István
Ybl-díjas építészmérnök

ásárhelyi Pál — a reformkor nagy vízügyi mérnökének — síremlékét Dégen Imre államtitkár avatta fel a Kerepesi-temetőben. A síremléket Zilahi István, Ybl-díjas építészmérnök tervezte, a szobrot Gratner Jenő Munkácsy-díjas művész készítette. (MTI fotó.)

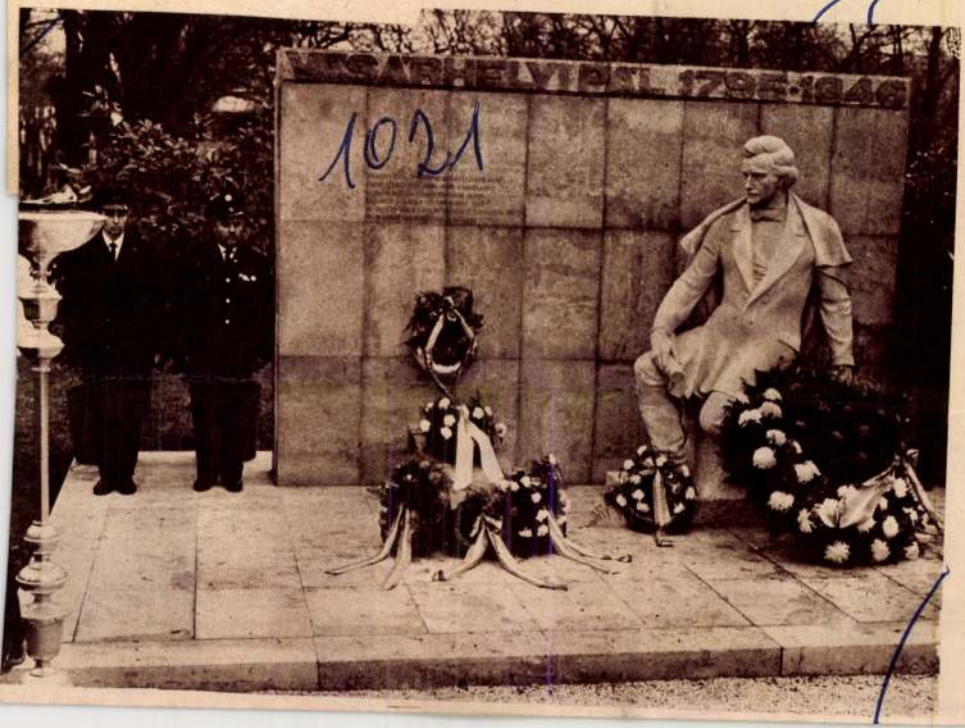

1021

meg, amikor Lindbergh elő
át leszállás nélkül az óceánt
ezután a két élmény után
mondja, hogy jettel (lökhajt
gép) évente kétszer járok a
végére, kizárólag elméleti

Amazónia. 200 km-re a lak
címszereplő éppen a Tv-nek

Chile. Altiplano, 4400—4600 m. A magyar expedíció tagjai talajmintákat gyűjtenek távolban a kialudt vulkánok. (Dr. Balog János felvételei)

Zilahy Edit.

festő

l.

Sőregi János dr.:

A Debreceni (Déri) Múzeum
Évkönyve. 1943–1947.
Debrecen, 1948. 50. l.

Zilahy Edit

l.

Szabad Művészet

1957. 32 l.

Zilahi Edit

Debrecen
Kígyó u. 45

MKSz 1947

Zilahi Edit

rajztanárjelölt

Ferkèpzomfoiskèvk

1939-41. 148 l.

SÁG mély fájdalommal jelenti, hogy nagy-

ASZLÓ dr.

-MŰEGYETEM NY. R. TANÁRA,

zgatója, a Magyar Tudományos Akadémia
a Német Statisztikai Társaság, a Svájci
gi Szemle" és a Revue de la Société

Zilahy Edit

festő

Debrecen

l.

Szabadművészet

1947. 104. l.

GYŐR

Székesegyház.

Simor János győri püspök. VV 1862,
301 l.

Zilahi Edit

Ferkápzomfoisk.vk
1939-41. 141 l.

Horányi

miniszteri irodatiszt.

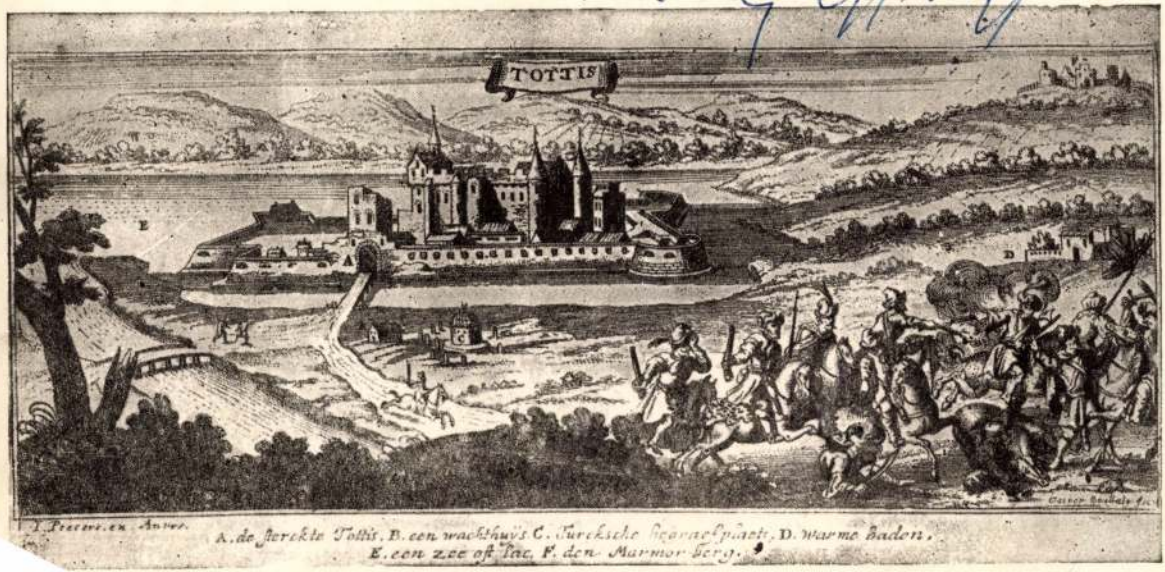

KUNY DOMOKOS MÚZEUM, TATA

A KUNY DOMOKOS MÚZEUM

MEGHÍVJA ÖNT

ZILAHY GYÖRGY

(1929—1966)

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1966. JÚLIUS 10-ÉN DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR

A MÚZEUM ÉPÜLETÉBEN

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA **NÉMETH LAJOS**

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

66-1250 KNYV TB. T.

Zilahy György, festő

VADAS JÓZSEF:

Képzőművészet

A fák állva halnak

Akár beszélünk róla, akár nem, akkor is tény, méghozzá szomorú jelenség: a magyar képzőművészeti élet sem mentes az áldatlan testvérháborútól. Szentendre és Vásárhely, franciás modernség és alföldi konzervativizmus, vagy amit annak hisznek, gyakran ütközik meg egymással.

Mindannyiunk kárára — fűzhetjük hozzá.

Az efféle szembesítés nemcsak káros, hanem igaztalan is. Szentendrének éppúgy van konzervatív áramlata, mint ahogy Vásárhelynek is van modern művészete. Egyikük szellemisége sem önmagába záródó tiszta képlet. A Dunaparti város szürrealizmusa nem utolsósorban a népi parasztbarokkból sarjadt; a tanyavidék romantikus expresszionizmusa mögött meg éppenséggel Munkácsy Mihály nagyon is európai festészetéig nyúlhatunk vissza. Jelkép értékű szociológiai mozzanat is akad, amely úgyszintén szembeállításuk ellen szól. A tősgyökeresen szentendrei Szántó Piroska az igazán alföldi Kiskunfélegyházáról érkezik életreszóló vonzalmakkal a magyar festészetbe.

Az igazi adu azonban *Zilahy György.*

Zilahy nevét kevesen ismerik; viszonylag fiatalon (negyvenvalahányévesen) és viszonylag régen (a hatvanas években) halt meg. Akik azonban látták munkáit és halála után rendezett kiállítását, azok tudják: a *Tokaj Galériá*ban most megnyílt gyűjteményes tárlata jelentős művészt mutat, akinek szellemisége azóta sem vesztett erejéből.

Témában zárt világ ez. Részben természeti ábrázolások, részben csendéletek sorakoznak. S még ebben sem változatos az anyag. Ablak előtt álló asztalt, rajta borospalackot, máskor kancsót, olykor szőlőt, kenyeret, kést látunk. E belső képre rímel a külső: tépett fák, öreg házakkal, néha egy-egy virág teremt itt változatosságot. Ember nem látszik; de nem lakatlan vidék ez, sokkal inkább olyan világ, amelyben az ember éppen olyan magárahagyatottságban tengeti életét, mint amilyen elhagyottak a tárgyak.

Még borongósabbak a színek. Ezeken a pasztell képeken a barnásvörösek és a szürkébe hajló kékeszöldek dominálnak. Vagy talán inkább az, hogy akármilyen tónusú is a kép, nem a kolorit a jellemző. A felületet fáradt árnyalatok borítják. Mintha e világon csak pislákolna az élet. Visszafogottságával minden mű néma döbbenetet sugall... Legfájóbbak a motívumok. Mert kevés azt mondani, hogy fákat és asztalt látunk, hozzá kell tennünk Zilahy György jellemzéseképp: e fák szinte csonkoltak; kiszáradt, megtört, sikolyos ágakkal merednek az ég felé. A megterített asztal köré magány települ, a házak valósággal elsüllyednek a mocsaras környezetben. Hogy képcímekkel értelmezzem ezt a pikturát, itt *A fák állva halnak*, a *Fák és sírkövek* között *Kegyetlen tél* honol.

Mit kezdjünk ezzel a vallomással?

Szomorúságukkal megrendítőek a képek, de nemcsak borongósak, legalább ennyire szépek is. Azt sugallják: az ember, még a legszűkösebb körülmények között is, megőrizheti tartását, ha az álmokról nem mond le. Ha fájdalmát, mint itt látjuk, méltósággal viseli.

De van e kiállításnak nagyobb kört érintő, más tanulsága is. Zilahy képei előtt egyszerre két nagy elődjut a néző eszébe: az „alföldi" Nagy István és a „szentendrei" Vajda Lajos. Azért az idézőjel, mert egyik sem tekinthető parciális jelenségnek, művészetük a magyarság szellemi közkincse. Ha mégoly eltérő felfogásban dolgoztak is. Nagy Istvánt a magányos falu drámája foglalkoztatta. Vajda Lajos úgy idézte meg szegény környezetének valóságát, hogy riadt látomásait közvetítsék. A falut festő, de viharvert ember lelkiállapotát megörökítő Zilahy Györgyben mindkét vonzalom él, és ez azt jelzi, hogy a művészetet, mégoly különböző karakterű csúcsteljesítményeiben, szintézishez vezető szálak fűzik egymáshoz. Zilahy felismerte ezt a lehetőséget. S ezzel még akkor is beírta nevét az újabb magyar művészet történetébe, ha korai halála miatt torzó maradt az életműve.

12

1.22. XXVI/29

letve kinajitani érdemes élet-dokumentumait. Levelekből, iratokból, fényképekből s az ezeket kiegészítő kommentárokból rajzolódik elénk a családregény, amely Ocskóéké ugyan, de ebben vagy amabban a részletében sok tízezer magyar családé is. Ismerős és igaz a legidősebb fiú fennhéjázó katonai karrierje; ismerős és igaz a temperamentumos, eszes nagylány munkásigazgatónő pályafutása, amibe egy méltatlan, elvakult szerelem visz züllesztő vonásokat; ismerős és igaz a továbbtanulni vágyó fiú világgá futása, amint ismerős és igaz a legkisebb testvér kiszolgáltatottsága, családi mindenessé degradálódása s utóbb szelídecske elmebajba süppedése. De a mellékszereplők sorsa is: a közszerepléseiben elfoglalt anyán s az erőszakos, féltékeny apán bosz-

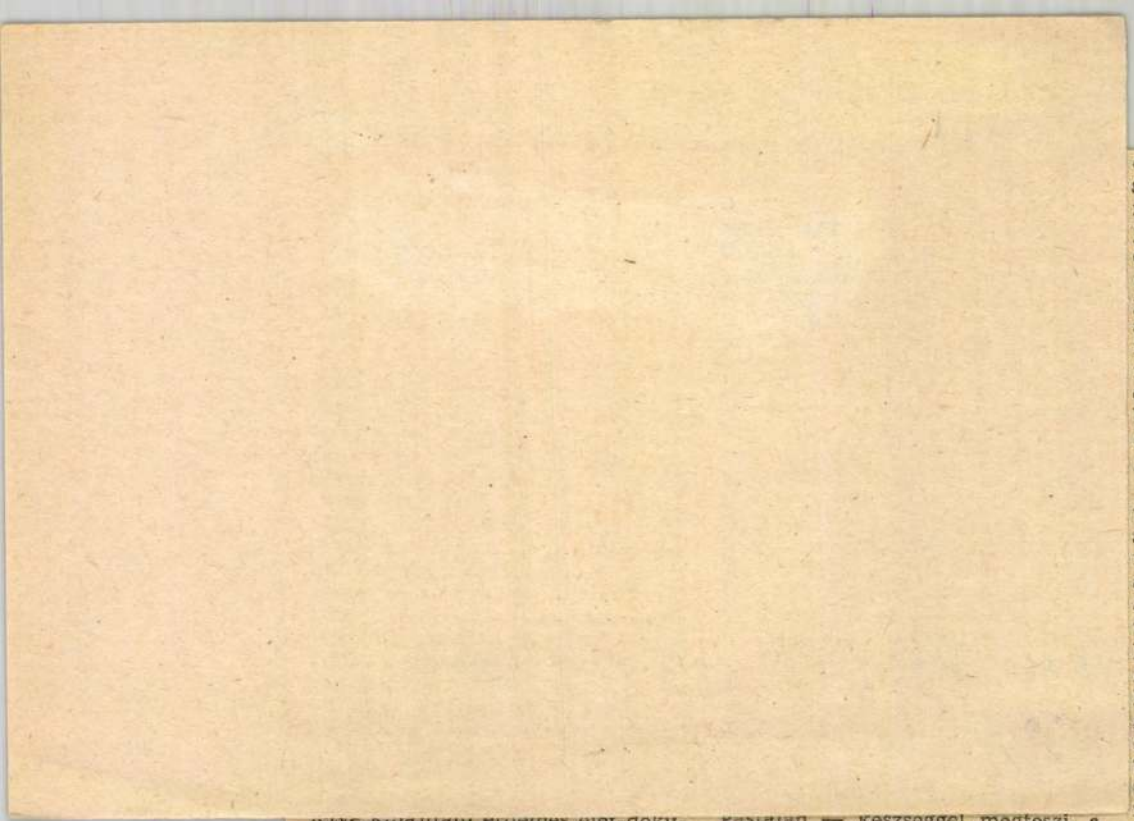

gastalan — készséggel megteszi, s gondtalan továbbmegy. Alig veszi észre, hogy Ocskóékban kitűnő emberi értékek is elpusztulnak, s hogy talán nem ez az ítélet volna a helyénvaló, ha... Ha árnyalatosabbak a jellemrajzok, ha egyénítettebbek a helyzetek, ha a szereplőkről más is tanúságot tenne, mint a róluk már levált, s az utókor szemével fölmért dokumentumok. S itt jön elő az epikai fikció, a dokumentum-füzér korlátozó ereje. Elzárja az utat az értelmezést kínáló belső rajzok felé. Valódit ad, de „égi mássá"-t csak hiánya hívja elő.

●

Balázs József kötetében két novella-füzér található. Úgy tetszik

elibénk, de megfogózni egyikben sem tudunk. Valószínűleg azért nem, mert a szerző maga sem tudja, hogy merre tartson. Jó példa erre a címadó írás, *Az eltévedt tank*, amelyik első harmadában ifjúsági beszélynek ígérkezik, majd antiklerikális szándékú történetbe fordul, deréktájon kakukmarcis fiúavatássá változik, hogy aztán elézörömböljön a tank is, talán hogy az ötvenhatos eseményeket előlegezze, talántán azért, hogy oka legyen a blickfangos címnek.

Kísérlet, de szerencsésebb ígéretű a második ciklus. Ennek visszza-visszatérő hőse Hamala Henrik, a megcsömörlött festőművész, akivel több elbeszélésben is ugyanaz ismétlődik meg: míg kétségbe vonja az élet értelmét és saját halálával kacérkodik, életveszélybe kerül s ettől menten magához tér. Boldogan fut, verekszi magát visszza — mikor hogy — az elevenek oldalára. Amíg Hamala életuntan töpreng, kevés örömünk telik benne. Jelenkori irodalmunk elkényeztetett bennünket a kiábrándult művészfélék rajzolataival: fölöttébb nehéz újat mondani már a művész-spleenről. Balázs se tud. Abban sincs sok eredetiség, ahogyan az ebből fölrázó brutalitásokat megjeleníti. Eredeti és vonzó vonása akkor villan meg Balázs Józsefnek, amikor a Hamala mellé kitalált confidant, Neumann úr színre lép és dialógusokra bírja a főszereplőt. Ilyenkor tényleg egy *új ember* szólal meg. No, nem annyira új, hogy ne rokoníthatnánk Švejk asztaltársaságából valakivel, vagy a VIII. kerületben honos Moldova-figurákkal. De kinek nincsenek fölmenői? Ráadásul ez az atyafiság távolról sem olyan untató, mint a Hamala-típusú.

Azt persze nem merem jöven-

1021 Zilahy Gy.

bb. 19. zilahi györgy emlékkiállitás nyilt tokajban

vid/gk/il/zs 1967. julius 23.

a ,,tokaji nyár,, cimmel meghirdetett program keretében vasárnap nyitották meg a tokaji egykori görög-keleti templomban - a mai helytörténeti muzeumban - zilahi györgy emlékkiállitását. a neves festőművész egyik alapitója és állandó tagja volt a csaknem másfél évtizede megnyitott nyári tokaji művésztelepnek. most bemutatott mintegy félszáz alkotásának java részét is itt alkotta, a tokjai szőlővidéket, a bodrog festői környékét, az itt élő embereket örökitette meg.

a kiállitást xantus gyula festőművész, a tokaji művésztelep másik létrehozója és tagja nyitotta meg.

a kiállitás alkalmából a sátoraljaujhelyi kamarakórus adott hangversenyt./mti/

bb. 17. a regölyi aranykincs-lelet bemutatása

vid/gk/il/zs 1967. julius 23.

vasárnap ülést tartott a szekszárdi muzeum baráti köre. az ülésen dr. mészáros gyula muzeumigazgató bemutatta a sárközben, a török hódoltság idején elpusztult mezővároska helyén feltárt 5300 ezüstdénárból és több ékszerből álló leletet és a regölyi aranykincseket.

az elmult hetekben az egykori mocsárból kiemelkedő dombban rejtőzött hun sirból napvilágra került regölyi aranykincs az országnak az 5. század közepéről származó egyik legértékesebb régészeti lelete: egyenként nyolc-tiz deka sulyu, két szinarany karperec, továbbá drágakövekkel dusan kirakott két natalmas fibula -brosstü -, valamint diszes övcsatt, és számái több arany ruhadisz. az ékszerek vegyesen hun-gót jellegüek, egy előkelő nő tetemét diszitették. megtalálták a kissé torzitott koponyát is, amelyen talán buzogányütéstől származó nagy

MDK

Zilahy György

Fenti művész 7 művésztársával együtt kiállitást rendez Tatán.

/"TATAI HALÁSZOK"/

Esti Hirlap 172 sz. 1959. jul. 24. 2 old.
/Cs.M. cikke/

M.D.K.

Zilahy György festő

Egy század felgyujtotta magát,

A kiállitás képeinek elrendezése utolsó rendelkezése és hagyatékea volt

A tokaji müvésztelepen dolgozott.

Perneczky Géza: Zilahy György festőmüvész első és utolsó kiállitása a Csók Galériában

Magyar Nemzet 1966. junius 16. 4.1.

M.D.K.

M.D.Y.

Zilahy György
festő

A korán elhunyt művész
nikonyhépe szerepelt az
ujpesti „Miniatur Galeriá-
ban".

Tolgyesi János: Zilahy György kiállítása . . .
Művészet, 1967. szeptember – 41 lap

A Komárom Megyei Múzeumok Igazgatósága

meghívja Önt

ZILAHY GYÖRGY

festőművész emlékkiállításának megnyitására

1986. április 27-én vasárnap, 11 órára a tatai Várba

86-675 KMNYV., K.

Meghívó

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK
LVIII.

A kiállítást megnyitja:

DR. NÉMETH LAJOS
egyetemi tanár

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Zilahy György
MEGAFON

1962 NOV 30.

KULTURÁLIS HETEK

1021

KIÁLLÍTÁSON

Másodszor tapasztalom, hogy gyári kiállítások megnyitója — létszámhiány miatt elmarad.

Ezek szerint az embereket nem érdeklik a kiállítások, vagy akit érdekel, azt sem annyira, hogy végighallgasson egy megnyitót. Pedig lehet, hogy éppen a barátjáról vagy a kollégájáról van szó.

Igazán hangulatos világítás (öt darab 15 W-os villanykörte) mellett került volna sor — 19-én délután 4 órakor a kulturális napok keretében, a III. emeleti átjárón — a BHG Képzőművész Kör kiállításának megnyitójára.

De nem került!

Ezért másnap délben — kis csoport „összefogdosott" érdeklődő körében — mondta el Kerényi Jenőné, a zsüri tagja pár mondatos megnyitóját. Kifejtette, milyen szempontok szerint értékelték a kiállításra kerülő képeket.

— Gyári kiállítás ez, amatőr művészek társadalmi munkája. Ezek az emberek becsületes szándékkal, a napi munka elvégzése után ülnek a festőállványok elé, hogy ecsettel s palettával a kezükben újra dolgozni kezdjenek. Aki képes ilyen körülmények között és ilyen lelkesedéssel alkotni, annak munkájához csak gratulálni tudok!

Legyünk őszinték, a kis tárlat elérte célját. Egyrészt rengetegen megnézik, és látják, hogyan dolgozik a kör, s így kölcsönös kapcsolat épülhet ki a művészet és az emberek között. A munkásművészek feladata feloldani azt a „merevséget", ami a nagyközönség és a hivatásos művészek között kísért. Nem könnyű ezt eredményesen megoldani. A képzőművészek azt vallják, ők nem igazodhatnak a közönségízléshez — ebben igazuk van, mert a művészeteknek irányító szándékkal mindig előre kell mutatniuk. A művészetnek — a jelenhez, de a jövőhöz is kell szólnia! A nagyközönség viszont nem tud (?) — vagy nem is akar — lépést tartani a kifejezőeszközök, a formanyelv fejlődésével?

Minden kiállításnak az a célja, hogy felkeltse a természet adta szépérzéket: gyönyörködtessen. El lehet ezt érni olyan képekkel, melyeket nem ért a közönség?

De nézzük a képeket.

A kiállításra beérkezett 70 darab mű. Ebből a hivatalos zsüri 45 alkotást engedett bemutatásra. Zilahy György — a kör festőművész tanára — és a zsüri szerint a BHG képzőművészei az utóbbi évekhez viszonyítva, jelentős fejlődést értek el. Témaválasztásuk színesebb, nagyobb skálájú lett. Nemcsak „munkástémák", csendéletek megfestésére került sor. A művészek megfigyelték a természetet, az embert, s igyekeztek ábrázolni. Az alkotók közül Baranyai Ferenc munkássága a legfigyelemreméltóbb. Képei (Épül az EMAG, Falusi utca) festőiséget, komoly akarást tükröznek. Tusrajzai is jelentős tehetségről tesznek tanúbizonyságot (Budaörs-sorozat). Említésre méltók még Horváth Kálmán: Tokaji utca, Bleicher Márton — I. díjat nyert — Rakodás hajóba c. alkotása, Baumgarten Rezső: Szentendrei köz, a II. díjat elhozó Beszélgetők című piktúrái és Gorse Gábor: Akt grafikája.

A kislánynak ismerős a táj, mindketten budaörsiek

Ezzel szemben — sajnos — túlnyomóan sok a gyönge alkotás. — Nem tenném fel a falra, stb. — vélemények hangzottak el. Miért? Mert nem keltik fel a nézőben a szép érzetét. A giccs elleni harcban — manapság — szám-űzik a szépet. Ez a fő hibája ennek a kiállításnak is.

A szó szoros értelmében „teljes" képet kapunk a kör munkájáról. Láthatjuk a hibákat, erényeket egyaránt. És ez nem baj! Igy lehet tanulni!

További jó munkát és sikert kívánunk a lelkes művészeknek.

Cseke Sándor

tással
séért

érezteti hatását. Egyre több olyan gép és szerszám kerül a gyártásba, amelyek beállítása, kezelése technikusi képesítést kíván.

A szerszám élettartamát vizsgálva nem közömbös az a körülmény, hogy a jól elkészített szerszámmal hány darab alkatrészt gyártunk, mert az önköltség alakulását igen nagy mértékben befolyásolja a szerszámok kezelése és javítása. Vállalatunknál ez a kérdés sok kívánnivalót hagy maga után és a közeljövőben a kérdés rendezésével kapcsolatosan intézkedés megtétele válik szükségessé.

Imely Károly
Szerszámszerk. o. vez.

ódszer

Nagy feladat megoldására vállalkoztak

A „T"-gyáregység 16. műhelyének dolgozói ezekben a hetekben nagy feladat megvalósítására vállalkoztak. Közismert tény, hogy különböző okok miatt terve teljesítésével elmaradt a műhely. A harmadik negyedév végéig évi tervének mindössze csak 55 százalékát teljesítette. Sem a gyáregység, sem a műhely dolgozói nem tudtak belenyugodni abba, hogy adóssággal zárják az évet, és arra kérték a gyár vezetőit, adjanak meg nekik minden segítséget ahhoz, hogy behozzák a lemaradást.

A feladat nem kevesebb, mint hogy három hónap alatt teljesítsék az évi terv 45 százalékát. Hogy érzékeltessük a feladat nagyságát, eláruljuk, hogy a műhely decemberi terve 6 millióval több, mint a megelőző hónapoké.

A műhely kollektívája egy emberként harcol a célért. Különösen kitűnt fegyelmezett és kiváló minőségű munkájával az Elektromos I. brigád. A 11 tagú brigád vezetője Komlós István. Helytállnak a forrasztók is. Valamennyien kiválóak, mint amilyen Mán Irén öt tagú kábelező brigádja. Fáradhatatlanságukkal kitűnnek a szalagozó brigád tagjai is.

A dolgozók, s a vezetők is azt tartják,

hátra van még a neheze.

Csak úgy, és akkor sikerül megvalósítani törekvésüket, ha munkájukat az egész gyár támogatja. A 16. műhely dolgozói ezért kéréssel fordulnak az „F"-gyáregység, különösen az 5. műhely dolgozóihoz; a hátralevő hetek zökkenőmentes munkájához szükséges, hogy e héten megkapják a tervhez szükséges valamennyi vasvázat és a hátsó búrázatot. Nem kis feladatot jelent ez a festőműhely dolgozóinak sem.

Hosszú, a Fehérvári útra néző, hatalmas munkaterem a 16. műhely. Aki csak végig megy rajta, mindenki meggyőződhet róla; az itt dolgozók tudják, hogy mit vállaltak. Nagy figyelemmel dolgoznak Egy pillanatig sem elbizakodottak. Mindenki azt tartja: „Hátra van még a neheze"! Velük együtt izgulunk mi is a tervért. Rajtuk nem múlik majd a siker. Megérdemlik a támogatást!

—b—

Három műszakkal az éves terv és a kongresszusi felajánlások teljesítéséért

Lázas munka folyik ezekben a hetekben a 14-es műhely munkapadjainál. A „T"-gyáregység más műhelyeivel egyetemben itt is elhatározták a dolgozók, hogy az év utolsó heteiben behozzák az egész esztendő során összetorlódott lemaradást. Nem kell mást tenniök, csak kongresszusi felajánlásaikat betartani. Ezek a felajánlások lehetővé teszik, hogy a 14-es műhely és az itt dolgozókkal együtt a „T"-gyáregység teljesítse

nak a hiánya, illetve a nem megfelelő szerszámok okozták a lemaradást. Ezeket az okokat az utóbbi hetekben kiküszöbölték, de a késés ugyanolyan nagy feladatot ró az „F"-gyáregység dolgozóira, amellyel a 14-es műhely dolgozóinak is meg kell birkózniok. Különösen vonatkozik ez a festőműhely brigádjaira. Rajtuk is múlik a terv. Ha továbbra is folyamatosan kapják a galvanizáló üzemből a szalmaforrcsúcsokat, a festőből a gépalkatrészeket, ha a sokat emlegetett terminál és szelektor-tömbök, folyamatos szállítása, a kétszázpontos kereső tengelyeinek a köszörülése gyors ütemben halad, valóra váltható a terv.

A 14-es műhely dolgozóit mozgósította a megvalósításra váró terv.

Sokan vállalták a két, illetve három műszakot.

Hiszen a felsoroltakon

Zilahy György

Nagy István és Ámos Imre útjáról indult, és jutott el egy népi hangvételű, szürrealisztikus világhoz. Fiatalon hunyt el.

Németh Lajos: Modern magyar műnmél
Corvina 1968

147. l.

Zilahy György
festő

M.D.V.

„Álom kert éjszaka"
„Elhagyott kert órag fái" } repro

Kerék gyártó István: Zilahy György művészetéről
Művészet, 1969. junius - 37 kap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Zilahy György
festő

M.D.V.

A 37 éves korában első és egyetlen utolsó kiállítása előtt tragikus biztelenséggel halt meg Zilahy György.

Kerekgyártó István: Zilahy György művészetéről
Művészet, 1969. junius - 37 lap

M.D.K.

Lilahy György
festő

A Csók galéria-beli első bemutatkozást az utóbbi két évben vidéki bemutatkozá-sok hivettek: Békéscsabán, Tatán, Tokaj-ban volt kitáltatása.

Kerekgyártó István: Lilahy György művészetéről
Művészet, 1969. junius – 37 lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Zilahy György
festő

M.D.K.

Négy év alatt 120 képet festett. Budapesten a Szarafias Népfront VI. kerületi klubjában volt emlékkiállítása és az ugyanis mini galeriában volt bemutatója.

Kérek gyártó István: Zilahy György művészetéről . . .
Művészet, 1969. junius – 37 lap.

Zelahy György
festő

M.D.

A testet-lelket elcsigázó szegénység tragikumát idézi a „Szegényember vasorája" és a „Tiszacsege" című művén.

Kérekgyártó István: Zelahy György művészetéről . . .
Művészet, 1969. junius – 37 lap.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Zilahi György
festő

M.D.Y

Jó véleményel volt
Horváth Vince fafara-
góról

Berecz András: Burditas – egy fafaragóért
Keletmagyarország, 1969. okt. 5.

Zilahy György

Két éve hunyt el. A tokaji művésztelep egyik alapítója volt.

Varga Imre: Tízezer művészetbarát negyven vezetője

Szocialista Művészetért 1969 VIII. sz.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Lilahy György
festő

M.D.

1962-63-ban született képei a:

„A magányos öregasszony hára"
„Szegény tatai fák", „Sólét erdő"
„Alvó-barázdák", „Nagykállói emlék"

Kerék gyartó István: Lilahy György művészetéről.
Művészet, 1969. junius – 37 kp.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.DY

Lilahy György
festő

Összefüggő jelkép és bálomásrend-
szerrel tabalbozunk művészetében.
Érdekesen szemléltetik a Szegénység
különböző variációt.

Kerék Gyártó István: Lilahy György művészetéről.
Művészet, 1969. junius – 37 kop.

Zilahy György
festő

M.D.V.

A „Szegényember vacsorája I" c. pasztell-jében fokozott szerepet kap az érzelmi kifejezés. Az 1964-ben készült variánsa egy életforma szimbolumává válik.

Kerékgyártó István: Zilahy György művészetéről
Művészet, 1969. junius – 39 lap.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Fájdalommal tudatjuk, hogy

Zilahy György

festőművész

életének 37. évében, 1966. május 3-án tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Temetését és búcsúztatását 1966. május 17-én délután 3 órakor a **Farkasréti temető** halottasházában tartjuk.

EMLÉKÉT MEGŐRIZZÜK!

Zilahy Györgyné

gyermekei:
György, Géza és **Ildikó.**

Édesapja Zilahi Gyula, és testvérei: László, Ildikó és Géza. Továbbá rokonai, hozzátartozói és számos barátja, valamint Horváth Ferenc.

FNYV 13.

OFFSET

Budapest, 1966. május.

Zilahy György

MDK

Zilahy György

Csendélet, temp.

Miskolci O.Képzőm.kiáll. Hermon Ottó Muz. 1955.

19 l.

MDK

Zilahy György, [festő]

Gyülésen felszólaló leánya

Manet asszonyainak báját kelti életre a

VI. VIT t szteletére rendezett kiállitáson a Nemzeti Szalonban.

Artner Tivadar: Az ifjuságí kiállitásró__l.

Esti Hirlap, II.évf. 135.sz. 1957.jun.12.szer. 2.oldal

Zilahy György, festő

MDK

A kozmázom megyei képzőművészeknek a tatai múzeumban megrendezett tárlatán „komoly közönséjsikere volt" Zilahy György „Halászok cíniű modern vásznának."

Zay László: Federzük fel a tarak zárosát!

Népszabadság, bp. 1959. aug. 13.

3. l

Zilahy György
festő

M.D.K.

A kiállitáson részt vett

Czékely Zoltán: A Komárom megyei képzőművészek,
Műrészet, 1961. augusztus. – 39 l.

M.D.N.

Lieber Herr Dr.

Ihr

A Heeßlitzberger meint viel

Schulz Lotte: A Dienstmann muaß halt reden können
Heimat 1924. Seite 123 – 331

Zilahi György

farchas

1737. Szászlona

Szabó Kalotaszeg

1931.

KÖRMLÉKÉK ÉRTÉKESÍTŐ BIZOTTSÁGA
421 935
1935. július 29 n.

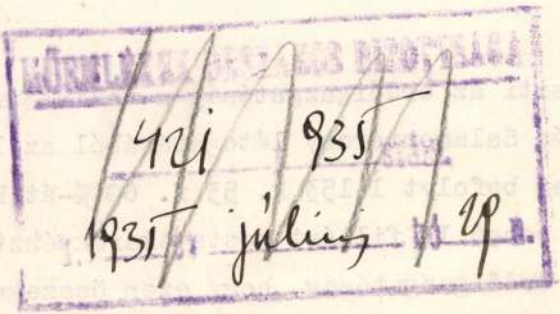

os Bizottsága tek. Elnökségének,

Budapest.
VI., Aréna utca 41.sz.

el értesiti az erdőigazgatóság a tekintetes
di Vár és Salamontorony látogatásából az 1935.
dő időben befolyt 1.153 P. 53 f. 60 %-át ki -
/:692:/ pengő 11 fillért postatakarékpénztár
Kéri az erdőigazgatóság, hogy ezen összegről
talos nyugtát közvetlenül a gödöllői m.kir.
ni szíveskedjék.

935. julius hó 19.

MDK

Zilahy György

Csendélet, tmp.

Miskolci kiáll.I. Herman O.Muz. 1955.
19. 1.

MDK

Zilahy György, graf.

Tiszai táj.	Gouache.
Csónak a Tiszán.	"
Tiszapart esö után.	"

Mücs.-V.K.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 25.l.

MDK.

Zilahy György

Szerepe Lágymányos képzőművészeti életében

Kábel 1965 juni 3.

Zilahy György

Szerepelt a XXI. debreceni tárlaton.

Alföld 1966. jan.

A debreceni képzőművészet válaszúton. Szj. Rezső

Zilahi György

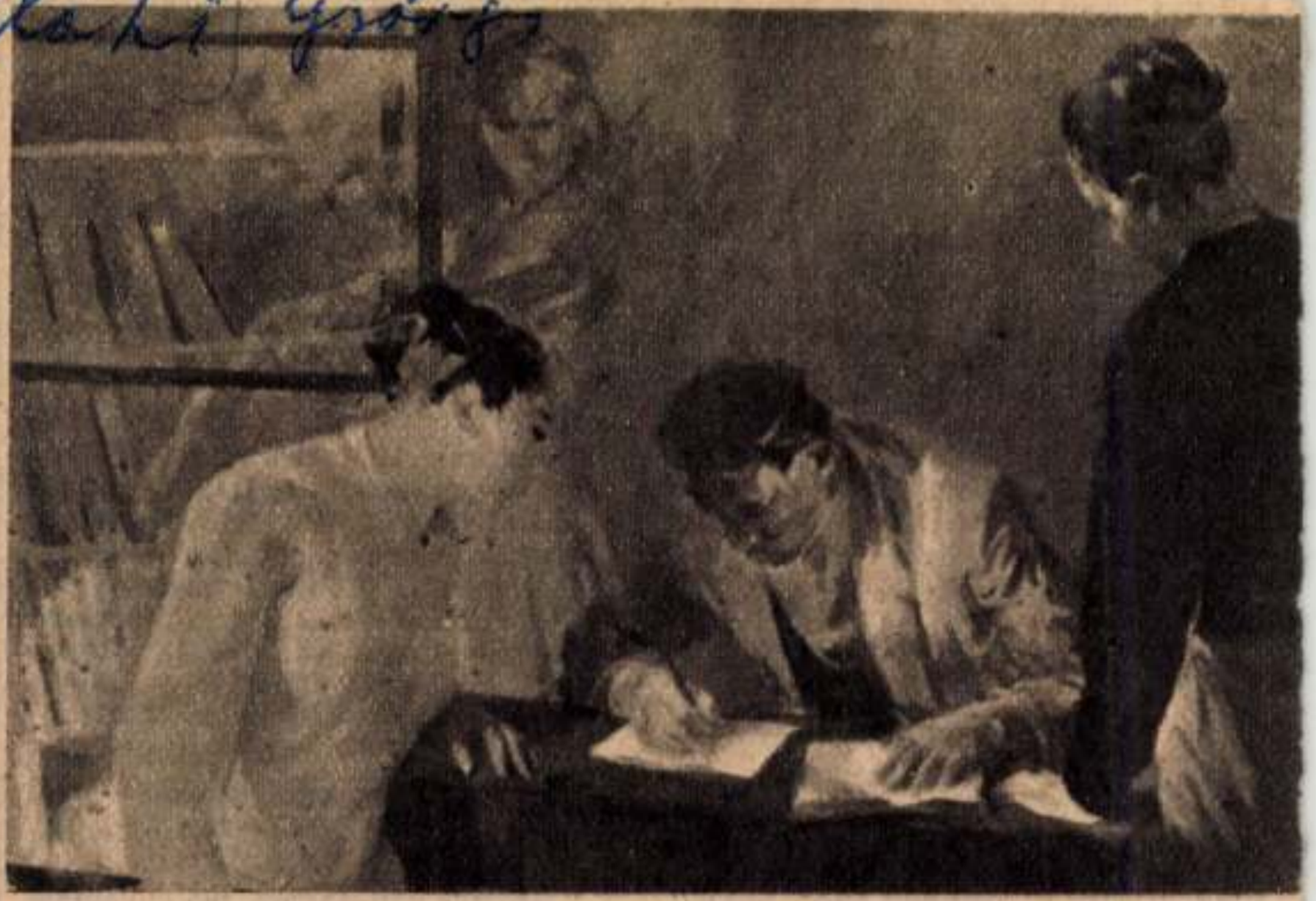

Zilahy György: Dolgozók iskolája

Művelt Nép 1956
jul 1.

Udvarán két hatalmas jegenye. A tulajdonos a függ. 1. sz. a. említett költő révén vonult be a magyar költészetbe. 6. Barátságtalan. 7. Fordítva érti! 8. Mutatás valamire. 9. Füred II szénsavas forrása hogyan keletkezett? Helka és Kelén önfeláldozó szerelme, jósága és hűsége meghatották a Balaton tündérét és varázslóját, áldásukat adták az ifjú párra. S ahol a varázsló és a tündér földredobták a varázsvesszőt, illetőleg az aranybuzogányos nádat, ott és azonnal felfakadtak a gyógyforrások. — Erről szól a magyar irodalomnak ez a kis gyöngyszeme. 10. Endrődi Sándor. 11. Becstelen dolgot mível. 12. Kávéház a főváros egyik főútvonalán. 20. Robbantásoknál használják. 22. Lötyögő szíj. 25. A magyar történelem egyik igen népszerű alakja. 26. Ezerhatszáz oldal terjedelmű. 28. Porzót helyettesítő papírlap. 33. 95 évvel ezelőtt született kettős előnevű festőművészünk nevének egyike. 36. Bérgyilkos, de éltetés is! 38. A tölgy gyümölcse. 40. Értékjelző szöveg. 41. Nádasi Ábris Andor. 43. Fontos ipari nyersanyag. 52. A függ. 1. sz. a., említett költő névjele. 53. Földközi-tenger vidéki cserje. Az ajakosak családjába tartozik. 54. Mutató névmás. 55. Szovjet folyó. 56. Ütkö-

Művelt nép

A szerkesztőbizottság elnöke:
DARVAS JÓZSEF

A kiadásért felel: a Lapkiadó Vállalat igazgatója. Szerkesztőség: Budapest, VII., Lenin-krt. 9—11., I. emelet. Telefon: 421-779, 220-893, 221-285. Kiadóhivatal: Budapest, Lenin-körút 9—11. Tel.: 221-285, 221-293. Terjesztik: Budapesten a Főposta Hírlapterjesztő Üzeme, vidéken a helyi hírlapterjesztéssel foglalkozó postahivatalok. Előfizetése: a Posta Központi Hírlap Iroda vállalatnál, Budapest, V., József nádor tér 1. távb.: 180-850. Csekkszámla: 91.068.

Megjelent 39.230 példányban

Előfizetési ár: egy évre 48.—, fél évre 24.—, negyed évre 12.—, egy hóra 4.— Ft

2-562944 Athenaeum mélynyomása
(F. v. Soproni Béla)

REJTVÉNYSZELVÉNY
MŰVELT NÉP
27. szám

Zilahy György

MDK

Megjelent szövésztelep megnyitásán.

--: Kapunyitás a böszörményi szövésztelepen.

Hajdúbiharmegyei Népujság. 1964. j.l. 28.

M.D.K.

Zilahy György festö

tragikus hirtelenséggel elhunyt 37 éves korá
ban

Napló

Magyar Nemzet 1966. május 14. 4.l.

M.D.K.

Tlaby Dyóvéy Teeló

tregíkus bírtelensèggel elmunyt 37 évea Korés-
bea

Meplé

Magyar Nemzet 1966. május 14. 4.I.

Zilahy György

Festőművész kiállítása. Újpest, Ady Endre Művelődési Ház. – Ism. Tölgyesi János, Művészet, 1967. 8. évf. 9. sz. 41. l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970.1.sz. 68-107.l./

94. l.

Zilahy György

Ellenszegett öregek háza, 1965.

Major Művészet 1945-1969
Műcsarnok 1969 sep-okt.

Zilahy György

Emlétre

Tenkács Tábor Tokajban

Északmagyarország Miskolc 1970 jul. 15.

Zilahy György

A Hajdúböszörményi Hajdúsági Művésztelep Tagja

Székelyhidi Ágoston: Motivumok a Hajdúsági Művésztelepről

Alföld 1969 10 sz. 65 old.

Zilahy György, festő

1959-ben a Művelődésügyi Miniszterium 15 festményt vásárolt meg, főleg helyi művészektől, a Pécsi Modern Magyar Képtár számára. Zilahitól egy művet. 222-23. old

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. 1967, Pécs, 1968

Zilahy György
festő.

A fiatal festő ali tragikus körül-
menyek között 4 éve hunyt el —
nevét vette fel a tokaji művész-
barátok csoportja.

Csorba Géza: Cséri Lajos plakettjei Tokajban.
MŰVÉSZET, 1970.szeptember - 30.lap

Képzőművészeink sikere

„A Postás Művelődési Központ *Zilahy György* kiváló képzőművészi történek kiállítása szép sikert aratott Wroclawban." A szűkszavú jelentés sok előzetes munka, baráti kapcsolatok eredménye. 1966-ban levél jött Wroclawból, az ottani Amatőr Festők Klubjából. *Zilahy György* — a fiatalon elhunyt kitűnő festőművész —, aki akkor a kört vezette, válaszolt a levélre, és meghívta a postás kör kiállítására a lengyel kollégákat. A wroclawi vezetőség nevében megjelent *Stanislaw Skraba* elnök, s megtekintette a kiállítást, amelyet Horváth Ferenc rendezett.

A kapcsolatok szorosabbá váltak. 1967-ben — a Népművelési Intézet segítségével — 10 wroclawi amatőr festő a tokaji művésztelepen együtt alkotott a postásokkal, majd 10 magyar postás a lengyel tengerparton együtt festett a lengyel művészekkel.

A kialakult barátság, a kölcsönös tapasztalatátadás eredménye, hogy a magyar postás kör anyagát ez év augusztus és szeptember havában Wroclawban kiállították, mégpedig olyan reprezentatív helyen, ahol általában hivatásos művészek állítanak ki. Ismét beigazolódott, hogy a postás képzőművészek munkája színvonalas, s nemzetközi viszonylatban is megállja helyét. A kiállítást több újságcikk is kedvezően értékelte.

A 40 képből álló kiállítási anyag még nem érkezett haza, mert a bemutatót követően az ottani Orvos-klub, majd a Műszaki Egyetem klubja rendezett belőle tárlatot, s ezt követően egy Wroclaw környéki művelődési otthon kiállításán is szerepel.

A postás küldöttség viszonzásul 1969. tavaszán a „Wroclawi Amatőr Club" anyagából rendez kiállítást a Postás Művelődési Központban.

Ligeti Miklós
POTI

A színpadra állítás számos elvi, művészetesztétikai problémát vetett fel, széles körű vitát keltve a napi és a szakmai sajtó hasábjain. E r... — a „hivatalos" kritik... getlenül — ezútt... véleményét igy... tükrözni.

— Vegyes érzelmekk... tem ki a színházból — n... *Dobos Vilmosné*, a P... Csekkleszámoló Hivatal elle... őre. — Érdekes darab: Mária, Mukovnyin tábornok idősebbik leánya színre sem lép, csupán beszélnek róla. Sajátos történelmi korszak elevenedik meg a színpadon: az orosz arisztokrácia és burzsoázia végnapjait látjuk. Ez világosan kiderül az előadásból. Azért hangsúlyozom ezt, mert sok minden nem derül ki. Jó néhány jelenet és figura valahogy „kilóg" a darabból; ez már eleve zavart, s utólag hallottam csak, hogy az átdolgozó rendező az író más műveiből is be-beillesztett egy-egy alakot, szituációt. Nyomasztó a darab egész légköre, de ez egymagában nem lenne baj. Egy pillanatig sem vagyok viszont biztos abban, hogy jót tett-e az ilyen merész „beavatkozás" magának a műnek, az író nevének, a színháznak. A téma is nehéz, általában nem az, ami a mai közönséget különösképpen vonzza. „Régen túl vagyunk már az ilyesmin!" — tartják egyesek. Nem vitatkozom most azon, mennyiben van igazuk — az

...együtt —
...nek ...

...d
...an-

Küldött... Londo...

Múlt évben hazánkban já... sára az Angol Postaműszaki D... delegációja. Viszonzásként Fa... szeptember 14-től 2 fős delegá...

Az angol szakszervezetekn... pasztalatuk. Köztudott az is, h... postaforgalmuk gépesítése nag...

Szakszervezetük felépítésél... vonás. Különös volt számunk... postás szakszervezethez tartozi... badulás előtti postai kari eg... a postaműszaki dolgozókat fog... magasabb beosztású nem tarto... ügyelői rangú postások is más... muk 103 ezer. Ez a szakszerv... szehangolt érdekvédelmet. A... kezik, hiszen az angol postaf...

Zilahy György

festőművén kiállítása pénteken nyílik meg a Ciók István Galériában

Pestmegyei Hírlap, 1966. június 8. vasárnap 5. o.

Zilahy György

A Négy művelesi fokozat munkatársaként
tevékenyen résztvett a Hajdúsági
Művésztelep nevezésében Hajdu-
böszörményben

Székelhidi Ágoston: Ötéves a
Hajdúsági Művésztelep

Kortárs 1969 II. n.

ZILAHY György

Wehner Tibor: Egy hiteles életmű :
Zilahy György emlékkiállítása. =
Holmi, II. évf. 6. sz. 1991 24. p-ill

Bp. Csók Galéria, 1991.

weist d. Weg z. sicheren Ufer, z. ewigen Leben i. Christus (Lit. 42 Tf. 19); i. Anschluß an Erasmus wird d. C.-Gestalt d. Idealbild d. „chr. Ritters" angenähert: C. zu Pferd: Holzschn. v. Mstr I. A. M. v. Zwolle, A. 16. Jh. (Lit. 6 Tf. 32); m. Brustpanzer: Altarflügel v. Mstr S. W., A. 16. Jh., Linz Mus. (K. u. Kunsthandwerk 15 [1912] 142 Abb. 9); Skulpt. v. Mstr Paul, 1542, Danzig, Artushof (Pelican Hist. XXXI [1969] Fig. 225); vgl. d. Gem. v. J. de Cock, Amst. Mus. C. als Ritter m. Christkind am Arm am Scheideweg

[illegible]

Mexiko, Guadalajara, St. Monika (J. A. Baird, The Churches of Mexico [Berkeley 1962] Fig. 131). In d. afrikan. Missionskunst Darst. als Neger m. gekröntem Kind: Skulpt., 20. Jh., aus Dahomey, Par. Mus. (Lit. 45, 363). Seit 14. Jh. beeinflußt d. westl. Christusträger-Typ auch östl. Darst., zuerst i. Serbien u. Bulgarien: Wandmal.,

Statue, 2. H. 1
ebd. Deckenf
(R. Teufel, V
94f. u. 98); z
Tf.-Gem. v. Fi
(BollA 38 [195
v. W. Traut,
Stundenbuch
Walters Art
NetherlPt Fig.
Tf. 17). Als A

[illegible]

u. Jakobus a. Altar
(Venturi VII/3 Fi
Christus-Trägern:
norweg. Schnitzalt
aaO. Tf. 91). M
Simeon b. d. Da
v. Arimathäa b.

MDK

Zilahy György

olaj:

A Bodrog télen

Mai magyar festészet kiáll. Mohács, Galéria

MDK

Zilahy György

Tiszacsege, o.

Egyedül, o.paszt.

Szegény Bodrogkereszturiak, o.paszt.

11. M. Képzőm. kiáll. Nücs. 1968.

Zilahy Gyöngyi

Dolgozó istoleja, olaj, 120 x 105 cm

Budapest Műcsarnok Kiállítása 1957
Kat. szerk. Kisdéginé Kérimi Irén.

13

Zilahy György

festőművén **kiállitása.** Bp. Csók Galéria. – Ism. Bencze László, Kortárs. 1966. 10. évf. 9. sz. 1505-1507. – Dávid Katalin, Művelet, 1966. 7. évf. 9. sz. 22 l. – (havas) Népnava, 1966. jún. 22. – M.V. Hajdú-Bihar Megyei Népújság, 1966. jún. 17. – Perneczky Géza, Magyar Nemzet, 1966. jún. 16. – Rózsa Gyula, Élet És Irodalom, 1966. jún. 18. – Szilágyi Miklós, Tiszatáj, 1966. 20. évf. 12. sz. 1021-1022. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./

~~XXX~~ 27o. l.

Zikaly György

Említve

D.I. Képzőművészet

Vigilia, Bp. 1970. jún.

Zilahy György

Szij Rezső: Zilahy György. Az Alföld Képcsarnoka. - Alföld, 1966. 17.évf. 6. sz.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. /Művtört.Írt. 1969.3.sz. 243-284.l./

257. l.

Zilahy György

festő-**művész** (1929-1966) **nekrológja.** - Bánszky Pál, Nép-
művelés, 1966. 13. évf. 7. n. 41. - Esti Hírlap.
1966. máj. 13. - K. E. Komárom Megyei
Dolgozók Lapja, 1966. máj. 14.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284.1./

283. 1.

Zilahy György

Repr.

Alföld 1966. jún.

Zilahy. György

Neve emlékére

Postás Dolgozó 1966. jún.?

Zilahy György

Kiállítása a Csók István Galériában került megrendezésre.

Tüzér 1966. jún. 21.

Zilahy György, festő Mish

Kiállítása nyílik meg jún. 10-én a Krók Galériában.

–: Hír 10.

NÉPSZABADSÁG, bu. 1966. jún. 8.

Zilahy György, festő MDK

Tárlata a Csók Galériában látható.

–: A hét végi kulturális programból 11.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. jún. 11.

Zilahy György festő

A Csók Galériában nézhető meg kiállítása.

—: A hét végi kulturális programokból 12.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. jún. 18.

Zilahy György, Jestő MDK

A Csók Galériában látható kiállítása.

— : A hét végi kulturális programból 12

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. jún. 25.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Mihály György

IZZÓ

1967 NOV 16.

1021

NÉZZE MEG ÖN IS

A Képzőművész Kör jubileumi kiállítását

Jubileumi kiállítás. Mennyi munkát, mennyi törekvést rejt ez a két szó.

Az Izzó Képzőművészeti Köre húsz évvel ezelőtt alakult. Célja, és törekvése az önképzés, önművelés elterjesztése. Sokszor cserélődtek az elmúlt 20 év alatt a szakkör tagjai, hiszen fiatalok jöttek, és átvették az eltávozók helyét. Jelenlen 25 aktív tagja van a Képzőművész-körnek. Közülük kb. 12 fő — önálló kiállítási anyaggal rendelkezik.

A kör ~~vezetője~~ 1966-ig *Zilahi György* volt. Ő és alapító társai, itt elsőnek *Filip Józsefet* kell megemlíteni, sokat tettek azért, hogy az Izzóba komoly képzőművészeti érdeklődés, komoly tudás terjedjen el. *Zilahi György* elhunyta után a kör vezetését *Horváth Ferenc* művésztanár vette át. Művészetével, nagy szakmai tudásával és szeretetével méltó utódja a harcos elődöknek.

A Képzőművész Kör hivatásának magaslatán áll. Valóban munkásszakkör, de azok között is az egyetlen, mely 20 éve fennáll.

A képzőművészet terjesztésének szolgálatában 1967 tavaszán az *„Újpesti téli esték"* kulturális seregszemlék keretében Újpest kultúrtörténetében először minigalériát hoztak létre, és az Izzó Képzőművész Kör tagjai voltak az elsők, akik ebben a kiállítási helyiségben önálló kiállítással egyenként 5—6 napig szerepeltek. Kiállításuknak komoly sikere, visszhangja volt. Ugyancsak 1967-ben a szegedi amatőr képzőművész szemlén is részt vettek a szakkör tagjai. *Marci Edit* III. díjat nyert. *Korondy* kisplasztikája pedig II. díjat.

A mostani 20 éves jubileumi kiállításra a felkészülés már régóta lázasan folyik. A szakkör tagjai kb. 300 festményt, szobrot, grafikát kisplasztikát nyújtottak be a zsürinek.

A benyújtott pályaművek alapján megállapíthatjuk, hogy a szakkör keretén belül a képzőművészet minden irányzata megtalálható. Egészséges ritmusú élet lüktet a körben. A kiállított pályaművek ennek igazolására szolgálnak.

A kiállítás 1967 november 16-án nyílik meg az újtóhelyiségben. A benyújtott pályaművek közül kb. 100—120 alkotás kerül — a zsüri szigorú bírálata alapján — a kiállítóterembe. A zsüri szakmai tagjai: *Bánszky Pál, a Népművelési Intézet munkatársa, valamint a Képzőművészeti Alap két kiküldötte.*

A kiállítást *Dienes Béla vezérigazgató* és *Bánszky Pál* nyitja meg, délután 3 órai kezdettel.

Reméljük, hogy a kiállítást, mely számot ad az elmúlt 20 év munkájáról törekvéséről, és emléket állít az Októberi Szocialista Forradalom 50-ik évfordulójának, a gyár dolgozói minél nagyobb számban megtekintik.

Naponta 14—18 óráig látogatható, nyitvatart a hó végéig.

Evva Margit

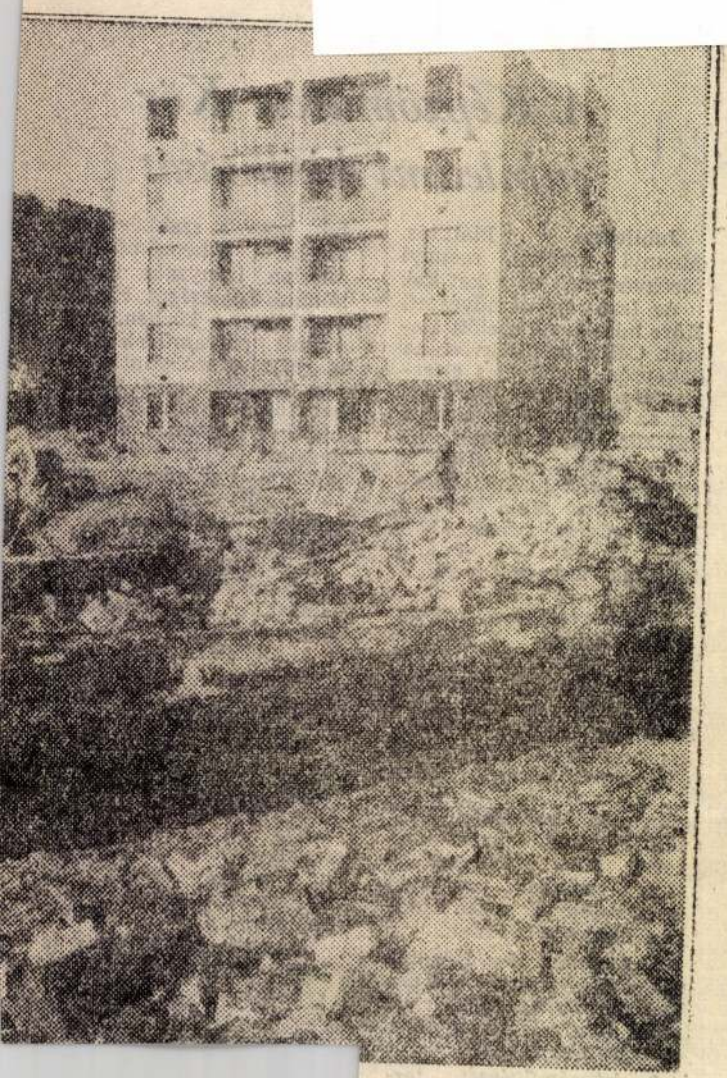

agház alapozását a Fóti úton

ikat a Baross utcában

Csak

Zilahy György, festő

MDK

37 éves korában elhunyt.

Temetése máj. 17-én a farkasréti temetőben.

— : Hír

14

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. máj. 14

MDK

Zilahy György, festö

Dolgozók iskolája. Olaj.

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat. 13.1.

Zilahy György

Képein hajdúböszörményi tájak.
Pasztellek.

Emlékre.

Alföld, 1964 10. sz. 948. l.

Zilahy György
festő

M.D.K.

Lehor már mindenki elment } sgrs.
Kemjér

① Ávid Katalin: Zilahy György műtermében
Művészet, 1964. junius – 28 kep

Zilahy György festő

1956-ban végezte el a képzőmű-
vészeti Főiskolát
Vezető tanára a tehát művén-
telepnek. Tanít bp-i képző-
művészeti körökben.
Fák (festmény, zepró)

· Ormép Vlág. 1964. 8 n., 9 o.

Zilahy György
festő

M.D.K.

1956-ban készítette el diploma-
munkáját a Képzőművészeti Fő-
iskolán. A „Szegény ember éjszá-
kája" jellegzetes alkotása. A „Ke-
nyér" egyszerűséggel és tartaság-
gal van fogalmazva.

Dávid Katalin: Zilahy György műtermében
Művészet, 1954. junius – 28 lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Zilachy György

VAS NÉPE

1973 JUN 6

Képzőművészeti kiállítás Sárváron

A napokban megnyílt a sárvári járási képzőművészeti kiállítás, melyen a járás képzőművészeti szakkörének rajz- és díszítő művészei mutatkoznak be a közönség előtt. A kiállítás megnyitóján mintegy 100 részvevő előtt Németh Endre községi tanácselnök mondott megnyitó beszédet. Az 56 kiállításra kerülő művet Zilachy György festőművész a Népművelési Intézet munkatársa és Horváth János, a Képzőművészet Alap szombathelyi szakreferense bírálták el. A június 23-ig nyitva tartó kiállítást

kedden estig korlátolt
300-an tekintették meg.
J. L.

nak folyamatos és rendsze-
res gázellátását. Tervekel
készítenek távvezeték-háló-

Zilahy György

Festőművész, a Postás Képzőművészeti Kör vezetője

Művelődés, 1964. 4. sz., 43. o.

Zilahy György, festő MDK

A fiatal festő Tokajban dolgozik.
64 Kénül első önálló kiállítására.

Gerencsér Miklós: Tokaji paletta 8

NÉPSZABADSÁG jbp 1965. aug. 10.

F.k: Köteles István

7367 65 FNyV

KÉP CSAR NOK

Zilahy György

MEGHÍVÓ

A KÉPCSARNOK
MEGHIVJA ÖNT

ZILAHY GYÖRGY

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1966. JÚNIUS 10-ÉN,
PÉNTEKEN DÉLUTÁN ½6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

dr. DÁVID KATALIN
MŰTÖRTÉNÉSZ

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA,
BUDAPEST, V. VÁCI U. 25.

MDK.

Zilahy György

Kiállitási hiradás

Szocialista Müvészetért 1966 jul.

MCK.

Zilahy György festő

A szöveg a tokaji műrénteleps alkotói körött említi a műrént.

Műret nem említ.

Székelyhidi Ágoston:
Figyeljünk Tokajra!

Napjaink. 1966. aug. 1.

M.D.K.

Zilahy György
festő -

1966. május 4-én halt meg Zilahy György festőművész. 1966 június 3-án halála után egy hónappal nyílt meg gyűjteményes kiállítása.

Dávid Katalin: Zilahy György kiállítása
Művészet, 1966. szeptember - 22 lap.

Lilahy György festő

M.D.K

A kiállításon bemutatták a „Csukott szemű harak", „Tokaj emlehe", „Kiégett világ", „Egy szarád felgyújtotta mégát" című műveit.

Dávid Katalin: Lilahy György kiállításáról
Művészet, 1966. szeptember – 22 lap

Zilahy György
festő-

M.D.K

Édesanyja halála után készült a „Fehete karácsony", és az „Anyám és Év" című festménye.

Dáird Katalin: Zilahy György kiállításáról.
Művészet, 1966. szeptember - 22 lap.

Lilahy György
festő

M.D.K.

A Csók István Galériában rendezett emlékkiállításán bemutatta: Radnóti sorozatát is.
Radnóti sorozat I." (repro)

Baird Katalin: Lilahy György kiállításáról.
Művészet, 1966. szeptember - 22 lap

M.D.K.

Lilahy György
festő

1956-ban kapta meg diplomáját.
A lokaji nyári művésztelep egyik
vezető tanára és mentora is-
merkedett meg a vidékkel.

Dávid Katalin: Lilahy György kiállításáról.
Művészet, 1966. szeptember – 22 kép.

M.D.K.

Zilahy György, festő

budapesti művész, de mivel a hajdúböszörményi művésztelepen dolgozott, meghívást kapott a XXI. debreceni őszi tárlatra, melyen három pasztell képpel szerepelt: (Csendélet, Öreg ház, Tiszacsege)

ALFÖLD, 1966. XVII .évf. 1.sz. 70. old.
Debrecen,

M.D.K.

Zilaly György, festő

sz. Tóvároson 1929-ben. A Fő-iskolát 1950-56 között, végezte el, de az 1960-ig készült munkáit izgalmatlanul megsemmisítette. Csendben, feltűnési vágy nélkül, magának festett - inkább szakkörök vezetésével keresete meg a család fenntartási költségeket. Amikor Barcsay Jenő - ehhez egy házban lakott - „felfedezte", már szépszámú anyaga gyűlt össze és pályatársai bírlatására először 1965-ben, Debrecenben az ősi tárlaton ./.

ALFÖLD, Debrecen, 1966. XVII.évf. 6 sz. — old.

hátsó borítólap külső oldalán
+ egy rajz a belső oldalak egyik lappán.

M.D.K.

Zilahy György, festő

... lépett a nyilvánosság elé. „Festészeta sejtelmekkel teli világ. A motívumok mást jelentenek mint testi mivoltok. A művész lelki-szellemi tartalmat lesel belejük... minden tárgyi témáján ott beselhedik a szomorúság s egy bizonyosfajta homály... de mégsem pesszimizmus." írja róla Szij Rezső. 1966. máj. 6-án nyílt meg a Csók galériában első gyűjteményes kiállítása, amit azonban már nem érhetett meg, mert máj. 4. szívtromboziban váratlanul meghalt

ALFÖLD, Debrecen, 1966. XVII.évf. 6 sz. — old.

+ egy follrajz a hátsó borítólapon és egy szénrajz a 75. old.

Zilahy György

Kritika a Csák Gabriában rendezett kiállításáról.

Hajdu-Bihar megyei Népújság 1966. jún. 12.

MDK.

Zilahy György

Kiállitásának hiradása

Békésmegyei Népujság 1966 szept.7.

MTA.

MDK.

Zilahy György

Kiállitási kritika

Müvészet 1966 szept.p.22.

.

Zilahy György, Jestő MDK

Tatabányán, a Kuny Domokos Múzeumban emlékkiállítás nyílt meg műveiből.

— : Hír 8

NÉPSZABADSÁG

bp. 1966. júl. 12.

Felelős kiadó: Gulyás István — BMi 67 — 5855 — 300 db

TOKAJI NYÁR

1967

A szerencsi és tokaji Művelődési Klub

meghívja Önt a

Sátoraljaújhelyi Kamarakórus

hangversenyére

Vezényel:

CSEHI FERENC

valamint

Zilahy György

festőművész

kiállításának megnyitójára,

melyet 1967. július 23-án, délután 4 órai kezdettel
rendeznek
a tokaji Helytörténeti Múzeumban

A hangversenyen közreműködik:

SZIGETI MÁRTA hegedűművész

és

GÁL ÁKOS brácsaművész

Program:

Dowland: Drága lányka

Gastoldi: A szép szirén

Jannequin: A város legszebb lánya

Giardini: Éljenek a víg nők

Händel–Halvorsen: Passacaglia
(Szigeti Márta–Gál Ákos)

Hassler: Szelek szárnyán

Dowland: Drága perc

P. Certon: Piaci pletyka

Dowland: Búcsú

Mozart: Rondo a G-dúr hegedű–brácsa
duóból (K. V. 423.)
(Szigeti Márta–Gál Ákos)

Pitoni: Boldog aki énekel

Mendelssohn: Két népdal

Bárdos: Tiszai dallamok

Arcadelt: Margó

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

XANTUS GYULA festőművész

Lilaby István
építész

Meltalás

—: Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1974. március – 48 oldal.

Zilahy István építőművész

A felszabadulás 30 éves évfordulójára alkotta meg Buza Barna felszabadulási emlékművét, melynek építészeti terveit Zilahy István alkotta meg.

Bajár Iván: Magyar szobrász alkotása egy moszkvai parkban.

Szovjetunió, 1976. 4.

Zilahy István építész

Kirfaludy Ströbl Zsigmond és Jevgenyij Vuscetics érmei tervei alapján Zilahy István építész és Buzd Barna szobrászművész készítette a béke és barátság" emlékművet. (említve)

Pest Megyei Hírlap, 1976. szept. 16.

Zilahy István építész

Moszkvában a budapesti napok keretében felavatták a Béke és Barátság emléknüvét, Budapest ajándékát. A művet Buza Barna szobrászművész és Zilahy István építész alkotta, Jevgenyij Vucsetics és Kisfaludy Ströbl Zsigmond tervei alapján. ~~alkották~~

(említve)

TV híradó

1976. IX. 16. 19.30 V.

Z 1 2 3

Zilahy István építész

Moszkvában, a Druzsa-parkban avatják fel Buza Barna szobrász és Zilahy István építész magyar-szovjet barátság szobrát, melynek eredetije Budapesten, a Magyar-Szovjet Barátság Parkban áll.

V.L.: Budapesti napok Moszkvában. Nógrád, 1976. szept. 10.

ZILAHY. György.

Wehner Tibor
Zilahy György / Wehner Tibor. – Tatabánya : Komárom M. Tcs. : HN M. Honismereti Biz., 1985. – 56 p. : ill. ; 21 cm. – (Komárom megyei honismereti kiskönyvtár, ISSN 0139–3227)
Példányszám: 520
ISBN 963 00 0878 5* fűzött : ár nélkül
ISBN 963 03 2129 7
Zilahy György (1929-1966)
75(439)Zilahy Gy.

Zilahy György

A tatai sinletesű Zilahy György 1956-ban végzi el a Képzőmű-részeti Főiskolát, bár halálá ig Budapesten él, nem szakad el Tatabányától.

Wehner Tibor: Visszhangtalanul.
Művészet, 1979. május – 36. lap.

Zilahy György, festőművész

Művészet, Budapest, 1981. szept. 13. old.

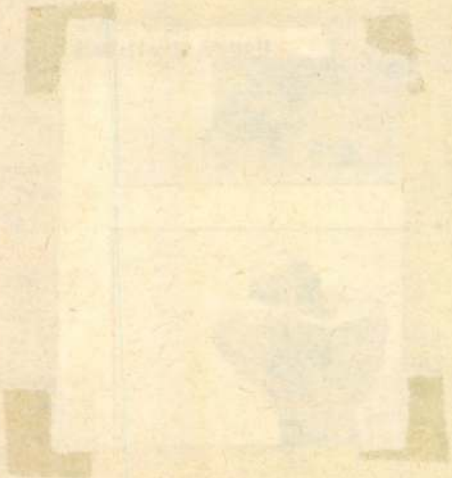

MDK

ifj.Zilahi Gyula

végbizonyitványt kapott.

Éimisk 1914-15. 84 l.

Dr. Tihamér Lajos .k.

miniszteri tanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

a kiadási csekkszámla terhére elszámo-
ltaljon ki.

I.

14-én. A miniszter rendeletéből: Dr.

.

másolat hiteléül:

zteri iroda s.tiszt.

MDK

Zilahy István

építész, Ybl-dijas

Magy. építőművész küldöttség utazott a Szovjetunióba.
Szabad Nép, 1954. máj. 29.

ZILAHI István épitész

NN: Festőállványok között a népülő Sztálinvárosban

Művelt Nép 1955 II évf 33. sz. aug. 14. 3. l.

Zilahi István épitész Ybl-dijas MDK

Sztálinvárosi szálloda és irodaház repr.

Perényi Imre:Kompoziciós törekvések várostervezési gyakorlatunkban Magyar Épitőmüvészet 1955.IV.évf. 3-5.sz. 85.1.

ZILAHY ISTVÁN

SZOC 25.0.

ZILAHY ISTVÁN

TKM 558. 7.o.

Dunaújváros

i konferencia k

i konferencia k / Laczko Dezso Mu zeum

Mu z. , 1991-

zeum (Veszpre m.) (ko zread.)

Dezso Mu zeum konferencia i

ve szu letett Sebestye n Gyula emle ke re. . -

u z. 1989-1991 ISBN 963-7208-2 AN 5115

lmunk e s a gondu zo borocska. . -

t. Ta rs. Veszpre m M. Csop. Laczko Mu z.

AN 9153

e s a magyar nemesse g. . - Veszpre m

BN 963-7208-3 AN 44501

ISBN 963-7208-3 AN 140366

2002.07.13. 19:12

MDK

Z ilahy István épitész

50:III:14:tipusu lakóház repr:
50.III.16.tipusu lakóház repr.

Csordás Tibor: A tömeges lakásépités tervezési kérdései Magyar Építőművészet 1955.IV.évf.9-10.sz.260.l.

MDK

Zilahy Il építész

Felszabadult Bp. művészete. N.Szal. 1960.

MDK

M.D.K.

Zilahy Irén

"Pompás X lakástervező,...lámpaernyőket fest iparmüvészeti remekmüveket.." készit,-irja a lap és bemutatja a müvésznőt munkaközben, valamint "Flamingók" c. képének repr.-ját.

Szinházi Élet. Bp. 1937. febr. 7-13. XXVII. évf. 7. sz. 29. lap.

.

M.N.M.

Zilahy István épi ész/LAKÓTERV/

15 emeletes mérnökszálló a Z uglóban

repr.

G.J.: Tizenöt emeletes mérnökszálló Zuglóban

2. 7.1.

Magyar Nemzet 1965. okt.

Zilahy István, építész

MDh

A Budapesti Tervező Intézet
új székházát tervezte Jakab
Zoltánnal közösen.

Rózsa Gyula: A benőtt ház

8

NÉPSZABADSÁG, BP 1965. szept. 25.

Zilahy István, építész ⊓ Dk

A Szabadság Szálló új szárnyainak terveit Készítette.

Pakots György: Megkezdődik a Baross tér rendezése 3. l.

Bn. 1961. máj. 10.

ESTI HIRLAP

Z ilahy István épitész M.D.K.

LAKÓTERV

A Szabadság Szálloda épülete

Zsigovits Edit: Ma nyit a Hotel Szabadság

Magyar Nemzet 1964. december 31. 5.l.

M.D.K.

Zilahy István épitész

M.D.K.

Az isztambuli üdülőszállónél Janáky István
társtervezője , 1956.
A terv nem valósult meg

Kisdi Pál: Jankáy István
Magyar Epitőművészet 1966/3. 52.l.

Zilahy István építész

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged

— **Emlékmű Vásárhelyi Pálnak.** A magyar vízügyi szolgálat a Tisza szabályozásában, illetőleg a Tiszavölgy ármentesítésében elévülhetetlen érdemeket szerzett Vásárhelyi Pál vízimérnöknek, születése 175. évfordulóján emlékművet állít a Szabolcs megyei Tiszadob községben. Az emlékművet, amelyet augusztus 31-én, vasárnap ünnepélyesen avatnak fel, Zilahy István Ybl-díjas építész tervezte, s a szoborlépcső, amely a talapzattal együtt 5,2 méter magas, Grantner Jenő alkotása.

1021

a Rákóczi csapata.
— Sajnos, szombaton két
lakodalom is volt a falunk-
ban — panaszkodnak a szó-
regi sportvezetők — és ép-
pen két régi játékosunk nő-
sült. Az első csapat tagjai
időben otthagyták a lagzit,
de a tartalékok hajnalig ki-

Lilahy István
építész

M.D.K

Az emlékművet keverte.

— . Emlékművet állítanak Vásárhelyi Pálnak
Hajdú-Bihari Napló, 1969, aug. 20.

Zilahi György festőművére

a Hajdúsági Nemzetközi Művésztelepen az elmúlt években Varga Éva szobráraművére és a korán elhúnyt Zilahi György festőművére kiállítását nyitatták meg.

Szabó Ernő: Művésztelepen Böszörményben.

Hajdu-Bihari Napló, 1976. aug. 3.

Zilahy György, festő

Zilahy György-emlékkiállítás Oroszlányban

A tatai születésű *Zilahy György* festőművész alkotásaiból nyitották pénteken emlékkiállítást Oroszlányban, a városi művelődési központban. A 37 éves korában elhunyt művésznek jelentős szerepe volt a felszabadulás utáni években a modern magyar művészetben. A tatai Kuny Domonkos Múzeum megvásárolta a művész hagyatékát, s az értékes gyűjteményből most 34 pasztellképet mutatnak be a tárlaton.

— : Zilahy György- emlékkiállítás .... 6.

Népszabadság, Bp. 1977. jan. 15.

Zilahy György festő

— ZILAHY GYÖRGY-EMLÉKKIÁLLÍTÁST nyitottak meg a tatai várban, a Kuny Domokos Múzeumban, a művész halálának 10. évfordulója alkalmából. A 37 éves korában elhunyt festőművész Tatán született; hagyatékát a múzeum megvásárolta.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. ápr. 13.

Zelahy György

Zélahy György festői rokona volt
Anios Imre és Nagy István.

----:Kiállitási naptár.

Müvészet, 1976.május - 48.oldal.

Lilahy György

Sötét, riasztó, bezárt világ
Lilahy György festői világa.
Ez feltakarás a hegyetlenség,
emberietlenség ellen.

----:Kiállitási naptár.
Művészet, 1976.május - 48.oldal.

Lilahy György

A művész első kiállítása 1966-ban volt. Ki állításának hatalógusát az Verinth Lajos méltatta Lilahy művészetet.

----:Kiállitási naptár.

Művészet, 1976.május - 48.oldal.

Lilaky György

Lilaky emlékkiállítása nemcsak Tatán lesz bemutatva, hanem Tokajban és Oroszlányban is, a művész halálának 10. évfordulóján.

-----:Kiállítási naptár.
Művészet, 1976.május - 48.oldal.

Zilahy György

Tatán a Kuny Domokos Mú-
zeumban április 10-én nyílt
meg, a művész halál aláz 10.
évfordulója alkalmából emlék
kiállítása.

-----:Kiállítási naptár.

Művészet, 1976.április - 48.oldal.

Zelahy György

Tatán a Kuny Domokos Múzeum-
ban április 2-án nyílik meg
Zelahy György emlékkiállítása.

Kiállitási naptár.
Müvészet, 1976.május - 48.oldal.

Zilahy György

1929-ben született Zilahy György
Tatatóvárison. A Képzőművészeti
Főiskolát 1956-ban Domanovszky
Endre tanítványaként végezte el.

Kiállitási naptár.
Művészet, 1976.május - 48.oldal.

Zilahy György

Zilahy egy időben a Népművelési Intézet munkatársaként járta az országot, szürizett, előadáschat tartott. Nyaranta visszatért Tokajba a művésztelepre tanítani.

Kiállitási naptár.

Müvészet, 1976.május - 48.oldal.

Zilahy György

Zilahy György

1929. IV. 6. Tatatóváros.

A Képzőművészeti Főiskolát 1956-ban végez. mestere Domanovszky Endre volt. Jelentős volt művészetpedagógiai tevékenysége: szakköröket vezetett, előadásokat tartott. Egyik vezető tanára volt a tokaji nyári művésztelepnek. Művészete 1961 és 1966 között teljesedett ki.

Első önálló kiállítása 1966 junius 3-án nyílt meg a bp-i Csók István Galériában ezt követően Bélésnabán, a tatai Kuny Domokos múzeumban, Tokajban, az újpesti Mini Galériában és a Hazafias Népfront bp-i VI. ker. Klubjában rendeztek meg emlékkiállítását. 1974-ben hagyatéka a tatai Kuny Domokos Múzeumba került.

Z. Gy. emlékkiállítása a Tatai Várban

1976. április

– Katalógus a Könyvtárban –

Zilahi György, festő

L. Kernstok Károly

4.

–: Múzeumok malmoklan.

Esti Hirlap, Bp. 1977. dec. 14.

Zilahy György (1929-66)

Bemutatott művei:

„Tiszacsege," olaj, 46 x 63,

„Egyedül," olajpasztell, 47 x 58,

„Szegény bodrogkeresztúriak," olajpasztell, 48 x 62

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968.

81

Zilaty György

Szerepel a VI. kr. művészet
táslatán (1970 XI.)

kaphiró

Zilahy György

Neve említve - dolgozott

a Tolnai műintézetben

„Figyelmet Tolnára"

Napjaink 1966 augusztus 1.

6. old

Zilahy György

nove colitve

Művelődéstörténeti értesítő 1972

307.old

M.D.K.

Zilahy Gyula iparművész

A Szinházi Élet két fényképet közöl "Zilahy Gyula két katona fia" aláirással, amelyen Zilahy Gyula iparművész szerepel katonaruhában.

Szinházi Élet. Bp. 1916. febr. 6-13. V. évf. 6. sz. 20. l.

Zilahy György festőművész

emlékkiállítása július 1-én

nyílik Tokajon

Magyar Nemzet 1973 június 27

4. old.

Zilahi György

Különböző müvésztelepeken hat hetet töltöttek a Képzőművészeti Főiskola hallgatói, s ezalatt közel hatszáz festményt és szobrot készitettek, melyek a Főiskolában kerültek bemutatásra. Két után a Hidépitők Kulturtermében, majd a Főv. Operett Szinh. előcsarnokában állitották ki a müveket. A legjobb képek alkotóit felsorolja a lap. Közöttük említi meg a művészt is.
Irodalmi Ujság, Bp. 1954. nov. 6.
V. évf. 34. sz. 7. lap.

7 hét

Zilahy György
festő

„Plik-Krisztus", „Tokajban" és a
„Bolyongó ember kertje" cimű képe
szerepel a nemzeten elhunyt
művészünk a tárlaton.

Merei Ottó: VI kerületi művészek csoporthi állítása.
Művészet, 1972. junius – 38 oldal.

Zilahy György
feslő

Munkái tünő désre kisztetnek.

Erdős György: „Tettrehesz humanista örökség"
Művészet, 1972 junius – 40 oldal

Zilahy György

művével szerepel a XI.
országos képzőművészeti kiállításon
a Műcsarnokban

Népszava 1968 április 14
Frold

Zilahy György

A tokaji művésztelep 20 évvel ezelőtt fogadta az első vendégeket. Ebből az alkalomból – Tokaj 900 esztendős jubileumának műsorában – a művésztelep egyik legkiválóbb tagjának, a korán elhunyt Zilahy György-nek emlékére márványtáblát avatnak, s a műveiből kiállítást rendeznek.

Észak-Magyarország 1973/45 Fold

Zilahy György
Az első találkozótól 1964 júliusától
számítja a korát a mai művésztelep.
A vezelők Bíró Lajos, Nagy Ernő,
Szlávik Lajos és Zilahy György voltak
ebben – az utólag „kísérletinek" nevezett
– szakaszban
ll. B. Tizéves a Hajdúsági Nemzetközi
Művésztelep.

Alföld 1973/9 81old.

Zilahy György, [ ]

A postások képszőnűvén körét róla nevezték el,

Rados Péter: Sokrétűen, érdekesen 7

Népszabadság, Bp. 1980 máj. 7.

Zilahy György

A művésztől egy képet 5.000.- Ft.-ért vásárolt a Képcsarnok.

Kerékgyártó István: Festészet, mükereskedelem, mecenatura. MÜVÉSZET, 1979. november - 8. lap.

ZILAHY GYÖRGY

A művész 1966-ban halt meg. A visszavonultan, aszkétikus eltökéltséggel alkotó művész bontakozását Cséry Lajos próbálta az állami vásárlások szorgalmazásával segiteni.

Kerékgyártó István: Festészet, mükereskedelem, mecenatura. MŰVÉSZET, 1979. november - 86lap.

ZILAHY GYÖRGY

A müvésznek emlékmuzeuma van.

Kerékgyártó István: Festészet, mükereskedelem, mecenatura.
MÜVÉSZET, 1979. november - 8. lap.

Zilahy György, [ ]

L: Kernstok Károly

Berde Éva Malom volt, ma mizeum 3.

Esti Hirlap, 1 Bp. 1930 dec. 1.

Zilahy György, festőművész

A postások Zilahy György Képzőművész Stúdiója 1947 óta működik a Postás Műv. Közp.-ban. 1959-ig vezető tanára Tamás Ervin volt, majd 1966-ig, tragikus haláláig Zilahy György. Az ő vezetése alatt nyerte el a kör első ízben a Kiváló Együttes kitüntetést. További vezető: 1970-ig Horváth Ferenc, 1970-től Nagy B. István. A stúdió összesen három alkalommal nyerte el a Kiváló Együttes címet, legutóbb 1978-ban.

Nagy B. István festőművész,: Megtalálták kifejezésük módját.

Postás Dolgozó, 1979. ápr. 7. old.

Zilahy György, festőművész

Ha régi okleveleket nézünk, feltűnik, hogy talán annak idején hány malom működött. Fellner Jakab saját malmát is helyreállítják, a tervek szerint ez egy képzőművészeti kiállítóhelye lesz a megyének. Megyei képzőművészek, Zilahy György, Kemstok Károly anyagot kaptak és esetleg Martyn anyagot is kapnak kiállításra.

Utikalauz üdülőknek.

1980 VII.7. Petőfi 10.15 /V.J./

Zilahi György

MDK

1960 óta irányitja a szakkört.

Tóth Jenő: Valódi művészeti élményt nyujtott a budapesti póstás képzőművészek szakkörének kiállitása.

Köznevel Szocialista Pósta 119/ 63. 1. szám.

Zilahi György festő M.D.K.

A salgótarjáni Bányász Képzőművész Kör kiállitásának szürizését végezte, mint a Népmüvelési Intézet küldötte

/ba rna/: Munkás-képzőművészek salgótarjáni brmutatkozója

Nógrádi Népujság 1965. január 12.

Zilcher Frigges asztalos mester

1770 ben a tatai majolikagyár épi-
tésénél dolgozott 231 old.

Zihalik Sándor: Adalékok a régi magyar művészi kerámia-
gyártás történetéhez. 225.o.

Folia Archaeologica. XVI.1964. Képzőmův.Alap Kiadóváll.
Spest.

LILAHY György festő

Hírek: Lilahy György festőművész emlékkiállítását nyitották meg Tokajban, az egykori görögkeleti műemlék templomban levő galériában. A tárlatot a tokaji művésztelep fennállásának 30. évfordulója alkalmából rendezték meg.

Népszabadság 1983. VII. 5.

Zilahy György

lektablat.

ZILAHY GYÖRGY alkotásaiból emlékkiállítást nyitottak meg a tatai Öreg-várban. A húsz évvel ezelőtt fiatalon elhunyt, tatai születésű művész félszáz festményét láthatják az érdeklődők.

Népszabadság, 1986. IV. 28

Zilahy György

A húsz évvel ezelőtt fiatalon elhunyt Zilahy György alkotásaiból emlékkiállítást nyitottak meg vasárnap a tatai Öreg-várban. A tatai születésű festőművész hagyatékát — amelyet a modern magyar művészet jelentős értékei között tartanak számon — a tatai Kuny Domokos Múzeum megvásárolta.

Magyar Nemzet 1986. IV. 28.

Zilahy István, építész

A „magyar-szovjet barátság" szobrát Bűza Barna szobrászszal közösen alkotta, az eredeti mű Bpesten, a X. Ker.-i Magyar-Szovjet Barátság Parkban látható Moszkvában most avatják fel a másolatot, melyet Bpest dolgozói ajándékoztak Moszkva lakóinak.

U.L.: Budapesti Napok Moszkvában.

Hajdu-Bihari Napló, 1976. szept. 10.

Zilahi István építész

Kőbányán, a Béke és Barátság Park-
jában, tavaly avatták fel Buza
Barna szobrászművész és Zilahi István
építész alkatását, a magyar-szovjet ba-
rátságát jelképező emlékművet.

R.A.: Budapesti barátságemlékmű – Moszk-
vában.

Népszava, 1946. aug. 8.

Zilahy István

Horváth Ádám (László)

a Szovjet Kultura és Tudomány Háza

építései

Magyar Építőművészet 1974/4

74. old

Zilahy István, építész

L.: Buza Barna

D. K.: Tímepélyesen Jelavatták ... 3.

Népszabadság, Bp. 1976. szept. 16.

Zilahy István, epizód

L.: Buza Barna

D.K.: Budapesti napok ... 5.

Népszabadság, Bp. 1976. szept. 10.

Zilahi István, építész

Közel egy évtizede alakult a Tihanyhoz közel Akkró Kilián-műmesztelep. Buza Barna Pleide János és Zilahi István építészszel kezdeményezésére.

Balatoni csúcsforgalom.

1977. aug. 14. Petőfi 15.33 ésné.

Zilahy István, építész

RÁKÓCZI ÚT 88—92.: Szabadság Szálló. 1917-ben készült el, eredetileg is szállodának, 162 szobával. 1962—64 között Zilahy István építész és Kovácsy László belsőépítész tervei szerint újították fel, szobáinak száma 406-ra növekedett. A szálloda csarnokát Lotz Károly festménye díszíti.

—: Házsorok, - sorokban

4

Esti Hírlap, Bp. 1977. okt. 7.

Zilahi István, építész

Koszkrában (alkotását:)

↓

–: Na délelőtt felavatták a Barátság emlékművet 1.

Esti Hirlap, Bp. 1976. szept. 15.

Zilahy István, építész

Felszabadulásunk 30. évfordulóján Kőbányán állították fel Buza Barna és Zilahy István „Béke és Barátság" c. szobrát.

Déli Krónika

1976. IX. 9. 12.00 /11/ V.

Zilahy István építész

A kőbányai Magyar-Szerjet Barátság Parkjában áll a Béke és Barátság emlékműve, melyet Kisfaludi Ströbl Zsigmond és Yevgenyij Vucsetics, csanci tervei alapján Zilahy István építész és Buza Barna szobrászművész készítette.

Fejér Megyei Hírlap, 1976. szept. 17.

Lilahy István

A moszkvai Népek Barátsága
parkjában levő "Barátság" emlékmű építése Lilahy István
volt.

—: Közteri munkák.
Művészet, 1977. február – 48. oldal.

Zilahy István

Pál Balázs - Zsipó László

részt vett a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Muzeum tervpályázatán 1967.
4.000 Ft-os díjban részesült

Magyar Építőművészet 1968. 5.sz. 12-17.l.

Zilahy István -
Pál Balázs

részt vett a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Muzeum tervpályázatán 1967.

Magyar Építőművészet 1968. 5.sz. 12-17.l.

Zilahi István, Ybl-díjas építőművész

Vásárhelyi Pál Kerepesi temetői síremlékét tervezte, Grantner Jenő szobrászművész szobrát is és a régi sírkövet is magában foglalja.

MTI: Felavatták Vásárhelyi Pál síremlékét és szobrát.

Népszava, 1971. nov. 13.

Zilahy István építész

Vásárhelyi Pál síremlékét alkotta, szobrát Grantner Jenő szobrász.

Sz. I.: A Kerepeni temetőben felavatták Vásárhelyi Pál síremlékét.

Magyar Hírlap, 1971. nov. 13.

Zilhay István, Jbl-díjas.

Vásárhelyi Pál szemlékét formálta meg, szabrát Granter Jenő művész alkotta.

Reggeli krónika II.

1971. nov. 12. 6.00 N.

Zilahy István

Gyógyfürdő, Bük /Vas m./ /Károlyi Antal, Károlyi István építészek, Dalányi László, Gianone Miklós kertterv./
Ism: Zilahy István, Müszaki Tervezés, 1968. 8.sz. 38-4o. 11

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Irt. 1971.2.sz. 149-182. l./

153. l.

Zilahy István

Zilahy István: Tatabánya városközpont /Mandel Tamás építész/. - Müszaki Tervezés, 1968.8.sz.8-10.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.ért.1971.2.sz.149-182.l. 157.l.

Lilahy István
épitész

Méltatás

Hajdu István: A Szovjet Kultura és Tudomány Háza
Müvészet, 1973. november - 33.oldal

Zilahy István

Tervezte a Dunaújvárosi iskolát.

1950. 268. p. fényképpel!

Merényi Ferenc: A magyar építészet

1867-1967 Budapest 1970.

980

Zilahy István

és Szekeres József tervezték a Sihonyi a községi tanács székházát. 1959.
448. p. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967. Budapest 1970.

1421

Zilahy István

teroezte a bp.-i Borossteri „Szabadság" szálló hallját. 1965. 468. sz.
reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1907. Budapest 1970.

1441

Zilahy Ottó

nevét említi Kovács Judit cikke:
Líra és logika. Beszélgetés Spiró Éva Ybl-díjas építésszel.

Budapest, 1969. 5. sz. 16-17. l.

Zilahy István építészmérnök

a Magyar-Szovjet Barátság Park díszterét, – melyen az emlékmű van elhelyezve, – Zilahy István tervezte.

Kipszer Élet. 1975. ápr. 14.

Zilahy István

Zilahy István és Horváth János tervezte a Semmelweiss utca és Kossuth Lajos utca sarkán álló épületnek a Szovjet Kultura és Tudomány házává való átalakitását.

Helyreigazitás /a Budapest 1974.1.sz.-ban megjelent cikkel kapcsolatban/
Budapest, 1974. 4.sz. 48. l.

Zilahy István

Zilahy István: „Turistaszálló" tervpályázat. - Műszaki Tervezés 1966. 1. sz. 54-56. l.

Z/ilahy/ I/stván/: Szabadság Szálló, Budapest. /Zilahy István épitész, Kovácsy László belsőépitész/ - Magyar Épitőművészet, 1966. 15.évf. 2.sz. 13-19. l.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 25o. l.

Zilahy István építész

Budapest, Bányászati Tervező Intézet székháza /Jakab Zoltán, Zilahi István építész, Mester Jenő kertterv./ - Magyar Epitőipar, 1966. 15. évf. 1.sz., p. 16-17.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája.
/Művtört.Írt. 1969. 3.sz. p. 243-284./

p.247.

Zilahi István

A Vásárhelyi Pál emlékmű Ybl-díjas tervezője

Észak-Magyarország, Miskolc 1969. szept. 2.

Zilahi István

felvétele:

Kiss István: Tanácsköztársasági emlékmű

Budapest VII. évf. 3. sz. 1969. márc., bosító II.

ZILAHY GYÖRGYRŐL

A művész kiállításáról, alkotásairól, életművéről megjelent kritikákból, írásokból hagyatékának a Kuny Domokos Múzeum képzőművészeti gyűjteményébe kerülése alkalmából közlünk összeállítást.

„1956-ban készítette el diplomamunkáját a Képzőművészeti Főiskolán, és az azóta eltelt évek elmélyült, komoly munkában teltek. Útját kereste, a mondani valót és a kifejező formát, mert tudta, hogy a Főiskola csak az alapot adja, de kibontakoztatni a képességet a következő évek feladata... Szám szerint is gazdag anyag az elmúlt évek termése. Ha végigtekintjük tanulmányai hosszú sorát, láthatjuk, hogyan kísérletezett legjellemzőbb motívumai formai kialakításán és hogyan kereste azt a kompozíciós megoldást, melyezeket a dolgokat már nem mint a natúra kivágott részletét adja vissza, hanem szimbólikus értelmüket erősíti meg. És láthatjuk temető-sorozatát, mely azután egy különálló gazdag tematikát bontakoztat ki oeuvre-jében. Régen elfelejtett temetőkbe vezet, ahol a megmozdult, kidőlt sírkövek, a háborúban elpusztultak drámai jelképévé válnak, intenek és emlékeztetnek az időre, amikor nem uralta az emberi értelem a világot. Ennek a sorozatnak is minden darabja bizonyítja, hogyan ötvözi a festő művészetének tartalmi elemévé a kor nagy, jelentős problémáit, hogyan keres formát, szimbólumot ezek megjelenítéséhez. Zilahy György munkássága a modern magyar művészet komoly eredménye, mely gazdagítja képzőművészetünk jelenét. Közönségünk és a szakterület egyaránt várja a bemutatkozást".

Dávid Katalin: Zilahy György műtermében = Művészet. 1964 június.

„Fiatal festőművészt temettek pénteken Budapesten. A tatai származású Zilahy Györgyöt. Élt 37 évet. Hozzátartozók és jóbarátok, ismerősök és művésztársak kísérték utolsó útjára. Nekünk kortársainak kétszeresen is fájó volt a búcsúzás Megkönnyeztük Gyurkát a gyerekkori kedves cimborát és gyászoljuk Zilahy Györgyöt, a művészt, aki néhány nappal ezelőtt még fővárosi gyűjteményes kiállítására készült".

K. E.: Fiatal művésztől búcsúztunk = Dolgozók Lapja. 1966 május.

„Ritkán adódó élmény: vérbeli festő első kiállítását ünnepelni. Zilahy György úgyszólván a teljes ismeretlenségből tört fel, a Tokaji Művésztelep szűk baráti körén túl kevesen tudták, hogy milyen tehetséges festő. Ezért első jelentkezése revelációként hat. ...Amilyen szerénységről tanúskodott az évtizedes háttérbehúzódás, ugyanolyan szerények, minden külsődleges pompát, hivalkodást tagadóak művei is. Még a motívumai is a legegyszerűbbek: öreg falusi házak, rokkant kerítések, a tokaji temető sírkövei és fák, fák, jajongó kezű vagy abroncsos ágú fák kórusa. Színei is egyszerűek: barnák, zöldek, a rózsaszín és a bíbor futamai. Mélyek és ünnepélyesek, mint az alkonyi csönd. Hallgatag és ünnepélyes művészet az övé. Kompozíciói zártak, a motívumokat kompakt ritmus fűzi egybe. A konkrét látványból, élményből indul el, ám nem a látványszépséget, a felületi csillogást rögzíti, hanem emlékképekké nemesítvén őket, a dolgok érzelmet ébresztő jelentését keresi. A látott motívumokat plasztikai jellé transzponálja tehát, de úgy, hogy képein a plasztikai jel megőrizze az eredendő realitás élményt, és ugyanakkor mélyebb, gyakran szavakkal nehezen körvonalazható, érzelemmel és misztériummal teli jelentést is sugalljon, szimbólumot hordozzon. Ebből fakad képei balladás hangja, képein a csönd, a titok és a mélység csöndje. ... Művészete sajátja, egy évtized szüntelen önelemző munkájában küzdött meg érte és teremtette meg magából. Jelentkezésekor művészt köszönthetünk".

Németh Lajos: Bevezető Zilahy György kiállításának katalógusába. 1966 június.

„Kitűnő művész-pedagógusként, nagyszerű emberként, szuggesztív egyéniségként ismertük meg népművelési körökben egy évtized alatt Zilahy György festőművészt. Szakmai felkészültsége, művészi kiállása, melegséget, szeretetet és derűt árasztó egyénisége — ez idő alatt — a képzőművészeti köri mozgalom vezéralakjává emelte. A mozgalomért minden ál-

ZILAHY György Kiállítás III. (1974)

dozatra képes volt, utolsó tevékenysége is szimbólikus értékű; május 4-én zsűriző útján érte a halál. Tízéves népművelési tevékenysége mérlegén: két kiváló címet elnyert szakkör vezetése, évente tanári munkakör a tokaji művésztelepen, fővárosi szakfelügyelet, szakköri anyagok rendszeres elbírálása, ismeretterjesztő előadó és tovább sorolhatnánk azokat a vállalásokat amelyekre — áldozatok árán is — talált időt festői alkotó munkája mellett. Jórészt ez a sokoldalú pedagógiai tevékenysége késleltette a nagyközönség előtti festői bemutatkozását. Első kiállítására június 10—20-ig került sor a Csók Galériában, amelyen ő már nem lehetett jelen. ...Népművelési tevékenységét nélküle képei folytatják..."

Bánszki Pál: Zilahy György 1929—1966 = Népművelés. 1966 július.

„Hirtelen szívhalál vitte el. Vonaton, hazatérőben aludt el — s ébredt fel a halálban... S mint aki érett arra, hogy bejelentse magát a magyar képzőművészetben, s arra is, hogy kifejezze a szívében növekedő halált — egész kiállítása a halál előtt szorongó férfi büszke ballada-dobogása — elment... Igen: az egész anyag szorongó panaszdal, szívmélyre szorított halál-tudat, de panasz és halálérzet ellenére kemény, összeszorított fogú küzdelem. Pedig a szálas alkaton, a kissé mongolosan épült arcon, a szép azértis-magyarmód növesztett bajuszon, s a mindig mókára, derűre, jókedvre forduló kedélyen nyoma sem látszott, hogy e megtévesztő kulisszák, a leeresztett függöny mögött már konok harcban áll serkentőjével és sarokbaszorítójával, a Halállal. ...Zilahyt fátumként húzza a halál, a tragédia, a fájdalom örvénye, ezek húrjain tépi balladáit. Mint aki éjszaka egymaga roppan össze halál és végzet szorító gyűrűjében, de amíg lélegzik és tudja a rávárót, felemelt fejjel a csillagokat nézi — és énekel. Az egész kiállítás ilyen bátor, ilyen emberi mély dal a halál előtt: a végzet kikerülhetetlenségének tudatában. Visszafojtott, sűrű közegű, döbbent ének, tragédiát sugalló. Vagyis: ballada. . . .A festő már elhallgatott. A képek hallgatva sugározzák a szívszorongva szült Szépet. A nézők hallgatása növeli a csendet. Néma: valóban néma látogatók. Ezek némaságra intő, csendet követelő, hallgatást parancsoló képek Egy életről beszélnek, aki átlépett a halálba. Egy halottról: aki átlépett az életbe".

Bencze László: Zilahy György poszthumusz kiállítása = Kortárs. 1966 szeptember

„Döbbenten értesült képzőművész társadalmunk a hírről, hogy május 4-én Zilahy György festőművész meghalt. Egy hónap múlva, június 3-án nélküle nyílt meg első gyűjteményes kiállítása a Csók István Galériában. Várt az időre, amikor a nyilvánosság elé léphet, mert kész alkotásokkal, saját ítéletét elviselő művekkel akart jelentkezni, olyanokkal, amelyeket felelősségtudata erre méltónak talál. ...A kritika segítő elemzését itt most a történész értékelésének kell felváltania, mert ennek a művészetnek nincs tovább útja: a história része lett, helyét és jelentőségét ott találjuk meg a század magyar fejlődésének egészében és részeként. ...Alkotásaiban a természet soha nem válik tájképpé, nem él át évszakokat, hanem jelképe lesz annak a drámának, amely az ember életét alakítja: óriásokká nőtt lombtalan, magányos fatörzsei, a rettenetet idéző temetők, a létet védő és egyben bezáró kerítések szimbólumokká teljesednek. ...Tömör, szűkszavú kompozíciók alakítják a teret, egyszerű formákkal és mély tüzes színekkel adva meg ritmusát; égő vörösek mellett finoman árnyalt rózsaszínek, mély barnák és zöldek mellett villongó fehérek fogalmazzák meg a gondolatot, súlyos, nehéz formáit pedig leheletnyi finom rajzolatok oldják fel. A színeknek és formáknak ezek az ellentétei drámát, feszültséget teremtenek, jelentést hordoznak és teremtik meg Zilahy György művészetének sajátos világát és hangulatát. A modern magyar festészet történetének része ma már ez a munkásság: a múzeum értékei között kap helyet. Korán lezárt és mégis befejezett oeuvre-rel gazdagítja a hazai művészettörténet anyagát",

Dávid Katalin: Zilahy György kiállításáról = Művészet. 1966 szeptember.

„Zilahy György, a korán elhunyt, tehetséges művész néhány képét láttuk Újpesten, egy frissen támadt „Miniatűr Galériában". ...Zilahy György képeiről most is csak megismételhetjük, amit a korábbi retrospektív kiállítása alkalmával a kritika már úgyis méltányolt; sajátos, kék, fekete, barna színekben feloldott, komor világát. Ebbe a tömör, sötét, pasztell-szférába határozott vonalakkal végsőkig egyszerűsített motívumokat rajzolt a művész. Ezek a gyakran szimbólum erejű madarak, facsonkok egy Vajda Lajos fogantatású művészet kibontakozását ígérték. Életműve azonban torzó maradt, de így is értékes része jelenkori képzőművészetünknek".

Tölgyesi János: Zilahy György kiállítása = Művészet. 1967 szeptember.

„Zilahy György (Tatatóváros, 1929. ápr. 6. Bp. 1966. máj. 4.) festő. A Képzőművészeti Főiskolán Domanovszky Endre volt a mestere. Képein Ámos Imre és Nagy István tradícióját folytatta, a műveit a szimbólumgazdagság és a konstruktív-dekoratív kompozíció jellemezte. Éveken át egyik vezetője volt a tokaji művésztelepnek és fontos szerepet játszott a képzőművészeti szabadiskolák irányításában. 1966-ban a Csók Galériában rendezték meg emlékkiállítását, majd Tatán, 1967-ben Újpesten és Tokajban rendeztek tárlatot műveiből".

Művészeti Lexikon. 4. kötet 1968.

W. T.

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK
LVIII.

A kiállítást megnyitja:

DR. NÉMETH LAJOS
egyetemi tanár

A Komárom Megyei Múzeumok Igazgatósága

meghívja Önt

ZILAHY GYÖRGY

festőművész emlékkiállításának megnyitására

1986. április 27-én vasárnap, 11 órára a tatai Várba

86-675 KMNYV., K.

Meghívó

Zilahy György

ZILAHY GYÖRGY-EMLÉKKIÁLLÍTÁS. *A húsz évvel ezelőtt fiatalon elhunyt Zilahy György alkotásaiból emlékkiállítást nyitottak meg vasárnap a tatai öregvárban. A tatai születésű művész hagyatékát — amelyet a modern magyar művészet jelentős értékei között tartanak számon — a tatai Kuny Domokos Múzeum megvásárolta.*

Magyar Hírlap 1986. IV. 28.

Zilahy György

A tokaji kollégium falára dombormüves emléktáblájának elhelyezését ~~terv~~ezik.

Esti Hírlap, 1971. dec. 28.

ZILAHY GYÖRGY

76-1286 KOMÁROMI NYOMDA

MEGHÍVÓ

A TATAI KUNY DOMOKOS MÚZEUM
MEGHÍVJA ÖNT ÉS KEDVES CSALÁDJÁT

Zilahy György emlékkiállításának

MEGNYITÁSÁRA, 1976. ÁPRILIS 11-ÉN,
VASÁRNAP DÉLELŐTT 11 ÓRÁRA
A TATAI VÁRBA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA: DR. DÁVID KATALIN
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MDK

Zilahy István, építész

Az emlékmű építész-tervezője.

—: Vásárhelyi Pál-emlékművet avattak Tiszaderzsen 5.

Népszabadság, Bp. 1969. szept. 2.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Zilahy István építész

Réntvet az „Isztambul Szálló" tervezésében (ezem épült meg)

Kortárs 1966 V. n. 757 old.

M.D.K.

Zilahy István épitész

Szabadság szálló, 1964,

Magyar Épitőművészet 1968/4, 9.1.

Zilahy István épitész M.D.K.

IA KÓTERV

Szabadásg Szálló Bp. 1961-1963.

Kivietelezés: 1962-1964

Belsőépitész: Kovácsy László

Épitésvezető: Müller Pál

repr.

Magyar Epitőművészet 1966/2. 13-19.1.

M.D.K.

Zilahy István épitész

/ LAKÓTI/

Muskátli Étterem, Héviz, repr.

Magyar Épitőművészet 1967/5.42-43.1.

Zilahy István, építész MDh

A Szabadság Szálló újjáépítési terveit készítette el.

(fényhép)

—: Négyszáz szoba, három nagy étterem 6. l.

ESTI HIRLAP, Dn. 1961. okt. 31.

Zilahy Istvánné
építőművész

Vásárhelyi Pál emlékkiállítás építészeti részének a kivitelezője.

Edery Elemér: Emlékkiállítás Vásárhelyi Pálnak
Művészet, 1970. január - 25 lap.

Zilahy István

Z[ilahy] I[stván]: Muskátli Étterem, Hévi z. (Zilahy István épitész.) – Magyar Építőművészet, 1967. 16. évf. 5, sz. 42-43. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Értl 1970. 1.sz. 68-107. l./

75. l.

ZILAHI István könyvei

1651 Erdődi templom átépítésénél
dolgozott

Tudós 1995 57.

tervére, másrészt a síremlékb
mintájára vonatkozott, azt mu
ülésein nem született egyérte
a vitapartnerek, hogy az emlé
abban még nem, hogy milyen mű

Schickedanz vagy példasze
ösztönösen ráérzett a mindkét
tervében ugyanis Batthyány sz
helyezte el - úgy tervezte a
nagyméretű szobor talapzata l
a pályatervvel azonos rajz (K
pódium közepén állt volna a m
talapzat két oldalán a Szabads
alakjaival. A rajzon a szobro
kolonnád - övezi, zárópárkány
edényekkel. A pódiumra két lé
egy aediculát, amely az alapz
vezető bejárat. Ennek a korai
ismert, alaprajzai és metszete
kripta milyen nagy területet

Zilahi István építész

Zsüritag az alábbi pályázatok

Kovács Ferenc: A tabáni Rácz gyógyfürdő tervpályázata, 1969

Magyar Építőművészet 1970/4 2 old.

Zilahy István

Pál Balázsal közösen

részt vett a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Muzeum meghívásos tervpályázatának I. ütemén.

Vargha László: Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Muzeum tervpályázata, 1967. - Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz. 12-17. l.

~~[illegible]~~ Zilahy István

Pál Balázzsal együtt
meghivást kapott a Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Muzeum tervpályázatának II. ütemére, és rangsorolás nélküli díjazást nyert. – A terv ismertetése.
(II-III. díj)

Vargha László: Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Muzeum tervpályázata, 1967. - Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz. 12-17. l.

Zilahy István

Bányászati Tervező Intézet székháza, Budapest. /Jakab Zoltán, Zilahy István építészek./ - Magyar Építőművészet, 1967. 16.évf. 1.sz. 18-20. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 60-107. l./

73. l.

Z ilahy István épitész

M.D.Z.

Megválasztották a Magyar Epitőművészek Szövetségének uj elnökségét
Magyar Nemzet 1961. november 25. 3.1

ZILAHY István építész

Sip., Szabadság szálló (Rest.)

Belső tervező: Kovácsi László

Magyar Építőművészet 1961. 5.sz. 38-39. l.

M.D.K

ZILAHY István épílész

Bp. Bányászati Tervező Intézet szélcsatása (Varsányi Irén u. 40.42.)

Társtervező: Jokab Zoltán
(repr. távlati kép)

új otthont kap a Bányászati Tervező Intézet

Magyar Nemzet 1962. április 21. 3. l.

Dávid Károly ifj. - Zilahy István, építészek. MDK

A kazári négy tantermes általános iskola alaprajza, homlokzat és metszet. Tervezők fentiek.

Építés-Építészet. 1949.I.évf. 3.sz. 21.l. Ábrákkal.
Fentiek a MATI-ban.

Zilahy István, építész

MDH

Jakab Zoltán építésszel együtt készítette a Bányászati Tervező Intézet létesmeletes palotájának terveit. Tervrajz – Repr. [fénykép]

(– : szöveg – fénymásolat.) 6.

ESTI HIRLAP

Bp. 1962. máj. 7.

~~Dávid Károly ifj~~

Zilahy István

Gyulessek

tovább

A kazári négytantermes általános iskola alapraja, homlokat is metszet. Tervezők fentiek

F-pités-Epitészet

1949. I. évf. 3. sz.

21. l.

ábrákkal

Fentiek a MATI-ban

K.

02. Érkezett: október 31-én

os Ur !

irt bizottságnak f. évi május hó 9-én
iratára, van szerencsém a m. kir. kor-
ság közállapotairól szóló jelentés és
. évi folyamának egy példányát a müem-

M.D.K.

Filely István, építés

Körner Józseffel és Mester Árpáddal közösen beépítési tervet dolgoznak ki 1959-ben a dunaparti szállodasor megoldására, felhasznál va részben az 1946-ban lezajlott pályázat gondolatait. A Duna-szállót és Thonet-udvart megtartják.

Major Máté: A pesti Duhapart szivének városképi problémái

"BUDAPEST", Bp. 1966. IV.évf. máj.sz.

21. old.

Negalív

Lilahy István Hegedűsné

Illés Gyula: (Vetkőző lány)

kobor

Zilahy T.

és Szőke Sz., Jakab Z.

Rákóczi úti áruházosított épület.

1957-58. terve

A felszabadult Budapest művészete.

Szobrászat - katalógus. Budapest, 1960.

14 l.

MDK

Zilahy István épitész

Oroszlányi ált.iskola repr.

Egri-Zempléni-Zólyomi:Az általános iskolai kötelező oktatás és iskolaépitésünk fejlődése Magyar Építőmüészet 1955.IV.évf.7-8.sz. 218.l.

Zilahi István, épitész MDK

A sztálinvárosi szálloda tervezője.

repr.

MagyÉp 1945-55.

Zilahi István, épitész MDK

A sztálinvárosi 10 tantermes iskola /repr./
20 " " /repr./

MagyÉp 1945-55.

MDK

Zilahy István építészmérnök, 5000 frt-os
Ybl Miklós II. díj.

Kiosztották az "Ybl Miklós" építőművészeti díjat.
Magyar Nemzet 1953. nov. 20. 3 l.

MDK

Zilahy István, építész

A Corvin Áruház átépítésére hirdetett pályázatot és a megbízást a Lakóterv fiatal tervező kollektívája nyerte el. A csoportnak Zilahy a vezetője.

—: Fiatal építészek nyerték el a megbízást a Corvin Áruház korszerű átépítésére

Népszabadság, Budapest, 1959. július 30. 10 l

M.D.K.

Zilahy István
építész

A Dunapardi szálloda építészeti terveit dolgozta ki.

Magyar Nemzet, 1959. julius 26.

Sl.

Gárdonyi Jenő: Elkészült a Dunapardi szállodasor . . . .

Zilahy István, Ybl-díjas építész

20. Bányászati Tervező Intézet irodaháza. Bpest. (repr.)
Építész: Jakab Zoltán,
Zilahy István., 1964.

Magyar Építőművészet, 1988., 3., 48-old.

Zilahy István, Ybl-díjas építész
Jánky György: Kísérlet egy korszak bejárására.

17., 18., Szabadság Szálló (ma Hotel Hungária), Budapest. (rekonstr.)

Építész: Zilahy István, 1964.

Magyar Építőművészet, 1988., 3., 12-old.

Zilahy István, [építész]

MDK

Janáky István - Körner József - Molnár Péter -
Vass Antal és Zilahy István
bemutatták és vitára bocsátották a terveket a Magyar Építőművészek Szövetségében pénteken este. A szakemberek nagy elismeréssel fogadták.

Bemutatták a magyar építészek isztanbuli szálloda-tervét.

Esti Hirlap: II.évf. 58.sz. 1957.márci lo. vas.
7. oldal

Zilahi István, építén MDK

+ Janáky István – Körner József –
Molnár Péter – Vass Antal

Gárdonyi Jenő: Öt magyar építén terveni
Törökország legnagyobb
luxusszállodáját.

Ist. Hirlap, II. évf. 8. s. 1957. jan. 11. pé.
8. old.

Zilahi István építész

MTI

A Magyar Építőművészek Szövetsége új vezetőségében

az elnökség tagja lett.

— Hír

Népszabadság, Bp. 1959. nov. 7. 14.

Zilahi István, építén

UDK

Az ön folyamán Törökornáglan volt Janáky Istvánnal és körne Józseffel.

Gárdonyi Jenő: Öt magyar építén terveni Törökornág legnagyobb luxusszállodáját

Rsb: Hirlap: II. érf. 8. n. 1917. jan. 11. pé.
8. old.

M. D. K.

ZILAHY István építész

Főpavillon belső. (Repr.)

~~Lása~~: Vass A – ~~Zilahy~~

Tarstervező:

Szabó István: Az 1956. évi Mezőgazdasági Kiállításhoz

Magyar Építőművészet 1957. (VI.) 1-2. 17.

47-50. l.

M. D. K

ZÍLAHY István építész
Haller Miklós építész

Óza-Bolyok 1956-ban módosított beépítési terve

Perczel Károly: A részletes rendezési terv építészeti alkotás
Magyar Építőművészet 1957. (VI) 5/6. sz.
172-174. l.

dr. D. K.

ZILAHY István építész

Tiszaug, orvosi rendelő (Pest m.)

Társtervező: Bekeres József

Magyar Építőművészet 1960. 6. sz. 24. l.

M. D. K.

ZILAHY István építész

Ybl-díjas

Dunaparti szállodasor
– beépítési terv

Tarsterveső: Körner József
Munkatárs: Mester Árpád
Málék József: Városképi együttesek

Magyar Építőművészet 1959. 5/6. sz. 177.,
179.
180. l

K. D. K.

ZILAHY István építész (LAKÓTERV)

Rákóczi út átkádosítása (48., 50., 52., 54. sz.)

Kalik József: Városképi együttesek
magyar Építőművészet 1959. 5/6. sz. 177. l.

M. D. K.

ZILAHY István építész

Mezőgazdasági Kiállitás

Főpavilon (Rev.)

Társtervező: Kovácsi László

(A kiállitás tisztelet díja a Categórián kívül)

Bojtha Tamás: Képek és megjegyzések a mezőgazdasági Kiállitásról

Magyar Epítőművészet 1959. 9/10. 287. 288. l.

M. D. K.

ZILAHY István építész

A Szövetség Mesteriskolájá~~n~~ II. cik-
lusán Finta József, Lőrincz József,
Magyar Gisa, Szekeres József mestere

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 79. l.

M. D. K

ZILAHY István építész

Ózd városközpont rendezése - pályázat (Megvétel)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. 52. 80. l.

M. D. U.

ZILAHY István építész

Tihany, Pártház (Repr.)

Társtervező: Szekeres József

Magyar Építőművészet 1960. 6. sz. 26. l.

Zilahy István, építész MDK

• A Szabadság Szálló rekonstrukcióját tervezte. kép.

–: Megkezdik az új Szabadság Szálló építését 2.1

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. márc. 17 [Vidéki.]

Zilahi Lajos

MDK

A Komárom megyei művészeknek a tatai Vármuzeumban rendezett tárlatán szerepelt.
Ecsetjét a halászok ihlették meg.

-.-

Artner Tivadar: Három kiállitás.
Élet és Irodalom, 1959. jul. 24. 8.1.

Zilahy Lajos

Műcsarnok téli kiállításán
egy igen szép fejét szerepelt.

Az Est 929. XII. 22.

Zilahi Lőrinc

ötvös

A kolozsvári céhmesterek 1568-ban Zilahi Lőrincnek adtak ki felszabadító levelet. (Ezután rezze ötvöslegény lett.)

Arch. Ért. 1895, 445–446.

Kmetty. 38. l.

Zilahy Lőrinc

Laurentius de Zylah

ÖTVÖS

IROD.

Kolozsvár Bonoriday Gergelyé Habendulk 1568 ban.

Mihalik. A Kolozsvári ötvösczék pecsétje. Arch. Ért. 1895. 446.

1K6
ALIAS

Zilahi Ötvös János

XVI–XVII század

Lásd

Zilahi Pált

Kolozsvári Zilahi ötvös János

lásd

Kolozsvári Zilahi Pálko

csomagjában

Mihalik József Kassavárosi ötvösi
[illegible] etc. Budapest 1900. 314. l

Landauer

Johannes Szilahi

ötvös

Mesterré lett Kolozsvárt

1881 ben.

Szilahi

Jakab Elek. Kolozsvár

története. Bpest. 1888.

II Köt.

313 l.

Zilahi István, építész

704

Az új Hungária Szálló egyik tervezője.

L. M.: Életrajzi adatok.

3. p

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. jan. 12.

MDK

Zilahy Károly. ?

Hölgyek lantja. Ferenczy Teréz a célmetszetü arc-
képével. Pest. 1873.

Dr. Szemlér Lőrinc gyüjteményének aukciója. Bp.1936.
Könyvdiszér.- Könyvillusztrációr.
Arv. Közl. 1936. 5.rk.sz. 71.l.

Zilahi István

ács

1716. 1719. 1723

Bal Hel 129. l

Zilahi ötvös István.

1594-ben fia Istók szerepel egy kisebb peres ügyben. Lehet, hogy nem is Kassai, hanem Zilahi ötvös volt.

Mihalik József. Kassavárós ötvösségének tört. Bpest. 1900. 218. l.

Jaños (~~Transilvanus de Illye~~)

~~festō.~~

~~XII. 17~~

Zilahi István

1580 ba mej Kassán
ält.

K 69

Zilahi István, Kassai ötvös III. 77.

Zilahi István, építész MDK

Az Ybl-díjas Körner József
építésszel együtt kénítette el egy
modern 7 emeletes szálloda terveit.

László Miklós: Az építész 3. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. aug. 28.

Zilahi István, építész M Dh

Az Ibl-díjas tervező megemlíti, hogy nálunk a fiatal építészek hamar kapnak önálló megbízatást.

Aczél Kovách Tamás: fiatal építészek – nagy művek 3. C.

ESTI HIRLAP

Bp. 1961. máj. 16.

Zilahy István épitész M.D.K.

Bányászati Tervező Intézet székháza, Bp.
1 61-1 62 repr.
Társtervező Jakab Zoltán

Magyar Épitőmivészet 1967/1. 18-20. l.

Zilahy István
vzig. ép. hallg.

Az óbudai híd
építése c. cerura
vajza repr.

Technika
1942. 10. l.

ügyes vajzoló

Müv.

h. 19

1 Köt. 8r.

Dubovszky

Gyula

Utasítás a majolika-festésben

Zilahy István

IV. é. ép. hallg. 1940-41.
Kotsis-tanszék.

Strandfürdő a Vér-
mezőn. Távlati kép-
pel és abrákkal.

Technika

1941. 333. l.

nuv.

h. 72

1 röt. 8°

Éber

Ladislaus

Der Wiener-Neustädter Altar
Erzherzog Maximilians III.

(Mit 6 Tafeln.)

Zilahy István

III. é. ép. hallg. 1938/39.
Kossis tanszék

Bérház Budapesten
az V. Erzsébetben.

Technika. 1939.

393. l. Távlati
rajz és alaprajz.

folyóir.

j. 52

4 n/2

Múzeumi és könyvtári értesítő.

A Múzeumok és könyvtárak Orm. Főfelügyelőségének és Orm. Tanácsának hivatalos közlönye

Szerkeszti Mihalik József

I. évf. Egy képes melléklettel és 200 nőnek közé nyomott ábrával.

I. – VII. + 1. – 236. ll. 1 képes tábla

Zilahy István

V. éves építészhallgató a MMEE-ben az 1940/41. évi Wellisch Alfréd tervpályázati alapítvány díját nyerte.

Értekezések, beszámolók a műszaki és gazdaságtudományok köréből – 1941. IV. f. 34, 35. l.

FÉNYKÉP, RAJZ

ztafalva

rejes

nplom

SZAKCSOPORT

Templomberendezés

KOR

MÉRET

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

40 / medence

K, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉSI :

Kassa

Zilahi Pál, ötvös, 1612

Arch.Közl.1899. XXI. 252

Zilahi Simon

~~laptulajdonos~~ MK

A Budapesti Hirlap kiadóhivatali főnöke Zilahi Simon vetette fel az egykrajcáros lap eszméjét. Rákosi Jenő nyomdatulajdonos kapott a javaslaton és 1896 okt. 13-án a Budapesti Hirlap kiadásában megjelent az egy krajcáros "Esti Ujság", az első magyar bulvár lap. Barna Izidor majd Sajó László szerkesztette. Az utcai árusitásra épitett. 2000 rikkancs árusitotta.

212-213.o.

Dezsényi Béla - Nemes György:

A magyar sajtó 250 éve. I.kötet. 1954.

MD K

Balla László, Zilahi Edit, Zilahi Zoltán, graf.-? illusztrálták az alábbi könyvet.

Zilahi Zoltán: Tájékoztató a természetben tanításához az általános iskola 7. osztályában. Debrecen. 1947.

ZILAHY Pál ötvös (1635-1651)

LOVAG Zsuzsa: Az együttélő egyházak : Kiállitás az esztergomi Keresztény Muzeumban, 1991. május 29 - szeptember 29. Katalógus. Esztergom,1991 98. p.

Kolozsvár,
Serley

MNM Poz. Jaul. 95.

Zilahi Pál

Kolozsvári ötvös

1635

l.

Szádeczky: Iparfejl

II. 132. l

Zilahi Pál

Ötv.

Ladd

Sládeczky II. 132

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

tam

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Zilahi Pál

Ötv?

Lásd

Szádeczky II. 141

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191... é

tésénél...

jelenhetek, keresményemnek átvételére...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ..., 191...

...

tanu.

...

tanu.

Zilahi Pál

1612 be Garay ötvös Gergely inasa, s mint tanint hallgatják ki okt. 18 án mesterének hűtlen felesége ellení perében. Később Zilahi Zitta Györgynél mivelő legény.

Mihalik J. Kassaváros ötvösségének története. Bpest. 1900. 252. lap

Kammerdt Jacó

Ötvös

XVII sz.

Filahi Tál
Ötvös.
Kolozsvárt 1651-ben.
1642-ben első céhmester.

Jakab Elek. Kolozsvári tör-
ténete. Budapest. 1888. II K.
498. l. 620. l.

Zilahi Pál

otvos

1640 Kolozsvár. Ez évben a

~~Nár~~ férfiak Eösöt.

Jakab Elek. Kolozsvár

Története. Bpest

1888. II. k.

312. l

Koloxsvári Zilahi Palko

ötvös mas.

Mestere Szita György Kassán. 4 évre szegődött. 1613 febr. 25-én. Atyja Koloxsvári Zilahi ötvös János. Felszabadult 1617. márc. 29-én.

Mihalik F. Kassavárosötvösségének története. Budapest 1900. 314. l.

Lencsey

festō.

Zilahy Pál

ötvös.

1642. Kolozsvár.

Ballagi Aladár: Kecskeméti W. Péter ötvöskönyve. Bpest. 1884. 24. l.

Zilahy Pál

Ötv.

Kőmagyőtvj. 997 sz

Zilahy Pál

ötvös Kolozsvár

Kőrnagyötvy 169. P.

Žilahy Pál

kolozsvári ötvös

rod

GerErd 169 l

Tokāl, v. r.

152

állalkoza=
teszi.

»Bércek
n telik és
került mű

A könyvpiacnak a szenzációja az a diszmunka, a mely a »Magyar Festők« cimmel a Könyves Kálmán művészeti kiadótársaság kiadásában megjelent. Negyvenöt nemesművű réznyomatban a magyar festészet utóbbi harminc esztendejének javaalkotásait mutatja be.

Az Ujság.

A negyvenöt lap egy iparművészeti remekbe készült kazettában van, a melyet Helbing tervezett. Objet d'art a szó legigazabb értelmében.

Magyarország.

A gyüjtemény 45 műlapot tartalmaz, a melyek a hazai sokszorositó művészetnek valóságos dicső=

MŰVÉ
KRÓ

megjelenik évenkint legalább hatszor 8=10 oldal terjedelemben, 4 oldal képes melléklettel. Előfizetési ára egy évre 2 K. A Könyves Kálmán kiállitásaira szóló állandó évi bérletjegy a Művészeti Krónika előfizetési dijával együtt 4 K.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budap

Zilgár György, festőművész

Megnyílt a Bábszínház – mehyet hat évig át- és újjáépítettek, – a nézőtér messze esik a főbejárati résztől, szükség volt a hangulati hangsúlyos elem létesítésére. Ezen a 25 méternyi falon láttató a művész gazdag színárnyalatú plasztikus üvegből képezett fényfal kompozíciója. (említve)

Művészeti Magazin

1977. II. 17. TV. 21.25 (Kiné)

M.D.K.

Zilka Ferenc, rajzolmás

1814-ben halt meg Pozsonyban, 28 éves korában.

Csatkai Endre: Pozsonyi képzőművészek és iparművészek 175[illegible]-185[illegible] között

Művészettörténeti Értesitő, Bp.1963. XII.évf. 1. sz. 23. old.

M.O.K.

Zillach pozsonyi mester

Az egri székesegyházhoz készitett terveiben Fellner utódával Grossmannal együtt Pilgram és Fellner épitészeti megoldásait veszik alapul.

/Magyar Müvészet Lexikona/

Mojzer Miklós: A váci barokk rezidencia.
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 283. old.

So.

Zillach, R.

épitez

Gentmünzl

471.l.

yok fedése, tetővizlefolyócsatornák,
etőablakok, tetőgerinc- és egyéb csucs-
jzok és modellek, nemkülönben szobrász-
rendelve és hazai iparosok legjobb al-

mber 26.

Mély tisztelettel

Gróf Dáessy Kóser

M.D.K.

R. Zillach épitéri

A devecseri várkastélyt 1790-ben épi-
tette át

Genth. Mücml. 1959 I. 68

ZILLACK, Georg ejtőmester

Buda, vár ábrázolás 1777

MV. 1984/1. 50.

Cs. Dobrovits Dorottya

Zillack György – Károly építész.
XVIII. szd.

Archaeologiai Értesítő
XLI., 1927., 156–169.
Szurecsányi Miklós: Esterházy Károly
egri székesegyháztervei.

Zillack

építész (?)

l. Gerő Ervin

111. l.

M.O.K.

Zillack épitész

Az egri székesegyház tervein -Eszterházy kivánságra- megjelennek a Piazza Navona tornyai, amelyet az egri püspök Pápán megvalósit.
/Zillack-Grossmann közös terve/

/Magyar Müvészet Lexikona/

Voit Pál: Tervek, mesterek és á mü
Müv. Ért. 1960. 4. sz. 278. old.

So.

Zillach (Csillag) György

pozsonyi kamarai építészet Grossmann József tervet készített az egri székesegyház épületére.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,

Budapest, 1970.

611

ZILLACH, Georg Karl kamarai épitész

Terve szerint nyeri el alakját
a mai devecseri Esterházy kastély.
1790

KOPPÁNY Tibor: Devecser, Esterházy-kastély.
Bp. : TKM, 1993 13.

lekvéssor puszta illusztrációi, nem narratív elbeszélések, hanem szigorúan közönyös, majdnem objektív hidegségűvé alakított képrombolás-felmutatások.

A képépítési-rombolási módszer gyenge építőkövei, sértett alapelemei az idegen anyagok és a geometrikus formák: a színek mindezeknek alárendeltek. A XX. századi képzőművészetben immár máig ható, eleven hagyományként értékelhető a táblafestészet monotóniáját oldó, a jelentésköröket gazdagító, illetőleg megsokszorozó idegen anyag-alkalmazás módszere, a tárgyak képbe illesztése. Síkszerű megjelenése, alkalmazhatósága — applikálhatósága — miatt a modern művészetben kitüntetett szerepet kapott és kap a papír. Hivatkozhatnánk a kubisták munkáira, Picasso, Kurt Schwitters alkotásaira, a kollázstechnika mestereire, de a technikán túl az „arte povera" (szegény művészet) és a „combine painting" (összerakott kép) műfaji- és stíluskörével való rokonságra is rá kell mutatnunk M. Novák András alkotásai kapcsán. Vagyis nem csupán egy technikai fogás és annak továbbfejlesztett változatainak alkalmazásáról van szó, hanem alkotói szemléletről: antiesztétikus atmoszféra teremtésének, konceptuális szituációk létrehozásának, kifejtésének szándékáról.

M. Novák András kompozícióin a csomagolópapír, a hullámpapír, a karton, a mintás tapéta, a feliratot is hordozó címke, a papírszalag, a füzetlap fedezhető fel: tehát nemcsak mint anyagok, anyagféleségek, hanem emlékekkel kapcsolatba hozható, jelentéssel telített tárgyak, rekvizitumok jelennek meg. Ezek a mind formai, mind tartalmi funkciót szolgáló képalkotó részek a festékrétegekkel, a színfoltokkal hol kiegészülve, hol feleselgetve, hol eggyé olvadva, hol ellentétes pólusokat teremtve tűnnek fel, válnak kitüntetett, vagy alárendelt jelentőségű szereplővé, kiemelt jelentőségű vagy szinte észrevétlen, magától értetődő, természetes megjelenésű összetevővé. A lapok, a fecnik, a foszlányok, az ívek, a darabkák szaka-

Zillack György Károly

/Mack György Károly ?/ pozsonyi építész 1792-93 képit tervet a felsőtárkányi rk. templom ujjáépítésére.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII.

Budapest 1972.

7331

Zittlach György Károly

Kamarai és primási építőmester 1791 után
készített tervet a Szt. Mihály székesegyház
építésére. /Eger/

Voit Pál szb.: Szecsmegye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

4141

Georg Karl Zillach

négyemeletes csillagvizsgáló tornyot épített a budai Királyi palota keleti kupolájának helyére.

Budapest története III.Akad.kiadó 1975 Bp.

226.old.

ZILLACK, Georg Karl epitomeista

Enterhäiyatuk dalgaut 1778-80, 84

levelt ai adatok

An 1997 252.

et Liptovensis Joannes Illésházy 1797.

A templom tornya alatt a belső ajtón vert vasbád

A sekrestyében:

1. Ezüst tömjéncsónak, XVII. század, vert e díszítéssel, öntött fülekkel; apró alak.

2. Kehely, ar. ez. XVII-XVIII. század, augsburgi

3. Cibórium, XVII. század, ma a nyitrai püspök t

4. Miseruha XVIII. századi hímzett betéttel.5. Ú ezüst, XVIII. század.

A templom harangjai közül egy XVI. századbe veni cum pace felirattal, egy másik 1654-b Ferencz nádor bőkezűségéből öntetett.

A várkastély

ZILLAG 1. CSILLAG

közötti időben tűzvé
kiemelte romjaiból,

A várfennsíkból r
természetszerűen oszi
molta, mindannyiszor
lom is.

Mint föntebb en
ból való kivonulásak
1331—1349. közötti
Széchy Dénes érseks

Az ujjáépített s
még száz év multáva
tudjuk, mert Várdai I
mot. meglátogató J
következő évben a
várat a török vette h
tére emelt templomb
egész idejében.

A törökök kivor
mígnem Mária Teréz

A mai bazilika,
amellett hogy a világ
szimbóluma a keresz

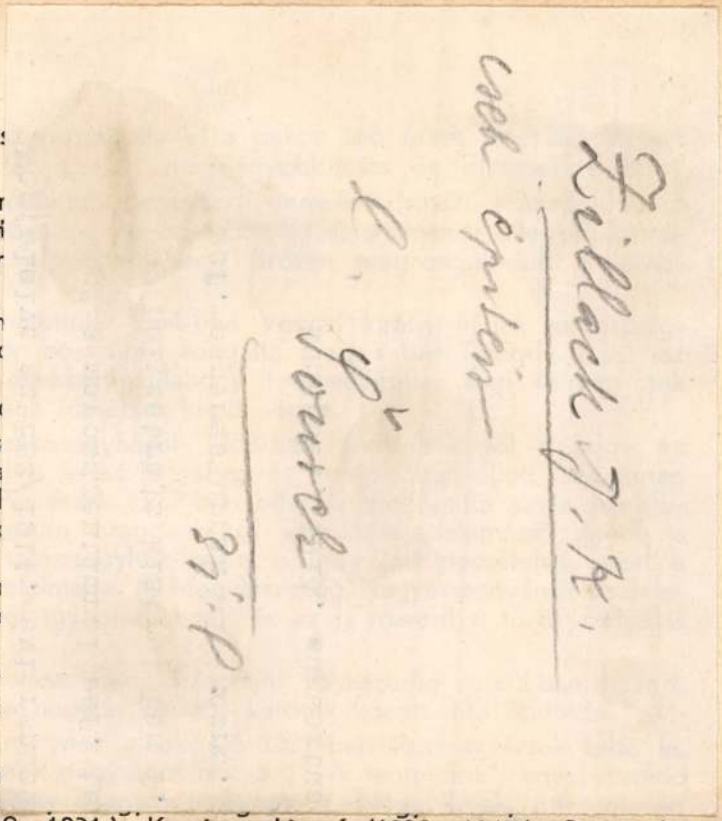

Rudnay Sándor (1819—1831.). Kopácsy József (1838—1847.) S

azokon túl már egyre jobban elmosódó, táblaszerű rónaságra borul a levegőtávlat egyre vastagodó kék fátyola.

Közvetlen alattunk a fejedelmi Duna kanyarog. Ezüstösen tükröző szalagjába zöld foltokat hímez a sok sziget. Szemeinkből kilopódzik egy könnycsepp, mikor a mélyben megpillantjuk a Dunát átkaroló Mária Valéria híd íveit. Ki hitte volna 42 év előtt, mikor a hidat nagy ünnepélyességgel adták át a forgalomnak (1895.), hogy valaha ennek közepén lesz az országhatár és Giskra martalócai állnak őrt a hosszában kettészelt Duna habjai fölött?!

Forduljunk el a lehangoló képtől. Nézzünk délnyugat felé, merre a Gerecse-Gete márványban gazdag hegyeit látjuk sorakozni. Közelebb a Zsidódi-, Kenyérmezei- és Sátorkői-medence szélén a dorogi, tokodi bányavidék a földtörténet harmadkorát juttatja eszünkbe, mikor az eocén és oligocén-idők tengerének itt volt a partja s a parton buján tenyésző növényzetből a mészkő, márga és palarétegek között keletkezett az a vastag szénréteg, mely ma a vidék bányáiból oly nagy mennyiségben ontja a jóminőségű barnaszenet.

Délkelet felé fordulva, a Pilis-hegység vanulatából a Dobogókő, Pilis, Predikálószék, Pádvár ormait látjuk kiemelkedni. Keleten a pompás Vaskapu ütögeti üstökét. A székesegyházzal szemben, a Garam-Ipoly közötti párkányhegyek szépségét csodálhatjuk, míg annak folytatásaként, egészen a látóhatár alján, a Börzsönyi csoporthoz tartozó Szentmihály hegyét véljük fölismerni.

De szálljunk le a magasból és nézzük meg a székesegyház bel-

Georg Karl Zillack

J. E. Mansfeld – J. Mayer: A budai Mária Terézia kori palota G. K. Zillack illuminációs tornyával, metszet, 1777 (repr.)

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki K., 194 l., 214 Kép.

22. l.

Karl Zillack

A budai palota keleti homlokzatának tervrajza K. Zillack szignójával, az építkezés 1780. évi befejezése után. (Orsz. Levt. B. T. 23)
(repr.)

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

24. l.

Georg Karl Lillack

Lillaq vizsgáló tornyát a budai palotában 1827-30 között bontották le.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

58. l

Georg Karl Zillack

működése a budai királyi palotánál az 1770-80-as évekre terjed. Nevéhez fűződik az egyetem csillagvizsgáló tornyának építése, mely legkésőbb 1777-1780-ban készen állott.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 214 kép.

30.l.

M.D.K.

Zillach János György, porsonyi polgári építész

némileg megváltoztatja (1784-90 között) a pápai plébánia templom tornyainak Pilgram váci tervén szereplő harcsi piramis-sisakjait, s helyettük a bécsi és porsonyi Erzsébet-apácák templomának ugyancsak Pilgram, által tervezett jellegzetes toronysisakjait alkalmazza

Heves Megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

205. old.
+ 319. "

M.D.K.

Zillack x) (csillag) Károly x) György, pozsonyi polgári építész

az egri piéreseg házhoz készítek homlokzati tervét körli a sarró a 233. ábrán, alaprajzát pedig a 378. ábrán.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsányi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

225. és old.
422. "
+ 319. "

x) a 205. oldalon „Zillach"-nak
és x) Jánosnak irva!

Zillach (Csillag) Károly, György
porsonyi epitőmester
nevének esetleges aronosítható, ságát
hack György Károllyel, lásd hack nevénél.

Hevesmegye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 361. old.
+422

M.D.K.

Zillack (Csillag) Károly György

porsonyi polg. épitő mester, prímási és hamarai épitész

1784-ből származó, a szekes egyházhoz készitett terosororata ismeretes. Szerző mint még el nem döntött álláspontot taglalja Mach, Károly György ismeretlen porsonyi épitész á Francz József 1785-ben, készitett templomtervével kapcsolatos kérdést.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 422. old.

378. á. az egri szekes egyházhoz készült alaprajz, 1790 körül

Georg Karl Zillack

1.

A budai vár mai „D" épülete Zillack csillagvizsgáló tornyával és a torony alaprajzával, 1790. (Orsz. Lvt. B.T. 27 sz.)
(repr.)

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

10. l

Zillack

csillagvizsgáló tornya Szentgyörgyi István 1827-es olajképén (Föv. Tört. Múz. Újkori Ont.) (repr.)

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

34-l.

Georg Karl Zillack

A budai palota mai „E" épületének énaki, és a „D"-„C" épület énaki homlokzatai Zillack csillagvizsgáló tornyával, 1813 előtt. (Orsz. Lvt. B. T. 25. sz.) (repr.)

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 214 kép.

52.1.

Zillack

csillagvizsgáló tornyat 1827-30 között bontottak le.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 214 kép.

35.1.

Georg Karl Zillack

A budai palota nyugati homlokzata Oracser nyugati kupolájával és Zillack csillagvizsgáló tornyával 1790. (Orsz. Lev. B. T. 21. cs.) (repr.)

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 214 kép.

51. l.

T.

Georg Karl Lillack

villagvizsgálója 4 emeletes volt, ahó 2 szintjének hozulokzatát a timpanon alatti architektúrához igazodó falpillérek tagolták, körötttük tötényes ablakokkal. A 3. emelet falsíkjából sárterkélyek emelkedtek ki, megfigyelő ablakokkal. A 4. emeletet mellvédkorlátos tetőterrem alkotta, sajta megfigyelőtorony.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

54. l.

4.

Georg Karl Zillack

Oracsek Ignác keleti kupolája leghésőbb 1777-ben átadta helyét a G. K. Zillack fervente egyetemi csillagvizsgálónak. Az önkhatásában nagyon hasonlított Jakob Tellner egri, érseki lizeumán 1765-80 között felépült csillagvizsgálóhoz.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

54. l.

M.D.K.

Georg Karl Zillack, épitész

Franz Anton Hillebrandt után a budai várpalota épitésénél is közremüködött mester, Grossmann József 1785-ben bekövetkezett halála után, Esterházy Károly felszólitására uj terveket készit az egri székesegyház részére, ugyancsak kéttornyos homlokzattal, oromzatos, oszlopos portikusszal.

Gerő László: Eger, Bp. 1957. /Magyar Müemlékek/ 50.old.

Zillack, Georg Karl MDK

Szt György tér. Volt Királyi Palota.

Itt volt a Nagyszombatról Budára költözött egyetem 1778 1779-1784-ig. 1811-ben , az 1810-es tüzvész után a Georg Karl Zillack tervei szerint az egyetemnek 1778-79-ben épitett csillagvizsgáló tornyát 1824-ben lebontották, és Luis von Montoyer készitett tervet az átalakitásra, de halála miatt ez nemvalosult meg.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

42.1.

MDK

ZILLACK GEORG KARL

Az egri uj székesegyházhoz tervet készitett, reprodukcióját bemutatja a közlemény.

Gerő László:Eger. Budapest1954.p.53.

Képzőművészeti Alap kiadása.

Georg Karl Zillach építén M.D.K.

tervei nerint készül 1784 ben a csillag vizsgáló torony.

Gerő L: A budai várpalota tört. 1541-től napjainig. Kluj. Bpest hüemlékeiből. Bp. 1955, 295

M. D. K.

ZILLACK, R. építész

1790. Devecser, várkastély átépí-
tése

Gerő: Magyarországi várépítészet
Bp. 1955. 432. l.

2.

Georg Karl Zillack

másirányú lekötöttsége mellett dolgozott Budán. Egyidejűleg, 1774-78 között a pozsonyi Wigand-házat építette.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Műszaki K., 194 l., 212 kép

128. l.

1.

Georg Karl Zillack

dolgozott 1780 előtt a Mária Terézia kori budai palotán. Gillagrizsgáló tornya az 1945 utáni szerzés során követőre talált dr. Kotsis István neméhyében.

Czagány István: A b udavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. Müszaki k., 194 l., 212 kép

128. l.

Zillack György Károly

a budai egyetemi épitkezéseknél is alkalmazott későbbi pozsonyi épitőmester által készitett templom tervéről, mellyel Budán (?) akarta a mesterjegyet megszerezni, s mely centrális elrendezésével sok érdekességet rejt magában, ugy nyilatkoztak a céh mesterei, hogy az nem más, mint a drezdai Frauenkirche kópiája, melynek metszetét az egyik mester lakásán látta, s ezért, mint e mesterségre alkalmatlant elutasitják azzal a záradékkal, hogy jobban tenné, ha otthon maradna hazájában.

Réh 8.l.

BUDAPEST
934 MA. 17 15
Sa 62 Sa

Zillack, Georg Karl

Egri püspöki székesegyház terve.

másik terv *Georg Karl Zillack* „bürgl. Baumeister"-től való, aki magyar királyi kamarai építész volt, s Hillebrandt F. A. őt a nagyszombati és budai egyetemi építkezéseknél foglalkoztatta. A két tervrajz fölfogásban, elrendezésben kevés különbséget mutat, ami arra vezethető vissza, hogy Esterházy püspök, aki már 1772 őszétől kezdve foglalkozik a székesegyház építkezési terveivel, úgy a belső térelrendezés, mint a külső fölépítés szempontjából a maga akaratát juttatta érvényre a tervekben.

Magyar Művészet
1928. 647. l.
az Arch. Ért. XLI. Kötet
tanulmányából

TONELLI SÁNDOR dr.
TORDAY ÁRPÁD dr.
TORDAY FERENC dr.
TÓVÖLGYI ELEMÉR dr.
TÖRÖK KÁLMÁN
TÖRÖK PÁL dr.
TRAEGER ERNŐ dr.
TRÁJBER ISTVÁN dr.
szügyi TRAJTLER TORDAY VILMOS
TRÓCSÁNYI GYÖRGY dr.
TRÓCSÁNYI ZOLTÁN dr.
TURÓCZI-TROSTLER JÓZSEF dr.
UDVARY JENŐ
tiszaujhelyi UJHELYI PÉTER
o vag frankwelli UMLAUFF SZIGFRID dr.
UNGER EMIL dr.
VADOSFAY-NÉMETH LENKE
VAJDA LÁSZLÓ
VAJDAFFY ALADÁR dr.
VAJNA ISTVÁN dr.
VAJTHÓ LÁSZLÓ
VÁMOS ÁRPÁD
VARGA LAJOS dr.
VARGHA GYÖRGY dr.
csekei VARJÚ DOMOKOS
csekei VARJÚ ELEMÉR
VARRÓ ALADÁR BÉLA
VARRÓ ISTVÁN dr.
VARSÁNYI EMIL dr.
VASVÁRI MIKLÓS dr.
VÉCSEY LEÓ
VÉGHELYI LAJOS dr.
VÉR ANDOR
verebélyi VEREBÉLY TIBOR dr.
VERESS ELEMÉR dr.
VERESS ENDRE dr.
VERESS FERENC dr.
VERESS SÁNDOR
VIKÁR BÉLA
VLADÁR ENDRE
WALTON RÓBERT
WARGA KÁLMÁN
WESZELSZKY GYULA dr.
WIDMAR ANTONIO
kisujfalusi WILDNER ÖDÖN dr.
WINKLER JÁNOS
WODETZKY JÓZSEF dr.
WOLFNÉ NAGY ANNA dr.
ZACHÁR GYULA dr.
ZAMBRA ALAJOS dr.
závodjei ZÁVODSZKY LEVENTE dr.
ZEHERY LAJOS dr.
ZIH SÁNDOR dr.
ZOMBORY ISTVÁN
ZOVÁNYI JENŐ dr.
ZUCKERMANN FERENC dr. med. et jur.

A térképészeti irodalom feldolgozását
a *M. Kir. Állami Térképészet* vállalta

9-

Zillack Győry Károly

pozsonyi építőmester

lásd még

Csillag Győry Károly

alatt

Fleischer Gyula

Századok 1934

374. l.

ne Beilagen zu dem Werke:
on, und die siebenbürgischen
3.I.Die Relationen des nach
ordneten, Magisters Johann
annstadt. /1692-93./ II.
neck.Hermannstadt,1872.8r., 5.--

yilkolása a buda-pesti hidon. 2.--

rczeg és Jellacic bán között. 2.--

.1671-ben.Rézmetszet. Kere- 5.--

püspök életének chronologi- 1.--

ckwürdige Missions- und
niopen. Frankfurt a/M,1715.
nképpel. 6.--

:eg der Drey Allirrten.Das
n der Insel St.Helena reiset. 2.--

ns,1838.8r., ppkts 2.--

raphie der westlichen Jor- 2.--

t./Mai 1850./ Von einem 2.--
itékban

. Szerk. Kecskeméti Vilmos -.50

Zillack, Georg Karl

Magyar Múvészet
1928.647

Márványlapos

1771-9092
Restaurátor.

479
~~358~~. Asztal. (Körönigs)

Egy darab barnára páczolt puhafa asztal, márványlappal, négy kerek lábbal és fiókok nélkül.
Méretei: 80 cm. magas, 105 cm. mély179.5 cm. hosszú.
Becsértéke.....120 K

ZILLACK *György Károly*, építesz. A XVIII. sz. második felében Pozsonyban élt. Hosszabb ideig foglalkoztatták a nagyszombati és budai egyetemi építkezéseknél s résztvett az egri székesegyház munkálataiban is.

E. g. II. 627 l

[illegible] az argosi Hera arany-elefántcsontszobra, amelyet csak érmek alapján ismerünk. P. az első, aki teljes anatómiai hűséggel adta vissza az emberi testet, melynek formai problémái és arányai állottak érdeklődése középpontjában. Teorétikus munkát is adott ki az általánosan érvényes arányok tanáról, a Kánont (l. o.). E kissé zömök arányoknak megfelelő kánonszobra, a Doryphoros (l. o.) és a Diadumenos. Mindkettőnek számos római másolata maradt fenn. Utóbbit a delosi példány alapján Apollo szobrának akarják minősíteni. P. atlétaszobrain az értelem felépítő munkáját, az esetleges és pillanatnyi elem teljes absztrahálását figyelhetjük meg. A művész Amazonját, melyet állítólag Pheidiasszal (l. o.), Kresilasszal (l. o.) és Phradmonnal versengve készített, a legtöbben azon típusban ismerik fel, amelyik baljával egy pillérre támaszkodik, jobbját oldalsebe ellenére feje fölé emeli és bal lábát a P.-re jellemző lépő sémában helyezi hátra (Berlin, Róma, London). A három Amazonszobor közül kétségkívül ez a legszebb. — Irodalom: *Mahler*, Polyklet u. seine Schule, Athen-Leipzig, 1902; *Anti*, Monumenti Policletei. Róma, 1921.

P. 2. *ifjabb*, sikyoni művész, Naukydes tanítványa, a Kr. e. IV. század első felében mint építész (epidaurosi színház és „tholos") és mint szobrász működött. Istenszobrai közül az amyklaei fegyveres Aphroditét egy Epidaurosban talált szobormásolatban (Athén) vélik felismerni. Pausanias szerint ő készítette a megalopolisi Zeus Philios-templom istenszobrát is.

Weyde.

POLYMEDES, argosi szobrász, ki a Kr. e. VI. században készítette Kleobis és Biton szobrát (Delphi) a szokásos „Apollo"-típusban, azonban egy kissé hajlott könyökkel, a rekeszizom jelzésével már haladást mutat. Hajviselete a krétaira emlékeztet.

Zillack György

Kamarai építész XVIII sz

vrád

Szmrecsányi Miklós

Esterházy és a művészet.

Galanthai gróf Esterházy Károly egri püspök emlékének ünneplése Eger, 1926.

46. l.

A jobbról lévő trón
[illegible] kit öt udvari tömeltós
küldöttséget fogad, a mely
beli ablakon át hegyes vide
lovas ütközet folyik. Feli
nek:

Hungarorum l

Rm., mér. a

Szn. 17
1770-9

Zillack Georg Karl

epitolum.

1.

Kapj. 6 l.

Urna, öskori VI. 161.

Zillack, Georg Karl

építőmester

Lásd

nem tud róla többet
mint amennyit róla
Kapossy már közölt

Az egri székesegyház
mak általa készült tervét rész-
letesen ismerjeti.

Szrecsányi Miklós: Gróf
Esterházy Károly egri püspök
székesegyház-tervei. Arch.
Ért. 1927. 158 és köv. ll.

→ Ez a terv nem valósult meg.

Lillack, Georg Karl

MAGYAR MŰVÉSZET
1928. 647
1931. 19

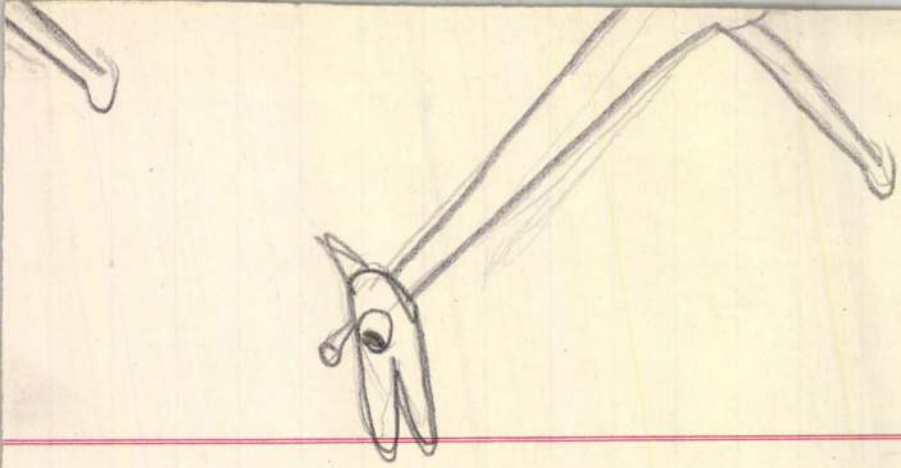

Zillak György Károlyi

lárd

Reh 8. l

Zillack György építész részt vesz az egri székesegyház
munkálatai ban

Dr Szmrecsányi Miklós. Esterházy és a művészet.
Eger. 1926. Szm. Arch. Ért. 1923-26. 266. l.

Julián – Egyenület VII. 289.

Zillack György

epitéz

erőd

Arch. Ért. 1923–26.

266. l.

N° 9.

4304. ~~Claas~~ Nicolaes Pietersz Berchem:
Megkeresztelték Iaarlemben 1620
február 18-án.

Ökör.

Rövid szarvú jószág, mely) van ábrá
az előtérben ~~[illegible]~~ Ökö
néz. Szine vörösbarna, azonban
jának ~~tájék~~ fehér. ~~[illegible]~~
lépett. A háttér szürke.

környéke

Fa, méretei 16.5:22 cm.
~~Gróf Pálffy János Hagyom~~

Jegyzet. Száma a törzsle

~~Jegyzet. A leltár szerin~~
~~Van der Berg (Bergham~~
~~zu Paris 1867, 15 hoch 1~~
~~Dieses Bild war bis z~~
~~berühmten Thiermalers Tr~~

8(3)

Csillag György

építész

Porsony, XIX. 7

1835–38. a bécsi akadémia építészeti nakontályem tanult.

bása Fleischer Béce 35. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Zillack, Georg-Karl, építész DDh

(1746, Dablitz (?), Elchorn. — megh. 1809 után)

Nevét később Csillag-ra magyarosította Érdekes, hogy a Rathaus átépítésének egy általa szignált terve maradt fenn 1800-ból. Szerencsére nem valósították meg.

67. l

Franz, A. R.: Pressburg, die ehemalige Hauptstadt...

Berlin: Stuttgart, 1935. 83. l. 12. t.

Zillack Johann Karl.

épitéz

l.

Tölgyesy Pozsony

42. l.
47. l.

KÖZPENZZEL-BERNI-JÖSTVE
1933. NÁR. - 8. PO.
A
BUDAPEST 4.

ványi Gyula
úrnak

Bp.

Högjész Endre u. 10.

Csillag (Zillack) György Károly
pozsonyi építőmester
A magyar eredetű és jó magyar neve dacára az ujabb magyar müvészeti irodalomban következetesen elcsehesitett alakban emlegetett Csillag (Zillack) György Károly pozsonyi szereplése inkább csak átépitésekben és részletmegoldásokban merül ki. Csillag a nagyszombati és budai egyetemi épitkezéseknél is munkálkodott.
Weyde, Gisela: Pressburger Baumeister der zweiten Hälfte des XVIII. Jahrhunderts. Pressburg, é. n.
Tom.
Fleischer Gyula Századok 1934. 374.
Honnan vettek ezt? megállapitandó

lenül elzárta az utat előlünk.
nap-nap után kopogtatni fogunk

tői és olvasói közül sokan nin-
ket keressük, a hű magyarokat.
velünk délvidéki barátainak és
el olvasnák a Pesti Hirlapot.
cimüket tudatná velünk a mellé-
felragasztása nélkül.
n köszönve vagyunk

hazafias üdvözlettel:

PESTI HIRLAP

lapest. V. Vilmos császár-ut 78.

TESTVÉREK R.T., BUDAPEST

Csillag G. Károly

a XIX. várad elején épi-
tőmester Pozsonyban.

Pozsonyi mű-kiállítás
1883. 26. l.

Zillack György

kamarai építész

l.

Szm Egerszüv

2, ~~129~~, 176, 150, 151, 152. l.

Zillack a m. kir. kamara építőmestere volt s Hillebrandt F. A. a m. kir. kamara vezető építésze őt a nagyszombati és budai építkezéseknél foglalkoztatta.

)S BIZOTTSÁGA

NEK.

Budapest.

V. Aróne-u. 41.sz.

Zillack, Georg Karl

épitész

l.

Szm Egerszüv

208. l.

Zillack, Georg Karl

epites

l.

Kapossy jegyzet

208. l.

Vaslaindrsa, hallstatt Eoni VI. 133.

Csillag-építészcsalád

Pozsony

XVIII. 4

l.

Hekler M. M. Tört

134. l.

Petrik Albert VII. 263.

Csillag

épitem szalád

Poziony

1 –

Heklerung

100 l

8286. sz.

Kérjük levelezésnél és fizetéseknél szívesen e számra hivatkozni.

KÖLCSEY KÖNYVKERESKEDÉSI R.-T.

EZELŐTT

GÁRDONYI ÉS TÁRSA

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT. 52/B.

Postatakarékpénztári
chèque-számla 7969.

Budapest, 190 4 XI/11.

Tek. Szentiványi Gyula *ur*

Hold u. 16 II

Zillack Georg

építőmester 1784

l

Bar Eger

18. l

A vall. és közokt. m. kir. miniszte
a IX. ker. állampénztárhoz intézett

Zillack (Csillag)

Groszy Károly

épitesz

l.

Tölgyesy Porsony

63. l.

Temesvár VIII. 190, 191.

Zillack Georg
Karl
Gitter

Lvid
2
Kap Ung Jakob
46. l.

Pofr.

Kar

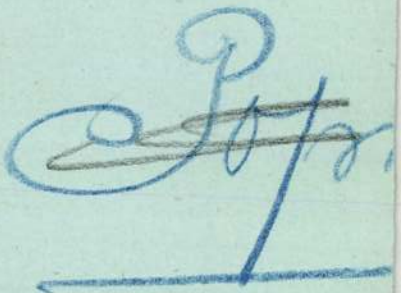

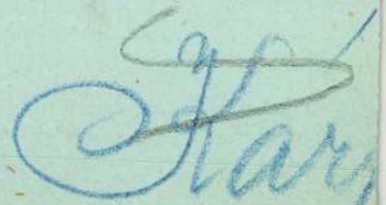

~~Bábsütő mintagyűjtemény a sümegi múzeum-~~
~~ban VI. 149~~

Zilahi Zoltán

Új képzőművészeti alkotásokkal, köztéri szobrokkal gyarapodik 1985-ben Szolnok megye több települése. Jászberényben felállítják Lenin ülő bronzszobrát, Zilahi Zoltán jászsági születésű művész munkáját. Tiszajenőn április elején avatják fel a község felszabadulási emlékművét, amelynek alkotója Nagy István szolnoki szobrászművész. Szolnokon, a kőolajkutató vállalat székháza előtti téren, a bányásznap tiszteletére leplezik le Szabó László többalakos, lemezdomborítású olajbányász-kompozícióját. Ugyanitt, a megyei művelődési és ifjúsági központ előtti téren Győrfi Sándor karcagi szobrászművész alkotása kap helyet.

Magyar Nemzet
1985. 11. 18.

Zilzer Antal

festő

1.

Arverein körl

53. anke. 1331.

LÉR.

ember hó 12. 13. rendkivüli szám.

KÖZLÖNY

KIADÓHIVATAL: V., gróf Klebelsberg-u. 4.
Telefon: 110-106., 111—323., 111—349.

KARÉKPÉNZTÁR

RNOKÁBAN

TEL.: 187-965)

rülő

TOKBÓL álló GYÜJTEMÉNY

M.D.K.

Zilczer Antal

„Jedlik ny. egyetemi tanár arcképével nagy sikert aratott",-irja a kritika a Mücsarnok Tavaszi Kiállitásán szereplő müvéről.

Képes Családi Lapok, Bp. 1894. ápr. 29.
16. évf. 18. sz. 287. lap

Zilczer Gyula grafikus.

§ 1

Önéletrajz.

1928. IX. 30.

(: Kritika. :)

MDK

Zilczer Hajnalka

Képzőművészet 1928. II. évf. 12.sz.
173.l.

MDK

Zilger Hajnalka

Munkái a monzai II.iparművészeti kiállitáson.

Cikk: A monzai iparmüv.kiáll.magyar anyagát hazahozták Bpestre.

Ujság, 1925.dec.13. 9.l.

MDK

Zilcer Hajnalka, festöm.

667. Szilén és Faun. Fayence.

EMT. 1928. tav.kiáll. Kat. 33.1.

Fillai Ernő, Vol-díjas
építész

- És ezek után következzék egy olyan város, ahol a házak a gyár helyére telepitettek parkot. Szekszárd.

- Elnézést, hogy megzavarom az ujságolvasásban, gyakran kiül ide a város közepére pihenni ?

- Igen, elég sokszor, igy ebéd után szoktam általában kiülni és kellemes szórakozás, kikapcsolódás.

- Több ezren is leülhetnek a padokra, most is három-négy idősebb néni az unokájával, utána 5-6 padon fiatalabb lányok, fiuk,

1980. IX. 21. Petőfi 11.00 /S.Iné/
Szabad itt ülni?

aztán ez ismétlődik tovább.

- A barátokkal szoktunk ide kiülni, megbeszéljük a napi eseményeket. Itt azért szabadabb az ember, jobb a levegő és sok embert lehet látni, nem ugy, mint a presszóban, hogy csak mondjuk ott csak egy asztal mellett, egy asztaltársaság, meg ilyesmi,

- Ez a kedvenc tartózkodási helyem, amióta itt vagyok Szekszárdon.

- És mióta tartózkodik Szekszárdon ?

- 4 napja.

- Honnan érkezett ?

- Tatabányáról egy sakkversenyen játszom. Egyszerüen jól érzem itt magam, azt a nagy virágkultuszt, amit itt látok, nem csak a közterekben, hanem a házak kertjében is mindenhol sok-sok virág és azok a feliratok, sok helyen vannak ilyen kis virágokról szóló idézetek, Babitstól, Petőfitől, szóval na jól esik járkálni benne.

- A parkrongálóra rögtön rászólnak, ha valamit észrevesznek, de helyes is, mert elcsúfitják a parkot .

- Dr. Papp Tihamér, már 70 évvel ezelőtt is láthatta Szekszárd központját, hisz itt született. Aztán 15 éve a fotós szemével, jónéhány felvételt készitett erről a helyről is, ahol most állunk. A futballpálya nagyságu francia pázsitot félkörben karéjozó domb tetejéről mely cserjékkel, bokrokkal fákkal van beültetve, velünk szemben pedig a Prometheusz fémszobor, amelynek sziluettjei visszatükröződnek az alatta lévő szökőkút vizéből. Szembe, ha nézünk, akkor itt látjuk a Corsó áruházat, ez éppen szemben van a Prometheusz szoborral, tőle kicsit balra, sürü fasort látunk, ez a legrégibb parkja Szekszárdnak.

- S ha újból fordulunk egyet, akkor egy üvegpalotát látunk, ami még szellősebbé teszi a teret.

- Ésérdekessé teszi ezt a teret, mert az Ybl -dijas Zillai Ernő épitette, ez a megyei müvelődési központ.

- Aztán megint egy kis park következik,

- Ott elég sok kis park van Szekszárdon, nem csodálom, hogy Hild-dijat kapott.

- 15 évvel ezelőtt, amikor az első felvételeket készitette a

város központjáról, tudott volna-e itt fényképezni, ahol most állunk ?

- hát kérem legföljebb csak ugy, hogyha valamelyik zsupfödeles háznak a tetejére állt am volna, ezen a területen egy selyem gyár volt,

- A park helyén,

- amelyik egész eddig se levegő, se semmi nem, hát egész más képet mutatott itt. Sétáljunk talán erre igy, nézzük ezt a rengeteg virágot itt, különböző fenyők, mediterrán jellegü különböző ilyen kis cserjék, ezeket a sziklákat, azt a látszatot kelti, mint hogyha a sziklák a cserjékből

- nőttek volna ki.

- Nőttek volna ki.

- Elsétálunk a vasutállomás felé, a Babits Mihály Müvelődési Központ mellett, egy ujabb sétányra érünk, amelyet szintén bokrok, fák, cserjék és padok szegélyeznek.

- Legkedvesebb része Szekszárdnak, régi platán sor vezet ki a vasutállomásig, illetőleg az autóbusz megállóig. Még itt azért szeretném közbeszúrni, hogy valamikor ugy aposztrofálták Szekszárdot, hogy a zsupfedeles megyeszékhely, ez egy olyan nagyfalu , kisváros, tán négy ipari üzeme volt, most több mint 81 ipari üzeme van a városnak.

- Hát mégsem látszik rajta, már a korom.

- Nem látszik rajta, azért, mert nagyon ügyesen csinálták a fásitásokat is a parkositásokat. Tulajdonképpen hát Szekszárdot egy ilyen vidéki parkositott városnak is nevezhetnők, mert vannak itt is toronyházak, meg vannak itt is kertvárosi rész is, de a toronyházak között is mindenütt el van, ide-oda el van szórva egy-egy kis park.

- Hát tudom, hogy Szakszárdon nem lehet Margitszigetet csinálni, de az ő körülményeik között, ez ideális.

- Dr. Mposényi Mihály a Kertészeti Egyetem professzora el sem vállalta volna ennek a parknak a tervezését, ha nem dolgozik vele együtt legalább két müvész. Igy az egyik Varga Imre szobrászmüvész és épitészek, tervezők összeültek és csak ugy vállalták el az egészet, hogyha az egészet ők csinálhatják, tehát az egész városközpontot, a boltok feliratától kezdve, az utolsó szál füig közösen összeülve együtt tervezhetik meg, és miután ez igy elkészült, nyilván tetszett a város vezetőinek a városi tanácsnak, nem részletkérdésekről, részproblémáról volt

szó, hanem az egész központot elé jük tárták és így kőnnyü
park. Xxx

- Nem tudom az Épitésügyi Minisztériumból a Boros Elvtárs tenne-e ehhez valamit ?

- európai tendencia, hogy a városokban a belső terepnek a fellazitására törekszenek, ami ellen persze egy rendkivül erős gazdasági törvényt mond ellent, tudniillik a belső városrészeknek az infrastrukturális ellátottsága általában kedvezőbb, azoknak a kihasználása, hogy bizonyos gazdasági érdekek füződnek, hát ez a kettős ellentmondás az, ami egyéb iránt ebben a kérdésben, pró van kontra, valamiféle válaszadásra kényszerit, az én véleményem kedvezőbb, szimpatikusabb és hosszabb távon követendően ... hogy a városközpontjainkat terekkel, parkokkal fellazitjuk.

- Mi legyen ezeken a tereken, parkokon mi kapjon helyet ? Padok talán vagy szobrok ?
Emlékmü, lovasszobor, vagy netalán valami funkciót szolgáló müalkotás ? Ugy tudom, hogy szép számmal foglalnak helyet müvészek is a stúdiókban, én mindenek előtt Illés Bélához fordulnék, aki Debrecenből jött.

- Hogy a tereken mi legyen, az sok mindentől függ. Függ attól, hogy a tér a városszerkezetben milyen szerepet játszik, függ attól, hogy egy a rági városrészben van-e, új városrészben és sok minden egyéb dologtól függ. A tér kialakitásánál mindenképpen szükséges, hogy legyen egy kötött és kevésbé kötött, vagy szabadabban variálható része. A tereknél nagyon fontos, hogy mindenképpen több funkciósak legyenek.

- Egy ilyet Ön is készitett Debrecenbe, méghozzá a Tanácsköztársaság útján, amelyen ott is áll az Ön egyetlen, az országban ilyen ...szobra. Hát kevesebb lehetősége jutott, mint a szekszárdiaknak, nem tudta az egész teret megtervezni, de ott legalábbis egy kis részt.

- Hát ott nagyjából adott tér volt, és ezen a téren belül lehetett a kerttervezővel közösen kialakitani valami olyasmit, hogy legyen, ugyanakkor, amikor egy nagyon erős közlekedési találkozási pont, ugyanakkor valamiféle intimitása is legyen a térnek, és pihenő karaktere is xxxxx lehetséges legyen, itt fákkal bokrokkal, alakult ki ez a tér nagyjából viz is van, és ugyanakkor egy ilyen fény és mozgás lehetőség, járnak oda piciktől kezdve, öregek is.

ZILLACK Károly György pozsonyi polgári építő-
mester, primási és kamarai építész. 1784-
ből származó székesegyház terve /Egri Érs.
lltár.Terv.j.2./ ismeretes. /Szmrecsányi
129, 146-152, 208./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

Pozsony, 1795. Zillag György-Károly építőmester.

Pressburger Zeitung

1795, 45. szám

ZILACK 1. CSILLAG

M.D.K.

Heinrich Zille

"Hires berlini karikaturista" lerajzolta Hollay Kamilla magyar filmszinésznőt. A lap megirja, hogy a berlini képzőművészeti kiállitáson külön Hollay szoba van, ahol a leghiresebb berlini festők és rajzolók művei szerepelnek a magyar filmszinésznőről.

V.A.: Meffilmesitik Berlinben a János vitézt. Szinházi Élet. Bp. 1927. juli 3-10. XVII. évf. 27. sz. 38-39. lap.

Zilay György, Jer

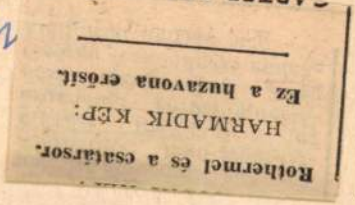

Rothermel és a csatársor.
HARMADIK KÉP:
Ez a huzavona erősít.

— :o Kiállítások 8.

Esti Hírlap, Bp. 1977 jan. 14.

Zilli, Dervis Mohamed Aga MDK

a magas Porta főaranymüvese

Evlia Cselebi 1663-ban irja, hogy a B"kócz kápolnában Szinan által készitett M máhfil falán, "egy kis tömjén-tartó szekrény sárga rézlemeze fölött tiszta arany fedő van, amely atyámnak, a magas porta főaranymüvésének, Dervis Mohamed Zillinek vésési munkája."
Ugyanő tagadja, hogy "Ahmed szultán uj dsámijának háremjén az esztergomi dsámi kapuja van."
93/94. "Az uj dsáminak keleti háremkapuja... néhai boldogult atyámnak munkája." (1602)

93. és 94.o.

Balogh Jolán: Bakócz kápolna.

ZILLIUS, Johann Gottfried, pozsonyi könyvkötő-
mester

G. Z., bürgerl. Buchbinder, 3 éves fia meghalt. (1776,
92. vzám, 8 l)

—

J. G. Zietigus, Buchbindermeister, + 74 éves korában,
Pozsony, 1806 julius 8. (1806, 709 l)

—

Preßburger Zeitung
(Genthon)

ZILLNER, Johann, pozsonyi kőműveremegéd

J. Z. Maurergesell, 5 hetes lánya meghalt. (1822, 1. kötet, 115 l)

—

V. az, 3 hónapos lánya meghalt. (1825, 904 l)

—

Preßburger Zeitung
(Geuthen)

Zillye Gyula, grafikus

MDK.

Színes metszetei tűntek fel.

Péter Imre: A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának Kiállítása az Ernst Múzeumban

Népszabadság BP. 1960. febr. 5. 8. l

K. D. U.

2 ILT Lőrinc asztalos

1789. Győr, székesegyház, munkáiban 13,44 forintos számlával szerepel

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 301.

építeni és halála után Erdődy Gábor 1717-ben fejezi be. Barok ízlésű kéttornyos templom volt, amelynek topográfiai helyzetéről és méreteiről eddig csak a XVIII. század végéről származó s Eszterházy püspök által felvétetett helyszínrajz nyujtott fogalmat.[12]

A lebontott templom szobordíszeire vonatkozó adatokon kívül,[13] most egy hasonló alaprajzú kelet és jelzet nélküli tervet találtunk[14], amelynek az Eszterházy-féle felméréssel egyező méretadatai, valamint levéltári helye igazolják azon feltevésünket, hogy ez a rajz, a Telekesy és Erdődy által épített templomnak, valószínűleg Pyrker érsek idejéből származó s talán a lebontás előtt készült alaprajzi felvétele.[15]

Ez a templom[16] méreteiben és művészi jellegében csakhamar elégtelennek bizonyult, és Eszterházy Károly püspök Eger legnagyobb, művészi lelkű mecénása, még a líceum épületének teljes befejezése előtt, a liturgikus és művészi követelményeknek megfelelő új székesegyház építésére határozta el magát.[17] Az 1782. évben közölte a káptalannal szándékát, és tizenkét pontban foglalta össze építési programmját, amelyben a saját ízlése, tapasztalatai és pontos leírása alapján határozza meg a tervezők által követendő irányelveket.[18] Ezekből a határozottan előírt kívánalmakból magyarázható, hogy az a két különböző szerzőtől származó terv, amelyet Eszterházy készíttetett, majdnem azonos alaprajzi és szerkezeti sajátságokat mutat.

Az egyik Grossmann Józsefnek, az Eszterházyak tatai építészének 1784-ből származó terve,[19] amely kéttornyú, háromhajós csarnoktemplomot mutat, a másik[20] Georg Karl Zillack udvari építőmestertől való.[21] Mindkét terv hangsúlyát az a kétségkívül Eszterházytól származó monumentális térrendezési művészet adja meg, amely a mai székesegyháznál Pyrker által megvalósítva, mint az ország legkiválóbb ilyennemű alakítása különös figyelmet érdemel.

A két építész tervén a csaknem teljesen egyező alaprajz mellett a homlokzat némi eltérést mutat. A porticusszal bíró, öttengelyes homlokzat azonban egyezően hirdeti az olasz mintákhoz kapcsolódó egyenes rokonságát. Eszterházy, aki az építendő székesegyház művészi alakítását is előírta, ifjú éveiben a római Collegium Germanicum et Hungaricum növendéke volt és magábaszívta az örök város örökértékű emlékeinek esztétikai nevelését. Az egri székesegyháznak, méreteiben min-

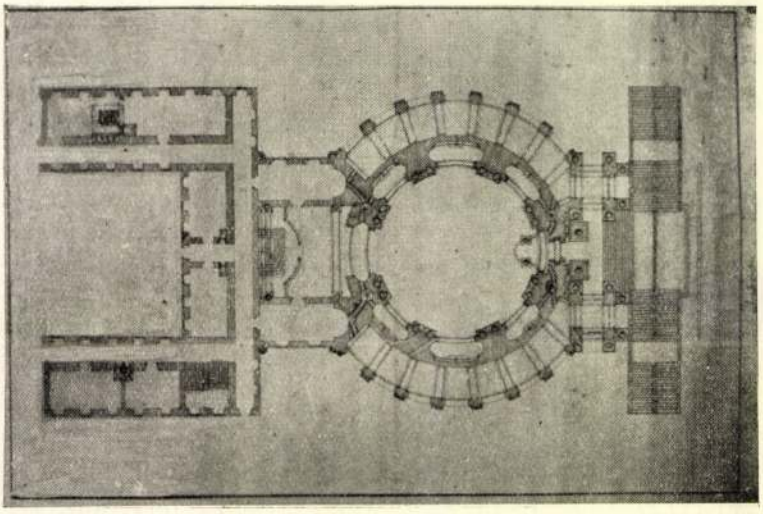

1. Székesegyház-terv. (Alaprajz).
A szerző felvétele.

den eddigi hazai templomot felülmúló építkezésénél olasz minták lebegtek Eszterházy püspök szemei előtt. Amikor az új székesegyház tervezése céljából római templomok ábrázolásainak megszerzését rendelte el,[22] elsősorban a San Pietrora gondolhatott. A San Pietron kívül Rainaldi Sant' Agnese temploma áll legközelebb az egri székesegyház említett terveihez, különösen az oszloprendszerekkel tagolt és áttört tornyokat illetően.[23] Mintáiktól főkép abban különböznek, hogy az Eszterházytól kikü-

szöbölni kívánt kupola[24] itt hiányzik. Ezek a nagyszabású elhatározások, amelyeknek életrehívása arányaiban a legmonumentálisabb magyar templomot eredményezték volna,[25] megvalósítatlanok maradtak. II. József rendeletei az egyházi vagyon alkotó erőképességeit veszélyeztették és a magyar föld elesett egyik legjelentősebb építészeti alkotásától.

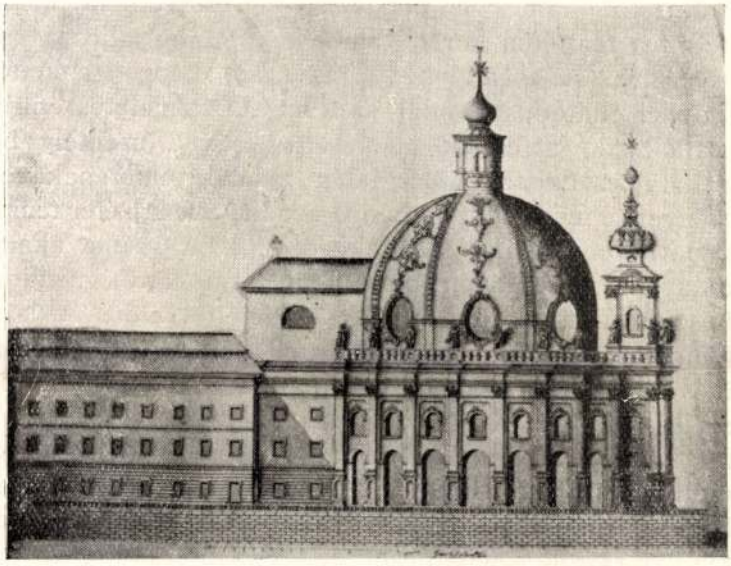

2. Székesegyház-terv. (Oldalnézet).
A szerző felvétele.

Az egri főkáptalan magánlevéltárában fölbukkant egy harmadik templomterv is, amelyről nem tudhatjuk, hogy Eszterházy székesegyház-tervezésével áll-e kapcsolatban, de oly jelentékeny művészi alkotásról ad számot, hogy a levéltári rejtekéből nyilvánosságra hozását szinte megköveteli. Ez a terv öt darab kézirajzolású és színezésű lapból áll: és pedig egy teljes alaprajz, két hosszirányosan metszett alaprajz, egy oldalnézeti és egy belső metszeti ábra.[26] (1. és 2.

kép.) Az alaprajz többszörös törésű lépcsőzettel bíró, és két félkörben körülfutó külső nyitott körcsarnokkal övezett, köralakú kupolás templomot mutat, melyhez téglányalakú nagyított szentély járul. Oldalnézeti rajzán megkap a középtér fölé emelkedő s karcsú lanternával ellátott hatalmas kupola. Az előcsarnok fölött nyugtalan vonalú sisakban végződő két kisebb barok torony emelkedik. A szentély külső kiképzése, különösen a boltozatot rejtő ormótlan felső tag szervetlenül illeszkedik a templom kerek tömbjéhez, mintegy hozzá van ragasztva. A szentélyhez egyszerűen képzett s kettős fedéllel ellátott, amannál szélesebb kétemeletes épület csatlakozik, s ennek tagolását követi a szentély oldalfala is. Ez az épület talán püspöki palotának volt szánva, s a terv e tekintetben is a római Szent Péter templomot, illetve a hozzácsatlakozó vatikáni palotát akarta utánozni. Hasonló megoldás lebegett néhány évtizeddel később az esztergomi bazilika újjáépítői előtt. A körtemplom impozáns külső csarnokának ívei, a félkörív es ablakok és a korinthusi félpillérekkel megszakított széles párkány fölött szobrokkal díszített ballusztrád fut körül. A kupolás építmény egész szellemében és motívumaiban a XVIII. század végi fáradt és túlélt barok uralkodik, s az 1770—80-as évek terméke lehet.

A rajzok szignatúrája nehezen olvasható, *Joseph Schäufler* (Häufler?) nevét véljük kibetűzni, bár ilyen építészt nem ismerünk. Azt sem tudjuk, mi lett az érdekes tervek későbbi sorsa, s miért és milyen körülmények között ejtették el azokat.

A terveket nemcsak azért hozzuk kapcsolatba a székesegyházzal, mert hatalmas mérete és művészi képe erre enged következtetni, s mert az egri szerzetesrendek templomai és rendházai ekkor már mind állottak, hanem azért is, mert az alapépítmény és a lépcsőzet elhelyezése megfelel a mai székesegyház geológiai helyzetének.